MUSAEI
GRAMMATICI
DE
HERONE ET LEANDRO
CARMEN
CUM CONIECTURIS INEDITIS
PETRI FRANCII
EX RECENSIONE
IOHANNIS SCHRADERI,
QUI VARIANTES LECTIONES, NOTAS
ET
ANIMADVERSIONUM LIBRUM ADIECIT.

EDITIONEM NOVAM AUCTIOREM
CURAVIT
GODOFR. HENR. SCHAEFER.

LIPSIAE
SUMTIBUS C. H. F. HARTMANNI

MDCCCXXV.

SERENISSIMO ET CELSISSIMO

GULIELMO CAROLO HENRICO FRISONI

ARAUSIONENSI AC NASSAVIO

PRINCIPI

GELRIAE, FRISIAE, GRONINGAE AGRORUMQUE CIRCUMIACENTIUM AC DRENTIAE

GUBERNATORI ET SUPREMO REI BELLICAE PRAEFECTO,

ACADEMIAE CURATORI MAGNIFICENTISSIMO

ETC. ETC. ETC.

UT ET

VIRIS NOBILISSIMIS, SPLENDIDISSIMIS
ATQUE INSIGNIBUS
IN REPUBLICA HONORIBUS
CONSPICUIS,

HESSELO DOUWONI
ERNESTO AB AYLVA,

DUCONI MARTENA
A
BURMANIA,

LIVIO SUFFRIDO
LYKLAMA A NYEHOLT,

ULBONI SIXMA
AB
ANDLA,

ACADEMIAE FRANEQUERANAE
CURANDAE IV VIRIS,

HANC MUSAEI EDITIONEM
ET
SE SUAQUE STUDIA
ANIMO DEVOTO
D. D. D.
IOHANNES SCHRADER.

Inclyta Nassaviae, PRINCEPS generose, propago
Stirpis et Auriacae spes recidiva domus,
Fata cui toties torvi discrimine Martis
Credidit eventu Belgica laeta bono,
Cuius avos toties Hispanâ clade cruentos,
Inque fugam stupuit Gallica terga dari:
Adfuit adsidue quorum Victoria signis
Et dedit heroae laurea serta comae:
Quos tamen et positis hasta clypeoque Virago
Cepit et haud artes dedecuere togae:
Splendida per quorum vestigia laudis avitae
Inpulit ut calcas tendere verus amor:
Si fera bella tonant (quod abominor), inpiger hostes
Per medios certus fulminis ire modo:
VOSque adeo, nostrae sublimia sidera gentis,
Inlustres priscâ nobilitate viri:

Patria quos illis, quos aurea condidit aetas,
Tempora longa viros gaudet habere pares:
Numina Frisiacis qui tutelaria Musis
Aonio regitis templa dicata deo:
Et quorum auspiciis atque aegide tuta Minerva
Pieridas patriis adserit alma focis:
Sistere quis noto fugituras limite divas
Censetur verae nobilitatis opus:
En age, Musaeo quae carmina tincta lepore
Rapta situ nobis Graia senecta dedit,
Igne quibus valido tactus Leander amoris
Ducitur in thalamos, Sesta puella, tuos,
Procedant cultu iam splendidiore superba
In lucem vestro tuta favore novam.
Vos mihi praesidium tutelaque certa timenti
Estne, nec in vasto linquite vela mari.

Lucida ni, trepidam, ni sidera fausta regatis,
Evertet dubiam saeva procella ratem.
Sit pretium curae vigilatorumque laborum
Non penitus magnis displicuisse viris.
Sit pretium curae, quamvis iuvenilia scripta
Lumina magnorum detinuisse virûm.
Hoc ego si capiam, ceciderunt improba vota,
Spirat et inceptis aura secunda meis.
Hoc ego si capiam, nitidos errabo per axes
Et tangam plantis sidera summa meis.
Quo feror insanus? conmoti pectoris ignes
Quo rapiunt vatem, Calliopêa, tuum?
Pondera cum Frisiae subeatis maxima molis,
Quae vestris humeris non leve fertur onus,
Parcaque, quae multis, contingant otia vobis,
Urgeat at patriae, ne labet illa, salus:

Scilicet ut, posito tantarum pondere rerum,
    Turbarent curas otia nostra graves,
Muneris et celsi missâ statione, precamur;
    Ut libeat nostros evoluisse iocos.
Parva mora est, vobis ducibus quae laeta moventur,
    Perlegere inparibus carmina facta modis.
Si tamen et nobis hoc tempora parca negarint,
    Sintque ea (quod metuo) vota modesta parum,
At placeat, prima quae fronte notata, tueri
    Carminis haud alio nomina digna loco,
Integra devotae constabunt pignora mentis
    Pectoris et grati debita signa dabunt.
Parva quidem fateor pro magnis munera reddi,
    Munera principibus nec satis apta viris:
Sed tamen auratis, quae maxima victima, taurus
    Cornibus ut grato tinguit odore focos,

Sic sale divorum fieri placabile numen
   Credibile et laetum thuris honore pio.
Quod si grandiloquum mihi Calliopêa dedisset
   Pectus et herois condere gesta modis,
Praecipuos vos arte togae celebrare diserto
   Carmine pro meritis unicus esset amor;
Publica res quanto valeat fundamine, quantum
   A vestra capiat Frisia robur ope;
Qualibus auspiciis Academia celsa lacertos
   Erigat et toto nomen ab orbe ferat.
Frigida sed quoniam Natura calescere nostrum
   Invida Phoebeo pectus ab igne vetat,
Carmine Maeonio laudes atque inclyta facta
   Grande sonaturo, quo decet, ore canant,
Vos, o Calliope, quos turba diserta creatos
   Vidistis placido luminis orbe semel.

Quod licet, adtonitus, quo numina magna deorum,
Nomina sacrato vestra stupore colam.
Quod licet, ut meritis bene convenientia cives
Optabo grata praemia mente ferant.
Quod licet, ut domibus vestris felicia surgant
Tempora, pars turbae parva precantis ero.
Quod licet, in coeli redeatis caerula tarde
Publica perpetuo vota iuvabo meis.
Frisia cum longum nullâ quassata procellâ
Stabit et usque novo crescet honore virens,
Exseret et studiis Academia patria florens
Mitibus ad coeli sidera summa caput.

LECTORI ERUDITO

S. P. D.

IOHANNES SCHRADER.

Quod plerique omnes, qui vel novos auctores vel veste splendidiore indutos summo reipublicae literariae bono in lucem produnt, institutum laudabile sane sequuntur, ut, quae ipsis vasta veterum scriptorum volumina adsidua manu versantibus de aetate et meritis scriptoris istius, de quo bene mereri cupiunt, sedulo vestigata sunt, in medium producant, auxilia, quibus instructi arduum opus adgredi ausi sunt, diligenter enarrent, candide et aperte de interpretibus, quos nactus est auctor, eorumque meritis sententiam dicant, id ne nos deseruisse iure optimo queraris, erudite lector, sedulam operam dabimus, sic tamen, ut, quae viri eruditissimi, Io. Alb. Fabricius [a]), Io. Henr. Kromaierus [b]), nec non Matthias Röverus [c]) in hanc rem observarunt, vel breviter adtingamus, vel omnino (quam-

a) Biblioth. Graec. Lib. 1. cap. 16.

b) In Dissertatione editioni ipsius praefixa.

c) In Praefatione.

vis non poenitendam eorum partem ipsi per nos videramus) praetervehamur taciti.

Inter omnes, quos ex Graecia et antiquo Latio per tempus edax nobis superstites possidere licet scriptores, nescio an ullius aetas adeo ac Musaei nostri controversa sit, in diversissimas eruditorum senatu sententias miro modo abeunte, aliis quippe ultra Homeri aetatem ipsum evehendum, aliis Ovidio priori aetati adligandum, quibusdam ad Vespasiani tempora, plerisque ad inferiora reipublicae Romanae tempora, quin nonnemine ad seculum post C. N. decimum tertium vatem nostrum demittendum contendentibus.

Primam opinionem virum aetate sua eruditorum principem, Iul. Caesarem Scaligerum [a]), in primis tuitum fuisse quis nescit? Hic post aspera quaedam in Homerum, in quem semper iniquior est, dicta scribit: *Arbitror enim ego Musaei stylum esse Homerico politiorem atque comptiorem, quod ut clarius pateat, aliquot versus adducere coactus sum. Nam quemadmodum omnes sunt incomparabiles solique e Graecanicis Virgilio digni, ita nonnulli adeo compositi, ut ab eius gentis nullo alio quam a Musaeo dici potuisse videantur. Quare neque Homerum, neque Orpheum, sed Musaeum fecit ille principem Elysiacarum cantionum. Illo igitur versu quid rotundius, elegantius, ornatius, numerosius?* etc. Tandem conlatis quibusdam Musaei et Homeri, victore Musaeo, locis inter alia addit [b]): *Quod si Musaeus ea, quae*

---

a) Poëtices lib. 5. cap. 2. p. 539.
b) pag. 540.

Homerus scripsit, scripsisset, longe melius eum scripturum fuisse iudicemus. Scaligeri vetustissimo illi Musaeo Orphei aequali carmen hoc adscribentis sententiam secutum fuisse Davidem Whitfordum, virum minime indoctum, docent verba in fronte libri posita:

Vos exemplaria Graeca
Nocturna versate manu, versate diurna.
Horat.

Musaeum ante omnes. Virgil.

Paucos praeterea huius opinionis, cui favere etiam video Cerdam [a]) et Magium [b]), patronos recenset Röverus [c]), ut adeo id latuisse Kromaiero [d]) demirer. At vero sententia haec adeo vana, adeo ab omni verisimilitudinis specie est aliena, ut ullum patronum invenire potuisse merito stupeas. Non poenitendum contra hoc commentum mihi dudum visus sum reperisse argumentum in ipsius poëtae nostri carmine [e]), quo loco horrendam illam, qua periit Leander, tempestatem describens canit:

Αἰθέρι μίσγετο πόντος· ἀνέγρετο πάντοθεν ἠχὴ
Μαρναμένων ἀνέμων· Ζεφύρῳ δ' ἀντέπνεεν Εὖρος,
Καὶ Νότος ἐς Βορέην μεγάλας ἀφέηκεν ἀπειλάς.

Quatuor vides ventos memorari atque istos inter Eurum

---

a) ad Virgilium lib. 6. Aen. v. 667.
b) Lib. 1. Var. Lect. cap. 8.
c) pag. 8.
d) pag. 8.
e) v. 317.

mea quidem sententia vetustissimo aevo ignoratum. Id non vane elicio ex Hesiodo [a]):

Ἀστραίῳ δ' Ἠὼς ἀνέμους τέκε καρτεροθύμους,
Ἀργέστην Ζέφυρον Βορέην τ' αἰψηροκέλευθον
Καὶ Νότον, ἐν φιλότητι θεῷ θεὰ εὐνηθεῖσα.
Astraeo vero Aurora ventos peperit violentos,
Celerem Zephyrum Boreamque rapidum
Et Notum, in amore cum deo dea congressa.

Sic infra [b]):

Ἐκ δὲ Τυφωέος ἔστ' ἀνέμων μένος ὑγρὸν ἀέντων
Νόσφι Νότου Βορέω τε καὶ ἀργέστεω Ζεφύροιο.
Ex Typhoeo autem est ventorum vis humide flantium,
Excepto Noto Boreaque et celeri Zephyro.

Viden' in generatione ventorum, in qua Hesiodus adcuratus est, omitti Eurum, sic ut nullum ipsius in toto libello vestigium usquam adpareat? Sic et Hyginus [c]): *Ex Astraeo et Aurora Zephyrus, Boreas, Notus.* Ita enim, expuncta ultima voce *Favonius*, quae tamdiu nemini Interpretum, ne ipsi Munckero, animadversa menda, legendum quovis pignore contendere ausim. *Zephyrus* et *Favonius*, quod et illis, qui aere nondum lavantur, perspectum, iidem venti sunt. Error autem forsan ortus, quod indoctus aliquis Monachus, Hyginum in genealogiis hisce deorum Hesiodum con-

a) In Theogonia v. 378.
b) v. 869.
c) pag. 8. edit. Munckeri.

pilare ignorans, tres autem ventos tantum memorari indignatus, quo numerus receptus constaret, sinistra liberalitate quartum hunc, sed omine non satis fausto, intruserit. Egregie autem haec de tribus ventis observata firmantur ex Orphei Hymnis [a]) in honorem trium ventorum ab Hesiodo memoratorum, praeterito iterum Euro. An vero credibile Musaeum, Orphei aequalem secundum Scaligerum, venti, cuius nomen ista tempestate ignorabatur, mentionem facturum? Homerus, fateor [b]), Euri mentionem facit: sed inde tantum discimus tempore Homeri et, si velis, iam paulo ante Eurum cognitum fuisse, minime vero longe anterioribus temporibus. Suspicor enim *Θεογονίας* et Hymnorum, qui Orphei nomen gerunt, auctores Homero esse antiquiores: aliter enim rationem, quae dubitanti plane sufficiat, nullam dari posse puto, cur, ab Homero memoratis ventis quatuor, Hesiodus et Orpheus, non adeo longo temporis intervallo ab eo, fatentibus plerisque, remoti, tres tantum adgnoscant, qui vero ipsis inferiores scriptores receptum numerum sequantur. Certe non paucos reperias, qui Hesiodum Homero antiquiorem statuant, sicut videre est apud cel. Fabricium [c]). Orphei Hymnis si quis tantam antiquitatem adscribere vereatur et potius ab Onomacrito tempore Pisistrati subpositos existimet, illum hac etiam arte veteribus se inserere voluisse non inepte forsan conieceris.

---

a) p. 176. edit. Eschenbachii.

b) In Iliade *B.* et *N.*

c) In Bibl. Gr. lib. I. cap. 13. p. 85, 86.

Cogitent tamen acutiores. Aliud argumentum subpeditat ipse poëta [a]):

οἱ δὲ παλαιοὶ
Τρεῖς Χάριτας ψεύσαντο πεφυκέναι.

Tangi hic Hesiodum more, ut vidimus in Animadversionibus [b]), poëtis usitato docet ipsius imitator Aristaenetus [c]): *καὶ τοῖς ὄμμασι Χάριτες, οὐ τρεῖς καθ' Ἡσίοδον, ἀλλὰ δεκάδων περιχορεύει δεκάς.* *et circa oculos eius Gratiae, non trinae secundum Hesiodum, sed decies denae tripudiant.* Ita legendum, non, quod Io. Corn. de Pauw sine ratione iubebat, *περιεχόρευε* vidimus in Animadversionibus. Hesiodo igitur inferior noster. Argumentum praeterea minime infitiandum, si firmo talo niteretur, praeberet opinio cel. Iac. Gronovii [d]) rati amores Leandri et Heronis post bellum Troianum accidisse: quod si verum, Scaligeri opinionem penitus everteret. Scilicet Ovidius [e]) mentionem facit Ulyxis:

Nobilis ille quidem est et clarus origine: sed non
A tibi suspecto ducit Ulixe genus.

Et inferius paulo raptus Helenae:

Ut semel Idaeus Lacedaemona venit adulter,
Cum praeda rediit protinus ille sua.

---

a) v. 63.
b) Cap. VIII. p. 187.
c) Lib. I. ep. 10. p. 58.
d) Tom. II. Thes. Antiq. Graec. num. VII.
e) Heroïd. ep. 20.

Nam quod Daedali v. gr. et Andromedae mentionem factam huc referat, vir celeberrimus, in eo manifeste labitur, cum temporibus Troianis hos antiquiores esse constet. Iam vero Helenae ex. gr. meminisse qua ratione poterit Hero, nisi Iliacis temporibus sit inferior? Ita quidem fere Gronovius. Sed cum, fatente ipso viro clarissimo, ex talibus adcurata temporis notatio deduci continue non debeat, et Ovidius non raro tempora misceat, ut ad ipsum Interpretes non raro monent, argumentum probabile, quodque numerum facere queat, tantum habebimus, quamvis Ovidium in ea fuisse opinione fere persuasus sim. Longe maioris momenti merito habeas silentium omnium veterum scriptorum, qui Musaei Homero antiquioris eiusque scriptorum mentionem facientes opusculi huius sane elegantis nuspiam ante Tzetzem apud Fabricium [a]) meminerunt, quod invictum mea quidem sententia argumentum recte ursit doct. Casaubonus [b]), cum simile quid ulli scriptori ex antiquissimis illis accidisse mihi inconpertum: nam Latinis, ex. gr. Gratio ab uno Ovidio memorato [c]), Curtio et Manilio a nemine, per barbariem seculorum et ingentes, quibus pressum inperium Romanum a longo tempore ante instauratas meliores literas, tenebras eam adversam fortunam subeundam fuisse notum: quamvis haud infitias ire ausim, alio etiam modo notitiam doctorum effugere potuisse ante tristissima illa tempora, quod de Nemesiano Gratii poëma ignorante

a) Bibl. Gr. p. 105.

b) cuius verba exhibet Rondellus in praefat. p. 8. et 9.

c) de quo consulendi Vlitius et Burmannus in praefatione.

credibile est, quamvis alii aliter sentiant [a]). Ipse etiam stylus et scribendi modus adeo vetustissimis illis temporibus non congruit, ut ille recentiorem poëtam luculenter prodat. Quis enim, ut alia mittam exempla, in veterum scriptis adeo est hospes, ut non facile Homerum, Hesiodum, Orpheum aliosque raro aut nunquam dictorum suorum rationem reddere consuevisse mihi largiatur? Id tamen apud nostrum non raro observare licet, ex. gr. v. 36.

Μῶμον ἀλευομένη ζηλήμονα θηλυτεράων.
Καὶ γὰρ ἐπ᾽ ἀγλαΐῃ ζηλήμονές εἰσι γυναῖκες.

Evolve, si volupe est, v. 51. 92. nec non v. 129.

Θηλείης δὲ Λέανδρος ἐπεὶ κλύεν οἶστρον ἀπειλῆς,
Ἔγνω πειθομένων σημήϊα παρθενικάων.
Καὶ γὰρ ὅτ᾽ ἠϊθέοισιν ἀπειλείωσι γυναῖκες,
Κυπριδίων ὀάρων αὐτάγγελοί εἰσιν ἀπειλαί.

Qui Achillem Tatium sedula manu volverit, istius scriptoris aetatem ipsum potius adtingere, quam remota illa tempora, non difficulter persuadebitur. Facit huc nomen *τοῦ Γραμματικοῦ* in MSS. Codicibus testibus viris doctis [b]) repertum, quod non fugit eruditissimum Röverum. Denique, quo nihil gravius opinioni alicui obesse iudico, nullo a patronis huius sententiae vel minimo ad hoc usque tempus argumento tam mirabilem sententiam conroboratam vidi. Quod enim Scaliger [c])

---

a) V. quae ad Cyneget. v. 8. viri docti observant, ut et coniecturam Bentleii in praefatione ante Manilium p. XI.

b) a Fabricio p. 105. productis.

c) p. 539.

Musaei stylum longe esse Homerico politiorem atque comptiorem sese arbitrari referat, in eo misere fallitur vir doctus, cum simplicitas, qualem in Homeri et Hesiodi carminibus regnare deprehendimus, summam antiquitatem arguat, quod recte iam observatum ante nos video eruditissimo Kromaiero [a]). Optimo igitur iudicio parentis vestigia minime hic adoravit filius Iosephus Scaliger, cumque eo eruditorum haudquaquam infima pars, quos inter Matthaeus Sladus, Amstelaedamensis medicus et poëta celeberrimus, qui lusu aspero [b]) virum eruditum excepit.

Secundam sententiam, quae Musaeum Ovidio scribendi exemplum dedisse statuit, praeter Gul. Canterum, A. Morellum aliosque Kromaiero [c]) memoratos sequitur Daniel Pareus Comment. in Musaeum [d]): quamvis et alibi [e]) amplecti sibi sententiam magni Casauboni ad tempora Nonni Panopolitani Musaeum demittentis sequi certum esse praedicet, cui inconstantiae nihil simile aut secundum vidi. Verum cum hoc commentum nullo tibicine fulciatur idoneo, contra ultima, quae Scaligero obmovimus, argumenta illud evertant, mittemus. Infelici autem iudicio Barthius [f]) Epistolam decimam octavam Heroïdum Ovidio adscribere vix

---

a) Dissert. p. 5, 6.

b) Illum in Iensii Lection. Lucian. Lib. 2. cap. 6. p. 189. videre licet.

c) Dissert. p. 3.

d) p. 128, 129. ad v. 259. pag. 62. v. 57. et, si recte memini, aliis locis.

e) ad v. 185. p. 100. et in praefatione.

f) ad Theb. 6, 545.

audet inductus v. 147. et 148., quos ex Musaeo versos esse putat, nisi Musaeus, addit, sit antiquior, quam persuasi nunc sunt docti homines: quam sententiam non inmerito reiecit cel. Burmannus a), quemadmodum Scaligeri Epistolam utramque Sabino adscribentis opinionem Nauzius b): adeo enim Nasone indignae non sunt, ut inter eruditissimas atque elegantissimas a rerum peritis ponantur suo merito.

Tertia sententia, quae Martialis aetati adligat vatem nostrum, et Meursii c), cui, indice Fabricio d), non absurde auctor poëmatis istius videbatur esse Musaeus, cuius *pathicissimos libellos*, *qui certant Sybariticis libellis*, *et tinctas sale pruriente chartas*, memorat Martialis e), quam sententiam diu ante foverat Georgius Valla in libro *De expetendis et fugiendis rebus*, qui Siculum vatem nostrum et sub Vespasiano vixisse, sed sine ulla ratione credebat f). At recte addit Fabricius non sine ratione Gyraldum existimasse, Musaeum illum Martialis scripsisse Latine, non Graece, quod verissimum puto. Adde nostrum Musaeum ubique castissimum esse et res turpiculas, si quando tractat, vocibus maxime pudicis et honestissimis velare:

---

a) ad initium epistolae.

b) in Animadversionibus in Historiam Heronis et Leandri, quas exhibent Les Mémoires de Littérature tirés des Régistres de l'Académie Royale des Inscriptions et Belles Lettres T. X. p. 388.

c) Lib. II. cap. 19. Attic. Lect.

d) p. 105.

e) Lib. XII. Epigr. 97.

f) Consule cel. Monetam Menag. Tom. III. p. 450.

ut, cum nihil nos eo cogat, adeo a se in aliis scriptis (si enim hoc carmen iis verbis indicari quis putarit, ineptus merito haberi debebit) diversum esse vatem elegantem a se ipso, *ut libelli pathicissimi et Sybariticis certantes* audire mereantur, in animum inducere ut credam minime queam.

Quartam sententiam, quae vatem nostrum ad tempora Nonni Panopolitani, quem ad seculum V. referunt, demittendum pronunciat, omnium nobis verosimillimam adparere fateri non erubescimus, pro ea quippe stante, si a paucis discesseris, eruditorum toto senatu cum ultimis vatis elegantissimi editoribus doctissimis, Kromaiero et Rövero, quamvis certam illi prorsus aetatem adsignare nesciamus. Hoc ut credam, praecipue facit stylus scriptorum istis temporibus vicinorum proprius, Achillis Tatii, Aristaeneti ex. gr. et prae ceteris magni spiritus poëtae, Nonni Dionysiacorum auctoris, qui in locutionibus et scribendi genere adeo amice conspirant, ut, qui alteri scribendi exemplum dederit, dignoscere difficile sit. Nonnum seculi V. poëtam, ut probabile reddidit cel. Fabricius [a]), Musaeo aetate esse superiorem [b]) eiusque praeceptorem esse putat Daniel Pareus, neque ab hac sententia alienum se ostendit Röverus, eam certissimis argumentis, cum auctor noster integros fere versiculos sibi admodum familiares ex Dionysiacis transscripserit, probari posse ratus, quae adeo Kromaiero probare se non

---

a) Bibl. Gr. Vol. VII. lib. 5. cap. 16. 10.

b) ad v. 97. p. 118. comment. sui.

potuit, ut in alia omnia iverit a) his verbis: *Relinquitur prorsus incertum, ex Nonno Musaeum plurima tanquam ex fonte hausisse. Immo puduit forte Musaeum negligere meliora et ad Nonnum proficiendi caussa adire, quem et ingenii et poëticae artis facultate superabat, cuiusque praeceptor, contra quam existimabat Pareus, poterat esse.* At parcius Nonno fulminantis spiritus et sublimis, non diffitentibus acerrimis eius adversariis, Heinsio et Cunaeo, ingenii poëtae haec obiicienda meminisse debebat vir eruditus, cum, ut Musaeum arte poëtica et mirabili isto praecipue seculo scribendi castimonia Nonnum longo post se intervallo relinquere lubentissimo animo concedam, ingenio tamen superari mea quidem sententia prorsus indubitatum sit, ut adeo magni Vossii b) Musaeum referentis in numerum istorum poëtarum, qui plus arti quam ingenio debeant, sententiae subscribam haud gravate. Id si certum, ut revera est certissimum, ex Nonno Musaeum plurima tanquam ex fonte haurire non puduisse non adeo erit absurdum. Ut unico exemplo (sunt autem plurima) defungar, nonne Latinorum poëtarum plerorumque iudicio princeps Maro ex Ennii carminibus, qui iudice Ovidio ingenio maximus, arte autem rudis fuit, plurima, quae in rem suam convenire arbitrabatur, transtulit atque usus est pro suis? Nonne integros aliquando Ennii versus, ut ex Nonno fere Musaeus desumsit, in Aeneide reperire est? Certe qui Servii commentarios et ab Hieronymo Columna digesta

a) Dissert. p. 6.
b) De Artis Poëticae Natur. ac Constit. cap. 5. §. 4.

Ennii Fragmenta versavit, de ea re nullus, puto, dubitabit. Iam vero, cum Musaeus veterum scripta, Homeri ex. gr., quin et e Latinis Ovidii tam diligenti manu versavit, ut plurima inde carmini suo intexuerit, imo maximam elegantiarum et acute dictorum, ipsius etiam argumenti partem Nasoni debeat, (nisi forte cum Nausio [a]) poëtis ambobus tot easdem cogitationes in mentem sine furti ulla suspicione venire potuisse tibi persuadere malueris,) ut volventibus Notas et Animadversiones nostras, in quibus, ubi operae esse videbatur, utrumque confudimus, parere poterit, quis credat poëtae aetate sua adeo non ignoti, ut ab Agathia in Historia laudari etiam meruerit, opera, certe non spernenda, evolvere Musaeum puduisse, cumque non paucis hinc carmen ornare posset, non exiguam versiculorum partem isti adaptasse? Certe Nonnum, fulminantis et sublimis adeo spiritus vatem, quemque vehementer dubito convinci posse tot versus ex aliis tam paucis inmutatis in opus suum transtulisse, ex carmine tam brevi tot versiculos conpilasse difficulter ut credam adducor, quamvis fateor mihi deesse argumenta adeo valida, ut pervicaciores in sententiam pertrahere queant.

At quid dicemus de viri eruditissimi et vatis utraque lingua, Graeca et Latina, felicissimi P. Francii coniectura Musaeum eundem ac Nonnum esse suspicantis, ut probant verba in titulo editionis Dav. Whitfordi posita? *Multa habet hic auctor cum Nonno communia, nisi ipse sit Nonnus. Stylus certe plane simillimus est.*

---

a) p. 392, 393.

Hoc et coniecerat Casparus Barthius a), cuius verba b) adponam: *Versus*, inquit, *Musaei 35. cum hemistichio praecedentis est ad verbum ex Nonno ductus lib. 16.*:

Μῶμον ἀλευομένη φιλοκέρτομον ἥλικος ἥβης.

Qui locus cum innumeris aliis suspicari nos facit, Nonnum ipsum, meliori iudicio temperantem naturales suae inconsultae luxuriae morbos, poëma ausum: de quo tamen nil adfirmamus. Equidem, cum novae opiniones firmo talo niti debeant, haec autem infirma valde sit, non temere viris eruditis adcedendum putem. At stylus simillimus est. Ego, si locutiones et dictionem spectes, concedo, aliter infitior, cum Musaeus castigato, humiliore minimeque inflato, Nonnus autem tumido, dithyrambico et valde luxuriante stylo utatur. At temperavit naturales inconsultae luxuriae morbos. Ego, an luxuriantis venae adeo potens fuerit Nonnus, dubito. Certe eadem scribendi vitia in Paraphrasi Evangelii Ioannis notare eruditos monuit Fabricius: quamvis stylus, ut certe non decebat in eo argumento, non adeo sit inflatus. Dubito quoque, an voluerit, nimium sibi blandiente forte cothurnato isto stylo. Quae ratio, quaeso, etiam, quod, cum reliqua opera ipsius Nonni nomen gerant, hoc sub Musaei nomine in MSS. et apud Tzetzem iam veniat? An ipse Nonnus nomine suo dissimulato hoc carmen prodidit? Sed Nonni opera reliqua longe superabat, adeo ut tam

a) Advers. lib. 20. cap. 21. p. 1008.

b) ex dissert. Kromaieri p. 3.

varium et elegans omni fere numero poëma Nonnum fecisse, etiamsi maxime velit credere, cogitare non posse quenquam putet cl. Kromaierus [a]). Quid denique est, quod coniecturam virorum eruditorum probabilem reddat? Nihil certe.

Praeter Nonnum in Aristaeneto locutiones geminas observare licet; illum autem ad seculum V. referendum credibile est. Scilicet Aristaenetus [b]) in laudibus Panaretae totus ita loquitur: *καὶ πᾶς θεατὴς ὑφ᾽ ἡδονῆς χειρόνομος εἶναι πειρᾶται· ἕνα δὲ μόνον προσφυῶς μιμουμένη τὸν Καράμαλλον τὸν πάνυ ἁπάντων ἔχεις τὴν μίμησιν ἀκριβῆ.* Vides Caramalli, chironomi celeberrimi, mentionem hic fieri: illius autem meminit et Sidonius Apollinaris [c]):

Coram te Caramallus aut Phabaton
Clausis faucibus et loquente gestu,
Nutu, crure, genu, manu, rotatu
Toto in schemate vel semel latebat.

ubi aetatis suae aut sane non multo anterioris artifices ipsum laudare doctissimus Mercerus recte notare videtur viro longe eruditissimo, Iac. Phil. Dorvillio [d]), qui Caramalli aetatem medio seculo V. feliciter adligavit et omnino consuli hic meretur. Aristaenetus igitur quin ad ista tempora iam referendus mihi vix dubium fere videtur: quis vero alterum imitatus sit non adeo liqui-

---

a) Dissert. p. 6.
b) Epist. lib. 1. ep. 26. p. 172.
c) Carm. 23, 268.
d) in Vanno Critica cap. 7. pag. 208.

dum. Eruditissimus Alciphronis editor a) Aristaenetum imitatum fuisse iuniorem nostrum Musaeum non vane existimat, cum alios paucis immutatis describere huic sollemne, ut adeo hanc sententiam sequi non detrectem.

Achillem Tatium quaedam cum Musaeo habere communia ex locis quibusdam a nobis conlatis certum satis videtur. Suspicor autem hunc Aristaeneto priorem, qui non pauca sublegisse ipsi videtur: nam de Tatio id ut minus cogitem, quamvis cum Gaulmino Bourdelotius simiam ipsum Heliodori adpellet, facit quod illum in tam manifestis furtis, quam Aristaenetum, nondum deprehenderim. Quid? Eruditissimus Moneta b) ante medium seculi IV. Achillem vixisse argumento sane firmissimo ostendit, ut adeo, quin non tantum Aristaenetus, verum etiam noster illum imitatus sit, nullum mihi sit dubium. Cum vero tot argumenta (huc enim quae contra Scaligerum observavimus referenda) consensusque omnium fere eruditorum sententiam hanc tueantur, nihil vero, quod seiam, ei obponi possit, reliquae autem multis laborent, opinionem hanc satis firmam et probabilem sequemur.

Antequam tamen disquisitionem nostram de aetate Musaei absolvam, verbo memoranda quinta sententia prae caeteris peculiaris Ioannis Harduini *de Nummis populorum et urbium* c), qui fabulam hanc seculo de-

---

a) ad lib. 3. ep. 1.

b) Menag. Tom. III. p. 118. et seqq.

c) Ea quidem in editione Paris. A. 1684. non invenitur, sed in Amstelaedamensi A. 1709, in qua cum aliis hanc ipsum

mum XIII. fictam ex mala interpretatione nummi Abydenorum censet, in quo pro *Η ΡΩΜΗ ΑΝΔΡΟΣ* perperam legissent Monachi quidam Galli *ΗΡΩ ΛΗΑΝΔΡΟΣ*, et hinc fabulam illam demum fabricati essent: quando Musaeus noster ad seculum saltem XIII. demittendus esset: sed quo nihil vanius, nihil ineptius. Quis enim, ut alia iam absurda mittam, credat barbaro isto seculo stupidissimorum Monachorum ingenia in tantum mutata, ut adeo eleganti in claustris suis poëmata pangere potuerint, ut postera aetas pro Ovidii foetu ex. gr. habere non dubitaverit. Sed ut nugas istas satis riserunt viri eruditi, sic et hanc ineptam de fabulae origine opinionem Io. Clericus [a]), et, qui nomine eius ignorato locum laudavit, cl. Kromaierus [b]), nec non doct. Nauzius [c]). Nihil vero magis ridiculum vidi, quam Harduinum adeo absurdam horum amorum originem exsculpsisse, cum tamen apud ipsum Virgilium, cuius Georgicis antiquitatem ereptum ire an ausus fuerit nondum constat, (liber enim non est ad manum,) huius rei mentio diserta exstet [d]):

Quid iuvenis, magnum cui versat in ossibus ignem
Durus Amor? nempe abruptis turbata procellis

---

addidisse didici ex Io. Clerici Bibliotheca Selecta Tom. XVII. p. 377—379.

a) ad Ausonii Cupid. Cruc. Adfix. v. 23.

b) Dissert. p. 9. et seqq.

c) p. 386, 387.

d) lib. 3. Georg. v. 278.

Coeca nocte natat serus freta: quem super ingens
Porta tonat coeli et scopulis illisa reclamant
Aequora: nec miseri possunt revocare parentes,
Nec moritura super crudeli funere virgo.

Quod unicum absurditatem huius conmenti facile ostenderet. Sed id tanti non est, cum auctor ipse deinceps sententiam damnarit [a]).

Adeo autem elegans hoc de Herone et Leandro carmen magnam gloriam peperit auctori ipsius Musaeo, ut omnium fere eruditorum communibus suffragiis adprobatum sit. Marci Musuri et Demetrii Ducae Cretensium testimonia paulo infra sequentur. Scaligerum ipsi Homero praetulisse iam vidimus, quod iudicium viri summi licet minime videatur esse probabile, et Homero inventione iam necessario relicta non parum labefactetur, tamen vati nostro omnino honorificum, cum certe principibus in hocce studio viris placuisse non ultima sit laus habenda. *Elegans* et *suave* poëmation vocat Gul. Canterus [b]); *Musaeus etsi non vetustissimus, bonus tamen et elegans poëta* Ger. Falkenburgio [c]) audit; Caspar Barthius loco adducto a Pareo in praefatione in laudes eius effusus, *Omnia*, inquit, *floridissima, nec tamen turgida: omnia nitentia, nec tamen calvitiem quandam prae se ferentia: omnia compta, sed sine pinguedine unguentorum exotico-*

---

a) Ita videre est in Biblioth. Selecta Io. Clerici Tom. XVIII. p. 256, 257.

b) Nov. Lect. lib. 1. cap. 2.

c) Lect. et Coniect. ad Nonni Dionysiaca p. 1319.

rum: *omnia limpidissima, sed sine profunditate: omnia polita, sed sine fucis: omnia dulcia, sed sine somnifero papavere, quo sparsa esse plerumque solet nimia illa sibi aequalis suavitas. Amoris praeterea affectus et effectus tanquam in elegantissimo speculo apparent, ad vivum suis genuinis coloribus depicti: temeritatis coërcendae et exercendae etiam in occulto castitatis exempla doctissima.* Iac. Gronovius [a]): *Hoc igitur qualecumque, sed antea inauditum amoris specimen ab illis tamen aliisque, verum singulari exodio ab ingenio Musaei venustatem poësios accepit.* Fabricius [b]) *non invenustum carmen et versibus mollissimis conpositum* vocat. Nauzius [c]): *son ouvrage est plein d'exactitude et de délicatesse: le style en est pur, et les expressions toujours choisies.* Addam testimonia editorum poëtae nostri, sed pauca. Rondellus [d]) satis in laudibus eius prolixus inter alia, *Musaeus*, inquit, *amoeni fuit et elegantis ingenii poëta. Id satis arguunt illius erotica; siquidem in hocce poëmatio ordinem videas et convenientiam, selectas sententias et schemata. Scriptio quam laeta! quam florida! quam venusta! Non fluit lutulentus, sed pleno et puro exundat gurgite, lectorem non magis ubertate quam elegantia exhilarans, pelliciens atque detinens. Iam argumentum ut blandum! ut molle! ut patheticum! Ferreus sit, qui*

---

a) Tom. II. Thes. Ant. Gr. num. VIII.

b) Bibl. Gr. lib. 1. cap. 16. p. 105.

c) l. c. p. 388.

d) in praefatione p. 12.

non legat: novum sane, sed periculosum argumentum, si quod uspiam occurrit. Kromaierus [a]), fateri plerosque omnes, fingi carmine hoc venustius nihil posse, refert; in Dedicatione *parvum quidem sua mole, sed praestantia et suavitate in primis commendabile carmen*, et in Dissertatione *multo venustissimum, pulcrum fetum, elegantissimam summi ingenii prolem et poëma suavissimum* adpellat. Missis aliorum testimoniis, agmen claudat honorificum prae caeteris illud Rŏveri in erudita praefatione: *Quis tamen ex poëta tam facundo tamque castigato indicarét, omnis eloquii et elegantiae theatrum suo aevo iam fere occlusum fuisse? Nisi quod poëtica maiestas, aurea et amabilis illa simplicitas, quam in antiquis deprehendimus, in ipso hoc auctore aliquando recessisse posset videri, omnes tamen sui temporis aequales facile superavit et victor exsistens palmam iis praeripuit. Nam tanta suavitate infelicioris aevi vitia temperavit, ut hoc carmen ab omni parte Atticam venustatem et ingenuum cultum ferat. Ipsum certe Amoris opus, ubi cum Gratiis Venus certare videtur. Utinam Musaei plura vel ipsius tincta lepore nobis superessent poëmatia! Dignus igitur est, si quis alius eius seculi, cuius scripta quam emendatissima in lucem prodeant.* Adde Dedicationem iuvenis eruditi. Nihil igitur famae vatis elegantissimi detrahet sinisterius iudicium cel. Monetae [b]): *Les connoisseurs ne conviendront jamais que le Musée, au-*

---

a) ad v. 297.

b) Tom. III. Menag. p. 287. propositum.

teur du Poëme de Léandre et d'Héro, y ait réussi, comme on le prétend dans le Menagiana Tom. 1. pag. 204. Ses vers sentent le Grammairien plus que le Poëte. Ils sont la pluspart copiés d'après Nonnus. quae per omnia tamen non falsa. Vid. et Nauzius p. 391.

Manum hic de tabula tollerem, nisi verbo memoranda esset opinio Schoettgenii, qui *Christianum* fuisse Musaeum nostrum existimabat argumento ducto ex v. 156.

Τὸν πάρος οὐκ ἐπόθησεν, ἐνὶ κραδίῃ θέτο πάσῃ.

quam *phrasin Hebraismum sapere* putat, sed merito inprobante Kromaiero. Potiori iure advocare potuisset v. 137.

Ὄλβιος, ὅς σ' ἐφύτευσε, καὶ ὀλβίη, ἣ τέκε, μήτηρ,
Γαστὴρ, ἥ σ' ἐλόχευσε, μακαρτάτη.

Quae adumbrata videri possent quibusdam esse ex Lucae Evang. cap. XI. 27. *Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασά τις γυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ· Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας.* Potuisset et v. 183.

Γλῶσσα γὰρ ἀνθρώπων φιλοκέρτομος· ἐν δὲ σιωπῇ
Ἔργον ὅπερ τελέει τις, ἐνὶ τριόδοισιν ἀκούει.

Quam sententiam in N. T. reperiri notum. Sed bonum factum, quod loca illa non adtenderit: neque enim quicquam hinc elici potest, cum talia apud auctores

temporibus istis antiquiores reperiantur, ex. gr. apud Ovidium [a]):

Sive es mortalis, qui te genuere beati,
Et frater felix, et fortunata profecto
Si qua tibi soror est, et quae dedit ubera nutrix.

Quod quidam forte obiicerent, cum sanctitate Christiana carmen hoc minus convenire, non adeo urgerem, cum Ecclesiasticorum, qui Erotica scripserunt, exempla conlegisse Aegidium Menagium in Anti-Bailleto referat cel. Fabricius [b]). At sententiam Schoettgenii tum demum amplectar, cum firmioribus, ut decet, argumentis innixam videam, auctori suo tamen ipsam placere haud aegre passus.

Carminis huius longe elegantissimi a Musaeo condendi occasionem miram et alibi non repertam pandit Rondellus [c]), cuius verba stylo praecipue iucundo se commendantia, longiora quamvis, adponam: *Inter scyphos ludebant Agathias et Musaeus, et more poëtarum, postquam nugas canoras deblaterassent et scholia cantassent innumera, petiit noster ab Agathia, quonam vulnere beatus, quanam periret sagitta. Ille diu anceps, tandem fide silentii data, fassus est se Sestiadem quandam Dorçalidem nomine, cui nulla par esset in terris, deperire. Adiicit aerumnas, angores et superba fastidia puellae. Dein subnectit, quo tandem pacto, spe omni decol-*

a) Metam. lib. 4. 322.
b) Bibl. Gr. lib. V. cap. 6. p. 785.
c) in praefatione pag. X.

lante, contra spem victor evaserit. Istud quidem temeritate auspice ac furore duce contigisse, nec ideo minus belle et venuste: gratulari sibi dementiam, quae tam felicem sortita exitum: velle ipsum καὶ ἐν τῇ σορῷ *amare Dorcalidem. Musaeus noster illico mirari, laudare, bonas fortunas hominis ad coelum extollere. Sed, Amico, ait, quid invides victoriae modum? Age, effare:* Pars est meminisse triumphi. *Ad quae Agathias: Anno praeterito furens et vivus vidensque periens ad dominam nudus adnato, qua parte stant horti eius, in quibus spatiari solet circa meridiem. Coram me sisto; aio me in mare iam iam praecipitem daturum, ni amanti et furioso succurrat. Sestias mea, nuditatem viri procul dubio miserata et imagine mortis perturbata et audacia novi Leandri permota, diritatem morum frangi passa est et Heronem se praebuit. Ex illo tempore nobis dextrum omen sternuit Amor. Felix tu quidem, infit Musaeus; verum est quod stupeam, quum Agathias, poëta inclytus, suos scribere, imo Leandri veteres illos et decantatos amores, quippe et tu alter Leander es, non adgrediatur. Ad haec nihil Agathias, nisi se non esse tam alti et tam excelsi spiritus poëtam, quam qui versibus dignis et pollenti pectore rem tantam posset exsequi. Risit Musaeus et in se negotium poëticum recepit. Haec fuit nostri poëmatii origo, quod opus cum prae se ferret dubium et epicoenum nomen authoris, in errorem plerosque induxit, qui, nullo temporis habito discrimine, iunioris opus vetustissimo poëtae perperam vindicarunt.* Sed haec, quia nullo auctore refe-

runtur, ut incerta suo loco relinquemus, ut et an veteres illi amores Heronis et Leandri temporibus Iliacis sint anteriores nec ne, cum nihil ea de re nobis constet et magni Bocharti de hac materia foetus, qui inter Opuscula inedita memoratur, nondum lucem adspexerit. Vere tamen olim contigisse, quod in dubium videtur vocare cl. Iac. Gronovius [a]), negare non ausim, quamvis fabulosa quaedam intermixta non infitias eam. Natatio certe illa Leandri ex Abydo versus urbem Sestum (non ex urbe Sesto versus Abydum, ut referri miror in Itiner. Sponii et Wheleri [b])), quamvis mirabilis valde, fidem non superat, cum urbes istae sibi oppositae admodum sint vicinae, septem quippe stadiis a se invicem disiunctae secundum Plinium [c]) vel octo secundum Xenophontem [d]). Videndi e recentioribus Sponius et Whelerus l. c. Th. Smith in Brevi Constant. Notitia [e]), Thevenotus in Itinerario [f]) aliique. Nec deesse exempla quorundam arte natandi celebrium maxime patere potest ex observatione Rondelli [g]), quam hic adscribam: *Forsitan incredibile videbitur, hunc maris tractum a Leandro fuisse transfretatum, qui tamen referente Stokovio sesquileucae est. Sed maius quid vidit Gallia obsidione Reae insulae. Gregarius*

---

a) Tom. II. Thes. Antiq. num. VIII.

b) Explic. Numism. T. I, pag. 425.

c) H. N. IV. XI.

d) locis adductis a Pareo Comment. p. 42.

e) pag. 68.

f) Lib. I. cap. 7. pag. 27. edit. Belg.

g) ad v. 255.

enim miles nomine La Pierre *ab ea insula iussu Mareschalli Thorasii ad Rupellam usque per 4 leucas et amplius natando ibat et redibat ceu utrimque interpres et pararius. Verum quid istuc ad celeberrimum urinatorem Colan, qui plus in aquis quam in terra degebat? Vid. Alex. ab Alex.* Consul. et Lipsius ad Tacitum [a]), ubi de Batavorum arte natandi agens producit versus hos Hadriani de Sorano Batavo:

Hadriano potui qui iudice vasta profundi
Aequora Danubii cunctis tranare sub armis.

Sed iam satis de auctore poëmatis huius atque ipso carmine. Restat ut promissi memor nostrum interpretandi institutum operisque occasionem pandam, et simul de auxiliis, quae scribenti ad manus fuerunt, ut et interpretibus quaedam in medium proferam.

Annus intercessit unus et dimidius, cum in vatem nostrum, quem tum forte quadam in manus sumtum avide semel atque iterum percurreram, notas quasdam conscribendi inpetum cepi, quas tamen non nisi ad versum 272. id temporis perduxi. Illas cum ostendissem viro harum literarum ante alios omnes peritissimo, TIBERIO HEMSTERHUISIO, a cuius facundo ore pependisse semper iuvabit, qua est humanitate vir summus ad adcuratius examen notata ocyus revocaturum promisit: at quo minus tam beato esse licuerit obstiterunt multiplices, quae virum magnum (per idem enim tempus Graecarum Literarum in urbe Leyda professio ipsi offerebatur) distrahebant curae, quibus effectum, ut notas, sicut erant, non inlaudatas tamen invitus tan-

a) in notis ad lib. 4. Annal. n. 21. pag. 44.

dem reddere coactus fuerit. Ab hoc tempore diu in scriniis repositae delituerant, cum in familiari aliquando conloquio fugientium Camenarum inter paucos stator felicissimus P. BURMANNUS (per HEMSTERHUISIUM enim aliquid ipsi, ni fallor, innotuerat de conamine nostro) ineditas quasdam coniecturas PETRI FRANCII, nec non conlationem duorum Codicum MSS. ut et editiones quasdam penes se esse, eorumque omnium copiam lubentissimo animo mihi se facturum vir humanissimus memoravit et non tarde mox exhibuit, pro quo prolixo in me favore praeceptori honoratissimo atque optime de me merito publice quas possum maximas gratias ago.

Copiis his instructus de Musaeo cogitare iterum et exactius aliquid elaborare consilium cepi. Primae enim illae notae breviores erant nec decimam partem operis, quale nunc in vulgus prodit, constituebant; tenuiores etiam erant, ut adeo plerasque vel emendare vel longe abesse penitus iubere coactus fuerim. Nec mirum. Usus fueram tantum una editione, quae Basileae apud Nicol. Bryling. a. 1550., in qua praeter Musaeum Aesopi et Gabriae fabulae, Agapetus aliaque continebantur, prodierat, cuius varias lectiones, quia nec Fabricio nec alteri cuiquam memorata, quamvis non adeo magni momenti, adieci. Suspicor Basil. editionem a. 1584., quam in notis et Dissert. p. 13. memorat Kromaierus, ex illa expressam esse, nisi sit eadem.

Postquam vero ultimam editionem, quae Lugduni Batavorum anno MDCCXXXVII. nuper prodierat, de qua antea ne fando quidem audiveram, mihi conparare licuit, maiore successu opus inceptum mox adgrediebar.

In hac enim editione prae caeteris omnibus nitida et adcurata longe eruditissimus iuvenis, MATTHIAS RÖVERUS, eo tempore annos tantum decem et octo natus, variantes lectiones septem Codicum MSS. et septendecim editorum cum inedito Scholiasta et tribus virorum doctorum interpretationibus exhibuerat, notisque paucis sed egregiis ornaverat, quo opere de omnibus, qui pretium his literis ponere norunt, optime meritus est et famam, quam non diu post eximia Fragmenti veteris Iurisconsulti a Dositheo Magistro servati et felicissimarum ad Glossas Nomicas emendationum editione maximo confirmavit opere, ingentem retulit. De Scholiasta quid sentiam, in Notis et Animadversionibus hic illic aperte declaravi, neque dissentire doctiss. editorem ex humanissimis ad me datis literis intellexi, quibus saepius risum sibi movere hominis istius ineptias, publico tamen invidere, quia ineditus et in libro optimae notae repertus erat, noluisse significavit: quod institutum nemo humanior inprobarit facile.

Adcessit haud adeo longo post tempore (semel enim hic enumeratione editionum defungar) *Musaei Erotopaegnion Herus* et *Leandri* commentario libro inlustratum a DANIELE PAREO, quod lucem vidit Francofurti a. MDCXXVII. In hoc autem Pareus id sibi negotii solum datum esse credidisse videtur, ut ex omnis aetatis scriptoribus, quos forte unius Musaei caussa evolverat, ingenti exemplorum farragine congesta doctrinae famam apud istos homines, qui aliquid futilissimum illud scribendi genus putare solent, aucuparetur; verum adeo mihi non satisfecit, ut lectorem, cui cornea non est fibra, adeo laboris patientem fore

credam vix ullum, ut commentarium illum, quamvis otio abundet, totum percurrere libeat. Vere certe adfirmare mihi posse videor, de Musaeo ipsum pessime meritum esse, et vix unquam favente diva Critica emendationem protulisse, vel locum obscuriorem nitido lumine perfudisse, sed contra, si quid tentet, ineptum esse et absurda non raro loqui, certe talia, quae nihil ad Musaeum faciunt; qualia in notis et animadversionibus nostris haud raro aspere satis explosa esse non mirabitur eruditus lector. Devoranda tamen nobis fuit haec molestia et taediosissimo scripto perlegendo labor inpendendus, cuius tamen minime poenitet, cum simul Weitzii et Barthii notata non raro his mixta, quamvis haud multo maioris momenti, reperiantur, tum variorum eruditorum de hac vel illa materia cogitata memorentur, tum occasione perperam acceptorum quorundam locorum nobis verum non raro videre licuerit, nonnunquam et aliqua latius deducendi materies nata sit.

Tardius accepi editionem, quam Halae Magdeburgicae anno MDCCXXI. in lucem emisit IO. HENR. KROMAIERUS, Barthii, Weitzii, Voëtii, Heumanni, Schoettgenii, Gesneri, Bergleri, Groebelii et ipsius editoris notis ac Dissertatione praevia instructam, de qua editione vir celeberrimus, *ante illud tempus digniori habitu venustissimum poëtam in publicum vix prodiisse*, iure confirmare posse nobis videtur. Ipse enim vir eruditus a scribendi illo insanabili cacoëthe, quo praeter inprudenter congesta quaedam non dissimilia exempla, dicta, sententias, auctorum denique veterum et recentiorum taediosissime constipata loca

vix quicquam bonae frugis ipsi proferunt, longe remotus, nec pestilenti illo, quod multos nostro praecipue tempore adflavit, sidere contactus, Musaeum nobis nitide expressum et egregie multis locis emendatum et notis non maximae molis sed doctis inlustratum; veteri etiam interpretatione saepius correcta, exhibuit. Quae eruditissimus Alciphronis editor et cl. Heumannus adtulerunt, paucissima sunt, nec tamen spernenda. Adtulit plura Voëtius, sed nec adeo multum praestitit. Notas Schoettgenii et Gesneri, quae parum bonae frugis continent et nihil Musaeo opitulantur, si mei res fuisset arbitrii, procul abesse iussissem, neque puerilibus illis Io. August. Groebelii Ossitiensis, quae Mitellio, Farnabio, Iunckero et similis farinae hominibus palmam dubiam reddere possent, adnotatiunculis editionem meam onerari et conspurcari passus fuissem.

. . . .

Editionem nostram adornanti ad manus praeterea fuerunt editiones Davidis Whitfordi Londini anno MDCLIX., ut et Andreae Papii Gandensis Antwerpiae MDLXXV. in lucem emissae, quae quamvis non poenitendae essent, nobis tamen exiguum usum praebuerunt, cum collationes earum in sua iam exhibuisset cel. Röverus, cuius diligenti opera effectum, ut reliquarum editionum desiderium vix me incesserit, quippe quae notis nudae fere prodierant; si quae autem reperirentur, iam meliorem partem praestabant in editione Kromaieri: unde factum quoque, ut parum mihi profuerit editio, quam ad Codicem Regium collatam Iacobus Rondellus Parisiis anno CIƆIƆCLXXVIII. cum notis in vulgus prodiderat. Hisce auxiliis instructus editionem no-

vam adgressus fui, in qua quid praestiterim, paucis monebo.

Prima vice hic comparent coniecturae viri ingeniosissimi, PETRI FRANCII, quas margini editionis Dav. Whitfordi adposuerat, ut et haud exiguum variarum lectionum numerum ex editione Papii, Stephani et Rondelli aliorumque conlectarum, quas tamen, quia iam conspiciebantur in editione Röveri, praecipue si parvi momenti essent, omisi; ipsas autem coniecturas, quamvis a viro erudito in eum finem non viderentur conscriptae, integras adiicere visum fuit, quia aliquando difficilior ipsarum electio esset, nec difficulter, si quid ultimam limam forte non expertum videretur, veniam apud aequos rerum arbitros inventurum arbitrarer. Coniecturas autem has cum conlatione Musaei facta ab IS. VOSSIO, sed v. 118. iam desinente, ut et altera conlatione a NIC. HEINSIO instituta cum editione vetusta Veneta *literis capitalibus* inpressa ad editionem A. Papii Plantinianam a. 1575., quae v. 79. iam finitur, ut et varias ex editione Basileensi lectiones textui, ut vocant, semper diligenter subiectas videre licet, quamvis raro alicuius pretii lectio in iis occurrat, quae non in aliqua iam Röveri exhibeatur, unde aequiore animo tuli conlationes istas non diligentius ad finem ipsum peractas me possidere. Neque sane (quidni enim fatear?) vati nostro a novis membranis multum auxilii sperandum puto, cum omnes fere in locis procul dubio turpiter conruptis nihil expediant et in absurdas lectiones coniurent, ut adeo in solvendis nodis reliquis, qui paucissimi nunc sunt, ingenio critico opus esse necessario iudicem.

Ipsum textum, ut vocant, ad editionem cel. Röveri, quae raro discedit ab illa cl. Kromaieri, diligenter exactam expressimus, nec nisi rationibus, ut nobis videbantur, iustis, quas semper reddidimus, moti mutavimus; ipsa etiam lectio edita quibus MSS. niteretur, nec minus quibus de caussis vetustiores repudiatae, ne lector nesciret, diligenter cautum, ut adeo alicuius pretii lectio vix alicubi exstet, quam non adtigimus. Id autem eo praecipue scopo factum, ne aliis forte districtior lector toties alias editiones consulere opus haberet, quamvis in consilium adhibuisse Röverianam non sit quod quemquam poeniteat. Bina Marci Musuri Cretensis Epigrammata et unum Demetrii Cretensis ceteraque, quae in editione Röveri aliisque etiam habebantur, praemisi.

Indices denique rerum et verborum, ut et auctorum veterum et recentiorum, in quibus nihil omissum temere reperias, adieci.

Cum vero ex Conmentario Parei aliisque interpretibus percepissem, non pauca esse, quae Musaeo cum Nonno conveniebant, inque eo ipsa lectione magis magisque confirmarer, tandem vastissimum Dionysiacorum opus quadraginta octo prolixis libris constans totum perlegendi atque omnia ea, quae aliquo modo ad vatem nostrum pertinebant, diligenter conportandi consilium cepi; neque exiguus inde a me fructus redundavit. Cum enim nemine dissentiente tot vatibus ambobus communia essent, non vano conatu ex sedula conlatione locorum multis male adfectis succurrere, tueri male tentata, obscura luce clara perfundere et vicissim Non-

num pluribus in locis eximie sanare licuit; qua in re priores interpretes tam negligenter versatos miror.

Ordinem autem hunc plerumque tenui, ut ea, quae propius ad lectionem Musaei constituendam pertinerent, omnia textui ipsi subiicerem, loca intellectu difficiliora, quaeque longiorem interpretationem flagitabant, in Animadversionum librum reiecerim: in quo, sicut et in notis, quam plurima veterum auctorum tam Latinorum quam Graecorum loca, quae medicam manum poscere videbantur, vel oblata vel adrepta occasione sanare, male tentata a viris eruditis vindicare, obscuriora inlustrare omni ope contendimus; quae res an ex voto ceciderit tui, erudite lector, erit arbitrii.

Id autem praecipue egi, ut nihil fere, quod in toto Musaeo cuiquam difficultatem vel minimam parere posse videretur, quod exemplis ex poëtis aliisque scriptoribus petitis inlustrari posset, imo vix quicquam eorum, quibus lucem capere vel dare poterat vates egregius, omitterem: ut adeo paucissimi versus exstent, ad quos non aliquid monuerim.

Neque tamen eo fiduciae veni, ut post meam curam nihil usquam in Musaeo obscuri, nihil, quod medicam eruditorum manum posceret, relictum vane arbitrarer; quin nodos vindice dignissimos, licet paucissimos, restare candide fateor. Indicio esse queunt emendationes ineditae viri eruditissimi, qui nuper reipublicae literariae et praecipue huic Academiae flebilis admodum occidit, GEORGII D'ARNAUD, quarum a venerando iuvenis eruditissimi parente acceptarum inter plurima prolixi favoris indicia beneficio eximio me sibi obstringere voluit Athenaei huius sublime decus,

L. C. VALCKENAER. Illas (sunt autem plurimae in Scholiasten), sicut erant margini editionis cel. Röveri adscriptae, tuo, erudite lector, sistam indicio. V. 38. in Scholiastae verbis: *Ἀλλὰ καὶ τὴν Ἀφροδίτην καὶ τὴν Ἀθηνᾶν καὶ αὐτὸν τὸν Ἔρωτα θυσίαις παρήνη ἡ Ἡρώ.* pro *τὴν Ἀθηνᾶν* coniicit *κλήτην οὐρανίαν* et pro *παρήνη παρῄνει.* V. 45. pro

ἁλιστεφέων σφυρὰ νήσων.

sicut et in Scholiasta, legit *ἁλιστρεφέων.* V. 47. pro *Κυθήρων*] *Τοπικῶς ἐπωνυμένων* emendat *Τοπικὸν ἐπώνυμον ὤν.* V. 111. pro

Ἐκ περάτης δ' ἀνέφαινε βαθύσκιος Ἕσπερος ἀστήρ.

ἀνέβαινε legendum, sicut v. 151. pro

Θητεύειν ἐκόμιζεν κ. τ. λ.

coniicit *ἐκόμισσεν.* V. 162. pro *ἔξεε πρὸς τὴν γῆν* in Scholiasta *ἔπηξε.* V. 171. *Οὐ κάμεν*] *οὐκ ὑπέμενεν.* vocem *οὐκ* expungit. V. 199. in eodem verbis *ἐν οἷς βασιλεύει τὰ πάντα* deesse censet *δαμάζων.* V. 205. pro

Οὐ τρομέω βαρὺ χεῦμα τεὴν μεταμνώμενος εὐνήν.

legit

Οὐ τρομέω βαθὺ χεῦμα (vel *βαρὺ χεῦμα*) *τεὴν μεταναιόμενος εὐνήν.*

ut Homerus *κεῖται.* V. 213.

οὐκ ὄψομαι δύντα Βοώτην.

emendat *ὄψιμα* vel *ὑψιμέδοντα.* V. 98. pro

Ἤδη νῆα μέλαιναν ἀπείλκωσε διχθάδι χέρσῳ.

coniectat *ἐφείλκυσε.* Si meam sententiam de iis roges, erudite lector, emendationes in Scholiasta omnes fere

certissimas videri, in ipso vero poëta, eruditas licet, incertiores me putare non dissimulo; truncare tamen nolui, quia aliis secus forsan videretur, nec quemquam adeo exuisse omnem humanitatem, ut propter coniecturam forsan minus necessariam Manes viri ex literis hisce inmortalem gloriam merito adepti vel verbo laedere velit, facile crediderim.

Ubique libertatem in ferendis iudiciis de Interpretum sive Musaei sive aliorum scriptorum sententiis secutus sum, sed non effrenem illam, qua plaustris conviciorum vel in minima re dissentientes, quo iure quaque iniuria, quibusdam obruere mos est, verum moderatam, et qualem vicissim nemini in nostra scripta denegarim, nisi si aliquando calor iuvenilis, praecipue Scholiastae, Parei aliorumque ineptiis bilem moventibus, in diversa nos abstulisse videri posset.

Hinc nollem lector eruditus, cum toties viros longe doctissimos, Burmannum, Bentleium, praecipue vero Heinsium et Marklandum aliosque refutari videat, sinistram opinionem de me foveat, ac si ista ratione famam mihi conciliandi animus esset, quem istam cogitationem nunquam subiisse candide fateri possum; quin contra, cum ex nullorum fere scriptis maiorem utilitatem perciperem, nullorum vestigia laetius adorarem, ante alios illorum lectionem me cepisse et detinuisse sancte testor, quando fieri non potuit, ut non raro ab iis discedere et diversam, parcens tamen nominibus virorum magnorum, quos colere et venerari nunquam desinam, sententiam, libertate cunctis in hoc studiorum genere concessa usus, sequi necessario debuerim.

Unum tandem oro, erudite lector, ne tam brevi interiecto tempore novam Musaei editionem in vulgus prodire nimium mireris et indignum aliquid me suspiceris; quando, cum animum ad scribendum primum adpuli, de eruditissimi Röveri editione me nihil inaudivisse, quin aliquando, omnem, ubi innotuerat, novae curandae cogitationem abiecisse et in Observationibus Miscellaneis notata publicandi certam, a qua non nisi virorum eruditorum hortatus et nimia operis moles tandem me deterruerunt, mihi sedisse sententiam vere adfirmare liceat. Quod si tam facile tibi, quam elegantissimo editori, ut ex humanissimis ipsius literis non vane mihi persuadere videor, probavero, summo profecto opere mihi gratulabor.

Longiore sermone tempora tua, erudite lector, non est quod morer. Tu, si ita videtur, conatibus nostris fave, quando maiora olim molituro acres stimulos addes. Quod si in quibusdam verum cernere haud licuerit, erranti comiter viam monstrare, quaeso, ne dedigneris. Exiguum, per quod castissimis hisce Musarum sacris iuveni operari licuit, (dum etenim hanc praefationem absolvo, annum vigesimum, ante quem, si per moras operis typographicis in ipsa praesertim praefatione factas licuisset, opus hoc prodere fuerat animus, haud ita pridem excessi) tempus apud te, si aequus es rerum arbiter, paratiorem veniam dabit; sin iniquus es, nihil te moror. Iuvenili adeo aetati post tot eruditorum curas Musaeo inpensas parum, quod eruditioribus placere posset, peragendum restare in auctore isto non inmerito videri posse candide fateor, idque aliquando me terruisse non negabo; verum cunctantem

inpellebant doctissimorum et optime de me meritorum virorum hortatus; incendebant exempla eorum, qui in tenera iuventute tale quid ausi grande nomen tulerant, quemadmodum ex. gr. ipsius etiam vatis nostri interpretum, Andreae Papii et Matthiae Röveri; incitabat et elegantissimum Quintiliani monitum, ab aliis iam laudatum: *Non differendum esse tirocinium in senectutem: nam quotidie metus crescit maiusque fit semper quod ausuri sumus, et dum deliberamus, quando incipiendum sit, incipere iam serum est. Quare fructum viridem et adhuc dulcem promi decet, dum venia et spes est et paratus favor. Et audere non dedecet, et, si quid desit operi, supplet aetas, et si qua dicta sunt iuveniliter, pro indole accipiuntur.* I nunc, erudite lector, atque animum, quem longioris praefationis taedium fors iam tenet, aureo vatis elegantissimi carmine pascere.

S Y L L A B U S

CODICUM MANU EXARATORUM ET EDITORUM, QUORUM VARIANTES LECTIONES IN HAC EDITIONE MEMORANTUR.

A.	Codex Anglicanus Bibliothecae Bodleianae primus.
B.	—— secundus.
Basil.	Basilëensis.
Heins.	Heinsianus.
L.	Lectii.
Lond.	Londinensis.
Pap. et P.	Papii.
Par.	Parei.
Reg.	Regius.
S.	Secunda editio.
St.	Stephani.
Vatic.	Vaticanus.
Ven.	Venetus.
Vo.	Voëtii.
Voss.	Vossianus.
Whit.	Whitfordi.

EPIGRAMMATA
QUAEDAM IN
HERONEM ET LEANDRUM,
VEL IN QUIBUS EORUM MENTIO FIT.

ΑΝΤΙΠΑΤΡΟΥ
Μακεδόνος.
Lib. 1. Anthol. cap. 55.

Αἰεὶ θηλυτέρῃσιν ὕδωρ κακὸν Ἑλλήσποντος,
Ξεῖνε· Κλεονίκης πεύθεο Δυῤῥαχίδος.
Πλῶε γὰρ ἐς Σηστὸν μετὰ νυμφίον· ἐν δὲ μελαίνῃ
Φορτίδι τὴν Ἕλλης μοῖραν ἀπεπλάσατο. 1
Ἡρὼ 2 *δειλαίη, σὺ μὲν ἀνέρα, Δηΐμαχος δὲ*
Νύμφην ἐν παύροις ὠλέσατε σταδίοις. 3

ΑΝΤΙΠΑΤΡΟΥ.
Lib. 3. cap. 7.

Οὗτος ὁ Λειάνδροιο διάπλοος, οὗτος ὁ πόντου
Πορθμὸς, ὁ μὴ μούνῳ τῷ φιλέοντι βαρύς.
Ταῦθ' Ἡροῦς τὰ πάροιθεν ἐπαύλια, τοῦτο τὸ πύργου
Λείψανον· ὁ προδότης ᾧδ' ἐπέκειτο λύχνος.
Κοινὸς δ' ἀμφοτέρους ὅδ' ἔχει τάφος, εἰσέτι καὶ νῦν
Κείνῳ τῷ φθονερῷ μεμφομένους ἀνέμῳ.

1. *Ἀπεπλάσατο.* In quodam Codice legitur *ἀπεσπάσατο*, sed frustra. Sic lib. 7. p. 589. Epigr. 8. v. 4.

Αὐτῆς Μελπομένης βόμβον ἀπεπλάσατο.

Et pag. 619. Epigr. 5. v. 4.

Ὄμματα καὶ δειρῆς φέγγος ἀποπλάσεται;

EPIGRAMMATUM
IN
HERONEM ET LEANDRUM
INTERPRETATIO LATINA.

ANTIPATRI
Macedonis.
Interprete Eilhardo Lubino.

Semper mulieribus aqua malum Hellespontus,
  Hospes: Cleonicam interroga Dyrrachidem.
Navigabat enim Sestum ad sponsum. In nigra vero
  Oneraria navi Helles fatum effinxit:
Hero infelix, tu quidem virum, Deimachus vero
  Sponsam in paucis perdidistis stadiis.

ANTIPATRI.
Eodem Interprete.

Hic Leandri tranatus, hic ponti
  Transitus, qui non soli huic amatori gravis.
Haec Herus prius habitatio, hae turris
  Reliquiae, proditor hic iacet lychnus.
Communis utrumque hic habet tumulus, nunc etiam adhuc
  Illum invidum accusantes ventum.

Haec loca mihi indicavit cl. Dorvillius. *Röverus.*

2. *Ἡρῶ*. Lege *Ἡροῖ* ex optimo Codice Vaticano; ut apud Theocritum Eidyll. 15. v. 1. *Γοργοῖ* in optimis. Hoc quoque me docuit vir laudatus. *Id.*

3. *ὠλέσατε σταδίοις*. Quidam vitiose *ἐν σταδίοις*. *Id.*

ΜΑΡΚΟΥ ΜΟΥΣΟΥΡΟΥ
τοῦ Κρητός.

Νηὸς ἔην ἀνὰ Σηστὸν, ἀγίνεον ἧχι θυηλὰς
Κυπρογενεῖ σπεύδοντες ἐτήσιον· αὐτὰρ ὁ τόξον
Οὖλος Ἔρως βάσταζε, διοιστεῦσαι δὲ μεμηνὼς
Ὀξέα δενδίλλεσκε, πικρὸν δ' ἴθυνεν ὀϊστὸν
Μητρὸς ἐπ' ἀρήτειραν, ἐπισπέρχων δ' ἐπελάσθη
Ἤπατι Λειάνδροιο, κόρης φρένας αἶψα περήσας.
Ἀμφότεροι δὲ πόθου αὐτῷ πεφορημένοι οἴστρῳ
Ἀλλήλων ἀπέλαυντο, γάμων δὲ συνίστορα λύχνον
Λαθριδίων θήκαντο· σιδήρειον δὲ λελογχὼς
Αἷμα πολυπλάγκτης 1 προὔδωκε ποθεῦντας 2 ἀέλλαις,
Καί σφε φάους μὲν ἄμερσεν, ἄμερσε δὲ καὶ φιλοτήτων. 3

Τοῦ αὐτοῦ. Εἰς ΜΟΥΣΑΙΟΝ.

Καὶ φρένας ἀδρήστεια θεῶν ἕλε, δὴ γὰρ ἀοιδαῖς
Στεῦτο λαχεῖν Ἄρης μοῦνος ἄποινα πόνων.
Τοῦτο κλύων νεμέσησ', ὅθ' ἑοῖς ἐπενήνοθεν 1 ἔργοις
Ἀχλὺς ἄδην, Ἄρευς τ' οὐ χάδεν ὕβριν Ἔρως,
Μουσαίῳ δ' ἐπέτελλεν. ὁ δ' ἐκλήϊζε ποθεύντων
Οἶστρον ἀποδρέψαι παρθενίης κάλυκας.
Αἰνείσθω δὲ μικρῇσιν 2 ἐπιστίξας σελίδεσσιν,
Ὅσσ' ὀλίγαις παίζων χερσὶν ἔοργεν Ἔρως.

1. πολυπλάγκτης. πολυπλάγκταις MS. *Röverus.*
2. ποθεῦντας. ποθοῦντας Ed. Bas.
3. φιλοτήτων. φιλότητος MS. *Röverus.*

1. ὅτ' ἑοῖς. Eruditiss. Maittairius legendum coniiciebat ὅθ' ἑοῖς, vel ὅτε οἷς, vel ὅτι οἷς. *Id.* Priorem coniecturam a Basil. et Par. editione firmatam recepi.
2. μικρῇσιν. μικραῖσιν MS.

MARCI MUSURI.
Cretensis.

Templum erat in Sesto, porriciebant ubi libamenta
Veneri festinantes quotannis; ac arcum
Vafer Amor gestabat, iaculari que gestiens.
Acute circumspectabat, amaramque contorsit sagittam
Matris in sacerdotem, properansque inhaesit
Hepati Leandri, quum puellae praecordia statim transfodisset.
Utrique autem Cupidinis eodem perculsi furore
Sui potiti sunt, nuptiarumque consciam lucernam
Clandestinarum posuere: ferreum autem illa sortita
Sanguinem, multivagis prodidit amantes procellis,
Et eos luce privavit, privavit etiam lusibus venereis.

Eiusdem in MUSAEUM.

Etiam praecordia invidia deorum tetigit: nam carminibus
Iactavit se consecutum Mars praemia laborum.
Id audiens indignatus est, quod sua obumbraverunt opera
Tenebrae satis, Martisque non tulit iniuriam Amor,
Musaeoque mandavit. Ille vero canebat amantium
Furorem decerpendi virginitatis florem.
Laudetur ergo, parvis panxisse paginis,
Quae parvis ludens manibus patravit Cupido.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΔΟΥΚΑ
τοῦ Κρητός.

Καὶ μέγα μικρὸν, καὶ σμικρὸν μέγα, οὐ τόδε, ὡς δεῖ
Πρᾶξαι, ὑμνοπόλοις Φοῖβος ἔδωκε μόνοις.
Παρθένος Ἡρὼ 1 Λείανδρός τε βροτοί περ ἐόντες·
Εἰσὶ δὲ ἀθάνατοι τερψινόοις ἔπεσιν.
Εἰ δὴ Μουσαῖός τις ἔμ' ὑμνήσαιτο θανόντα,
Αὐτίκα τεθναίην, ὄφρα βίοιο τύχω.

1. *Παρθένος Ἡρώ.* Ἡρὼ *παρθένος* MS. *Röverus.*

DEMETRII DUCAE

Cretensis.

Et magnum *aliquid, quod tamen parvum est*, et parvum, *quod tamen* magnum, non ita, ut decet,
Facere, poëtis Phoebus dedit solis.
Virgo Hero et Leander mortales ambo existentes,
Sunt inmortales animum oblectantibus versibus.
Si vero Musaeus aliquis me caneret morientem,
Statim morerer, ut vitam sortirer.

IUVENI EGREGIO

IOHANNI SCHRADERO

ERUDITIS

IN MUSAEUM ANIMADVERSIONIBUS

FAMAM AUSPICANTI.

Flos et honor doctae, sollers SCHRADERE, iuventae,
Delicium Phoebi Pieridumque decus,
Cui sua Graia Charis nudavit pectora, sacro
Et puerum pavit lacte Latina Venus,
Qui nihil abiectum tenero meditatus ab ungue
Regia qua ducit te via, carpis iter,
Et procul a secli sectantis vilia peste
Ignoto populis tramite summa petis,
Exsere te, docti nam sic meruere labores,
Dignaque virtutis praemia tolle tuae,
Praemia, laurigeri quae collibus edita Pindi
Melpomene aeterna texuit ipsa manu,

Et quae Pimplaeo rorantia flumine serta
    Aptantur meritis, Pallade dante, comis.
Illa tibi spondent, quod vix de millibus uni,
    Vivere iam verno flore per ora virûm,
Quodque aliis aetas longo confecta labore,
    Id tibi nunc ultro prima iuventa dabit.
Te, duce Naturae genio, teque, auspice Phoebo,
    Fervidus Aonidum raptat in antra calor,
Et Latias Graiis felix coniungere Musas
    Tendis, ubi ad Superos Gloria pandit iter,
Agrestesque animis linquens vulgaribus escas
    Tu solo veterum nectare corda reples.
Gurgite coenoso cum pectora vulgus inundet,
    Permessi liquido proluis ora vado,
Nostraque futilibus tumeant cum secula scriptis,
    Quae mox cum domino sint peritura suo,
Nil aliud condis, nisi pura quod adprobet auris
    Et ferat a memori posteritate decus.
Testis Abydeni iuvenis quae cantat amores
    Pagina, quae flammas, Sesti puella, tuas.
Hanc dudum foeda obductam rubigine secli,
    Temporis inmundum vel subiisse situm,
Vidit et indoluit blandi dea mater Amoris,
    Et medicam mystae sedula quaerit opem.
Invenit et geminos iuvenes, quîs pectora Paean
    Numinis adtactu nobiliore movet.

Doctaque Musaeo succurrit dextra RÖVERI,
  Qui nitido adfectum pumice limat opus:
Navaque SCHRADERI succedit cura, salutem
  Qui medica vati restituitque manu.
Dumque suo vitam reddit lucemque poëtae,
  Ingenii varias divitis addit opes.
Et bene maturos verno iam tempore fructus
  Profert foecundâ messe beatus ager.
Haec sunt septenae vixdum trieteridos orsa,
  Quae nil protritum, nil puerile sonant.
Hac arte Heinsiades famae proludere coepit,
  Hac inmortalis Grotius ante via.
Perge, decus nostrum: tibi sic Helicona colenti
  Castalidum sacros detur adire choros:
Exemploque tuo doctam firmare iuventam
  Atque aliis genio perge praeire tuo.
Vindice te Phoebi mysteria rite colantur,
  Stet suus Aonisin, te stimulante, decor.
At fera Barbaries invisaque nomina Musis
  Incipiant vires aegra timere tuas.
Tempus erit, raro quae nunc adplaudit alumno,
  Quo meritâ cinget FRANECA fronde caput.

PETRUS BURMANNUS
IUNIOR.

ΜΟΥΣΑΙΟΥ

ΤΟΥ

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ

ΤΑ

ΚΑΘ' ΗΡΩ ΚΑΙ ΛΕΑΝΔΡΟΝ.

MUSAEI

GRAMMATICI

DE

HERONE ET LEANDRO

CARMEN.

ΜΟΥΣΑΙΟΥ
ΤΟΥ
ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ
ΤΑ
ΚΑΘ' ΗΡΩ ΚΑΙ ΛΕΑΝΔΡΟΝ.

Εἰπὲ, θεὰ, κρυφίων ἐπιμάρτυρα λύχνον ἐρώτων
Καὶ νύχιον πλωτῆρα θαλασσοπόρων ὑμεναίων
Καὶ γάμον ἀχλυόεντα, τὸν οὐκ ἴδεν ἄφθιτος Ἠὼς,
Καὶ Σηστὸν καὶ Ἄβυδον, ὅπῃ γάμος ἔννυχος Ἡροῦς.

2* *Μουσαίου τοῦ γραμματικοῦ τὰ καθ' Ἡρὼ καὶ Λέανδρον.* Editio Basil. a. 1550. omittit voces τοῦ Γραμματικοῦ, nec non κατ' pro καθ' expressit. Sed veram esse quam dedimus inscriptionem liquet, quia in Vett. Codd. inventa est a Michaële Sophiano, ut testatur Vossius de Natura Art. lib. I. c. 4. 11. p. 14.

ΜΟΥΣΑΙΟΥ. Ita expresserunt hanc vocem Ed. Basil. Röveri aliaeque, cum Kromaierus *ΜΟΥCΑΙΟΥ* in sua, quod auctoritate MS. Oxon. apud Iac. Gronovium To. II. Thes. Antiq. num. VIII. firmatur. Eadem huius literae forma placuit viro docto in epigrammate Musuri pag. 27. Sed utraque sententia se tueri potest. Errat enim Harduinus de Nummis Antiquis Populorum et Urbium pag. 15. et de Nummis Herodiadum pag. 31. 84. quique ipsum laudat Th. Smith Annot. in Monum. Palmyr. I. pag. 40. qui τὸ *C pro Σ vix occurrere in nummis aut marmoribus ante Domitiani principatum, post illum non aliter fere, veteri forma pingendi σίγμα per Σ prorsus ablegata,* confidenter pronunciant, cum contrarium facillime luculentis exemplis ostendi queat. Ita *C* pro *Σ* ante Domitianum reperitur apud Reinesium Inscr. Synt. Cl. I. 242. p. 224. cui et haec literae forma placuit in exhibita inscri- 3
ptione, quae exstat apud Strabonem et Lucianum 202. p. 202.

[* Numeri marginibus adscripti sunt paginarum editionis Leovardiensis.]

MUSAEI GRAMMATICI DE HERONE ET LEANDRO CARMEN.

Dic, dea, occultorum testem lychnum amorum
Et nocturnum natatorem nuptiarum caussa per mare vectum
Et coitum tenebrosum, quem non vidit inmortalis Aurora,
Et Sestum et Abydum, ubi nuptiae nocturnae Herus (*erant*).

Apud Patinum in Historia Numism. c. 9. p. 60. exstat numisma cum inscriptione: *ΚΛΕΟΠΑΤΡΑC ΒΑΣΙΛΗΣΣΗΣ*, quod ille refert ad Cleopatram Iulii Caesaris amicam, cui non dissimile admodum profert Cel. Havercampus in Tabula Numismatica ante Iosephum num. 10. quamvis in notis p. 18. referat ad Antiochi Magni filiam, quae Ptolemaeo nupsit. Eandem figuram observare licet in nummo regis Antiochi, qui quarto Vespasiani anno regno exutus est, apud eundem num. 24. ut p. 22. in nota addita, nec non in reginae Iotapae ib. Minime igitur *invictum argumentum*, quale ipsi visum, quo ductus Cel. Smith emendationem tentat in Inscriptione citata ratus *aut quadratarium aut exscriptorem in notatione anni huius marmoris errasse*. Contra Σ pro C post Domitiani inperium notavi in Reinesii Syntagm. Inscr. Cl. III. 11. p. 503. 12. p. 304. 17. p. 305. 64. p. 323.

ΘΕΙΟΤΑΤΗι ΚΑῚ
ΕΥΣΕΒΕΣΤΑΤΗι
ΣΕΒΑΣΤΗι.

ubi intelligitur Helena Constantini M. mater. Vide et p. praeced. et 72. p. 330. de Abgaro Osroënorum rege, nec non Append. omiss. 13. p. 1020. Patini Hist. Num. cap. 16. p. 115. 4

4. δχη. ὄχου Voss.

Νηχόμενόν τε Λέανδρον ὁμοῦ καὶ λύχνον ἀκούω,
Λύχνον ἀπαγγέλλοντα διακτορίην Ἀφροδίτης,
Ἡροῦς νυκτιγάμοιο γαμοστόλου ἀγγελιώτην,

5. ἀκούω. Ad crepitantis facis sonitum et natantis strepitum haec referenda censet celeberrimus Dorvillius, faces enim, dum cremantur, crepare. Atque ita etiam intellexisse Whitfordum patet ex interpretatione eius:

Fax et Leandri nantis sonus impulit aures.

Sed an λύχνον proprie dictam facem notare probatorum scriptorum testimonio ostendi queat dubito. Certe in eadem fabula alii *lucernam* memorant. Ita Fulgentius Mythol. 1. p. 4. *Neque enim illas Heroïdarum arbitreris lucernas meis praesules libris, quibus aut Sulpiciliae procacitas, aut Psyches curiositas declarata est, neque illam, quae vi maritum Phaedriam in tumulum duxit, aut Leandricos natatus intercepit.* Testam vocat Ausonius Cupid. Cruc. Adf. v. 22.

. . . . fert fumida testae
Lumina Sestiaca praeceps de turre puella.

ubi confer Vinetum. Praeterea Ovidius in epist. Heroidum 18. et 19. semper *lumen*, numquam *facem* adpellat. Obstare tamen videtur ipse Musaeus v. 307.

. . . . θελγομένη δὲ
Μοιράων ἀνέφαινε καὶ οὐκέτι δαλὸν ἐρώτων.

Nisi, quod verum puto, Poëta respiciat ad Meleagri fatum, de quo Antoninus Liberalis cap. 2. καὶ αὐτὸς ἀποθνήσκει, τῆς μητρὸς ἐμπρησάσης τὴν παρὰ τῶν Μοιρῶν αὐτῇ δόθεντα δαλόν. *periit, cremata a matre face, quam ei Parcae dederant.* Et ad Cupidinem, cui nunquam non faces adtribuuntur, unde minus ipsi placuisse λύχνον ἐρώτων verosimile est. Pedibus igitur malo ire in alteram sententiam eiusdem viri eruditissimi, qua τὸ ἀκούω refert ad id quod proprie videtur, lectissimis exemplis demonstratam. Ita Achilles Tatius lib. 1. p. 17. συνεκλινόμεν δύο κατὰ τὰς κλίνας διαλαχόντες· οὕτω γὰρ ἔταξεν ὁ πατήρ. αὐτὸς κἀγὼ τὴν μέσην, αἱ μητέρες αἱ δύο τὴν ἐν ἀριστερᾷ, τὴν δεξιὰν εἶχον αἱ παρθένοι. ἐγὼ δὲ ὡς ταύτην ἤκουσα τὴν εὐταξίαν, μικροῦ προςελθὼν τὸν πατέρα κατεφίλησα, ὅτι μου κατ' ὀφθαλμοὺς ἀνέκλινε τὴν παρθένον. *Bini singulis mensis accubuimus huiusmodi ab Hippia ordine adhibito, ut ipse et ego mediam, matres sinistram, dexteram virgines obtinerent. Quod cum ipse animadvertissem, parum abfuit quin ad patrem, propterea quod virginem exadversum oculis meis collocaverat, osculando procederem.* Eadem verborum sensus denotantium permutatio apud eundem lib. 2. p. 105. ἡμῶν δὲ οἱ μὲν ἔφυγον, οὐδὲν οὔτε ἰδόντες οὔτε ἑωρακότες, οἱ δὲ ἅμα τε εἶδον καὶ ἐβόων. Λῃσταὶ Καλλιγόνην ἔχουσι. *E nobis alii, ea re neque visa neque audita, fugae sese mandarunt, nonnulli et viderunt et vocem hanc simul miserunt: Calligonen piratae avexerunt.* Orpheus Argon. v. 1147.

ἐπιφρίσσοντα γὰρ ἤδη
Ἀκρᾳ Ζέφυρον καταδέρκομαι.

inhorrescentem enim iam
In superficie flantem Zephyrum persentisco.

vel *audio*. Virgilius Ecl. 9. v. 58.

Natantemque Leandrum simul et lychnum specto,
Lychnum adnuntiantem nuntium Veneris,
Herus nocte nubentis nuptias ornantem nuntium,

Et nunc omne tibi stratum silet aequor, et omnes
(Adspice) ventosi ceciderunt murmuris aurae.

Ad quem locum Servius: ADSPICE etc.] *frondes scilicet arborum; ostendens vel ipsas auras quievisse, quibus nihil omnino moveatur.* Sed minime mihi liquet Lycidam comitem suum oculos flectere iussisse ad arbores folia non moventes; videturque non multo melius explicatione praecedentis versus, qua *aequor* interpretatur per *spatium campi*, cum neminem veterum *stratum campum* vocasse, quem ventus non perflat, persuasissimus sim. Consultus de hoc loco eruditissimus Burmannus pro singulari, qua est erga me, humanitate patruum suum hunc locum in notis nondum editis de fluvio seu Mincio seu alio explicuisse ostendit, et ita *aequor* non raro poni adseverabat, quod verissimum. Sic enim usus inter alios Ausonius in Mosella v. 35.

Non superante vado rapidos reparare meatus
Cogeris, exstantes medio non aequore terras
Interceptus habes.

quemadmodum et alibi in eodem hoc carmine:

Navita caudiceo fluitans super aequora lembo.

Olim cogitabam, an non pro *Adspice* rectius legeretur *Accipe*, nam et alibi has voces permutatas deprehenderam. Ita
7 apud Boëth. de Consol. Phil. lib. 4. metr. 6. v. 3.

Adspice summi culmina coeli.

Codex MS. ab Helia Putschio conlatus *Accipe*. Apud Ovid. Art. Am. I. v. 398.

Tempora qui solis operosa colentibus arva
Fallitur et nautis adspicienda putat.

duo Codices *accipienda* praeferunt teste Burmanno, qui coniecturam Heinsii *arripienda* docte inlustrat. Sed frustra. *Adspice* significat *aures adverte*. Securum iubet esse Horatius Carm. 1. 14. v. 3.

Nonne vides, ut
Nudum remigio latus
Et malus celeri saucius Africo
Antennaeque gemant?

ubi asperis verbis potuisset parcere Bentleius, qui nimio, ut saepe, hic acumine peccat. Ceterum huic explicationi cel. Dorvillii favet etiam Andreas Papius in versione sua:

Iam mihi Leandrum videor spectare natantem
Et lychnon, Veneris qui iussa referre solebat.

P. FRANCIUS autem: *Animadverto.* Verbum debuerat poni, quod ad utrumque referri possit: et ita quoque hunc locum explicat Rondellus. [ἀκούω nihil aliud significare posse, quam quod ubivis significat, *audio*, omninoque nullam esse verborum sensus denotantium permutationem, tam manifestum est, ut monere taedeat. *G. H. S.*]

6. *Λύχνον. Ducem* vocat Ovidius in epist. Leandri. V. infr. v. 212. et 218. FRANCIUS.

7. *γαμοστόλον. Pronubam lucernam.* V. Rondellum. ID.

Λύχνον ἔρωτος ἄγαλμα, τὸν ὤφελεν αἰθέριος Ζεὺς
Ἐννύχιον μετ' ἄεθλον ἄγειν ἐς ὁμήγυριν ἄστρων,
Καί μιν ἐπικλῆσαι νυμφοστόλον ἄστρον ἐρώτων,
Ὅττι πέλεν συνέριθος ἐρωμανέων ὀδυνάων
Ἀγγελίην τ' ἐφύλαξεν ἀκοιμήτων ὑμεναίων,
Πρὶν χαλεπὸν πνοιῇσιν ἀήμεναι ἐχθρὸν ἀήτην.
Ἀλλ' ἄγε μοι μέλποντι μίαν ξυνάειδε τελευτὴν
Λύχνου σβεννυμένοιο καὶ ὀλλυμένοιο Λεάνδρου.
Σηστὸς ἔην καὶ Ἄβυδος ἐναντίον· ἐγγύθι πόντου
Γείτονές εἰσι πόληες· Ἔρως δ' ἀνὰ τόξα τιταίνων
Ἀμφοτέρῃς πολίεσσιν ἕνα ξυνέηκεν ὀϊστὸν
Ἠΐθεον φλέξας καὶ παρθένον· οὔνομα δ' αὐτῶν
Ἱμερόεις τε Λέανδρος ἔην καὶ παρθένος Ἡρώ.
Ἡ μὲν Σηστὸν ἔναιεν, ὁ δὲ πτολίεθρον Ἀβύδου,
Ἀμφοτέρων πολίων περικαλλέες ἀστέρες ἄμφω,

8. *ἄγαλμα.* *monumentum* Rondellus. ID. Orpheus in Lunae Suffimine p. 106.

Λαμπετίη, χαροδῶτι, τελεσφόρε, νυκτὸς ἄγαλμα.

8 *Percoquifrux, Trivia, Lucetia, noctis ocelle.*

9. *ἄεθλον.* *officium* vertunt omnes, sed significatione, ut puto, Graeciae ignota. Solus non caecutivit Florens Christianus, qui vertit:

— *quam* (tedam) *post certamina noctis*
Inserere astrorum numero cata debuit alti
Cura Iovis.

Quidni hunc audiam? Certe de ministerio lucernae mox agit v. 11.

Ὅττι πέλεν συνέριθος ἐρωμανέων ὀδυνάων κ. τ. λ.

Plura dicemus in Animadversionibus. Posses tamen retinere *officium*, sed eo significatu, quo usus Ovidius Amor. 3. 7. v. 23.

At nuper bis flava Chlide, ter candida Pytho,
Ter Libas officio continuata meo est.

Sed prius praestat.

Ibid. *ἐς.* *ἐφ'* Voss. et Basil. *ἐστ' ὁ μὴν.* Heins.

10. *νυμφοστόλον.* *νυμφαγωγὸν,* 9 ut exponit Hesychius, qui futuris sponsis praeluceat. FRANCIUS. *νυμφοστόλων* Heins.

11. *πέλεν.* Ita Basil. Sed Heins. *πέλε.*

12. *τ'.* *δ'* Basil.

13. *χαλεπὸν.* Omnes construunt *χαλεπὸν ἀήμεναι,* *molestum flare,* quemadmodum v. 295.

— *ὑγρὰ θέμεθλα θαλάσσης*
Χειμέριον πνείοντες ἀεὶ στυφέλιζον ἀῆται.

madida fundamenta maris
Hiemale spirantes semper verberabant venti.

ex coniectura doctissimi Dorvillii. Vulgo *χειμέριοι.* Aliter tamen cepit Scholiastes, qui notat: *πρὶν τὸν χαλεπὸν καὶ ἐχθρὸν ταῖς πνοαῖς πνεῦσαι ἄνεμον.* Iungit hic *χαλεπὸν* cum *ἀήτην,* duo epitheta uni voci

Lychnum laetabile amoris signum, quem debuit aetherius Iupiter
Nocturnum post certamen addere astrorum consortio,
Ac ipsum adpellare pronubam stellam amoris,
Quoniam erat administer amatoriarum solicitudinum
Nuntiumque servavit insomnium nuptiarum,
Antequam molestum flatibus flaret inimicus ventus.
Sed eia mihi canenti unum concine finem
Lychni exstincti et pereuntis Leandri.
Sestus est et Abydus e regione; prope mare
Vicinae sunt urbes: Cupido autem arcum tendens
Ambabus urbibus unam inmisit sagittam
Iuvenem urens et virginem; nomen vero eorum
Suavisque Leander erat et virgo Hero.
Haec quidem Sestum habitabat, ille vero oppidum Abydi,
Ambarum urbium perpulcrae stellae ambo,

adtribuens, de quo plura ad v. 133. in Animadversionibus.

Ibid. πνοιῇσιν. πνοῇσιν Basil. mendose, ut et in Oraculo apud Euseb. de Praep. Evang. v. 8.

Πνοῇ ὑπὸ λιγυρῇ κεκαλυμμένον ἠέρος ἁγνοῦ.

Legendum πνοιῇ.

14. ξυνάειδε. Ita quoque Basil., cum alii συνάειδε.

10 16. ἔην. *erat* vertunt omnes: mihi magis adridet *est*, quae significatio obvia. Lucianus Dial. Mort. 3. p. 4. ed. Hemst. ἐπιμετρήσας ἄλλα τοσαῦτα, εἴγε οἷόν τε ἦν, καὶ ἔτι πλείω. *Si fieri possit.* Scholiastes Poëtae nostri ad v. 52. Ὅπου ἀγγελία ἦν ἑορτῆς. explicans illa, ὅπῃ φάτις ἐστὶν ἑορτῆς. Nonnus Dionys. lib. 4. p. 114. l. 4. Hesiodus in Ἔργοις v. 11.

Οὐκ ἄρα μοῦνον ἔην ἐρίδων γένος, ἀλλ' ἐπὶ γαῖαν
Εἰσὶ δύω.

Non sane unum est contentionum genus, sed in terra
Sunt duo.

Qui locus simillimus est, nisi quod nostro elegantior: in utroque enim versu priori ἔην, altero autem εἰσὶ occurrit.

18. Ἀμφοτέρῃς. ita Basil. Ἀμφοτέραις Voss.

Ibid. πολίεσσιν Heins. πτολίεσσιν Basil.

19. Ἠΐθεον. *iuvenem, puerum,* 11 ut Hylas, Hermaphroditus adpellantur Ovidio, Alexis Virgilio. Idem de Marcello. Proprie est ὁ ἀκμάζων νεανίας, νέος, ἄγαμος, παρθένος. Hesychius. FRANCIUS.

22. πολίων Heins. πτολίων Basil.

Ibid. περικαλλέες. περικαλέες Basil. mendose, quemadmodum et apud Phavorinum in voce Κύθηρα male scribitur διὰ τὸ κα-

Ἴκελοι ἀλλήλοισι. Σὺ δ' εἴποτε κεῖθι περήσεις,
Δίζεό μοι τινὰ πύργον, ὅπη ποτὲ Σηστιὰς Ἡρὼ
Ἵστατο λύχνον ἔχουσα καὶ ἡγεμόνευε Λεάνδρῳ·
Δίζεο δ' ἀρχαίης ἁλιηχέα πορθμὸν Ἀβύδου
Εἰσέτι που κλαίοντα μόρον καὶ ἔρωτα Λεάνδρου.
Ἀλλὰ πόθεν Λείανδρος Ἀβυδόθι δώματα ναίων
Ἡροῦς ἐς πόθον ἦλθε, πόθῳ δ' ἐνέδησε καὶ αὐτήν;
Ἡρὼ μὲν χαρίεσσα, διοτρεφὲς αἷμα λαχοῦσα,
Κύπριδος ἦν ἱέρεια, γάμων δ' ἀδίδακτος ἐοῦσα
Πύργον ἀπὸ προγόνων παρὰ γείτονι ναῖε θαλάσσῃ,
Ἄλλη Κύπρις ἄνασσα· σαοφροσύνῃ δὲ καὶ αἰδοῖ

λίστας φέρειν πορφύρας, pro καλλίστας.

23. Ἴκελοι. Ita diserte omnes Codices legunt praeter Whit. et Lond. qui habent εἴκελοι, probante Rövero, qui potius se cum iis, quod prima syllaba in τῷ ἴκελοι melius conripitur, facere profitetur. At nihil mutandum docet locus Hesiodi in Ἔργοις v. 304.

Ζώῃ, κηφήνεσσι κοθούροις ἴκελος ὁρμήν.

12 *Vivit, fucis aculeo carentibus similis cupiditate.*

Nonnus Dionys. lib. 53. pag. 1134.

Ἤλυθεν ἴκελα δῶρα γέρων Πακτωλὸς ἀείρων.

Nec non lib. 1. pag. 14.

Οὐ βοΐ χερσαίῳ τύπον ἴκελον εἰνάλιος βοῦς.

Idque imitatione sua probavit Io. Gothofr. Herrichen in Carmine de Thea herba apud Henninium in notis ad Tollii Ep. Itiner. 3. pag. 81. ubi Ἴκελον ἄνθος dixit versu Adonio.

26. πορθμὸν Ἀβύδου. Nescio quid moverit doctissimum iuvenem Andream Papium, ut verterit *littus:*

Quaere et fluctisonans antiquae littus Abydi,

quem secutus Whitfordus: cum ea significatio Graeciae ignota. Recte enim Eustathio ad Dionysium pag. 24. πορθμὸς definitur θαλάσσης πόρος στενὸς ἑκατέρωθεν γῆς μεσολαβούμενος. apud Gronovium ad Pomp. Melam 1. 1. not. 26. qui male reprehendit Henr. Stephanum in Thesauro L. G. (illum enim tangi puto) qui vertit: *fretum, sinum maris in angustias coarctati, qui facile traiici potest,* quod debuerat non *sinum*, sed *transitum* reddere, quasi id nescivisset vir doctus, qui exemplis ex Hesychio, Eustathio etc. ipse docuerat. Quin Statius Sylv. 1. 3. v. 37. 13
fretum Sestum inter et Abydum *sinum* vocat:

Sestiacos nunc fama sinus pelagusque notatum Iactet.

Πορθμὸς autem Ἀβύδου non male dicitur fretum, quod inter Sestum et Abydum, cum quia de turre Sestiaca iam locutus, tum quia non dissimili modo alii scriptores loquuntur, ex gr. Fulgentius Myth. 1. p. 12.

Quod Maeonides ranarum Cachinnavit proelio.

Ita Munckerus pro *Maeonius* coniecit, Martialis lib. 14. Epigr. 183.

Similes inter se. Tu vero, si quando illac transieris,
Quaere mihi quandam turrim, ubi quondam Sestias Hero
Stabat lychnum tenens et dux erat Leandro:
Quaere et antiquae marisonum fretum Abydi
Adhuc flens mortem et amorem Leandri.
Verum unde Leander Abydi domos habitans
Herus in amorem venit, amore vero devinxit et ipsam?
Hero gratiosa, generosum sanguinem sortita,
Veneris erat sacerdos, nuptiarum vero expers exsistens
Turrim avitam ad vicinum habitabat mare,
Altera Venus regina; castitate vero et pudore

Perlege Maeonio cantatas carmine ranas,
Et frontem nugis solvere disce meis.

Uterque respicit ad *Batrachomyomachiam* Homeri, et tamen solas memorat ranas, missis muribus, ut contra in antiquissimo, quod Homeri exhibet Apotheosin, marmore tantum mures conspiciuntur. Confer ampl. Cuperum p. 46.

26. *ἀρχαίης.* *ἀρχαίας* Heins.

27. *εἰσέτι που.* ita Heins. et Basil. *νῦν* Pap. et Vo. quemadmodum Antipater apud Röverum, cui id merito non displicuit. Pro eo Antoninus Liberalis cap. 2. dixit *ἄχρι νῦν ἔτι.*

14 29. *ἐς πόθον ἦλθε.* Ita Theocritus *ἐς λίνον ἐλθεῖν* Idyll. 27. v. 16.

Μὴ λέγε, μὴ βάλλη σε καὶ ἐς λίνον ἄλλυτον ἔλθῃς.

Ibid. πόθῳ δ' ἐνέδησε καὶ αὐτήν. *ἀνέδησε* tres Codices apud Röverum, quomodo et Heins. Sed nihil mutandum docet Herodotus lib. I. cap. 11. *μετὰ δὲ ἱκέτευε μή μιν ἀναγκαίῃ ἐνδεῖν διακρῖναι τοιαύτην αἵρεσιν.* *postea obsecrare illam, ne se necessitati alligaret diiudicandae talis electionis.* Oraculum, quod exstat apud Eusebium de Praepar. Evang. v. 8.

Κλῦθί μευ οὐκ ἐθέλοντος, ἐπεί μ' ἐπέδησας ἀνάγκῃ.
Me nolentem audi, quem vis inlata coëgit.

ubi forte non adeo infeliciter legendum quis coniectaret *ἐνέδησας.* Conferri potest cum hac eleganti locutione locus Alciphronis lib. 3. ep. 49. *Ὦ δαῖμον, ὅς με κεκλήρωσαι καὶ εἴληχας, ὡς πονηρὸς εἶ καὶ λυπεῖς ἀεὶ τῇ πενίᾳ συνδέων.* *O daemon, qui me sortitus es et sorte adeptus, quam malignus es et* 15 *mihi molestus, semper paupertati me adstringens!*

32. *παρά.* Non capio notam Rondelli, nisi *περὶ γείτονι* velit ex Regio. FRANCIUS. Nihil mutandum recte docet Röverus.

33. *Ἄλλη κ. τ. λ.* Hic versus deest in MS. Sed infra occurrit v. 188. Pro eo autem hic exhibet MS.

Οὐδέποτ' ἀγρομένῃσι μεθωμίλησε γυναιξὶν,
Οὐδὲ χορὸν χαρίεντα μετήλυθεν ἥλικος ἥβης,
Μῶμον ἀλευομένη ζηλήμονα θηλυτεράων·
Καὶ γὰρ ἐπ' ἀγλαΐῃ ζηλήμονές εἰσι γυναῖκες·
Ἀλλ' αἰεὶ Κυθέρειαν ἱλασκομένη Ἀφροδίτην
Πολλάκι καὶ τὸν Ἔρωτα παρηγορέεσκε θυηλαῖς
Μητρὶ σὺν οὐρανίῃ φλογερὴν τρομέουσα φαρέτρην.
Ἀλλ' οὐδ' ὣς ἀλέεινε πυρικνείοντας ὀϊστούς.
Δὴ γὰρ Κυπριδίη πανδήμιος ἤλυθεν ἑορτὴ,
Τὴν ἀνὰ Σηστὸν ἄγουσιν Ἀδώνιδι καὶ Κυθερείῃ·
Πανσυδίῃ δ' ἔσπευδον ἐς ἱερὸν ἦμαρ ἱκέσθαι
Ὅσσοι ναιετάεσκον ἁλιστεφέων σφυρὰ νήσων·

Ἡ ἔνι ναιετάουσα σὺν ἀμφιπόλῳ τινὶ μούνῃ,
Οὐδ' ἔδυνε τ' ἀγρομένῃσι συνωμίλησι γυναιξὶν.

34. ἀγρομένῃσι μεθωμίλησε. ita Heins. ἀγρομένῃσιν ἐνωμίλησε Basil. et Rondell. notante FRANCIO.

35. χορὸν. Scholia: τόπον σημαίνει. male. ita enim vocari χορήγιον testatur Pollux lib. 4. c. 15. Segm. 106. χορήγιον ὁ τόπος.

Ibid. ἥλικος ἥβης. Scholia: τῆς ὁμηλικίου. Abrahamus Gronovius ὁμήλικος, non male; nisi velis ὁμηλικίης. Hesychius: ὁμηλικίη, τῆς αὐτῆς ἡλικίας συνῆλιξ. Eadem habet Phavorinus Camers. Sed nihil mutasse prae-
16 stiterit. Ita κρυφαῖος est apud Antonin. Liber. cap. 34. ὅτι αὐτῷ κόρη μακαρίων ἀνθρώπων ποθεῖ παραγίνεσθαι κρυφαῖος εἰς τὴν κοίτην. ubi plura huius generis notavit Th. Munckerus.

[38. ἱλασκομένη Ἀφροδίτην. Hiatus excusationem fortasse habet a nomine proprio et ob Homericum illud χρυσέη Ἀφροδίτη, sed maluerim tamen scribi ἱλασκομένη βασίλειαν. Huc enim pertinere videtur, quod Bentleius ad Horat. Carm. I, 4, 5. observavit, nullum unquam nec Graecorum nec Latinorum poëtarum Κυθέρειαν Ἀφροδίτην dixisse. *Fr. Aug. Wernickius ad Tryphiodor.* p. 484.]

41. πυρικνείοντας. Primam in voce πυρὶ conripit Poëta aliorum exemplum secutus. Producit tamen Orpheus Argon. v. 868.

Ὅς τε βόας ζεύγλαισι δαμάσσετο πυρὶ πνέοντας.

Tum etiam ut boves sub iugum miserit ignivomos.

qui locus vindicare posset Callimachum Hymn. in Del. v. 200.

Φῦκος ἅπαν κατέφλεξας, ἐπεὶ περικαίεο πυρί.

Marinam algam omnem exussisti: quoniam circumquaque flagrabas igne.

Quem conruptum putat Henricus Stephanus, qui deesse aliquid suspicatur, vel suspectam habet vocem πυρί. Inmerito. Nisi potius apud Orpheum legas πυρικνέοντας, et ibi prima ob concursum trium brevium recte 17
producatur.

42. Κυπριδίη. Κύπροισιν ἡ. Voss.

43. Κυθερείῃ. Κυθερείᾳ Voss. Κυθερίῃ Basil.

Nunquam congregatarum commercio est usa mulierum,
Neque tripudium gratiosum adivit iuvenilis aetatis,
Livorem evitans invidum mulierum;
Nam ob pulcritudinem invidae sunt feminae:
Sed semper Cythereum placans Venerem
Saepe etiam Cupidinem conciliabat libamentis
Matre cum coelesti flammeam tremens pharetram.
Sed neque sic evitavit ignitas (*eius*) sagittas.
Iamque Venereum populare venit festum,
Quod Sesti celebrant Adonidi et Veneri,
Catervatimque festinabant ad sacrum diem ire
Quotquot habitabant mari circumdatarum extrema insularum:

44. *Πανσυδίη* Heins. *πασσυδίῃ* Basil. quomodo et apud Homerum Il. λ. v. 708. nec non 724. Ilud exstat apud Thryphiodorum de excidio Ilii v. 140.

Πλώετε πανσυδίη ψευδώνυμον οἴκαδε νόστον.

Ibid. ἐς. Voss. εἰς.

[45. *ναιετάεσκον*. Scribendum *ναιετάασκον*, quam formam Roeverus e pluribus libris enotavit. Monui in Ind. ad Odyss. p. 144. Idemque placuit Lobeckio Parerg. ad Phrynich. p. 583. *G. H. S.*]

Ibid. *ἀλιστεφέων*. Homerus Odyss. *K.* v. 195. (206.) Idem Hymno in Apoll. *ἀλιστέφανον πολίεθρον*. *ἀλιστεφέων* Hortibonus. Dionysius in princip. *νῆσος ἀπείριτος ἐστεφάνωται*. FRANCIUS. *ἀλιστρεφέων* Basil. *ἀλιτρεφέων* Voss. quomodo etiam legisse Scholiasten patet ex eius nota: *πανστρατιᾷ σὺν πολλῷ ὄχλῳ τῶν ἐν ἀλὶ τρεφομένων νήσων*. Emendat quidem Gronovius *ἀλὶ στεφομένων*: sed an ita scripserit Scholiastes, qui usus forte iam tum minus emendato Codice, equidem dubito. Casauboni emendationem certissimam post alios recepi. Sic Orpheus Argon. v. 45.

ἃς περὶ Νεῖλος ἀγάῤῥοος ἐστεφάνωται.

quas circum Nilus rapidus cingit.

ut et v. 143.

ὃς Γύρτωνος ἀλιστεφὲς ἔκτισεν ἄστυ.

qui Gyrtonis mari cinctam urbem condidit.

nec non v. 1206.

Λυκαῖον ποτὶ χέρσον ἀλιστεφέας τε θεράπνας.

Lycaeam ad terram marique cinctas stationes.

Nonnus Dionys. lib. 2. pag. 56. l. 1.

Ῥιζοπαγὴς ὅθι πέζα παλίμποος ὠκεανοῖο,
Τέτραχα τεμνομένην περιβάλλεται ἄντυγα κόσμου,
Ζωσαμένη στεφανηδὸν ὅλην χθόνα κυκλάδι μίτρῃ.

Homerus Od. *K.* l. c.

Νῆσος, τὴν πέρι πόντος ἀπείριτος ἐστεφάνωται.

Versum hunc auctor vitae ipsius pag. 294. edit. Gal. adducit ad exemplum metaphorae, additque: *καὶ ὃν (λόγον ἔχει) ὁ στέ-*

Οἱ μὲν ἀφ' Αἱμονίης, οἱ δ' εἰναλίης ἀπὸ Κύπρου·
Οὐδὲ γυνή τις ἔμιμνεν ἐνὶ πτολίεσσι Κυθήρων·
Οὐ Λιβάνου θυόεντος ἐνὶ πτερύγεσσι χορεύων,
Οὐδὲ περικτιόνων τις ἐλείπετο τῆμος ἑορτῆς,
Οὐ Φρυγίης ναέτης, οὐ γείτονος ἀστὸς Ἀβύδου,
Οὐδέ τις ἠϊθέων φιλοπάρθενος. ἦ γὰρ ἐκεῖνοι
Αἰὲν ὁμαρτήσαντες, ὅπῃ φάτις ἐστὶν ἑορτῆς,
Οὐ τόσον ἀθανάτων ἀγέμεν σπεύδουσι θυηλὰς,
Ὅσσον ἀγειρομένων διὰ κάλλεα παρθενικάων.
Ἡ δὲ θεῆς ἀνὰ νηὸν ἐπῴχετο παρθένος Ἡρὼ
Μαρμαρυγὴν χαρίεσσαν ἀπαστράπτουσα προσώπου,

φανὸς πρὸς τοῦτον, ὃν περίκειται, αὐτὸν θάλασσα πρὸς νῆσον.

47. ἐνὶ πτολίεσσι. ἀνὰ πτολίεθρα Heins. nec non S. St. et L. in marg. exhibent, probante Röverο, propter illud sequens ἐνὶ πτερύγεσσι. Sed tanti id non putarem, ut ideo tot Codicum consensum spernerem.

19 Ibid. Κυθήρων. Κυθείρων Voss.

49. περικτιόνων. Recte hoc vocabulum, quod in paucis perperam scribebatur περικτυόνων, retinuit Röverus. Ita apud Orpheum Argon. v. 659.

Ἄθλον ἐπὶ ξείνοισι περικτιόνων ἀνθρώπων,

Ibi confer Eschenbachium. Homerum Il. τ. v. 104.

ὃς πάντεσσι περικτιόνεσσιν ἀνάξει.

Nec non v. 109. Praeterea apud Apollonium Rhodium lib. 1. v. 942.

Γηγενέες, μέγα θαῦμα περικτιόνεσσιν ἰδέσθαι.

et Nonnum Dionys. lib. 3. pag. 106.

Πᾶσι περικτιόνεσσι τιθεὶς φάος.

Vid. et lib. 4. p. 142. l. 5. Ceterum integer hic versus deest in Basil.

Ibid. ἐλείπετο τῆμος ἑορτῆς. Reg. ἐλείπεθ' ἑορτῆς τοίης. Forte τοίης τις ἐλείπεθ' ἑορτῆς. FRANCIUS.

50. Φρυγίης. Primam vocis syllabam reliquos poëtas secutus corripit noster. Ita enim ex gr. Callimachus Hymn. in Dian. v. 159.

Οὐ γάρ ὅγε Φρυγίῃ περ ὑπὸ δρυῒ γυῖα θεωθείς.

Nonnus Dionys. lib. 3. p. 104.

Καὶ Φρυγίῳ Σιμόεντι θαλύσια δῶκε κομάων.

et quicquid est bonorum poëtarum. Evertitur igitur coniectura viri cel. Ez. Spanhemii 20 in Diogene Tragico apud Athenaeum lib. 14. pag. 636.

Κλύω δὲ Λυδὰς Βακτρίας τε παρθένους
Ποταμῷ παροίκους Ἅλυϊ Τμωλίαν θεὸν
Δαφνόσκιον κατ' ἄλσος Ἄρτεμιν σέβειν.

Audio autem Lydias Bactriasque virgines
Accolas fluvio Halyi Tmoliam deam
In luco lauro multa opaco Dianam venerari.

Quo loco pro Βακτρίας legendum putabat Φρυγίας ob situm Halyos et Tmoli in Lydiae ac Phrygiae confinio. Sed omnino retinenda lectio vulgata, admissa explicatione eiusdem viri

Hi quidem ab Haemonia, hi vero marina e Cypro:
Neque mulier ulla remansit in oppidis Cytherorum:
Non Libani odoriferi in summitatibus saltans,
Neque accolarum quisquam deerat tunc festo,
Non Phrygiae incola, non vicinae civis Abydi,
Neque ullus iuvenum amator virginum. Certe enim illi
Semper secuti, ubi fama est festi,
Non tantum immortalium (deorum) adferre festinant sacrificia,
Quantum congregatarum ob pulcritudinem virginum.
Verum deae per aedem incessit virgo Hero
Splendorem gratiosum emittens facie,

docti, qua Βακτρίας pro persicis capit, quia Bactrii iis parebant, Diana autem colitur in Lydiae tractu Persice, unde ipsa Persica vocatur. Spanhemium autem metri non nimis gnarum fuisse patet quoque ex loco Euripidis apud Plutarchum de Pyth. Orac. Tom. II. p. 407. in quo pro

Φοῖβον ἀνθρώποις μόνον χρὴ θεσπιῳδεῖν.

Oportet Apollinem solum hominibus vaticinari.

21 in notis ad Callim. Hymn. in Del. v. 94. restituit secundum metrum, ut ait,

Χρὴ Φοῖβον ἀνθρώποις θεσπιῳδεῖν μόνον.

cum tamen antepenultima vocis θεσπιῳδεῖν syllaba non producatur. Aristoph. in Plut. v. 9.

Ὃς θεσπιῳδεῖ τρίποδος ἐκ χρυσηλάτου.

Lege igitur:

Χρὴ θεσπιῳδεῖν Φοῖβον ἀνθρώποις μόνον.

Id elegans et certum. [Multum errat. V. Euripides Phoeniss. 972. P. G. H. S.]

58. *ἀθανάτων ἀγέμεν* Basil. *ἀθανάτοισιν ἄγειν* Voss. et quatuor codices apud Röverum, qui merito in his Musaei manum latere suspicatur. [Praefert etiam Wernickius ad Tryphiodor. pag. 373. ob caesuram trochaicam. *G. H. S.*]

56. *Μαρμαρυγὴν χαρίεσσαν.* *Μαρμαρυγὰς χαρίεσσας* Cod. Reg. *χαρίεσσαν* aliae editiones, et ita saepe Nonnus. V. Pareus. FRANCIUS. Cum Regio facit Voss. *χαρίεντος* autem Heins. quomodo sex alii Codices, quos secutus in editione sua doctiss. iuvenis Röverus. *χαρίεσσαν* Basil. cum reliquis omnibus, a quibus non multum dissentiunt, qui scribunt *χαρίεσσας.* Quod recipere non dubitavi ob imitationem Nonni, qui voci *μαρμαρυγὴν* plerumque adponit epitheton, ut liquet ex notis Parei, quemadmodum quoque Achilles Tatius lib. 5. pag. 307. de Me- 22 lite: *ἐμάρμαιρεν δὲ αὐτῇ τὸ βλέμμα μαρμάρυγην Ἀφροδίσιον.* Atque ita in suo Codice invenit Scholiastes, qui restituente Gronovio notat: *Λαμπηδόνα κεχαρισμένην ἀποστράπτουσα τοῦ προσώπου.*

Οἷά τε λευκοπάρῃος ἐπαντέλλουσα σελήνη·
Ἄκρα δὲ χιονέων φοινίσσετο κύκλα παρειῶν,
Ὡς ῥόδον ἐκ καλύκων διδυμόχροον. ἦ τάχα φαίης
Ἡροῦς ἐν μελέεσσι ῥόδων λειμῶνα φανῆναι.
Χροιὴν γὰρ μελέων ἐρυθαίνετο· νισσομένης δὲ
Καὶ ῥόδα λευκοχίτωνος ὑπὸ σφυρὰ λάμπετο κούρης,
Πολλαὶ δ' ἐκ μελέων χάριτες ῥέον. οἱ δὲ παλαιοὶ
Τρεῖς Χάριτας ψεύσαντο πεφυκέναι· εἷς δέ τις Ἡροῦς
Ὀφθαλμὸς γελόων ἑκατὸν Χαρίτεσσι τεθήλει.
Ἀτρεκέως ἱέρειαν ἐπάξιον εὕρατο Κύπρις.
Ὣς ἡ μὲν, περὶ πολλὸν ἀριστεύουσα γυναικῶν,
Κύπριδος ἀρήτειρα νέη διεφαίνετο Κύπρις.
Δύσατο δ' ἠϊθέων ἁπαλὰς φρένας· οὐδέ τις ἀνδρῶν
Ἦεν, ὃς οὐ μενέαινεν ἔχειν ὁμοδέμνιον Ἡρώ.
Ἡ δ' ἄρα καλλιθέμεθλον ὅπῃ κατὰ νηὸν ἀλᾶτο,
Ἑσπόμενον νόον εἶχε καὶ ὄμματα καὶ φρένας ἀνδρῶν.
Καί τις ἐν ἠϊθέοισιν ἐθαύμασε καὶ φάτο μῦθον·
Καὶ Σπάρτης ἐπέβην, Λακεδαίμονος ἔδρακον ἄστυ,

58. Ἄκρα. Ἀώρα Basil. Conferendus Achilles Tatius lib. 1. p. 17. de Leucippe: λευκὴ παρειὰ, τὸ λευκὸν εἰς μέσον ἐφοινίσσετο, καὶ ἐμιμεῖτο πορφύραν, οἵαν εἰς τὸν ἐλέφαντα Λυδία βάπτει γυνή. quem locum forte respexit: quod enim illi εἰς μέσον ἐφοινίσσετο, Musaeo ἄκρα κύκλα φοινίσσετο dicitur, ut significet id quod eminet in genis rubere. [In duobus codicibus χιονέης. Scribo ἄκρα δὲ χιονέης φοινίσσετο κύκλα παρειῆς. *Wernickius ad Tryphiodor. p.* 81. s.]

61. Χροιὴν Basil. χροιὴ Voss. et Heins. ἐρυθαίνετο. ἐρυθραίνετο Basil.

62. κούρης. κούρη Heins.

63. οἱ δὲ παλαιοὶ κ. τ. λ. Verti: *Antiqui igitur tres esse Gratias mentiti sunt*, quia scilicet ex membris puellae centum fluebant. Reliqui *autem*. Sic ap. Hesiod. in Ἔργοις. v. 24.

ἀγαθὴ δ' ἔρις ἥδε βροτοῖσι. 23
Bona ergo haec contentio hominibus.

Aelian. Var. Hist. 2, 4. ἠξίου δὲ τὸν Μενάλιππόν οἱ συγχωρῆσαι.

64. εἷς δέ τις Ἡροῦς Ὀφθαλμός. Verti: *alteruter enim Herus oculus*, ut ita det Poëta rationem, cur veteres mendacii arguat. Sic particula hac usus Hesiodus in Ἔργοις v. 151.

Χαλκῷ δ' ἐργάζοντο. μέλας δ' οὐκ ἔσκε σίδηρος.

Nec non v. 23.

Ζηλοῖ δέ τε γείτονα γείτων.

Theocritus Idyll. 22. v. 214.

Χαίρετε Λήδας τέκνα, καὶ ἁμετέροις κλέος ὕμνοις
Ἐσθλὸν ἀεὶ πέμποιτε. φίλοι δέ τε πάντες ἀοιδοὶ
Τυνδαρίδαις.

Nec non Idyll. 26. v. 25.

Σὺν δ' ἐτάραξε ποσὶν μανιώδεος ὄργια Βάκχου

Qualis alba genas exoriens luna;
Summi vero nivearum rubebant circuli genarum,
Ut rosa ex thecis bicolor. Certe diceres,
Herus in membris rosarum pratum adparere.
Colore enim membrorum rubebat: euntis vero
Etiam rosae candidam indutae tunicam sub talis splendebant puellae,
Multae vero ex membris Gratiae fluebant. Antiqui igitur
Tres Gratias mentiti sunt esse: alteruter enim Herus
Oculus ridens centum Gratiis pullulabat.
Profecto sacerdotem dignam nacta erat Venus.
Sic ea quidem, plurimum antecellens feminas,
Veneris sacerdos nova adparebat Venus.
Subiit autem iuvenum teneras mentes: neque ullus vir
Erat, qui non cuperet habere coniugem Hero.
Illa autem bene fundatam quacumque per aedem vagabatur,
Sequentem mentem habebat et oculos et corda virorum.
Atque aliquis inter iuvenes admiratus est (*eam*) et dixit verbum:
Et Spartam accessi, Lacedaemonis vidi urbem,

Ἐξαπίνας ἐπιοῦσαι· τὰ δ' οὐχ ὁρόωντι Βέβαλοι.

Lucianus Dial. Mort. 2. p. 3. *Οὐκ ἔστιν ἄλλως, ὦ Ἑρμῆ· νῦν δ' ὀλίγοι, ὡς ὁρᾷς, ἀφικνοῦνται ἡμῖν.* Feliciter hunc significatum Lucae cap. 12. v. 2. restituit L. Bos, quemadmodum Anacreonti Od. 9. v. 6.

Τίς ἐστί; μοὶ μέλει δέ.

24 *Quaenam es tu columba? mea enim interest.*

doctissimus Georgius d' Arnaud, cuius emendationem amplector. Hoc si acivisset pauper plerumque, nisi cum aliorum scrinia strenue compilat, Jo. Clericus, non coniecisset tam infeliciter in epist. ad Hebr. cap. 13. v. 4. *Τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσι, καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος. πόρνους δὲ καὶ μοιχεὺς κρινεῖ ὁ Θεός.* scriptum fuisse olim *γάρ.* Vulgatus enim Interpres, qui recte vertit: *fornicatores enim et adulteros Deus iudicabit,* frustra ad partes vocatur, quasi et huic obvia illa particulae significatio latuisset.

65. *Γελόων.* *γελάων* Basil.

66. *εὔρατο.* *εὔρετο* Basil. Sed 25 prius recte adgnoscit Voss.

68. *ἀρήτειρα.* *ἀρήτηρα* Heins.

Ἧιχι μόθον καὶ ἄεθλον ἀκούομεν ἀγλαϊάων·
Τοίην δ' οὔπω ὄπωπα νέην κεδνήν θ' ἀπαλήν τε.
Καὶ τάχα Κύπρις ἔχει Χαρίτων μίαν ὁπλοτεράων.
Παπταίνων ἐμόγησα, κόρον δ' οὐχ εὗρον ὀπωπῆς.
Αὐτίκα τεθναίην λεχέων ἐπιβήμενος Ἡροῦς·
Οὐκ ἂν ἐγὼ κατ' Ὄλυμπον ἐφιμείρω θεὸς εἶναι
Ἡμετέρην παράκοιτιν ἔχων ἐνὶ δώμασιν Ἡρώ.

71. καλλιθέμεθλον. καλλιθέμεσθλον Basil.

74. Λακεδαίμονος ἔδρακον ἄστυ. An hinc firmari posset Gottorphiani Codicis lectio in Ovidio Heroid. ep. 19. v. 177.

Ut semel Idaeus Lacedaemona vidit adulter.

ut et ita in suo invenerit Musaeus? Sed nihil adfirmo. Vulgo legitur *venit*, ut et hic Codex B. et Rond. apud Höverum scribunt ἔδραμον. Simili modo in eadem voce conruptus videtur Orpheus Argon. v. 462.

26 Οὐλύμπου δὲ βαθυσκοπέλου πρηῶνας ἐρυμνοὺς
Εἰσέδραμον Μινύαι.

Olympique excelsa cacumina ad inaccessa
Advenerunt Minyae.

Verissima enim emendatio Eschenbachii restituentis Εἰσέδρακον.

76. Τοίην δ' οὔπω ὄπωπα νέην. Ven. et Codex Barthii legunt οὔποτ', atque ita coniecit P. FRANCIUS. Fateor molliorem ita effici versum, nec tamen, quod pace viri Doctissimi dixerim, aliquid temere mutandum censerem, cum utique apud utriusque linguae scriptores similia non raro notari possunt. Ex. gr. ita locutus Hesiodus in Ἔργοις v. 82.

Δῶρον ἐδώρησαν, πῆμ' ἀνδράσιν ἀλφηστῇσιν.

Homerus Il. ω. 232.

Χρυσοῦ δὲ στήσας Ὀδυσεὺς δέκα πάντα τάλαντα.

Locum hunc alio tamen scopo adducit auctor vitae Homeri pag. 298. ubi mendose editur Ὀδυσσεύς. In ipso autem Homero legitur ἔφερεν, quod unice verum. Theocritus Idyll. 25. v. 57.

Τοῖσι τεοῖσιν ἴδῃς.

Bion. 3. v. 11.

Θνατῶν ἀθανάτων τε πόθους.

Huc referri posset locus Nonni in Paraphr. Ioannis cap. 19.

Κεκριμένων μελέων τετριμένον ὀστέον ἔσται.

Quemadmodum et Hesiodi in Scut. v. 154.

Ἐν δὲ προΐωξίς τε παλίωξίς τε τέτυκτο.

Quin et ipse Musaeus, si vera lectio, ita scripsit v. 136.

Οὐ γάρ ἐπιχθονίῃσιν ἴσην καλέω σε γυναιξίν.

quem locum iam pulcre contra Alexandrum Popium defendit summus Dorvillius. Virgilius Aeneid. lib. 12. v. 442.

Telum inmane manu quatiens.

Statius Theb. lib. 1. v. 567. 27

Pastorum pecorumque domos.

ubi adeo me non offendit ὁμοιοτέλευτον, ut lubens hanc lectionem fide duorum Codicum firmatam recipiam, secus ac censet vir eruditus in Observ. Miscell. vol. 1. pag. 172. Vulgo legitur *pecudum*. Ovidius Heroid. ep. 19. v. 60.

Brachia nunc humeris humida ferre meis.

et paulo ante v. 44.

Ubi laborem et certamen audimus pulcritudinum:
Talem autem nondum vidi puellam, tam venerandam tamque teneram.
Forte Venus habet Gratiarum unam iuvenum.
Intuendo defessus sum, satietatem autem non inveni adspiciendi.
Illico moriar, cubile ubi conscenderim Herus:
Non ego in coelo cupio deus esse
Nostram uxorem habens domi Hero.

Pallade iam pingui tinguere membra putes?

ubi tamen doctissimus Burmannus offensus eiusdem soni iteratione emendat *Ungere i. p. Pallade m. p.* quae voces saepe conmutantur, sed nihil mutasse consultius putarem.

Ibid. κεδνήν θ᾽ ἁπαλήν τε. Illo epitheto ornantur plerumque pudicae mulieres. Ita Hesiodus Θεογ. v. 68.

Κεδνὴν δ᾽ ἔσχεν ἄκοιτιν, ἀραρυῖαν πραπίδεσσι.

Pudicam vero habuit coniugem, sapientem.

et in Ἔργοις v. 699.

Παρθενικὴν δὲ γαμεῖν, ὥς κ᾽ ἤθεα κεδνὰ διδάξῃς.

Virginem vero ducito, ut mores castos doceas.

Interpres in editione Basil. a. 1550. *prudentem* vertit, ut ita ad animi bona referatur, quemadmodum ἁπαλή ad corporis. Sed dubito an hoc voluerit amator, cui tantum externa facies puellae adparebat. Reliqui vertunt *praestanti corpore puellam;* sed vix puto hanc vocem eo sensu facile occurrere. Ego verti *venerandam*, ut indicet Poëta pulcritudinem cum maiestate decora fuisse coniunctam, quae sacerdoti recte convenit. Confer v. 55. Ita cepit quoque doct. Heumannus hunc significatum probans ex Homero Il. ι. v. 582. qui reddi quoque posset forte Orpheo in Hymno Pro- 28 serpinae pag. 126,

Πλούτωνος πολύτιμε δάμαρ, κεδνή, πολυδῶτι.

Reperitur et apud Homerum Il. ω. 730. Ceterum Codicis Heins. scripturam, quae et in aliis Röverum, νεήνιδα πάνθ᾽ ἁπαλήν τε, nemo facile amplectetur; quo enim, quaeso, referetur illud τε?

78. Παπταίνων ἐμόγησα. *intuendo defessus sum.* Rondellus, monente Rövero in Add., legebat ἀμόγησα, quia alioqui pugnant cum v. 171. Οὐ κάμεν εἰσορόων. At recte observat do- 29 ctissimus iuvenis poëtas tam accurate non loqui, et exprimi ita ultimo loco vehementiorem amorem. Quid, quod vel solum rem conficit, hic sermo de iuvene quodam, altero autem de Leandro?

Ibid. δ᾽. κ᾽ Rondellus. Non opus. FRANCIUS.

79. ἐπιβήμενος. ita Heins. ἐπεβήμενος Pap. Huc usque conferre coeperat Nic. Heinsius.

81. Ἡμετέρην κ. τ. λ. Acute, ut solet, cel. Dorvillius coniectabat Ἡμετέροις, ut ita vim ma- 30 iorem haberet sententia. Fir-

Εἰ δέ μοι οὐκ ἐπέοικε τεὴν ἱέρειαν ἀφάσσειν,
Τοίην μοι, Κυθέρεια, νέην παράκοιτιν ὀπάσσαις.
Τοῖα μὲν ἠϊθέων τὶς ἐφώνεεν· ἄλλοθεν ἄλλος
Ἕλκος ὑποκλέπτων ἐπεμήνατο κάλλεϊ κούρης.
Αἰνοπαθὲς Λείανδρε, σὺ δ', ὡς ἴδες εὐκλέα κούρην,
Οὐκ ἔθελες κρυφίοισι κατατρύχειν φρένα κέντροις,
Ἀλλὰ πυριπνεύστοισι δαμεὶς ἀδόκητον ὀϊστοῖς
Οὐκ ἔθελες ζώειν περικαλλέος ἄμμορος Ἡροῦς.
Σὺν βλεφάρων δ' ἀκτῖσιν ἀέξετο πυρσὸς ἐρώτων
Καὶ κραδίη πάφλαζεν ἀνικήτου πυρὸς ὁρμῇ.
Κάλλος γὰρ περίπυστον ἀμωμήτοιο γυναικὸς
Ὀξύτερον μερόπεσσι πέλει πτερόεντος ὀϊστοῦ·
Ὀφθαλμὸς δ' ὁδός ἐστιν· ἀπ' ὀφθαλμοῖο βολάων
Κάλλος ὀλισθαίνει καὶ ἐπὶ φρένας ἀνδρὸς ὁδεύει.
Εἷλε δέ μιν τότε θάμβος, ἀναιδείη, τρόμος, αἰδώς·

mat hanc emendationem Homerus Il. A. v. 29.

Τὴν δ' ἐγὼ οὐ λύσω, πρίν μιν καὶ γῆρας ἔπεισιν
Ἡμετέρῳ ἐνὶ οἴκῳ ἐν Ἄργεϊ, τηλόθι πάτρης.

Vulgatam tamen commode servari posse non diffiteor.

88. *πυριπνεύστοισι.* *πυριβλήτοισι* Voss.

89. *ἄμμορος.* *ἄμορος* Basil.

94. *δ'*. Cum Par. et H. melius legi posse *θ'* putat Röverus. Sed nihil mutasse satius forte erit.

95. *Κάλλος ὀλισθαίνει.* Quo facilius mendum sublatum adpareat, totum adponam locum:

Κάλλος γὰρ περίπυστον ἀμωμήτοιο γυναικὸς
Ὀξύτερον μερόπεσσι πέλει πτερόεντος ὀϊστοῦ·
Ὀφθαλμὸς δ' ὁδός ἐστιν. ἀπ' ὀφθαλμοῖο βολάων
Ἕλκος ὀλισθαίνει καὶ ἐπὶ φρένας ἀνδρὸς ὁδεύει.

Ita diserte legunt, quae prodierunt ad hoc tempus, editiones omnes, etiam emendatissima Rŏveri, qui omnino hanc lectionem retinendam censet. Equidem vix adducor, ut credam hanc esse Poëtae manum, quem quovis fere pignore contendere ausim nobis reliquisse *Κάλλος ὀλισθαίνει.* elegantissima repetitione superioris vocis, quam cum toto orationis cursu con- 31
rumpit inficetum illud *Ἕλκος.* Firmant hanc lectionem Codex Voss. Venet. et Bodlejanus B. apud Röverum, qui diserte habent *κάλλος*, nec non Regius, in quo, testibus Francio et Rövero, *Κάλκος*, qui egregie nobis erroris fontem aperit. Nempe *κ* et *λ* saepe inter se permutantur, quod et notavit Gul. Canterus in Syntagm. de ratione emend. Graec. Auct. p. 20. 21. Inde cum haec vox abiisset in *κάλκος*, nec quisquam intelligeret, bonus aliquis corrector, quasi esset pro *καὶ ἕλκος*, emendabat *κάλκος*. Sed cum misero huic *καὶ* locum plane non esse emunctioris naris criticus probe perspiceret, reponebat *Ἕλκος*,

Si autem mihi non licet tuam sacerdotem contrectare,
Talem mihi, Cytherea, puellam uxorem praebeas.
Talia quidem iuvenum quis locutus est: aliunde (*vero*) alius
Vulnus celans insanivit pulcritudine puellae.
Gravia passe Leander, tu autem, ut vidisti inclytam puellam,
Nolebas occultis consumere mentem stimulis,
Sed ardentibus domitus inopinato sagittis
Nolebas vivere perpulcrae expers Herus.
Cum oculorum vero radiis crescebat fax amorum
Et cor (*ei*) fervebat invicti ignis inpetu.
Pulcritudo enim celebris emendatae formae mulieris
Acutior hominibus est veloci sagitta:
Oculus vero via est; ab oculi ictibus
Pulcritudo delabitur et in corda viri descendit.
Cepit autem ipsum tunc stupor, inpudentia, tremor, pudor:

quam vocem invenerat v. 86. et versui 93., ubi mentio πτερόεντος ὀϊστοῦ, recte convenire sibi persuadebat. Ita quoque legisse Scholiasten docent eius verba: ἐκ βολῆς τῶν ὀμμάτων ὀλισθὸν (ita legit Gronovius) ἐμποιεῖται κάλλος. Denique, ut plane securus sis, ita locutus Achilles Tatius lib. I. pag. 17. quem noster in hoc, ut aliis multis locis, religiose imitatus est: Ὡς δὲ εἶδον, εὐθὺς ἀπολώλειν. κάλλος γὰρ ὀξύτερον τιτρώσκει βέλους καὶ διὰ
32 τῶν ὀφθαλμῶν εἰς τὴν ψυχὴν καταῤῥεῖ· ὀφθαλμὸς γὰρ ὁδὸς ἐρωτικῷ τραύματι. *Itaque statim, ut eam contemplatus sum, occidi. Forma enim ad inferendum vulnus telo acutior est per oculosque amatoris vulneri aditum patefaciens in animum penetrat.* Vide et lib. 6. p. 375. ἐπειδὴ γὰρ εἰς τὰ ὄμματα τῶν καλῶν τὸ κάλλος κάθηται, ῥέον δὲ ἐκεῖθεν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ὁρώντων ἵσταται. Confer praeterea elegantissimum locum lib. 5. pag. 307. ἡ δὲ τῆς θέας ἡδονὴ διὰ ὀμμάτων εἰσρέουσα τοῖς στέρνοις ἐγκάθηται· ἕλκουσα δὲ τοῦ ἐρωμένου τὸ εἴδωλον ἀεὶ ἐναπομάσσεται (Salmasius p. 674. l. ἐναπομάσσεται) τῷ τῆς ψυχῆς κατόπτρῳ καὶ ἀναπλάττει τὴν μορφήν· ἡ δὲ τοῦ κάλλους ἀποῤῥοὴ δι' ἀφανῶν ἀκτίνων ἐπὶ τὴν ἐρωτικὴν ἑλκομένη καρδίαν ἐναποσφραγίζει κάτω τὴν σκιάν. *Voluptas autem, quae in videndo percipitur, per oculos illapsa menti insidet, neque visae imaginem secum raptam animi speculo continenter imprimit atque effingit: pulchritudinisque fluxio ipsa per occultos radios in amantis pectus dimanans, amatae rei formam insculpit.*

Ibid. ἀνδρός. ἀνδρῶν Voss.

96. θάμβος, ἀναιδείη. Scho-

Ἔτρεμε μὲν κραδίη, αἰδὼς δέ μιν εἶχεν ἁλῶναι,
Θάμβεε δ' εἶδος ἄριστον, ἔρως δ' ἀπενόσφισεν αἰδῶ.
Θαρσαλέως δ' ὑπ' ἔρωτος ἀναιδείην ἀγαπάζων
Ἠρέμα ποσσὶν ἔβαινε καὶ ἀντίον ἵστατο κούρης.
Λοξὰ δ' ὀπιπτεύων δολερὰς ἐλέλιξεν ὀπωπὰς,
Νεύμασιν ἀφθόγγοισι παραπλάζων φρένα κούρης.
Αὐτὴ δ', ὡς ξυνέηκε πόθον δολόεντα Λεάνδρου,
Χαῖρεν ἐπ' ἀγλαΐῃσιν· ἐν ἡσυχίῃ δὲ καὶ αὐτὴ
Πολλάκις ἱμερόεσσαν ἑὴν ἀπέκρυψεν ὀπωπὴν,

liastes: *Τότε δὴ αὐτὸν ἔλαβεν θάμβος ἀναιδές.* Sed hominis inperitiam satis arguit ipse Poëta, qui distincte mox voces has et ordine explicat, quod et facit Achilles Tatius loco inferius citando.

83 97. *Ἔτρεμε μὲν κραδίη.* κραδίῃ Basil. cum aliis apud Röverum. Elegantissimus FRANCIUS *κραδίην* coniectabat, quam coniecturam nonnihil iuvat Achilles Tatius lib. 1. pag. 17. *ἔτρεμον τὴν καρδίαν.* et praecipue ipse Musaeus, qui hanc loquendi rationem amat. Ita v. 61.

Χροιὴν γὰρ μελέων ἐρυθαίνετο.

ubi pariter Voss. et Heins. aliique apud Röverum codices legunt *Χροιῇ.* et v. 107.

ὁ δ' ἔνδοθι θυμὸν ἰάνθη.

ut et v. 167.

Θέρμετο δὲ κραδίην γλυκερῷ πυρὶ πάρθενος Ἡρώ.

Nam quod v. 91.

Καὶ κραδίη πάφλαζεν κ. τ. λ.

fecit, ut melius casus conveniret cum praecedentibus, *δέξατο πυρσὸς ἐρώτων.* Eandem mihi coniecturam conlato Tatii loco natam fuisse non diffiteor, sed, praecipue quia nulli Codices addicunt, nihil moverem.

97. *αἰδὼς δέ μιν εἶχεν ἁλῶναι.* Dignissimus est qui conferatur locus Achillis Tatii lib. 1. pag. 17. *πάντα δέ με εἶχεν ὁμοῦ, ἔπαινος, ἔκπληξις, τρόμος, αἰδὼς, ἀναίδεια· ἐπῄνουν τὸ μέγεθος, ἐκπεπλήγμην τὸ κάλλος, ἔτρεμον τὴν καρδίαν, ἔβλεπον ἀναιδῶς, ᾐδούμην ἁλῶναι. Temporisque momento eodem et proceritatem laudare, et pulchritudine obstupefieri, et corde tremere, et oculis* 34 *lascivius intueri, ac ne deprehenderer vereri coactus sum.* Ultima melius verterentur *ac capi pudebat;* id enim menti scriptoris melius convenire nemo non videt. Hic autem locus nobis ad verum intellectum verborum Musaei, *αἰδὼς δέ μιν εἶχεν ἁλῶναι*, sponte ducit; haec enim non, quod vulgo fit, reddenda censeo: *pudor vero ipsum tenebat captum esse*, sed clarius: *pudebat vero ipsum capi.* Atque ita fere doctiss. Berglerus, qui tamen minus recte Leandrum pudoris caussam, *si quis eum virginem sacerdotem tentasse senserit ac deprehenderit*, constituisse putat, quae verior erat, quod adgnosceret, *non esse viri vinci a femella et amore ei quasi mancipari*, ut recte Heumannus, qui tamen minus recte: *pudebat ipsum, quod captus esset*, cum deberet *capi.* Mecum facit, ut videtur, Kromaierus in eleganti Dissertatione Musaeo praefixa p. 19. ut adeo mirer ipsum reddidisse: *pudor vero ipsum tenebat captum esse*, et non potius *capi*, ut dudum Florens Christianus:

Tremuit quidem (*ipsi*) cor, pudebat vero ipsum capi,
Obstupuit vero pulcritudine optima, amor vero ademit (*ipsi*) pudorem.
Audacter autem ob amorem inpudentiam adfectans
Tacite pedibus incedebat et e regione consistebat virginis.
Oblique vero intuens dolosos torquebat oculos,
Nutibus mutis in errorem inducens mentem puellae.
Ipsa vero, ut sensit amorem dolosum Leandri,
Gavisa est suam ob pulcritudinem; tacite vero et ipsa
Saepe gratam suam occuluit faciem,

Cor trepidat vincique pudebat. Ceterum ut Musaeus, *αἰδὼς δέ μιν εἶχεν*, ita dixit Homerus Iliad. ξ. v. 416.

Τὸν δ' οὔπερ ἔχει θράσος.

101. *ἐλέλιξεν. ἔληξεν* Voss. *ἐλέλιξεν* Basil. cum plurimis apud Röverum, qui hanc elegantissimam lectionem in Addendis omnino retinendam censet. Atque ita *ἐλέλιξεν* in aliis locutionibus frequens, ut apud Nonnum Dionys. lib. 15. p. 416. l. 8. lib. 24. p. 636. l. 7. lib. 31. p. 800. l. 12. lib. 32. p. 806. l. 23. lib. 44. p. 1138. l. 17. et
35 in compositis lib. 22. p. 590. l. 18. lib. 42. p. 1096. l. 23. Septem autem Codices apud Röverum legunt *ἐλέλιζεν*, quam lectionem plurima apud Nonnum loca firmant. Ita lib. 2. p. 72. l. 17.

Εἰ γὰρ ἐς ἀντολίην σφαλερὰς
ἐλέλιζεν ὀπωπάς.

et lib 7. p. 212. l. 16.

Ὑψιφανὴς ἐλέλιζεν ἀτέρμονα
κύκλον ὀπωπῆς.

ut et l. c. p. 216. l. 17.

Ἀσταθέος δ' ἐλέλιζεν ἀλήμονα
κύκλον ὀπωπῆς.

Nec non lib. 9. p. 250. l. 33.

Ὀφθαλμοὺς ἐλέλιζεν ἀκοσμήτοιο προσώπου.

Confer praeterea lib. 10. p. 272. l. 14. p. 280. l. 10. lib. 19. p. 520. l. 30. lib. 48. p. 1256. l. 7. quae loca tantum indicasse suffecerit: reliqua enim, in quibus eadem verbi forma quidem occurrit, sed non significatus, ne lectori taedium oriatur, (tantus est numerus), sciens praetereo. His induotam mentem cogitatio subiit, an non vera in Musaeo lectio esset *ἐλέλιζεν*: sed ne sic *ἐλέλιξεν* loco movere ausus fui, quod tuetur unus eiusdem Poëtae locus lib. 4. p. 118. l. 30.

Εἴ ποτε δινεύων φρενοτερπέα
κύκλον ὀπωπῆς
Ὀφθαλμοὺς ἐλέλιξεν.

qui non fugit diligentiam elegantissimi Röveri. Plures praeterea Musaei Codices, eademque vocis forma, licet in aliis locutionibus, Nonno, ut liquet ex locis adductis, non inusitata, satis hanc lectionem tuentur.

102. *παραπλάζων φρένα κούρης.* Est imitatio Nonni Dionys. 36
lib. 42. p. 1096. l. 27.

Εἶπεν ἀκηλήτοιο παραπλάζων
φρένα κούρης.

105. *ἀπέκρυψεν.* Tres Codices *ἐπέκρυψεν*, duo in margine *ἐπέκυψεν* apud Röverum. Error natus, quod α et ε facillime permutantur, quod notum. Sic in

Νεύμασι λαθριδίοισιν ὑπαγγελέουσα Λεάνδρῳ,
Καὶ πάλιν ἀντέκλινεν. ὁ δ' ἔνδοθι θυμὸν ἰάνθη,
Ὅττι πόθον ξυνέηκε καὶ οὐκ ἀπεσείσατο κούρη.
Ὄφρα μὲν οὖν Λείανδρος ἐδίζετο λάθριον ὥρην,
Φέγγος ἀναστείλασα κατήϊεν ἐς δύσιν Ἠώς,
Ἐκ περάτης δ' ἀνέφαινε βαθύσκιος Ἕσπερος ἀστήρ.
Αὐτὰρ ὁ θαρσαλέως μετεκίαθεν ἐγγύθι κούρης,
Ὡς ἴδε κυανόπεπλον ἐπιθρώσκουσαν ὀμίχλην,
Ἠρέμα μὲν θλίβων ῥοδοειδέα δάκτυλα κούρης,
Βυσσόθεν ἐστονάχιζεν ἀθέσφατον· ἡ δὲ σιωπῇ,

Colutho de Raptu Helenae v. 22. pro

Ζεὺς μὲν ἐπ' Οὐλύμποιο Ποσειδάων δὲ θαλάσσης,
Ἐκ δὲ μελισσήεντος ἐπεσσυμένων Ἑλικῶνος
Μουσάων λιγύφωνον ἄγων χορὸν ἦλθεν Ἀπόλλων.

Legendum ἀπ' Οὐλύμποιο.

105. ὑπαγγελέουσα. ita Basil. ἐπαγγελέουσα Voss.

110. Ἠὼς *Aurora* vertitur in editione Basil. aliisque. Kromaiero placuit *Sol*, quemadmodum et v. 287. quod cum Rövero secutus sum. V. 192. autem

ἀνὰ νύκτα καὶ Ἠῶ.

notat *diem*. Varios huius vocis significatus tradunt Grammatici, de quibus post citatos a do-
37 ctiss. Valckenaerio ad Ammonium in v. Ἡμέρα consulendus Tzetzes ad Lycophr. Cassandr. v. 16. Ἠὼς σχηματίζεται τὸν ὑπὸ πρωΐας μέχρι τοῦ γεύματος καιρὸν, τὴν ὅλην ἡμέραν, καὶ τὸ ὑπὸ νυκτὸς καὶ ἡμέρας διάστημα, ὡς ἐν τῷ,

ἠὼς δέ μοί ἐστιν
Ἥδε δυωδεκάτη, ὅτ' ἐς Ἴλιον εἰλήλουθα.

καὶ καθολικωτέρως αὐτὸ τὸ λέγειν ὄνομα ἠοῦς καὶ ἡμέρας, ὅπερ οἱ μυθογράφοι σωματοειδῆ θεὰν εἶπον, ὡς περὶ τοῦ,

Ἠὼς δ' ἐκ λεχέων.

καὶ τὸ ἀπὸ ἀνατολῶν μέχρι μεσημβρίας τοῦ ἡλίου διάστημα, ὡς τὸ,

Ἔφθα δὲ ἠὼς καὶ ἀέξατο ἱερὸν ἦμαρ.

Primus locus exstat apud Homer. Iliad. φ. 80. Secundus Odyss. ε. 1. Quid differat haec vox ab ἡμέρα, tradit Ammonius l. c. Ἡμέρα Ἠοῦς διαφέρει. Ἡμέρα μὲν γάρ ἐστι τὸ κατάστημα μόνον ἀσώματον, Ἠὼς (ita lego cum Valcken. non Ἠοῦς) δὲ τὸ συναμφότερον. Totum autem locum scriptoris huius obscurissimum esse acutissimo editori facile largior, nec quomodo in clariori luce constituendus adhuc video, nisi excidisse aliquid statuamus. Forte enim illa ver- 38
ba: ἣν Ἡσίοδος Νυκτὸς γενεαλογεῖ κ. τ. λ. ut et ἣν (vera haec coniectura Valck. pro ὃν) πάλιν Ἡσίοδος Θείας ὑποτίθεται κ. τ. λ. per parenthesin sunt inserenda, quod non insuetum esse Ammonio docet locus plane similis in v. Ἄγγελος. Post verba autem inserta ultimo saltem loco deberet sequi exemplum ex poëta, Homero vel Hesiodo, quod κατάστημα ἀσώματον denotaret, sed librariorum supina incuria et ignorantia neglectum. Non dissimili certe ratione loco de-

Nutibus occultis signa amoris praenuntia dans Leandro,
Et rursus ex adverso ipsi innuit. Ille vero intus animo gaudebat,
Quod amorem senserit et non renuerit puella.
Dum igitur Leander quaerebat occultam horam,
Lucem contrahens descendit ad occasum Sol,
E regione autem adparuit umbrosa Hesperus stella.
Sed ipse audacter adibat prope puellam,
Ut vidit atratas insurgentes tenebras,
Tacite quidem stringens roseos digitos puellae,
Ex imo suspirabat vehementer: illa vero silentio,

posito succurrendum esse persuasus sum.

111. *ἀνέφαινε.* ita Basil. cum reliquis omnibus praeter solam editionem secundam, in qua legitur *ἀνέτελλε*, non inprobante Rövero, quia nullis editio haec glossis est inquinata. Firmat hanc coniecturam Nonnus Dionys. lib. 7. p. 218. l. 24.

Ἕσπερον ἀντέλλοντα καὶ οὐ δύνοντα τελέσσω.

lib. 12. p. 296. l. 12.

Ἄμπελος ἀντέλλων ἅτε φωσφόρος.

Sic lib. 5. p. 146. l. 13.

Ἑσπερίης ἀνέτελλε φάος ψευδήμονος ἠοῦς.

Confer lib. 13. p. 376. l. 5. lib. 33. p. 832. l. 17. lib. 38. p. 964. l. 31.

114. *μὲν* Basil. *δὲ* Voss. et quinque alii apud Röverum Codices. Elegantissima haec lectio cursum orationis molliorem facit, quae, si vulgatam sequaris, durior est. Nihil tamen in textu
39 (ut vocant) inmutare ausus fui, cum ipsi Poëtae hanc duritiem adscribendam alius non multo elegantior locus docet, qui occurrit v. 320.

Πολλάκι μὲν λιτάνευσε θαλασσαίην Ἀφροδίτην,
Πολλάκι δ' αὐτὸν ἄνακτα Ποσειδάωνα θαλάσσης·
Ἀτθίδος οὐ Βορέην ἀμνήμονα κάλλιπε νύμφης.

ubi copulae inelegans, mea quidem sententia, est defectus. Praeterea v. 213.

Καί μιν ὀπιπτεύων οὐκ ὄψομαι δύντα Βοώτην,
Οὐ θρασὺν Ὠρίωνα καὶ ἄβροχον ὁλκὸν Ἀμάξης·
Πατρίδος ἀντιπόροιο ποτὶ γλυκὺν ὅρμον ἱκοίμην.

Sed hoc loco plane durissimo doctissimi Canteri elegantem, quicquid alii censeant, emendationem, *ὀψὲ δύοντα*, omnino recipiendam esse docebimus. Ita nascitur optimus sensus et constructio minime inpedita: istud enim *ἱκοίμην* convenit cum *Ἔσσομαι* v. 212. permutatione modorum non inusitata, quod et ibi ostendemus, admissa. [*δὲ* verum esse nemo non fateatur. *G. H. S.*]

114. *κούρης*. Memoria lapsus Thomas Munckerus ad Antonin. Liber. cap. 41. p. 333. citat *χειρὸς*, cum in omnibus aliis Codicibus MSS. et editionibus habetur *κούρης*.

115. *Βυσσόθεν ἐστονάχιζεν ἀθέσφατον.* *βυσσόθεν* Voss. Ita Ros-

Οἷά τε χωομένη, ῥοδέην ἐξέσπασε χεῖρα.
Ὡς δ' ἐρατῆς ἐνόησε χαλίφρονα νεύματα κούρης,
Θαρσαλέως παλάμῃ πολυδαίδαλον εἷλκε χιτῶνα
Ἔσχατα τιμήεντος ἄγων ἐπὶ κεύθεα νηοῦ.
Ὀκναλέοις δὲ πόδεσσιν ἐφέσπετο παρθένος Ἡρὼ,
Οἷά περ οὐκ ἐθέλουσα, τοίην δ' ἀνενείκατο φωνὴν
Θηλυτέροις ἐπέεσσιν ἀπειλείουσα Λεάνδρῳ·
Ξεῖνε, τί μαργαίνεις; τί με, δύσμορε, παρθένον ἕλκεις;
Ἄλλην δεῦρο κέλευθον, ἐμὸν δ' ἀπόλειπε χιτῶνα·
Μῆνιν ἐμῶν ἀπόειπε πολυκτεάνων γενετήρων.
Κύπριδος οὔ σοι ἔοικε θεῆς ἱέρειαν ἀφάσσειν·
Παρθενικῆς ἐπὶ λέκτρον ἀμήχανόν ἐστιν ἱκέσθαι.
Τοῖα μὲν ἠπείλησεν, ἐοικότα παρθενικῇσιν.
Θηλείης δὲ Λέανδρος ἐπεὶ κλύεν οἶστρον ἀπειλῆς,

weytha de Gestis Oddonis I. T. I. Scriptorum Rerum Germanic. Meibomii p. 725. v. 745.

Ex aegri latebris ducens suspiria cordis.

40 117. *χαλίφρονα νεύματα.* *χάλις, ὁ ἀκήρατος οἶνος, ὁ μεμηνὼς, ἢ καὶ κεχαλασμένος τὰς φρένας.* Hesychius. FRANCIUS.

118. *Θαρσαλέως παλάμῃ* Basil. *Θαρσαλέη* Ven. *Θαρσαλέῃ* Codex ab Is. Vossio conlatus, qui hic iam desinit, quae elegans est et vera forte lectio, a qua non multum abit Ven. cum casus istos permutari in Codicibus tritum. Non parvum pro hac lectione pondus est in Nonno, qui saepe hunc loquendi morem secutus est. Ita lib. 26. Dionys. p. 680. l. 17.

Γηραλέῃ παλάμῃ πολυδαίδαλον ἀσπίδα πάλλων.

et lib. 34. p. 860. l. 20.

Μειλιχίῃ παλάμῃ πεφιδημένον ἔγχος ἀείρων.

ut et lib. 37. p. 940. l. 10.

Αἰδομένῃ παλάμῃ τετανυσμένον ἵππον ἀνέλκων.

praeterea lib. 37. p. 946. l. 7.

Τερπομένῃ παλάμῃ πρωτάγρια κούφισε νίκης.

Confer lib. 43. p. 1126. l. 30. lib. 48. p. 1260. l. 13. lib. 48. p. 1284. l. 23. [*θαρσαλέῃ* probat Wernickius ad Tryphiodor. p. 163. *G. H. S.*]

120. *Ὀκναλέοις δὲ πόδεσσιν.* Sic Kromaierus, qui tamen minus accurate vertit *Pigre*, et Röverus cum septem aliis. Plures 41 cum Basil. *Ὀκναλέως.* Prius recepi. Ita Nonnus Dionys. lib. 32. p. 816. l. 19.

Ὀκναλέοις δὲ πόδεσσιν ἐχάζετο νωθρὸς Ἐρεχθεύς.

et l. 32.

Σιγαλέοις δὲ πόδεσσιν ἐδύσατο δύσκιον ὕλην.

Sic lib 33. p. 32. l. 25.

Ὀκναλέοις δὲ πόδεσσι μόγις βραδὺς ἤιε Μορρεύς.

Conferri velim lib. 34. p. 860. l. 30. et lib. 43. p. 1134. l. 3. qui locus primo fere similis est. lib. 44. p. 1154. l. 22. lib. 47. p. 1204. l. 10. lib. 45. p. 1176.

Tanquam irascens, roseam retraxit manum.
Ut vero amatae sensit remissos nutus puellae,
Audacter manu artificiosam traxit vestem
Ultima venerandi ducens ad penetralia templi.
Pigris autem pedibus sequebatur virgo Hero,
Tanquam nolens, talemque emisit vocem
Femineis verbis minans Leandro:
Hospes, quid insanis? quid me, infelix, virginem trahis?
Alia ito via, meamque dimitte vestem:
Iram meorum evita (*time*) locupletum parentum.
Veneris non te decet deae sacerdotem solicitare;
Virginis ad lectum difficile est pervenire.
Talia minata est, convenientia virginibus.
Feminearum autem Leander ubi audivit furorem minarum,

l. 27. lib. 48. p. 1256. l. 32. p. 1266. l. 32.

121. *τοίην δ' ἀνενείκατο φωνήν*. Coluthus de Raptu Helenae v. 167. 259. 288. dixit *τόσην ἀ. φ.* Sic Nonnus Dionys. lib. 6. p. 198. l. 10. Idem lib. 37. p. 942. l. 9. dixit:

Καὶ οἱ ἐπεσσυμένῳ τρομερὴν ἐνενείκατο φωνήν.

quod rarius est et forte in *ἀνενείκατο* mutandum, quod in hac re proprium fere est. Atque ita quoque Musaeus v. 172. Quod autem paucos Codices insedit *ἀνενήκατο*, omnino conruptum hic est.

122. *ἀπειλείουσα. ἐπειλείουσα* Whitfordus. leg. *ἀπειλείουσα.* FRANCIUS.

42 123. *Ξεῖνε, τί μαργαίνεις;* Sic et Nonnus Dionys. lib. 45. p. 1160. l. 32.

Κάδμε, τί μαργαίνεις; τίνι δαίμονι κῶμον ἐγείρεις;

Nec non lib. 37. p. 942. l. 19.

Φαῦνε, τί μαργαίνεις ξυνήονα μῶμον ἀνάπτων;
Faune, quid festinas insane communem reprehensionem accendere?

vel potius *quid insanis c. r. accendens?* Quid enim huc faciat *festinare* non video.

129. *ἐπεὶ κλύεν* Basil. cum plurimis aliis, quod auctoritate Homer. Iliad. *O.* v. 270. recte firmavit Röverus. Ven. et B. legunt *ὡς ἔκλυεν*, atque ita Nonnus Dionys. lib. 18. p. 498. l. 28.

Μέθη δ' ὡς ἔκλυε φωνήν.

Verum metro ita laboranti melius succurrit editio secunda, quae legit *ὅτ' ἔκλυεν.* Atque hanc lectionem minime spernendam tuetur idem Nonnus lib. 35. p. 878. l. 14.

Δαιμονίην δὲ γυναῖκες ὅτ' ἔκλυον εὔιον ἠχώ.

Nec non lib. 48. p. 1248. l. 2. 43

Καὶ Σεμέλης ὅτε παῖδα φερέσβιος ἔκλυε μήτηρ.

Ἔγνω πειθομένων σημήϊα παρθενικάων.
Καὶ γὰρ ὅτ' ἠϊθέοισιν ἀπειλείωσι γυναῖκες,
Κυπριδίων ὀάρων αὐτάγγελοί εἰσιν ἀπειλαί.
Παρθενικῆς δ' εὔοδμον ἐΰχροον αὐχένα κύσσας
Τοῖον μῦθον ἔειπε πόθου βεβολημένος οἴστρῳ·
Κύπρι φίλη μετὰ Κύπριν, Ἀθηναίη μετ' Ἀθήνην,
Οὐ γὰρ ἐπιχθονίῃσιν ἴσην καλέω σε γυναιξὶν,

131. ἀπειλείωσι. ἀπεχθαίρουσι Cod. Reg. Alii contra metrum ἐχθαίρουσι apud Röverum, qui recte reiicit has lectiones, quas non fabricassent boni librarii, si stylum Musaei accuratius adtendissent, qui easdem voces, praecipue cum dictorum rationem reddit, repetere solet. Supra v. 36.

Μῶμον ἀλευομένη ζηλήμονα θηλυτεράων·
Καὶ γὰρ ἐπ' ἀγλαΐῃ ζηλήμονές εἰσι γυναῖκες

Atque ita aliis locis.

132. Κυπριδίων ὀάρων. Optime Scholiastes: ὁμιλιῶν τῶν διὰ τῆς μίξεως. Ita v. 230.

Παννυχίων δ' ὀάρων κρυφίους ποθέοντες ἀέθλους.

Orpheus Argon. v. 1324.

Εἰ δέ κε νυμφιδίοις ὀάροις λέκτρῳ τε κλιθεῖσα
Παρθενίην ἤσχυνεν, ἑὸς πόσις ἄμμιν ἀγέσθω.
Quod si vero maritali consuetudine concubituque
44 *Virginitatem defloravit, suus maritus eam ducito.*

Saepissime tamen notat *confabulationes*. Ita Nonnus lib. 31. p. 790. l. 33. lib. 38. p. 968. l. 8. lib. 40. p. 1016. l. 20. lib. 48. p. 1258. l. 30. p. 1276. l. 10. et l. 32. aliisque locis, quae non coacervo. Vid. et Hesiodum in Ἔργοις v. 789. et in Theog. v. 205. Saepe autem, quemadmodum et in quibusdam locis iam citatis, notat *sermones de rebus Venereis*. Ceterum de vario huius vocis significatu consule Ez. Spanhemium ad Callim. Hymn. in Lavacr. Pall. v. 66. et ad h. l. Röverum.

[133. κύσσας. Vulg. κύσας. *G. H. S.*]

134. πόθου βεβολημένος οἴστρῳ. πόθῳ β. οἴστρου Venet. apud Röverum, atque ita forte in suo invenit Scholiastes, notat enim: Τοῖον τὸν λόγον εἶπε τῷ πόθῳ βεβλημένος τῆς ἡδονῆς. Sed nihil muta. οἶστρος enim, ut recte definit Ammonius in v. Μανία, est μανιώδης ἐπιθυμία. Ita Coluthus de Raptu Helenae v. 95.

ὅθεν φιλότητος ἐμῆς ἐμὸν οἶστρον ἐλοῦσαι.

Nonnus lib. 4. p. 122. l. 27. lib. 7. p. 218. l. 17. lib. 11. p. 316. l. 14. lib. 13. p. 384. l. 10. lib. 15. p. 424. l. 33. p. 430. l. 1. lib. 16. p. 456. l. 31. lib. 26. p. 690. l. 10. lib. 31. p. 794. l. 2. lib. 33. p. 836. l. 11. lib. 34. p. 848. l. 15. lib. 37. p. 956. l. 16. lib. 41. p. 1068. l. 10. lib. 42. p. 1090. l. 33. p. 1102. l. 33. 12. Sic et lib. 7. p. 216. l. 15.

Ζεὺς δὲ πυριγλώχινι πόθου δεδονημένος οἴστρῳ.

Quae phrasis pro eo, quod Mu- 45
saeus π. βεβολημένος. ο. dixit, in deliciis ipsi habita recurrit lib. 10. p. 288. l. 7. lib. 42. p. 1084. l. 1. Ceterum hic consule Röverum, qui inter οἶστρον

Sensit persuasarum signa virginum.
Etenim quum iuvenibus minantur feminae,
Venerearum consuetudinum nuntiae sunt minae.
Virginis autem bene olentem bonique coloris cervicem osculatus
Tale verbum ait amoris ictus furore:

Venus cara post Venerem, Minerva post Minervam,
Non enim terrestribus aequalem voco te mulieribus,

et κέντρον ἔρωτος recte distinguit: hoc autem apud Nonnum crebro quoque recurrit, ut quivis notare potest: lectorem enim exemplorum, quae notavi, numero obrutum ne taedium capiat, vereor.

136. ἐπιχθονίῃσιν ἴσην — γυναιξίν. Ita omnes editiones et plures MSS. constanter; nec male. An tamen in his lateat manus auctoris equidem dubito. Suspicionem iniicit lectio trium MSS. V. Ven. et Reg. apud Röverum, qui diserte praeferunt ἐπιχθονίων ἴσην — γυναικῶν, quod cur spernamus? ἴσος quidem cum casu secundo construi sine exemplo putabam; sed res in vado. Ita enim Achilles Tatius lib. 8. p. 475. Καὶ κατὰ λόγον οὕτως ὁ λοιπὸς τῶν καλάμων χορὸς ἕκαστον τοῦ πρόσθεν ἴσον ἔχων. Sic vulgo. Sed omnino emendandum, quod tamen huc non facit, cum doct. Salmasio pag. 701. ἄνισον. Absorpta videtur prima vocis syllaba, quae in nonnullis forte Codicibus scribebatur, ut centies α et ε permutantur, ἔνισον, a praecedentis vocis ultima. Iuvat Longus Pastor. lib. 2. p. 61. in eadem fabula: τὸ ὄργανον νοεῖ, καὶ τοὺς καλάμους κηρῷ συνδήσας ἀνίσους, καθότι καὶ ὁ ἔρως ἄνισος αὐτοῖς. *Instrumentum animo suo concipit dispares cera coniungendo calamos ad testandum disparem illis fuisse amorem.* Sed in viam. Nonnus lib. 8. p. 234. l. 21.

Τῆς δέμας ἶσον ἔχουσα διέστιχεν ἐς δόμον Ἥρη. 46
Cui corpus aequale habens transiit in domum Iuno.

Idem lib. 22. p. 586. l. 2.

Χιονέης σέλας ἶσον ἀκοντίζουσα Σελήνης.
Candidae iubar aequale iaculans Lunae.

Nec non lib. 25. p. 674. l. 14.

Ἀνδρὸς ἔχων τύπον ἶσον, ὃς ἐν λεχέεσσιν ἰαύων.

Ut et lib. 37. p. 928. l. 4.

Μοῦνος ἔχων τύπον ἶσον ἑῆς γενέταο τεκούσης.

Sic et ἴκελος occurrit apud eundem lib. 25. p. 642. l. 27.

Τίς κάμε τοῖον ἀγῶνα, τίς ἴκελος ἔπλετο Βάκχου.

Nec tantum cum casu secundo, sed et cum quarto iunctum invenitur ἶσος apud eundem lib. 26. p. 667. l. 12.

Καὶ δέμας ἀλλάξασα μετάτροπον ἶσον Ὀρόντην
Γαμβρὸν ἀερσιλόφου μιμήσατο Δηριαδῆος.
Et corpus mutans versatile simile Oruntem
Generum superbi imitabatur Deriadei.

Ἀλλά σε θυγατέρεσσι Διὸς Κρονίωνος ἐΐσκω·
Ὄλβιος, ὅς σ' ἐφύτευσε, καὶ ὀλβίη, ἥ τέκε μήτηρ,
Γαστὴρ, ἥ σ' ἐλόχευσε, μακαρτάτη· ἀλλὰ λιτάων
Ἡμετέρων ἐπάκουε, πόθου δ' οἴκτειρον ἀνάγκην.
Κύπριδος ὡς ἱέρεια μετέρχεο Κύπριδος ἔργα.
Δεῦρ' ἴθι, μυστιπόλευε γαμήλια θεσμὰ θεαίνης.
Παρθένον οὐκ ἐπέοικεν ὑποδρήσσειν Ἀφροδίτῃ,
Παρθενικαῖς οὐ Κύπρις ἰαίνεται. ἣν δ' ἐθελήσῃς
Θεσμὰ θεῆς ἐρόεντα καὶ ὄργια πιστὰ δαῆναι,

140. *οἴκτειρον.* Ita in Nonno Dionys. lib. 5. p. 166. l. 13. pro

47 *Παιδοφόνους ὤκτειρον ἀμεμφέας.*
Filii homicidas miserare irreprehensibiles.

legendum *οἴκτειρον.*

141. *μετέρχεο Κύπριδος ἔργα.* Recte contra Pareum, qui *μετέργεο* volebat, vulgatam lectionem defendit Röverus ex Homero Iliad. E. v. 429. Sic Nonnus Dionys. lib. 1. p. 24. l. 26.

μετερχομένη δὲ καὶ αὐτὴ
Οἰστρομανὴς μύραινα δρακοντείης πόθον εὐνῆς
Ποντοπόρων ἔφριξε θεημάχον ἆσθμα δρακόντων.
pertransiens vero et ipsa
Oestro agitata muraena serpentini desiderium lecti
Per mare incedentium exhorruit cum diis pugnantem halitum draconum.

Mallem vertere: *cum adiret vero et ipsa o. a. m. serpentis desideratum lectum.* vel potius: *exercens desideratum cum serpente concubitum.* Cum isto autem loco conferri mereretur Achilles Tatius lib. 1. p. 59. apud quem legitur *σμύραινα*, quod et in Nonno forte quis reponeret, ut obfuerit similitudo ultimae praecedentis vocis literae; sed ego vulgatam lectionem non temere sollicitarem.

142. Omittit hunc versum editio Basileensis.

143. *ἐπέοικεν.* Pareus edidit *ἐπέοικε.*

Ibid. *ὑποδρήσσειν. ὑποδρήσειν* Basil. aliaeque apud Röverum. Mendose Nonn. Dionys. lib. 34. p. 862. l. 16.

— ἅ τε λάτρις ὑποδρήσσω Διονύσῳ.

Sic lib. 40. p. 1026. l. 5. p. 1028. l. 4. lib. 43. p. 1116. l. 23. Attamen lib. 48. p. 1264. l. 25. occurrit:

Μὴ γαμίῃ μετὰ πότμον ὑποδρήσεις Ἀφροδίτῃ.

Quem locum Pareus adducit edens et in notis *ὑποδρήσειν.* Sed in Nonno omnino legendum *ὑποδρήσσεις.*

145. *ὄργια πιστά.* Duo Codices *κεδνὰ* apud Röverum, sed qui recte notat Veneris sacra per excellentiam dici posse *πιστά*, atque hinc *foedera amantum.* Vox autem *ὄργια*, quae proprie *Sacra Liberi* notat, varios induit significatus, et quaevis *mysteria* denotat. Nonnus Dionys. lib. 4. p. 126. l. 32.

καὶ Αἰγυπτίου Διονύσου.
Εὔϊα φοιτητῆρος Ὀσείριδος ὄργια φαίνων.

Sed te filiabus Iovis Saturnii adsimilo:
Beatus, qui te genuit, et beata, quae peperit mater,
Venter, qui te enixus est, beatissimus: sed preces
Nostras exaudi amorisque miserere necessitatis.
Veneris ut sacerdos exerce Veneris opera.
Huc ades, initiare nuptialibus legibus deae.
Virginem non decet ministrare Veneri,
Virginibus Venus non gaudet. Si vero volueris
Instituta deae amabilia et caerimonias fidas (*veras*) scire,

Ibid. l. 27. Cadmus, qui Graeciae literas induxit, dicitur
Πάτρια θεσπεσίης δεδαημένος ὄργια τέχνης.
Paterna divinae doctus mysteria artis.
Sic lib. 41. p. 1074. l. 21.
Κάδμος εὐγλώσσοιο διδάσκεται ὄργια φωνῆς.
Sic lib. 35. p. 868. l. 10.
εἴ ποθεν εὕρω
49 *Φάρμακα λυσιπόνου Παιήονος ὄργια τέχνης.*
lib. 38. p. 966. l. 22.
Ἴδμων δ' αἰολόμητις, ἐπεὶ μάθεν ὄργια Μούσης
Οὐρανίης εὔκυκλον ἐπισταμένης ἴτυν ἄστρων.
Idmon vero varia consilia sciens, postquam didicisset orgia Musae Uraniae circularem cognoscentis viam astrorum.
Quemadmodum et lib. 41. p. 1072. l. 16.
Στίλβων, ᾧ ἔνι πάντα τετεύχαται ὄργια θεσμῶν.
Atque ita *sacra Veneris* hoc loco vocat Poëta, quocum conferri velim, quem ipsum respexisse non vane conieceris, Achillem Tatium lib. 4. p. 219. ubi Clitophon ad Leucippen: *Μέχρι πότε, εἶπον, χηρεύσομεν τῶν τῆς Ἀφροδίτης ὀργίων; Quousque tandem, inquam, Veneris fructu carendum nobis erit?* Quo loco vehementer adridet, quemadmodum in libris esse et potius legendum monet Cl. Salmasius pag. 607. elegantissima lectio *χηρεύομεν.* Sic apud Suetonium in Iulio Caesare cap. 66. *Aut quidem vetustissima nave impositos quocumque vento in quascunque terras iubeo avehi* cum viris doctis omnino legendum, non *iubebo*, quod minus sapit minantem ducem. Praesentia autem tempora pro futuris eleganter adhibentur, sed parum intellecta conrumpendi scriptores saepe ansam dederunt. Callimachus Hymn. in Dian. v. 251.
ἀλαπαξέμεν ἠπείλησε 50
Λύγδαμις ὑβριστής.
Quod non intellexit Henr. Stephanus, qui perperam in *ἀλαπάξειν* mutat. Epigr. 1. v. 6.
σύν μοι
Βούλευσον, ποτέρην εἰς ὑμέναιον ἄγω.
Lactantius de Mort. Pers. cap. 18. *Ille vero aiebat ei indecens esse, si post tantam sublimis fastigii claritatem in humilis vitae tenebras decidisset, et minus tutum, quod in longo imperio multorum sibi odia quaesisset.* Vir doctus Io. Columbus legendum putat et pro *ei*, quod elegantia non caret; recte enim cohaeret cum seqq. et *minus tutum.* Nec tamen plane necessarium. *Ei*

Ἔστι γάμος καὶ λέκτρα. σὺ δ', εἰ φιλέεις Κυθέρειαν,
Θελξινόων ἀγάπαζε μελίφρονα θεσμὸν ἐρώτων,
Σὸν δ' ἱκέτην με κόμιζε καί, ἢν ἐθέλῃς, παρακοίτην,
Τόν σοι Ἔρως ἤγρευσεν ἑοῖς βελέεσσι κιχήσας,
Ὡς θρασὺν Ἡρακλῆα θοὸς χρυσόῤῥαπις Ἑρμῆς
Θητεύειν ἐκόμιζεν Ἰαρδανίην ποτὶ νύμφην.
Σοὶ δέ με Κύπρις ἔπεμπε καὶ οὐ σοφὸς ἤγαγεν Ἑρμῆς.
Παρθένος οὔ σε λέληθεν ἀπ' Ἀρκαδίης Ἀταλάντη,
Ἥ ποτε Μειλανίωνος ἐρασσαμένου φύγεν εὐνὴν
Παρθενίης ἀλέγουσα· χολωσαμένης δ' Ἀφροδίτης,
Τὸν πάρος οὐκ ἐπόθησεν, ἐνὶ κραδίῃ θέτο πάσῃ.

enim pro *sibi* aliquando occurrit, ut notum. Nec *decere* cum casu tertio insuetum. Quod enim P. Bauldri intrudit *futurum esse*, solito more inscitiam prodit. Plautus Milit. Glorios. 3. 1. v. 10.

Quippe si resciverint inimici consilium tuum,
Tuopte tibi consilio occludunt linguam et constringunt manus,
Atque eadem quae illis voluisti facere faciunt tibi.

Multus in hac locutione Hyginus, ut patet ex Indice Locutionum Rariorum aucto a Th. Munckero in v. *Infinitivus*. Orpheus Argon. v. 291.

ἐν δ' ἄρα φωνῇ
Λαὸς ἐπεῤῥόθεεν, Μινύαις ἐπικοίρανον εἶναι
Ἀλκείδην.

et v. 301.

Καὶ θῆκαν Ἰήσονα κοίρανον εἶναι.

51 Theocritus Idyll. 27. v. 60.

Φῄς μοι πάντα δόμεν, τάχα δ' ὕστερον οὐδ' ἅλα δοίης.

Confer Achillem Tat. lib. 8. p. 479. Aristaen. I. 13. Proprium autem hoc est vaticinantium. Ovid. Heroid. ep. 5. v. 117.

Graia iuvenca venit.

Ubi videndus summus Burmannus. Lucas in Evang. cap. 23. v. 29. Ὅτι ἰδού, ἔρχονται ἡμέραι, ἐν αἷς ἐροῦσι· Μακάριαι αἱ στεῖραι κ. τ. λ. [Lennepius Animadvers. ad Coluth. p. 80.: „Suspectum mihi admodum epitheton πιστά, quod hic sane cum ὄργια iunctum vix admitti potest. Videtur scribendum: — καὶ ὄργι' ἄπυστα δαῆναι. Hero enim Veneris mysteriorum adhuc ignara erat, quae adeoque recte eius respectu ἄπυστα et *ignota* dici poterant.“ Conf. Dorvillius ad Chariton. p. 444. ed. Lips. *G. H. S.*]

148. ἢν ἐθέλῃς Basil. cum omnibus aliis. Unus Kromaierus edidit ἐθέλεις, inprobante merito Rövero. Graecos ita locutos equidem non nego, quippe ita Nonnus Dionys. lib. 20. p. 544. l. 1.

Ἕρμης δ', ἢν ἐθέλεις, θωρήξομαι.

Sed rarissima haec constructio, nec apud Nonnum, nisi unico hoc loco, ni fallor, obvia, cum in plurimis alteram usurpet. Sic lib. 10. p. 288. l. 6. lib. 16. p. 446. l. 15. lib. 17. p. 480. l. 20, et 24. lib. 19. p. 510.

Sunt nuptiae et lecti. Tu autem, si amas Venerem,
Mulcentium mentem ama suavem legem amorum,
Tuumque servum (*tibi supplicem*) me accipe et, si velis, coniugem,
Quem tibi Cupido venatus est suis sagittis adsecutus,
Sicut audacem Herculem celer auream gestans virgam Mercurius
Servitum duxit Iardaniam ad puellam.
Tibi vero me Venus misit et non sapiens adduxit Mercurius.
Virgo non te latet ab Arcadia Atalanta,
Quae olim Milanionis amantis fugit lectum,
Virginitatem curans; irata autem Venere,
Quem prius non amavit, (*eum*) in corde posuit toto.

l. 24. et l. 31. lib. 24. p. 658. l. 19. lib. 29. p. 748. l. 22. aliisque locis plurimis. Theocritus Idyll. 27. v. 35.

Οὐ μ' αὐτὸν τὴν Πᾶνα, καὶ ἢν κ' ἐθέλῃς με διῶξαι.

Versu 144 Poëta noster dixit *ἢν δ' ἐθελήσῃς*. Quomodo saepe idem Nonnus, ut lib. 2. p. 74. l. 31. lib. 6. p. 196. l. 12. lib. 8. p. 234. l. 3. lib. 10. p. 286. l. 18. lib. 16. p. 442. l. 21. lib. 19. p. 510. l. 25. lib. 31. p. 792. l. 23. p. 796. l. 23. lib. 34. p. 854. l. 21. aliisque locis plurimis. Tantum lib. 5. p. 168. l. 7. occurrit *ἢν δ' ἐθελήσεις*, pro quo vir doctissimus Gerar-
52 tus Falkenburgius in Lection. et Coniect. ad h. l. legendum putat *ἢν ἐθέλησε*: infeliciter sane. Quanto rectius perpetuum loquendi morem Poëtae secutus reposuisset *ἢν δ' ἐθελήσῃς*? Hoc et occurrit apud Musaeum v. 180. ubi in Codici scribenti *ἢν δὲ θελήσῃς* praesidium est in Nonno lib. 16. p. 440. l. 10. ubi dicit: *ἢν δὲ θελήσῃ*. nec non lib. 21. p. 570. l. 8.

Ἢν δὲ θέλῃς, πόδα κάμψον ὁμούριον εἰς χθόνα Μήδων.

Si quis tamen potius hic legendum putet *ἢν δ' ἐθελήσῃς* et *ἢν δ' ἐθέλῃς*, quemadmodum primo, quem adduxi, loco, pro *ἢν δ' ἐθέλεις*, *ἢν ἐθέλῃς*, me non difficilem habebit, quamvis periculosiores tales emendationes, 53
si Codices non faveant.

151. *Ἰαρδανίην*. *Ἰορδανίην* Vatic. et B. quemadmodum Ven. *Ἰορδανίῃ* apud Röverum. Eodem modo in Palaephato pro *Ἰορδάνου* Tollium restituisse *Ἰαρδάνου* memorat Iac. Gronovius ad Herod. I. 7. p. 797. Qui scriptor eam ancillam Iardani vocat: Heraclidae enim ipsi memorantur *ἐκ δούλης τε τῆς Ἰαρδάνου γεγονότες καὶ Ἡρακλέος*. quod ut conciliet Gronovius, putat in imperio Asiaticis simili, ubi praeter reges omnia serva, Omphalen, Iardani licet uxorem, *δούλην* dici posse.

153. *λέληθεν*. In editione Basil. mendose legitur *λέλυθεν*.

Πείθεο καὶ σὺ, φίλη, μὴ Κύπριδι μῆνιν ἐγείρῃς.
Ὣς εἰπὼν παρέπεισεν ἀναινομένης φρένα κούρης,
Θυμὸν ἐρωτοτόκοισι παραπλάγξας ἐνὶ μύθοις.
Παρθενικὴ δ' ἄφθογγος ἐπὶ χθόνα πῆξεν ὀπωπὴν
Αἰδοῖ ἐρυθιόωσαν ὑποκλέπτουσα παρειὴν,
Καὶ χθονὸς ἔξεεν ἄκρον ὑπ' ἴχνεσιν, αἰδομένη δὲ
Πολλάκις ἀμφ' ὤμοισιν ἑὸν ξυνέεργε χιτῶνα.
Πειθοῦς γὰρ τάδε πάντα προάγγελα· παρθενικῆς δὲ
Πειθομένης ποτὶ λέκτρον ὑπόσχεσίς ἐστι σιωπή.
Ἤδη καὶ γλυκύπικρον ἐδέξατο κέντρον ἐρώτων,
Θέρμετο δὲ κραδίην γλυκερῷ πυρὶ παρθένος Ἡρὼ,
Κάλλεϊ δ' ἱμερόεντος ἀνεπτοίητο Λεάνδρου.
Ὄφρα μὲν οὖν ποτὶ γαῖαν ἔχεν νεύουσαν ὀπωπὴν,
Τόφρα δὲ καὶ Λείανδρος ἐρωμανέεσσι προσώποις
Οὐ κάμεν εἰσορόων ἁπαλόχροον αὐχένα κούρης.
Ὀψὲ δὲ Λειάνδρῳ γλυκερὴν ἀνενείκατο φωνὴν
Αἰδοῦς ὑγρὸν ἔρευθος ἀποστάζουσα προσώπου·

157. ἐγείρῃς. Conruptus in hac voce Nonnus Dionys. lib. 44. p. 1152. l. 6.

54 *Ἀλλ' ὅτι καὶ μανίης μεδέω καὶ λύσσαν ἀγείρω.*

Sed quod etiam insaniae inpero et rabiem excito.

Ita saltem legitur in editione Hanoviae inpressa A. 1610. Sed legendum ἐγείρω. Ita lib. 1. p 40. l. 6.

Καὶ πλέον οἶστρον ἔγειρε.

lib. 4. p. 120. l. 16.

ὥς κεν ἐγείρω Οἶκτον ὁμοῦ καὶ ζῆλον ἀθελγέϊ Περσεφονείῃ.

lib. 22. p. 600. l. 7.

Δάκρυα Νηϊάδεσσιν ἀδακρύτοισιν ἐγείρων.

lib. 31. p. 784. l. 5.

Καὶ χόλον ἄλλον ἔγειρεν Ἐρυθραίῳ παρὰ πόντῳ.

Vide praeterea lib. 43. p. 1116. l. 27. Absolute Orpheus Argon. v. 415.

Ἠδ' ὡς Ἡρακλῆϊ καταντία μαιμώοντες Ἐν Φολόῃ δήρισαν, ἐπεὶ μένος οἴνου ἔγειρεν. 55

160. ἐπὶ χθόνα πῆξεν ὀπωπὴν. Ita Coluthus de Raptu Helenae. 296.

Ἔννεπεν· ἡ δ' ἐρόεσσαν ἐπὶ χθονὶ πῆξεν ὀπωπήν.

Illud ἐπὶ χθονὶ occurrit et apud Homerum Iliad. *Α.* 88.

Οὔτις ἐμεῦ ζῶντος καὶ ἐπὶ χθονὶ δερκομένοιο.

Locum enim non inspexit Voëtius, qui citat ἐπὶ χθόνα.

161. ἐρυθιόωσαν. ita Whitfordus. forte ἐρυθριόωσαν. FRANCIUS. Coniecturam viri doctissimi iuvat Basileensis editio, et S. apud Röverum, et in quibus, quamvis conrupte, ἐρυθρόωσαν et ἐρυθροίωσαν scribitur. In reliquis omnibus ἐρυθιόωσαν, quemadmodum et in Nonno scribitur Dionys. lib. 9. p. 266. l. 20. atque ita aliquoties occurrit ἐρευθιόωσαν et ἐρυθαίνετο. [Lobeckius Parerg. ad Phrynich.

Persuadere et tu, cara, ne Veneri iram excites.
Sic fatus persuadendo flexit recusantis mentem pu-
ellae,
Animum (*eius*) amorem parientibus errare faciens
verbis.
Virgoque tacita in terram defixit oculos
Pudore rubefactam abscondens genam,
Et terrae radebat summum vestigiis, pudibunda
autem
Saepe circa humeros suam contraxit vestem.
Persuasionis enim haec omnia praenuntia: virginis
enim (*certe*)
Persuasae ad lectum promissio est silentium.
Iam et suavamarum susceperat stimulum amorum,
Urebatur autem cor dulci igne virgo Hero,
Pulcritudineque suavis stupescebat Leandri.
Quando igitur (*illa*) in terram habebat inclinatos
oculos,
Tum et Leander amore furente vultu
Non defatigabatur spectando teneram cervicem vir-
ginis.
Tandem autem Leandro suavem (*hanc*) emisit vo-
cem (*Hero*)
Verecundiae madidum ruborem stillans a facie:

p. 728. corrigit *ἐρευθιόωσαν*. *G. H. S.*]

162. *ὑπ' ἴχνεσιν*. *ἐπ' ἴχνεσιν*
56 Basil. cum pluribus aliis. Quinque scribunt *ὑπ'*, atque ita Röverus edidit. Nihil verius. Sic plane Nonnus Dionys. lib. 10. p. 276. l. 4. de Ino in mare se praecipitante:

Ὣς φαμένη τρομεροῖσιν ὑπ' ἴχνεσιν ἥλατο πόντῳ.

Sic ubi dixit, trepidis vestigiis desiliit in pontum.

Quo loco inductus hic malui vertere; *Et terrae radebat summum vestigiis* sive *pedibus*, quam *subter vestigia*, quod non plane perperam quem facturum dicit
cel. Kromaierus; sibi tamen pla- 57
cere alteram interpretationem, quae mihi tamen non aeque adridet. Erudite autem vir cel. hunc locum contra nugas Parei explicavit.

169. *ὀπωπήν*. male vulgo *ὁμίχλην*. FRANCIUS. *ὁμίχλην* Basil. quoque cum aliis multis, sed veram lectionem, quam et Scholiastes in suo Codice invenisse videtur, dudum viri docti reduxerunt.

Ξεῖνε, τεοῖς ἐπέεσσι τάχ᾽ ἂν καὶ πέτρον ὀρίναις.
Τίς σε πολυπλανέων ἐπέων ἐδίδαξε κελεύθους;
Οἴ μοι. τίς σ᾽ ἐκόμισσεν ἐμὴν ἐς πατρίδα γαῖαν;
Ταῦτα δὲ πάντα μάτην ἐφθέγξαο. πῶς γὰρ ἀλήτης
Ξεῖνος ἐὼν καὶ ἄπυστος ἐμῇ φιλότητι μιγείης;
Ἀμφαδὸν οὐ δυνάμεσθα γάμοις ὁσίοισι πελάσσαι·
Οὐ γὰρ ἐμοῖς τοκέεσσιν ἐπεύαδεν· ἢν δ᾽ ἐθελήσῃς
Ὡς ξεῖνος πολύφοιτος ἐμὴν ἐς πατρίδα μίμνειν,
Οὐ δύνασαι σκοτόεσσαν ὑποκλέπτειν Ἀφροδίτην.
Γλῶσσα γὰρ ἀνθρώπων φιλοκέρτομος· ἐν δὲ σιωπῇ
Ἔργον ὅπερ τελέει τις ἐνὶ τριόδοισιν ἀκούει.
Εἰπὲ δὲ, μὴ κρύψῃς, τεὸν οὔνομα καὶ σέο πάτρην·
Οὐ γὰρ ἐμόν σε λέληθεν· ἐμοὶ δ᾽ ὄνομα κλυτὸν Ἡρώ.
Πύργος δ᾽ ἀμφιβόητος ἐμὸς δόμος οὐρανομήκης,

176. *ἐκόμισσεν*. *ἐκόμισεν* Basil. Sic in Nonno Paraphr. Joann. cap. 19. v. 61. pro

58 *ἔκτοθεν ὑψορόφων μεγάρων*
ἐκόμισεν Ἰησοῦν.

legendum *ἐκόμισσεν*.

177. *ἐφθέγξαο*. *ἐφθέγξατο* Basil. Sic in So. legi et edidisse Rondellum, sed in notis conrexisse monet Röverus. Eadem menda insedit Nonno Dionys. lib. 40. p. 1040. l. 24.

Εἴτε σὺ Παιήων ὀδυνήφατος, εἰ πέλες αἰθὴρ
Ποικίλος, Ἀστροχίτων δὲ φατίζεται· ἐννύχιοι γὰρ
Οὐρανὸν ἀστερόεντες ἐπαυγάζουσι χιτῶνες·
Οὔασιν εὐμενέεσσιν ἐμὴν ἀσπάζεο φωνήν.

Sive tu Paeon dolorem mitigans, sive es aether
Varius, Astrochiton vero adpellatur: nocturnae enim
Caelum stellatae illustrant tunicae:
Auribus benevolis meam amplectere vocem.

Caecus est, qui non legendum mecum censet, *Ἀστροχίτων δὲ φατίζεαι*, *Astrochiton vero adpellaris*. Verbis parco in re clarissima. Forte et in Paraphr. Evang. Joannis cap. 4. ubi vulgo scribitur:

Οὐδὲ μὲν εἴρετο Πέτρος ἅτε θρασὺς, οὐδέ τις αὐτὸν
Τολμήσας ἐρέεινε, τί δίζεται, ἢ τί μετ᾽ αὐτῆς
Φθέγγεται.

melius legeretur *τί δίζεαι, ἢ τί μ. α. Φθέγγεαι*. Certe ita sacer Scriptor v. 27. *οὐδεὶς μέντοι εἶπε· Τί ζητεῖς; ἢ τί λαλεῖς μετ᾽* 59
αὐτῆς; Hunc autem presse sequitur Nonnus in talibus.

178. *ἄπυστος*. *ἄπιστος* Basil. Legendum *ἄπυστος* cum H. Stephano. Vulgatam defendit Rondellus. FRANCIUS. Probarunt hanc lectionem cel. Dorvillius, nec non Röverus, quibus summo iure parui. *ξεῖνος* autem et *ἄπιστος* iuncta reperiuntur apud Nonnum Dionys. lib. 14. p. 410. l. 22. et lib. 56. p. 904. l. 15.

Ibid. *ἐμῇ*. in ora veteris Editionis scribitur *ἐμοί*.

Hospes, tuis verbis forsan et cautem moveas.
Quis te fallentium verborum docuit vias?
Hei mihi! quis te duxit meam in patriam terram?
Haec tamen omnia frustra locutus es. Quomodo enim, vagus
Hospes quum sis et ignotus, meo amori miscearis?
Palam non possumus nuptiis legitimis iungi;
Non enim meis parentibus (*id*) placuit: si autem voles
Ut hospes vagabundus mea in patria manere,
Non potes furtivam celare Venerem.
Lingua enim hominum amans conviciorum, et in silentio (*clam*)
Opus quod perficit aliquis, in triviis audit.
Dic vero, ne celes, tuum nomen et tuam patriam:
Non enim meum te latet: mihi nomen inclytum Hero.
Turris autem circumsona mea domus praealta,

179. *δυνάμεσθα.* In quibusdam scribitur *δυνάμεθα.* Sed mendose. Sic apud Phavorinum: *Σοὶ πάντες μαχόμεσθα, παρ' Ὁμήρῳ, ἤγουν διὰ σέ.* ut et Hesychium loco etiam citato a Valckenaerio ad Lesbonactem p. 186. cum in Homero Iliad. E. v. 875. recte legitur *μαχόμεσθα.*

181. *πολύφοιτος.* Pareus mallet *πολίφοιτος*, atque ita Cod. Ven. apud Röverum. Mirum tamen, addit, ni Poëta scripserit *περίφοιτος*, quemadmodum Nonnus in Dionysiacis. Id quamvis non spernerem, tamen contra Codices nil moveo.

182. *σκοτόεσσαν.* Cum in B. *τοκέεσσαν* et Rondell. *σκοτέεσσι* offenderet, acute elegantissimus Röverus *τοκέεσσιν* legendum coniecit; verius tamen in Add. vulgatam satis sibi placere fatetur lectionem, sed *σκοτόεσσαν Ἀφροδίτην* elegantius verti posse *furtivam Venerem* quam *tenebrosam*, quod in versione secutus sum. Confer ad h. l. Pareum.

183. *ἐν δὲ σιωπῇ.* ut supra v. 104. *ἐν ἡσυχίῃ.* et omissa praepositione v. 115. *ἡ δὲ σιωπῇ κ. τ. λ.* Generale autem hoc est effatum de iis, quae secreto gesta facile in hominum notitiam perveniunt, atque adeo hic tantum noctem fraudi et rebus obscoenis accommodam minime cum Pareo intelligendam puto.

184. *ἐνὶ τριόδοισιν ἀκούει.* Optime locum cepit Andreas Papius vertens:

In triviisque aliquis, tacite quae gesserit, audit.

Pessime Daniel Pareus, qui notat: *Oluit.* Alibi Graecus Antiphon in Politico: *ὑπέρ τε δόξης καὶ σωφροσύνης καὶ εὐκλείας καὶ τοῦ εὖ ἀκούειν* etc. Putavit vir bonus *ἀκούειν* idem hic esse, quod Latini dicunt *bene*, *male audire*, quod a mente Musaei remotissimum.

Ὧι ἔνι ναιετάουσα σὺν ἀμφιπόλῳ τινὶ μούνη
Σηστιάδος πρὸ πόληος ὑπὲρ βαθυκύμονας ὄχθας
Γείτονα πόντον ἔχω στυγεραῖς βουλῇσι τοκήων·
Οὐδέ μοι ἐγγὺς ἔασιν ὁμήλικες, οὐδὲ χορεῖαι
Ἠϊθέων παρέασιν, ἀεὶ δ' ἀνὰ νύκτα καὶ ἠῶ
Ἐξ ἁλὸς ἠνεμόφωνος ἐπιβρέμει οὔασιν ἠχή.
Ὣς φαμένη ῥοδέην ὑπὸ φάρεϊ κρύπτε παρειὴν
Ἔμπαλιν αἰδομένη, σφετέροις δ' ἐπεμέμφετο μύθοις.
Λείανδρος δὲ πόθου βεβολημένος ὀξέϊ κέντρῳ
Φράζετο, πῶς κεν Ἔρωτος ἀεθλεύσειεν ἀγῶνα.
Ἄνδρα γὰρ αἰολόμητις Ἔρως βελέεσσι δαμάζει,
Καὶ πάλιν ἀνέρος ἕλκος ἀκέσσεται· οἷσι δ' ἀνάσσει
Αὐτὸς ὁ πανδαμάτωρ βουληφόρος ἐστὶ βροτοῖσιν.
Αὐτὸς καὶ ποθέοντι τότε χραίσμησε Λεάνδρῳ.
Ὀψὲ δ' ἀλαστήσας πολυμήχανον ἔννεπε μῦθον·
Παρθένε, σὸν δι' ἔρωτα καὶ ἄγριον οἶδμα περήσω,

188. *μούνῃ*. Forte *μούνη*, ut ad Hero referatur. FRANCIUS. Sic et MS. exhibere monuimus supra ad v. 33., neque haec elegans mihi displicet coniectura.

189. *ὄχθας* *undas* Interpres in editione Basil. vertit. Rectius alii *βαθυκύμονας ὄχθας* reddunt
61 *profundas undas habentia littora*. Proprie autem hanc vocem notare *ripam fluvii* contra Annam Fabri alios docuisse hic monet Kromaierus. Sic Ammonius in v. Ὄχθαι μὲν γάρ εἰσι ποταμῶν χείλη. Migrant hanc observationem saepe scriptores, ut hic Musaeus. Contra Nonnus Dionys. lib. 23. p. 600. l. 19.

Αὐτὰρ ὁ βάρβαρα φῦλα παρ' ἠόνας ἄορι τύπτων
Εἰς προχοὰς ἔτρεψε.

et l. 27.

Οὐδ' ἐπὶ δὴν παρὰ θῖνα φερεσσακέος ποταμοῖο.

Utraque enim vox proprie de *littore maris* usurpatur. Vid. et pag. 602. l. 17. Eodem modo *ripa* pro *littore maris* occurrit apud Lactantium de Mort. Persec. cap. 36. *Diversas ripas armati tenebant.* Sermo autem est de Propontidis litoribus. Vid. vir doctus Io. Columbus. Virgilius Aeneid. lib. 8. v. 82.

Candida per silvam cum foetu concolor albo
Procubuit viridique in litore conspicitur sus.

Servius: LITORE] *fluviali scilicet.* Ita v. 43.

Litoreis ingens inventa sub ilicibus sus. 62

Ad quem locum notat idem: LITOREIS] *Licet possimus etiam de fluvio* litus *dicere: ponit tamen discretionem, ut hic,* sub ilicibus. *paulo post:* Viridiq. etc. Ipse Servius ad v. 57. *sic ergo et nunc* ducam *a litore fluvii non recedentem significat:* Ovidius Heroid. ep. 6. v. 34.

Milite tam forti ripa tenenda fuit.

In qua habitans cum ancilla quadam sola
Sestiensem ante urbem super (*ad*) profundas undas habentia littora
Vicinum pontum habeo invisis consiliis parentum:
Neque me prope sunt coaetaneae, neque choreae
Iuvenum adsunt, sed semper noctu et interdiu
Ex mari ventosus insonat auribus sonitus.
Sic fata roseam sub veste celabat genam
Rursus pudefacta, suaque increpabat dicta.
Leander autem amoris percussus acuto stimulo
Cogitabat, quomodo Amoris certaret certamen.
Virum enim varius consiliis Amor sagittis domat,
Etiam rursus viri vulneri medetur; quibusque dominatur
Ipse omnium domitor iis etiam consulit hominibus.
Ipse etiam amanti tunc auxiliatus est Leandro.
Tandemque ingemens solers dixit verbum:
Virgo, tuum propter amorem etiam asperam undam transibo,

Consule Nic. Heinsium ad h. l. Graevium ad Flor. 2. 2. §. 1. et quos laudat Wopkensius in Obs. Misc. Vol. x. p. 12.

193. *ἠνεμόφωνος*. *ἠνεμόεντος* Basil. Prius retinui viris doctis obsecutus, sed, quod in versione relictum, *ventosi* mutavi in *ventosus*: construenda enim haec vox non cum *ἁλὸς*, sed *ἠχή*.

194. *κρύπτε*. Sic Basil. cum reliquis praeter P. et Vo. in qui-
63 bus *κλέπτε*: nam Kromaierus errorem tandem emendavit, notante Rövero. Nonnus Dionys. lib. 36. p. 696. l. 21.

Ἵππου γὰρ φορέοντες ὀλωλότος ἄντυγα κόρσης
Ψευδόμενοι κρύπτουσιν ἀληθέα κύκλον ὀπωπῆς.

et loco plane simili lib. 42. p. 1098. l. 22.

Παρθένος ἄστατον ὄμμα φυλασσομένη Διονύσου
Φάρεϊ μαρμαίρουσαν ἑὴν ἔκρυψε παρειήν.

Alteram lectionem quidem iuvat ipse Poëta v. 161. et Achilles Tat. lib. 6. p. 359. *καὶ κλέπτε τὸ πρόσωπον τῷ πέπλῳ*. Sed contra Codicum consensum nil moveo.

198. *αἰολόμητις*. Quidam *αἰολόμητιν*, sed minus recte, ut iam monuit doct. Röverus. Sic et Amor Nonno vocatur Dionys. lib. 33. p. 24. l. 14.

Δεύτερος αἰολόμητις Ἔρως τεχνήμονι θεσμῷ
Ἱμερόεν δέπας εἷλε καὶ εὔξατο Τριτογενείῃ. 64

Quemadmodum Venus *δολόμητις* dicitur Colutho de R. H. v. 80.

Εἰ πυρὶ παφλάζοιτο καὶ ἄπλοον ἔσσεται ὕδωρ.
Οὐ τρομέω βαρὺ χεῦμα τεὴν μετανεύμενος εὐνὴν,
Οὐ βρόμον ἠχήεντα περιπτώσσοιμι θαλάσσης,
Ἀλλ' αἰεὶ κατὰ νύκτα φορεύμενος ὑγρὸς ἀκοίτης
Νήξομαι Ἑλλήσποντον ἀγάῤῥοον. οὐχ ἑκαθεν γὰρ
Ἀντία σεῖο πόληος ἔχω πτολίεθρον Ἀβύδου.
Μοῦνον ἐμοὶ ἕνα λύχνον ἀπ' ἠλιβάτου σέο πύργου
Ἐκ περάτης ἀνάφαινε κατὰ κνέφας, ὄφρα νοήσας
Ἔσσομαι ὁλκὰς Ἔρωτος ἔχων σέθεν ἀστέρα λύχνον,
Καί μιν ὀπιπτεύων οὐκ ὄψομαι δύντα Βοώτην,

206. περιπτώσσοιμι. Ita V. Ven. Cod. Reg. S. nec non St. et L. in marg. idque voluit Cod. A. in quo legitur περιπτώσσοιμι. Reliqui omnes scribunt βαρυγδούποιο, Basil. βαρυκδούποιο. Prius retinui, eruditissimo Rövero, qui an illud non retinendum esset valde dubitare se profitebatur, non parvos stimulos subiiciente. Nonnus Dionys. lib. 17. p. 476. l. 11.

δηΐων ἑτεραλκέα νίκην
65 Καὶ Σατύρους πτώσσοντας

p. 478. l. 14.

Σοὺς Σατύρους πτώσσοντας ἐμῷ δορὶ πάντας ὀλέσσω.

Sic lib. 26. p. 632. l. 2.

Ψυχῆς θάρσος ἔχουσι καὶ οὐ πτώσσουσιν Ἐνυῷ·

Nec non lib. 36. p. 908. l. 22.

Τί πτώσσεις, Διόνυσε; τί σοι δόλος ἀντὶ κυδοιμοῦ;

Sic καταπτώσσω exstat apud Homerum Iliad. Δ. v. 224, et 340. Iliad. E. 254. 476. et πτώσσω v. 634. etc.

66 [210. *Μοῦνον ἐμοί τινα λύχνον κ. τ. λ.* scribendum censet Wernickius ad Tryphiodor. p. 483. s. *G. H. S.*]

213. ὀπιπτεύων. In B. legitur ὀπιπεύων, quemadmodum innumeris, imo omnibus locis apud Nonnum in Dionysiacis. Recte autem doctiss. Röverus pro *aspiciens* vertendum potius *observans* in Add. monuit. Ita Nonnus lib. 7. p. 213. l. 18. de Iove natantem Semelen diligenter observante:

Πατρὸς ὀπιπευτῆρος Ἔρως ἀντώπιον ἔστη.

Idem lib. 20. p. 536. l. 1. Argum vocat

Ζηνὸς ὀπιπευτῆρα βοοκραίρων ὑμεναίων.

et lib. 31. p. 796. l. 24. de eodem:

Ζηνὸς ὀπιπευτῆρα βοοσκόπον ἄλλον ἐγείρεις.

aliisque locis.

Ibid. ὄψομαι. ὀψιμέδοντα Papius. ὀψὲ δύοντα Canterus Nov. Lection. I. 2. ex Homero Odyss. E. 272. ὀψὲ δύοντα Βοώτην. quo respexit. Pro οὐκ ὄψομαι Codex Regius οὐ βλέψω, quo omnis difficultas tollitur. Praestat tamen Canteri emendatio. FRANCIUS. Ad inficetam lectionem ὄψομαι, quae omnes Editiones et Codices fere insidet, stabiliendam multi multa conmenti, sed infeliciter. Daniel Pareus, se probare illorum sententiam, qui αι et οι conripi posse statuunt, fatetur: hoc autem tempore, quo Bootes sive temo superavit stellas, sublimem esse

Etsi igni ferveat et innavigabilis fuerit aqua.
Non timeo gravem undam tuum adiens cubile,
Non fremitum sonantem exhorresco maris,
Sed semper per noctem vectus (*per aquas*) madidus maritus
Natabo (*per*) Hellespontum valde fluentem. Non longe enim
Contra tuam urbem habeo oppidum Abydi.
Tantum mihi quendam lychnum ab excelsa tua turri
E regione ostende per tenebras, ut (*illum*) intuens
Sim navis Amoris habens tuam stellam (*stellae loco*) lychnum,
Et ipsum observans non spectem occidentem Booten,

noctem Ennium testari. Illud vellem pluribus, quam uno Orphei loco adstruxisset, exem-
67 plis; alterum, si id voluit, nescio quid iuvet. Voetius veram lectionem nondum inventam putat, cuiusque tamen coniecturam, Papii sc. et Canteri, commodam esse. Ego Canteri tantum veram puto. Heumannus difficultatem non vidit. Schoettgenius *αι* et *οι* conripi et contrariam sententiam a Bentleio speciose magis quam vere demonstratam putat; quod ut prolixius ostenderet, instituti rationem non pati. Sed non video, cur non aeque commode id facere potuerit ac Casaubonus, Iensius aliique in suis ad scriptores, quos inlustrabant, notis. Verius puto difficultatem huius rei absterruisse cel. virum, nec vanam coniecturam hanc esse docet locus Homeri, quem unicum tantum laudat, Iliad. *Α*. 18.

Ὑμῖν μὲν θεοὶ δοῖεν ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες.

Si quis enim ibi synizesin esse statueret, nihil reponi posset. Atque ita ipse Hesiodus in *Θεογ*. v. 44.

Θεῶν γένος αἰδοῖον πρῶτον κλείουσιν ἀοιδῇ.

Sic locum Theognidis v. 653.

Εὐδαίμων εἴην καὶ θεοῖς φίλος ἀθανάτοισι.

cepit cel. Io. Alberti ad Iac. ep. 2, 23. Atque ita Orpheus Suffimine Vestae p. 178. v. 5.

Οἱ καὶ θεῶν μακάρων θνητῶν στήριγμα κραταιόν.

Homerus Odyss. *Ε*. 215.

Πότνια θεά, μή μοι τόδε χώεο· οἶδα καὶ αὐτός.

Deinde monet Bootem occidere IV. Nonas Martias ex Ovidio, 68
eoque tempore tempestates in mari adhuc saevire. Kromaierus hic tacet. Eruditissimus Röverus bono iudicio Canteri emendationem probavit, nec non Francius, cui tamen minus recte aliquo in pretio fuit illud *οὐ βλέψω*, quod et aliquando mihi inciderat, sed mox damnavi. Est enim manifesta glossa, quemadmodum recte censuit Röverus, nec quicquam iuvat sensum, qui in voce *δύφομαι* conruptissimus, nec cuiquam tamen animadversus, ne ipsi Cantero, qui tantum, ne illud *αι* conriperetur, metuisse videtur. Quis enim,

Οὐ θρασὺν Ὠρίωνα καὶ ἄβροχον ὁλκὸν Ἁμάξης·
Πατρίδος ἀντιπόροιο ποτὶ γλυκὺν ὅρμον ἱκοίμην
Ἀλλὰ, φίλη, πεφύλαξο βαρυπνείοντας ἀήτας,
Μή μιν ἀποσβέσσωσι καὶ αὐτίκα θυμὸν ὀλέσσω,
Λύχνον ἐμοῦ βιότοιο φαεσφόρον ἡγεμονῆα.
Εἰ ἐτεὸν δ' ἐθέλεις ἐμὸν οὔνομα καὶ σὺ δαῆναι,
Οὔνομά μοι Λειάνδρος, ἐϋστεφάνου πόσις Ἡροῦς.

quaeso, sensus in his, *Ostende mihi lychnum, quem observans non adspiciam occidentem Bootem?* Bootem sera nocte occidere norunt et qui nondum aere lavantur, sed quid denotet occidentem stellam videre id non expedio. An tales sequeretur bonus Leander? Alii omnes certe *nitidas, clare fulgentes et certas.* Valerius Flaccus lib. 2. v. 61.

Atque adeo non illa sequi mihi sidera monstrant,
Quae delapsa polo reficit mare: tantus Orion
Iam cadit: irato iam stridet in aequore Perseus.
Sed mihi dux, vetitis qui nunquam conditus undis
Axe nitet serpens septenosque inplicat ignes.

Ubi v. primo omnino cum Vossio legendum puto *monstrat,* quod tamen non ad Argo, quemadmodum ille, sed ad Palladem refero, ut v. 49.

Nec me tantum Tritonia cursus
Erudiit, saepe ipsa manu dignata carinam est,

69 et v. 53.

Quanta quoties et Palladis arte
Incassum decimae cecidit tumor arduus undae.

Nisi quis putet Musaeum per δύντα Βοώτην intelligere stellam quae non semper splendet, sed secundum Servium ad Virg. Georg. I. 229. verno tempore occidit, et quidem IV. Nonas Martias, ut Schoettgenius ex Ovidio hic notat. Fateor ita meliorem sensum gigni, sed non perfectum. Quid enim huc facit τὸ δύντα, quo monendum erat occidere Bootem? Ne dicam longiuscule petitum id videri, nonne constructio, quod supra ad v. 114. monui, dura, imo vix ferenda in scriptore, nedum eleganti poëta? nonne sublata ista scabritie optimus sensus et elegans orationis cursus redditur? Certe qui monitus haec omnia concoquere poterit, illi durum stomachum non invideo. Eaedem fere rationes valent, si quis interpretaretur stellam, quae, sera quamvis nocte, tamen occidit, nec toto tempore fulget: quamvis haec omnium revera optima interpretatio et, si vera lectio, tantum admittenda. Nemo tamen putet me id agere, ut exemplum hoc, quo diphthongus αι sequente consonante corripitur, aliis eripiam, cum contrariam plane foveam sententiam, quam, ne nimium haec nota crescat, in Animadversionibus latius adstructum ibo. Recte quoque hunc locum cepit Florens Christianus, qui vertit:

Intuitusque illam, non mersum sera Bootem.

Sic Papius *seri signa Bootae* reddit. Nam Gulielmus de Mara et Whitfordus omiserunt. Ceterum elegantissimi loci inventionem debet noster Ovidio Heroid. ep. 18. v. 149.

Non, asperum Orionem et siccum tractum Plaustri:
Patriae (*tuae*) oppositae ad dulcem portum veniam.
Sed, cara, cave graviter flantes ventos,
Ne ipsum exstinguant et statim animam perdam,
Lychnum meae vitae luciferum ducem.
Si verum autem vis meum nomen et tu scire,
Nomen mihi Leander, formosae (*eleganti redimitae corona*) coniux Herus.

70 *Nec sequar aut Helicen, aut, qua Tyros utitur, Arcton:*
Publica non curat sidera noster amor. etc.
Est aliud lumen, multo mihi certius istis,
Non erit in tenebris quo duce noster amor.

Confer totum locum oppido elegantissimum. Siderum autem nomina et reliqua mutuatus est ab Homero l. c. ubi de Ulyxe a Calypsone discedente:

Πληϊάδας τ' ἐσορῶντι καὶ ὀψὲ δύοντα Βοώτην
Ἄρκτον θ', ἣν καὶ ἄμαξαν ἐπίκλησιν καλέουσιν,
Ἥ τ' αὐτοῦ στρέφεται καί τ' Ὠρίωνα δοκεύει,
Οἴη δ' ἄμμορός ἐστι λοετρῶν Ὠκεανοῖο.

Quem locum nostrum saltem imitatum esse nemo nisi durae frontis negare sustinebit. Id si verum, iudicium Musaei omnino desidero, qui cum eleganter scribere posset, quemadmodum Canterus emendavit, hemistichio Homeri carmini tantum inserto, omnia collutulare maluerit, quod videant illi an h. l. in Poëtam cadere velint. Talia autem hemistichia carminibus suis inserere ut summos Poëtas non puduit, ita nec nostrum, quod vel hic locus docet
71 v. 214. qui constat ex Nonno Dionys. lib. 20. p. 534. l. 32.

Οὐ θρασὺν Ὠρίωνα δυσίμερον.

et lib. 23. p. 618. l. 14.

Ἄξονος ἄκρα κάρηνα καὶ ἄβροχον ὁλκὸν ἁμάξης.

ut mittam alia loca, quae in notis et Animadversionibus recurrunt.

217. *καὶ αὐτίκα θυμὸν ὀλέσσω.* Pareus hunc versum sequenti postponit, sed invitis Musis et Gratiis. Verius viri docti Berglerus et Kromaierus in dissertatione sua p. 19. haec verba per parenthesin includunt. Ceterum *καὶ* non agnoscit editio Basileensis.

219. *Εἰ ἐτεὸν δ' ἐθέλεις.* *Εἰ ἐτεὸν δὲ θέλεις* Basil. cum plerisque aliis. Prius cum paucioribus Röverum secutus recepi. Eruditissimus Dorvillius omnino legendum censet *Εἰ δ' ἐτεὸν ἐθέλεις*, atque ita apud Homerum occurrere *Εἰ δ' ἐτεὸν* notat Röverus. Sed alterum *Εἰ ἐτεὸν* non rarius obvium est apud eundem poëtam, ex. gr. Iliad. *Β.* v. 300. *Ε.* v. 104. Nonnum Dionys. lib. 3. p. 102. l. 26. lib. 42. p. 1100. l. 16. Illud autem *Εἰ δ' ἐθέλεις* occurrit ib. p. 1102. l. 9. et apud Homerum Iliad. *Ζ.* v. 150. *Φ.* v. 487. nusquam, quod scio, *Εἰ δὲ θέλεις*. Nam quod in Hesiodi Ἔργοις v. 106. pro *Εἰ δ' ἐθέλεις* MS. I. Graevii, ut monet in Lection. cap. 3., scribit *Εἰ δὲ θέλεις*, similiter conruptum puto.

220. *κόσις.* Leandrum statim 72

Ὡς οἱ μὲν κρυφίοισι γάμοις συνέθεντο μιγῆναι,
Καὶ νυχίην φιλότητα καὶ ἀγγελίην ὑμεναίων
Λύχνου μαρτυρίῃσιν ἐπιστώσαντο φυλάξειν,
Ἡ μὲν φάος τανύειν, ὁ δὲ κύματα μακρὰ περῆσαι.

hic in nomine omen rapere, quod putat Pareus, nimis quaesitum, nec a Poëta forte cogitatum.

223. φυλάξειν. φυλάσσειν Basil.

224. φάος. Ita recte Basileensis cum reliquis aliis editionibus et MSS. Soli Pareus et Kromaierus contra omnium Codicum fidem, ne monito lectore, edere ausi sunt φῶς, quod miror secutum eruditissimum Röverum, nec non Francium, qui ita emendarat in margine, praecipue cum altera lectio habet, quo se tueatur. Quidni enim, si Homero et Hesiodo θεὰ et θεοῖς una syllaba pronunciare vitio nemo vertit, et hic licebit Musaeo φάος? Quidni, cum saepe in aliis vocibus simile quid observare licet? Sic πολέως duabus syllabis extulit Aeschylus. Consule eruditissimum Spanhemium ad Callim. Hymn. in Iov. v. 87.

Ἑσπέριος κεῖνός γε τελεῖ, τά κεν ἠοῖ νοήσῃ.

Nisi quis, quemadmodum Bentleius aliique, hic legendum censeat νώσῃ. Vulgatam tamen tuetur Tryphiodorus de Ilii Excidio v. 380.

Γαστέρα δὲ πλήθουσαν ἀνακλίνασ' ἀναβοήσει.

Nisi et hic scribendum ἀναβώσει. Homerus Iliad. Ψ. v. 195.

Βορέῃ καὶ Ζεφύρῳ, καὶ ὑπέσχετο ἱερὰ καλά.

v. 226.

Ἦμος δ' Ἑωσφόρος εἶσι φόως ἐρέων ἐπὶ γαῖαν.

Si quis tricetur, in hisce exemplis omnibus brevem syllabam absorberi a longa, hic vero, ubi duae natura breves, aliam longe esse rationem, responderem possem primam in φάος produci, ut a Nonno in Paraphr. Evang. Ioann. cap. 20. v. 42.

Εἰς τρία φάεα μοῦνον ἐγέρσιμον ὕπνον ἰαύων.

Sic autem Homerus Iliad. Ω. v. 736.

Χωόμενος, ᾧ τινὶ δήπου ἀδελφεὸν ἔκτανεν Ἕκτωρ.

Nec non v. 769.

Δαέρων ἢ γαλόων ἢ εἰνατέρων εὐπέπλων.

Confer doctiss. Graevium Lect. Hesiod. cap. 1. Vel syllabae positione longae eandem esse rationem regererem, ut apud Hesiodum in Ἔργοις v. 492.

Μήτ' ἔαρ γινόμενον πολιὸν μήθ' ὥριος ὄμβρος.

Homerum Iliad. Ω. v. 734.

Ἀεθλεύων πρὸ ἄνακτος ἀμειλίχου· ἤ τις Ἀχαιῶν.

et Orpheum Argon. v. 484.

Ἴλιον Δαρδανίην, Πιτύην ἐπιδέξι' ἔχοντας.

Sed hic ν elidi ante Δ, de quo ad v. 318., potius crederem. Vel responderem duas breves eodem numero posse haberi, quemadmodum ex. gr. apud Hesiod. in Ἔργοις v. 502.

Δείκνυε δὲ δμώεσσι, θέρεος ἔτι μέσσου ἐόντος.

et v. 647.

Βούληαι δὲ χρέα τε προφυγεῖν καὶ λιμὸν ἀτερπῆ.

Ubi χρέα una syllaba pronunciandum tamen, quod rarissimum, corripitur. Nisi, quod Graevius in Lect. cap. 15. monet duos Codices scribere, βού-

Sic hi quidem clandestinis nuptiis constituebant misceri,
Et nocturnum amorem et nuntium nuptiarum
Lychni testimoniis pacti sunt servare,
Illa quidem lychnum extendere, hic autem undas latas transire.

λεαι δὲ quis amplecti velit, ut v. 477. 478. Vel potius synizesin in βούληαι statuere, quemadmodum v. 261.

Δῆμος ἀτασθαλίας βασιλήων, οἳ λυγρὰ νοεῦντες.

Certissimae enim emendationi Graevii cap. 6. omnino scribendum. Vulgo βασιλέων. Ita Θεογ. v. 94.

Ἐκ γάρ τοι Μουσάων καὶ ἑκηβόλου Ἀπόλλωνος.

Ita certe scribitur in antiquis Scholiis ad h. l. et Didymo ad Homer. Iliad. *Α.* v. 167., ut notat Graevius. Sed in editionibus
74 huius poëtae non habetur illud τοι, quod forte ortum ex praecedenti versu:

Οἵα τοι Μουσάων ἱερὴ δόσις ἀνθρώποισιν.

Quo loco Scholia, notante Graevio, scribunt οἷά τε. Sed male. An metuerunt ii, qui nobis hanc lectionem procuderunt, ne οι conriperetur? Sed securus esse licuerat: ultima enim in οἷα facile produci potest ob sequentem literam τ. Quemadmodum Homerus Iliad. *Ψ.* v. 315.

Μήτι τοι δρυτόμος μέγ' ἀμείνων, ἠὲ βίηφι·
Μήτι δ' αὖτε κυβερνήτης ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ.

Conf. v. 318. etc. Hesiodus in Ἔργοις v. 113.

Νόσφιν ἄτερ πόνων καὶ οἴζυος.

quemadmodum recte hunc cum multis aliis locis restituit sagacissimus Graevius Lect. Hesiod. cap. 3. Si quid mutandum, illud δὲ eiici non incommode posset; cum praecedentibus certe non male cohaerebit. Nec rariores tales synizeses apud Latinos. Propertius lib. 4. El. 7. v. 7.

Eosdem habuit secum, quibus est elata, capillos,
Eosdem oculos.

Quo loco omnino faciendum puto cum iis, qui crasin admittunt, quamvis *Hosdem* in sex libris. Vid. Brockhusius. Virgilius Georg. lib. 1. v. 481.

Fluviorum rex Eridanus.

Ubi trisyllabum est *Fluviorum*, quemadmodum *Connubium* apud poëtas, ut recte synaeresin in ea voce agnovit Scholiastes Statii ad Theb. 2. v. 340. secus ac Servius, de quo eruditissimum Munckerum in eleganti Dissertatione Hygino praefixa pag. 8. consuli velim, ubi ex barbaris Inscriptionibus alia exempla dabit. Rosweytha de Gestis Oddonis v. 12. p. 711.

Praeeminet eximius.

Hoc si cogitasset Interpres Delphinicus Petrus Callyus, non tam puerilem nobis dedisset 75
emendationem in Boëthio de Consol. Philos. lib. 4. Metr. 5, 21.

Cedat inscitiae nubilus error.

ubi vitio creatus Censor satis pro imperio spretaque omnium Codicum, quos parum curat plerumque, auctoritate reponit

Cedat insciti nubilus error.

At ego nihil mutandum censeo. Olim cogitabam Poëtam contra antiquorum morem secundam syllabam conripuisse, quia si-

Παννυχίδας δ' ἀνύσαντες ἀκοιμήτων ὑμεναίων
Ἀλλήλων ἀέκοντες ἐνοσφίσθησαν ἀνάγκῃ,
Ἡ μὲν ἐὸν ποτὶ πύργον, ὁ δ' ὀρφναίην ἀνὰ νύκτα,
Μήτι παραπλάζοιτο, λαβὼν σημήϊα πύργου

milem naevum deprehendisse mihi videbar eodem h. lib. Metr. 4. v. 5.

Quos serpens leo, tigris, ursus, aper
Dente petunt, iidem se tamen ense petunt.

Quod et monuerat Sitzmannus. Sed consultis notis ineditis viri eruditissimi Gulielmii Vlamingii, qui ex Codice MS., quem tertium vocat, *omnino scribendum* putat *apri*, quemadmodum iam Barthius Adv. lib. 44. cap. 6., ubi legit *ursi* et *apri*, divinaverat, nec non Vallinus, eique obsecutus Callyds ediderat, sententiam, quod ad hunc locum attinet, fere muto. Barthio autem scribenti *ursi et apri*, favet aliquo modo C. D'O., qui agnoscit et: quamvis nihil mutarem, cum tales elegantes copulae defectus Poëtae sint in deliciis. Confer ex. gr. lib. 3. metr. 9. v. 26.

Te cernere finis,
Principium, vector, dux, semita, terminus idem.

Nec tamen a violatarum metri legum crimine plane absolvi potest Boëthius, qui contra veterum morem ultimam vocis *Ceres* syllabam conripit lib. 5. Metr. 1. v. 4.

Ut nova fruge gravis Ceres eat.

Lubens scriberem *Ceres gravis*; sed nullus Codex favet. Lib. 4. Metr. 3. v. 14. primam in *ululare* producit:

76 *Flere dum parat, ululat.*

quemadmodum secundam in *corpora* lib. 5. Metr. 4. v. 4.

E corporibus extimis.

Quae seculi in turpissimam, quam ne optima ingenia penitus effugere potuerunt, barbariem ruentis clarissima sunt indicia.

228. λαβών. Sic emendandum locum conruptum coniectura ductus certissima iam ante annum vidi, praecipue cum librarios perpetuo voces βαλὼν et λαβὼν inmutasse in Codicibus noveram. Sic in Herodoto lib. 1. cap. 46. pro καταβαλεῖν αὐτῶν αὐξανομένην τὴν δύναμιν Iac. Gronovius ex Codice Mediceo edidit καταλαβεῖν. Vide ipsum pag. 807. Cap. 63. pro συλλαβὼν τὸ χρηστήριον Th. Gale vult συμβαλὼν, contrarium defendente Gronovio pag. 815. quem et confer ad cap. 91. pag. 826. In Polyaeno Strateg. lib. 4, 2. §. 13. pro τοῖς μὲν οὐραγοῦσι περιλαβομένοις μένειν Casaubonus recte legit προβαλομένοις. Nunc cum video acutissimo Berglero, nec non Kromaiero, qui omnino videndus, eandem coniecturam in mentem venisse, eamque amplecti elegantissimum Röverum, in textum (ut vocant) recipere non veritus fui. Non enim spero quenquam id mihi vitio versurum, cum et alias virorum doctorum certissimas coniecturas lectoribus exhibuerint saepissime editores, ipsius etiam Musaei. In vulgata enim lectione βαλὼν nullus sensus; ad λαβὼν autem prope accedunt tres Codices, in quibus λαθὼν, apud Röverum. Qui pro λαβὼν σημήϊα πύργου insuper legendum censet λύχνον, defendere sententiam poterit v. 301., ubi pro

Pernoctationes autem executi vigilum nuptiarum
A se inviti separati sunt necessitate,
Ea quidem suam ad turrim, hic autem obscuram per noctem,
Ne quid erraret, capiens signa turris

— — διακτορίη δὲ σε πύργον quidam legunt λύχνον. Sed ut ibi Röverus nihil mutandum, sic nec h. l. consultum puto. Miserrime autem torserunt haec Interpretes. Whitfordus vertit:

7 *iuvenis, ne noctis in umbra*
Signa sub obscurae fallant incognita turris,
Multa cavens.

Florens Christianus:

Misso turris signo, ne forsan aberret.

Gulielmus de Mara:

Ne quid aberraret, signis pro turre statutis.

Miror hunc quasi suae opinioni faventem solum laudasse Kromaierum, nisi propterea quod *tranavit* verterit. Sed et Florens Christianus:

In bene fundatae populos enavit Abydi.

Unus sensum percepit Andr. Papius:

at providus ille,
Signa notans turris, ne se nox falleret atra.

Sic Ovidius. Ep. 19, 55.

Protinus in summa vigilantia lumina turre
Ponimus, adsuetae signa notamque viae.

Intellige igitur Leandrum Abydum sera nocte natantem respexisse Heronem lucernam tenentem vel ipsam lucernam ex turre suspensam. Sic apud Ovidium Ep. 18, 117. Leander:

Digredimur flentes, repetoque ego virginis aequor,
Respiciens dominam, dum licet, usque meam.

Ne quid tamen dissimulem, longe felicius scenam conposuisse mihi videtur ingeniosissimus Naso, quam Musaeus, qui amatorem sera nocte domum se referentem lucernae ministerio usum canit, ad quam oculos flectere debebat, cum Abydon versus iter instituendum, quod ita procul dubio natatori difficillimum esse debuit. Praeterea, si lumen Leander e litore Abydeno vix videre potuit, ut refert Ovidius Ep. 18, 31.

Lumina quin etiam summa vigilantia turre
Aut videt, aut acies nostra videre putat. 78

(iis enim verbis indicat lumen tantis tempestatibus noctu surgentibus obscurius fulsisse, et aliquando vix apparuisse, quemadmodum Virgilius Aeneid. lib. 6, v. 452.

Ut primum iuxta stetit adgnovitque per umbras
Obscuram, qualem primo qui surgere mense
Aut videt, aut vidisse putat per nubila lunam.)

quomodo, quaeso, natator atra nocte id respexit? Quamvis id non adeo urgeam, cum secundum Musaeum facile lumen videre potuit. Confer. v. 234. et seqq. Ovidius autem mari se commisisse amatorem sub auroram canit. Ita enim Ep. 18, 111.

Iamque, fugatura Tithoni coniuge noctem,
Praevius aurorae Lucifer ortus erat.

Eo autem tempore lucernae nullus usus. [Pro πύργον scriben-

Πλῶε βαθυκρήπιδος ἐπ' εὐρέα δῆμον Ἀβύδου.
Παννυχίων δ' ὀάρων κρυφίους ποθέοντες ἀέθλους
Πολλάκις ἠρήσαντο μολεῖν θαλαμηπόλον ὄρφνην.
Ἤδη κυανόπεπλος ἀνέδραμε νυκτὸς ὀμίχλη
Ἀνδράσιν ὕπνον ἄγουσα, καὶ οὐ ποθέοντι Λεάνδρῳ·
Ἀλλὰ πολυφλοίσβοιο παρ' ἠϊόνεσσι θαλάσσης
Ἀγγελίην ἀνέμιμνε φαεινομένων ὑμεναίων,
Μαρτυρίην λύχνοιο πολυκλαύστοιο δοκεύων
Εὐνῆς τε κρυφίης τηλεσκόπον ἀγγελιώτην.
Ὡς δ' ἴδε κυανέης λιποφεγγέα νυκτὸς ὀμίχλην
Ἡρώ, λύχνον ἔφαινεν· ἀναπτομένοιο δὲ λύχνου
Θυμὸν Ἔρως ἔφλεξεν ἐπειγομένοιο Λεάνδρου·
Λύχνῳ καιομένῳ συνεκαίετο. πὰρ δὲ θαλάσσῃ

dum esse πυρσοῦ suspicatur Lobeckius Parerg. ad Phrynich. p. 658. *G. H. S.*]

230. *Παννυχίων.* *Παννυχίην* Basil. cum plerisque, nec non Florente Christiano, qui vertit:

Tota nocte ambo furtivae murmura rixae
Optabant.

79 quo quid ineptius? quomodo enim, quaeso, amatores certamen amoris perficere cupidi *per totam noctem* optassent, ut *nox adveniret?* Recte igitur *Παννυχίων* retinui cum Rövero aliisque. Ceterum nota hic, ut, vix subeunte Aurora digressi, mox iterum votis exoptent noctem amatores, quod eleganti βραχυλογίᾳ hic expressit Poëta. Similem observo apud Lucam Evang. cap. 24, 31. *Αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν.* Quam paucis verbis hic describitur, quomodo Christus ex oculis discipulorum evanuerat? Ne mora scilicet longior esset in descriptione, quam ipsa re, ut loquitur vir acutissimus Ier. Marklandus ad Stat. Sylv. 1, 2. v. 144. Vid. et ad illum locum elegantissimus Gevartius Papin. Lection. cap. 17. p. 66. et praeterea idem Marklandus ad 2, 1, 146. nec non 3, 1, 135. in Addendis, qui usum hunc in locutionibus variis ostenderunt.

231. *θαλαμηπόλον.* περὶ τὸν θάλαμον διαστρέφουσαν. FRANCIUS. Nonnus Dionys. lib. 7. p. 218. l. 33.

Καὶ γλυκερὴν μήκυνε Διὸς θαλαμηπόλον ὄρφνην.

236. *πολυκλαύστοιο.* *multum* 80
deflendi, si sic legendum. Aliae editiones πολυκλαύτοιο (ut Basil. aliaeque multae). Forte scribendum πολυκλήτοιο, *quam identidem invocat lucernam.* Cephalus apud Ovidium 7. Metam. Caligula apud Sueton. cap. 50. Catull. 51. Confirmat hanc coniecturam Leander apud Ovidium v. 30. et mox ipse Musaeus. FRANCIUS. Sed, quod pace viri doctissimi dixerim, locus Ovidii parum iuvat:

Rupe sedens aliqua specto tua littora tristis,
Et quo non possum corpore, mente feror.

Navigabat (*natabat*) profundi fundamenti ad magnum populum Abydi.
Nocturnarumque consuetudinum clandestina desiderantes certamina
Saepe optarunt, ut venirent cubiculum ornantes tenebrae.
Iam atrata cucurrit noctis caligo
Viris somnum adferens, sed non amanti Leandro;
Sed (*is*) multifremi apud litora maris
Nuntium opperiebatur lucentium nuptiarum,
Testimonium (*signum*) lychni lugubris observans
Lectique clandestini procul speculantem nuntium.
Ut vero vidit nigrae obscuram noctis caliginem
Hero, lychnum ostendit: accenso vero lychno
Animum Amor ussit festinantis Leandri:
Lychno ardente ipse etiam ardebat. Ad mare autem

Nihil hic de invocata lucerna, ut nec in sqq.

Lumina quin etiam summa vigilantia turre
Aut videt, aut acies nostra videre putat.

Neminem vero in hac emendatione moveat quod voces πολύκλαυστος et πολύτλητος nimis differant: videtur enim olim lectum πολυτλήτοιο, cum facilis permutatio literam κ et τ. Voces autem illas confundi patet ex v. 330., ubi πολυτλήτοιο edidit Röverus ex Codicibus, cum in aliis πολυκλαύτοιο, quae lectio ex glossa in utrumque locum inrepsit forte. Vulgatam tamen, ne quid dissimulem, lectionem defendere posses admissa prolepsi, quam non videtur adtendisse vir acutissimus, λύχνον nimis subito πολύκλαυστον vocari ratus, quod me quoque olim adeo offendebat, ut de sanitate loci dudum dubitaverim.

Optime hanc prolepsin expressit Papius vertens:

Luminis indicium exspectans miserabile quondam.

Atque ita Virgilius Aeneid. lib. 7. v. 717.

Quosque secans infaustum interluit Allia nomen.

Lucerna autem πολύκλαυστος vocatur, quae exstincta leti caussa fuit Leandro; quemadmodum Virgilius Aeneid. 3, 138.

Miserandaque venit
Arboribusque satisque lues.

Ubi Servius: MISERANDA] *Metonymia, quae miseranda facit.*

241. πὰρ δὲ θαλάσσῃ. θαλάσσης Basil. cum pluribus. Prius Röverum secutus tamen recepi. Supra v. 32.

Πύργον ἀπὸ προγόνων παρὰ γείτονι ναῖε θαλάσσῃ.

ubi ipsum vide.

Μαινομένων ῥοθίων πολυηχέα βόμβον ἀκούων
Ἔτρεμε μὲν τὸ πρῶτον, ἔπειτα δὲ θάρσος ἀείρας
Τοίοισι προσέλεκτο παρηγορέων φρένα μύθοις·
Δεινὸς Ἔρως καὶ πόντος ἀμείλιχος· ἀλλὰ θαλάσσης
Ἐστὶν ὕδωρ, τὸ δ' Ἔρωτος ἐμὲ φλέγει ἐνδόμυχον πῦρ.
Λάζεο πῦρ, κραδίη, μὴ δείδιθι νήχυτον ὕδωρ.
Δεῦρό μοι εἰς φιλότητα· τί δὴ ῥοθίων ἀλεγίζεις;
Ἀγνώσσεις, ὅτι Κύπρις ἀπόσπορός ἐστι θαλάσσης
Καὶ κρατέει πόντοιο καὶ ἡμετέρων ὀδυνάων;
Ὣς εἰπὼν μελέων ἐρατῶν ἀπεδύσατο πέπλον
Ἀμφοτέρης παλάμῃσιν, ἑῷ δ' ἔσφιγξε καρήνῳ,
Ἠϊόνος δ' ἐξῶρτο, δέμας δ' ἔῤῥιψε θαλάσσῃ,
Λαμπομένου δ' ἔσπευδεν ἀεὶ κατεναντία λύχνου
Αὐτὸς ἐὼν ἐρέτης, αὐτόστολος, αὐτόματος νηῦς.
Ἡρὼ δ' ἠλιβάτοιο φαεσφόρος ὑψόθι πύργου
Λευγαλέῃς αὔρῃσιν ὅθεν πνεύσειεν ἀήτης
Φάρεϊ πολλάκι λύχνον ἐπέσκεπεν, εἰσόκε Σηστοῦ

82 245. θαλάσσης Ἐστὶν ὕδωρ. Ἐκτὸς Rondellus non inconcinne. FRANCIUS. Vulgatae certe lectioni praestat, in qua nullus sensus, qui ita optimus surgit. Berglerus legebat *ἀμείλιχον*, vel *θάλασσα*, atque hoc probat Röverus, a quo non discedo. Certe emendatio facillima. Ita v. 241. pro *θαλάσσῃ* plures scribunt *θαλάσσης*. Conferri autem cum hoc loco debet Anacreon Od. 14, 9.

Τί γὰρ βαλώμεθ' ἔξω,
Μάχης ἔσω μ' ἐχούσης;

Vertit Henr. Stephanus:

Nam cur petamur extra,
Quum praelium sit intus?

Ubi legendum *ἐούσης* vel ipsa interpretatio docet. Charmides apud Achill. Tatium lib. 4. p. 235. *ἐπὶ πόλεμον νῦν ἐξελεύσομαι βουκόλων· ἔνδον μοι τῆς ψυχῆς ἄλλος πόλεμος κάθηται κ. τ. λ.* Elegantissime Ovidius Ep. 18, 89.

Frigora ne possim gelidi sentire profundi,
Qui calet in cupido pectore, praestat Amor.

Conferri potest cum nostro Poëta Nonnus Dionys. lib. 35. p. 876. l. 5. de Morrheo se lavante:

ψυχρῇ δὲ δέμας φαίδρυνε θαλάσσῃ,
Θέρμον ἔχων Παφίης ὀλίγον βέλος. 83

Lib. 42. p. 1084. l. 3.

Ψυχρὸν ὕδωρ, Διόνυσε, μάτην πίες· οὐ δύναται γὰρ
Σβέσσαι δίψαν Ἔρωτος ὅλος ῥόος ὠκεανοῖο.
Εἴρεο σὸν γενέτην, ὅτι τηλίκον οἶδμα περήσας
Νυμφίος Εὐρώπης οὐκ ἔσβεσεν ἱμερόεν πῦρ κ. τ. λ.

Sic lib. 7. p. 216. l. 29.

ἀκιδνοτάτῳ δὲ βελέμνῳ

Insanatum undarum multum sonantem fremitum audiens
Tremebat quidem primo, postea vero audaciam attollens
Talibus adloquebatur consolans mentem verbis:
Gravis Amor, et mare inplacabile: sed maris
Est aqua, verum Amoris me urit intestinus ignis.
Adsume ignem, cor, ne time effusam aquam.
Ades mihi ad amorem; cur fluctus curas?
Ignoras, quod Venus nata sit e mari,
Et dominatur ponto, et nostris doloribus?
Sic fatus membra amabilia exuit vestem
Ambabus manibus, suoque adstrinxit capiti;
Littoreque exsiluit, corpusque deiecit in mare,
Splendentemque festinabat semper adversus lychnum
Ipse remex, ipse classis, ipse sibi navis.
Hero autem alta lucifera in turri,
Perniciosis auris, undecumque spiraret ventus,
Veste saepe lucernam tegebat, donec Sesti

Βαιὸς Ἔρως ἔφλεξεν ὀϊστευτῆρα κεραυνοῦ.
Οὐδὲ χύσις νιφετοῖο καὶ οὐ φλογόεντι φορῇ
Ἀστεροπὴ χραίσμησεν.

Seneca Hippolyt. v. 334.

Spicula cuius sentit in imis
Caerulus undis grex Nereidum
Flammamque nequit relevare mari.

Illud autem, *ἐνδόμυχον πῦρ*, occurrit lib. 4. p. 122. l. 17. lib. 25. p. 674. l. 9. lib. 42. p. 1104. l. 9. Quemadmodum *πόντος ἀμείχιλος* lib. 4. p. 122. l. 17. loco gemino:

Ἀλλ' ἐρέεις, ὅτι πόντος ἀμείλιχος· οὐκ ἀλεγίζω
Μαινομένου ῥοθίοιο.

Qui locus priori Bergleri coniecturae adversatur.

84 252. *Ἀμφοτέρῃσι.* *Ἀμφοτέραις* Basil.

255. *ἑοῖν.* Whitfordi editioni hanc, quae exciderat, vocem addidit FRANCIUS.

256. *φαεσφόρος ὑψόθι πύργου.* Primam vocem ad Heronem referri nemo non videt, et tamen fraudi fuit elegantissimo Whitfordo, ut liquet ex eius interpretatione:

Hero flammiferae sed summo in vertice turris.

Quasi scriptum fuisset *φαεσφόρου*, nisi, quod malo, vir doctus ob carminis leges inverterit epitheton. 85

257. *Λευγαλέῃς αὔρῃσιν.* Forte *Λευγαλέαις αὔραισιν*, ut Plantin. FRANCIUS. Favet ex parte Basil. aliaeque plures apud Röverum, in quibus *αὔραισιν*. Sed nihil muta.

Πολλὰ καμὼν Λείανδρος ἔβη ποτὶ ναύλοχον ἀκτήν·
Καί μιν ἐὸν ποτὶ πύργον ἀνήγαγεν· ἐκ δὲ θυράων
Νυμφίον ἀσθμαίνοντα περιπτύξασα σιωπῇ,
Ἀφροκόμους ῥαθάμιγγας ἔτι στάζοντα θαλάσσης,
Ἤγαγε νυμφοκόμοιο μυχοὺς ἐπὶ παρθενεῶνος,
Καὶ χρόα πάντα κάθηρε, δέμας δ' ἔχρισεν ἐλαίῳ
Εὐόδμῳ, ῥοδέῳ, καὶ ἁλιπνόον ἔσβεσεν ὀδμήν.
Εἰσέτι δ' ἀσθμαίνοντα βαθυστρώτοις ἐνὶ λέκτροις
Νυμφίον ἀμφιχυθεῖσα φιλήνορας ἴαχε μύθους·
Νυμφίε, πολλὰ μόγησας, ἃ μὴ πάθε νυμφίος ἄλλος·

259. ποτὶ ναύλοχον. Sola Basil. editio scribit ποτὶν αὔλοχον.

86 261. σιωπῇ. σιοπῇ Whitf.

264. ἔχρισεν. Alios scribere ἔχρισεν Pareus notat.

265. ῥοδέῳ. Daniel Pareus, quamvis ediderat ῥοδέῳ, nec ullam diversitatem lectionis memorat, tamen hanc cedro dignam dedit notam: „ἐλαίῳ ῥοθέῳ] Coelius Rhodiginus lib. 27. cap. 26. Antiq. Lection. notat ex Plutarcho, ῥόθον dici, ὅτι ῥεῦμα πολὺ τῆς ὀδμῆς ἀφίησι, διὸ καὶ τάχιστα μαραίνεται. Alii ἀπὸ τοῦ ὄζειν inflectunt, quod est olere." Sed nihil haec ad Musaeum, qui ῥόδεον ἔλαιον vocat, quod Homerus Iliad. ψ. v. 186. de Venere Hectorem mortuum lugente:

> ῥοδόεντι δὲ χρῖεν ἐλαίῳ
> Ἀμβροσίῳ.

Quem locum respexit Pollux lib. 6. cap. 19. segm. 104. τὸ δὲ ῥόδιον ἔλαιον ῥοδόεν Ὅμηρος καλεῖ. ubi vid. Iungermannus, quem miror illud ῥόδιον in ῥόδινον mutare, cum ῥόδιος obvia sit vox, quae ni placeat, aeque commode legere poteris ῥόδεον, ut Musaeus aliique non pauci. De ipso olei usu latius in Animadversionibus dicam.

267. ἴαχε μύθους. Ita Henr. Stephanus. Alii Codices ἔννεπε. FRANCIUS. Atque ita Basil. editio cum plerisque aliis, quemadmodum saepe Nonnus in Dionysiacis et Paraphr. Ioannis. In Vaticano Codice scribitur ἴσχε. An voluit ἴσχετο? Ita Tryphiodorus de Excidio Ilii v. 256.

> Λισσόμενος δὲ γέροντα δολοπλόκον ἴσχετο μῦθον.

v. 419.

> μάτην δὲ χρῆς ἅπερ ἴσχεις.

Nisi cum Rövero latere ἴαχε velis, quod verum puto. Atque ita multi Codices: quin et Andreas Papius ita iam olim legendum monuit, quod verissimum esse vel Nonni imitatio docet, qui centies hanc locutionem usurpavit. Ita Dionys. lib. 1. p. 14. l. 2.

> Τοῖον ἔπος περίφοιτος Ἀχαϊκὸς ἴαχε ναύτης.

lib. 2. p. 52. l. 28.

> Ἀντιτύποις στομάτεσσι πολύτροπον ἴαχε φωνήν.

Confer lib. 16. p. 452. l. 4. lib. 20. p. 548. l. 18. et l. 27. et innumeris fere aliis locis, etiam in compositis. Absolute quoque occurrit lib. 4. p. 134. l. 23.

> Καὶ οἱ ἀνυζομένῳ λαοσσόος ἴαχε δαίμων.

Multum fatigatus Leander venit ad portuosum littus;
Et ipsum suam ad turrim deduxit; ad fores vero
Sponsum anhelantem complexa silentio,
Spumeas ex capillis guttas adhuc stillantem maris,
Duxit sponsam ornantis ad penetralia virginalis cubiculi.
Et cutem totam abstersit, corpusque unxit oleo
Bene olenti, roseo, et mare spirantem exstinxit odorem.
Adhuc autem anhelantem alte stratis in lectis
Sponsum circumfusa blanda (*haec*) emisit verba:
Sponse, multa tulisti, quae non passus est sponsus alius;

Et ipsi trepidanti populos servantem emisit vocem dea.

Ita vertitur, quasi scriptum λαοσσόον, sed male. λαοσσόος δαίμων est Pallas, de qua ibi sermo. ἴαχε autem saepissime ita occurrit, ut lib. 10. p. 286. l. 10. etc.

268. *Νυμφίε, πολλὰ μόγησας, ἃ.* In Codice Veneto legi πόλλ' ἔπαθες τὰ, quam lectionem forsan quoque a manu glossatoris provenire Röverus notat. Nihil certius esse vel violatae metri leges evincunt: τὰ enim, quod conripitur, ut hic ἃ, produci deberet, quod intolerandum. Fateor idem dixisse Homerum Odyss. Θ. v. 155, quod notat Röverus, nec non I. v. 492. Iliad. Ψ. v. 607. etc. Sed nostrum eo respexisse minime credo. Quid quod elegans illa repetitio vocum in initio versus plane ita perditur? Haec autem Nonno, cuius exemplum secutus Musaeus videtur, in deliciis habita. Sic Dionys. lib. 5. p. 165. l. 1.

Λεπταλέους πόδας εἶδε καὶ οὐκ ἐφράσσατο ταρσούς·
Λεπταλέους πόδας εὗρε καὶ οὐκ ἴδε κύκλα πεδίλων·

Ita pag. 166. l. 2, 3. lib. 15. p. 458. l. 3, 4. lib. 16. p. 458. l. 29.

Ὤι μοι παρθενίης, τὴν ἥρπασεν εὔϊον ὕδωρ, 89
Ὤι μοι παρθενίης, τὴν ἥρπασεν ὕπνος ἐρώτων,
Ὤι μοι παρθενίης, τὴν ἥρπασε Βάκχος ἀλήτης.

lib. 19. p. 510. l. 2.

Σὸν Στάφυλον, Διόνυσε, κατεύνασε χάλκεος ὕπνος,
Σὸν Στάφυλον, Διόνυσε, Χαρωνίδες ἥρπασαν αὖραι.

p. 512. l. 18. et 19. lib. 22. p. 582. l. 14, 15. lib. 24. p. 632. l. 15, 16. lib. 36. p. 892. l. 2, 3. lib. 40. p. 1024. l. 15.

Τίς με λαβὼν κομίσειεν ἐς ἱερὰ τέμπεα Δάφνης;
Τίς με λαβὼν κομίσειεν ἐς εὐρυρέεθρον Ὑδάσπην;

lib. 46. p. 1194. l. 9.

Οἷον θῆρα δάμασσας ἐχέφρονα τέκνον Ἀγαύη;
Οἷον θῆρα δάμασσας, ὃν ὑμετέρη τέκε γαστήρ;
Οἷον θῆρα δάμασσας, ὃν ἐσπείρηνεν Ἐχίων;

Νυμφίε, πολλὰ μόγησας· ἅλις μύ τοι ἁλμυρὸν ὕδωρ,
Ὀδμή τ' ἰχθυόεσσα βαρυγδούποιο θαλάσσης·
Δεῦρο, τεοὺς ἱδρῶτας ἐμοῖς ἐνικάτθεο κόλποις.
Ὣς ἡ μὲν ταῦτ' εἶπεν· ὁ δ' αὐτίκα λύσατο μίτρην,
Καὶ θεσμῶν ἐπέβησαν ἀριστονόου Κυθερείης.
Ην γάμος, ἀλλ' ἀχόρευτος· ἔην λέχος, ἀλλ' ἄτερ ὕμνων.
Οὐ ζυγίην Ἥρην τις ἐπευφήμησεν ἀοιδός·
Οὐ δαΐδων ἤστραπτε σέλας θαλαμηπόλον εὐνήν·
Οὐδὲ πολυσκάρθμῳ τις ἐπεσκίρτησε χορείῃ·
Οὐχ ὑμέναιον ἄεισε πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ·
Ἀλλὰ λέχος στορέσασα τελεσσιγάμοισιν ἐν ὥραις
Σιγὴ παστὸν ἔπηξεν, ἐνυμφοκόμησε δ' ὀμίχλη,

Δέρκεο σεῖο λέοντα, τὸν εἰσέτι τυτθὸν ἀείρω·
Δέρκεο σεῖο λέοντα, τὸν Ἁρμονίη σέο μήτηρ.

Confer praeterea lib. 47. p. 1124. l. 11, 12. et l. 31, 32. lib. 48. p. 1278. l. 3, 4. et l. 32, 33. p. 1296. l. 18, 19. Quae minoris momenti loca mitto. Vid. et quos laudat Pareus ad h. l.

[272. Ὣς ἡ μὲν ταῦτ' εἶπεν. Cod. Vat. et Venet. τὰ δέ. Corrigas ὣς ἡ μὲν τάδ' ἔειπεν. *Wernickius ad Tryphiodor.* p. 39.]

90 *Ibid.* μίτρην. B. et Par. μήτρην apud Röverum scribunt, quemadmodum et exemplar Bergleri, qui tamen recte nihil mutat. Permutatio enim harum vocum in Codicibus trita. Apud Polluc. 4. 18. 116. pro μίτρα MS. apud Iungermannum habet μήτρα. Sic in Dionysio Halicarn. lib. 2. p. 129. χιτῶνας ποικίλους χαλκέαις μίτραις κατεζωσμένοι pro μήτραις emendanti Demstero ad Rosin. Antiq. p. 416. omnino subscribo. Hoc tamen defendit Phavorinus in v. *Μήτρη*· *Μήτρην λῦσαι λέγεται φυσικῶς. λύσις γάρ ἐστιν, ἡ κύησις. λέγεται δὲ καὶ κατὰ ἱστορίαν· αἱ γὰρ πρῶτον τίκτουσαι λύουσαι τὰς ζώνας ἀνετίθησαν τῇ Ἀρτέμιδος.* (Legendum forte *ἀνατιθέασιν τῇ Ἀρτέμιδι*, certe *τῇ Ἀρτέμιδι*, ut patet ex v. *Μίτρα* et Scholiasta Apollonii Rhodii ad Argon. lib. 1. v. 288., quem ad verbum descripsit.) *ὅθεν καὶ λυσιζώνου Ἀρτέμιδος ἱερὸν ἐν Ἀθήναις.* Eadem repetit in v. *Μίτρη*, unde patet ipsum putasse voces has eiusdem esse significatus. Sed Phavorinus deceptus prava lectione videtur hanc adnotationem nobis cudisse, quod et alias Grammaticis non inusitatum. Eadem menda adhuc insedit Nonno Dionys. lib. 15, p. 416. l. 91.

Παρθενικὴν ἀδάμαστον ἀτάσθαλον εἰς γάμον ἕλκων
Σφίγξεν ὑπὲρ δαπέδοιο· τανυσσάμενος δὲ κονίῃ
Χερσὶν ἐρωμανέεσσιν ἀπεσφρηγίσσατο μήτρην.
Virginem indomitam improbum in concubitum trahens
Complexus est super solum: extentus vero in pulvere
Manibus amore insanis resignavit coronam muliebrem.

Legendum omnino μίτρην, quod 91

Sponse, multa tulisti; satis tibi est salsae aquae
Odorisque piscosi graviter frementis maris:
Huc ades, tuos sudores meis depone in complexibus.
Sic illa haec locuta est; ille vero statim solvit zonam,
Et leges inierunt benevolae Veneris.
Erant nuptiae, sed sine choreis; erat lectus, sed sine hymnis.
Non zygiam (*iugalem*) Iunonem quisquam invocavit poëta;
Non taedarum inluminabat splendor nuptialem lectum;
Neque peragili quisquam saltavit chorea;
Non hymenaeum cantavit pater et veneranda mater;
Sed lectum sternens perficientibus nuptias in horis
Silentium thalamum fixit, novam nuptam vero ornavit caligo.

sequentia clarissime docent. Quin l. 27. diserte vocat

κυκλάδα μίτρην.

Interpres, qui legisse videtur *μίτρην*, vertit *coronam muliebrem*, favente Phavorino, qui notat in v. *Μίτρα λέγεται ὁ γυναικεῖος τῆς κεφαλῆς ἀνάδεσμος.* Sed haec ad Nonnum nihil, ut quivis videt. Eundem errorem conmissum a P. Fabro et Pareo in hoc Musaei loco interpretando latius in Animadversionibus refutabo.

275. *ζυγίην Ἥρην.* Legendum cum Falkenburgio *Ἥρην.* Atque ita edit. Plantiniana. *Iuno Pronuba.* (V. Servius ad Virgil. Aeneid. 4. v. 45. et 59.) Sic et emendarat Leopardus Miscell. 20, 5. V. ad hunc locum Pareum et Falkenburgium ad Nonnum. *Ἥρην* iam olim et ipse emendaveram, quo nihil verius. FRANCIUS, Editio Basil. *Ἱερὴν* cum reliquis omnibus, etiam fere MSS.: tantum P. Vo. et Kromai. et post hos elegantissimus, quem consuli velim omnino, Röverus *Ἥρην* ediderunt, quos merito secutus sum. Ita Pollux lib. 3. cap. 3. segm. 39. *διὰ τοῦτο καὶ Ἥρα τέλεια ἡ ζυγία.* V. Kuhnius. Nonnus Dionys. lib. 32. p. 804. l. 9.

Οἶσθα γὰρ, ὡς ζυγίη κικλήσκομαι.

Quae verba ipsius Iunonis. Ibid. l. 25.

ἦ ῥα καὶ αὐτὴ
Ὡς ζυγίη γεγαυῖα καὶ ὡς μεδέουσα γενέθλης
Κυπριδίοις βελέεσσιν ὀϊστεύσεις παρακοίτην.

Lib. 47. p. 1226. l. 25.

ἀντὶ γὰρ Ἥρης,
Ἣν ζυγίην καλέουσιν, ἀπειρογάμοιο θεαίνης.

Ibid. ἀοιδός. Sic Basil. cum plurimis. In aliis *ἀείδων.*

276. *δαΐδων. δᾴδων* Basil. editio.

280. *Σιγὴ παστὸν ἔπηξεν.* Dum verso Pollucem lib. 3. cap. 3. segm. 37. *τὸ δὲ παρὰ τῇ εὐνῇ*

Καὶ γάμος ἦν ἀπάνευθεν ἀειδομένων ὑμεναίων.
Νὺξ μὲν ἔην κείνοισι γαμοστόλος, οὐδέ ποτ' Ἠὼς
Νυμφίον εἶδε Λέανδρον ἀριγνώτοις ἐνὶ λέκτροις.
Νήχετο δ' ἀντιπόροιο πάλιν ποτὶ δῆμον Ἀβύδου
Ἐννυχίων ἀκόρητος ἔτι πνείων ὑμεναίων·
Ἡρὼ δ' ἑλκεσίπεπλος, ἑοὺς λήθουσα τοκῆας,
Παρθένος ἠματίη, νυχίη γυνή· ἀμφότεροι δὲ
Πολλάκις ἠρήσαντο κατελθέμεν ἐς δύσιν Ἠῶ.
Ὣς οἱ μὲν φιλότητος ὑποκλέπτοντες ἀνάγκην
Κρυπταδίῃ τέρποντο μετ' ἀλλήλων Κυθερείῃ.
Ἀλλ' ὀλίγον ζώεσκον ἐπὶ χρόνον, οὐδ' ἐπὶ δηρὸν
Ἀλλήλων ἀπόναντο πολυπλάγκτων ὑμεναίων.

παραπέτασμα παστός, *sed velum lectum ambiens cortina*, incidi in eam cogitationem, an non παστὸς hic esset *velum tori*, quemadmodum iam Scaligerum lib. 3. Poët. cap. 101. cepisse notat Pareus. Sed attentius locum consideranti vulgatam interpretationem loco non movere tutius esse videtur.

290. *Κρυπταδίῃ — φιλότητι.* Ita locutum Mimnermum docet Pareus his versibus:

Τεθναίην, ὅτε μοι μηκέτι ταῦτα μέλοι,
Κρυπταδίη φιλότης καὶ μείλιχα δῶρα καὶ εὐνή.

Pro *μείλιχα* (bis editur in Com-
93 ment. eius *μειλίχια*, quod ineptum esse metri leges violatae docent) *δῶρα* Pareus emendat *μειλιχιφωρὰ καὶ εὐνή*: omnia enim singulariter poni. Sed debuisset saltem aliqua auctoritate stabilire vocem hanc, quam, donec id praestitum video, a Graeca civitate prohibendam puto. Quod obiicit omnia singulariter poni, futile est, cum saepius contrarium apud scriptores obtineat. Mihi videtur Poëta *μείλιχα δῶρα* vocare, quae alii *δῶρα Ἀφροδίτης*. Vocem autem *Ἀφροδίτης* omisisse videtur, quia versu proxime praecedente dixerat:

Τίς δὲ βίος; τί δὲ τερπνὸν ἄτερ χρυσῆς Ἀφροδίτης;

Quae verba laudarunt Interpretes Horatii ad lib. 1. ep. 6. v. 65. Et si vel non praecessisset vox *Ἀφροδίτη*, recte locus se habe-
ret. Non adeo dissimili certe 94
modo fulmen, quod *Iovis ignis* dicitur, *ignem* simpliciter vocat Statius Theb. lib. 6. v. 407.

Amnibus hibernis minor est, minor impetus igni.

Ubi alii *A. h. m. et Iovis impetus igni.* etc. Sed cum viro erudito in Observ. Miscell. Vol. I. p. 320. vulgatam lectionem omnino praeferendam existimo. *δῶρα* autem *Ἀφροδίτης* saepe memorantur a poëtis. Ita locutus Hesiodus Scut. Herc. v. 47.

Παννύχιος δ' ἄρ' ἔλεκτο σὺν αἰδοίῃ παρακοίτι
Τερπόμενος δώροισι πολυχρύσου Ἀφροδίτης.

Virgilius Aeneid. lib. 4. v. 33.

Nec dulcis natos, Veneris nec praemia noris.

Ubi Servius: VENERIS PRAE-
MIA] *id est voluptates. Homerus, τάδε δῶρα Ἀφροδίτης.* At- 95

Et nuptiae erant longe a canendis hymenaeis.
Nox quidem erat illis nuptiarum ornatrix, neque umquam Aurora
Sponsum vidit Leandrum valde (*ipsi*) notis in lectis.
Natabat autem in regione positi rursus ad populum Abydi
Nocturnos insatiabilis adhuc spirans hymenaeos:
Ast Hero longa induta veste, suos latens parentes (*clam parentibus*),
Virgo diurna (erat), nocturna mulier: utrique autem
Saepe optarunt descendere ad occasum Auroram (*Solem*).

Sic hi quidem amoris abscondentes necessitatem
Occulta delectabantur inter se Venere.
Sed exiguo vixerunt tempore, nec diu
In vicem fruebantur multivagis nuptiis.

que ita scriptores omnia illa, quae curae deorum singulorum adtribuit antiquitas, ipsorum δῶρα, *dona*, *praemia*, *muneraque* vocant. De vino Orpheus in Fragmento apud Grotium ad Germanici Phaenomena pag. 5.

Σφαλλόμενοι δώροισι χοροιμανέοιο Λυαίου.

ut feliciter vir illustrissimus emendavit pro *Βάκχου*. Virgilius Georg. lib. 2. v. 454.

Quid memorandum aeque Baccheïa dona tulerunt?

Quo respexit Boëthius de Consol. Philos. l. 2. Metr. 5. v. 6.

Non Bacchica munera norant
Liquido confundere melle.

291. *οὐδ' ἐπὶ δηρὸν*. Sic ex optimis Codicibus edidit doctiss. Röverus, quem secutus sum. Homerus Iliad. *I*. v. 415.

96 *Ὤλετό μοι κλέος ἐσθλὸν, ἐπὶ δηρὸν δέ μοι αἰὼν*
Ἔσσεται.

Quem locum adduxit Röverus. Basil. cum multis aliis *οὐδέ τι δηρὸν*, quo faciunt tres, in quibus o. τ. *δηρῶν*. Sed Röverus ibi potius legendum putat *οὐδ' ἔτι δηρὸν*. Nec dissentio. Homerus Iliad. *E*. v. 119.

οὐδέ με φησὶ
Δηρὸν ἔτ' ὄψεσθαι λαμπρὸν φάος ἠελίοιο.

V. 284.

οὐδέ σ' ὀΐω
Δηρὸν ἔτ' ἀνσχήσεσθαι.

V. 895.

Ἀλλ' οὐ μάν σ' ἔτι δηρὸν ἀνέξομαι ἄλγε' ἔχοντα.

P. v. 41. Iliad. *Ψ*. v. 391.

Ἔνθ' οἵ γ' οὐκ ἔτι δηρὸν ἀφέστασαν.

aliisque locis. Alterum tamen defendit locus, qui exstat Iliad. *B*. v. 435.

Μηκέτι νῦν δήθ' αὖθι λεγώμεθα, μηδέ τι δηρὸν
Ἀμβαλλώμεθα ἔργον.

Sed et ibi emendandum puto *μηδ' ἔτι δηρὸν*.

Ἀλλ᾽ ὅτε παχνήεντος ἐπήλυθε χείματος ὥρη
Φρικαλέας δονέουσα πολυστροφάλιγγας ἀέλλας,
Βένθεα δ᾽ ἀστήρικτα καὶ ὑγρὰ θέμεθλα θαλάσσης
Χειμέριοι πνείοντες ἀεὶ στυφέλιζον ἀῆται,
Λαίλαπι μαστίζοντες ὅλην ἅλα, τυπτομένης δὲ
Ἤδη νῆα μέλαιναν ἀπέκλασε διχθάδι χέρσῳ
Χειμερίην καὶ ἄπιστον ἀλυσκάζων ἅλα ναύτης·
Ἀλλ᾽ οὐ χειμερίης σε φόβος κατέρυκε θαλάσσης,
Καρτερόθυμε Λέανδρε· διακτορίη δέ σε πύργου,
Ἠθάδα σημαίνουσα φαεσφορίην ὑμεναίων,
Μαινομένης ὤτρυνεν ἀφειδήσαντα θαλάσσης

294. πολυστροφάλιγγας, πολυστροφάλυγγας editio Basil.

295. θέμεθλα. Basil. θέμεσθλα.

296. *Χειμέριοι*. *Χειμέριον* legere cel. Dorvillium monui supra ad v. 13.

Ibid. ἀεὶ στυφέλιζον. ἐπεστυφέλιζον Basil.

97 298. ἀπέκλασε διχθάδι χέρσῳ. Steph. ἀπέκλυσε. Papius ἀπέκλεσε pro ἀπέκλεισε. ἐπέκλυσε: Regius. ἀπώκ. vetus liber in margine. FRANCIUS. Vix difficilior in toto Musaeo locus exstat, certe qui me magis exercuit. Pareus putat respici ad morem veterum, qui naves hyeme in partes solvebant, de quo Hesiodus in Ἔργοις v. 627.

> Ὅπλα δ᾽ ἐπάρμενα πάντα τεῷ ἐγκάτθεο οἴκῳ
> Εὐκόσμως στολίσας νηὸς πτερὰ ποντοπόροιο,
> Πηδάλιον δ᾽ εὐεργὲς ὑπὲρ καπνοῦ κρεμάσασθαι.
> *Armamenta vero disposita omnia domi tuae repone*
> *Recte contrahens navis alas pontigradae,*
> *Clavum vero fabrefactum super fumum suspendito.*

Sed an naves demtis armamentis, velis clavoque *frangi* dici queunt? Id nondum credo. Miror ipsum non emendasse διχθάδα; ita clarius certe significaretur navis in duas partes fracta, quemadmodum legisse Scholiasten videntur indicare haec verba: τότε τὴν βαθεῖαν ναῦν ἐς δύο διελοῦσα εἰς τὴν ἤγηρ. quae ita restituit Gronovius: διελὼν ἐς τὴν γῆν ἤγαγεν. Longe eruditior est coniectura cel. Dorvillii, qui legit:

> τυπτομένην δὲ 98
> Ἤδη νῆα μέλαιναν ἀνέλκυσε διχθάδι χέρσῳ.

ἀνέλκειν et ἀνελκύειν, *subducere navem*, usitatissimae locutiones in hac re. Longus Pastor. II. pag. 41. loco gemino: οὐ γὰρ ἀσφαλὲς ἐδόκει, μετοπωρινῆς ὥρας ἑστώσης, ἐνθαλαττεύειν· ὥστε καὶ τὴν ναῦν ἀνεῖλκον ἐπὶ τὴν γῆν, νύκτα χειμέριον δεδοικότες. pro ὥρας ἑστώσης P. Moll. emendat ἐνεστώσης. Notum autumni tempestates et imbres timentes veteres naves subduxisse. V. Hesiod. in Ἔργοις v. 674. et seqq. Hunc esse verum verborum sensum fere persuadeor: nam quod Kromaierus in Diss. et nota ad h. l. magno conatu probare nititur, naves hyeme ulteriori usui ineptas frangi, certe nostro loco, ubi hyemalis temporis instantis est descriptio, convenire nondum persuasit.

Sed quando pruinosae venit hiemis hora
Horrendas commovens multarum vortiginum procellas,
Profunditatesque infirmas et madida fundamenta maris
Hiemales spirantes semper verberabant venti,
Turbine percutientes totum mare, vapulante autem (*eo*)
Iam navem nigram fregerat bifida (*in*) terra
Hiemale et infidum vitans mare nauta:
Sed non hiberni te timor coërcebat maris,
Magnanime Leander; nuntius sed te turris,
Consuetam significans lucem nuptiarum,
Furentis inpulit securum maris

Nec credo νῆα μέλαιναν contra receptam significationem notare *usu vitiatam navem*. Nec, quid sit διχθὰς χέρσος, adhuc satis liquidum mihi videtur. Kromaierus putat esse *littus* vel *portum*; διχθάδα dici, quia interfluente aqua dividuntur littora, ut Hellesponti, et ipso in portu hinc atque hinc vastae rupes. Ego ampliandum censeo. [V. Dorvillius ad Chariton. p. 361. s. ed. Lips. *G. H. S.*]

303. Μαινομένης ὤτρυνεν. Basil. cum novem aliis scribit Μαινομένης σ' ὤτρυνεν, quod forte non de nihilo, si totum locum perpendas:

διακτορίη δέ σε πύργον,
Ἠθάδα σημαίνουσα φαεσφορίην ὑμεναίων,
Μαινομένης σ' ὤτρυνεν ἀφειδήσαντα θαλάσσης.

Vides pleonasmum pronominis σε non plane inelegantem et forte inepto librario indignum. Plane sicut Hesiodus in Frag-
99 mento ex Scholiaste Lycophronis:

Ὅς με μακρόν γε ἔθηκας ἔχειν αἰῶνα βίοιο,
Ἑπτά μ' ἔτη ζώειν γενεὰς μερόπων ἀνθρώπων.

Euripides in Phoenissis:

Ἐμοὶ μὲν, εἰ καὶ μὴ καθ' Ἑλλήνων χθόνα
Τεθράμμεθ', ἀλλ' οὖν ξυνετά μοι δοκεῖ λέγειν.

Iudas in Epist. v. 5. Ὑπομνῆσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδότας ὑμᾶς ἅπαξ τοῦτο. Vid. omnino vir elegantissimus L. Bos ad Ep. Pauli ad Roman. 7, 12. et quae notarunt cl. Salmasius et cel. Dukerus ad Flor. lib. 2. cap. 6. §. 19. Non raro autem literas syllabasque duplicandas omiserunt. Ita in Vibio Sequestro pro *Achelous per Rhebiorum fines in Maliacum mare decurrit* doctiss. Hesselius recte restituit *per Perrhaebiorum f.* In Floro 2. 2. §. 13. pro *circa Camerinensium saltum* plurimi Codd. scribunt *circa Merinensium s.* Vid. Salmasium ad 1. 13. §. 17. et omnino Withofium in Specim. Gunther. cap. 3. ubi plurima loca simili modo corrupta feliciter sanavit. Sed cum in reliquis omnibus habeatur Μαινομένης ὤτρυνεν et saepe ita literae geminentur, nihil mutare ausus fui. Suspicabar aliquando

Μαινομένῃ σ' ὤτρυνεν ἀφειδήσαντα θαλάσσῃ.

parva admodum mutatione; nam

Νηλειὴς καὶ ἄπιστος. ὄφελλε δὲ δύσμορος Ἡρὼ
Χείματος ἱσταμένοιο μένειν ἀπάνευθε Λεάνδρου
Μηκέτ' ἀναπτομένη μινυώριον ἀστέρα λέκτρων.

θαλάσσῃ et *θαλάσσης* etc. permutari iam vidimus in his notis. Quam facile autem literae sequentis vocis priori adhaereant et vicissim, nemini latet. Conf. v. 259. v. 184. etc. Ut autem *ὀτρύνειν ποτὶ δῶμα* dixit Homerus Odyss. *P.* v. 75.

Τήλεμαχ', αἶψ' ὄτρυνον ἐμὸν
ποτὶ δῶμα γυναῖκας.

Musaeo dicere licuit *ὀτρύνειν εἰς*
100 *θάλασσαν* vel *θαλάσσῃ*, ut eleganter tertius casus pro quarto cum praepositione ponitur. Paullo ante v. 298. ex emendatione Dorvillii

Ἤδη νῆα μέλαιναν ἀνέλκυσε
διχθάδι χέρσῳ.

et v. 253.

δέμας δ' ἔῤῥιψε
θαλάσσῃ.

v. 327.

χύσις ὕδατος ἔῤ-
ῥεε λαιμῷ.

Nonnus Dionys. lib. 34. p. 848. l. 4.

Ἀσχαλόων δ' ὑπ' ἔρωτι κατηφέϊ κάππεσεν εὐνῇ.

lib. 45. p. 1174. l. 32.

καὶ οὐ πίπτοντα κονίῃ.

lib. 47. p. 1208. l. 32.

Καὶ μογέων χθονὶ πίπτε γέρων
φυτοεργὸς ἀλωεύς.

Atque ita in aliis locis plurimis. Orpheus Argon. v. 1018.

ἂν δ' ἄρα χεῖρας
Ἀθανάτοις ἤειρον.

Inter Latinos Virgilius multus in hac locutione, ut monet Servius ad Aeneid. lib. 1. v. 6. LATIO] *Hoc est in Latium. Et est figura usitata apud Virgilium. Quod enim per accusativum cum praepositione dicimus, ille per dativum ponit sine praepositione alibi*, It clamor coelo. Ita Georg. lib. 2, 451.

Nec non et torrentem undam
levis innatat alnus
Missa Pado.

Servius: PADO] *Pro in Padum.* Aeneid. 7. v. 761.

Ibat et Hippolyti proles pulcherrima bello
Virbius.

lib. 9. v. 681.

Consurgunt geminae quercus intonsaque coelo
Attollunt capita.

XI, 192.

It coelo clamorque virum clangorque tubarum.
Hinc alii spolia occisis derepta Latinis
Coniiciunt igni.

lib. 12, 379.

Cum rota praecipitem et procursu concitus axis
Inpulit effuditque solo.

v. 681.

Dixit et e cursu saltum dedit ocius arvis.

lib. 6. v. 177.

Aramque sepulcri
Congerere arboribus coeloque educere certant.

v. 126.

facilis descensus Averno.

Ita omnino legendum, quemadmodum etiam edidit Heinsius atque olim lectum testatur Servius: *Legitur et Averno, id est ad Avernum.* Atque ita Broekhusius ad Propert. 2. 1. v. 20. Vulgo *Averni.* lib. 4. v. 25.

Vel pater omnipotens adigat
me fulmine ad umbras,
Pallentis umbras Erebo, noctemque profundam.

Crudelis et perfidus. Debebat autem infelix Hero
Hieme instante manere sine Leandro
Non amplius accendens brevis temporis stellam lectorum.

Ita nonnullos locum cepisse testatur Servius notans: EREBO] *id est in Herebo, alii* Herebi *legunt, aut* Herebo, *ad Herebum; ut*, It clamor coelo. Si vera haec explicatio notabile esset exemplum casuum permutatorum; sed mihi plane non adridet, ut nec ipsa lectio, sed, quemadmodum Heinsius etiam edidit, omnino praeferrem *Erebi*. lib. 7. v. 642.

Qui bello exciti reges.

Atque ita aliis in locis. Horatius Carm. lib. 1. 24. v. 16.

Quam virga semel horrida,
Non lenis precibus fata recludere,
102 *Nigro compulerit Mercurius gregi.*

Ubi Scholiastes ineditus: NIGRO] *Id est ad nigrum gregem umbrarum, et est figurata locutio. Sic Virgilius*, viridi compellere hibisco. *id est, ad hibiscum.* Locus est Eclog. 2. v. 30. ubi Servius quoque: *ad hibiscum compellere.* Propertius lib. 1. 3. v. 35.

Tandem te nostro referens iniuria lecto,
Alterius clausis expulit e foribus?

Phocas Grammaticus in vita Virgilii:

Consule Pompeio vitalibus editus auris.

Scholiastes Germanici in Arati Phaenomena de Callisto: *Quae dum in montibus vagaretur, a quibusdam pastoribus apprehensa, cum puero perducta est ad Lycaonem: post tempus Lycaei Iovis templo confugiens, cum eam Arcas filius sequeretur.* Boëthius in Confess. Fidei pag. 295. *Ut assumptum hominem..... secum dei filius coelesti habitationi sustolleret.* Hyginus fab. 108. *castraque transtulerunt Tenedo.* ubi vir eruditissimus Th. Munckerus plura notavit: cui, quamvis fatear in plurimis exemplis posse subintelligi *in*, ut saepe sextus casus cum praepositione ponitur pro quarto, quod in Animadversionibus late docebimus et iam notavit vir doctus ad cap. 92., tamen de omnibus id non concederem, tum ob consensum Grammaticorum, tum diserta exempla ab ipso prolata ad cap. 15., quale et illud Boëthii est. Hisce exemplis Santolium, qui in Hymn. p. 30. scripserat

Ut coelo trahat exsules.

pro *ad coelum*, facile liberari a 103
censura cel. Monetae Menag. T. III. pag. 409. aequi rerum arbitri non aegre concedent. Ex usu tertii casus pro quarto cum praepositione vexatissimum locum Lactantii de Mort. Pers. cap. 46. *statuit Imperator praelium diei Kalendarum Maiarum* explicat Bauldri, conlato cap. 38. ubi de Gothis: *Maximiano se tradiderunt malo generis humani*, pro *statuere in diem* et *in malum*. Atque hoc modo utcunque illud ferri posse etiam Columbus post alias coniecturas monuerat. Ampl. Cuperus vel *diei* positum esse pro *die* vel scribendum *diem* censet. Ego nihil mutandum censeo, sed priorem Cuperi coniecturam secutus *diei* pro *die* positum verosimilius puto ob locum gemi-

Ἀλλὰ πόθος καὶ μοῖρα βιήσατο· θελγομένη δὲ
Μοιράων ἀνέφαινε καὶ οὐκέτι δαλὸν ἐρώτων.
Νὺξ ἦν, εὖτε μάλιστα βαρυπνείοντες ἄηται,
Χειμερίῃς πνοιῇσιν ἀκοντίζοντες ἄηται
Ἀθρόον ἐμπίπτουσιν ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης.
Δὴ τότε Λείανδρός περ ἐθήμονος ἐλπίδι νύμφης
Δυσκελάδων πεφόρητο θαλασσαίων ἐπὶ νώτων.
Ἤδη κύματι κῦμα κυλίνδετο, σύνθετο δ' ὕδωρ·
Αἰθέρι μίσγετο πόντος· ἀνέγρετο πάντοθεν ἠχὴ
Μαρναμένων ἀνέμων· Ζεφύρῳ δ' ἀντέπνεεν Εὖρος
Καὶ Νότος ἐς Βορέην μεγάλας ἀφέηκεν ἀπειλάς·
Καὶ κτύπος ἦν ἄλιαστος ἐρισμαράγοιο θαλάσσης.

num plane Virgilii Ecl. 8. v. 87. de bucula:

Propter aquae rivum viridi procumbit in ulva
Perdita nec serae meminit decedere nocti.

309. βαρυπνείοντες ἄηται. Sic Codex Regius. βαρυπνείουσιν ἀήταις vetus editio (nec non Basil.) et Plantin. FRANCIUS.

310. ἀκοντίζοντες ἄηται. ἀκοντίζοντας ἀήτας duo Codices. ἀέλλας Ven. Nihil muta. Repetitio vocum in fine versuum non inusitata. Ita ex gr. Nonnus Dionys. lib. 15. p. 428. l. 7.

Χιονέων πελάσειε σαόφρονος ἔκτοθι μίτρης,
Ναὶ δαμάλη, ναὶ μόσχε, σαόφρονος ἔκτοθι μίτρης.

In Paraphr. Ioann. 19, 104.

οὗτος Ἰησοῦς,
Οὗτος Ἰουδαίων βασιλεὺς Γαλιλαῖος Ἰησοῦς.

104 313. ἐπὶ νώτων. ὑμεναίων Basil.

314. σύνθετο δ' ὕδωρ vetus editio et Plantin. Ovidius:

Inque modum cumuli concava surgit aqua.

FRANCIUS. σύνθετο etiam Basil. quod recte defendit Röverus. In reliquis σύγχυτο.

315. ἠχή. ἡ γῆ Basil. Prius recte retinuit Röverus.

317. ἀφέηκεν. ἐφέκκεν, id est ἐφέηκεν, Basil. cum aliis.

318. ἐρισμαράγοιο. ἐρισμαράδοιο Basil. cum multis aliis. Prius usitatius. Nonnus Dionys. lib. 3. p. 88. l. 7.

ἐρισμαράγου δὲ χορείης.

et l. 20. φιλοσμαράγων Κορυβάντων. lib. 1. p. 16. l. 33.

βαρυσμαράγων στίχα λαιμῶν.

aliisque locis pluribus, cum alterum nusquam occurrat. Veram tamen lectionem conservasse nobis editionem Iuntinam secundam apud Röverum, in 105
qua legitur ἐρισμαράγδοιο, persuasissimus sum, quae cum indoctorum librariorum captum superaret, partim in ἐρισμαράγοιο, partim vero in ἐρισμαράδοιο mutarunt, quod plerisque similibus locis fere contigit. Nonnus Dionys. in Inscriptione lib. 22. p. 4. l. 15.

Δεύτερον εἰκοστὸν Βρομίου μόχθον ἔργα τε μέλπει.

Non debuerat ibi in margine poni μόγον, cum et aliis locis primam corripiat Poëta, ut re-

Sed amor et fatum cogebat *(eam)*; allecta *(cupida)* autem
Parcarum ostendebat non amplius facem amorum.
Nox erat, quum maxime spirantes venti,
Hiemalibus flatibus iaculantes venti
Collecti irruunt in littus maris.
Tunc Leander consuetae spe sponsae
Valde sonanti ferebatur maris in dorso.
Iam ab unda unda volvebatur, adcumulabatur vero aqua;
Aetheri miscebatur pontus; concitabatur undique fremitus
Pugnantium ventorum: Zephyro autem contra spirabat Eurus
Et Notus in Boream magnas inmisit minas;
Atque fragor fuit vehemens valde frementis maris.

cte observavit Ger. Falkenburgius in notis ineditis, quas descriptas ex Codice Bibliothecae Leidensis vir humanissimus P. Burmannus mecum communicavit, ad hunc locum: „*μόθον* Utenhovius. lib. 13. p. 366. (l. 31.)

Βραδὺς ἤϊεν εἰς μόχθον Ἰνδῶν.

et lib. 14. p. 398. (l. 19.)

Ἀταρβέες ἐς μόχθον Ἰνδῶν."

106 Haec in margine Codicis adscripserat vir doctus. Nunc circumfertur *μόθον*, mea quidem sententia pessime. Ita lib. 25. p. 616. l. 1.

Οὐ προχοαῖς ἐρίδμαινε πυριγλώχινι κεραυνῷ.

Claudianus in Fragmento Gigantomachiae v. 1. p. 807. edit. A. 1665.

Κύπρις δ' οὔτε βέλος φέρεν, οὔθ' ὅπλον, ἀλλ' ἐκόμιζεν.

et v. 4.

Καὶ πλεκτὰς ἔσφιγξε πυκνῷ περιπλέγματι σειράς.

Orpheus Argon. v. 1144.

Εἰςβαίνειν ἐκέλευσε κεκμηκότας ἄμμιγ' ἑταίρους.

v. 1148.

Ἀκραῆ Ζέφυρον καταδέρκομαι· οὐδ' ἀτέκμαρτον.

Pythia apud Herodotum lib. 1. cap. 47.

Οἶδα δ' ἐγὼ ψάμμου τ' ἀριθμὸν καὶ μέτρα θαλάσσης.

Quae verba paulo aliter producit Oenomaus apud Euseb. de Praepar. Evang. lib. 5. cap. 24.
Homerus Iliad. *Π.* v. 857.

Ὃν πότμον γοόωσα λιποῦσ' ἀνδρότητα καὶ ἥβην.

Hesiodus in Fragmento ex Scholiaste Lycophronis:

Ὅς με μακρόν γε ἔθηκας ἔχειν αἰῶνα βίοιο.

In alio ex Eustathio:

Ἆ τέκνον, ἦ μάλα δή σε πονηροτάτην καὶ ἄριστον Ζεὺς ἐτέκνωσε πατήρ.

Theocritus Idyll. 1, 113. 116. etc.

Αἰνοπαθὴς δὲ Λέανδρος ἀκηλήτοις ἐνὶ δίναις
Πολλάκι μὲν λιτάνευσε θαλασσαίην Ἀφροδίτην,
Πολλάκι δ' αὐτὸν ἄνακτα Ποσειδάωνα θαλάσσης·
Ἀτθίδος οὐ Βορέην ἀμνήμονα κάλλιπε νύμφης.
Ἀλλά οἱ οὔτις ἄρηγεν, Ἔρως δ' οὐκ ἤρκεσε μοίρας.
Πάντοθι δ' ἀγρομένοιο δυσαντέϊ κύματος ὁρμῇ
Τυπτόμενος πεφόρητο· ποδῶν δέ οἱ ὤκλασεν ὁρμὴ,
Καὶ σθένος ἦν ἀδόνητον ἀκοιμήτων παλαμάων.
Πολλὴ δ' αὐτόματος χύσις ὕδατος ἔῤῥεε λαιμῷ,

Oppianus in Cynieget. lib. 3. v. 478.

τέρεν στόμα, λεπταλέοι τε
Ἐντὸς ἐρειρέδαται γαλακτόχροες ἀμφὶς ὀδόντες.

Inmerito viro docto in Observ. Miscell. Vol. III. p. 57. adeo durus visus hic versus, ut, quia sic locutus Homerus, emenda-
107 ret γλακτόχροες. Sed recte iam vulgatam vindicarunt in notis additis viri eruditissimi, quos consuluisse cum illis, quos laudant, operae erit. Statius lib. 5. Sylv. 3. v. 222.

Spectatur athletes
Ille magis.

Sic post Salmasium et Gronovium emendat cel. Marklandus pro *Acestes*, qui paucula quoque notavit. Nec tantum in eadem, sed et diversis vocibus syllabarum conreptarum exempla prostant. Homerus Iliad. *Π.* v. 31.

Αἰναρέτη, τίς σευ ἄλλος ὀνήσεται ὀψίγονός περ.

Orpheus Argon. v. 484.

Ἴλιον Δαρδανίην, Πιτύην ἐπιδέξι' ἔχοντας.

Tolle hinc monstrum illud lectionis in Fragmento Hesiodi ex Scholiaste Pindari:

Ἧδε δέ οἱ κατὰ θυμὸν ἀρίστη φαίνετο βουλὴ,
Αὐτὸν μὲν σχέσθαι, κρύψαι δ' ἀδόκητον μάχαιραντα,
Καλὴν, ἥν οἱ ἔτευξε περικλυτὸς Ἀμφιγυήεις.

Emenda, inquam, ἀδόκητον μάχαιραν, vel, si omnino hoc durius videatur, saltem ἀδόκητα μάχαιραν. *Visum est inopinato occultare ensem.* ἀδόκητα quoque coniectasse Franc. Guietum sero video.

320. λιτάνευσε. λιτάνευε quatuor, quod usitatissimum. Nonnus Dionys. lib. 6. p. 190. l. 22.

Ὠκεανὸς λιτάνευε χέων ἱκετήσιον ὕδωρ.

lib. 8. p. 240. l. 22. lib. 15. p. 428. l. 32. lib. 38. p. 976. l. 20. Nec usquam, quod scio, λιτάνευσε apud illum occurrit, cum illud saepissime. Hesiod. in Θεογ. v. 469.

Τότ' ἔπειτα φίλους λιτάνευε τοκῆας.

324. Πάντοθι δ'. Ita Basil. cum plerisque aliis. Venetus Codex scribit Πάντοθεν, quod non displicet Rövero ob ingratam repetitionem τοῦ δ'. Ego nihil muto, quia repetitio haec non inusitata, ex. gr. v. 97.

αἰδὼς δέ μιν εἶχεν ἀλῶναι.
Θάμβεε δ' εἶδος ἄριστον· ἔρως δ' ἀπενόσφισεν αἰδῶ.
Θαρσαλέως δ' ὑπ' ἔρωτος κ. τ. λ.

Gravia autem passus Leander inplacabilibus in gurgitibus
Saepe quidem precabatur aequoream Venerem,
Saepe autem ipsum regem Neptunum maris:
Atthidis non Boream inmemorem reliquit nymphae.
Sed ipsi nullus auxiliatus est, Amor autem non coërcuit fata.
Undique autem adcumulati male obvio fluctus inpetu
Inpulsus ferebatur; pedum autem ei defecit vigor,
Et vis fuit inmobilis inquietarum manuum.
Multa autem spontanea effusio aquae fluebat in guttur,

Quin mea quidem sententia minus eleganter hic abesset. Pro *πάντοθι* videtur scriptum *πάντοθε*, quemadmodum quidam Codices hic et v. 334. agnoscunt; dein *δ* in *ν* mutatum, ut v. 333. pro *"Ηλυθε δ'* in eodem Codice scribitur *"Ηλυθεν*. Sic autem et *δὲ* repetit. Callimachus Hymn. in Iov. v. 32.

9 *τὸ δέ οἱ δίχα πουλὺ διέστη,*
'Εκ δ' ἔχεεν μέγα χεῦμα.

Dubito enim an recte Georgius Arnaldus Animadv. Cap. X. p. 59. ultimo loco emendet *τ'*.

325. *Τυπτόμενος*. *Θρυπτόμενος* Basil. cum plerisque aliis. Prius retinui cum Rövero.

Ibid. *ὁρμῇ*. *ἅρμῃ* emendat eruditissimus Dorvillius eamque vocem satis boni commatis esse docet. Sequor cum doct. Rövero.

327. *αὐτόματος χύσις*. *αὐτόματον* Rondellus. FRANCIUS. Forte displicuit *χύσις αὐτόματος* pro *αὐτομάτη*. Sed inmerito. Nam adiectiva in *ος* et *ρος* aliaque multa vocibus foemininis adiunguntur. Hesiodus in *Θεογ.* v. 610.

ὃς δέ κε τέτμῃ ἀταρτηροῖο γενέθλης.

v. 657.

'Αλκτὴρ δ' ἀθανάτοισιν ἀρῆς γένεο κρυεροῖο.

ubi Guietus hoc notandum monet. Aristaenetus lib. 1. ep. 16. 110
p. 110. *ὡς ταύτην "Ερως βέβληκως τὴν ψυχὴν, οὕτως ἴσῳ βολῇ τὴν ἐμὴν κατατόξευσον ἐρωμένην, μᾶλλον δὲ πρᾳοτέρῳ.* Et ibi Io. Corn. de Pauw id notatu dignum visum: qui cum addit *nisi vitium subsit*, frustra est. Nonnus Dionys. lib. 4. p. 116. l. 27.

ἀλλὰ λιποῦσα
Κλῆρον ἐμὸν καὶ δῶμα καὶ οὐ ποθέων γενετῆρας.

Verba sunt Veneris sub forma Pisinoes Cadmum se amare simulantis: neque hoc fugit doctiss. Falkenburgium in Lection. et Coniect. ad h. l. p. 1318. Hic autem locus omni exceptione maior evincit in similibus nihil tentandum. Conf. vir eruditissimus in Observ. Misc. Vol. III. p. 150. 151. qui Thucydidem p. 128, 92. *μετὰ βηχὸς ἰσχυροῦ* vocem *βὴξ* genere foeminino usurpasse contra Thomam Magistrum recte observavit. Vid. et dicta a nobis ad v. 35. p. 15. Dubito quoque, an in Herodoto lib. 1. cap. 155. pro *γαμέουσι δ' ἕκαστος αὐτέων πολλὰς μὲν κουρι-*

Καὶ πότον ἀχρήϊστον ἀμαιμακέτου πίεν ἅλμης,
Καὶ δὴ λύχνον ἄπιστον ἀπέσβεσε πικρὸς ἀήτης
Καὶ ψυχὴν καὶ ἔρωτα πολυτλήτοιο Λεάνδρου.
Ἡ δ', ἔτι δηθύνοντος, ἐπ' ἀγρύπνοισιν ὀπωπαῖς
Ἵστατο κυμαίνουσα πολυκλαύτοισι μερίμναις.
Ἤλυθε δ' ἠριγένεια, καὶ οὐκ ἴδε νυμφίον Ἡρώ,
Πάντοθι δ' ὄμμα τίταινεν ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης,
Εἴπου ἐσαθρήσειεν ἀλώμενον ὃν παρακοίτην,
Λύχνου σβεννυμένοιο. παρὰ κρηπῖδα δὲ πύργου
Θρυπτόμενον σπιλάδεσσιν ὅτ' ἔδρακε νεκρὸν ἀκοίτην,
Δαιδάλεον ῥήξασα περὶ στήθεσσι χιτῶνα

δίας γυναῖκας, unusquisque eorum virgines multas ducit uxores, quemadmodum cel. Iac. Gronovius ex Codice Mediceo, cuius iuratus defensor est, edidit, non restituendum ex prioribus editionibus κουριδίους γυναῖκας. Illud quidem usitatius nemo nescit: at vel ideo credo a descriptore inmutatum, quod et alias ipsum fecisse constat.

328. Ἀχρήϊστον *inutilem* verti recte docuit cel. Dorvillius. V. et Pareus.

330. πολυτλήτοιο. πολυκλαύτοιο vetus editio et Plantiniana. FRANCIUS. Ita et Basil. Prius retinui secutus doctiss. Röverum, qui tamen num acu rem tetigerit monens, *nimis absurdum esse unum idemque epitheton nunc Λεάνδρῳ et mox τῷ με-*
111 *ρίμναις adiungere*, equidem dubito. Certe tam anxie poëtas recentiores hoc non curasse liquidum est ex Gunthero, poëta pro seculo, quo vixit, optimo, Ligur. 9, 234.

Cumque sibi fidae tetigisset moenia Cumae,
Belligeras vires atque auxiliaria poscens
Agmina plura suis ultro conlata petitis
Accepit fidae gavisus plebis amore.

lib. 4. v. 547.

Protinus angusto nituntur ad ardua colle etc.
Hanc nitente manu prendunt etc.
Non dubitant nisu vestigia ferre per auras.

Quid? ipse magnus magister Aeneid. 7. v. 17.

atque in praesepibus ursi
Saevire ac formae magnorum ululare luporum,
Quos hominum ex facie dea saeva potentibus herbis etc.

Idem offendit Barthium in Statio Theb. lib. 5. v. 691.

volucres equitum praeverterat alas
Fama recens, geminos alis amplexa tumultus.

Vid. vir eruditus in Observ. Miscell. Vol. I. p. 318. qui in suo Codice monet vocibus *geminos alis* superscribi *que suis*, ut voluerit forte

geminosque suis amplexa tumultus.

Et potum inutilem inpetuosi potavit salsuginis maris.
Et iam lychnum infidum exstinxerat amarus ventus
Et animam et amorem multum passi Leandri.
Illa autem, morante adhuc (*Leandro*), vigilibus oculis
Stabat fluctuans luctuosis curis.
Venit autem aurora, et non vidit sponsum Hero,
Circumquaque autem oculos dirigebat in lata dorsa maris,
Sicubi videret errantem suum maritum,
Lychno exstincto. Apud fundamentum vero turris
Dilaniatum scopulis ut vidit mortuum maritum,
Artificiosam disrumpens circa pectora vestem

Quam lectionem tamen, elegantem licet, vulgatae non praefero. Ita enim fere Virgilius Aeneid. lib. 7. v. 458.

Olli somnum ingens rumpit pavor: ossaque et artus
112 *Perfudit toto proruptus corpore sanguis.*

et lib. 12, 542.

Te quoque Laurentes viderunt, Aeole, campi
Oppetere et late terram consternere tergo.
Occidis, Argivae quem non potuere phalanges
Sternere, non Priami regnorum eversor Achilles.

Tantum hic occurrit verbum compositum.

331. *Ἡ δ', ἔτι δηθύνοντος.* Vetus editio et Plantin. *εἰσέτι δ' ἰθύνοντος.* *Ἡ δ', ἔτι δηθύνοντος* H. Stephanus. FRANCIUS. Hoc cum Rövero recepi: illud agnoscit Basil. male.

337. *Θρυπτόμενον.* Ita Basil. cum omnibus reliquis praeter Venetum Codicem, cum quo Röverus potius legeret *Δρυπτόμενον.* Sic Homerus Odyss. E. v. 426.

Ἔνθ' ἀπὸ ῥινούς τε δρύφθη σύν τ' ὀστέ' ἀράχθη.

Iliad. Ψ. v. 187.

ἵνα μή μιν ἀποδρύφοι ἑλκυστάζων. 113

Quae verba repetit Iliad. Ω. v. 21. Simplex vox occurrit Iliad. *Π.* v. 323.

πρυμνὸν δὲ βραχίονα δουρὸς ἀκωκὴ
Δρύψ' ἀπὸ μυώνων.

Hesiodus Scut. v. 243.

Χάλκεον ὀξὺ βόων, κατὰ δ' ἐδρύπτοντο παρειάς.

Achilles Tatius lib. 1. p. 45. *ὑπὸ δὲ τῶν τοῦ δένδρου κλάδων τὸ πρόσωπον αἰσχύνεται καὶ τοσούτοις περιδρύπτεται τραύμασιν, ὅσαι τῶν δένδρων ἦσαν αἱ αἰχμαί.* Alciphron. lib. 3. epist. 51. p. 392. *ὡς ἄμεινον ἐμοὶ ὀλύνθους ἢ παλάθας ἐπιμασᾶσθαι τῶν Ἀττικῶν, ἢ διὰ τὸ παρὰ τούτοις χρυσίον ἀποδρύπτεσθαι.* *Quare satius est grossos et caricas manducare Atticas, quam propter istorum aurum lancinari.* Ita enim recte inserto *διὰ* emendavit locum Berglerus conferens ad h. l. Homer.

Ῥοιζηδὸν προκάρηνος ἀπ' ἠλιβάτου πέσε πύργου.
Κὰδδ' Ἡρὼ τέθνηκεν ἐπ' ὀλλυμένῳ παρακοίτῃ,
Ἀλλήλων δ' ἀπόναντο καὶ ἐν πυμάτῳ περ ὀλέθρῳ.

Iliad. (Odyss. voluit) P. v. 482.
114 Hinc ἄδρυπτος apud Nonnum Dionys. lib. 11. p. 302. l. 23. lib. 15. p. 424. l. 10. lib. 41. p. 1062. l. 31. Dubito tamen an haec vera lectio et non potius ex altera orta, quae saepe apud Nonnum obvia, ex. gr. lib. 37. p. 940. l. 6.

Θρύπτετο δ' ἄκρα μέτωπα.

340. *Καδδ'*. Ita Basil. cum plurimis: in paucis *Καδ' δ'*. Prius retinuit recte Röverus. Sic

Cum strepitu praeceps ab alta cecidit turri.
Atque Hero mortua est super mortuo marito,
Suique invicem potiti sunt etiam in ultima pernicie.

Homer. Iliad. *Π.* v. 410. aliisque in locis.

5 *Ibid.* τέθνηκεν ἐπ'. In aliis τέθνηκε σὺν. Prius, quod etiam agnoscit Basil., egregie tuetur summus Röverus. Cum hoc loco confer Achill. Tatium lib. 3. p. 165. *εἰ δὲ ἡμᾶς ἀποκτεῖναι θέλεις, μὴ διαστήσῃς ἡμῶν τὴν τελευτήν. εἰ δὲ καὶ θηρίων ἡμᾶς βορὰν πέπρωται γενέσθαι, εἷς ἡμᾶς ἰχθὺς ἀναλωσάτω, μία γαστὴρ χωρησάτω, ἵνα καὶ ἐν ἰχθύσιν κοινῇ ταφῶμεν.*

ANIMADVERSIONES

AD

M U S A E U M.

ANIMADVERSIONES

AD

M U S A E U M.

CAPUT I.

Imperativus modus in precibus usitatus. Defensus Homerus. Quos deos invocent poëtae? Callyus notatus. Pindarus et Homerus invocati. Binae emendationes in Nonno probatae. Emendatus Polyaenus. Ὑμέτερος tuus. Per θεὰν, divam, intelligitur Musa sive Calliope vel Erato. Homerus explicatus. Coniectura in Claudiano. Imperatores invocati ab adulatoribus. Γάμος, γαμεῖν, συνεῖναι, συνοικεῖν, nuptiae, coniux in re turpiori pudenter usurpata. Antoninus Liberalis et Hesiodus explicati; in hos variae Lectiones. Ὅπη et qui ad remotius relata. Amor militiae conparatus, variaeque inde ductae locutiones. Tibullus defensus. Petronius semel, Boëthius bis emendatus. Detracto pro detrecto et similia. Distinctio vocum ἄγειν et φέρειν neglecta.

1. Εἰπὲ, θεά. Imperativum modum adhiberi a poëtis in precibus et petitionibus quis nescit? Et tamen ineptam censuram Protagorae effugere non potuit magnus Homerus, qui scripserat

Μῆνιν ἄειδε, θεὰ, Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος.

quia imperaret is, qui precari debebat. Sed vindicatus ab Aristotele Poët. cap. 19. Consule ampl. Cuperum Apoth. Homer. p. 98.

Ibid. θεά. Quamnam hic deam invocet Poëta, dissentiunt Interpretes. Voetius ipsam Venerem intelligit, non adeo inepte. Plerorumque certe poëtarum mos est initio operum invocare deos praesides eorum, quae dicturi sunt, proprios. Fallitur enim P. Callyus, qui ad Boëth. de Consol. Philos. lib. 1. Metr. 1. v. 3. poëtas *non solere magnum quoddam carmen aggredi, nisi Musis invocatis*, monere non erubuit. Sed recte contra misellum hunc Interpretem, qui de Venatione scripserunt Dianam, Lucretium de Rerum Natura Venerem invocare, observavit doctiss. Vlamingius. Hic autem quomodo, cum deos providentiamque negat, Venerem invocet, vid. Tycho Brahe in Syllog. Ant. Matthaei ep. 52. ad Pontanum: qui putat ad exemplum aliorum poëtarum sic fuisse exorsum, ideoque sub hoc nomine latere voluptatem corpoream, quam deam subinde vocare non veretur. Ita Venerem invocat Ovidius Art. Amat. l. 2. v. 15.

Nunc mihi, si quando, puer et Cytherea, favete.

Claudianus Proserpinam a Plutone raptam scripturus deorum infernorum opem inplorat lib. 1. v. 20.

Dii, quibus innumerum vacui famulantur Averni
Vulgus iners etc.
Vos mihi sacrarum penetralia pandite rerum
Et vestri secreta poli.

Hinc ipsum Pindarum in carmine lyrico Statius lib. 4. Sylv. 7. v. 5. Nam nec ipsorum defunctorum vatum auxilium poscere pudor erat. Ita Nonnus ex. gr. Homerum faventem optat Dionys. lib. 13. p. 354. l. 3.

ἀλλὰ λιγαίνων
Ἡγεμόνας καὶ Ὅμηρον ἀοσσητῆρα καλέσσω
Εὐεπίης ὅλον ὅρμον.

Ita scribitur in notis Falkenburgii, cum in textu pessime ὅμουρον, *finitimum*. lib. 32. p. 812. l. 4. lib. 25. p. 56. l. 17.

Παμφαὲς υἱὲ Μέλητος, Ἀχαιΐδος ἄφθιτε κῆρυξ, 121
Ἰλήκοις· σέο βίβλος ὁμόχρονος Ἠριγενείῃ κ. τ. λ.
Πνεῦσον ἐμοὶ τεὸν ἆσθμα θεόσσυτον· ὑμετέρης γὰρ
Δεύομαι εὐεπίης.

Ita optime locum sanavit Ger. Falkenburgius, et post illum ampl. Cuperus Apoth. Hom. pag. 12. Vulgo *ἡμετέρης*. Eadem menda insedit Polyaeno Strateg. lib. 4. praef. ubi pro *τὰς ἀρετὰς τῶν ἡμετέρων προγόνων* scribendum *ὑμετέρων*, quemadmodum recte Interpres. *ὑμέτερος* autem pro *tuus* obvium. Ariadna de Theseo questa apud Nonnum lib. 47. p. 1224. l. 27.

αἴθε καὶ αὐτὴ
Ὑμετέρης μίτον ἄλλον ἴδω πομπῆα κελεύθου.

Mercurius Baccho p. 1242. l. 26.

Εἰς δόμον ὑμετέρης κουροτρόφον ἤγαγον Ἰνοῦς.

Vid. lib. 34. p. 862. l. 8. lib. 35. p. 868. l. 9, 21. lib. 35. p. 882. l. 4, 24, 26. lib. 40. p. 1038. l. 23. Consule notata summo Burmanno ad Valer. Flacc. lib. 8. v. 173. Sed in viam. Alii potius intelligunt *Musam*, et quidem Calliopen, quemadmodum cel. Kromaierus in Dissert. p. 17. Quamvis Voetii sententiae versum 14. et 15. non adeo obesse putem, quia aliquid ingratum Veneri Musaeus expeteret, cum poëtae haec non anxie adeo curent. An magis convenit Simaetham Lunae opem invocantem apud Theocr. Idyll. 2, 79. ingratissimum hunc sermonem instituere ad divam:

Τοῖς δ' ἦν ξανθοτέρα μὲν ἑλιχρύσοιο γενειάς,
Στήθεα δὲ στίλβοντα πολὺ πλέον ἢ τύ, Σελάνα.

Vix putem. Hoc tamen verius videtur. Ita Homerum *deam* invocantem cepit Max. Tyrius Dissert. 16. felicius, 122
quam Eustathius, qui de mente poëtae cogitabat, locis adductis a Cupero Apoth. Homer. p. 129. Consentit Horatius de Art. Poët. v. 141. reddens initium Odysseae:

Dic mihi, Musa, virum, captae post tempora Troiae
Qui mores hominum multorum vidit et urbes.

Nec non Maro:

Musa, mihi caussas memora.

Nec Latinis poëtis insuetum *divam* ponere pro *Musa.* Statius Achill. 1, 1.

Magnanimum Aeaciden formidatamque Tonanti
Progeniem et patrio vetitam succedere coelo,
Diva, refer.

Claudianus in Pr. Cons. Stilich. lib. 2, 5.

Mitior incipiat fidibus iam diva remissis.

Ita legendum forte ex Cod. Mediceo apud Heinsium, qui tum *incipias* mallet. Vulgo *Musa*, quae vox glossa videtur. Calliopen invocat quoque Horatius Carm. lib. 3. 4. v. 1.

Descende coelo et dic age tibia
Regina longum Calliope melos.

Quid si tamen intelligenda Erato? Ovidius Art. Am. lib. 2, 15.

Nunc mihi, si quando, puer et Cytherea, favete,
Nunc Erato, nam tu nomen amoris habes.

Sed nihil affirmare ausim. Notissimus autem mos faciles in carmina Musas et numina optandi apud Romanos,
123 cum ad unius flagra deducti essent. Quirites, apud nonnullos paullatim obsolevit. Hic enim adulatores, ut gratiam ab Imperatoribus inirent, scripta sua ipsis dedicare seque numine ipsorum, pessimorum quamvis poëtarum, afflari iactare non erubescebant. Audi Lucanum lib. 1. ad Neronem sermonem instituentem:

nec, si te pectore vates
Accipiam, Cyrrhaea velim secreta moventem
Sollicitare deum Bacchumque avertere Nysa.

Ita de Domitiano Statius lib. 5. Sylv. 1. v. 11.

Nos tibi laudati iuvenis rarissima coniux
Longa nec obscurum finem latura, perenni
Tentamus dare iusta lyra, modo dexter Apollo
Quique venit iuncto mihi semper Apolline Caesar
Annuat.

3. *Γάμον coitum*, quamvis potuissent *connubium*, ut saepe apud Musaeum, vertunt significatione usitatissima. Solent enim huiusmodi honestis vocabulis non raro rem turpem minusque honestam velare auctores. Nonnus Dionys. lib. 15. p. 416. l. 21.

Παρθενικὴν ἀδάμαστον ἀτάσθαλον εἰς γάμον ἕλκων
Σφίγξεν ὑπὲρ δαπέδοιο.

lib. 16. p. 454. l. 7. p. 456. l. 5.

Κτείνεις γὰρ ποθέοντα καὶ οὐ γαμέοντα διώκεις.

p. 458. l. 2, 5. aliisque locis. Achilles Tatius lib. 1. p. 59. *ὅταν οὖν εἰς τὸν γάμον ἐθέλωσιν ἀλλήλοις συνελθεῖν.* lib. v. p. 285. de Tereo: *τὴν γλῶτταν τῆς Φιλομήλας φοβεῖται καὶ ἕδνα τῶν γάμων αὐτῇ δίδωσι μηκέτι λαλεῖν.* p. 311. *βαλοῦσα οὖν με κατεφίλει καὶ ἀπῄτει τὸν γαμον.* Aristaenetus lib. 1. ep. 21. p. 142. *ἐλπιζόμενός ἐστιν ὁ γάμος ἡδὺς, εὔχαρις καὶ λίαν εὐκταῖος· γέγονε, περιεφρονήθη.* 124 Quemadmodum acute et vere distinxit elegantissimus Mercerus. Ita intelligendus Antoninus Liber. cap. 10. *ὅτι πρῶτος ἀπήγγειλε Κορωνίδα τὴν Φλεγύου θυγατέρα γαμηθεῖσαν Ἀλκυονεῖ*: *cum primus de Coronide Phlegyae filia indicium detulisset, eam Alcyoneo esse nuptam.* vel potius *cum A. concubuisse*, nisi velis eodem sensu capere verba Latina. Hesiodus in Fragmento ex Scholiaste Pindari ad Pyth. Od. 3.

Τῇ μὲν ἄρ' ἄγγελος ἦλθε κόραξ ἱερῆς ὑπὸ δαιτὸς
Πυθὼ ἐς ἠγαθέην καὶ ἔφρασεν ἔργ' ἀΐδηλα
Φοίβῳ ἀκερσικόμῃ, ὅτε Ἴσχυς γῆμε Κόρωνιν
Εἰλατίδης Φλεγύαο διογνήτοιο θύγατρα.

Quae verba diverse admodum adducit Munckerus ad Antonin. Lib. cap. 32.

Τῇ μὲν ἄρ' ἦλθε κόραξ, φράσε δ' ἄρα ἔργ' ἀΐδαλα.

Sed prior lectio praestat. Dein pro *ἀκερσικόμῃ* emendatius legitur *ἀκερσεκόμῃ*, sicut et *ὅτ' ἄρ' Ἴσχυς ἔγημε Κ.* Ita autem duo haec loca capienda docet Hyginus fab. 202. *Cum ea et Ischys Elati filius concubuit.* quemadmodum recte pro *Chylus* emendavit doct. Munckerus.

Eodem modo συνεῖναι occurrit apud Achill. Tat. lib. 8. p. 493. Aristaen. lib. 1. ep. 21. aliosque plurimos; quemadmodum et συνελθεῖν, pro quo Scholiastes Aristoph. ad Plut. v. 303. de Circe et Ulyxe: καὶ πρὸς μίξιν αὐτῷ συνελθεῖν ἐπεθύμησεν. Quin et ipsum συνοικεῖν apud Alciphron. lib. 1. ep. 19. p. 74. ἔχω πρὸς θαλάττῃ τὴν κόρην Πανόπῃ νομίζων ἢ Γαλατείᾳ ταῖς καλλιστευούσαις τῶν Νηρηΐδων συνοικεῖν. Sic et Latini. Petronius cap. 25. *Plaudentibus ergo universis et postulantibus nuptias fecerunt.* Vid. Pithoeus et Erhardus. Quin *coniux* adulterio cognita Valerio Flacco lib. 2, 208. de Venere:

Intonuit signumque dedit Mavortia coniux.

125 Vid. Burmannus et Heinsius. Conferri praeterea merentur, qui dudum similia exempla observarunt, Munckerus ad Anton. Lib. cap. 1. omnino ad Hygin. fab. 14. et Lactant. Placid. fab. 20. P. Voet. ad Callimachum Hymn. in Apoll. v. 14. ad Hymn. in Del. v. 240. Ez. Spanhemius, Mercerus ad Aristaen. p. 142. Index Aeliani et Heins. ad Ovid. Art. Amat. 2, 11. Petitus Miscell. lib. 3. cap. 11. et omnino vir eruditissimus Franc. Ferdinandus de Cordova in Didascal. Multipl. cap. 39.

4. Καὶ Σηστὸν καὶ Ἄβυδον, ὅπῃ γ. ἕ. Ἡ. Illud ὅπῃ ad priorem vocem Σηστὸς referendum quivis videt. Ita Virgilius Aeneid. lib. 3. v. 167.

Hinc Dardanus ortus

Iasiusque pater, genus a quo principe nostrum.

ubi optime Servius notat: A QUO] *Non ab Iasio, sed Dardano: nam anteriori respondet.*

9. Ἐννύχιον μετ' ἄεθλον. In notis pag. 8. monui haec verba melius reddi *Nocturnum post certamen,* neque poenitet sententiae. Infra v. 231.

Παννυχίων δ' ὀάρων κρυφίους ποθέοντες ἀέθλους.

et v. 197.

Φράζετο, πῶς κεν Ἔρωτος ἀεθλεύσειεν ἀγῶνα.

Iuvat locus geminus Nonni, quem videtur respexisse, Dionys. lib. 16. p. 440. l. 30.

ὅπως μετὰ λέκτρα τελέσσω
Αἰετὸν ὄρνεον ἄλλο γαμοστόλον ἄστρον ἐρώτων.

Amorem militiae comparare et pulcherrimas inde arcessere locutiones poëtis solenne. Nonnus Dionys. lib. 43. p. 1136. l. 23.

ἧς παρὰ παστοὺς
Ἀθλοφόρον γαμίοισι περιστέψω σε κορύμβοις,
Ἱμερτὴν τελέσαντα παλαισμοσύνην Ἀφροδίτης.

Ita et Longus Pastor. 3. p. 85. *Χλόη δὲ συμπαλαίουσά σοι* 126
ταύτην τὴν πάλην οἰμώξει καὶ κλαύσεται καὶ αἵματι κείσεται πολλῷ καθάπερ πεφονευμένη. Apud Achillem Tatium lib. v. p. 281. Tereus describitur *Φιλομήλᾳ παλαίων πάλην Ἀφροδισίαν.* Aristaenetus lib. 1. ep. 10. p. 72. *ὁ δ' οὖν τῇ παρθένῳ βραχέα νυκτομαχήσας ἐρωτικῶς τότε λοιπὸν εἰρηναίων ἀπέλαυεν ἡδονῶν.* Ita legit Mercerus pro *ὡς δ' οὖν.* Propertius lib. 4. 1. v. 137.

Militiam veneris blandis patiere sub armis
Et Veneris pueris utilis hostis eris.

Lib. 2. El. X. v. 15.

Evolat heu nostro quoniam de pectore nusquam
Assiduusque meo sanguine bella gerit.

Quo loco inductus vir doctus in Obs. Misc. Vol. II. p. 240. non damnaret in Tibullo lib. 2. El. 3. v. 63.

Hic iuvenum series teneris inmixta puellis
Ludit et adsiduus praelia miscet Amor.

pro *adsidue;* sed minus necessarium id iure optimo visum alteri viro erudito in nota addita. Horatius Carm. 3, 26. v. 1.

Vixi puellis nuper idoneus,
Et militavi non sine gloria;
Nunc arma defunctumque bello
Barbiton hic paries habebit.

ubi Scholiastes MS. notat: *Miliciam allegorice vocat amorem, sicut et Virgilius* praelia *vocat* çoitum, *ita:* si quando ad praelia ventum est; *et iterum* nocturna bella *dicit.* Prior locus exstat Georg. lib. 3, 98. alter

Aeneid. lib. XI. 736. Ad utrumque idem notavit Servius. Ovid. Heroïd. ep. 7, 32. Amor. 3. 7. 68.

127 *Nunc opus exposcunt militiamque suam.*

Martialis lib. X. epigr. 38.

O quae praelia, quas utrimque pugnas
Felix lectulus et lucerna vidit
Nimbis ebria Nicerotianis!

Claudianus in Nupt. H. et M. Fescenn. v. 126.

Tum victor madido prosilias toro
Nocturni referens vulnera praelii.

Fulgentius Mythol. lib. 3. 6. p. 114. *Noctu enim adveniens maritus, Veneris praeliis obscure peractis, ut invise vespertinus advenerat, ita in crepusculo incognitus etiam discedebat.* Petronius cap. 24. *Et pertrectato vasculo tam rudi, Hoc, inquit, belle cras in promulside libidinis nostrae militabit.* ubi conf. Gonsalius de Salas. Videtur autem a manu Petronii profectum *petractato vasculo*, quod elegans est et captum inepti librarii superare videtur atque omnino latere in τῷ *pertracto.* Conposita enim non raro sonum simplicis vocis retinent. Ita in vetustissimis exemplaribus inveniri *detracto, attracto* etc. notarunt docti. Consule Broekhusium ad Propert. 2. Eleg. 2. v. 11.

Ac veluti primo taurus detractat aratro.

Nec non Eleg. 24. v. 22.

Noctibus his vacui refaciamus iter.

Florus lib. 1. 7. §. 2. *Scelere partam potestatem non melius egit, quam adquaesierat.* Hanc esse lectionem vetustissimi Codicis Nazarii notat Salmasius, cui addi velim doctiss. Dukerum. Servius ad Virgil. Aeneid. 6, 819. de Tarquinio: *detractans ille responsioni capita*
128 *decussit papaverum.* Emenda et Boëthium de Consol. Philos. lib. 3. 12. p. 169. *siquidem detractantium iugum foret, non obtemperantium salus.* Ita diserte C.D'O. Vulgo *detrectantium.* Sic Pros. 9. p. 137. legendum: *Hoc igitur, quod est unum simplexque natura, pra-*

vitas humana dispartit. Ita enim edidit Glareanus recte pro *dispertit*, quod video iam occupasse acutissimum Vlamingium, qui monet ita scribere Murmellium, edit. Argentinam nec non MS. III. atque ita corrigendum in reliquis, quamvis in iis *par* eodem modo scribitur quo *per*, quod verisimilitudine non caret. Certe et in C.D'O. eodem modo pingitur *per*, quo mox *partibus*.

Ibid. ἄγειν. Hoc et v. 52. Poëta migrat canonem Grammaticorum, qui hic est apud Ammonium in v. *ἄγειν καὶ φέρειν διαφέρει. Ἄγεται μὲν γὰρ τὰ ἔμψυχα· Φέρεται δὲ τὰ ἄψυχα.*

Οἱ δ' ἦγον μὲν μῆλα, φέρον δ' εὐήνορα οἶνον.

Locum exstare apud Homerum Odyss. *Δ.* v. 622. monet Valckenarius. Sed ab ipso Homero aliisque optimis poëtis non raro id neglectum reperio. Ita Iliad. *Ο.* v. 529.

πυκινὸς δέ οἱ ἤρκεσε θώρηξ,
Τόν ῥ' ἔφερεν γυάλοισιν ἀρηρότα· τόν ποτε Φυλεὺς
Ἤγαγεν ἐξ Ἐφύρης ποταμοῦ ἀπὸ Σελλήεντος.

et Iliad. *Λ.* 631.

Πὰρ δὲ δέπας περικαλλὲς, ὃ οἴκοθεν ἦγ' ὁ γεραιός.

Odyss. *Α.* v. 184.

ἄγω δ' αἴθωνα σίδηρον.

Theocritus Idyll. 17, 32.

Οἱ δ' εἰς ἀμβρόσιον θάλαμον λευκοσφύρου Ἥβας
Ὅπλα καὶ αὐτὸν ἄγουσι γενειήταν Διὸς υἱόν.

et 27, 32. 129

Καὶ τί μοι ἕδνον ἄγεις γάμου ἄξιον, ἢν ἐπινεύσω.

Apollonius Rhodius lib. 1. v. 440.

Ὑμῖν μὲν δὴ μοῖρα θεῶν χρειώ τε περῆσαι
Ἐνθάδε κῶας ἄγοντας.

Ita legit Scholiastes, probante Iensio Lect. Lucian. p. 157. Vulgo ἔχοντας. Nonnus Dionys. lib. 43. p. 1134. l. 21.

Ἄξιον ἕδνον Ἔρωτος Ἄραψ ἐκομίσσατο Νηρεὺς
Ἡφαίστου σοφὸν ἔργον ὀλύμπια δαῖδα νύμφῃ,
Ὄλβον ἄγων.

Lib. 1. p. 8. l. 11.

Ἄξατέ μοι νάρθηκα.

Quae recurrunt p. 10. l. 10., si vera coniectura Utenhovii. Conf. lib. 5. p. 174. l. 15. lib. 8. p. 236. l. 24. lib. 36. p. 682. l. 31. p. 684. l. 3. lib. 42. p. 1096. l. 16. lib. 44. p. 1146. l. 24. lib. 45. p. 1178. l. 17. Herodotus lib. 1. cap. 53. *τοῖσι δὲ ἄγειν μέλλουσι τῶν Λυδῶν ταῦτα τὰ δῶρα ἐς τὰ ἱερά.* Sermo est de clypeo et hasta. *Φέρω* pro *ἄγω* occurrit apud Hesiodum in *Ἔργοις* v. 203.

προσέειπεν ἀηδόνα ποικιλόδειρον,
Ὕψι μάλ' ἐν νεφέεσσι φέρων ὀνύχεσσι μεμαρπώς.

pro quo v. 208.

Τῇ δ' εἶς, ᾗ σ' ἂν ἐγώ περ ἄγω.

CAPUT II.

Pluralis ponitur pro singulari. Τόξα, epistolae, carinae et
similia pro τόξον etc. Horatius adsertus contra Bent-
leium. Epitheta frigida non raro et otiosa apud poë-
130 *tas obvia. Ἀστέρες πολίων, ἄστρον ἀρούρης elegantes lo-*
cutiones. Nonni versio correcta. Ἴκελος prima syllaba
producta. Τὶς eleganter abundat. Varia lectio in Achille
Tatio reiecta. In fine versuum participia poni contra
Servium probatur. Locus Servii contra Broekhusium
adsertus. Grammaticorum canones incerti plerumque.
Taurus Iovi, non iuvencus, inmolatus tantum, aliaque.
Bentleii emendatio in Virgilio reiecta.

17. *Τόξα τιταίνων.* pro *τόξον.* Ita Aristaenetus lib. 1. ep. 10. p. 58. *ἀλλ' ὅσον εἶχεν ἰσχύος προσελκύσας τὰ τόξα διεφῆκε τὸ βέλος.* Sic *arcus* pro *arcum* dixit Statius Theb. lib. 1. v. 12.

cui sumpserit arcus
Infelix Athamas.

ubi in aliis *arcum.* Vid. Observ. Misc. Vol. I. p. 157. et

p. 317. Nihil tritius quam pluralem numerum poni pro singulari et vicissim. Virgilius Aeneid. 6, 41.

Teucros vocat alta in templa sacerdos.

Statius lib. 3. Sylv. 1. 117. ex emendatione Marklandi:

Nec mora: conscripta formantur imagine templa.

Vulgo *formatur — tela.* Florus 1. 1. §. 12. *Sabinis proditae portae per virginem.* quam lectionem pulchre hoc modo tuitus est eruditiss. Dukerus. Iustinus lib. 1. cap. 6. §. 1. *Lectis ille epistolis eadem somno aggredi iussus est.* Praecesserat cap. 5. §. 10. *Epistola, quia palam ferri nequibat, regis custodibus omnes aditus obsidentibus, exinterato lepori inseritur, lepusque in Persas Cyro ferendus fido servo traditur.* Atque hoc modo receptam lectionem in Horatio Carm. lib. 1. 14. v. 3. forte non incommode servare licebit:

Nonne vides, ut 131
Nudum remigio latus,
Et malus celeri saucius Africo
Antennaeque gemant, ac sine funibus
Vix durare carinae
Possint imperiosius
Aequor?

ubi *carinae* usurpantur de una navi. Sed Bentleius, ut id culpanti Scaligero occurreret, legit *gemunt* et *possunt*, sine interrogationis nota perque *carinas* intelligit ipsas naves, ut adeo de una capi non sit necesse. Favet Codex Franeq., in quo scribitur *gement* et *possunt*. Mihi tamen vulgata lectio nondum displicet, nec, si iam legas *gemunt* et *possunt*, necesse Bentleii interpretationem amplecti, cum, reiecta etiam interrogationis nota, idem sensus manere poterit.

20. Ἱμερόεις τε Λέανδρος ἔην καὶ παρθένος Ἡρώ. Ita v. 186. occurrit

ἐμοὶ δ' ὄνομα κλυτὸν Ἡρώ.

Sed frigide et non nimis eleganter illa epitheta hic ad-

hibentur et magis ad exemplum versum, quam quia necessaria. Habet tamen quo se tueatur. Apud poëtarum principem Homerum, in cuius peritia in epithetis adhibendis laudanda multus est Cuperus Apoth. Homer. p. 88, 89., et Hesiodum non raro occurrunt epitheta, vocabula sententiaeque crebro repetita, quae facile abesse poterant. Quoties non ex. gr. recurrit Ἕκτωρ ἱππόδαμος, νεφεληγερέτα Ζεὺς, nec non μητίετα Ζεὺς etc.? Et tamen saepissime sunt otiosa, quod merito inprobat acutissimus Marklandus ad Stat. lib. 1. Sylv. 2. v. 136.: saepe etiam rei et personae minus convenientia, quod
132 idem vituperat in Epistola Critica pag. 184. Idque iam notavit Servius ad Virgil. Aeneid. 2, 7: *Virgilius pro negotiorum qualitate dat epitheta, quum Homerus eadem etiam in contrariis servet.* Unde cum non semper aeque haec observaverint poëtae, emendationes locorum talium periculosiores habendae. Neque hoc omisit vatibus inpingere μισάνθρωπος ille Timon apud Lucianum in cognomine Dialogo, ubi ipso initio post coacervata Iovis epitheta ita: *καὶ εἴ τί σε ἄλλο οἱ ἐμβρόντητοι ποιηταὶ καλοῦσι, καὶ μάλιστα ὅταν ἀπορῶσι πρὸς τὰ μέτρα· τότε γὰρ αὐτοῖς πολυώνυμος γενόμενος ὑπερείδεις τὸ πίπτον τοῦ μέτρου καὶ ἀναπληροῖς τὸ κεχηνὸς τοῦ ῥυθμοῦ.*

22. *Πολλῶν...... ἀστέρες.* Elegans locutio, quae et usurpata Nonno Dionys. lib. 13. p. 376. l. 19.

Καὶ θρασὺς υἱὸς Ἄρηος ἑὴν Πίμπλειαν ἐάσας
Βιστονίης Οἴαγρος ἐκώμασεν ἄστρον ἀρούρης
Ὀρφέα καλλείψας ἐπὶ γούνασι Καλλιοπείης.

Ride stuporem Interpretis, qui vertit:

Bistoniae Oeagrus accessit ad astrum terrae.

Puer videt eiecto *ad* intelligendum Oeagrum astrum terrae Bistoniae advenisse. Melius retulisset *ἄστρον ἀρούρης* ad *Πίμπλειαν*, quemadmodum lib. 41. p. 1060. l. 19. Beroe appellatur

Λιβανηΐδος ἄστρον ἀρούρης.

23. *Ἴκελοι ἀλλήλοισι.* In notis pag. 11. nihil hic mutandum paucis adstruximus exemplis. Si quis plura desideret, vel unus Nonnus abunde sufficiet. Ut brevis sim, conferri velim loca, quae ex multis tantum indicabo: lib. 6. p. 184. l. 22. lib. 10. p. 282. l. 1. lib. 12. p. 342. l. 25. lib. 14. p. 396. l. 28. lib. 15. p. 424. l. 22. lib. 16. p. 446. l. 2. lib. 18. p. 506. l. 5. etc.

24. *Δίζεό μοι τινὰ πύργον.* Minime protrita ele- 133
gantia illud *τινὰ* hic plane otiosum. Infra v. 63.

εἷς δέ τις Ἥρους
Ὀφθαλμὸς γελόων ἑκατὸν χαρίτεσσι τεθήλει.

Ita Achilles Tatius lib. 2. p. 95. *πεφύτευται δὲ σὺν αὐτῇ τὸ πῦρ καὶ ἀνάπτει περὶ τοὺς πόρθους πολλήν τινὰ φλόγα.* Non placet, quod Salmasius p. 571. Anglicanum Codicem, cum edito habere monet, *τὴν* pro *τινά*. Alciphron. lib. 1. epist. 27. *ὁ μέν τις λαβὼν ἐξεκάθαιρε τὰ ἐνιζάνοντα τῶν βρωμάτων τοῖς ὀδοῦσιν ἰνώδη.* Lucianus in Timone p. 101. *ὡς ὑποβρυχίων ἁπάντων καταδεδυκότων μόγις ἕν τι κιβώτιον περισωθῆναι.* Multus in hac locutione Nonnus. Ita in Paraphr. Ioann. 19, 73.

Τοῦτον ἑλὼν σταύρωσον ἐλεγχίστῳ τινὶ πότμῳ.

Ita v. 95. 123. 132. etc. Coluthus de Rapt. Hel. v. 105.

Καί τις ὀρεσσαύλοιο δορὴ μετόπισθε χιμαίρης
Ἐκκρεμὲς ᾐώρητο.

Theocritus Idyll. 1, 1.

Ἁδύ τι τὸ ψιθύρισμα καὶ ἁ πίτυς, αἰπόλε, τήνα
Ἁ ποτὶ ταῖς παγαῖσι μελίσδεται.

Quae pulchre inlustravit Dan. Heinsius in Lect. Theocr. cap. 2. p. 295., ubi ex Latinis Apuleium id non infeliciter imitatum observat.

28. *Ναίων.* Non hoc tantum, sed v. 17. 30. 31. 48. 99. 133. 211. 236. 242, 243., si standum Grammaticis, inperitiae in poësi incredibilis specimen dedit Musaeus. Ausus enim in exitu versus participium conlocare, quod severe damnat Servius ad Virgilium Aeneid. lib. 3. v. 300. ET LITORA LINQUENS] *Notandum sane, fi-*

nitum esse versum participio: quod raro apud Latinos
134 *est, apud Graecos vitiosissimum.* Nihil autem vidi magis; nam quod optimi Graeciae vates, a quibus scribendi exemplum minoribus petendum, mille locis usurparunt, idne vitiosum dicendum? Vel unus enim Homerus in Iliade *A.* huius conpositionis exempla plurima subpeditat. Ita v. 9.

Λητοῦς καὶ Διὸς υἱός· ὁ γὰρ βασιλῆϊ χολωθείς.

v. 31.

Ἱστὸν ἐποιχομένην καὶ ἐμὸν λέχος ἀντιόωσαν.

v. 46.

Ἔκλαγξαν δ' ἄρ' ὀϊστοὶ ἐπ' ὤμων χωομένοιο.

Confer, si tanti tibi videbitur, v. 51. 168. 299. 351. 356. 360. 391. 413. 414. 434. 501. 507. 546. 592. 598. Hesiodum in. Θεογ. 226. 227. 684. 685. aliisque locis plurimis. In Orpheo, Nonno, omnibus denique poëtis talia singulis fere paginis occurrunt. Nec minus obvia apud Latinos, ex. gr. Ovidium Amor. 2. Eleg. 2.

Vidi ego compedibus liventia crura gerentem.

Eadem Elegia:

Viderit ipse licet; credet tamen ipse neganti.

Eleg. 9.

Si tamen exaudis pulchra cum matre rogantem.

Sed censorem hunc iam retudit post alios elegantissimus Broekhusius ad Propert. lib. 3. El. 4. v. 46.

Dicere non norunt, quid ferat hora sequens.

ubi aegre se, ut credat haec a manu doctissimi grammatici et in lectione poëtarum tritissimi profecta esse, adduci fatetur. Sed ego, si in Codicibus bonae notae et satis antiquis reperiantur, non abiudicare ipsi ausim.
135 Quis nescit perpetuum morem Grammaticorum in optimis scriptoribus, modo ipsis displicerent, obvia quaeque damnantium, sive ritus sive locutiones et conpositionem spectes? Quicquamne notius quam taurum Iovi mactari? Et tamen idem Servius non nisi iuvencum ipsi immolatum nobis persuadere conatur ad Aeneid.

lib. 3. v. 21. lib. 4. v. 221. et nescio quod ex neglecto ritu hoc prodigium arcessit. Idem inculcat ad lib. 3, 279. *Piaculum enim commissum fuerat tauro in Thracia immolato, ut diximus supra; et licet multa fuissent secuta sacrificia, intelligebatur tamen adhuc numen iratum non desinentibus malis.* Sed consuli velim ampl. Cuperum Apoth. Hom. pag. 74. et Ez. Spanhemium ad Callim. Hymn. in Apoll. v. 79., ubi disces, quid placitis hisce tribuendum. Non dissimilem errorem ab Horatii Interpretibus conmissum infra refutabimus. *Algam* non solum esse marinam herbam nec *ulvam* palustrem contra eundem adserere debuit cel. Marklandus ad Stat. lib. 5. Sylv. v. 283. Duo epitheta uni voci adtribui idem damnat aeque infeliciter, ut videbimus ad v. 133. Non mitiorem censuram strinxit in Virgilium, quod *Dorica castra* scripserat, malam dicens conpositionem ab ea syllaba incipere, qua superior finitus sermo: quam ipse Broekhusius iam ad Tibull. 1. 1. 3. retudit. Neque in Grammatico hoc adeo mirum, cum eruditissimis nostrae aetatis viris similia haud raro exciderint. Quis non miretur illud Britanniae nobilissimum sidus, Rich. Bentleium, ad Horat. Carm. lib. 1. Od. 34. secure pronunciare in verbis Virgilii Aeneid. 4, 265:

Haud aliter terras inter coelumque volabat
Litus arenosum Libyae ventosque secabat.

sonum audiri auribus ingratissimum, et hinc cavillatum 136
praeterea alia nonnulla aeque infeliciter pro *volabat* reponere *legebat?* Sed de hoc paulo post agendi locus erit.

CAPUT III.

Αἷμα vel αἷμα γενέθλης pro genere. Αἷμα κομίζειν ex regione aliquis dicitur, ubi natus. Emendatus Nonnus. Αἷμα, sanguis, pro filio. Αἷμα κομίζειν a parentibus dicitur filius. Occurrit et de insula. Achilles Tatius tentatus. Ἔστι δέ τις νῆσος vel Ἔστι τ. ν. initio versuum frequens. Probata emendatio Iensii in veteri poëta apud Diodorum Siculum et Vallini in Boëthio. Dictiones eodem modo desinentes in exitu versuum invicem se sequentium recte poni contra Bentleium et Persium forte probatur ex Latinis et Graecis poëtis. Virgilii lectio adserta. Γάμων ἀδίδακτος. Heinsii emendatio in Theocrito probata. Veneris, Vestae, Palladis, Leucippidum et Hecates antistitae virgines erant. Nuptiae sacerdotibus vetitae. Pueri et puellae sacra perficiebant, quia diis accepta aetas. Acro emendatus. Sacerdotes prostrata pudicitia puniebantur. Nuptiae tamen a sacerdotio omnes non arcebant. Medea, forte et Hero virginitatem ad tempus servare tenebantur.

30. *Διοτρεφὲς αἷμα λαχοῦσα.* *αἷμα, sanguis,* pro *genere*, unde quis ortum ducit, usitatissimum. Nonnus Dionys. lib. 10. p. 280. l. 27.

Βουκεράων Σατύρων μινυώριον αἷμα κομίζεις.

et l. 31.

Γινώσκω τεὸν αἷμα.

Theocritus Idyll. 22, 164. etc. Pro eo saepissime *αἷμα γενέθλης* Nonnus dixit, ex. gr. lib. 3. p. 98. l. 6.

Νύμφα φίλη, τί με τόσσον ἀνείρεαι αἷμα γενέθλης.

137 p. 106. l. 7.

Εἰ λάχες ἐκ Λιβύης Ποσιδηΐον αἷμα γενέθλης.

Ita lib. 11. p. 302. l. 32. aliisque locis plurimis. Lib. 37. p. 938. l. 7. vocat

Βαλίον Ζεφυρηΐδος αἷμα γενέθλης
Ἄρσενα καὶ νέον ἵππον ὁδοιπόρον ἄβροχον ἅλμης.

Orpheus Argon. v. 252. aliique scriptores saepissime.

Dicitur quoque aliquis *αἷμα κομίζειν* e regione ubi natus. Nonnus lib. 4. p. 116. l. 8.

Ἀτρεκὲς Ἀσσυρίης ἀπὸ πατρίδος αἷμα κομίζει.

lib. 37. p. 926. l. 14.

Εἰ πέδον Αἰονίης ἢ φωκίδος αἷμα κομίζει.
Si solum Aoniae aut Phocidis sanguinem fert.

Emenda *Εἰ πέδου Αἰονίης κ. τ. λ.* Vulgata lectio inepta est. Conf. lib. 47. p. 1222. l. 16. *Αἷμα* quoque dicitur filius alicuius. Nonnus lib. 5. p. 152. l. 16. de Aristaeo:

Αἷμα σοφοῦ Φοίβοιο καὶ εὐκαλάμοιο Κυρήνης.

Lib. 47. p. 1242. l. 22.

Ζηνὸς γνήσιον αἷμα.

Horatius Carm. 3. 27. v. 63.

Nisi herile mavis
Carpere pensum,
Regius sanguis.

Recte Scholiastes MS. *Regia proles.* Filius etiam *αἷμα κομίζειν* a patre vel matre dicitur. Apud Nonnum lib. 16. p. 448. l. 10. Nicaea ad Bacchum:

Οὐ δέχομαι σέο λέκτρα, καὶ εἰ Διὸς αἷμα κομίζεις.

Lib. 26. p. 678. l. 7.

Οὐρανίου γὰρ 138
Θυγατέρος Φαέθοντος ἐριφλεγέος σέο πάππου
Αἷμα φέρεις.

Verba sunt Minervae ad Deriadem filium Hydaspis et Astridis Solis filiae, ut patet ex p. 696. l. 30.

Ὃν διερῇ φιλότητι πατὴρ ἔσπειρεν Ὑδάσπης
Ἀστρίδος εὐώδινος ὁμιλήσας ὑμεναίοις,
Κούρης Ἠελίοιο.

Confer lib. 42. p. 1100. l. 12. 16. lib. 46. p. 1182. l. 6. 14. etc. Mira vero est admodum locutio, quae occurrit in oraculo, quod reperitur apud Achillem Tatium lib. 2. p. 93.

Νῆσός τις ἐστὶ φυτώνυμον αἷμα λαχοῦσα.
Est ortum ducens plantae a cognomine terra.

Quem locum in mendo cubare dudum deprehendi, nec

tamen quomodo restituendus divinare potui. Interea, donec molliorem medicinam alter adferat, audaci, quod fateor, coniectura repono:

Ἔστι δέ τις νῆσος φυτώνυμον αἷμα λαχοῦσα.

Quam phrasin in talibus initio versuum usitatissimam norunt vel mediocriter graece docti. Ita ex. gr. Homerus Odyss. *Δ.* in fine:

Ἔστι δέ τις νῆσος μέσσῃ ἁλὶ πετρήεσσα.

Vetus poëta apud Diodor. Siculum lib. 3. cap. 66.

Ἔστι δὲ τῆς Νύσης ὕπατον ὄρος ἀνθέον ὕλῃ
Τηλοῦ Φοινίκης, σχεδὸν Αἰγύπτοιο ῥοάων.

Ita legit cel. Iensius Lect. Lucian. p. 184. ex lib. 4. et
139 Scholiaste Apollonii Rhodii. Vulgo *Ἔ. δέ τις Ν. ἄβατον* —, quorum illud, cum construendum sit cum *ὄρος*, minime ferri potest. Hesiodus in Fragmento ex Scholiaste Sophoclis:

Ἔστι τις Ἑλλοπίη πολυλήϊος ἠδ' εὐλείμων.

Ipse Achilles Tatius lib. 4. p. 249. *Εἰσὶ δὲ τῶν νήσων τινὲς καλύβας ἔχουσαι.* Nec raro viri eruditi laboranti carmini opem tulerunt transpositis vocibus. Boëthius de Consol. Philos. lib. 2. Metr. 1. v. 8.

Suique magnum monstrat ostentum, si quis
Visatur una stratus ac felix hora.

Ita egregie ex coniectura restituit Vallinus, cum in reliquis omnibus editis et MSS. fere perperam legitur *Magnumque suis*, nisi quod in Lipsiensi editione metro salvo *Magnum quoque suis*, sed minus eleganter. Longius abit Barthius Advers. lib. 17. cap. 13. conatu parum prospero ita verba transponens:

Dignumque risu monstrat etc.

Atque ita saepe alii simile quid tentarunt. Si quis malit minore mutatione *Ἔστι τις νῆσος*, eiecto *δέ*, sententiam defendere poterit iis, quae diximus ad v. 224. pag. 74. Neque hoc displicet. An praeterea hic legendum *φιτώνυμον αἷμα*, videbimus ad v. 138. Satis enim diu iam exspatiati sumus.

Ibid. *Λαχοῦσα.* Versu sequenti occurrit

Κύπριδος ἦν ἱέρεια, γάμων δ' ἀδίδακτος ἐοῦσα.

Ut adeo observare hic liceat modulationem quandam, quam pariunt ultimae horum versuum dictiones eodem modo desinentes. Acerbe more suo Neronem ob hoc vitium carminis notavit Persius Sat. 1. v. 92.

Sed numeris decor est et iunctura addita crudis. 140
Claudere sic versum didicit, Berecynthius Atthin
Et qui caeruleum dirimebat Nerea Delphin.

Sed observat vir eruditiss. Is. Casaubonus in Commentario ad h. l. eo tantum nomine carpi Poëtam, quod figuras has nimis frequentarit: si enim in totum talia proscripserit Poëta, ne optimos quidem vates posse absolvi. Ego an Persio haec mens fuerit non ausim adfirmare. Certe nuper Persio non inferior cel. Bentleius talia confidenter proscripsit, ut vidimus cap. praecedenti. At quo iure vatum principem Virgilium sollicitaverit vir eruditus ex sequentibus locis parebit. Aeneid. lib. 1. v. 319.

Venatrix, dederatque comam diffundere ventis
Nuda genu nodoque sinus collecta fluentis.

Ita casus quartos scribi in vetustissimis membranis testatur Heinsius in praefatione. v. 625.

Ipse hostis Teucros insigni laude ferebat
Seque ortum antiqua Teucrorum ab stirpe volebat.

Lib. 2. v. 124.

et mihi iam multi crudele canebant.
Artificis scelus et taciti ventura videbant.

v. 455.

Saepius Andromache ferre incomitata solebat
Ad soceros et avo puerum Astyanacta trahebat.

Lib. 4. v. 184.

Haec tum multiplici populos sermone replebat
Gaudens et pariter facta atque infecta canebat.

v. 331.

141 *Dixerat: ille Iovis monitis immota tenebat*
Lumina et obnixus curam sub corde premebat.

Lib. 5. v. 885.

cuncti simul ore fremebant
Dardanidae reddique viro promissa iubebant.

Lib. 6. v. 844.

Scipiadas cladem Libyae parvoque potentem
Fabricium vel te sulco, Serrane, serentem.

Lib. 8. v. 646.

Nec non Tarquinium eiectum Porsenna iubebat
Accipere ingentique urbem obsidione premebat:
Aeneadae in ferrum pro libertate ruebant.

Ovidius Metam. lib. 7. v. 57.

Notitiamque loci melioris et oppida, quorum
Hic quoque fama viget cultusque artesque virorum.

Horatius Carm. 4. 11. v. 31.

age iam meorum
Finis amorum.

Paullinus ad Ausonium:

Qui corda falsis atque vanis imbuunt
Tantumque linguas instruunt.

Rosweytha v. 426. p. 719.

Moribus et facie similem matri venerandae,
In quas par certe soboles mox stirpis amandae.

Atque hoc non minus usitatum apud Graecos poëtas. Tryphiodorus de Excidio Ilii v. 462.

Κλαῖε δὲ Τυδείδης μεμνημένος Αἰγιαλείης,
Οὔνομα δ' ἐπτοίησεν Ὀδυσσέα Πηνελοπείης,
Ἄντικλος δ' ὅτε κέντρον ἐδέξατο Λαοδαμείης ...

Hesiodus in Ἔργοις v. 1.

142 *Μοῦσαι Πιερίηθεν ἀοιδῆσι κλείουσαι*
Δεῦτε δή, ἐννέπετε σφέτερον πατέρ' ὑμνείουσαι.

In Theogonia v. 92.

Αἰδοῖ μειλιχίῃ, μετὰ δὲ πρέπει ἀγρομένοισιν·
Οἷά τοι Μουσάων ἱερὴ δόσις ἀνθρώποισιν.

Confer v. 185, 186. 226, 227. 228, 229. 249, 250. 256, 257. 289, 290. 321, 322. 351, 352. 684, 685. 807, 808. 958, 959. Nec abstinuit magnus Homerus, ex. gr. Iliad. Σ. 46.

Νημέρτης τε καὶ Ἀψευδὴς καὶ Καλλιάνασσα·
Ἔνθα δὲ ἦν Κλυμένη Ἰάνειρά τε καὶ Ἰάνασσα.

Iliad. Ξ. 10, 11. Α. 413.

Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Θέτις κατὰ δάκρυ χέουσα·
Ὤμοι τέκνον ἐμὸν, τί νύ σ' ἔτρεφον αἰνὰ τεκοῦσα;

Iliad. Β. 87.

Ἠΰτε ἔθνεα εἶσι μελισσάων ἀδινάων,
Πέτρης ἐκ γλαφυρῆς αἰεὶ νέον ἐρχομενάων.

Quem locum auctor Vitae ipsius p. 301. (ubi minus recte legitur *Ἠῦτ'*) adducit et proprio nomine *ὁμοιόπτωτον* vocari docet: *ὅταν δὲ εἰς ὀνόματα ὁμοίως κλινόμενα λήγωσιν αἱ περίοδοι ἢ τὰ κῶλα, καὶ ταῦτα εἰς πτώσεις ὁμοίας, ὁμοιόπτωτον τοῦτο ἰδίως ὀνομάζεται.* et talia carmini ingentem elegantiam et venustatem conciliare existimat, secus ac cel. Bentleius hic minime audiendus, cuius emendationem etiam refutasse virum eruditiss. Rich. Iohnson in Aristarcho Anti-Bentleiano didici ex Biblioth. Anglic. T. I. P. II. p. 291. et seqq. Sed ipsum librum videre non licuit.

31. *Γάμων δ' ἀδίδακτος. nuptiarum expers.* Ita Nonnus Dionys. lib. 33. p. 840. l. 22.

Αἴκε θάνῃς ἀδίδακτος ἀνυμφεύτων ὑμεναίων. 143

Sic et lib. 29. p. 760. l. 15. *πόθων ἀδίδακτος Ἀθήνη* occurrit, et *γάμων ἀ. Ἀ.* lib. 2. p. 52. l. 30. Confer Is. Casaubonum Lect. Theocr. cap. 21. p. 280. l. 5., ubi confert Idyll. 27, 49.

Μᾶλα τεὰ πράτιστα τάδε χνοάοντα διδάξω.

Sed corruptissimum locum feliciter sanavit doct. Heinsius cap. 25. legens *χλοάοντα πιάξω.* An tamen non distinctio personarum v. sequenti a Casaubono mutata ex loco Nonni Dionys. lib. 42. p. 1082. l. 5. retinenda sit dubito.

Ibid. Heronem Veneris sacerdotem γάμων ἀδίδακτον hic memorari non adeo mirum, cum omnes fere sacerdotes virginitatem servare debebant. De Vestae sacerdotibus, quae hinc *sanctae* et *castae* dicuntur, notante Broekhusio ad Tibull. 1. 5. 14., res nota. De Palladis idem testatur Callimachus Hymn. in Lavacr. Pall. v. 33.

Ἔξιθ᾽, Ἀθηναία· πάρα τοι καταθύμιος ἴλα,
Παρθενικαὶ μεγάλων παῖδες Ἀκεστοριδᾶν.

Ad quem locum, quemadmodum et ad Hymn. in Apoll. v. 110., plurima congessit vir longe eruditiss. Ez. Spanhemius. Tales Leucippides Phoebes et Hilairae sacerdotes. Pausanias in Laconicis: πλησίον δὲ Ἱλαείρας καὶ Φοίβης ἐστὶν ἱερόν. ὁ ποιήσας τὰ ἔπη τὰ Κύπρια θυγατέρας αὐτὰς Ἀπόλλωνός φησιν εἶναι. κόραι δὲ ἱερῶνται σφισι παρθένοι, κατὰ ταὐτὰ ταῖς θεαῖς καὶ αὐταὶ Λευκιππίδες. Talis Solis antistita apud Persas. Iustin. lib. 10. 2. §. 3. *Solis eam* (Aspasiam) *sacerdotio praefecit, quo perpetua illi ab omnibus viris pudicitia imperabatur.* Vid. Berneccerus. Talis Hecatae sacerdos Medea. Valerius Flaccus lib. 6. v. 450.

144 *Ergo opibus magicis et virginitate tremendam*
Iuno duci sociam coniungere quaerit Achivo.

Vid. et lib. 8. v. 282. Hanc enim sacerdotem fuisse patet ex lib. 5. v. 239.

Praeterea infernae quae nunc sacrata Dianae
Fert castos Medea choros.

et Orpheo Argon. v. 903. Idque de aliis multis referunt scriptores. Vid. Achill. Tatius lib. 8. p. 481. nec non elegantissimus Broekhusius ad Tibull. 2. 5. v. 64. Neque viris nuptias contrahere licebat, saltem diis invitis, ut patet ex Hygino fab. 135. *Laocoon Acoetis filius, Anchisae frater, Apollinis sacerdos, contra voluntatem Apollinis cum uxorem duxisset atque liberos procreasset, sorte ductus, ut sacrum faceret Neptuno ad littus, Apollo, occasione data, a Tenedo per fluctus*

nu

maris dracones misit duos, qui filios eius Antiphantem et Thymbraeum necarent. Quamvis Servius ad Virgil. Aeneid. 2, 201. referat id ideo factum, quia *piaculum commiserat ante simulacrum numinis cum Antiopa sua uxore coeundo.* Hinc pueri et puellae in sacris deorum perficiendis adhibebantur, quia aetas innocentior ipsis accepta et grata. Tales erant Bassianus et Alexianus Maesae filii Solis sacerdotes, de quibus Herodianus lib. 5. cap. 3. §. 4. ὁ μὲν Βασσιανὸς περὶ ἔτη γεγονὼς τεσσαρεσκαίδεκα, ὁ δὲ Ἀλεξιανὸς δεκάτου ἔτους ἐπιβεβηκώς· ἱερῶντο δὲ αὐτοὶ θεῷ Ἡλίῳ. Horatius lib. 2. ep. 1. v. 132.

Castis cum pueris ignara puella mariti
Disceret unde preces.

ubi Porphyrius ad v. 125. notat: *Antiquitus enim pueris et puellis praecipiebatur cantare carmen, ut aetas innocentior deos placaret.* Ita Carm. lib. 2. 12. v. 17. ubi vid. Acro, ut et ad lib. 4. 1. 25. nec non 1. Od. 21. v. 1.

Dianam tenerae dicite virgines, 145
Intonsum pueri dicite Cynthium.

ubi notat: *Augustus ludos seculares instituit, quibus hymni Apollini Dianaeque dicebantur a nobilibus, quas pueri Apollini, Dianae virgines canebant.* Ita vulgo circumfertur locus corruptissime. Emenda ex MS. *a nobilibus: pueri Apollini, Dianae v. c.* Quod eleganti brevitate se conmendat. Non tamen displiceret *quos* pro *quas*, quod typorum forte facinus. Auctiora vero haec exhibet Cruquii Commentator: *a. n. pueris puellisque: a pueris quidem Apollini, a puellis vero et virginibus Dianae.* Quam lectionem si fideliter ex MSS. exhibuit Cruquius, non spernerem. Consule praeterea ampl. Cuperum Apoth. Homer. pag. 69., ubi marmor inlustrat, in quo pueri forma Μῦθος sacrificio adstat. Si vero forte accideret, ut quaedam virginitatem minus sancte servarent, gravi poena ut plurimum adfi-

ciebantur. Vestales mortem mansisse nemo nescit. Io Iunonis Argivae sacerdotio praefecta gravidata cum esset, a civibus in vincula fuit coniecta, ut tradit Palaephatus cap. 43. Laocoontis poenam refert Hyginus l. c. Nec tamen sacerdotes, si nuptias iniverant, plane excludebantur, ut ex Homero etc. docuit Potterus Archaeol. Graec. lib. 2. 3. p. 216. Quin nonnullae antistitae virginitatem tantum ad tempus, nubilem forte aetatem, servabant. Talis erat Medea praeter Iasonem iam Stiro desponsa, ut refert Valerius Flaccus lib. 8. v. 300.

Stirus prospectat ab unda
Coniugio atque iterum sponsae flammatus amore.

et v. 337.

Transferat ergo meas in quae volet oppida dotes
Colchis et Aemonius nobis succedat adulter.

146 Neque hoc alias inusitatum fuisse docuit Spanhemius l. c. Quid si talis quoque fuit Hero? Mirum certe, ni amatori obiecerit aliquando virgo sibi perpetuam a viris abstinentiam colendam, cum nunc tantum parentum locupletum iram v. 125. 180. et seqq. Fateor tamen v. 126. occurrere:

Κύπριδος οὔ σοι ἔοικε θεῆς ἱέρειαν ἀφάσσειν.

Sed quis nescit tangere virginem, nedum sacerdotem, sine parentum consensu nuptiis non legitimis inhonestum minusque licitum esse? Quid si puella hoc tantum caussata? Quid? nonne aequum a dea veniam petere? nonne nefas in templo Veneris haec sacra peragere? Sed et incredibile iuvenes tantis votis exoptasse nuptias Heronis, si ipsas adire viro negatum: nam quae occurrunt v. 82.

Εἰ δέ μοι οὐκ ἐπέοικε τεὴν ἱέρειαν ἀφάσσειν,
Τοίην μοι, Κυθέρεια, νέην παράκοιτιν ὀπάσσαις.

non incommode ad Veneris consensum referri possent.

CAPUT IV.

Difficillimus Musaei locus varie explicatus. Πρόγονοι maiores, non parentes. Ἱέρεια ἀπὸ προγόνων. Sacerdotia certis familiis adligata. Traiectiones verborum. Lectio vulgata in Vulgato Interprete defensa. Pauli locus explicatus. Πύργος ἀπὸ προγόνων, turris avita. Ab ovilibus aurae aliaque. Minucius Felix vindicatus aliaque. Distinctio grammaticorum in vocibus ἄλλος et ἕτερος neglecta. Antiqua lectio Aeliani probata. Caeteris praestantes diis comparabantur; formosae puellae Veneri; iuvenes Baccho. Bacchus pulcher, non obesus. Venatrices Dianae adsimilabant. Multis etiam simul diis comparabant, aliquando et praeferebant. Dii reges, deae reginae, et vicissim vocabantur. Musaei locus explicatus.

32. *Πύργον ἀπὸ προγόνων.* Ita editio Basileensis cum aliis multis exhibet, addita interpretatione *Turrim* 147 *a parentibus.* Cel. Berglerus mavult ἄπο προγόνων, vertens *semota a parentibus:* quem secuti viri docti Kromaierus et Röverus. Inter difficillimos Musaei locos merito hic referri debet; me certe quamvis diutissime exercuerit, non expedio. Vulgatam in novissimis editionibus versionem ferri non posse, quia πρόγονοι nunquam, quod scio, *parentes*, sed *maiores* denotat, abunde liquet. Aliud igitur quaerendum. Quibusdam forte videbuntur iungenda *Κύπριδος ἦν ἱέρεια ἀπὸ προγόνων.* Ita ἐκ προγόνων in eadem re occurrit apud Sponium in Miscell. pag. 335. τοῦ πρώτου τῆς πόλεως ἀρχιερέως *M. Αὐρ. Φαύστου* ἐκ προγόνων. *primi civitatis M. Aurelii Fausti Pontificis a maioribus.* Cum quo loco omnino conferendus iste apud Philostr. de Sophist. lib. 1. p. 515. ἀρχιερεὺς μὲν γὰρ ἐγένετο τῆς *Ἀσίας* αὐτός τε καὶ οἱ πρόγονοι αὐτοῦ, παῖς ἐκ πατρὸς πάντες. *Pontifex quidem Asiae factus est, ipse nempe et maiores eius, filius a patre omnes.* De sacerdotiis autem intra certas

familias easque maxime conspicuas manentibus consuli
meretur vir eruditissimus Ez. Spanhemius ad Callim.
Hymn. in Lavacr. Pall. v. 35. l. c. capite praecedenti.
Tale fuit Veneris sacerdotium in insula Cypro, quod
consecuti posteri Cinyrae et Thamyrae, sed postea sola
Cinyrae familia, de quo vid. diligentiss. Meursius in Cy-
pro lib. 1. cap. 17. Iustinus lib. 18. cap. 5. *Primus illis
appulsus terrae Cypris insula fuit: ubi sacerdos Iovis
cum coniuge et liberis deorum monitu comitem se
Elissae sociumque fortunae praebuit, pactus sibi po-
sterisque perpetuum honorem sacerdotii.* Id si verum,
sententia nostra de Herone ad nubilem forte aetatem,
saltem non perpetuam virginitatem servante non parum
firmatur. Sed vereor ut talis verborum traiectio erudi-
tis se probare queat, quamvis miras aliquando obser-
148 vent docti, quemadmodum cel. Knatchbull in N. T.,
ex. gr. in Act. Apost. 13, 17. 1 Petr. 1, 1. 3, 20. etc. et
in epist. Pauli ad Roman. cap. 9, 10. viri eruditi: *οὐ
μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ Ῥεβέκκα, ἐξ ἑνὸς κοίτην ἔχουσα, Ἰσαὰκ
τοῦ πατρὸς ἡμῶν.* Haec enim verba cel. Havercampus
ad Tertull. Apol. 16. p. 170. ipsumque secutus vir longe
eruditissimus Io. Alberti ad h. l. ita construunt: *Ῥεβέκκα
Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν ἐξ ἑνὸς κοίτην ἔχουσα. Rebecca,
uxor patris nostri Isaaci, ex una congressione prolem
quum suscepisset.* Favet Hammondus, forte et Inter-
pres Vulgatus vertens: *sed et Rebecca, ex uno concu-
bitu habens, Isaac, patris nostri.* Ut opus forte vix
sit emendatione viri summi, qui in Vulgato tentabat
reponere *concubitum*, ut in Glossis vox illa explicatur,
cum nimis illa emendatio abeat a vulgata lectione: nam
et praeterea legendum, ut syntaxis recte cohaereat, *ex
uno — Isaac, patre nostro.* Quid enim, quaeso, alias
significaret *ex uno? concubitum* autem vertit Vulgatus
usus Codice a nostris diverso, in quo legebatur *ἐξ ἑνὸς
κοίτου*, cui coniecturae favet vox *κοίτους*, quemadmo-
dum reperiri in MS. testis est elegantiss. Raphelius in

Adnot. ad h. l. ex Herodoto, quam lectionem tamen hodiernae non praeferrem, quippe cum *κοίτην* de *semine* recte dici pluribus ostendit cel. Knatchbull. Ceterum hanc explicationem loco nostro admodum faventem primo intuitu lubens amplectebar, sed mox difficultate aliqua premi animadverti. Neque enim video, quomodo verba *ἐξ ἑνὸς* denotare possint *ex una congressione*, vel cuius vocabuli ellipsis statuenda; non certe *κοίτης*, tum enim scribendum fuerat *ἐκ μιᾶς*; aliud autem vocabulum in N. T. non est obvium, ut adeo confugiendum sit ad *κοῖτος*, cum *λέχος* poëticum est. Sed si iam omnia haec prono alveo fluerent, nondum
video, cur nos poeniteat naturalis verborum constru- 149
ctionis, quae est: *Ῥεβέκκα ἐξ ἑνὸς κοίτην ἔχουσα Ἰσαὰκ κ. τ. λ.* *Rebecca ex uno Isaaco gravida* geminos peperit, qui tamen dissimillimam sortem experti. Nihil hic in constructione vel sensu intricatum. Haec in chartam coniecta cum iam iam praelo mandanda essent, subit animum cogitatio consulendi cel. Wolfii Curas Philologicas in h. l., quem latius quidem, sed tamen eadem ratione locum hunc explicuisse, in quibusdam mire conspirasse deprehendo, quod monuisse e re mea puto. Locum tamen Vulgati Interpretis in mendo cubare neque ullum praesidium esse in lectione *κοίτους* nondum persuadeor, quod corruptum ex *κοίτου* vel genitivus singularis videtur, multo minus *κοῖτον* Graecis esse tantum *somnum*, cum contrarium doceat vel unus Herodotus lib. 1. cap. 9. *μετὰ δ' ἐμὲ ἐσελθόντα παρέσται καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἐμὴ ἐς κοῖτον. ubi fuero ingressus, aderit et uxor mea in cubiculum.* Ita edidit cel. Iac. Gronovius ex Codice Mediceo pro *κοιτῶνα* vel *κοίτην*, quod tuetur Th. Gale p. 759. Cum enim *εὐνή*, *λέκτρον*, *κοίτη* etc. *cubile* significantia vocabula pro *concubitu* ponuntur, quidni et hoc recte adhiberetur? Erepto igitur nobis hoc loco alia quoque interpretatio verborum *Πύργον ἀπὸ προγόνων* quaerenda, quae, donec meliora docea-

mur, quemadmodum ante annum in prima huius carminis lectione succurrebat, vertemus *Turrim avitam*, i. e. quae a maioribus haereditate ad ipsam vel parentes devenerat, quemadmodum et eruditiss. Whitfordus, quod non nisi sero vidi, cepit, docente ipsius interpretatione:

Turrim
Fluctibus aequoreis vicina colebat avitam.

Sic fere eleganter apud Theocritum Idyll. 16, 33. fossor dicitur

150 *Δεινὴν ἐκ πατέρων πενίην ἀκτήμονα κλαίων.*

Statius Theb. lib. X. 46.

Balatusque tremens pinguesque ab ovilibus aurae.

i. e. *aurae ovilium*. Lucretius *fulgor ab auro*, Virgilius *dulcesque a fontibus undae*, i. e. fontium vel fontanae, ut iam monuerunt Lexicographi. Pro eo Cicero in Fragmento:

Extremusque adeo duplici de cardine vertex
Dicitur esse polus.

Videndus vir summus Hugo Grotius p. 72. Id non intellectum fraudi fuit Interpretibus Minucii Felicis cap. 7. *Specta de libris memorias, iam eos deprehendes initiasse ritus omnium religionum.* ubi inepte Davisius legit: *specta de libris memoria iam eos* etc. merito reprehensus a Wopkensio Obs. Miscell. Vol. X. p. 19., qui tamen non felicius ipse coniectat *de his rebus*, vel hoc *de libris* ortum ex voce, quae praecedente versu exstat, *delubris*. Quicquid vero de hoc Musaei loco statuendum aliis videatur, interpretationi Whitfordi tantisper locus dandus videtur, donec difficultatibus, quas obmovimus, sublatis certiora alii adferent, quando haec nostra in spongiam incumbere non gravate passi certiora docentibus dignas habebimus gratias. Si probari posset idoneis exemplis προγόνους *parentes* denotare, revera omnium maxime id adrideret, cum et eo

nos ducere videatur Nonnus Dionys. lib. 3. p. 104. l. 15. loco, qui conferatur, non indigno:

Μάρτυς ἐγώ· πατέρων γὰρ ἀπόπροθι δώματα ναίω·
Οὐ Στερόπην, οὐ Μαῖαν ὁμόστολον, οὐδὲ Κελαινὼ
Σύγγονον ἐγγὺς ἔχουσα συνέστιον.

Nisi *πατέρων* ibi positum sit pro *προγόνων*, quod et aliis 151
usitatum est, atque ita intellexerit Musaeus.

33. *Ἄλλη Κύπρις ἄνασσα. Altera Venus regina.* Si placitis Grammaticorum standum, peccavit et hic Musaeus; debuisset enim *ἑτέρη*. Vid. Ammonius in v. *Ἄλλος* et Thomas Magister, qui tradit: *Ἕτερος ἐπὶ δυοῖν· ἄλλος ἐπὶ πολλῶν.* Sed parum haec curarunt scriptores. Orpheus Argon. v. 477.

Φίλτροις Ὑψιπύλην ἐρατοῖς ἐδάμασσεν Ἰήσων.
Ἄλλῃ δ' ἄλλος ἔμικτο.

Herodotus lib. 1. cap. 32. *ὥσπερ χώρη οὐδεμία καταρκέει πάντα ἑωϋτῇ παρέχουσα, ἀλλὰ ἄλλο μὲν ἔχει, ἑτέρου δὲ ἐπιδέεται.* Herodianus 3. 10. §. 6. Plutarchus Lacaen. Apophth. T. II. p. 241. et 242. Achill. Tatius lib. 1. pag. 3. 13. 29. 41. aliisque locis plurimis. Lucas Evang. cap. 20. v. 11. cap. 22. v. 58. etc. Theocritus Idyll. 24, 61. 7. v. 36.

Βωκολιασδώμεσθα· τάχ' ὥτερος ἄλλον ὀνασεῖ.

Censuram Scholiastae in Poëtam strictam ineptam esse monuit recte eruditissimus Casaubonus. Egregios vero legum latores, quas ipsi saepissime migrant! Ita enim Ammonius in v. *Ἀποκήρυκτος. Ἐκποίητος δὲ ὁ δοθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς εἰς υἱοθεσίαν ἄλλῳ.* pro quo Etymologus: *ἢ ὁ δοθεὶς ἑτέρῳ εἰς υἱοθεσίαν.* Sic habet MS. apud Valckenaerium Animadv. ad Ammon. p. 27. Tantine igitur, ut adeo aestuarent viri eruditi in Aeliano V. H. 3, 44. *ὁ δὲ ἕτερος αὐτῶν συνεπλάκη τῷ λοιπῷ τῶν κακούργων?* ubi, ut Grammaticis pareant, repositum eunt *δεύτερος*, quamvis ex tribus MSS. Ego certe metuo, ne ob Grammaticorum imperium boni correctores haec mutaverint.

G 2.

Ibid. *Ἄλλη Κύπρις.* Ipsis diis inmortalibus illos, qui caeteris longe praestabant inter homines, conparari
152 maxima laus erat. Homerus Iliad. *T*, 286. *Ω*. 258. *Γ*. 158. etc. Puellas, quae pulchritudine reliquas longo post se intervallo relinquebant, Veneri adsimilabant. Infra v. 68.

Κύπριδος ἀρήτειρα νέη διεφαίνετο Κύπρις.

Homerus Iliad. *Ω*. 699.

Ἀλλ' ἄρα Κασσάνδρη, ἰκέλη χρυσῇ Ἀφροδίτῃ.

Iliad. *T*. 282.

Βρισηῒς δ' ἄρ' ἔπειτ' ἰκέλη χρυσῇ Ἀφροδίτῃ.

Conf. Odyss. *Δ*. 14. *P*. 37. Nonnus Dionys. lib. 3. p. 90. l. 29. lib. 7. p. 214. l. 21. 24. lib. 16. p. 446. l. 8. lib. 33. p. 828. l. 28.

Χαλκομέδην καὶ Κύπριν ἔσω Λιβάνοιο νοήσῃς,
Οὐ δύνασαι, φίλε κοῦρε, διακρίνειν Ἀφροδίτην.

Fulgentius lib. 3. Myth. cap. 6. p. 113. de Psyche ex Apuleio: *iuniorem vero tam magnificae esse figurae, quae* (*quo* legit Munckerus) *crederetur Venus esse terrestris.* Ubi nec diligentiss. Munckerum nostri Poëtae loca fugerunt. Iucunde suavissimus Secundus Basio VI.

Tu quoque cum dea sis, diva formosior illa,
Concha per aequoreum quam vaga ducit iter,
Basia cur numero caelestia dona coerces?

Alia loca mitto. Ita formosos iuvenes Baccho conparabant. Longus Pastor. lib. 1. p. 30. *αἱ μὲν γυναῖκες ἐκ τῶν πλησίον ἀγρῶν εἰς ἐπικουρίαν κεκλημέναι τῷ Δάφνιδι τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπέβαλλον καὶ ἐπῄνουν ὡς ὅμοιον τῷ Διονύσῳ τὸ κάλλος.* Apud Coluthum de R. H. v. 245. Paris ipsi praefertur:

Οὐ Διὶ τοῖον ἔτικτεν ἐπήρατον υἷα Θυώνη.
Ἵλήκοις, Διόνυσε, καὶ εἰ Διὸς ἐσσὶ γενέθλης.

153 Bacchus enim non pingui aqualiculo deformis, sed iuvenis formosissimus habitus a veteribus, contra ac pingitur a pictoribus, quibus quidlibet audendi magna semper potestas fuit. Tibullus lib. 2. El. 2. v. 36.

Et tu, Bacche tener, iucundae consitor uvae.

ubi notata elegantissimo Broekhusio evolvisse volupe erit. Dianae conparabant venatrices. Nonnus lib. 13. p. 368. l. 23.

Τόν ποτε Κυρήνη κεμαδοσσόος, Ἄρτεμις ἄλλη.

Sic lib. 15. p. 422. l. 16. lib. 16. p. 444. l. 31. p. 446. l. 8. lib. 42. p. 1090. l. 20.

Ἄρτεμι, πῆ σέο τόξα; τίς ἥρπασε σεῖο φαρέτρην;

Lib. 48. p. 1262. l. 6. Saepe etiam pluribus simul diis similes praedicabant. Nonnus lib. 34. p. 860. l. 12.

Ἄτρομε Χαλκομέδεια, νέη ῥοδοδάκτυλε Πειθώ,
Κύπριδος ἁβρὸν ἄγαλμα καὶ εὐθώρηκος Ἀθήνης,
Βακχιὰς Ἠριγένεια καὶ οὐκ δύνουσα Σελήνη.

Saepe ipsis diis praeferebant. Nonnus lib. 15. p. 426. l. 19.

Εἰ τόσον ὡς Νίκαια πέλεν λευκώλενος Ἥρη.

Alia loca mitto. Confer quae hic notavit Pareus.

Ibid. *Κύπρις ἄνασσα.* Deos *reges*, deas *reginas* dici obvium. Homerus Iliad. Ξ. 326.

Οὐδ' ὅτε Δήμητρος, καλλιπλοκάμοιο ἀνάσσης.

Theocritus Idyll. 25, 78.

Ὦ πόποι, οἷον τοῦτο θεοὶ ποίησαν ἄνακτες.

Orpheus Hymno in Venerem v. 16, et 24. p. 152. Pro- 154
pertius lib. 4. El. 5. v. 63.

Sed cape torquatae, Venus o regina, columbae
Ob meritum ante tuos guttura secta focos.

ubi vid. eruditiss. Broekhusius, nec non Ez. Spanhemius ad Callim. Hymn. in Apoll. v. 79. Brouerius de Adorat. Veter. p. 47. Contra reges, qui in terris summum dignitatis fastigium escenderunt, deorum titulo insigniti. Vid. Spanhemium ad Callim. Hymn. in Apoll. v. 26. in Delum v. 166. et quae observavit Bochartus in erudita epistola de Iure Regio Tom. I. col. 1006. Hinc illa cognomina, ex. gr. Ioviorum et Herculiorum, ab Imperatoribus adsumta, de quibus Lactantius de Mort. Pers. cap. 52. *Ubi sunt modo magnifica illa et clara*

per gentes Ioviorum et Herculiorum cognomina, quae primum a Dioclete ac Maximiano insolenter assumpta ac postmodum ad successores eorum translata viguerunt? Nempe delevit ea dominus et erasit de terra. ubi vid. Cuperum.

Ibid. σαοφροσύνῃ δὲ καὶ αἰδοῖ, *castitate et pudore* vertitur. Pareus priorem vocem intellexit de *sapientia* puellae, quod minus hic quadrat, cum ratio redditur, cur aequalium commercio abstineret puella. Nisi velis intelligere sapienter instituisse Heronem, quae invidiam hoc pacto evitabat: quod non omnino displicet. Elegantius tamen Papius:

casti sed plena pudoris.

Ita Claudianus de R. P. lib. 1. v. 272.

castaeque pudoris
Illuxere faces.

---

155 CAPUT V.

Venus et Cupido virginibus infesti. Musaei locus pessime a Scholiasta expositus. Minerva ab ineuntibus nuptias placabatur. Antiqua Statii lectio probata. Minerva nubentes exosa. Veneri et Cupidini, cum puellae nuptias inirent, sacra fiebant. Venerem sanguine etiam placari contra Interpretes Horatii docetur. Columba Veneri inmolata. Scholiastes MS. semel, Acro bis emendatus, semel refutatus. Cruquii Commentator tentatus. Lenes dii. Ἀφροδίτη secundum Scholiasten fuit Minerva. Fons erroris. Κυθέρεια Ἀφροδίτη, Cytherea Venus et similia. Servius bis leviter emendatus. Antonomasivum.

36. Μῶμον κ. τ. λ. Aperta imitatio Nonni Dionys. lib. 16. p. 462. l. 1.

Μῶμον ἀλευομένη φιλοκέρτομον ἥλικος ἥβης.

38. Κυθέρειαν ἱλασκομένη Ἀφροδίτην κ. τ. λ. Significat Poëta Heronem Venerem et Cupidinem libamentis

pacasse. Scilicet haec numina virginitatem servantibus credebantur infesta, adeoque omni modo, ne irata ea experirentur, puellis erant conciliançla. Infra v. 143.

Παρθένον οὐκ ἐπέοικεν ὑποδρήσσειν Ἀφροδίτῃ·
Παρθενικαῖς οὐ Κύπρις ἰαίνεται.

Quem versum contulit Pithoeus cum Pervigil. Vener. v. 40.

Ipsa vellet, ut venires, si deceret virginem.

Achilles Tatius lib. 8. p. 473. *εἴ τις ἄρα ἐστὶν ἀνδρὸς παρθενία, ταύτην ἐγὼ μέχρι τοῦ παρόντος πρὸς Λευκίππην ἔχω. ἡ μὲν γὰρ ἤρα ἐκ πολλοῦ τοῦ τῆς Ἀρτέμιδος ἱεροῦ. δέσποινα Ἀφροδίτη, μὴ νεμεσήσῃς ἡμῖν ὡς ὑβρισμένη. οὐκ ἠθέλομεν ἀπάτορα γενέσθαι τὸν γάμον.* Non intellexit igitur suum poëtam ignobilis Scholiastes, qui notat: *ἀλλὰ καὶ τὴν Ἀφροδίτην καὶ τὴν Ἀθηνᾶν καὶ αὐτὸν τὸν* 156
Ἔρωτα θυσίαις ἐπραΰνεν (ita coniectat doctiss. Abr. Gronovius pro *παρῄνει*) *ἡ Ἡρώ.* Quid, quaeso, hic facit Minerva diva casta et castis amica? Haecne virgini placanda? Imo vero, o bone, nuptias inituris. Ita Valerius Flaccus lib. 8. v. 224. de Iasone:

Ipse autem invitae iam Pallados erigit aras,
Incipit Idaliae numen nec spernere Divae.

Argivae puellae virgineas ipsi comas libabant. Statius Thebaid. lib. 2. v. 251.

innuptam lumine adibant
Pallada, Munychiis cui non Argiva per urbes
Posthabita est Larissa iugis. Hic more parentum
Iasides, thalamis ubi casta adolesceret aetas,
Virgineas libare comas primosque solebant
Excusare thoros.

ubi nihil mutandum puto cum viro erudito in Observ. Misc. Vol. I. p. 195. legente *Huic m. p.* et *iusta adolesceret aetas*, quomodo et locum laudat elegantiss. Broekhusius ad Tibull. lib. 1. El. 4. v. 22. Vide quae notat vir doctus in nota addita. Consule praeterea Ez. Spanhemium ad Callimach. Hymn. in Lavacr. Pall. v.

1. Cassandra apud Lycophronem de raptu Aiacis querelas fundens v. 359.

ἑλκυσθήσομαι
Ἡ πολλὰ δὴ Βούδειαν Αἴθυιαν κόρην
Ἀρωγὸν αὐδάξασα, τάῤῥοθον γάμων.

Ita v. 356. vocat *μισονύμφην*. ubi Tzetzes notat: *Μισονύμφου τοῦτο δῆλον, ὅτι ἡ τιμῶσα παρθενίαν τὰς νυμφευθείσας μισεῖ.* Nonnus Dionys. lib. 47. p. 1226. l. 27.

157 Ὤμοσεν ἀχράντοιο γαμήλιον ὅρκον Ἀθήνης·
Παλλάδος ὅρκον ὄμοσσε. τί Παλλάδι καὶ Κυθερείῃ;

Nec tamen nuptiarum praesidibus diis, Cupidini et Veneri, rem divinam factam fuisse, cum puellae matrimonio iungendae erant, infitias eo. Ita Sosthenes Thersandri nuptias persuasurus Leucippae apud Achill. Tat. lib. 6. p. 385. *Τί κλαίεις; ἀνάστηθι καὶ θύε ἐπὶ τοῖς εὐτυχήμασιν Ἀφροδίτῃ.* Pausanias in Laconicis: *Ξόανον δὲ ἀρχαῖον καλοῦσιν Ἀφροδίτης Ἥρας. ἐπὶ δὲ θυγατρὶ γαμουμένῃ νενομίκασι τὰς μητέρας τῇ θεῷ θύειν. Simulacrum ligneum vetustum Veneris Iunonis vocant. Ibi vero sacra deae facere matres, cum filias elocant, solenne habent.* Nonnus Dionys. lib. 35. p. 872. l. 12.

Ἔσσομαι Ἰνδώῃ καὶ ἐγὼ φίλος, ἀντὶ δὲ Λυδῆς
Κυδαίνεις θυέεσσιν ἐρυθραίην Ἀφροδίτην
Κρυπταδίῃ Μοῤῥῆος ὁμευνέτις.

Vid. et lib. 26. p. 692. l. 10. et seqq. Iustinus lib. 18. cap. 5. *Mos erat Cypriis, virgines ante nuptias statutis diebus dotalem pecuniam quaesituras in quaestum ad litus maris mittere pro reliqua pudicitia Veneri libamenta soluturas.* Adde Rivini Dissert. de Maiumis etc. in Collect. Graevii cap. 7. §. 24. Theocritus Idyll. 27, 63.

Ῥέξω πόρτιν Ἔρωτι καὶ αὐτᾷ βῶν Ἀφροδίτᾳ.

Ex quo loco, quemadmodum et Virgilio in dedicatione Aeneidos:

Si mihi susceptum fuerit decurrere munus,
O Paphon, o sedes quae colis Idalias etc.

Non ego thure modo aut pacta tua templa tabella
Ornabo et puris serta feram manibus:
Corniger hos aries humileis et maxima taurus
Victima sacrato tinget odore focos.

(liceat paullisper spatiari) refutantur nugae Acronis ad 158
Horatium Carm. lib. 1. 19. v. 14. ubi notat: *Bene autem verbenas, cespitem et thus Veneri promittit, quae non placantur* (l. *placatur*) *sanguine* etc. Melius certe ipsum docere debuerat ipse Horatius v. 16.

Mactata veniet lenior hostia.

Quem locum Cruquius de columba cepit, quam Veneri inmolari praeter alios testis est Ovidius Fast. lib. 1. v. 455.

Ergo saepe suo coniux abducta marito
Uritur Idaliis alba columba focis.

Ita emendat Nic. Heinsius in Adversariis, eruditionis criticae thesauro opulento, quem erutum curae eruditiss. P. Burmanni brevi debebit orbis literatus, lib. 1. cap. 1. p. 3. Vulgo *in calidis.* Ego tamen Horatii locum de maiore hostia mallem interpretari. Ineptius ineditus Scholiastes: *Paphiae Veneri non licebat hostia* (lege *hostiam*) *immolari.* Inepte et Acro: *Id est facto sacrificio mansuescet, hoc est Glycera Veneri veniet, quam protervam dixerat.* ubi vox *Veneri* sede mota ponenda post *sacrificio*, flagitante sensu, nec non Porphyrione et Scholiasta MS. iubentibus, vel eiicienda cum Cruquii Commentatore, nisi, quod potius reor, et huic vox illa restituenda. Dein *veniet lenior* non de Glycera, sed Venere cape, de qua v. 9.

In me tota ruens Venus
Cyprum deseruit.

Lenes dii saepe occurrunt. Ita in Carmine Saeculari v. 13.

Rite maturos aperire partus
Lenis Ilithuia.

159 ubi Acro; *id est propitia.* Claudianus de R. P. lib. 1. v. 16.

Lenisque simul procedit Iacchus.

Sed in viam. Credo bonum nostrum interpretem, cum haec notaret, putasse *Ἀφροδίτην* esse Minervam. Ne dubites, miser aperte se prodit ad v. 182.

Οὐ δύνασαι σκοτόεσσαν ὑποκλέπτειν Ἀφροδίτην.

Ibi enim vocem ultimam explicat *νύμφην ἄγαμον*, quo vix quicquam absurdius: quae vero sit illa *νύμφη ἄγαμος* praeter Minervam, praecipue conlato h. l., non video. Sollicitum quidem me tenent iterum loca, quibus recte mentem sui poëtae cepit, ut v. 33. 43. 68.; adeo ut facili negotio in hanc coniecturam inciderem, Scholia illa e duobus male consuta, nisi crassa ignorantia et ignobilis hominis stupor incredibilis nihil benigne de ipso sentire suaderent. Ansam vero videtur dedisse v. 35.

Κύπρι φίλη μετὰ Κύπριν, Ἀθηναίη μετ' Ἀθήνην.

Nam *Κυθέρειαν Ἀφροδίτην* unam esse deam extricare non poterat, cum tamen centies occurrat Φοῖβος *Ἀπόλλων*, *Παλλὰς Ἀθήνη* aliaque, quae, quamvis rara, apud Latinos quoque reperias. Horatius Carm. lib. 1. 4. 5.

Iam Cytherea choros ducit Venus.

Vid. Bentleius. Virgil. Aeneid. lib. 2. v. 615.

Iam summas arces Tritonia (respice) Pallas.

ubi Servius: *Duo antonomasia sunt sine proprio nomine.* Emenda: *Duo antonomasiva.* Ita enim ad lib. 5. v. 704. *Pro uno proprio duo antonomasiva.* ad lib. 3.

160 v. 251. PHOEBUS] *Purus, impollutus: et est Apollinis fixum antonomasivum, quod alii dari non potest.* Unde patet vocem Servio hoc usu familiarem esse. Illud tamen occurrit apud eundem ad [illegible] lib. 2. v. 171. *Sane Tritonia antonomasium* [illegible] *est, i. e. vice nominis ponitur, quia propr*[illegible] *um est Minervae.* Verum et hic corrige *ant*[illegible]*nomasivum.*

CAPUT VI.

Publica sacerdos fuit Hero. Πανδήμιος ἑορτὴ pessime ad Venerem Vulgarem refertur. Duplex Amathusia Venus Coelestis et Vulgaris. Phavorinus Camers ter, Harpocration semel emaculati. Adonis et Cytherea saepe iunguntur. Emendatus Nonnus. Uno festo et templo dii honorati, quemadmodum Venus et Adonis, Diana et Apollo, aliaque. Non raro a generali et maiori ad speciale et minus auctores venire contra Servium aliosque docetur. Antiqua lectio in Virgilio, ut et distinctio. Nemus et virgulta aliaque. Servius parum sibi constans. Cythera insula.

42. *Πανδήμιος ἦλθεν ἑορτή.* Publica igitur Veneris sacerdos nostra in urbe Sesto, qualis Cereris Nicippe in urbe Thessaliae Dotio. Callimachus Hymn. in Cerer. v. 42.

Αὐτίκα Νικίππῃ (τάν οἱ πόλις ἀρήτειραν
Δαμοσίαν ἔστασεν) ἐείσατο.
Statim Nicippae (hanc ei civitas sacerdotem
Publicam constituerat) assimilata est.

Consule notata cel. Spanhemio. Intolerabilis stupor est Weitzii et Parei, (nam Voetius dubius haeret,) qui intelligunt Venerem *πάνδημον* et plurima huc convasant de ipsa a *Caelesti* distincta, quam toto carmine non memorari certissimum est. Melius eos praecedentia docere debuissent, quibus diserte intelligi *Οὐρανίαν* patet. Ita enim v. 38.

Ἀλλ' αἰεὶ Κυθέρειαν ἱλασκομένη Ἀφροδίτην 161
Πολλάκι καὶ τὸν Ἔρωτα παρηγορέεσκε θυηλαῖς
Μητρὶ σὺν οὐρανίῃ, φλογερὴν τρομέουσα φαρέτρην.

Mox sequitur versus hic: *Δὴ γὰρ κ. τ. λ.* Quis non videt eandem deam hic intelligi et ineptissimum hic suspicari, castissimam sacerdotem ministrare divae a meretricibus potius colendae, et tamen sua missa placasse divam omnino diversam et contrariam? Locus Catulli

Epigr. 69. ex Meursio ad Lycophr. adductus nihil ad rem facit:

Nam mihi quam dederit duplex Amathusia curam
Scitis, et in quo me torruerit genere.

Duplex enim *Amathusia* est Venus, quae mas erat et femina, ut docuit cel. Bentleius ad Horat. Carm. 1. 6. 7. De Venere autem Caelesti et Vulgari vid. Cuperum Observ. lib. 2. cap. 1. laudatum etiam a Rövero ad v. 40. Theocritum Epigr. 13. Conferri meretur de gemina pulchritudine Achilles Tatius lib. 2. p. 141. loco eleganti: *Δύο γὰρ ἐγὼ νομίζω κατὰ ἀνθρώπους κάλλη πλανᾶσθαι, τὸ μὲν οὐράνιον, τὸ δὲ πάνδημον, ὥσπερ τοῦ κάλλους αἱ χορηγοὶ θεαί. ἀλλὰ τὸ μὲν οὐράνιον ἄχθεται θνητῷ κάλλει δεδεμένον καὶ ζητεῖ πρὸς οὐρανὸν ταχὺ φεύγειν· τὸ δὲ πάνδημον ἔῤῥιπται κάτω καὶ ἐγχρονίζει περὶ τοῖς σώμασιν.* De Venere Vulgari etiam audiendus Phavorinus in v. *Πάνδημος Ἀφροδίτη: οὕτως ἐκάλουν τὴν ἀφιδρυθεῖσαν περὶ τὴν ἀρχαίαν ἀγορὰν διὰ τὸ ἐνταῦθαι πάντα τὸν δῆμον συνάγεσθαι τὸ παλαιὸν, ἃς ἐκάλουν ἀγοράς. ἔστι δὲ τὸ πάνδημον παγήσιμον.* Locus corruptus. Lege *ἐνταῦθα*, quod leve, et post *τὸ παλαιὸν* insere *ἐν ταῖς ἐκκλησίαις*, nec non pro *παγήσιμον* repone *πάγκοινον.* Fundus emendationum est Harpocration in eadem v. a Meursio ad Lycophr. in Cassandr. v. 112. quoque
162 adductus, quem in Harpocratione recte emendasse *ἀφιδρυθεῖσαν* pro *ἀμφιδρυθεῖσαν* adparet ex h. l. Corrige praeterea hinc *τὸ παλαιὸν* pro *τὸν π.*

43. *Ἀδώνιδι καὶ Κυθερείῃ.* Saepissime haec numina coniunguntur apud Nonnum, quemadmodum lib. 11. p. 324. l. 25. lib. 16. p. 450. l. 16. lib. 42. p. 1106. l. 32. lib. 48. p. 1264. l. 4. lib. 41. p. 1052. v. 4.

Καὶ Παφίης δόμον εἶδε γαμήλιον. ἡμερίδων δὲ
Ἕρνεσιν ἀρτιφύτοισι βαθύσκιον ἄλσος ἐρέψας
Ἀμπελόεν ποτὲ δῶρον Ἀδώνιδι καὶ Κυθερείῃ.

Interpres reddidit:

Et Paphiae domum vidit nuptialem. Vitium vero
Ramis per se crescentibus profundas umbras habens nemus coronans
Viteum quoddam munus Adonidi et Veneri.

Quae nec ego, nec alter quispiam forte intelligit. Emenda igitur:

'Αμπελόεν πόρε δῶρον 'Αδώνιδι καὶ Κυθερείῃ.
Viteum (Bacchus) *praebuit munus Adonidi et Veneri.*

Ex hoc autem loco patet unum diis duobus festum in urbe Sesto celebratum, quemadmodum quoque uno templo honoratos, quod et in insula Cypro fieri consuevisse innuere videtur Orpheus Hymno in Venerem p. 152. v. 24.

Εἴτ' ἐκ Κύπρῳ ἄνασσα τροφῷ σέο· ἔνθα καλαί σε
Παρθένοι ἀδμῆται νύμφαι τ' ἀνὰ πάντ' ἐνιαυτὸν
Ὑμνοῦσί σε, μάκαιρα, καὶ ἄμβροτον ἁγνὸν Ἄδωνιν.

Vid. vir eruditiss. Georgius Arnaldus de Diis *Παρέδροις* cap. 25. p. 177. Nec quidquam notius fere quam plures deos uno templo cultos fuisse. Servius ad Virgil. Aeneid. 163
lib. 6. v. 831. *Dictus autem Μόνοικος* (Hercules), *quod in eius templo nunquam aliquis deorum simul colitur, sicut in Iovis Minerva et Iuno, in Veneris Cupido.* et ad lib. 2, 225. *Delubrum dicitur, quod uno tecto plura complectitur numina, quia uno tecto diluitur: ut Capitolium, in quo est Minerva, Iupiter, Iuno.* Ita in urbe insulae Ceae Carthaea Apollo colebatur in fano Dianae, ut conligo ex Anton. Liber. cap. 1. ταύτην ἰδὼν Ἑρμοχάρης Ἀθηναῖος χορεύουσαν Πυθίοις παρὰ τὸν βωμὸν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν Καρθαίᾳ, ἐπεθύμησεν αὐτῆς· καὶ ἐπιγράψας μῆλον ἔῤῥιψεν ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Ἀρτέμιδος. Virgilio Aeneid. lib. 6. v. 35. memoratur

Phoebi Triviaeque sacerdos
Deiphobe Glauci.

Atque unum ambobus templum vovet Aeneas v. 69.

Tum Phoebo et Triviae solido de marmore templum
Instituam festosque dies de nomine Phoebi.

ubi in aliis *templa*, quod perinde est. Vid. dicta cap. 3. p. 130. Ita v. 13.

Iam subeunt Triviae lucos atque aurea tecta.

ubi Servius: *Congrue Apollini et Dianae iuncta sunt templa, ut et paulo post* Phoebi Triviaeque sacerdos. Non deterius, puto, scripsisset *eadem s. t.*, ut liquidum ex locis citatis. Aram unam Neptuno et Melicertae nautas posituros Inoni promittit Mercurius apud Nonnum lib. 9. p. 254. l. 12.

Σοὶ πίσυνος πλεύσειε φιλέμπορος εἰν ἁλὶ ναύτης,
Βωμὸν ἕνα στήσας Ἐνοσίχθονι καὶ Μελικέρτῃ,
Ῥέζων ἀμφοτέροις.

164 45. *Ὅσσοι ναιετάεσκον ἁλιστεφέων σφυρὰ νήσων·*
Οἱ μὲν ἀφ᾽ Αἱμονίης, οἱ δ᾽ εἰναλίης ἀπὸ Κύπρου.
Οὐδὲ γυνή τις ἔμιμνεν ἐνὶ πτολίεσσι Κυθήρων.

Adtendas quaeso, lector, inlustre exemplum, quo prius generaliter de omnibus insulis locutus mox tamen inter caeteras gentes incolas Cypri et Cytherorum memorat. Similiter v. 49.

Οὐδὲ περικτιόνων τις ἐλείπετο τῆμος ἑορτῆς,
Οὐ φρυγίης ναέτης, οὐ γείτονος ἀστὸς Ἀβύδου.

Certe ad *περικτίονας* hosce pertinebant iam Abydi incolae. Ita v. 138.

Ὄλβιος, ὅς σ᾽ ἐφύτευσε, καὶ ὀλβίη, ἣ τέκε, μήτηρ·
Γαστὴρ, ἥ σ᾽ ἐλόχευσε, μακαρτάτη.

Quem locum erudite, ut solet, cel. Dorvillius iam a *ταυτολογίας* vitio contra Alexandrum Pope vindicavit. Sic et v. 274.

Ἦν γάμος, ἀλλ᾽ ἀχόρευτος· ἔην λέχος, ἀλλ᾽ ἄτερ ὕμνων.

cum v. 277. occurrat:

Οὐδὲ πολυσκάρθμῳ τις ἐπεσκίρτησε χορείῃ·
Οὐχ ὑμέναιον ἄεισε πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ.

Hesiodus in Theogonia v. 58.

Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἐνιαυτὸς ἔην, περὶ δ' ἔτραπον ὧραι,
Μηνῶν φθινόντων, περὶ δ' ἤματα πόλλ' ἐτελέσθη.

Unde patet non raro poëtas a generaliori et maiori descendere ad specialius et minus. Non igitur Virgilius Aeneid. lib. 7. v. 674.

Ceu duo nubigenae cum vertice montis ab alto
Descendunt Centauri, Homolen Othrymque nivalem
Linquentes cursu rapido: dat euntibus ingens
Silva locum et magno cedunt virgulta fragore.

non, inquam, culpandus fuerat a Servio, quod a mi- 165
nore ad maius venire debuerat, neque haec censura adprobari viro erudito in Observ. Miscell. Vol. I. p. 17. Vir doctus in nota subiecta ita capit poëtam, ut *silva ingens* sive maiorum arborum cacumina Centaurorum capitibus dederint locum, virgulta pedum incessu mota fuerint et protrita. Acute. Sed tamen, an hoc cogitaverit poëta, non ausim adfirmare. Idem lib. 6, 703. *nemus* et *virgulta* simili modo coniungit:

Interea videt Aeneas in valle reducta
Seclusum nemus et virgulta sonantia silvis.

ubi olim lectum *silva* patet ex Servii nota: *quae est iuxta praerupta fluminis.* Ita lib. 12, 521.

Ac velut inmissi diversis partibus ignes
Arentem in silvam et virgulta sonantia lauro.

ubi Servius: *Quaeritur, quid sit virgulta sonantia lauro, scilicet ipsa virgulta lauri.* Cum Virgilii autem loco confer Ovidium Metam. lib. 8. v. 339. de apro Calydonio:

Sternitur incursu nemus et propulsa fragorem
Silva dat.

Idem Servius ad lib. 7, 54.

Multi illam magno e Latio totaque petebant
Ausonia.

notat: *Latium pars est Ausoniae; unde dixit primo,*

quod minus est: sic intulit totaque Ausonia. Pessime vero idem sibi constat: cum enim ad lib. 8, 71.

> *Nymphae, Laurentes Nymphae, genus amnibus unde est,*

166 notasset: NYMPHAE] *Hic distinguendum, ut generalitatem sequatur specialitas, ut in Georgicis,* Mater, Tyrrhene mater. (Corrige igitur distinctionem vulgatam Georg. 4, 321., ubi legitur *Mater Cyrene, mater.*) *Nam vitiosum est post speciem genus inferre.* idem tamen ad lib. 2, 250.

> *ruit Oceano nox*
> *Involvens umbra magna terramque polumque*
> *Myrmidonumque dolos.*

animadvertit: *A generalibus ad specialia venire vitiosum est: nisi forte redeatur ad caussam, ut hoc loco.* Sed auctores sibi non metuisse ideo a ferula Grammaticorum patet ex iis, quae iam dicta sunt, quibus adde Virgil. lib. 12, 521. loco paullo ante adducto.

47. *Ἐνὶ πτολίεσσι Κυθήρων.* Insula omnino hic intelligenda Veneri gratissima, de qua Phavorinus in v. *Κύθηρα ἐν οὐδετέρῳ γένει, νῆσος πρὸς τῇ Κρήτῃ, ὥς φησιν ὁ γράψας τὰ ἐθνικὰ, ἥ ποτε καὶ Πορφυροῦσα ἐῤῥέθη διὰ τὸ καλλίστας φέρειν πορφύρας. ἐκ ταύτης καὶ ἡ Ἀφροδίτη Κυθέρεια κατὰ τὸν Ἡσιόδου μῦθον λέγεται. διὸ καὶ ζάθεα ἔφη ὁ ποιητὴς διὰ τὴν ἐν αὐτοῖς μυθευομένην τῆς Κυθερείας ἔκφασιν.* Vid. Hesiodum in Theogon. v. 198. et 192. Non debuisset dubitare Weitzius a Pareo hic adductus, an de hac insula, an vero Cythero Atticae oppido locus intelligendus.

CAPUT VII.

Venus in Libano sedes habebat ibique colebatur. Puellae montem hunc vicinaque loca incolentes pulchritudine reliquas superabant. Venus Aphacitis. Λίβανος θυόεις ab odore fragrantissimarum arborum, quas mons gerit, non vero a thure, quod illic loci non crescit. Phavorini etymologia vocis λιβάνου et mira narratio de hoc monte. Lapsus Interpretis Vulgati. Florens Christianus refutatus aliaque. Ἐποίχεσθαι, incedere. Incessus 167
decoris non contemnenda pars. Formosae puellae Lunae conparatae. Emendatus Nonnus. Ὀφθαλμοὶ φαιδροί. Conparabantur etiam Aurorae et Lucifero. Commentator Cruquii et Scholiastes MS. leviter emaculati. Nonni interpretatio correcta. Locus Musaei a Scholiasta non intellectus. Color puellarum niveus purpureo mixtus laudatissimus. Candidus color et roseus. Diversa lectio in Virgilio reiecta. Cervix rosea pulchra. Rosae albae raro memorantur. Titius et Cruquius refutati. Rosa florum pulcherrima et Veneri sacra.

48. *Οὐ Λιβάνου θυόεντος ἐνὶ πτερύγεσσι χορεύων.* Venerem in monte Libano sedes habuisse atque ibi cultam uno ore tradunt veteres scriptores. Nonnus Dionys. lib. 4. p. 126. l. 6.

> ἔσω Λιβάνοιο κομίζων
> Ἀσσυρίην πλώουσαν ἀπὸ Θρήκης Ἀφροδίτην.

Lib. 42. p. 800. l. 27. de Iunone a Venere discedente:

> Εἶπε καὶ Ἀσσυρίην Λιβανηΐδα δύσατο πέτρην.

Conf. lib. 33. p. 828. l. 28. lib. 41. ipso initio. Alia loca mitto. Aethicus in Cosmographia p. 716. edit. Abr. Gronov. *Insula vero, quam* (Tiberis) *facit intra urbis portum, tantae viriditatis amoenitatisque est, ut neque aestivis mensibus neque hyemalibus pasturae admirabilis herbas dehabeat: ita autem vernali tempore rosa vel caeteris floribus adimpletur, ut prae nimietate sui odoris et floris insula ipsa Libanus almae Ve-*

neris nuncupetur. aliique plures. Cave tamen huc referas locum Orphei in Hymno Veneris pag. 152. v. 17.

Εἴτε καὶ ἐν Λιβάνου Συρίης ἕδος ἀμφιπολεύεις.

quemadmodum laudatur in Parei commentario p. 62.
168 sine sensu, cum legendum, ut in aliis editionibus locus exhibetur, *εὐλιβάνου Συρίης.* Sedes haec adeo grata deae, ut munere eius mulieres, quae montem hunc vicinaque loca colebant, prae caeteris essent forma liberali. Geographus Anonymus apud Bochartum Chanaan. lib. 2. cap. 14. *Heliopolis, quae propinquat Libano monti, mulieres speciosas pascit, quas apud omnes nominantur Libanotides; ubi Venerem magnifice colunt: dicunt eam ibi habitare et mulieribus gratiam formositatis dare.* Antoninus Liberalis cap. 34. refert Smyrnam filiam Theiantis et Orithyiae nymphae (cuius filius formosus Adonis) natam in Libano a multis ob formae praestantiam ambitam. Talis Beroë Baccho amata, de qua lib. 43. p. 1118. l. 25.

Καὶ διερὴν μετὰ δῆριν ἔχων Λιβανηΐδα νύμφην.

Venus Cadmum laudans lib. 4. p. 116. l. 9.

ἱμερόεις γὰρ
Ἐκ Λιβάνου νέος οὗτος, ὅπῃ Κυθέρεια χορεύει.

Non mirum ergo, si ad solenne huius deae festum Seston convenirent, qui Libanum inhabitabant. Olim locum hunc speciatim capiendum putabam de templo celeberrimo in honorem Veneris structo Aphacis in Libano non procul a fluvio Adonide, unde nomen Aphacitidis ipsa adepta, cuius praeter Zosimum aliosque scriptores, quorum testimonia produxit diligentissimus Bochartus in Chanaane lib. 2. cap. 14. col. 748. et 749., meminit Eusebius de Vita Constantini lib. 3. cap. 55. loco disertissimo, ubi de Inperatore omni modo id agente, ut ritus et sacra gentilium tolleret: *Δεινόν τι ψυχῶν θήρατρον ἐπὶ τοῦ Φοινίκων λανθάνον ἔθνους ἐξ ἀπόπτου συνεῖδεν. ἄλσος δὲ τοῦτ' ἦν καὶ τέμενος οὐκ ἐν μέσαις πόλεσιν, οὐδ' ἐν ἀγοραῖς καὶ πλατείαις, ὁποῖα τὰ*

πολλὰ κόσμου χάριν ταῖς πόλεσι φιλοτιμεῖται· τὸ δ' ἦν 169
ἔξω πάτου, τριόδων τε καὶ λεωφόρων ἐκτὸς, αἰσχρῷ δαίμονι Ἀφροδίτης ἐν ἀκρωρείας μέρει τοῦ Λιβάνου ἐν Ἀφάκοις ἱδρυμένον. σχολή τις ἦν αὕτη κακοεργίας πᾶσιν ἀκολάστοις πολλῇ τε ῥᾳστώνῃ διεφθορόσι τὸ σῶμα. γύνιδες γοῦν τινες ἄνδρες οὐκ ἄνδρες, τὸ σεμνὸν τῆς φύσεως ἀπαρνησάμενοι, θηλείᾳ νόσῳ τὴν δαίμονα ἱλεοῦντο· γυναικῶν τ' αὖ παράνομοι ὁμιλίαι κλεψίγαμοί θ' ὁμιλίαι (Valesius l. τε φθοραὶ) ἄῤῥητοί τε καὶ ἐπίῤῥητοι πράξεις ὡς ἐν ἀποστάτῃ (ἀπροστατάτῳ Valesius l.) χώρῳ κατὰ τόνδε τὸν νεὼν ἐπεχειροῦντο. Vide quae notavit Valesius et Th. Smithi Adnotat. ad Monum. Palmyr. VIII. p. 50. Atque ita optime intelligi posset, quae essent Libani πτέρυγες; cur viros choreas ducentes hic memoret, cum reliquos tantum Abydo, Phrygia etc. simpliciter venisse narret. Verum nihil est quod nos eo cogat, cum Λιβανηΐδα πέτρην saepe memoret Nonnus aliique, choreas autem duxisse cultores huius divae in reliquo monte non minus credibile sit quam in hac parte, quemadmodum de ipsa Venere id testatur Nonnus lib. 4. p. 116. l. 9.

Ἐκ Λιβάνου νέος οὗτος, ὅπῃ Κυθέρεια χορεύει.

Vid. lib. 3. p. 90. l. 20.

Ibid. Λιβάνου θυόεντος. Thus Libanum ferre notius esse dicit Pareus adducens loca Isidori nonnulla. Sed errat. Dudum Isidorum Serviumque et Graeculos, qui ex nominis adlusione thus in Libano nasci ridicule elicuerunt, confutavit Salmasius in Solin. p. 1046. quique ipsum laudat Bochartus Phaleg. lib. 2. 18. col. 104. ut et cel. Relandus in Palaest. lib. 1. cap. 48. p. 312., qui thus ibi crevisse aut crescere negat. Obstat quidem Cyrillus in Comment. ad Iesaiam lib. 5. T. IV. p. 848. loco, alio tamen scopo, adducto a Relando p. 320. ὄρος ἐστὶ
τῆς Φοινίκης ὁ Λίβανος, κέδροις τε καὶ κυπαρίσσοις καὶ 170
πεύκῃ κατάκομον· καὶ αὐτοῖς δὲ τοῖς τοῦ λιβάνου φυτοῖς. θαυμάζεται δὲ ταύτης ἕνεκα τῆς αἰτίας τὸ μνημονευθὲν

ὄρος, ὡς ἀφθονωτάτην ἔχον τὴν ὕλην καὶ δένδρεσι τοῖς εὐμηκεστάτοις καὶ εὐοσμοτάτοις καταπλουτοῦν. Sed cum antiquiores simile quid non tradant, nec huic fidem habendam puto. Aliam etymologiam dat Phavorinus: *Λίβανος*, δένδρον. ἢ καὶ ὄρος οὕτω καλούμενον. λίβανος δὲ εἴρηται οἱονεὶ ὁ λειβόμενος καὶ σπενδόμενος. δοκοῦσι γὰρ αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ὅλον εἶναι πνεῦμα καὶ θεόν· ἀνωφερὴς γάρ ἐστι καὶ αὐτὸν σέβονται κ. τ. λ. Quae unde habeat nescio, ut nec quae inferius: ἔστι δὲ καὶ ὄρος καλούμενον. καὶ κατὰ νουμηνίαν ἔθος εἶχον λιβανωτοὺς ἐντιθέναι τοῖς ἀγάλμασι. Melius igitur capi posset de odore reliquarum arborum, quas mons gerit, fragrantissimarum, de quibus Cyrillus et Aethicus l. c. et sacer scriptor Hoseae cap. 14. v. 6. καὶ ἡ ὀσφρασία αὐτοῦ ὡς Λιβάνου. *et odor eius ut Libani.* Cantic. cap. 4. v. 14. νάρδος καὶ κρόκος, κάλαμος καὶ κιννάμωμον μετὰ πάντων ξύλων τοῦ Λιβάνου. Vulgatus Interpres: *nardus et crocus, fistula et cinnamomum cum universis lignis Libani.* ut adeo videantur Graeci usi Codice hoc in loco a nostris diverso, in quo pro לבונה scribebatur לבנון, quemadmodum contra v. 11. pro καὶ ὀσμὴ ἱματίων σου, ὡς ὀσμὴ Λιβάνου, Vulgatus: *et odor vestimentorum tuorum, sicut odor thuris.* Nisi, quod verum puto, Vulgatus secure vestigia Graecorum legens nomina propria confuderit et in Graecis scribendum λιβάνου. Atque id malo, quam, quod Pareus putat, quia thus ibi offerebatur, quamvis ne hanc explicationem damnem. Ita Oraculum apud Eusebium de Praepar. Evang. lib. 5. cap. 28. incolas Deli insulae vocare videtur

Οἰκητὰς Δήλοιο θυώδεος ἠδ' ἱερῆας.
Fragrantis Deli cives sacrosque ministros.

171 *Ibid.* ἐνὶ πτερύγεσσι. Recte Scholiastes ἐν ταῖς ἄκραις. Quo nihil tritius: nec tamen intellexit Florens Christianus puerili errore vertens:

Nullus odorati Libani saltabat in antris.

53. *Οὐ τόσον ἀθανάτων ἀγέμεν σπεύδουσι θυηλὰς,*
Ὅσσον ἀγειρομένων διὰ κάλλεα παρθενικάων.

Conferri meretur locus Longi Pastor. 1. p. 2. de pictura egregia in insula Lesbo: *ὥστε πολλοὶ τῶν ξένων κατὰ φήμην ᾔεσαν, τῶν μὲν νυμφῶν ἱκέται, τῆς δὲ εἰκόνος θεαταί.* Ita Glycera suspicabatur Menandrum non minus Bacchidis amore quam Isthmiorum caussa iter suscepisse apud Alciphronem lib. 1. ep. 29. p. 122. ex emendatione Bergleri: *τὸ μὲν γὰρ δοκεῖν αὐτὸν οὐκ ἔλαττον τοῦ σοὶ ἐντυχεῖν ἢ τῶν Ἰσθμίων ἕνεκεν τὴν ἀποδημίαν πεποιῆσθαι, καὶ πάνυ πείθομαι.* Vulgo *οὐ π. π.*

55. *Ἡ δὲ θεῆς ἀνὰ νηὸν ἐπῴχετο παρθένος Ἡρώ. incessit virgo Hero* recte vertitur. Verbum enim hoc pompam ac maiestatem denotat. Claudianus de B. Gildon. v. 195.

His fretus sociis, ipso iam principe maior
Incedit.

Propert. 2. 2. v. 57.

Fulva coma est longaeque manus et maxima toto
Corpore, et incedit vel Iove digna soror.

Tibullus lib. 2. El. 6. 33.

Ut mea luxuria Nemesis fluat, utque per urbem
Incedat donis conspicienda novis.

ubi Broekhusium consule. Nec sine ratione formam Heronis laudans Poëta incessus meminit, cum et ille non contemnenda pars decoris iuvenes amatores adliciens. 172
Audi Ovidium Art. Amat. 3, 398.

Discite foemineo corpora ferre gradu.
Est et in incessu pars non temnenda decoris:
Adlicit ignotos ille fugatque viros.

Male Florens Christianus:

tunc ergo deae delubra petebat
Virgo Hero.

75. *Οἷά τε λευκοπάρῃος ἐπαντέλλουσα σελήνη.* Elegans conparatio et crebra, sumta forte ex Ovidio Heroid. ep. 18, 71.

Quanto, cum fulges radiis argentea puris,
Concedunt flammis sidera cuncta tuis,
Tanto formosis formosior omnibus illa est.
Si dubitas, caecum, Cynthia, lumen habes.

Qui locus non fugit elegantissimum Broekhusium ad Tibullum 3. 4. 29., ubi plura notavit vir eruditus, quemadmodum et Pareus ad h. l., qui tamen perverso iudicio inventionem adtribuit Musaeo. Idem Naso Metam. lib. 2.

Quanto splendidior, quam caetera sidera, fulget
Lucifer, et quanto te, Lucifer, aurea Phoebe,
Tanto virginibus praestantior omnibus Herse
Ibat eratque decus pompae comitumque suarum.

Horatius Carm. lib. 2. 5. 17.

Dilecta, quantum non Pholoë fugax,
Non Chloris: albo sic humero nitens,
Ut pura nocturno renidet
Luna mari Gnidiusve Gyges.

Nonnus Dionys. lib. 16. p. 438. l. 23.

178 *Αὐχένα γυμνωθέντα, σέλας πέμποντα σελήνης.*

p. 440. l. 19.

ὁπλοτέρη γὰρ
Ἔμπεδον εἶδος ἔχουσα πέλει Νίκαια σελήνη.

Confer. lib. 18. p. 494. l. 4. lib. 34. p. 844. l. 23.

Εἰσὶ τριηκοσίων Χαρίτων στίχες, ὧν μία μούνη
Πασάων προφέρουσα φαείνεται, οἷα καὶ αὐτὴ
Φαιδροτέραις ἀκτῖσι κατακρύπτει σέλας ἄστρων,
Μαρμαρυγὴν εὔκυκλον ἀκοντίζουσα σελήνη.

lib. 38. p. 972. l. 14. et seqq. lib. 41. p. 1066. l. 25. de Beroe:

Ἀσσυρίης δ' ἔκρυπτεν ὁμήγυριν ἥλικος ἥβης.
Ὀφθαλμοὶ γελόωντες ἀκοντιστῆρες ἐρώτων
Φαιδροτέραις χαρίτεσσιν, ὅσον πλέον ἄστρα καλύπτει
Ἀννεφέλους ἀκτῖνας ὀϊστεύουσα σελήνη
Πλησιφαής.

Quo loco non deterius, puto, legeres ἔκρυπτον: certe Φαιδρότεροι χαρίτεσσιν, ὅσον κ. τ. λ., cum subintelligendum ἦσαν. ὀφθαλμοὶ φαιδροὶ saepe occurrunt. Aristaenetus lib. 1. ep. 10. p. 58. τὸν δὲ νέον ἐκόσμουν ὀφθαλμοὶ, φαιδροὶ μὲν, ὡς καλοῦ, φοβεροὶ δὲ, ὡς σώφρονος. ut recte emendavit vir eruditus in Observ. Miscell. Vol. I. p. 392. et dubitanter alter vir doctus Vol. III. p. 406. Confer praeterea Nonnum lib. 47. p. 1218. l. 25. lib. 48. p. 1266. l. 17. Alias Aurorae conparare solent formosas. Theocritus Idyll. 18. v. 26. de Helena:

> Ἀὼς ἀντέλλοισα καλὸν διέφαινε πρόσωπον,
> Πότνια νὺξ ὅτε, λευκὸν ἔαρ χειμῶνος ἀνέντος·
> Ὧδε καὶ ἁ χρυσέα Ἑλένα διεφαίνετ' ἐν ἡμῖν.
>
> Sicut *aurora exoriens decorum ostendit aspectum*,
> *Sacra cum nox* abit, *hyeme candidum ver laxante*,
> *Sic et aurea Helena elucebat inter nos.*

Ita legit Casaubonus Lection. cap. 19. p. 277. pro ἅτε. 174
Aliter doct. Heinsius cap. 23. p. 375. Ita Nonnus lib. 16. p. 440. l. 18. lib. 34. p. 848. l. 3. Ipsique praeferunt aliquando, ut ibid. l. 23.

> καὶ σὺ φαείνεις,
> Χαλκομέδη ῥοδόεσσα, ῥοδοστεφέος πλέον ἠοῦς.

Obvia quoque cum Lucifero conparatio est. Virgilius de Pallante Aeneid. lib. 8, 589.

> *Qualis ubi Oceani perfusus Lucifer unda,*
> *Quem Venus ante alios astrorum diligit ignis,*
> *Extulit os sacrum coelo tenebrasque resolvit.*

Quod Homericum esse observat Servius. Primum versum Acro confert cum Horatio Carm. lib. 3. Od. 9. v. 21.

> *Quamquam sidere pulchrior*
> *Ille est.*

Commentator Cruquii et MS. Scholiastes vocem *ubi*

omittunt, quae restituenda ex Acrone et Virgilio. Nonnus Dionys. lib. 21. p. 574. l. 4. de Baccho:

Καὶ ταχὺς ἤλασε δίφρον ἑώϊον εἰς κλίμα γαίης,
—— *Τεύχεσιν ἀστράπτων ἅτε φωσφόρος.*
Et cito agitavit currum matutinum in clima terrae,
Telis fulminans tanquam Lucifer.

vel potius:

Armis fulgens ut Lucifer.

Talis Pallas Virgilianus.

58. *Ἄκρα δὲ χιονέων φοινίσσετο κύκλα παρειῶν,*
Ὡς ῥόδον ἐκ καλύκων διδυμόχροον.

175 Elegans locus, sed pessime a Scholiasta acceptus, ut patet ex notis ipsius: *Χιονέων*] *Χιονόδης, λαμπρά.* quae ita restituit Gronovius: *χιονωδῶν, λαμπρῶν.* et *Φοινίσσετο*] *ἐλαμπρύνετο.* Aliud voluit Poëta, cuius interpres optimus esse poterit Achilles Tatius lib. 1. p. 17. de Leucippe: *λευκὴ παρειὰ, τὸ λευκὸν εἰς μέσον ἐφοινίσσετο καὶ ἐμιμεῖτο πορφύραν, οἵαν εἰς τὸν ἐλέφαντα Λυδία βάπτει γυνή.* Hic color genarum puellarumque laudatissimus atque a poëtis decantatus. Tibullus lib. 3. El. 4. 30.

Candor erat, qualem praefert Latonia Luna,
Et color in niveo corpore purpureus.

Bion in Epithalamio Achillis et Deidamiae v. 17. p. 206. de illo:

ἐφαίνετο δ' ἠΰτε κώρα.
Καὶ γὰρ ἴσον τήναις θηλύνετο καὶ τόσον ἄνθος
Χιονέαις πόρφυρε παρειῆς.

Aristaenetus lib. 1. ep. 1. p. 4. *ἐκείνῃ γὰρ, ἵνα κάλλος ἀφροδίσιον εἰς δύναμιν διαγράψω τοῖς λόγοις, λευκαὶ μὲν ἐπιμὶξ καὶ ὑπέρυθροι παρειαὶ, καὶ ταύτῃ τὸ φαιδρὸν ἐκμιμοῦνται τῶν ῥόδων.* Illum colorem describit Salomon Cantic. 5, 11. *Ἀδελφιδός μου λευκὸς καὶ πυῤῥὸς, ἐκλελοχισμένος ἀπὸ μυριάδων.* Vulgatus Interpres: *Dilectus meus candidus et rubicundus, electus ex millibus.* Eleganter Propertius lib. 2. El. 2. v. 19.

Nec me tam facies, quamvis sit candida, cepit:
Lilia non domina sint magis alba mea:
Ut Maeotica nix minio si certet Hibero,
Utque rosae puro lacte natant folia.

ubi lectu dignissima notavit Broekhusius. Locum Propertii expressit Secundus Oda XI. v. 9.

Ut rubra puro lacte natans rosa, 176
Serpebat albas purpura per genas.

Achilles Tatius lib. 5. p. 305. de Melite: ἦν δὲ τῷ ὄντι καλὴ, καὶ γάλακτι μὲν ἂν εἶπες αὐτῆς τὸ πρόσωπον κεχρίσθαι, ῥόδον δὲ ἐμπεφυτεῦσθαι ταῖς παρειαῖς. quem locum respexit Broekhusius l. c. Suaviter ad Galateam Doris apud Ianum Secundum Sylv. lib. 1. p. 236.

Temet contemplare, precor; dabit unda colorem,
Consimilem lacti consimilemque nivi.
Atqui nulla quidem facies candore probatur,
Candida purpureis sit nisi tincta notis.

Unde patet colorem niveum purpureo mixtum laudatissimum fuisse. Saepe tamen colorem candidum tantum praedicant. Claudianus de R. P. lib. 3. v. 88.

Exhaustusque gelu pallet rubor, ille superbi
Flammeus oris honos, et non cessura pruinis
Membra colorantur picei caligine regni.

aliique multi. Saepissime etiam rosis, mixto colore non memorato, conparant. Ita Nonnus lib. 15. p. 424. l. 31.

Παρθενικῆς ὀρόων ῥοδοειδέα κύκλα προσώπου.

Vid. et p. 434. l. 5. lib. 42. p. 1104. l. 1. Virgilius Aeneid. lib. 12, 606.

Et roseas laniata genas.

Horatius Carm. lib. 4. 10. 4.

Nunc et qui color est puniceae flore prior rosae
Mutatus.

ubi Acro: PUNICEAE] *Sanguinei coloris, ut: Puni-* 177
ceis invecta rotis. Locus est Virgilii Aeneid. lib. 12, v. 77. Perperam *rosis* citat Titius ad Nemes. Ecl. 2. v. 44., sive ita emendaverit, sive in Codicibus peioris no-

tae invenerit. Conf. Theocr. Idyll. 18, 31. Hinc *roseus* pro *pulchro*. Horatius Carm. lib. 1. 13. v. 1.

Cum tu Lydia Telephi
Cervicem roseam, cerea Telephi
Laudas brachia.

Ianus Douza (vide Commentariolum ipsius cap. 2. p. 654.) olim cum Fruterio se intellexisse *cervicem strophiis i. e. sertis redimitam* monet, sed iam capere de colore candido, cum bicolores rosae ubique proveniant, nisi quis malit interpretari *laeve, floridum et ἀγλαὸν collum.* Prius nullo modo tueri se potest, cum de nativo colore hic sermonem esse quivis videat, neque alterum placet. Rosas albas provenire et memorari a veteribus non infitias eo, cum Albricus de Deorum imaginibus cap. 5. p. 305. de ipsa Venere scribat: *rosisque candidis et rubris sertum gerebat in capite ornatum.* Atque ita Ianus Secundus Basio I.

Cum Venus Ascanium super alta Cythera tulisset,
Sopitum teneris imposuit violis,
Albarum nimbos circumfuditque rosarum
Et totum liquido sparsit odore locum.

Sed rara sunt ista exempla, praecipue in conparationibus similibus, ubi semper fere rosae purpureae memorantur, saepe etiam liliis albis opponuntur. Virgilius Aeneid. lib. 12, 67.

Indum sanguineo veluti violaverit ostro
Si quis ebur, aut mixta rubent ubi lilia multa
Alba rosa.

178 Apud Nemesianum Eclog. 2. v. 44. rosas, cum alias purpureae, pallentes sibi videri ait amator spretus:

Te sine, vae misero! mihi lilia nigra videntur,
Pallentesque rosae nec dulce rubens Hyacinthus.

Nugas agere Titium, qui notat: *rosas autem pallentes sibi videri ait, cum alioquin suapte natura aut candidae aut purpureae esse soleant,* docet clare ipse poëta v. 47.

At tu si venias et candida lilia fient,
Purpureaeque rosae, et dulce nitens hyacinthus.

Huc refer fabulam de rosa, prius alba, dein rubra, de quo Interpretes ad Pervigil. Ven. v. 23. Tertia coniectura ipsius, qua intelligit collum splendens et confert *purpureos olores* alio loco obvios, reliquis praestat. Minus placet Cruquius, qui περιφραστικῶς intelligit pulchra et oblonga cervice spectabilem. Rectius Acro: *pulchram, ut* rosea cervice refulsit. Ita Servius ad Virgil. Aeneid. lib. 2, 393. ROSEO] *Pulchro. Perpetuum Veneris epitheton.* Quemadmodum autem Horatius *roseam cervicem* dixit, ita Petronius in Fragmento p. 667. edit. Burm.

Fundunt colla rosas et cedit crinibus aurum.

Ceterum rosis non inmerito formosae conparantur, florum quippe pulcherrimis habitis. Rationem reddit Achilles Tatius lib. 2. p. 141. καὶ τὸ ῥόδον διὰ τοῦτο τῶν ἄλλων εὐμορφότερόν ἐστι τῶν φυτῶν, ὅτι τὸ κάλλος αὐτοῦ φεύγει ταχύ. Non igitur sine ratione Veneri consecravit antiquitas. Nonnus lib. 12. p. 332. l. 27.

Φοίβῳ Ζεὺς ἐπένευσεν ἔχειν μαντώδεα δάφνην
Καὶ ῥόδα φοινίσσοντα ῥοδόχροϊ Κυπρογενείῃ.

CAPUT VIII. 179

***Κύκλα** pro **κύκλοι** per metaplasmum et similia. Formosae prato pulchro conparatae. Aristaenetus tentatus et defensus contra Pauwium. Hyems campis gramina aufert. **Σῶμα εὐῶδες.** Emendatus Nonnus. Pedes pulchri veteribus in pretio. Interpretis Nonni lapsus. Pulchris pedibus decori habebantur formosi. Veteres crura nudata habebant. Gentilium sacerdotes discalceati erant et nudis pedibus, sicut etiam ipsi dii, nec non veneficae, quibus alter pes tantum nudus fuisse male statuitur, quique sacra loca adibant, ut et in dolore et luctu. Ve-*

teres heroes pedibus nudis incedebant. Λευκόπους Ὀρέστης. Defensus Euripidis locus contra Arnaldum aliosque. Furentes pedibus nudis currebant.

Ibib. Κύκλα pro κύκλοι hic occurrunt, quemadmodum talia non raro observari possunt. Quaedam notavit Phavorinus in v. Κύκλα κατὰ μεταπλασμὸν γένους, οἱ τροχοί· ..... τοιούτου δὲ μεταπλασμοῦ σὺν ἄλλοις πολλοῖς καὶ ὁ θύμος καὶ τὸ θύμον. καὶ ὁ γάρος παρ' Αἰσχύλῳ φασὶ καὶ τὸ γάρον. οὕτω δὲ καὶ ὀρίγανον καὶ ὁ ὀρίγανος. Ita δάκτυλα habes apud Musaeum v. 114. Vid. Munckerum ad Anton. Liber. cap. 41. p. 333. Apud eundem v. 142. γαμήλια θεσμὰ θεαίνης et v. 145. Θεσμὰ θεῆς ἐρόεντα. Apud Aratum in Diosem. v. 299. κέλευθα, et Oppianum in Halieut. lib. 1.

Καὶ σκολιαὶ σκυτάλαι τε καὶ ἱππούροιο κέλευθα.

Ita 2 MSS., cum tertium κέλευθοι. Vid. vir doctus in Obs. Miscell. Vol. III. p. 63. 64. Sed recte alter vir doctus in nota addita nihil movendum docet et retinendam vulgatam lectionem γένεθλα. Atque ita ipse Oppianus Halieut. 1. 105.

Φέρβονται βατίδες τε βοῶν θ' ὑπέροπλα γένεθλα.

180 ubi similiter habes γένεθλον pro γενέθλη. Ita λύχνα dixisse Herodotum notavit Pollux lib. 10. cap. 26. segm. 116., ubi notas consule. Talia sunt πυρσά apud Nonnum lib. 17. p. 480. l. 16. lib. 20. p. 546. l. 25. etc. μυχά lib. 34. p. 858. l. 5.

60. Ῥόδων λειμῶνα φανῆναι. Crebra conparatio apud id generis scriptores, ex. gr. Achillem Tatium lib. 1. p. 61. τὸ γὰρ τοῦ σώματος κάλλος αὐτῆς πρὸς τὰ τοῦ λειμῶνος ἤριζεν ἄνθη· ναρκίσσου μὲν τὸ πρόσωπον ἔστιλβε χροιὰν, ῥόδον δὲ ἀνέτελλεν ἐκ τῆς παρειᾶς.......τοσοῦτος ἦν Λευκίππης ἐπὶ τῶν προσώπων ὁ λειμών. Nonnus lib. 15. p. 426. l. 5.

Χιονέων μελέων ῥοδόεις ἀνεφαίνετο λειμών.

Lib. 16. p. 442. l. 11.

Καὶ τότε κηώεντος ἔσω λειμῶνος ὁδεύων
Ἄνθεα πάντα δόκευε τεθηλότα σύγχροα κούρης.

Paulo post l. 15.

Μὴ σέο κάλλος ἄμειψας ἐς ἄνθεα; καλλιφυῆ γὰρ
Παπταίνων ῥοδεῶνα τεὰς ἐνόησα παρειάς.

Lib. 34. p. 848. l. 25.

Οὔποτε τοῖον ἄγουσι ῥόδον λειμωνίδες αὖραι.
Παρθενικὴ χαρίεσσα, τεαὶ μεθέπουσι παρειαὶ
Εἰαρινὸν λειμῶνα, τὸν οὐ χρόνος οἶδε μαραίνειν.

Aristaenetus lib. 1. ep. 10. p. 62. *καὶ τοσοῦτον ἐξεφοινίχθη τὸ πρόσωπον, ὡς δοκεῖν, ὅτι τῶν παρειῶν ἔνδον εἶχέ τινα ῥόδων λειμῶνα.* quae ultima verba Francius in margine, sed sine loci indicio, notaverat. Lib. 2. ep. 1. p. 194. *γυνὴ ἔοικε λειμῶνι, καὶ ὅπερ ἐκείνῳ τὰ ἄνθη, τοῦτό γε ταύτῃ τὸ κάλλος. ἕως μὲν οὖν ἡ κόμη τῷ λειμῶνι ἐπακμάζει καὶ ἡ χροιὰ τῶν ἀνθέων· ἦρος δὲ παρακμάσαντος πέπαυται μὲν τὰ ἄνθη ... του .. ὁ δὲ λειμὼν γεγήρακε.* 181
γυναικός τε αὖ πάλιν εἰ τὸ εἶδος παρέλθῃ καὶ τὸ κάλλος παραδράμῃ, τίς ἔστι; καταλείπεται εὐφροσύνη· ἀπανθεῖ γὰρ καὶ ἀπηνθηκότι σώματι οὐ πέφυκε προσιζάνειν ὁ ἔρως· οὗ δὲ ἂν εὐανθές τε καὶ εὐῶδες ᾖ, ἐνταῦθα καὶ ἐνιζάνει καὶ μένει. Qui locus multis modis laborat. Gorn. de Pauw geminat *τὸ ἐπακμάζει*, dein. *τ. ἄ. τοῦτο δὲ* vel *κατὰ τοῦτο δὲ ὁ λ. γ.* et pro *ἔστι* post Mercerum recte *ἔτι* reponit, nec non *τὸ εὐῶδες* mutat in *εὐειδές*. Prius forte minus necesse, si repetas verbum *ἐπακμάζει* vel in priore membro intelligas verbum substantivum. Parum quadrat, quod monet comam prato post veris laetitiam et in ipsa hyemis crepidine non deesse, cum isto tempore prata rigent, ut ait Horatius Carm. lib. 4. 12. v. 3. et hyeme diffugiente campis gramina redire scriptores statuunt. Horatius lib. 4. Od. 7. in descriptione verni temporis:

Diffugere nives, redeunt iam gramina campis
Arboribusque comae.

Adde Secundum Sylv. 13. p. 222. Id hic sufficit. Dein

forte legendum *πέπανται μὲν τὰ ἄνθη τοῦτο* vel *κατὰ τοῦτο· ὁ δὲ λ. γ. floribus perit color.* Nisi velis *ταύτης*, scilicet *χροιᾶς*. Pauwii *εὐειδὲς* pro *εὐῶδες* manifeste falsum, cum ad verbum desumta haec sint ex Platonis Symposio, quem locum opportune adduxit dudum Mercerus, ubi scribit: *ἀνανθεῖ γὰρ καὶ ἀπηνθηκότι καὶ σώματι καὶ ψυχῇ καὶ ἄλλῳ ὁτῳοῦν οὐκ ἐνίζει ὁ ἔρως· οὗ δ' εὐανθής τε καὶ εὐώδης τόπος ᾖ, ἐνταῦθα καὶ ἵζει καὶ μένει.* Odorem autem bonum mulierum a poëtis aliisque memorari nec pueri ignorant. Sufficit unus Musaei locus v. 133.

Παρθενικῆς δ' εὔοδμον ἐΰχροον αὐχένα κύσσας.

61

νισσομένης δὲ
Καὶ ῥόδα λευκοχίτωνος ὑπὸ σφυρὰ λάμπετο κούρης.

182 Geminus locus est Nonni Dionys. lib. 10. p. 280. l. 7. de Ampelo:

νεισσομένου δὲ
Ἐκ ποδὸς ἀργυρέοιο ποδῶν ἐρυθαίνετο λειμών.

Miror turpissimam Poëtae maculam non abstersisse eruditos Interpretes, (nam de Pareo, qui bis corrupte citat, non magnopere mirandum,) cum facillimo negotio integritati locum potuissent restituere hoc modo:

Ἐκ ποδὸς ἀργυρέοιο ῥόδων ἐρυθαίνετο λειμών.

Pratum rosarum paulo ante multis inlustravimus: *pedum pratum* qui dixerit, ignoro. Veteribus autem pedes pulchri in pretio fuerunt raroque in describenda forma egregia omissi. Ita Nonnus Lib. 35. p. 866. l. 13.

Καὶ γυμνῆς σκοπίαζεν ἀναινομένης χρόα κούρης
Καὶ σφυρὰ λευκὰ δόκευε.

Lib. 7. p. 214. l. 29. de Semele natante:

Παρθένον ἀργυρόπεζαν ἔσω ποταμοῖο δοκεύω.

Lib. 14. p. 398. l. 26.

Οἰάνθη ῥοδόεσσα καὶ ἀργυρόπεζα Λυκάστη.

ubi interpres vertit *auripedem Lycasten* supino errore, quem etiam conmisit p. 400. l. 5. ubi *ἄργυρα ταρσὰ* ver-

tit *aureas plantas*, quemadmodum et aliis locis. Lib. 15. p. 426. l. 3.

Καὶ χροὸς ἤνθεε κάλλος, ἐλευκαίνοντο δὲ μηροὶ,
Καὶ σφυρὰ φοινίσσοντο, καὶ ὡς κρίνον, ὡς ἀνε-μώνη,
Χιονέων μελέων ῥοδόεις ἀνεφαίνετο λειμών.

Ita *Ἄρτεμις ἀργυρόπεζα* lib. 34. p. 844. l. 31. et *Θέτις* lib. 41. p. 1066. l. 6. lib. 42. p. 1082. l. 10.

Καὶ γλυκὺν αὐχένα Βάκχος ἐδέρκετο καὶ σφυρὰ κούρης 188
Νεισσομένης.

Neque id ignorabat dearum de forma contendentium arbiter Paris apud Coluthum de R. H. v. 132. qui ideo

Χρυσῷ δαιδαλέης ἐφράσσατο κόσμον ἑκάστης
Καὶ πτέρνης μετόπισθε καὶ αὐτῶν ἴχνια ταρσῶν.

Theocritus Idyll. 10, 36.

Βομβύκα χαρίεσσ', οἱ μὲν πόδες ἀστράγαλοι τεῦ.

ubi Scholiastes: — *εὔρυθμοι καὶ ὀρθοὶ, ἢ λευκοὶ, ὡς οἱ ἀστράγαλοι.* Horatius ad Venerem Carm. 4. 1. 25.

Illic bis pueri die
Numen cum teneris virginibus tuum
Laudantes pede candido
In morem Salium ter quatient humum.

Hinc Servius ad Virgil. Ecl. 10, 49.

Ah tibi ne teneras glacies secet aspera plantas!

notat: *Ostendit illam pulchram.* Ceterum adposite admodum pedum pulchritudinem roseumque colorem hic praedicat Poëta, qui spectatorum in oculos aeque ac candida facies incurrere poterant, cum apud veteres saepe crura nudata habebant. Tales describuntur comites Europae apud Achillem Tatium lib. 1. p. 7. *τὸ σκέλος ἅπαν γεγυμνωμέναι, τὸ μὲν ἄνω τοῦ χιτῶνος, τὸ δὲ κάτω τοῦ πεδίλου.* quem locum recte explicat Salmasius p. 541. Talis forsan fuit Hero, quae forte quoque fuit nudo pede et discalceata, quomodo gentilium sacerdotes non parvo numero sacra discalceati, imo plane nu-

184 dis pedibus peragebant. Lectu dignissima sunt quae in eam rem obseiwavit vir praeclara eruditione insignis Io. Braunius de Vestitu Sacerdot. Hebr. lib. 1. cap. 3. §. XI. et post illum inlustr. Spanhemius ad Callim. Hymn. in Cerer. v. 125. Adde, si tanti videtur, Saubertum de Sacrif. cap. 9. p. 181. Ipsi dii nudis pedibus exhibentur aliquando, quemadmodum ex. gr. Saxonum deus antiquissimus Crodo apud Henninium n. 23. ad Tollii Epist. Itiner. 1. Sed et multi alii tali modo incedebant, ut veneficae in sacris magicis. Horatius Sermon. lib. 1. 8. v. 23.

Vidi egomet nigra succinctam vadere palla
Canidiam pedibus nudis passoque capillo.

Qui locus docet non perpetuum esse, quod docet cl. Braunius l. c. p. 65., veneficas alterum pedem nudum habuisse, nisi *pedibus nudis* pro pede nudo positum contendere velis. Non raro quoque qui sacra loca adibant discalceati erant. Ideo Leucippe virginitatem probatura Panis antrum ingrediens veste sacra induitur calceisque caret apud Achillem Tatium lib. 8. p. 515. ἐστολίσατο δὴ Λευκίππη ἱερᾷ στολῇ· ποδήρης χιτὼν, ὀθόνης χιτὼν, ζώνη κατὰ μέσον τὸν χιτῶνα, ταινία περὶ τὴν κεφαλὴν φοινικοβαφὴς, ἀσάνδαλος ὁ πούς. Praecipue vero locum id habebat in dolore et luctu. Ita Nonnus lib. 5. p. 162. l. 8.

φιλοστόργῳ δὲ μενοινῇ
Νήλιπος ἀκρήδεμνος ἱμάσσετο πένθεϊ μήτηρ.

Ita p. 164. l. 9. p. 264. l. 6. Naiades etiam sine sandaliis Bacchi et Ariadnae nuptias canunt apud Nonnum lib. 47. p. 1230. l. 5. Alia mitto. Sed non tantum Hero, quamvis hoc maxime probem, nudis pedibus incessisse videri posset, quia sacerdos Veneris erat, sed et quia antiquo
185 aevo non omnino id inusitatum. Huc refer loca nonnulla ex iis, quae iam adduximus. Tali ex. gr. modo videtur incessisse Ampelus, cui mortuo induisse cothurnos Bacchum refert Nonnus lib. 11. p. 308. l. 23.

Καὶ νέκυός περ ἐόντος ἐδύσατο ταρσὰ κοθόρνοις.
Nec non veteres heroes, Theseus aliique. Vide quae notavit ampl. Cuperus Apotb. Homer. p. 34. Ita capi non incommode posse quibusdam forte videbitur Anacreon Oda 31. v. 5.

> *Ἔμαινετ᾽ Ἀλκμαίων τε*
> *Χ᾽ ὁ λευκόπους Ὀρέστης,*
> *Τὰς μητέρας κτανόντες.*

In quo loco iuvenis eruditissimus Georgius Arnaldus Animadv. Critic. cap. 5. p. 28. emendat *Ἀελλόπους Ὀρέστης*, me non probante. Tutius enim verti posse cum interpretibus *Et pulchris pedibus praeditus Orestes*, quam quidquam hic novari putem. Nihil certe valet quod obiicit elegans iuvenis, epitheton illud muliercu-lae magis convenire, quam Oresti, cuius inmanis statura septem cubitos superaret. Theseus erat heros inter mortales fortissimus, ut vel ex honorifico testimonio Nestoris apud Homer. Iliad. *Α.* v. 265. patet, et tamen pulchri eius pedes laudantur. Ita Ariadne apud Catullum de Nupt. Pelei et Thetidos:

> *Quae tibi iucundo famularer serva labore*
> *Candida permulcens liquidis vestigia lymphis.*

ubi *candida vestigia* sunt pulchra, quemadmodum *pede candido* in loco Horatii iam citato. Acro interpretatur *pulchro:* Pulchrum autem eum fuisse patet ex Hygino cap. 270. ubi inter eos, *qui formosissimi fuerunt,*
refertur *Theseus Aegei et Aethrae filius, quem Aria-* 186
dne amavit. Aliae emendationes virorum doctorum non magni momenti videntur. Pauwii *λευκόνους* nullo modo placet, minus adhuc *Ὁ λαγώπους Ὀρέστης* alterius, quae referuntur in Observ. Miscell. Vol. III. p. 6. et seqq. in notis *Χὠ λεύκοφρυς* vel *Χὠ λευκόχρους*, quae protulit vir eruditissimus, etiam minus necessaria. Recte tamen idem illam Barnesii *de albis cothurnis* sententiam ex Istro Grammatico refutavit: vellem et alteram de Oreste in furore suo nudis pedibus currente, cum id furen-

tibus saepissime adscribatur. Nonnus lib. 9. p. 264. l. 5. de Inone in furorem a Iunone acta:

« Ἐκ θαλάμου δὲ φυγοῦσα διέδραμε δύσγαμος Ἰνὼ
Τρηχαλέας ἀπέδιλος ἐπισκαίρουσα κολώνας.

Tales Bacchae describuntur lib. 14. p. 408. l. 3.

Ἄλλη ταρσὰ φέρουσα κατ' οὔρεα γυμνὰ πεδίλων
Ποσσὶ βάτους πατέουσα καὶ ὀξυέθειρας ἀκάνθας
Θηγαλέῃ στατὸν ἴχνος ἐπεστήριξεν ἀχέρδῳ.

Ita l. 17.

ἣν δὲ νοῆσαι
Παρθένον ἀκρήδεμνον ἀσάμβαλον ὑψόθι πέτρης
Τρηχαλέῳ κρημνῷ περισκαίρουσαν ἐρίπνης.
Οὐ σκοπιὴν δ' ἔφριξε δυσέμβατον· οὐ πόδα κούρη
Ὀξυπαγὴς ἀπέδιλον ὄνυξ ἐχάρασσε κολώνης.

CAPUT IX.

Veteres poëtae a recentioribus mendacii arguuntur. Tres Gratias statuit vulgatior sententia, alii tamen duas. Homerus non unam sed plures fingit, alii tamen unam tantum. In nominibus ingens discrepantia. Orpheus tentatus. Emendatus Phurnutus. Bacchi et Iunonis
187 *filias cum aliis facit Nonnus, alibi tamen parum sibi constans Coronide natas canit, alii aliter. Aglaia Vulcani uxor. Phurnuti Interpres notatus. Sedes pulchritudinis praecipua oculi. Oculi pulchri raro omissi in formosarum forma describenda. Gratiae et Cupidines in oculis et reliquis membrorum partibus excubant. Horatii Scholiastes MS. emendatus. Νοῦς et φρένες, κραδίη et θυμὸς, animus et mens, mentes et corda saepius iunguntur. Gentes et mentes permutantur. Prosper tentatus. Scholiastae delirum acumen. Oculos et mentem iungunt. Tentatus Nonnus. Artificiosus poëtarum mos in carminibus aliquos introducendi iisque longiorem ser-*

monem tribuendi. Καί τις, Atque aliquis, eleganter ponitur.

63. οἱ δὲ παλαιοὶ
Τρεῖς Χάριτας ψεύσαντο πεφυκέναι.

Aliquando poëtae veteres mendacii arguuntur a recentioribus, ut Homerus a Nonno lib. 42. p. 1092. l. 9. in re quoque amatoria:

γυναιμανέοντι δὲ μούνῳ
Οὐ κόρος ἐστὶ πόθων, ἐψεύσατο βίβλος Ὁμήρου.

Homeri locum adnotavit Falkenburgius p. 1856. Neque talibus suae desunt Veneres. A Musaeo hic notari Hesiodum discimus ex Aristaeneto lib. 1. ep. 10. p. 58. *καὶ τοῖς ὄμμασι Χάριτες οὐ τρεῖς καθ' Ἡσίοδον, ἀλλὰ δεκάδων περιχορεύει δεκάς.* Locus Poëtae invenitur in Theogonia v. 907.

Τρεῖς δέ οἱ Εὐρυνόμη Χάριτας τέκε καλλιπαρήους,
Ὠκεανοῦ κούρη πολυήρατον εἶδος ἔχουσα,
Ἀγλαΐην καὶ Εὐφροσύνην Θαλίην τ' ἐρατεινήν.

ubi reponentem Guietum *Ἀγλαΐην τε καὶ* audio. Haec autem sententia, quae ternas Gratias statuit, vulgatior est, quamvis non desint qui diversum numerum ineunt. Ita ab Atheniensibus Clitan et Phaennam, a Lacedaemoniis Auxo et Hegemonen, adeoque binas tantum cul- 188
tas esse ex Pausania docuit eruditiss. Cuperus Apoth. Homer. p. 27. 28. Confer et Phurnutum cap. 15. Aliud agebat ampl. Cuperus p. 27., cum unam tantum ab Homero statui ex opinione Heraclidis Pontici in Alleg. credebat. En verba Homeri Iliad. Ξ. 267.

Ἀλλ' ἴθ', ἐγὼ δέ κέ τοι Χαρίτων μίαν ὁπλοτεράων
Δώσω ὀπυιέμεναι καὶ σὴν κεκλῆσθαι ἄκοιτιν,
Πασιθέην, ἧς αἰὲν ἐέλδεαι ἤματα πάντα.

Eadem ratione potuisset elicere Musaeum v. 77. loco gemino unam Gratiam statuere:

Καὶ τάχα Κύπρις ἔχει Χαρίτων μίαν ὁπλοτεράων.

Quod quam falsum sit, nemo nescit. Quin diserte Homerus Iliad. *P.* 51.

Αἵματι οἱ δεύοντο κόμαι, Χαρίτεσσιν ὁμοῖαι.

V. et Iliad. Σ. 381. Neque id tradit ipse Heraclides p. 468. (hunc enim locum respici puto), qui scribit: *ὅθεν συνοικοῦσαν οὐκ ἀπιθάνως τῷ τῶν ὅλων ἀρχιτέκτονι* (Vulcano) *πεποίηκε τὴν Χάριν* (Homerus). Unam autem ponit Scholiastes Homeri Iliad. Ξ. v. 230. laudante Galeo ad Phurnutum p. 162. In nominibus autem Gratiarum non minor discrepantia. Scholiastes noster memorat *Κάλλος, Φρόνησιν καὶ Ἔργον.* Cum Hesiodo facit Orpheus Suffimine Gratiarum p. 156.

Θυγατέρες Ζηνός τε καὶ Εὐνομίης βαθυκόλπου,
Ἀγλαΐη τε, Θάλεια καὶ Εὐφροσύνη πολύολβε.

ubi pro *Εὐνομίη* reponendum forte *Εὐρυνόμη*, cum *Εὐνομίη* sit filia Thetidis et Iovis. V. Hesiod. v. 902. Favent Apollodorus, Hyginus, nec non Phurnutus cap.
189 15., qui et aliis nominibus vocari scribit, ut *Εὐρυδομένην* vel, ut legitur in MS. Galei, *Εὐρυδόμην*, nec non *Αὐτομεδούσην*, quemadmodum recte coniectasse mihi videtur idem vir doctus pro *Εὐρυμ.* Eurynomen Oceani et Tethyos filiam memorat Hesiodus in Theog. v. 358. Eurynomen quoque Oceani filiam Homerus Iliad. Σ. 398. Sed frustra fere in fabulis quaeras constantiam. Cum Orpheo vero et Hesiodo facit Phurnutus, sed loco corrupto. Pro *Εὐφρόνη* enim omnino restituendum *Εὐφροσύνη*, favente Galei MS. Lactantius ad Stat. 1. Theb. 286. pro *Thalia* habet *Pasithea*, quemadmodum *Pithonem* Proclus ad Hesiodum notante eruditiss. Munckero ad Hygin. p. 10., quem consule, ut et doctiss. Falkenburgium ad Nonnum lib. 33. p. 820. l. 1., qui Pasitheam, quam Nonnus memorat, eandem ac Euphrosynem putat. Illic autem Poëta Gratias Bacchi filias facit. Matrem autem iis adsignat Iunonem lib. 31. p. 794. l. 16.

Ἔκλυον, ὡς ποθέεις Χαρίτων μίαν. ἀλλ' ἐνὶ θυμῷ
Οἶστρον ἔχων θαλάμοιο φυλάσσεο, μὴ δὲ χαλέψῃς
Μητέρα Πασιθέης ζυγίαν θαλαμηπόλον Ἥρην.

quemadmodum et Coluthus de R. H. v. 87. et v. 171. nec non Phurnutus. Parum autem sibi constans Nonnus lib. 48. p. 1280. l. 19. Coronidis et Bacchi filias facit:

Σιγήσω φιλότητα Κορωνίδος, ἧς ἀπὸ λέκτρων
Τρεῖς Χάριτες γεγάασιν ὁμόζυγες.

Munckerus ad Hygin. p. 10. laudat lib. 8. ubi diu frustra id quaesivi. Phurnutus tradit ab aliis matrem ipsarum tradi Euanthen, ab aliis Aglaiam vel, ut emendat Gale, *Αἴγλην*. Iovis filias facit Hesiodus l. c. Aglaiam autem Vulcanus duxit uxorem. V. Hesiod. v. 945. Haec simpliciter *Χάρις* vocatur Homero Iliad. *Σ*. 381. Nonno lib. 190
29. p. 760. l. 11. et 14. Phurnutus cap. 15. *συνοικεῖν δ' Ὅμηρος ἔφη μίαν τῶν Χαρίτων Ἡφαίστῳ.* quae Interpres vertit *unam e Gratiarum numero cohabitare Vulcano*, barbare et inperite.

64. *εἷς δέ τις Ἡροῦς*
Ὀφθαλμὸς γελόων ἑκατὸν Χαρίτεσσι τεθήλει.

Praecipuam pulchritudinis sedem in oculis esse formarum spectatores tradunt. Achilles Tatius lib. 6. p. 371. *ἰδὼν δὲ ὁ Θέρσανδρος τὸ κάλλος ἐκ παραδρομῆς, ὡς ἁρπαζομένης ἀστραπῆς, (μάλιστα γὰρ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς κάθηται τὸ κάλλος,) ἀφῆκε τὴν ψυχὴν ἐπ' αὐτὴν καὶ εἱστήκει τῇ θέᾳ δεδεμένος.* Ita p. 375. *ἐπειδὴ γὰρ εἰς τὰ ὄμματα τῶν καλῶν τὸ κάλλος κάθηται, ῥέον δὲ ἐκεῖθεν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ὁρώντων ἵσταται.* Oculos pulchros describit Aristaenetus lib. 1. ep. 1. p. 4. *ὀφθαλμοὶ μεγάλοι τε καὶ διαυγεῖς καὶ καθαρῷ φωτὶ διαλάμποντες· τὸ δὲ μέλαν αὐτῶν, αἱ κόραι μελάνταται· καὶ τὸ κύκλῳ λευκὸν, αἴγλῃ λευκοτάτῃ·* (ita omnino legendum cum cl. Pauwio) *καὶ ἑκάτερον ὑπερβολῇ πρὸς τὸ ἕτερον ἐπιδείκνυται· καὶ τὸ λίαν ἀνόμοιον εὐδοκιμεῖ παρακείμενον. ἔνθα δὴ τὰς Χάριτας ἐγκαθιδρυμένας πάρεστι προσκυνεῖν.* Achilles Tatius lib. 6. p. 373. *ἐὰν δὲ ἡδὺς, καὶ τοῦ μέλανος ἔχων τὴν βαφὴν ἠρέμα τῷ λευκῷ στεφανούμενος.* Horatius Carm. lib. 1. 32. v. 11.

Et Lycum nigris oculis nigroque
Crine decorum.

ubi Acro: *Pulchrum enim hunc puerum Lycum Alcaeus dilexit. Pulchritudo autem puerorum saepe nigris decoratur oculis.* Hinc in descriptione formosarum raro omittuntur. Acontius apud Ovid. Heroid. ep. 20. ad Cydippen:

191 *Tu facis hoc oculique tui, quibus ignea cedunt*
Sidera; qui flammae caussa fuere meae.

Hinc venustate plenissimae locutiones, quibus Gratiae et Cupidines oculis insidere dicuntur apud Aristaenetum lib. 1. ep. 1. et 10. locis iam ante adductis. Ita Theocritus Idyll. 18, 37.

Ὡς Ἑλένα, τᾶς πάντες ἐπ' ὄμμασιν ἵμεροι ἐντί.

Atque ita Gratias, Cupidines Veneresque in aliis corporis membris non minore elegantia locant. Horatius Carm. lib. 4. 13. v. 6. de Cupidine:

Ille virentis et
Doctae psallere Chiae
Pulchris excubat in genis.

ubi Acro notat: *Multum decoram vult Chiam mulierem videri, vel quod virenti aetate sit et docta psallere* (*saltare* Scholiastes MS. conrupte), *vel quod genis, id est facie, pulchra sit,* (*vel oculis pulchri sit* l. *pulchris sit* MS. minus recte) *et ideo Cupidinem excubare in eius genis* (*in genis* i. *in maxillis eius* MS.) *induxit.* Alciphron lib. 3. ep. 1. τὸ δὲ ὅλον πρόσωπον αὐταῖς ἐνορχεῖσθαι ταῖς παρειαῖς εἴποις ἂν τὰς Χάριτας τὸν Ὀρχομενὸν ἀπολιπούσας καὶ τῆς Γαργαφίας κρήνης ἀπονιψαμένας. Ita recte Berglerus pro ἀργαφίας. Atque ita vix ulli veterum cedens Secundus Basio XVI.

Da tot basia, quot dedit
Vati multivolo Lesbia, quot tulit:
Quot blandae Veneres quotque Cupidines
Et labella pererrant
Et genas roseas tuas.

72. *Ἑσπόμενον νόον εἶχε καὶ ὄμματα καὶ φρένας ἀνδρῶν.* Eodem modo quasi ex formula iunguntur *νοῦς* et *φρένες* ab Orpheo Argon. v. 1115.

Παίδεσιν ἠδὲ τοκεῦσιν ἐπὶ φρεσὶν ἠδὲ νόοιο. 192

Apud Homerum saepe recurrit *κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν*, ut Iliad. *Α*. v. 411. aliisque locis. Idem non raro *κραδίην* et *θυμὸν* iungit, quod dudum notatum H. Stephano in Thesauro L. G. Tom. II. p. 99. Ita Hesiodus in *Ἔργοις* v. 340. et Orpheus Argon. v. 766. atque ita in Oppiano Cyneg. lib. 1. v. 423. reponit vir eruditus in Observ. Miscell. Vol. II. p. 201.

Καὶ στένος ἄφραστον κραδίῃ καὶ θυμὸς ἀναιδής.

pro *καθαρὸν κ. θ. ἀ.* Ita Latini iungunt *animum* et *mentem*. Valerius Flaccus lib. 1. v. 76.

tu sola animos mentemque peruris
Gloria.

Ibi vid. Burmannus. Ita *mentes* et *corda* Statius lib. 1. Sylv. 2. 183. ex emendatione Marklandi:

Quas ego non mentes, quae non face corda iugavi.

ubi pluribus haec docuit vir egregius. Vulgo *gentes*. Contrariam labem in hac voce contraxit Prosper Carmine de Ingratis P. I. cap. XI.

Dumque suis aditus domino pandente ministris
Crescunt primitiae, fuerint omnino necesse est
Quaedam terrarum partes, ubi gratia nondum
Corda hominum tenebris absorpserat impietatis,
Et dira innumeri demersi nocte peribant,
Cum multae accepto fulgerent lumine gentes.

Ita mea quidem sententia venustius legeretur, quam *mentes*, ut opponantur gentes iis terrarum partibus, quibus gratia nondum adfulserat. Si vulgata magis adrideat, *multae mentes* non incommode opponentur *innumeris*, quod mihi tamen non perplacet. Ceterum haec 193
erant monenda, ut Scholiastae nostri solito more acumen hic fuisse obtusum omnibus pareret. En egregiam

notam: Ἀκόλουθον τὸν νοῦν εἶχε πρὸς τὰς φρένας τῶν ἠϊθέων. Viden' ipsum illud νόον referre ad puellam, quod nemo, nisi caecus, non animadvertit capiendum de iuvenibus? Notandum praeterea poëtam nostrum inserere hic ὄμματα, ut saepe Latini sociare amant *oculos* et *mentem* similiaque. Guntherus lib. 2. v. 421.

Discurrunt oculisque notant ac mente sagaci
Naturam sedemque loci.

Quemadmodum Ovidius Metam. X. 548. dixit

oculos animosque ferarum.

Et, qui instar reliquorum sit, elegantissimus Secundus loco adposito Oda XI. p. 186.

Una inter omnes florida virgines
Terram tenello sollicitans pede
Versabat in gyrum sequaceis
Secum oculos animosque turbae.

Conparandus vero cum poëtae nostri loco praeterea Nonnus, tanto magis quia opem medicam poscere videtur, lib. 33. p. 832. l. 25.

Ὀκναλέοις δὲ πόδεσσι μόγις βραδὺς ἤϊε Μοῤῥεὺς,
Ἐντροπαλιζομένῳ δεδοκημένος ὄμματι νύμφην,
Μεμφόμενος Φαέθοντα ταχύδρομον· ἑσπόμενον δὲ
Χαλκομέδην νόον εἶχεν ὁμόστολον.

Vide an non eleganter refingere liceat ex nostro Musaei loco:

ἑσπόμενον δὲ
Χαλκομέδῃ νόον εἶχεν ὁμόστολον.

194 *sequentem vero*
Chalcomede mentem (Morrhei) *habuit comitem.*

Nisi velis Χαλκομέδῃ.

73. Καί τις ἐν ἠϊθέοισιν ἐθαύμασε καὶ φάτο μῦθον. Egregie observat elegantem et artificiosum poëtarum morem in carminibus plerumque aliquem introducentium, cuius ore vota reliquorum vel questus aliaque exprimunt; longissimas etiam aliquando texunt narrationes, cum usurpant plerumque *Καί τις*, quemadmo-

dum Latini *Atque aliquis.* Nonnus Dionys. lib. 10. p. 284. l. 30.

Καὶ μιν ἰδὼν Σατύρων τις ἐθέλγετο θέσπιδι μορφῇ,
Καὶ κρυφίην ἐρόεσσαν ὑποκλέπτων φάτο φωνήν·
Ἀνδρομέης κραδίης ταμίη φιλοτήσιε Πειθώ.

Lib. 36. p. 904. l. 6.

Καί τις ἀριστεύουσαν ἰδὼν ὑψαύχενα κούρην,
Θαῦμα Φόλῳ κεράσας, τρομερὴν ἐφθέγξατο φωνήν·
Ἆρες, Ἄρες, λίπε τόξα κ. τ. λ.

Vid. et lib. 47. p. 1232. l. 7. lib. 48. p. 1258. l. 28. Lucanus lib. 2. v. 67.

Atque aliquis magno quaerens exempla furori,
Non alios, inquit, motus tunc fata parabant,
Cum post Teutonicos victor Libycosque triumphos
Exsul limosa Marius caput abdidit ulva.

Statius Thebaid. lib. 1. v. 171.

Atque aliquis, cui mens humili laesisse veneno
Summa, nec impositos unquam cervice volenti
Ferre duces, Hancne Ogygiis, ait, aspera rebus
Fata tulere vicem?

Confer, si tanti videbitur, Ovidium Metam. lib. 3. 404. auctorem Elegiae in obitum Drusi v. 191. Neque haec 195
elegantia fugit eruditissimum Sannazarium de Part. Virg. lib. 1. v. 236., ubi Davidem Christo in matris utero concepto apud Manes canentem introducit:

Atque hic insignis funda citharaque decorus,
Insignis sceptro senior, per opaca locorum
Dum graditur nectitque sacros diademate crineis etc.
Attonita subitos concepit mente furores
Divinamque animam et consueto numine plenus
Intorquens oculos venientia fata recenset:
Nascere, magne puer.

CAPUT X.

Musaei loca quaedam exposita. Ἐπιβαίνειν Σπάρτης, accedere Spartae, non adscendere. Καταβαίνειν. Sparta plano loco condita. Σπάρτη et Λακεδαίμων disiunctive memorata unam urbem notant. Parcis parentes diversi tribuuntur ab Hesiodo. Λακεδαίμων Cypri urbs. Spartanae puellae formosissimae. Deinias Weitzio male poëta habitus. Varia lectio in Oraculo. Spartanarum puellarum castimonia decantata. Cursu, lucta etc. publice exercebantur. Ἀγλαΐαι formosae. Venus Gratiarum praeses, nec non Iuno et Phoebus. Gratiis formosae comparatae earumque numerus forma egregia a poëtis saepe auctus. Παπταίνω. Nonni interpretatio quinquies emendata aliaque. Ἐπιβαίνεσθαι concumbere cum aliqua. In coelo esse amatores potiti dilecta spernunt. In coelo esse. Ἀφάσσειν, tangere. Varia lectio in Ovidio reiecta. Intacta mulier casta. Iuvenalis locus contra Marklandum adsertus.

74. Καὶ Σπάρτης ἐπέβην, Λακεδαίμονος ἔδρακον ἄστυ. Non hic cogitarem cum Pareo de Sparta collibus circumdata atque inde ad ipsam adeuntibus adscensu superanda, cum centies verbum hoc usurpetur de iis, qui iter quodcunque ingrediuntur, etiam ubi potior καταβαίνειν usus nonnullis videretur. De Iove in taurum
196 verso cum Europa mari se commissuro Moschus Idyll. 2, 113.

Ἀκτάων δ' ἐπιβὰς προσσω θέεν, ἠΰτε δελφίς.

Nonnus lib. 4. p. 132. l. 8.

Καὶ γαίης ἐπέβη Χαιρωνίδος.

Lib. 20. p. 538. l. 29.

Ἀῤῥαβίης ἐπέβαινε.

Lib. 21. p. 608. l. 1.

Ἤρῃ δ' ὡς ἐνόησε δαϊκταμένων φόνον Ἰνδῶν,
Οὐρανόθεν πεπότητο, δι' ὑψιπόρου δὲ κελεύθου

Ἄστατος ἠνεμόεντι κατέφραγεν ἠέρα ταρσῷ,
Ἀντολίῃ δ' ἐπέβαινε.

Confer lib. 24. p. 640. l. 2. lib. 25. p. 664. l. 8. Theocrit. Idyll. 22, 59. 25, 156. aliaque loca, quae congerere putidum esset. Contra καταβαίνειν pro ἐπιβαίνειν usurpavit Homerus Iliad. Ω. 191. de Priamo:

Αὐτὸς δ' ἐς θάλαμον κατεβήσατο κηώεντα,
Κέδρινον, ὑψόροφον.

Parum iuvat Pareum observasse, Laconiae regionem inter montes positam esse, cum de urbe Sparta hic sermo sit, quam plano loco conditam fuisse nos ignorare non sivit Strabo lib. 8. Ἔστι μὲν οὖν ἐν κοιλοτέρῳ χωρίῳ τὸ τῆς πόλεως ἔδαφος, καίπερ ἀπολαμβάνον ὄρη μεταξύ. A quo non dissentit Polybius lib. 5., quorum loca mihi subpeditavit diligentissimus Meursius Miscell. Lacon. lib. 4. cap. 10. Hinc κοίλην Λακεδαίμονα vocat Homerus Iliad. B. 581. Non enim quenquam tricari velle sperem, ob loca quaedam inaequalia, quae instar tumulorum conplectitur urbs, adscensum eius memorari posse. Ele- 197
ganter autem hoc versu Poëta Spartam et Lacedaemona disiunctive memorat, cum tamen unam urbem tantum significare velit. Nugas agunt, qui hic distinctiones in Spartam regionem et Lacedaemona urbem cogitant, elegantiarum minime protritarum non capaces, quae tamen poëtis in deliciis. Hesiodus in Theogon. v. 217.

Καὶ Μοίρας καὶ Κῆρας ἐγείνατο νηλεοποίνους,
Κλωθώ τε Λάχεσίν τε καὶ Ἄτροπον.

Easdem has esse nemo nescit et ipse docet v. 904. easdem *Μοίρας* vocans:

Μοίρας θ', ᾗς πλείστην τιμὴν πόρε μητίετα Ζεύς,
Κλωθώ τε Λάχεσίν τε καὶ Ἄτροπον.

Ubi notandum Poëtam parentes ipsis dare Themidem et Iovem, cum v. 217. Nocte satas canit, ut Hyginus Nocte et Erebo. Virgilius Aeneid. lib. 2. v. 624.

Tum vero omne mihi visum considere in ignis
Ilium et ex imo verti Neptunia Troia.

Ita saepe voces idem significantes geminant. Homerus Iliad. *Α*. 497.

Ἠερίη δ' ἀνέβη μέγαν οὐρανὸν Οὔλυμπόν τε.

Spartam et Lacedaemona etiam iungit Homerus Iliad. *Β*. 581.

Οἳ δ' εἶχον κοίλην Λακεδαίμονα κητώεσσαν
Φάρην τε Σπάρτην τε πολυτρήρωνά τε Μέσσην.

Miror vero quosdam Interpretes novarum rerum saepe satis cupidos hic non invenisse urbem Cypri mediterra-
198 neam, de qua Stephanus in v. *Λακεδαίμων*: *Ἔστι δὲ ἑτέρα Λακεδαίμων, Κύπρου μεσόγειος.* Sed bonum factum quod ipsis non reperta, cum nihil huc facit.

75. *Ἧχι μόθον καὶ ἄεθλον ἀκούομεν.* Spartanarum puellarum formam prae omnibus reliquis celebratissimam apud Graecos fuisse nemo nescit, ipsa Pythia etiam fatente in Oraculo, quod conservavit Scholiastes Theocriti ad Idyll. 14, 48.

Γαίης μὲν πάσης τὸ Πελασγικὸν Ἄργος ἄμεινον,
Ἵπποι Θρηΐκιαι, Λακεδαιμόνιαι δὲ γυναῖκες.

Ridiculus error est Weitzii, qui versus hos tribuit Deiniae, rari nominis poëtae, cum Scholiastes diserte scribit: *Ἱστορεῖ γὰρ Δεινίας, ὅτι οἱ Μεγαρεῖς — ἐπύθοντο τοῦ θεοῦ, τίνες κρείττονες τυγχάνοιεν. ὁ δὲ ἔφη· Γαίης κ. τ. λ.* Eadem ratione Herodotum, Eusebium aliosque, qui non pauca nobis conservarunt Oracula, poëtis inserere in posterum licebit. Ceterum versu primo Eusebius de Praep. Evang. lib. 5. cap. 29. legit *οὖδας*, quod et in Theodoreto et Tzetze haberi verosimile, cum Franc. Vigerus nullam diversitatem memoret. Illud tamen *Ἄργος* mutandum non videtur, quippe quae *διασημοτάτη πόλις Πελοποννήσου*, teste Stephano. *Πελασγικὸν* autem *Ἄργος* proprio fere epitheto dicitur. Homerus Iliad. *Β*. 681.

ὅσσοι τὸ Πελασγικὸν Ἄργος ἔναιον.

Quem locum respexit Stephanus in v. *Πελασγία.* Sed in viam. Oraculo huic quicquid est scriptorum calculum

adiicit. Athenaeus lib. 13. p. 566. καλλίστας γεννώσης τῆς Σπάρτης τὰς γυναῖκας. Conf. Is. Casaubonum cap. 2. p. 546. Nonnus lib. 47. p. 1106. l. 2.

ἀλλὰ καὶ αὐτὴ
Εἰς τόκον, εἰς ὠδῖνας ἐνικήθη Λακεδαίμων.

Ita alii plurimi, quorum loca congessit diligentissimus 199
Meursius Misc. Lacon. lib. 2. cap. 3. p. 105. et seqq. quem nec Musaei locus fugit. Coluthus de R. H. v. 217. Verum Theodoretus de Graec. Adfection. lib. 10. ansam hinc adripiens carpendi Oraculum inquit: οὗτος καὶ τὰς Λακεδαιμονίων ἐπαινεῖ γυναῖκας ἀδεῶς οἷς ἂν ἐθέλωσι μιγνυμένας. idque iure ipse fecisse videtur Vigero in notis p. 21. Sed tamen Spartanarum castimonia omnibus est decantata, licet nudae a viris spectarentur. Plutarchus Oper. T. I. p. 48. ἡ δὲ γύμνωσις τῶν παρθένων οὐδὲν αἰσχρὸν εἶχεν, αἰδοῦς μὲν παρούσης, ἀκρασίας δὲ ἀπούσης, ἀλλ' ἐθισμὸν ἀφελῆ καὶ ζῆλον εὐεξίας ἐνειργάζετο, καὶ φρονήματος τὸ θῆλυ παρέγευεν οὐκ ἀγεννοῦς, ὡς μηδὲν ἧττον αὐτῷ καὶ ἀρετῆς καὶ φιλοτιμίας μετουσίαν οὖσαν. Missis aliis unum addo Propertii sed elegantem locum lib. 3. El. 12. 1.

Multa tuae, Sparte, miramur iure palaestrae,
Sed mage virginei tot bona gymnasii:
Quod non infames exercet corpore ludos
Inter luctantes nuda puella viros.

Eruditissimus Berglerus cum Weitzio et plerisque Interpretibus de certamine pulchritudinis Spartae instituto locum intelligit, quod in aliis locis solenne. Sed cum apud alium scriptorem simile quid non legerim, amplector cl. Kromaieri opinionem in Dissert. propositam, qui locum capit de more illo, quo virgines publice cursu, lucta, disco ac missilium iaculationibus exercebantur. Plutarchus Oper. Tom. I. p. 47. in Lycurgo: τὰ μέντοι σώματα τῶν παρθένων δρόμοις καὶ πάλαις καὶ βολαῖς δίσκων καὶ ἀκοντίων διεπόνησεν. Quae certamina ἐν ὄψει τῶν νέων facta fuisse tradit p. 48. Propertius

lib. 3. El. 12. l. c. a Krömaiero. Sic ἀγλαΐαι erunt *formosae puellae*, quemadmodum κάλλη apud Lucianum
200 in Dialogo Menippi et Mercurii: ἔνθα Ὑάκινθός τέ ἐστι .... καὶ ὅλως τὰ ἀρχαῖα κάλλη πάντα. Conferri meretur summus Hemsterhuisius pag. 13. Videtur autem Aristaenetus elegantem hunc poëtae locum imitatus fuisse lib. 1. ep. 17. *Πολλὰς τοίνυν ἅτε ταχὺς τῆς πολιτείας ἱππεὺς διελήλυθα πόλεις, καὶ πρός γε τῇ νέᾳ τὴν πρεσβυτέραν ἱστόρηκα Ῥώμην· καὶ τοιαύτην ἐν οὐδετέρᾳ τεθέαμαι. εὐδαίμονες οὖν οἱ Παναρέτην εὐτυχοῦντες οὕτως ὑπερφέρουσαν καὶ τέχνῃ καὶ κάλλει.* Scripsi locum ut vere emendavit Mercerus.

77. *Καὶ τάχα Κύπρις ἔχει Χαρίτων μίαν ὁπλοτεράων.* Venuste: Gratiarum enim praeses Cypria dea. Aristaenetus lib. 1. ep. 1. *ἡνίκα οὖν δέοι γράφειν Ἑλένην ἢ Χάριτας ἢ καὶ αὐτήν γε τὴν ἄρχουσαν τῶν Χαρίτων.* Hinc in Catalectis Pithoei:

Iupiter est genitor: peperit de semine coeli
Harmonia, et Veneris turba ministra fuit.

Hanc enim Munckeri coniecturam ad Hygin. p. 10. alteri, qua reponit *Eunomia*, praeferrem. Vulgo *Hemonia.* Sic peplum Veneris elaborasse ipsas testatur Homerus Iliad. *E.* v. 338. aliaque ministeria alii referunt, ut Nonnus lib. 33. aliisque locis. Idem tamen, adeo fabulatores dictorum memores sunt, lib. 34. p. 844. l. 20.

ὡς μὲν ἀκούω,
Τρεῖς Χάριτες γεγάασι χορήτιδες Ὀρχομενοῖο,
Ἀμφίπολοι Φοίβοιο· χοροπλεκέος δὲ Λυαίου
Εἰσὶ τριηκοσίων Χαρίτων στίχες.

Et Coluthus de R. H. v. 87. Iunonem ipsis praeficit. Hoc autem Musaei loco vides Gratiis conparari pulcherrimam Heronem more apud poëtas admodum recepto. Bacchus de Ariadna apud Nonnum lib. 47. p. 1218. l. 22.

201 *Πασιθέην, εὕδουσαν ἐγείρατε. τίς παρὰ Νάξῳ,*
Τίς Χάριν ἐχλαίνωσεν ἀνείμονα;

Sic alii plures. Saepissime autem solent numerum Gra-

tiarum forma egregia augere. Aristaenetus lib. 1. ep. 1. *κάλλιστα δὲ πάντων ἐκόσμησεν Ἀφροδίτη καὶ τῶν Χαρίτων συνηρίθμησε τῷ χορῷ.* quique instar omnium sit doctissimus Sannazarius in epigrammate longe venustissimo de partu Nysaeae, quod habetur lib. 1. XI.

Exultat palma Venus et nascente puella
Augentur Charites, Cypria turba, deae.

78. *Παπταίνων ἐμόγησα.* Verbum hoc notat diligenti cura adtentoque oculo aliquid inspicere, et non raro ponitur de amatoribus dilectarum formam oculis vestigantibus. Ita Nonnus lib. 1. p. 40. l. 12.

Αὐχένα παπταίνων γυμνούμενον· ἀμφὶ δὲ μορφῇ
Θέλγεται ἀλλοπρόσαλλον ἄγων ἀκόρητον ὀπωπήν.

Vertit interpres *Cervicem contrectans nudam* aliud procul dubio agens, ut et lib. 8. p. 232. l. 12. de Latona errante:

Ἄστατα παπταίνουσα πολυπλανέων σφυρὰ νήσων.

ubi ridicule:

Instabiles prehendens multum errantium radices insularum.

Sic lib. 46. p. 1188. l. 2.

Πενθέα παπταίνων δεδονημένον ἅλματι λύσσης.

Neque adhuc video, cur lib. 14. p. 412. l. 5.

Ἐνθάδε παπταίνω τύπον αἰθέρος· αὐτόχυτον γὰρ
Κεῖνο τόπερ καλέουσι Διὸς πόμα νέκταρ Ὀλύμπου
Νηϊάδες χθονίοισιν ἀναβλύζουσι κυπέλλοις.

maluerit interpretari *Hic sentio imaginem coeli*, quam 202
video. Sed in viam. Idem Nonnus lib. 35. p. 870. l. 23.

Θέλγετο δ' εἰσέτι μᾶλλον ἀνείμονι κάλλεϊ μορφῆς
Παπταίνων προθέουσαν ἀνάμπυκα λευκάδα νύμφην.
Ἡ δέ μιν ὑπερόπευε καὶ αἰδομένη φάτο φωνήν,
Ὠκυτέρην Μορρῆος ὑποπτήσσουσα πορείην.

Versu tertio scribe *ἠπερόπευε.* Alterum forte est typorum flagitium. Versu ultimo *ὑποπτήσσουσα* mallem vertere *metu perculsa ob gressum M.* quam *aspiciens.* Pro *circumspicere* occurrit Iliad. *P.* 84. et v. 115.

Ibid. κόρον δ' οὐχ εὗρον ὀπωπῆς. In hanc sententiam plura occurrunt apud Nonnum, ex. gr. lib. 42. p. 1080. l. 16.

Οὐδέ οἱ εἰσορόωντι κόρος πέλεν· ἱσταμένην γὰρ
Παρθένον ὅσσον ὄπωπε, τόσον πλέον ἤθελε λεύσσειν.

aliisque locis. Verba autem Musaei haec habes etiam apud Coluthum v. 253.

79. *Αὐτίκα τεθναίην λεχέων ἐπιβήμενος Ἡροῦς.* Nota formis ardentium amatorum vota. Nonnus lib. 4. p. 120. l. 8.

Αὐχένα γυμνὸν ἴδοιμι, καὶ ἑζομένοιο πιέσσω
Δάκτυλον ὡς ἀέκουσα, καὶ ὑμετέρου διὰ κόλπου
Τεθναίην, ὅτε μοῦνον ἀφειδέα χεῖρα χαλάσσας
Ἀμφοτέρων θλίψειεν ἐλεύθερον ἄντυγα μαζῶν.

Ita alii. Videtur autem noster in oculis habuisse Homerum Iliad. Σ. 98.

Αὐτίκα τεθναίην, ἐπεὶ οὐκ ἄρ' ἔμελλον ἑταίρῳ
Κτεινομένῳ ἐπαμῦναι.

Ibid. λεχέων ἐπιβήμενος Ἡροῦς. Centies hoc verbum,
203 sicut et ἀναβαίνειν, hoc sensu apud veteres ad cubilia altiora respicientes occurrit, cuius rei exempla congerere putidum esset. Rarior usus est apud Nonnum lib. 8. p. 238. l. 2.

Εἰ δὲ γυναιμανέων ἐπεβήσατο Κυανοχαίτης
Καὶ σὲ σοφῆς προβέβουλεν ἀειδομένης Μελανίππης,
Ἀμφαδὰ κωμάσσειε.

ubi ἐπιβαίνεσθαι notat *concumbere puellae.*

80. *Οὐκ ἂν ἐγὼ κατ' Ὄλυμπον ἐφιμείρω θεὸς εἶναι.* Ita ipse Bacchus in Ampelo furens lib. 10. p. 286. l. 1.

Καί μιν ἔχων ἅτε Βάκχος ὁμέστιον οὐ μενεαίνω
Αἰθέρα ναιετάειν μετανάστιος, οὐ θεὸς εἶναι
Ἤθελον, οὐ Φαέθων φαεσίμβροτος, οὐ πόθον ἕλκω
Νέκταρος, ἀμβροσίης δ' οὐ δεύομαι· οὐκ ἀλεγίζω,
Ἄμπελος εἰ φιλέει με καὶ ἐχθαίρει με Κρονίων.

et l. 27.

Κάλλος ἐμοῦ Σατύροιο φιλαίτερόν ἐστιν Ὀλύμπου.
Quanta vero vis amoris his phrasibus exprimatur, patebit, si adtendamus maximum et inusitatum gaudium alias venire iis locutionibus, quibus eo adfecti *in coelo esse* dicuntur. Statius lib. 1. Sylv. 2. 212.

Quis tibi tunc alacri caelestum munere, care
Stella, dies, quanto salierunt pectora voto,
Dulcia cum dominae dexter connubia vultus
Adnuit! Ire polo nitidosque errare per axes
Visus.

Videndus vir politissimus I. Casp. Gevartius Lect. Pap. lib. 1. 20. p. 71. *Coelo proximos* vocat Boëthius de Consol. Philos. lib. 2. 4. *Quam multos esse coniectas, qui sese coelo proximos arbitrentur, si de fortunae tuae reliquiis pars eis minima contingat.*

82. *Ἱέρειαν ἀφάσσειν.* Ita infra v. 126. 204

Κύπριδος οὔ σοι ἔοικε θεῆς ἱέρειαν ἀφάσσειν.

Eodem sensu Latini vocem *tangere* usurpant. Propertius lib. 2. 25. 9.

Lynceu, tune meam potuisti tangere curam?
Perfide, nonne tibi tunc cecidere manus?

Ita Martialis, Horatius Carm. 3. 11. 10., saepe Ovidius, ex. gr. Metam. 3, 354.

Sed (fuit in tenera tam dura superbia forma)
Nulli illum iuvenes, nullae tetigere puellae.

Ita scribendum cum eruditiss. Burmanno, non *dira.* Quod vero in quibusdam Codicibus reperiri notat vir idem summus *flexere* pro *tetigere*, manum glossatoris aperte prodit, qui id adposuit interpretationis gratia, sed inrito conatu. Quamvis enim *tangere* pro *flectere* usurpari certissimum sit, ab hoc tamen loco alienus ille significatus, quod nemo non facile advertit. Hinc *intacta puella* Amor. 3. 7. 83.

Neve suae possent intactam scire ministrae,
Dedecus hoc sumta dissimulavit aqua.

Quae vox inde *castam* designat apud Iuvenalem Stat. 6, 161.

Sit formosa, decens, dives, fecunda, vetustos
Porticibus disponat avos, intactior omni
Crinibus effusis bellum dirimente Sabina.

Sed obstat celeberrimus Marklandus, qui ad Stat. lib. 2. Sylv. 3. 73. emendat *sit castior omni C.* etc., quia de Sabinis iam maritis id dici nequeat et Scholiastes
205 scribens, *Sit castior Sabinis, quae foedera inter Tatium et Romulum fecerunt*, antiquam hanc esse lectionem credere nos iubeat. Ego vero in Scholiasta nullum praesidium esse puto, quippe quem explicationem tantum vocis rarioris nobis dare voluisse omnino credo. Multo minus hanc vocem Latio prohiberem, quae rarior licet conmode se tuetur, cum secundum analogiam rite deducatur ab *intactus*, significatus autem et alibi reperiatur, ex. gr. apud Statium Sylv. 3. 5. 6.

Et si egomet patrio de litore raptus
Quattuor emeritis per bella, per aequora lustris
Errarem: tu mille procos intacta fugares.

emensis l. Marklandus. Adloquitur hic Poëta uxorem Claudiam dudum virum passam. Si dicas *intactam* hic notare simpliciter *a procis non tactam*, quidni in nostro loco denotare posset *Sabinam a nemine praeter virum tactam?* Iuvat cognotae significationis vox *intemerata*, quae eodem modo pro *casta* ponitur apud Statium lib. 5. Sylv. 1. 60.

Si Babylonis opes, Lydae si pondera gazae
Indorumque dares Serumque Arabumque potentes
Divitias, mallet cum paupertate pudica
Intemerata mori.

Certe Priscilla haec iam taedis secundis erat iugata, et tamen eam *intemeratam* vocat respectu procul dubio virorum aliorum. Quo denique rariora apud scripto-

res et praecipue poëtas toties obvia cum vulgaribus commutaremus?

CAPUT XI.

Νεύματα ἄφθογγα. Interpres Nonni bis reprehensus. Nutus loquaces et similia. Papius reprehensus. Ἀναστέλλειν φέγγος aliaque. Nonni interpres reprehensus. Κυανόπεπλος ὀμίχλη. Nocti caerulea palla tribuitur. Defensus Statius. Nox solem obscurare dicitur. Defensa Lucani lectio vulgata. Sidera pro sole ponuntur aliaque. Stellatus noctis peplus. Musaei locus explicatus. Pareus cum Scholiasta refutatus. Πολυδαίδαλος χιτὼν artificiosa vestis. Albas tunicas sacerdotes gestabant. Sacerdotes maximi civitatibus, Pontifices provinciis a Maximino praepositi candidis chlamydibus induti incedebant. Lactantii locus explicatus et vindicatus. Unus Pontifex provinciae praefectus a Maximino, non duo, quod putabat Bauldri. Praeter sacerdotes veterum dii aliique plurimi candidati erant. Candidatis ministris pro per candidatos ministros. Lactantii loca duo defensa. Sacerdotum vestes aliquando purpureae. 206

102. *Νεύμασιν ἀφθόγγοισι παραπλάζων φρένα κούρης.* Multus in hac locutione Nonnus lib. 1. p. 34. l. 2.

Νεύμασιν ἀφθόγγοισι πέλωρ ἐκάλεσσε Τυφωεύς.

Lib. 47. p. 1216. l. 7.

Νεύμασιν ἀφθόγγοις ἐπεδείκνυεν ἄζυγα κούρην.

Sic *ἄφθογγα δάκρυα* habes lib. 24. p. 628. l. 21.

Δηριάδῃ βασιλῆϊ δυσάγγελος ἵκετο Θουρεὺς,
Δάκρυσιν ἀφθόγγοισιν ἀπαγγέλλων φόνον Ἰνδῶν.

Interpres vertit *Lacrumis non dicendis*, quod puerile. Digitum *σιγαλέον κήρυκα* vocat idem lib. 3. 92. l. 3.

τανυσσαμένη τότε Κάδμῳ
Δάκτυλον ἀντιτύποιο νοήμονα μάρτυρα φωνῆς
Σιγαλέον κήρυκα δόμων σημήνατο Πειθώ.

Sic emendavit Falkenburgius. Vulgo κήρυκι, sicut interpres *praeconi*, quod futile. Ita saepe idem, ut p. 98. l. 3.

Αὐτόματοι κήρυκες ἀναυδέες εἰσὶν ὀπωπαί.

207 Ita lib. 4. p. 112. l. 5. lib. 5. p. 174. l. 33. lib. 33. p. 820. l. 17. etc. Sed in viam. Longo vero intervallo post se νεύματα illa ἄφθογγα relinquunt Veneres Latinorum, qui dicunt *nutu loqui* etc. Ita Ovidius Trist. 2, 453.

Utque refert, digitis saepe est nutuque locutus,
Et tacitam mensae duxit in orbe notam.

Propertius lib. 3. 6. 25. Tibullus lib. 1. 2. 21.

Illa viro coram nutus conferre loquaces
Blandaque conpositis addere verba notis.

ubi evolvisse Broekhusium non poenitebit. Secundus *ocellos loquaculos* vocat Basio VII.

Non datur tua cernere
Labra, non roseas genas
Ocellosque loquaculos.

Digitis nutus quoque tribuitur in Scriptura Sacra Proverb. 6, 13. loco adposito: Ὁ δ' αὐτὸς ἐννεύει ὀφθαλμῷ, σημαίνει δὲ ποδὶ, διδάσκει δὲ ἐννεύμασι δακτύλων. Nostro loco magis convenit Ovidius Amor. 1. 4. 17.

Me specta nutusque meos vultumque loquacem:
Excipe furtivas et refer ipsa notas.
Verba superciliis sine voce loquentia dicam:
Verba leges digitis, verba notata mero.

Sed ad Ovidianam elegantiam *nutus* illi *muti* nullo modo adspirant. Ultimum autem hemistichium sumtum est ex Nonno lib. 42. p. 1096. l. 27.

Εἶπεν ἀκηλήτοιο παραπλάζων φρένα κούρης.

105. *Ἑὴν ἀπέκρυψεν ὀπωπήν.* Minus recte Papius haec et sequentia reddit:

208 *Interdum vultus terra attollebat amoenos*
Leandrum per signa monens occulta vicissim,
Figebatque iterum.

Aliter et recte reliqui. Vid. Kromaierus.

110. *Φέγγος ἀναστείλασα κατήϊεν ἐς δύσιν Ἠώς. Lucem contrahens — Sol* recte vertunt, secus ac in Nonno lib. 20. p. 532. l. 5.

Τοῖσι δὲ τερπομένοισιν ἀνέδραμεν ἕσπερος ἀστὴρ
Φέγγος ἀναστείλας χοροτερπέος Ἠριγενείης.

ubi vertunt: *Lucem emittens.* Nihil ineptius. Varios significatus verbum hoc induit. *μῆνιν ἀναστέλλειν* habes apud Nonn. lib. 24. p. 630. l. 11. *ἅλμα χορείης* lib. 34. p. 852. l. 2. *χιτῶνα* lib. 48. p. 1266. l. 11. et p. 1268. l. 1. aliaque.

113. *Κυανόπεπλον ἐπιθρώσκουσαν ὁμίχλην.* Eadem locutione utitur v. 232.

Ἤδη κυανόπεπλος ἀνέδραμε νυκτὸς ὁμίχλη.

Ita alii nocti vestem nigram dant. Nonnus lib. 38. p. 966. l. 9.

κελαινιόωντι δὲ πέπλῳ
Κρυπτόμενον Φαέθοντα μεσημβριὰς εἶχεν ὁμίχλη.

Orpheus Siderum Suffimine p. 102.

Αὐγάζοντες ἀεὶ νυκτὸς ζοφοειδέα πέπλον.

Iuvencus initio lib. 2.

Iamque dies prono decedens lumine pontum
Inciderat furvamque super nox caerula pallam
Sidereis pictam flammis per inane trahebat.

Statius Theb. 3, 418.

Nox subiit curasque hominum motusque ferarum
Composuit nigroque polos involvit amictu.

Lib. 2, 527. 209

Coeperat humenti Phoebum subtexere palla
Nox et caeruleam terris infuderat umbram.

In quibus versibus miror virum eruditum in Observ. Misc. Vol. I. p. 219. carpere, quod Poëta debuisset dicere *Coelum subtexere palla*, neminem enim esse, qui dixerit noctem obscurare solem. Certe ita locutus Lucanus lib. 1. v. 14. loco laudato a viro docto in nota addita:

Unde venit Titan et nox ubi sidera condit.

Eo enim loco per *sidera* omnino intelligendum putem ipsum solem, quam coniecturam cum aliis prodiderat vir eruditissimus in Observ. Misc. Vol. III. p. 249., ipse tamen parum ea fidens et varias coniecturas proponens, eruditas illas quidem, sed minus necessarias. Obfuit viro eleganti rarior usus vocis *sidera*, quam pro *sidere* poni ignorabat. Ita tamen Guntherus, serioris quidem aevi poëta, sed eruditus et Lucani adsiduus, ut multis docuit celeberrimus Withofius in Specimine Guntheriano, imitator Ligur. lib. 6. v. 189.

Cum tu cunctorum, quos cernunt sidera, regum
Maximus et toto nulli cessurus in orbe.

Per *sidera* intelligendum solem patet ex perpetuo poëtarum usu, qui in talibus semper dicunt *potentissimus eorum, quos sol adspicit* etc. Virgilius Aeneid. lib. 7, 217.

Adferimur pulsi regnis, quae maxima quondam
Extremo veniens Sol aspiciebat Olympo.

Claudianus Cons. 1. Stil. 1, 159.

210 *ductor Stilicho tot gentibus unus,*
Quot vel progrediens vel conspicit occiduus Sol.

Et quis non? Sed haec hactenus. Caligini vestem etiam tribuit Avienus Ora Marit. v. 387.

Dehinc quod aethram quodam amictu vestiat
Caligo, semper nebula condat gurgitem
Et crassiorem nubilo praestet diem.

In verbis *quodam amictu* nil mutandum probavit vir erudit. in Observ. Misc. Vol. I. p. 387. in nota. Stellatum peplum ei dat Fulgentius Mythol. 1. p. 24.

Tum nox stellato mundum circumlita peplo
Caerula rorigeris pigrescere iusserat alis.

Ibi Munckerum, quem nec nostri poëtae locus fugit, consule. Idem pag. 26. *ac caerulanti peplo circumlita.* Orpheus Argon. v. 1026.

Νὺξ δὲ τότ' ἀστροχίτων μέσσην παράμειβε κορείαν.

Quod ipsi epitheton Lunae est v. 511.

118. *Πολυδαίδαλον ἕλκε χιτῶνα.* Interpres in editione Basileensi vertit *variam vestem*; quod ferri nequit, nisi Poëtam dicamus oblitum eorum, quae iam dixerat supra v. 62.

Καὶ ῥόδα λευκοχίτωνος ὑπὸ σφυρὰ λάμπετο κούρης.

Vidit hanc difficultatem Pareus, sed ipsi superandae inpar statim addit: *Nisi velimus dicere, in sacris operandis alba usam, domi alia, sibi ipsi contrarius erit Poëta.* Mirandum acumen! At quis nisi omnibus sensibus fere orbus non videt Poëtam agere de Sacerdote templum nondum egressa? Nonne orationis totius filum, nec non v. 187. et praecipue v. 226. ubi demum templo digressam canit:

Ἀλλήλων ἀέκοντες ἐνοσφίσθησαν ἀνάγκῃ,
Ἡ μὲν ἑὸν ποτὶ πύργον.

nonne, inquam, miselli Commentatoris ineptias luce 211
meridiana clarius ostentant? Scholiastes reddens *πολυκέντητον* non minus sibi aquam haesisse ostendit, cum tamen qui aere nondum lavantur videant haec vertenda *artificiosam traxit vestem*, quemadmodum recte iam in ultimis editionibus castigatum video, relictum tamen v. 338., ubi

Δαιδάλεον ῥήξασα περὶ στήθεσσι χιτῶνα.

reddunt *variam vestem*, quam nos potius *artificiosam* sumus interpretati, nisi velis domi alia, in sacro cultu occupatam alba veste usam sacerdotem, de quo cum nemine litigare vellem. Albas autem vestes plerumque induti erant sacerdotes sacris operaturi. Id de Peruvianis testatur Antonius Zaratta in Historia Peruviana apud Sikium Biblioth. Libr. Nov. Sept. et Oct. A. 1699. Tom. V. p. 671. Ita Maximinus Sacerdotes maximos, quos singulos singulis civitatibus, ut et Pontifices, quos provinciis praeposuerat, candidis chlamydibus ornavit, sicut tradit Lactantius de Mort. Persec. cap. 36. Locum bona cum lectoris, ut spero, venia, quia nemini hactenus intellectus, longiorem licet adponam: *Quibus an-*

nuens novo more Sacerdotes maximos per singulas civitates singulos ex primoribus fecit, qui et sacrificia per omnes deos suos cotidie facerent et veterum sacerdotum ministerio subnixi darent operam, [ut] Christiani neque fabricarent, neque publice aut privatim colerent, sed conprehensos suo iure ad sacrificia cogerent vel iudicibus offerrent. Parumque hoc fuit, nisi etiam provinciis ex altiore dignitatis gradu singulos quasi Pontifices superponeret, et eos utrosque candidis chlamydibus ornatos iussit incedere. Incredibile est, quantas turbas hic dederint Critici, ut tolerabilem hinc sensum elicerent, in omnia se vertentes.
212 Locum non tantum difficilem, sed valde mendosum pronunciat P. Bauldri. Exercuit Interpretes praecipue τὸ *utrosque*, unde Maucroixius duos Pontifices singulis provinciis simul praepositos elicuit, Burnetus unum cunctis provinciae sacerdotibus praepositum, Bauldri duos ex altiore dignitatis gradu, sed qui singuli quasi Pontifices Maximi essent, quod ut clarius intelligatur, reponit audacter sane: *ex altiore dignitatis gradu duos, singulos q. P.* etc. Nihil horum. Simplicissima loci interpretatio est: Maximinum ut singulis civitatibus singulos Sacerdotes maximos, ita provinciis singulos Pontifices praeposuisse, utrosque autem candidis chlamydibus ornatos fuisse. Neque ullam video rationem, cur tam studiose Lactantius inculcaret *utrosque*, si *duos* modo memorasset, quasi verendum, ne lector unum Pontificem candida chlamyde, alterum alia et communi forte veste ornatum suspicaretur. Sed quid bonas horas perdo in refellendis ineptiis huius emendationis, cum non duos sed unum tantum Pontificem provinciae superpositum certissimum sit ex Eusebio Hist. Eccles. lib. 5. cap. 14. p. 254. D. *ἱερέας τε εἰδώλων κατὰ πάντα τόπον καὶ πόλιν, καὶ ἐπὶ τούτων ἑκάστης ἐπαρχίας ἀρχιερέα, τῶν ἐν πολιτείαις ἕνα γέ τινα τὸν μάλιστα ἐμφανῶς διὰ πάσης ἐμπρέψαντα λειτουργίας, μετὰ στρατιωτι-*

κοῦ στίφους καὶ δορυφορίας ἐκτάσσων. *Adhaec Flamines in singulis locis atque urbibus constituit; iisdem Sacerdotem cuiusque provinciae praefecit, eum qui cunctis in curia muneribus egregie perfunctus esset, addito ei militari satellitio.* Viden' reliquis in una provincia Sacerdotibus maximis Pontificem fuisse praefectum, quem ipsis superiorem fuisse pulcre iam docuit ampl. Cuperus? Nec tamen adeo Suffenus sum, ut in loco Lactantii sic explicato nihil esse, quod quenquam offendere queat, mihi persuadeam, quippe qui illa verba, *et eos utrosque* etc. minus eleganter prioribus co- 213
haerere probe percipiam. Sed hoc seculo forte tribuendum, nisi et apud meliores, de quo tamen nondum mihi constat, scriptores similia aliquando reperiantur. Duriora tamen haec Bauldriana emendatione admissa redduntur, cum modorum simul et temporum permutatio hic non adeo elegans statuenda videatur. Sed in viam tandem. De candidis sacerdotum vestibus confer hic Cuperum. Tales indutus Mopsus apud Valerium Flaccum lib. 1. v. 383.

Hic vates Phoebique fides non vana parentis
Mopsus; puniceo cui circumfusa cothurno
Palla imos ferit alba pedes.

quomodo locum legendum esse erudite docet cl. Burmannus. Sic priscorum dii exhibentur in monumentis antiquis, qualis repraesentatur nobis Saxonum deus Crodo apud Henninium ad Toll. Epist. Itiner. 1. p. 31. Conf. Hesiodum in Ἔργοις v. 198. Eas alii plures quoque gestabant. Angelis eas tribuit Lactantius cap. 49. *Tunc demum, amisso visu, deum videre coepit candidatis ministris de se iudicantem.* V. Cuperum. Minime vero et hoc de loco convenit inter Interpretes, sed insolentia locutionis moti intrudunt *circumdatum* vel ita vocem *candidatis* emendant. Cuperus reponit *cum candidatis*. Nihil temere muto. *candidatis ministris* videtur esse idem quod *per candidatos ministros*.

Ne dubites, eodem modo locutus auctor cap. 14. *Nam ut illum ad propositum crudelissimae persecutionis impelleret, occultis ministris palatio subiecit incendium.* Quamvis et hoc de loco in partes scindantur docti, quorum emendationes non refero. Sed et hoc modo coniecit ampl. Cuperus, dubius tamen, an non
214 intelligendi ministri Diocletiani, quibus nesciis palatium incendi fecit. Prior omnino sententia amplectenda. Ceterum harum vestium in nuptiis usum quoque fuisse conligo ex Achille Tatio lib. 3. p. 171., ubi de Andromeda: *ἕστηκε δὲ νυμφικῶς ἐστολισμένη· ποδήρης χιτὼν, λευκὸς ὁ χιτών.* Heroïdum quoque veterum in usu tales vestes fuisse conligere licet ex eodem lib. 1. p. 9. *χιτὼν ἀμφὶ τὰ στέρνα τῆς παρθένου μέχρις αἰδοῦς τοὐντεῦθεν ἐπεκάλυπτεν χλαῖνα τὰ κάτω τοῦ σώματος. λευκὸς ὁ χιτών· ἡ χλαῖνα πορφυρᾶ.* Nec tamen perpetuo albis vestibus, sed et purpureis utebantur sacra celebraturi, quod testatur Servius ad Virgil. Aeneid. lib. 12, 169. *Impolluta et pura dicitur vestis, qua festis diebus uti consueverant sacra celebraturi. Est autem linea et purpurea. Purpura maris vicem ad piandum praebet, linum vero fluminis, quia, cum vere primum in Oriente flumen inundasset, sponte sua linum natum esse, Plinius Secundus dicit.* Vide et quae ibi sequuntur.

CAPUT XII.

Vestis adprehensa in amore. Γενετῆρες, patres, genitores, pro patre et matre. Explicatus Ovidius. Duo epitheta aliquando et plura uni voci a poëtis Graecis et Latinis aptantur. Tentatus Hesiodus. Horatius, Ovidius et Claudianus adserti aliaque. Boni odoris cervix. Candida cervix laudi ducitur. Collo dilectarum amatores oscula figebant. Acro notatus. Humeros, manus, pectus aliasque corporis partes osculabantur veteres. Usus,

praepositionis μετὰ apud Musaeum aliaeque locutiones inlustratae. Ab arvis eorumque cultu locutiones ad sobolis generationem deductae. Σπείρειν. Tentatus Nonnus. Ἀροῦν, φυτεύειν de patre prolem generante. Phavorini locus restitutus. Emendatus Hesiodus. Prima vocis φυτεύειν syllaba brevis est. Φιτύειν, φιτώνυμος, φῖτον et similia. Oraculum apud Achillem Tatium semel, Coluthus bis emendatus. Nonnus emaculatus. Tentatus Orpheus. Defensus Plutarchi locus contra Potterum. Λοχεύειν de patre adhibitum, sicut et parere 215 *aliquando. Locus Attii apud Ciceronem defensus. Τίκτειν de patre positum, ut contra creare et gignere de matre. Ἔργα Κύπριδος, Ἄρηος, Παλλάδος, Θαλάσσης aliaque plurima. Tentatus Hesiodus. Θαλίης μεμηλότες, θαλίης μεμηλότα ἔργα, θαλίης μεμηλότες. Inscriptio vetus apud Tollium adserta. Statius et Propertius defensi. Ἔργα ἔρωτος, ἔργον, opus, in amore.*

124. Ἐμὸν δ' ἀπόλεσσε χιτῶνα. Vestis adprehensae in re amatoria meminit et Nonnus lib. 48. p. 1270. l. 29.

εἰ δέ τις ἀνὴρ
Χερσὶ ποθοβλήτοισι τεῶν ἐδράξατο πέπλων.

125. *Μῆνιν ἐμῶν ἀπόειπε πολυκτεάνων γενετήρων.* Notari velim vocabulum *γενετήρων* de utroque parente eleganter adhibitum. Ita infra v. 180.

Οὐ γὰρ ἐμοῖς τοκέεσσιν ἐπεύαδεν.

Nonnus forte lib. 3. p. 104. l. 16.

Μάρτυς ἐγώ· πατέρων γὰρ ἀπόπροθι δώματα ναίω,

Ita Latini. Tertullianus III. ad uxorem: *nec in terris filii sine consensu patrum rite et iure nubunt.* Statius Theb. lib. 2, 463.

Mira equidem duco, sic primi sanguinis auctor,
Incestique patrum thalami.

Ad quem locum vir eruditus in Observ. Misc. Vol. II. p. 211. et seqq. plurima congessit post P. Burmannum ab ipso laudatum ad Ovidium Metam. lib. 4. v. 60.

Tempore crevit amor, taedae quoque iure coïssent;
Sed vetuere patres.

216 Verum, quod pace virorum summorum dixerim, in loco Ovidii *patres* vulgato significatu capiendos esse docet v. 155.

O multum miseri meus illiusque parentes.

Si enim per *patres* Poëta significare vellet *parentes*, hic scribendum fuerat:

O multum miserique mei illiusque parentes.

quemadmodum olim editum esse testis est Heinsius. Sed haec prae altera sordet lectio. *Genitores* eodem sensu habes apud Catullum in Att. v. 58.

Egone a mea remota haec ferar in nemora domo?
Patria, bonis, amicis, genitoribus abero?

ubi idem vir eruditus consulendus p. 331.

133. *Εὔοδμον, ἐΰχροον αὐχένα κύσσας.* Notari velim duo epitheta uno vocabulo hic aptari, quemadmodum et v. 13., si Scholiastae expositio vera, de qua tamen merito dubitare licet. Ita v. 42. nec non v. 150.

θοὸς, χρυσόῤῥαπις Ἑρμῆς.

et 264.

δέμας δ' ἔχριεν ἐλαίῳ
Εὐόδμῳ, ῥοδέῳ.

Ita et v. 294. Huius conpositionis apud Graecos exempla satis superque obvia, qui aliquando plura etiam aptant. Homerus Iliad. *Τ.* 387.

Ἐκ δ' ἄρα σύριγγος πατρώϊον ἐσπάσατ' ἔγχος
Βριθὺ, μέγα, στιβαρόν.

Iliad. *Υ.* 73.

Ἄντα δ' ἄρ' Ἡφαίστοιο μέγας ποταμὸς, βαθυδίνης.

Ita Iliad. Ξ. 238. Hesiodus in *Ἔργοις* v. 195.

Ζῆλος δ' ἀνθρώποισιν ὀϊζυροῖσιν ἅπασιν
Δυσκέλαδος, κακόχαρτος ὁμαρτήσει στυγερώπης.

217 Conf. v. 63. 83. 789. In Scuto v. 124.

Δεύτερον αὖ θώρηκα περὶ στήθεσσιν ἔδυνε
Καλὸν, χρύσειον, πολυδαίδαλον.

In Theogonia v. 160. et v. 481.

Ἔνθα μὲν ἷκτο φέρουσα θοὴν διὰ νύκτα μέλαιναν.

Verum hic loci legendum puto *θοὴ*, quod multo elegantius. Orpheus Argon. v. 14.

καὶ διφυῆ περιωπέα κυδρὸν Ἔρωτα.

Lycophron Cassandr. v. 5.

Ἀλλ' ἄσπετον χέασα παμμιγῆ βοήν.

Nonnus lib. 37. p. 938. l. 8.

Ἄρσενα καὶ νέον ἵππον ὁδοιπόρον ἄβροχον ἅλμης
Γηραλέη νίκησεν ἐμὴ θήλεια Ποδάργη.

Ita et Latini. Virgilius Aeneid. lib. 6. v. 603.

Lucent genialibus altis
Aurea fulcra toris.

Lib. 3. v. 70.

et lenis crepitans vocat Auster in altum.

Ita enim legendum, non *lene*, recte docet vir eruditus in Observ. Misc. Vol. I. p. 10. contra Servium, qui vitiosum hoc vocat. Adde notam viri docti p. 68. Miror igitur cel. Bentleium in Horatio Carm. lib. 1. 2. 46.

Laetus intersis populo Quirini.

legere, quamvis quatuor libri, probantibus Heinsio et Broekhusio, scribant *Quirino*, usum hoc argumento, quia apud Ovidium Trist. 1. 3. 33.

Dique relinquendi, quos urbs habet alta Quirini,

legi nequeat *alta Quirina* ob adiectiva duo geminata, 218
cum tamen ad Od. 4. 17.

Et domus exilis Plutonia.

pluribus exemplis id adstruxit. Neque audio virum cel. in Ovidio Amor. 3. 6. 45.

Nec te praetereo, qui per cava saxa volutans
Tiburis Argei spumifer arva rigas.

ad Horat. Carm. 1. 7. 14. sine ulla necessitate emendantem *pomifera arva*, cum *spumifer* omnino hic fluvio rapido conveniat, docente P. Burmanno, epitheta

vero duo saepe geminentur. Sic et Claudianus in Pr. Cons. Stilich. 1. v. 133.

Dicite Bisaltae, vel qui Pangaea iuvencis
Scinditis, offenso quantae sub vomere putres
Dissiliant glebis galeae.

ubi Barthius cum Cod. Palat. mallet *ruptis*, Nic. Heinsius *quantis*. Ego contra Codices fere omnes nihil muto. *Quantas galeas* dixit pro *quot* more loquendi praecipue huic seculo proprio. Tibullus 1. 1. 46.

Martia cui somnos classica pulsa fugent.

Quin idem Eleg. 8. v. 17. tria epitheta geminat:

Quid referam, ut volitet crebras intacta per urbes
Alba Palaestino sancta columba Syro.

Verum exosculor aureum elegantissimi Broekhusii monitum: *Ego te, munditiae Latinae studiose, monitum volo, uni hic columbae tria attribui epitheta exemplo non facile alias reperiendo.* Apud Latinos certe exempla diu quaesita non inveni: Graecos aliquando non abhorruisse liquidum ex locis adductis. Saepissime tamen
219 vitari possunt geminata epitheta admisso copulae defectu, cuius in locis quibusdam laudatis etiam forte usus. Atque ita Virgilium lib. 6, 552.

Porta adversa ingens solidoque adamante columnae.

cepit Servius, qui notat: *Distinctione excludendum est vitium de duobus epithetis.* Ita ad v. 887.

Aeneas instat contra telumque coruscat
Ingens arboreum.

monet: *Non sunt duo epitheta, sed Aeneas ingens telum coruscat arboreum.*

Ibid. εὔοδμον — αὐχένα. Ita amator apud Aristaenetum lib. 1. ep. 12. p. 80. puellae ambrosiam spirans collum praedicat: ὁ μὲν οὖν τράχηλος αὐτῆς ἀμβροσίας ὄδωδε.

Ibid. εὔχροον αὐχένα. Bonum hunc colorem candi-

dum esse recte monet Voetius. Ita Aristaenetus lib. 1. ep. 1. p. 6. *τράχηλος λευκός τε καὶ σύμμετρος τῷ προσώπῳ· κἂν ἀκόσμητος ᾖ, δι' ἁβρότητα τεθάῤῥηκεν ἑαυτῷ.* Ovidius Heroïd. ep. 20, 57.

Hoc flavi faciunt crines et eburnea cervix.

Horatius Carm. 3, 9.

Donec gratus eram tibi,
Nec quisquam potior brachia candidae
Cervici iuvenis dabat.

Ita sacer scriptor Cant. cap. 7, 4. sponsae collum turri eburneae conparat.

Ibid. *αὐχένα κύσσας.* Inter varias corporis partes, quibus amatores oscula ferebant, erat et collum. Achilles Tatius lib. 2. p. 73. *ἢν δὲ ταῦτα σοῦ ποιοῦντος καρτερῇ καὶ προσίηται, σὸν ἔργον ἤδη δέσποινάν τε καλεῖν καὶ φιλῆσαι τράχηλον.* Horatius Carm. 2. 12. 25.

Dum flagrantia detorquet ad oscula 220
Cervicem aut facili saevitia negat
Quae poscente magis gaudeat eripi:
Interdum rapere occupat.

Ita legendum cum Bentleio et cl. L. Bos in Animadv. ad hunc poëtam cap. 7. p. 87., ubi notat ita quoque exhibere Codicem Franeq.: quod verum est, sed superscriptum tamen *vel e.* i. e. *vel occupet.* Eadem Scholia interlinearia vocem *detorquet* explicant *inflectat*, ut et *facili saevitia* eleganter *levi luctamine.* Prius etiam ita explicat Acro, qui tamen sibi aquam haesisse clare docet notans: *Inflectit. Describit fastidium mulieris detorquentis se ab osculis amatoris, id est, cum flagrantibus osculis tuis detorquet avertens se, ut magis incitet, ut:* Et fugit ad salices et se cupit ante videri. *Aut illud magis volens intelligi, quod cervicem vertat ad oscula, designans, quod aut facile irascatur, aut facile blandiatur.* Prima interpretatio adversatur genio linguae. Quis enim unquam dixit *cervicem detorquere ad oscula* pro avertere ab osculis? Quid poëta

velit, quisque videt. Sed pergamus. Callimachus Epigr. 44. v. 5. ex emendatione certissima Bentleii:

Ἐλθὼν δ' οὐκ ἐνόησα, τίς ἢ τίνος, ἀλλ' ἐφίλησα
Τὴν δειρήν. εἰ τοῦτ' ἔστ' ἀδίκημ', ἀδικῶ.

Alciphron lib. 1. ep. 28. *σὺ δὲ ἐξαπιναίως ἀναστὰς ἐπειρῶ τὴν δέρην ἀνακλάσας κύσαι.* Ibi vid. erudit. Berglerus. Humeris etiam non raro inponebant. Ovidius 3. Art. Amat. v. 307.

Pars humeri tamen ima tui, pars summa lacerti
Nuda sit, a laeva conspicienda manu.
Hoc vos praecipue, niveae, decet. Hoc ubi vidi,
Oscula ferre humero, qua patet, usque libet.

221 Polyphemus Galateae manum osculari, si os non liceat, cupit apud Theocrit. Idyll. XI. 55.

Ὡς κατέδυν ποτὶ τὶν καὶ τὰν χέρα τεῦ ἐφίλασα,
Αἰ μὴ τὸ στόμα λῇς.

Supplex Polycles apud Aristaen. 1. 13. p. 92. Panacii medici pectus exosculatur: *ἀλλ' ὁ πατὴρ ἔτι μᾶλλον ἱκέτευε τά τε στήθη φιλῶν καὶ τῶν γονάτων ἁπτόμενος.* Multa osculorum genera simul recenset Nonnus lib. 4. p. 122. l. 29. ubi de Harmonia:

Ἠλέκτρης κύσε χεῖρα καὶ ὄμματα καὶ πόδας ἄκρους
Καὶ κεφαλὴν καὶ στέρνα καὶ Ἠμαθίωνος ὀπωπήν.

135. *Κύπρι φίλη μετὰ Κύπριν.* Hac locutione frequentissimus est huius praepositionis usus. Nonnus lib. 18. p. 502. l. 23.

Γηγενέων ὀλετῆρα μετὰ Κρονίδην σε καλέσσω.

Ita lib. 19. p. 512. l. 5. Callim. Hymn. in Iov. v. 36. Apud Achillem Tatium lib. 7. p. 455. aedituus Dianae Ephesinae rogatus a Clinia de Leucippes pulchritudine respondet: *οὐκ ἄλλην τοιαύτην, ἔφην, μετὰ τὴν Ἄρτεμιν εἶδον.*

136. *Ἴσην καλέω σε γυναιξίν.* Ita hoc verbum occurrit apud Nonnum lib. 18. p. 504. l. 10.

Ἄρεος οὐ καλέω σε χερείονα.

Ita p. 502. l. 23.

Γηγενέων ὀλετῆρα μετὰ Κρονίδην σε καλέσσω.

137. *Ἀλλά σε θυγατέρεσσι Διὸς Κρονίωνος ἐΐσκω.* Eadem locutio occurrit apud Nonnum lib. 10. p. 276. l. 19.

οὐ γὰρ ἐΐσκω
Οὐράνιον Διόνυσον ὑποβρυχίῳ Μελικέρτῃ.

Ita lib. 25. p. 656. l. 19. lib. 38. p. 970. l. 5. 222

Ἠελίῳ γὰρ
Δεύτερον ἀστράπτοντι φεραυγέα Βάκχον ἐΐσκω.

138. *Ὄλβιος, ὅς σ' ἐφύτευσε, καὶ ὀλβίη, ἣ τέκε, μήτηρ.*

Cum hoc loco dignissimus est, qui conferatur, Ovidius Metam. 4, 322.

Sive es mortalis, qui te genuere beati,
Et frater felix, et fortunata profecto
Si qua tibi soror est, et quae dedit ubera nutrix.

Et quae sequuntur oppido elegantia.

Ibid. ὅς σ' ἐφύτευσε. Ab arvis eorumque cultu ad sobolis generationem deductas locutiones non raro usurpant auctores. Virgilius Georg. lib. 3. v. 135.

Hoc faciunt, nimio ne luxu obtusior usus
Sit genitali arvo et sulcos oblimet inertis.

ubi recte Servius: *Bene rem turpem aperte a Lucretio tractatam vitavit translationibus, quas omnes ab agricultura transtulit.* et mox: GENITALI ARVO] *Pro muliebri folliculo, quem scilicet vulvam vocant, ut etiam Plinius docet; nam folliculus ante dicebatur.* Hoc usu frequens admodum est verbum σπείρειν apud Nonnum, ut lib. 3. p. 100. l. 4.

ἐνθάδε κούρην
Θηλυτόκοις ἔσπειρε γοναῖς εὐπάρθενος ἀνήρ.

p. 102. l. 7.

Βῆλος ἐπασσυτέρην γενεὴν σπερμήνατο παίδων.

Ita lib. 5. p. 170. l. 17. lib. 48. p. 1282. l. 12.

Εἶχε δὲ Ναρκίσσοιο φερώνυμα φύλλα κορύμβων, 223
Ἠϊθέου χαρίεντος, ὃς εὐπετάλῳ παρὰ Λάτμῳ

Νυμφίος Ἐνδυμίων κεραῆς ἔσπειρε Σελήνης.

Locus conruptus. Erudit. Falkenburgius legit ὅσ' vel ὅν. Posterius rectum. Ἀροῦν hoc significatu frequens apud eundem, ex. gr. lib. 3. p. 102. l. 14.

Ἤροσε τοσσατίων μινυώρια πώεα παίδων.

Ita p. 106. l. 23. Sic et voces inde deductae. Ita lib. 5. p. 152. l. 17. dixit

Αὐτονόην ζυγίων ἀρότων νυμφεύσατο θεσμῷ.

ubi Interpres misere caecutivit. Lucianus in Timone p. 109. εἰ δέ τις ἔμπαλιν ἐλευθέραν γυναῖκα εἰς τὴν οἰκίαν νόμῳ παραλαβὼν ἐπ' ἀρότῳ παίδων γνησίων. ad quem locum pauca notavit eruditiss. Hemsterhuisius p. 105. Hinc et ἀροτὴρ apud Nonnum lib. 3. p. 102. l. 3.

Ζῆνα Λίβυν τέκε Βῆλον ἐμῆς ἀροτῆρα γενέθλης.

aliisque locis plurimis, quae mitto. Ita verbo φυτεύειν idem poëta saepius usus, ut lib. 1. p. 16. l. 23.

ὄφρα φυτεύσῃ
Τάνταλον οὐρανίων ἀεσίφρονα φῶρα κυπέλλων.

lib. 2. p. 62. l. 7. lib. 7. p. 220. l. 16. et l. 28. lib. 10. p. 280. l. 14. loco adposito et nostro fere gemino:

224 *Τίς σε πατὴρ ἐφύτευσε; τίς οὐρανίη τέκε γαστήρ;*
Τίς Χαρίτων σε λόχευσε; τίς ἤροσε καλὸς Ἀπόλλων;

Missis aliorum locis audiamus unicum Phavorini in v. Φυτεύειν ἐπὶ φυτῶν λέγεται, ἤγουν τὴν ῥίζαν αὐτῶν καταβάλλειν. ἀπὸ τούτου καταβάλλειν ἀρχὴν ἐν πράγμασι λέγομεν, καὶ ἐπ' ἀνθρώπων. ὡς Εὐριπίδης· Οὗτος φυτεύει Πέλοπα. καὶ φυτεύειν ἀντὶ τοῦ σπείρειν ἐπὶ πατρός. καὶ παράγεται ἀπὸ τούτου φίτυς, ὁ πατήρ. καὶ ἔστι τοῦ φῖ ἰῶτα. καὶ φιτύω σημαίνει τὸ φυτεύω, ἀποβολῇ τοῦ ε. Ἡσίοδος· φιτύσασα φαίδιμον υἱόν. Quem locum transpositione restitues legendo: καὶ φυτεύειν ἀ. τ. σ. ἐ. π. ὡς Εὐριπίδης· Ο. φ. Π. Dein emenda φιτύσατο. Respicit enim locum Hesiodi in Theogon. v. 985.

Αὐτάρ τοι Κεφάλῳ φυτήσατο φαίδιμον υἱόν.

Ita omnes forte editiones sed mendose exhibent. Emenda ex Phavorino φιτύσατο, quod et reperiri apud Ety-

mologum docuit me Henr. Stephanus in Thes. L. Gr. in hac voce, atque ad Etymologi marginem doctiss. Is. Vossium simili modo locum Sophoclis in Trachiniis emendasse mihi ostendit, quae viri egregii est humanitas, eruditiss. Valckenaerius: eamque emendationem certissimam esse evincit non tantum Grammaticorum consensus, qui merito plurimi fit, sed et perpetuus veterum poëtarum usus primam vocis syllabam nunquam non corripientium, si a paucis locis discesseris, quae indocta librariorum natio corrupit, ex hac observatione omnino corrigenda. Inter haec refer Oraculum, quod exstat apud Achillem Tatium lib. 2. p. 93.

Νῆσος τις ἐστὶ φυτώνυμον αἷμα λαχοῦσα.

ubi, si conferas dicta cap. 3. p. 138., patebit legendum:

Ἔστι δέ τις νῆσος φιτώνυμον αἷμα λαχοῦσα. 225

Sic in Colutho de R. H. v. 122. legendum:

Καὶ χορὸν εὐκελάδων δονάκων ἐπὶ φίτου ἐάσας.

non φυτοῦ: quemadmodum v. 383. pro νεόφυτον emendandum:

Κασσάνδρη νεόφιτον ἀπ' ἀκροπόληος ἰδοῦσα.

Vox tamen hinc deducta φυταλιή apud Coluthum aliosque et praecipue Nonnum plurimis locis producitur, ex. gr. lib. 31. p. 796. l. 5.

ἡ δὲ κομίζειν
Βάλσαμον ἱμείρουσα καὶ Ἰνδῴου δονακῆος
Φυταλιήν, ἑτέρη δὲ ποδῶν εὐώδεα ποίην.

Ultima verba turpissima foedat macula, quam absterges, si legas:

ἑτέρη δὲ ῥόδων εὐώδεα ποίην.

Pedum olentem herbam quis in rerum natura esse fando audivit? At rosam, florum pulcherrimam Venerique sacram, famulas ipsius Gratias legere convenientissimum est. Similem errorem emendavimus supra cap. VIII. p. 182. Verum crediderim istis locis primam produci ob concursum tot syllabarum brevium, quod

L 2

centies poëtae faciunt: idque observo in loco Orphei Suffimine Iovis p. 112.

Ἀστραπαῖε, βρονταῖε, κεραύνιε, φυτάλμιε Ζεῦ.

Id ni placeat, scribe *φιτάλμιε Ζεῦ*. Vocabula autem *φιτύω* etc. bonae satis notae esse docent Grammatici et usus veterum scriptorum. Plutarchus Lacaen. Apophth. Tom. II. p. 241. *οὐκ ἐμὸν τὸ φίτυμα.* Qui et mox refert epigramma:

226 *Ἔῤῥε, κακὸν φίτυμα, διὰ σκότος, τοῦ διὰ μῖσος*
Εὐρώτας δειλαῖς μηδ' ἐλάφοισι ῥέοι.

Miror doct. Potterum Archaeol. Graec. lib. 3. cap. 12. p. 504., ubi locum hunc ex Lacon. Instit. perperam laudat, edere *φύτευμα*, quod an in ullo MS. habeatur equidem dubito. Si ita emendavit, vel auctor, cui sua non raro sublegit, huic labori supersedere potuisset, cum vulgata lectione non tantum non melius, sed et longe deterius sit. Plura exempla conlegisse virum eruditum in Observ. Miscell. Vol. II. p. 196. et seqq. multaque oca conrexisse, inter quae et Hesiodum, sero deprehendo, de quo viri doctissimi consensu mihi gratulor, praecipue cum in tempore viderim.

139. *Γαστὴρ, ἥ σ' ἐλόχευσε.* Plerumque verbum hoc adhibetur de matre prolem pariente, sed et de patre apud Orpheum Argon. v. 133.

τούς ποτε νύμφη
Λαοθόη Μερέτοιο παρευνηθεὶς ἐλόχευσε
Κυλλήνης μεδέων χρυσόῤῥαπις Ἀργειφόντης.

et v. 157.

Οἰνεὺς, τόν ῥ' ἐλόχευσε καὶ Ἀλθαίη ῥοδόπηχυς.

Hinc varios induit significatus inde derivatos. Idem Orpheus v. 43.

Ἠδ' ὅσον Αἰγυπτίων ἱερὸν λόχον ἐξελόχευσα.

et v. 252.

Καὶ οἱ ἀπὸ στηθέων ὄπα λείριον ἐξελόχευσα.

Ut autem *λοχεύειν*, proprie de matre positum, aliquando de patre adhibetur, eodem modo verbo *parere*

utuntur Latini, de quo vid. Sanctius in Minerv. 1, 7. et Perizonius n. 10. Ita ex. gr. L. Attius in Trachiniis 227 apud Ciceron. de N. D. 2, 8. de Deïanira Oenei filia:

Quantum una vecors Oenei partu edita.

quamvis aliter locum hunc capiat cel. Broekhusius ad Propert. 4. 7. 65., cuius explicationem licet non probem, longe tamen praefero emendationi cel. Bentleii conrigentis *Oeneo patre edita.* Cur non minore mutatione legit *Oeneo partu edita*, ut *Oeneo* sit tertius casus? Sed nihil hic movendum satis superque evicit vir eruditus in Observ. Misc. Vol. I. p. 408, 409. Eadem ratio est verbi τίκτειν de patre adhibiti ab Hesiodo in Theog. 208. et 287. Homero Iliad. Ξ. 434. Achille Tatio lib. 1. p. 37. aliisque. Contra *creare* de matre habes apud Virgilium Aeneid. lib. 12, 271.

quos fida crearat
Una tot Arcadio coniunx Tyrrhena Gilippo.

Nec non lib. 7, 282.

patri quos daedala Circe
Subposita de matre nothos furata creavit.

et alibi. Vid. doct. Dukerus ad Florum lib. 1. 6. §. 1. *Nec obscuritas inhibuit, quamvis matre serva creatum. Gignere* de matre quoque usurpavit Virgilius in Ciri v. 65.

Ipsi seu Lamiae mater sit, sive Crataeis,
Sive illam monstro genuit Persaea biformi.

sicut et ignobilis aliquis versifex in Io. Bapt. Ferretii Musis Lapidariis lib. 1. Memor. 36. p. 64.

O Fortuna, fidem quantam mutasti maligne!
Quam genuit genetrix, secum tenet in lare Ditis.

Nec non Boëthius in Confess. Fidei p. 294. *sub quo ex-* 228 *stitit beata virgo Maria —, quae humani generis genuit conditorem.* Idque iam ostendisse ad Cicer. Tusc. Quaest. 1. 42. Davisium monet Burmannus ad Phaedr. 3. 15. 14. De vaccis usurpavit Columella de R. R. lib. 6. cap. 22. §. 1. *Nam et vietae prae vetustate, quod gi-*

gnere desierunt. Ita emendat Heinsius Advers. lib. 3. cap. 8. p. 459. Vide tamen novissimos Interpretes.

141. *Κύπριδος ἔργα* pro nuptiis et concubitu centies fere occurrunt apud bonos scriptores. Achilles Tatius lib. 4. p. 237. *τὸ μὲν γὰρ ἔργον Ἀφροδίτης καὶ ὅρον ἔχει καὶ κόρον.* Antoninus Liber. cap. 21. *αὕτη τὰ μὲν ἔργα τῆς Ἀφροδίτης ἐξύβρισεν.* et mox: *Ἀφροδίτη δὲ, ὅτι αὐτῆς ἠτίμασε τὰ ἔργα.* Ita cap. 37. et 38. Hesiodus in *Ἔργοις* v. 521.

Οὔπω ἔργ' εἰδυῖα πολυχρύσου Ἀφροδίτης.

Eodem modo *Ἄρηος ἔργα* pro bello apud Coluthum de R. H. 182. *Παλλάδός ἔργον* apud Nonnum lib. 24. p. 634. l. 29. et lib. 38. p. 858. l. 20. Sic Virgilius Aeneid. 5, 284.

Olli serva datur, operum haud ignara Minervae.

Ἔργον Ἐννοῦς Nonnus lib. 43. p. 1130. l. 10. Sic *ἔργα μελίσσης* pro melle apud Nonnum lib. 13. p. 366. l. 27. *ἔργον ἀλωῆς* lib. 17. p. 468. l. 1. *ἔργα θαλάσσης* pro piscatura lib. 20. p. 552. l. 24. et in Paraphr. Ioann. 21, 12. *ἔργα κυδοιμοῦ* lib. 27. p. 712. l. 8. *θαλάσσια ἔργα* Homerus Iliad. *B.* 612. Odyss. *E.* 67. *ναὸς ἔργα* Coluthus de R. H. 225. Hesiodus in *Ἔργοις* v. 231.

θαλίῃς δὲ μεμηλότα ἔργα νέμονται.
convivia autem celebrant.

Graevius cap. 6. intelligit per *θαλίῃς μεμηλότα ἔργα* con-
229 vivia seu opera pertinentia ad convivia, quae grata sunt convivis. Heinsius et Guietus legunt *θαλίῃς δὲ μεμηλότες.* Ita Nonnus lib. 37. p. 926. l. 4.

ἡμέτεροι γὰρ
Παντοίαις ἀρετῇσι μεμηλότες εἰσὶ μαχηταί.

Graevio favet alius locus Nonni lib. 42. p. 1104. l. 4.

Μὴ πάλιν ἄλλον ἔρωτι μεμηλότα μῦθον ἀκούσῃ.

Sed scribenda forte vox *Ἔρωτι* litera maiuscula: alterum certe nunquam offendisse me memini. Unde mallem in Hesiodi loco legere

θαλίης δὲ μεμηλότα ἔργα νέμονται.

ex MS. Graevii. Posses et θαλίης μεμηλότες ex Homero Iliad. *E.* v. 708.

Ὃς ῥ' ἐν Ὕλῃ ναίεσκε μέγα πλούτοιο μεμηλώς.

Sed pergamus. γυμνάδος ἔργα occurrunt in Inscriptione inventa in insula Chio apud Tollium in Epist. Itiner. I. p. 5. et Henninium p. 20.

Ἄρτι σε τὸν θάλλοντα νέοις ἐπὶ γυμνάδος ἔργοις,
Ἄβας καλλίστοις ἄνθεσι τερπόμενον.

Henninius p. 21. pro νέοις legendum putat νέων; ego secus censeo. Idem enim denotat quod νέων ἔργα γυμνάδος, quod poëta forte vitavit, ne duo casus secundi a voce γυμνὰς penderent, quod tamen non sine exemplo est. Ita apud Statium *animi equestres* pro *equitis* occurrunt lib. 1. Sylv. 1. 46.

At sonipes habitus animosque imitatus equestres.

Male cel. Marklandus coniectat *heriles.* Propertius 2. 6. 13.

Unde mihi patriis gnatos praebere triumphis?

Nic. Heinsii enim coniectura in notis ad Propert. p. 685. 230
legentis *Latiis triumphis* minus est necessaria. Recte vero cel. Henninius Ἄβας pro Ἥβης poni vidit. Ita Theocritus Idyll. 1. v. 44. Nec raro Doricae voces aliusve dialecti occurrunt in carmine diversa dialecto scripto. Ita apud Plutarchum in Lycurgo T. I. p. 43. Tyrtaeus:

Οἷσι μέλει Σπάρτας ἱμερόεσσα πόλις.

Pro ἔργα Ἀφροδίτης saepe etiam occurrit ἔργα γάμων, ex. gr. apud Nonnum lib. 42. p. 1100. l. 27. p. 1104. l. 5. ἔργα ἔρωτος apud Longum Past. 3. p. 80. et 83. et simpliciter ἔργον apud Achillem Tat. lib. 1. p. 35. 37. 39. et lib. 5. p. 309. Procopium in Supplem. Hist. Arcan. editum a cel. Moneta Menag. Tom. III. p. 256. Eodem significatu apud Ovidium occurrit *opus* Amor. 3. 7. 67.

Quae nunc ecce rigent intempestiva valentque,
Nunc opus exposcunt militiamque suam.

et lib. 1. Eleg. 4.

Saepe mihi dominaeque meae properata voluptas
Veste sub iniecta dulce peregit opus.

Ita Martialis et alii. Hinc ἐνεργεῖν apud Alciphronem lib. 3. ep. 55. p. 412. οἷος ἦν ἐν ὀφθαλμοῖς ἁπάντων ὁρώντων ἐνεργεῖν. ubi pudicas tales locutiones esse disces ex Eustathio apud cel. Berglerum.

CAPUT XIII.

Repetitio earundem vocum, vicinarum admodum licet, multis exemplis demonstrata. Adsertus locus Hesiodi. Δόμος pro dolio. Antiqua Virgilii lectio. Voces derivatae et conpositae saepe repetiuntur. Boëthius emendatus. Vindicatus locus Apollonii Rhodii. Defensa vetus Propertii
231 *lectio plurimis in locis. Ponere urbem. Doctus Epicurus summo iure vocatur. Virgilius semel, Valerius Flaccus aliquoties adsertus, ut et Seneca, aliaque. Statii loca quaedam defensa. Decus et forma iunguntur. Claudianus et Guntherus adserti. Vindicatus Iustinus variis locis. Bellum Graeciae pro eo, quod Graeci inferunt, recte dici contra Schefferum probatur, aliaque. Defensus Florus et Virgilius. Tentatus Ovidius. Vindicati Valerius Flaccus, Statius et Ausonius. Tentatus Claudianus. Emendatus Minucius Felix. Ardua et erecta montium. Tentatus Avienus. Vindicatus locus Statii. Labens manus. Adsertus locus Longi.*

145. Θεσμὰ θεῆς ἐρόεντα. Mox v. 147. habes μελίφρονα θεσμὸν ἐρώτων, et paulo ante v. 142. γαμήλια θεσμὰ θεαίνης, repetitione eiusdem vocis sane vicina, quam et v. 296. 299. 300. aliisque locis observare poteris. Hanc si nonnemo culpare, saltem in poëta seculo non optimo florente excusare, audacior forte emendare sustinebit, ego secus censeo, cum utriusque linguae auctores probatos, historicos, poëtas aliosque eandem

vocem, quae paullo ante, saepe et in eadem re, praecesserat, centies repetere solere dudum deprehenderim, atque adeo virorum in arte critica praestantissimorum, non tantum, qui praecipiti nimis calore lati multa loca conrumpunt, sed et moderatiorum aliquando, emendationes, quibus nullum praeterquam in vitiosa, ut vocant illi, repetitione praesidium est, merito suspectas habeam. Ne vero fortius locutum me, quam re ipsa praestare possum, existimes, en loca, quae mihi notavi, sat multa, plura, si quis id exigat, daturus. Ita Herodotus lib. 1. cap. 10. *μαθοῦσα δὲ τὸ ποιηθὲν ἐκ τοῦ ἀνδρὸς, οὔτε ἀνέβωσεν αἰσχυνθεῖσα, οὔτε ἔδοξε μαθεῖν.* cap. 11. *ἐκάλεε τὸν Γύγεα. ὁ δὲ, οὐδὲν δοκέων αὐτὴν τῶν πρηχθέντων ἐπίστασθαι, ἦλθε καλεόμενος· ἐώθεε γὰρ καὶ πρόσθεν, ὅκως ἡ βασίλεια καλέοι, φοιτᾶν.* Mox: *ἢ* 232
αὐτόν σε αὐτίκα οὕτω ἀποθνήσκειν δεῖ, ὡς ἂν μὴ πάντα πειθόμενος Κανδαύλῃ τοῦ λοιποῦ ἴδῃς τὰ μή σε δεῖ. Ita cap. 2. et 3. aliquoties habes *αἰτέειν δίκας*. Alia loca longe plurima non coacervo. Homerus Iliad. *I.* 251.

Φράζευ, ὅπως Δαναοῖσιν ἀλεξήσεις κακὸν ἦμαρ.
Ὦ πέπον, ἦ μὲν σοί γε πατὴρ ἐπετέλλετο Πηλεὺς
Ἤματι τῷ.

Conf. v. 266. et 269. Hesiodus in *Ἔργοις* v. 27.

Ὦ Πέρση, σὺ δὲ ταῦτα τεῷ ἐνικάτθεο θυμῷ,
Μηδέ σ' Ἔρις κακόχαρτος ἀπ' ἔργου θυμὸν ἐρύκοι.

Conf. v. 20, 21. v. 51, 52, 53. v. 96.

Μούνη δ' αὐτόθι Ἐλπὶς ἐν ἀρρήκτοισι δόμοισι
Ἔνδον ἔμιμνε πίθου ὑπὸ χείλεσιν, οὐδὲ θύραζε
Ἐξέπτη· πρόσθεν γὰρ ἐπέμβαλε πῶμα πίθοιο.

ubi Seleucus praeterea emendat *πίθοισι*: et ita quater in paucis versibus (occurrit enim et v. 94.) repetitam eandem vocem haberes. Verum cassa nuce magistelli hanc ineptam non emerim coniecturam, quippe quae ingratam et, si absit, nunquam quaerendam fundit *ταυτολογίαν*. Fateor rariori usu hic occurrere *δόμον*, sed non ideo loco protinus movendum, praecipue cum le-

ctionem adserat vox θύραζε, quae magis quadrat in domum, quam dolium. Quid? anne nidos avium *domos* a poëtis vocari magis proprium, quam dolium hoc ingens, cui inclusa tot mala? Quid? minusne inproprie δόμοι vocantur arcae, quibus vestes adservantur? Ita tamen Euripides in Alcest. v. 158. Confer omnino eruditissimum Cuperum Observ. lib. 3. cap. 18. Sed pergo. Orpheus quoque repetit Argon. v. 1150. ἀναστήσασθε, cum praecessit v. 1147. ἀνστήσεσθαι. Idem Hymno in Venerem v. 21.

233 *Τερπομένη χαίρεις θνητῶν κυκλίαισι χορείαις,*
Ἢ Νύμφαις τέρπῃ κυανώπισιν ἐν χθονὶ δίᾳ.

Idem Argon. 717.

ὅς ῥ' ὑπόδεκτο
Ἥρωας Μινύας, ξενίῃ δ' ὑπόδεκτο τραπέζῃ.

Callimachus Hymn. in Del. 6. et 10. Theocritus Idyll. 27, 66. et 69. Moschus Idyll. 2, 18, 19. Oraculum apud Achillem Tatium lib. 2. p. 93., ubi v. 2. φέρουσα et 4. φέρειν occurrit. Quale et illud apud Scholiastam Aristophanis Plut. v. 9. Iudas epist. v. 6. Iustinus in praef. §. 1. *Prorsus rem magni et animi et operis adgressus.* mox §. 2. *nonne nobis Pompeius Herculea audacia orbem terrarum adgressus videri debet?* Ita aliis locis multis. Virgilius lib. 8, 240.

umbrosae penitus patuere cavernae
Non secus ac si qua penitus vi terra dehiscens
Infernas reseret sedes.

Ita v. 252. loco notabili:

Faucibus ingentem fumum (mirabile dictu)
Evómit involvitque domum caligine caeca
Prospectum eripiens oculis glomeratque sub antro
Fumiferam noctem commixtis igne tenebris.
Non tulit Alcides animis seque ipse per ignem
Praecipiti iniecit saltu, qua plurimus undam
Fumus agit nebulaque ingens specus aestuat atra.

Hic Cacum in tenebris incendia vana vomentem
Corripit.

Lib. 7. v. 464. scripserat Poëta:

Exultantque aestu latices; furit intus aquae amnis
Fumidus atque alte spumis exuberat amnis.

ubi nunc ex emendatione Vari et Tuccae legimus *aquai.* Ita enim Servius: *Hanc autem diaeresin Tucca et Varus fecerunt. Nam Virgilius sic reliquerat:* furit intus aquae amnis *et* exuberat ut aquae amnis. *quod satis asperum fuit.* Dele *ut aquae* nisi Poëtam scripsisse velis *atque ut aquae s. e. a.* Sed recte haec correxerunt post obitum Virgilii viri doctissimi. Inepte autem in quibusdam editionibus exhibetur *furit intus aquae vis.* 234

Lib. 12, 298.

Obvius ambustum torrem Corynaeus ab ara
Corripit et venienti Ebuso plagamque ferenti
Occupat os flammis. Olli ingens barba reluxit
Nidoremque ambusta dedit.

Idem in Culice v. 50.

Tondentur tenero viridantia gramina morsu;
Pendula proiectis carpuntur et arbuta ramis: etc.
Haec suspensa rapit carpente cacumina morsu.

Ovidius Metam. 8, 233.

Icare, dicebat: pennas adspexit in undis
Devovitque suas artes; corpusque sepulcro
Condidit, et tellus a nomine dicta sepulti.

v. 278.

Praeteritae cessasse ferunt Letoïdos aras.
Tangit et ira deos. At non impune feremus.

v. 377.

Nec iaculis esset, nec equo loca pervia, silvas.
Persequitur Telamon: studioque incautus eundi.

Valerius Flaccus lib. 2, 65.

Axe nitet serpens septenosque implicat ignes.
Sic ait; et certi memorat qui vultus Olympi

Pleïones Hyadumque locos; quo sidere vibret
Ensis et Actaeus niteat qua luce Bootes.

v. 75.

cum primus equis exegit anhelis
Phoebus Athon mediasque diem dispersit in undas.
Certatim remis agitur mare: rostraque cursu
Prima tremunt.

v. 252.

Iam fuge, iam dubiae donum rape mentis et ensem
Tu potius miserae retine. Tunc excipit artus
Obnubitque caput tacitumque ad conscia Bacchi
Templa rapit.

Ita v. 162. et 167. habes geminatum *implet.* aliisque locis. Apud Statium lib. 5. Sylv. 1. v. 147. *alta* occurrit et v. 151. et *aura* v. 149. et 153. Apud Boëthium de Cons. Phil. lib. 2. Metr. V. v. 16. *saeva*, ut et v. 21. et 25., repetitur, et *arma* v. 18. et 20. Guntherus Ligur. 2, 426.

ne protinus agmina iungi
Possent, auctus aquis fluvialibus obstitit amnis.
Ast ubî detumuit fluctus positoque furore
Coepit habere vadum, nec dum residentibus undis
Protinus evectu validorum miles equorum
Non tam flumineas transit quam transnatat undas,
Iunctaque considunt sociatis agmina campis.

Ita enim recte emendavit cel. Withofius in Specim. Gunth. cap. 2. p. 46. pro *cuncta*, de quarum vocum permutatione adeas ante alios Heinsium Advers. lib. 1. cap. 13. p. 141. Idem lib. 1. v. 269. ex emendatione Withofii cap. 1.

Quid iuvenis de laude loquar? quid fortia primae
Acta iuventutis? quid, quod peregrina secutus

Castra dei primis tiro famosus in annis
Gessit?

Vulgo *armis.* Vid. et lib. 4. 486, 489. 489. 490. lib. 9. 434. et 437. Lib. 10. 76.

Ipse per hostiles numeroso milite campos 236
Undique discurrens hostilia quaeque gerendo.

Ita Rosweytha p. 725. v. 760, 761, 763. Plura loca describendi taedium iam me tenet, et te procul dubio legendi, quisquis es, erudite lector. Non possum tamen, quia semel in hanc palaestram est descendendum, hac occasione non adferre numerum non minorem locorum, in quibus voces non quidem easdem, sed tamen derivatas et compositas vicina admodum sibi in sede locari ab auctoribus frequenter admodum clarissimum est. Ex poëtis tantum, quia ipsis praecipue hoc argumento vulnera infliguntur, loca dabo, atque ante alios e Virgilio, qui multus est in his repetitionibus. Sic lib. 7, 458.

Olli somnum ingens rumpit pavor: ossaque et artus
Perfudit toto proruptus corpore sudor.

Ita v. 222. et 225. Lib. 2. v. 25.

Nos abiisse rati et vento petiisse Mycenas.
Ergo omnis longo solvit se Teucria luctu:
Panduntur portae: iuvat ire.

v. 67.

Namque, ut conspectu in medio turbatus inermis
Constitit atque oculis Phrygia agmina circumspexit:
Heu quae nunc tellus, inquit, quae me aequora possunt
Accipere? aut quid iam misero mihi denique restat?

Confer v. 158. 161. v. 186.

coeloque educere iussit,
Ne recipi portis aut duci in moenia possit.

v. 243. 237

Substitit, atque utero sonitum quater arma dedere.
Instamus tamen immemores coecique furore
Et monstrum infelix sacrata sistimus arce.

Conf. v. 315, 317. 337, 388, 340. 494, 496. v. 498.

Fertur in arva furens cumulo camposque per omnis
Cum stabulis armenta trahit. Vidi ipse furentem
Caede Neoptolemum.

Vid. v. 553, 555. 637, 641. lib. 8. v. 238.

inde repente
Impulit: impulsu quo maximus insonat aether.

Addam loca ex Culice, quia eorum usus postea in refutanda Heinsii emendatione, v. 105.

Quae subter viridem residebant coerula muscum.
Iam medias operum partis evectus erat Sol,
Cum densas pastor pecudes cogebat in umbras.
Ut procul aspexit luco residere virenti.

Conf. 100. et 106. v. 145.

Carmina per varios edunt resonantia cantus.
His suberat gelidis manans e fontibus unda,
Quae levibus placidum rivis sonat orta liquorem.

v. 166.

Tollebant aurae venientis ad omnia visus.
Iam magis atque magis corpus revolubile volvens
Attollit nitidis pectus fulgoribus.

Vid. v. 204, 207. v. 211, 213. v. 237, 240. v. 277, 281. v. 290.

nec divae corrupit munera lingua.
Sed tu crudelis, crudelis tu magis, Orpheu,
Oscula cara petens rupisti iussa deorum.

238 Conf. 382, 386. Tibullus lib. 4. El. 1. v. 99.

Adversisque parant acies concurrere signis.

Sequitur v. 202.

Rectus ut aequatis decurrat frontibus ordo.

Conf. 204. et 211. v. 118, 125. Ovidius Metam. 8, 248.

ut, aequali spatio distantibus illis,
Altera pars staret.

Statius lib. 4. Sylv. 4. 1.

noti tibi vatis amorem
Corde exire veta, nec enim Tirynthius almae
Pectus amicitiae: cedit tibi gloria fidi
Theseos, et lacerum qui circa moenia Troiae
Priamidem caeso solatia traxit amico.

Lib. 5. Sylv. 1. v. 110. ex emendatione Marklandi:

vicisti gaudia certe
Ipsius, affuso dum pectore prona sacratos
Ante pedes avide domini tam magna merentis
Volveris. Aonio non sic in vertice gaudet.

Ita lib. 1. Sylv. 2. v. 27.

Cessent mordaces obliqui carminis astus,
Fama tace, subiit leges et frena momordit.

Herc. Surrent. v. 152.

nudosque virorum
Certatus et parva suae simulacra coronae.
Quin age et ipse libens proprii certaminis actus,
Invicta dignare manu!

Boëthius de Cons. Philos. 4. 6. 38.

Et quae motu concitat ire 239
Sistit retrahens ac vaga firmat
Nam nisi rectos revocans itus.

Lib. 5. Sylv. 3. 149.

Quantus equos pugnasque virum decurrere versu
Maeonides, quantumque pios ditarit agrestes
Ascraeus Siculusque senex: qua lege recurrat
Pindaricae vox flexa lyrae.

Huc refer (semel enim haec molestia devoranda) loca, in quibus repetitio haec obvia in fine periodorum. Ita Herodotus lib. 1. cap. 10. *ἐκ τοῦ αὐτοῦ μὲν χωρίου ἡ ὁρμὴ ἔσται, ὅθενπερ καὶ ἐκεῖνος ἐμὲ ἐπεδέξατο γυμνήν· ὑπνωμένῳ δὲ ἡ ἐπιχείρησις ἔσται.* Ita in prooemio, nec non Aelian. V. H. 2, 9. aliisque locis. Boëthius in Conf. Fidei

p. 294. *Reges instituti leguntur: quorum post Saulem primatum David de tribu Iuda legitur adeptus fuisse, qui primus ex gentibus legitur imperasse.* p. 295. *Sed huic tam sanae atque veracissimae fidei exstiterant* (emenda, si quid video, *exstiterunt.*) *multi, qui diversa garrirent: et praeter alios Nestorius et Eutyches repertores haereseos exstiterunt.* Alias repetitionum species enumerare non est animus. Tot exemplis convicti viri eruditi tandem, nisi omnia me fallunt, libenter fatebuntur, Criticos plurimos et primi praecipue ordinis in restituendis id generis locis laterem lavisse, quorum numerum non exiguum oblata hac occasione vindicare conabor. Restitue igitur Apollonium Rhodium Argon. lib. 1. v. 942.

Ἄρκτον μιν καλέουσιν ὄρος περιναιετάοντες.
Καὶ τὸ μὲν ὑβρισταί τε καὶ ἄγριοι ναιετάουσι
Γηγενέες, μέγα θαῦμα περικτιόνεσσιν ἰδέσθαι.

240 Inmerito *pro arido ac ieiuno* locum hunc a cel. Bentleio habitum esse, qui inmani certe mutatione legebat v. 943. ἀμφινέμονται, dudum docuit doct. Iensius Lect. Lucian. lib. 2. cap. 6. p. 177. 178. nec potuit refutare erudit. Arnaldus Animadv. Crit. cap. 6. p. 31. Sed de h. l. postea adhuc agendi dabitur occasio. Sed quia graviora passi et plura longe vulnera Romani scriptores, ipsis ut succurramus par est. Retineatur igitur vulgata Propertii lectio lib. 3. 9. 19.

Ut qui pacato statuisset in orbe columnas,
Tam dura traheret mollia pensa manu.
Persarum statuit Babylona Semiramis urbem.

Ad hunc locum Heinsius in notis p. 704. monet: τὸ statuit et statuisset *non conveniunt. alterum corruptum.* Miror virum eruditum emendationem non protulisse, cum in promptu esset *posuit* vel *posuisset*, quo significatu obvium hoc verbum apud Virgilium Aeneid. lib. 6. v. 18.

Redditus his primum terris, tibi, Phoebe, sacravit
Remigium alarum posuitque immania templa.

Ita lib. 5. v. 69. ubi videatur Servius. Hieronymus in interpretatione Iudithae 1, 3. *posuitque portas eius in altitudinem turrium.* Verum nihil hic muto, ut nec Eleg. 21. v. 6.

Et qua septenas temperat unda vias.

ubi Guietus (v. Heins. p. 737.) perperam vult *perforat*, quia sequitur v. 22.

victrices temperat ira manus.

Sic lib. 3. El. 20. v. 26.

Illic vel studiis animum emendare Platonis
Incipiam, aut hortis, docte Epicure, tuis.
Persequar aut studium linguae, Demosthenis arma,
Librorumque tuos, docte Menandre, sales.

cum unanimi consensu repraesentent omnes editiones 241
et MSS., tamen Nic. Heinsius coniectat *Ludorum.... culte M.:* neque enim placet bis repetitum *docte.* Idem torsit Broekhusium, sed qui alia via rem expedire conatur legendo scilicet *dux Epicure:* Epicurum enim fuisse indoctum adfirmat. Adeo autem coniectura hac fidit vir elegans, ut in ipsum textum invexerit. Nollem factum. Vulgatam enim lectionem et nomen nobilissimi Philosophi, hanc iniuriam ipsi inferri dolens, strenue et erudite defendit cel. Vlamingius ad Boëthium de C. P. lib. 3. Metr. XI. 15., ubi observat Broekhusii emendationem suis membranis et omnibus Codicibus adversari; apud optimos poëtas epithetorum abusum esse ingentem; Torquatum apud Cicer. lib. 1. de Finibus ipsum *doctum* potius quam *indoctum* vocandum esse adserere; nec tam praeclare potuisse de vita moribusque hominum disserere sine cognitione historicorum; imo inter Historicos relatum a Vossio; nosque ablegat ad Gassendum; *doctos* dici eleganter *duces,* qui

enim in arte aliqua excellunt eo titulo ornari, Epicurum autem in Physicis parem vix habuisse; tandem ita vocari a Petronio cap. 122.

Ipse pater veri doctus Epicurus in arte
Iussit.

ita enim diserte scribere Codicem Traguriannm. Haec breviter ex nota longiori delibasse non poenitet. Nihil novandum quoque puto lib. 1. El. 2. 9.

Adspice, quot submittat humus formosa colores
Et veniant hederae sponte sua melius,
Surgat et in solis formosius arbutus antris.

Neque enim audio Bentleium ad Horat. p. 38. *frondo-*
242 *sior* emendantem, quia arbutus rara fronde est; ut nec erudit. Heinsium Advers. lib. 2. cap. 6. p. 247., qui magno molimine repositum it *pomosior*. Sanam quoque contendo esse vulgarem lectionem Eleg. 9. v. 9.

Quid tibi nunc misero prodest grave dicere carmen?

quamvis occurrat v. 6. *dicere* et v. 8. praecedente

Atque utinam posito dicar amore rudis.

Veterem hanc esse lectionem vel inde patet, quia Heinsius p. 663. emendat *ducere*, quemadmodum editum est a Broekhusio, quod miror, nulla lectionis varietate memorata. Sana etiam antiqua scriptura lib. 3. 23. 17.

Nunc demum vasto fessi resipiscimus aestu,
Vulnera et ad sanum nunc coiere mea.

quamvis praecessit v. 10.

Elicere aut vasto Thessala saga mari.

Minus recte Heinsius Advers. 1, 9. p. 94. et in notis p. 738. legit *insano aestu*, quod parum mihi placet, et, ne concurrat haec vox cum *sanum*, ibi legit *ad planum*, coniectura forsan non spernenda, quamvis alteram sectionem tueatur Broekhusius. Nullo quoque modo adsurgere possum cel. Marklando ad Stat. lib. 2. Sylv. 1. v. 45. in Virgilio lib. 10. v. 96. pro

cunctique fremebant
Caelicolae adsensu vario, ceu flamina prima
Cum deprensa fremunt sylvis.

coniectanti *gemunt.* Nulla ratio quoque est, cur Heinsius in Valerio Flacco lib. 2. v. 141.

Huic dea cum lacrymis et nota veste Neaerae 243
Icta genas.

Bulaei *Picta* reiiciat eo argumento, quia infra v. 150. occurit *picta manus:* quamvis ipsam lectionem minime probem, cum persuasus sim cum Zinzerlingo et Burmanno (nam quod in nota occurrit *picta* typorum videtur flagitium) legendum *Ficta genas*, i. e. ementita; neque enim unquam Lesbias mulieres genas pictas habuisse, qualem tamen, si quid efficere vellet, Fama simulare debebat, legere me memini. V. 254. iterum Heinsio displicet

tacitumque ad conscia Bacchi
Templa rapit.

cum v. 257. sequatur *tacita:* inmerito, ut iam cel. Burmannus observavit, qui et v. 138. secure legit:

manet illa toro; famulasque fatigat
Velleribus: tardi reputant quae tempora belli
Ante torum et longo mulcent insomnia penso.

quam lectionem omnium coniecturis praefero: certe *Litoribus* absurdum est, et explicatio Vossii inepta et ipsi Valerio contraria, qui v. 135. canit:

Illa abit et mediam gaudens defertur in urbem.

Toro tamen non placet prae veteri lectione *virum,* quam probant Aldus, Zinzerlingus et Vossius, nec non Codices. Idem tamen Heinsius, quod mirere, v. 43. pro

Ac velut ignota captus regione viarum.

raptus coniecit, teste Burmanno, cum tamen v. 39. *raptos* praecesserat et vulgata lectione deterius est. In Seneca paucis defungar. In Herc. Oet. v. 621.

Cupit hic gazis implere famem: 244
Nec tamen omnis plaga gemmiferi

Sufficit Istri; nec tota sitim
Lydia vincit; nec quae zephyro
Subdita tellus, stupet aurato
Flumine clarum radiare Tagum;
Nec si totus serviat Hebrus,
Ruraque dives cingat Hydaspes,
Intraque suos currere fines
Spectet toto flumine Gangem.

Ad hunc locum, quem praetervectus fuit Gronovius, varia notavit vir eruditus in Observ. Misc. Vol. I. p. 77. 78. nec non p. 287. et seqq. *Gemmifer Ister* merito displicuit, sed non in *Indi* vox erat mutanda, vel *Austri,* sed potius in *Euri* cum Nic. Heinsio; an enim *plaga fluvii* recte dicatur dubito. Pro illo alioqui faceret Boëthius de Cons. Philos. lib. 3. metr. X.

Aut Indus calido propinquus orbi,
Candidis miscens virides lapillos.

Libya, quae coniectura Lincolniensis, optime refutata a viro docto p. 288. et 289. Nec placet alterum illud: *N. s. votis s. Eurus,* quamvis nondum mihi constet de veritate vocis *Hebrus,* licet ab ultima seculorum memoria auriferum hunc fluvium celebratum autumet, sed auctoritate nulla fultus, doct. Henninius ad Toll. Epist. Itiner. 1. p. 28.: cum utique, si quid mutandum, nihil verius sit emendatione eorum, qui *Hermus* restituunt, favente perpetuo ipsius imitatore Boëthio l. c.

Non quicquid Tagus aureis arenis
Donat, aut Hermus rutilante ripa.

245 Neque placet, quod monet vir eruditus, melius convenire *soli s. H.* ob repetitionem vocis *totus,* quamvis non inde sequeretur Poëtam ita scripsisse, cum nihil hac tragoedia sit miserius, quae parcius erant Poëtae, siquid video, obiicienda, cum similia toties occurrunt. Quare damno quoque Lincolniensis coniecturam legentis *torto,* quae vulgaris est emendatio, et centies, saepe tamen infelici successu, a Criticis tentata. Minus ne-

cessaria quoque videtur coniectura summi Gronovii in Herc. Fur. v. 22. legentis

escendat licet
Meumque victrix teneat Alcmene torum.

pro *locum*, quia praecesserat v. 4.

Locumque coelo pulsa pellicibus dedi.

Venio ad Statium ab acutissimo viro Ierem. Marklando, quemadmodum multis in locis felicissime sanatum, sic aliquando, ubi minus necessaria medicina, tentatum, ut ex. gr. lib. 3. Sylv. 3. 111.

Quis sublime genus formamque insignis Hetruscae
Nesciat? haud quanquam proprio mihi cognita visu,
Sed decus eximium formae par reddit imago
Vultibus.

Ibi enim reponit *decus famamque*, quia mox sequitur *formae*. Sed ipsum iugulemus suo gladio. Sequitur enim eodem v. *decus eximium*, ut, si hoc argumentum firmum, nullius momenti ipsius emendatio sit habenda, quam tamen veram puto. *formam* tamen in *famam* mutandum nondum persuadeor, cum non de *fama* Hetruscae, sed pulchritudine hic sermo. *Decus* autem et *forma* iunguntur quoque lib. 1. Sylv. 1. v. 17.

Nec veris maiora putes: par forma decorque.

Recta etiam vulgata lectio lib. 3. Sylv. 3. v. 179. 246

haud aliter gemuit periuria Theseus,
Littore quo falsis deceperat Aegea velis.
Tunc inmane gemens foedatusque ora.

ubi idem vir doctus tentabat *fremens*. „Forte tamen nihil mutandum" addit, „cum *fremere* potius iratorum sit quam moestorum." Recte. Nihil etiam mutem lib. 3. Sylv. 4. 90.

tunc iunctis crinem incidere sagittis
Atque auro gemmisque locant: rapit ipsa cadentes

Mater et arcanos intrat Cytherea liquores.
Tunc puer e turba, manibus qui forte supinis
Nobile gemmato speculum portaverat auro,
Hoc quoque demus, ait, patriis nec gratius ullum . . . . .
Munus erit templis ipsoque potentius auro.

ubi idem vir doctus legit *gemmato orbe.* Nollem factum. Non maiore successu lib. 4. Sylv. 6. v. 67.

Seu clausam magna Babylona refregerat hasta,
Seu Pelopis terras libertatemque Pelasgam
Obruerat bello: magnoque ex agmine laudum
Fertur Thebanos tantum excusasse triumphos.
Ille etiam magnos fatis rumpentibus actus.

emendat *longoque ex agmine laudum.* Retinerem quoque Thebaid. lib. 2. v. 39.

medium cava nubila montis
Insedere latus.

licet v. 36. occurrat *insiditur*, quamvis alteram lectionem *insumsere*, quam tuetur vir eruditus in Observ. Misc. Vol. 1. p. 185. in nota, non plane spernam. Nescio quo modo etiam vulgata blanditur lectio Claudiani de R. P. lib. 2. 26.

247 *saltem communi sole fruuntur.*
Sed mihi virginitas pariter coelumque negatur:
Eripitur cum sole pudor.

Nollem certe nob. Heinsium *luce* contra Codices, quos certe non memorat, in textum invexisse, praecipue cum in illa lectione elegantior repetitio, quamvis alias voces istas saepe conmutari tritum. Vid. Markland. ad Stat. 3. Sylv. 3. v. 53. Neque in mendo cubare crediderim v. 306.

Accipe Lethaeo famulas cum gurgite Parcas.
Sit fatum quodcumque voles. Haec fatus ovantes
Exhortatur equos.

Quae diversa admodum ibi cogitat vir celeberr. animum

dubium satis arguunt. Vulgatam firmant haec Lucani ab ipso adlata:

Sive canit fatum, seu, quod iubet ille, canendo
Fit fatum.

Nec non Virgilius Aeneid. 1. 262.

fabor enim, quando haec te cura remordet:
Longius et volvens fatorum arcana movebo.

Tutius quoque, ut videtur, summus Withofius in Specim. Gunther. p. 136. intactam reliquisset vulgatam Guntheri lectionem Ligur. lib. 6. v. 180.

Haec igitur tanto radiantia dona decore
Regia mellifluis ornavit epistola verbis:
Anglicus Augusto rex gaudia vera monarchae
Optat et aeternae felicia gaudia vitae.
Sit tibi vera salus, rex optime, semper ab illo,
Qui bonitate sua dat regibus esse salutem,
Inspiretque tuo bona coelitus omnia cordi,
Cuius clausa manu regum pia corda feruntur.

quam, cum tot diversarum vocum repetitiones concur- 248
rant, priori loco *gaudia* in *gaudens* mutasset. Venio ad soluti sermonis scriptorem Iustinum, cuius in praefat. §. 6. statim oculis nostris se obiiciunt haec verba: *Simul ut et otii mei, cuius et Cato reddendam operam putat, apud te ratio constaret.* Ita Vorstius et Graevius. Sed acutissimus Tan. Faber coniectat: *cuius et Cato reddendam rationem putat.* Ita certe veteres editiones, teste Vorstio, et propius convenit dicto Catonis, quin et Iustini stylo. Ita enim §. 4. *ut haberent et qui Graeca didicissent, quo admonerentur, et qui non didicissent, quo instruerentur.* lib. 1. cap. 1. §. 2. *Populus nullis legibus tenebatur, arbitria principum pro legibus erant.* adeo ut coniecturae huic non parum tribuam, et veram prope censeam. Pergentibus lib. 1. cap. 7. §. 10. occurrunt haec verba: *Tantus Croesi amor apud omnes urbes erat: passurusque Cyrus grave bellum Graeciae fuisset, si quid in Croesum crudelius*

consuluisset. Hic cl. Schefferus ex MS. pro *Graeciae* probat *eius gratia*, quo an ineptius quidquam fingi possit equidem dubito. Audi, quid illum moverit. Bellum Graeciae *paullo dicitur insolentius pro* a Graecis. At obiectio haec futilis est et tanto viro indigna. Exciderat igitur ipsi Virgilius Aeneid. lib. 2. v. 435.

quorum Iphitus aevo
Iam gravior, Pelias et vulnere tardus Ulixi.

ubi Servius: *quia illi Ulysses inflixerat.* An *quod?* Exciderat Valerius Flaccus lib. 2, 178.

vel iam patriae vidisse per ignes
Culmen agi stragemque deum!

Vid. Burmannum et Perizonium ad Aelian. Var. Hist. lib. 2. cap. 25. n. 9. nec non doct. Broekhusium ad
249 Propert. lib. 4. El. 7. v. 65. Altera obiectio eiusdem momenti est, quod vox *Graeciae* superflua, quoniam praecedit *ex universa Graecia.* At, mi Scheffere, cur te non movet quoque nomen *Croesi* ter quaterve repetitum? cur non quae praecedunt §. 3. *Domitis demum plerisque, cum adversus Babylonios bellum gereret, Babyloniis Rex Lydorum Croesus — in auxilium venit?* Ita Herodotus lib. 1. cap. 61. *κατὰ τὴν ὁμολογίην τὴν πρὸς Μεγακλέα γενομένην γαμέει τοῦ Μεγακλέους τὴν θυγατέρα.* quemadmodum recte restituit ex Cod. Medic. Iac. Gronovius p. 814., qui addit: *Id mutarunt, qui repetitionem nominis aversabantur tantopere Herodoto amatam, ut quisque potest annotare.* Conf. cap. 1. 52. Medicina etiam non indiget sanus locus cap. 8. §. 2. *cum prohibere eos transitu Araxis fluminis posset, transire permisit, et sibi faciliorem pugnam intra regni sui terminos rata, et hostibus obiectu fluminis fugam difficiliorem.* Non tamen deterior est Iuntinae editionis lectio apud Graevium: *cum prohibere eos posset, vadum A. f. t. p.* Male tamen vir eruditus contra omnes MSS. eiicit *τὸ fluminis*, quia paulo post sequitur, cum neque Iustinus neque alii haecce curent.

Flumen vero *Araxes* et similia centies occurrunt. Exciderat fere monere, in Floro lib. 2. cap. 15. §. 5. *Scipio Nasica servandum, ne, metu ablato aemulae urbis, luxuriari felicitas inciperet. Medium senatus elegit, ut urbs tantum loco moveretur.* me non probare sententiam Interpretum, qui vocem *urbis* delent, multo minus Begerum, qui ita edidit. Sed haec loca sufficiant. Nunc non plane easdem, sed deductas voces, quia repetitae, a viris eruditis expulsas restitutum eo. Primus locus est Virgilii Culice v. 62.

si nitor auri
Sub laqueare domus animum non tangit avarum,
Picturaeque decus, lapidum nec fulgor in ulla
Cognitus utilitate manet.

Non debuit doct. Nic. Heinsius Advers. lib. 4. cap. 8. p. 617. sollicitare hunc locum legendo *Igneus*, quia v. 59. praecessit *incognita.* In Ovidio Metam. lib. 8. v. 341. libenter legerem

Sternitur impulsu nemus: et propulsa fragorem
Silva dat.

cum uno Leid. apud cl. Burmannum, cui *incursu* magis adridet, quamvis addat, *nisi sit Ovidiana repetitio,* quod a vero haud quaquam abludere videtur. Sollicitasse etiam non debuit eruditiss. Burmannus Valer. Fl. lib. 2. v. 30.

trux ille eiectat adesi
Fundamenta iugi; pariter tunc omnis anhelat
Trinacria, iniectam fesso dum pectore molem
Commovet experiens.

ubi vir cel. *ingestam* mallet, quem et, ipso fatente, retinuit illa repetitio, quo minus v. 29. et 14. aliquid tentaret. Potuisset et Nic. Heinsius Advers. lib. 1. p. 29. intactum relinquere Statium lib. 5. Sylv. 2. 102.

nuper cum forte sodalis
Immeritas falso palleret crimine famas

Erigeretque forum succinctaque iudice multo
Surgeret et castum libraret Iulia ferrum.

ubi vir eruditiss. dubitat an non scribendum *Ferveretque*, cum a *surrigendo* derivetur *surgo*, candide tamen addens, praestare id in medio, utpote minus exploratum, relinqui, quamvis nihil tentandum ego probe sim persuasus. Minime tamen spernendum *toros* pro *forum*,
251 licet ratio, quia paullo post vox recurrit, minus solida. Opem quoque medicam, quam doctiss. Cannegieterus, haec licet vix ferens, aliis praestandam relinquit Observ. Misc. Vol. X. p. 171., desiderare non videtur Ausonius Mosella v. 56.

utque almus aperto
Panditur intuitu, liquidis obtutibus aër,
Nec placidi prohibent oculos per inania venti.

Miror autem virum acutissimum Nic. Heinsium, cum Claudian. in Eutrop. lib. 1. v. 14. elegantem Codic. Oxon. et Pricaean. lectionem

Quae nova portendunt superi! Nilusne meatu
Devius, et nostri tendat iam transfuga mundi
Se rubro miscere mari?

multis inlustret, moneatque tum insuper legendum *portendant*, probare tamen vulgatam lectionem *tentat*, non culpata repetitione. Emaculatum hac occasione ibo unum Minucii Felicis locum cap. 17. *Quid loquar apte disposita erecta montium, collium flexa, porrecta camporum?* Ita enim legendum, non, quod vulgatur, *recta montium*, quod ineptum est. Nullus dubito, quin haec emendatio facilitate sua nemini non magis adrisura sit, quam quae placuit doct. Wopkensio in Observ. Misc. Vol. X. p. 30. *ardua montium* reponenti, locutione egregia et Virgilio Aeneid. lib. 11. v. 518. usurpata:

ipse ardua montis
Per deserta iugo superans adventat ad urbem.

Ita *ardua terrarum* habes lib. 5, 694. Alia notavit vir eruditissimus in Observ. Misc. Vol. I. p. 167. Rarior,

fateor, nostra est locutio, sed propius accedit ad vulga-
tam, neque Tacito est ignota, quod ignorare nos non 252
sinunt Lexica. Ita Avienus Ora Maritima v. 639.

Ad rupis illud erigentis se latus,
Quod deditamne gentiei cognominant
Solis columnas, tanto enim fastigio
In usque celsa nubium subducitur
Meridianus sol, ut oppositu iugi
Conspicuus haud sit etc.

Locus contaminatissimus. Barthius legit *Quod de edi-
tamine* vel *altitudine*. Sed, quia *editamen* vox est
ignota, vir doctus in Observ. Misc. Vol. I. p. 390. legit
de cacumine; alter in nota monet virum doctum emen-
dasse *Quod edit amnem — columnam*. Quod si in tan-
tis sententiarum divortiis aliquid proferendum, legi
forte posset *Quod et etiamnunc*, pleonasmo admisso,
qui exemplis similibus, ut *post deinde*, de quo alias fu-
sius, defendere se posset. Vel lege *Quod editum nunc*
facili emendatione. Prior litera vocis *deditam* adhaesit
e praecedente *Quod*, qualia millies accidunt. *Ne* et *nec*
saepissime permutari docuerunt Dukerus ad Florum 2.
5. §. 2. Graevius ad Lactant. de M. P. cap. 4. et quis
non? *Nec* autem et *nunc* non rarius confusa depre-
hendes. In Statio lib. 3. Sylv. 5. v. 35. pro

Nunc etiam labente manu, nunc lumine sicco
Ordior acclinis tumulo.

Gronovius et Marklandus legunt *nec lumine sicco*.
Docte. Huic vero *labente manu* in *trepidante m.* mu-
tanti equidem non accesserim. Virgilius certe lib. 6, 32.

Bis conatus erat casus effingere in auro:
Bis patriae cecidere manus.

Haec respexit Statius. Vid. et Heins. ad Ovid. Metam. 253
8, 241. Finem faciam, postquam in loco Longi Pastor.
1. p. 8. *ἐκδιδάξαντες ἕκαστα, πῶς δεῖ νέμειν πρὸ μεσημ-
βρίας, πῶς δεῖ νέμειν κοπάσαντος τοῦ καύματος*: nihil
mutandum esse monuero, atque adeo vanam esse con-

iecturam P. Moll. p. 12. emendantis πῶς δεῖ ἐπιμένειν. His autem exemplis, quae vel pertinacissimis, si quid video, sufficere poterunt, si eruditissimi viri moniti in posterum cautiores esse didicerint in sollicitandis talibus locis, quae nullo modo in mendo cubant, operae pretium sat luculentum mihi tulisse videbor. Alia res est, si quaeras, an non rectius antiqui poëtae elegantiae carminum suorum consuluissent, si a talibus repetitionibus, saepe (quod qui non plane aure sunt iacenti negare non sustinebunt) ingratis, abstinuissent, quod summum seculi nostri poëtam aliquando me monuisse recordor, qui et exemplar Carminum Nic. Heinsii, in quo politissimus vates manu sua loca, quae inprudenti sibi exciderant, olim emendarat, se possidere memoravit.

CAPUT XIV.

Ἀγρεύειν de Amore positum, sicut et venari. Herculis et Omphales exemplum in amore. Χρυσόῤῥαπις Ἑρμῆς quare dictus. Mercurius in nuptiis conciliandis adhibitus Venerisque ob eloquentiam comes. Θητεύειν ἐκόμιζεν elegans locutio nec Latinis ignota. Ἀπ' Ἀρκαδίης Ἀταλάντη. Defensa Virgilii lectio contra Marklandum. Antonius victor. Μειλαγίων rectius scribitur. Amatores puellas difficiles Veneri invisas esse dilectis persuadent. Adsertus Aristaenetus contra Pauwium. Masculinum genus pro foeminino recte adhibitum. Praepositio ἐν et in variis in locutionibus abundat. Defensus locus Statii.

149. *Τόν σοι Ἔρως ἤγρευσεν.* Elegantem verbi
254 ἀγρεύειν usum pulchre animadvertit doct. Röverus, adducto etiam Macedonii loco, cui addi velim Nonnum lib. 1. p. 32. l. 17.

Πανδαμάτωρ, ἕνα βάλλε τεῷ πυρί. θελγόμενον δὲ
Σὸν βέλος ἀγρεύσειε, τὸν οὐ νίκησε Κρονίων.

Lib. 16. p. 452. l. 5.

Ἄλλοι μὲν, Διόνυσε, κυνοσσόοι Ἰοχεαίρῃ
Ἐνθάδε θηρεύουσι, σὺ δ' ἀγρώσσεις Ἀφροδίτῃ.
Ἡδὺς ὁ δειμαίνων ἀπαλόχροον ἄζυγα κούρην.

Inde Amor *ἀγρευτὴρ* eidem lib. 48. p. 1662. l. 31.

Ἀγρευτῆρος Ἔρωτος ἐλαφρίζουσα φαρέτρην.

Eleganter Theocritus epigr. 3.

Ἀγρεύει δέ τυ Πὰν καὶ ὁ τὸν κροκόεντα Πρίηπος
Κισσὸν ἐφ' ἱμερτῷ κρατὶ καθαπτόμενος.

Aristaenetus lib. 1. ep. 7. p. 50. *ἐγὼ δὲ ἀμήχανος παρεστήκειν, καὶ οὓς ἐθηρησάμην θρηνῶν, καὶ ἣν οὐκ ἤγρευσα μειζόνως δακρύων.* Ita et sacer scriptor Proverb. 6, 25. *μή σε νικήσῃ κάλλους ἐπιθυμία, μηδὲ συναρπασθῇς ἀπὸ τῶν αὐτῆς βλεφάρων.* Ita v. seq. *γυνὴ δὲ ἀνδρῶν τιμίας ψυχὰς ἀγρεύει.* Claudianus in Fragmento Gigantomachiae de Venere:

Πορφυρέων δ' οὐ κρύπτεν ὑφ' εἵμασιν ἄντυγα μαζῶν
Ὄμματος εἰς ἄγρην ὡπλισμένη κ. τ. λ.
εἰ δέ τις αὐτῇ
Ὄμμα βάλῃ, δέδμητο.

Ovidius ex emendatione Burmanni Medic. Faciei v. 27.

Per se quaeque parat, nec quo venetur amores
Praefert: munditiae crimina nulla merent.

150. *Ὡς θρασὺν Ἡρακλῆα κ. τ. λ.* Non minore venustate Terentius eodem exemplo usus Eunuch. Act. 5. Sc. 8. v. 2.

TH. *Egone ut Thaïdi me dedam et faciam quod iubeat?* GN. *Quid est?*
TH. *Qui minus huic quam Hercules servivit Omphalae?* GN. *Exemplum placet.*

Clitophon apud Achillem Tat. lib. 2. p. 75. *ὅτι συνῆκε, πῶς εἶπον τὸ χαῖρε Δέσποινα, εἶπεν· Ἐγὼ σή; μὴ τοῦτ' εἴπῃς· καὶ μὴν πέπρακέν σέ τίς μοι θεῶν, ὥσπερ καὶ τὸν Ἡρακλέα τῇ Ὀμφάλῃ; Τὸν Ἑρμῆν λέγεις. τούτῳ τὴν πρᾶσιν ἐκέλευσεν ὁ Ζεύς.*

Ibid. *Χρυσόῤῥαπις Ἑρμῆς.* Cornutus (ita scribendum nomen docet in praef. Gale) de N. D. cap. 16. p. 165. hanc rationem nominis reddit: *χρυσόῤῥαπις δὲ, ὅτι πολύτιμός ἐστι καὶ ὁ ἐξ αὐτοῦ ῥαπισμός. πολλοῦ γὰρ ἀξία ἐστὶν ἡ εὔκαιρος νουθεσία καὶ ἐπιστροφὴ τῶν αὐτῇ προσεχόντων.* Kromaierus notare putat hanc vocem *auream gestantem virgam et aureos calceos*, quia *ῥαπὶς* est *ῥάβδος* et *ὑπόδημα*. Ultimum nunquam me legisse memini, neque adhuc adducor, ut credam huc poëtas respexisse. Certe Cornuti explicationes omnes quadrant in *virgam*, non *calceos*, de quibus verbo eum dicturum credibile, si haec veteribus fuisset opinio.

Ibid. *Ἑρμῆς.* Mercurio suas in amore partes dant poëtae, ut patet ex Herculis et Omphales fabula, quo respicit Musaeus. Hinc ab Iove ad Harmoniae nuptias Cadmo conciliandas caelo demittitur apud Nonnum lib. 3. p. 106. l. 19.

Ζεὺς δὲ πατὴρ προέηκε τανύπτερον υἱέα Μαίης
Εἰς δόμον Ἠλέκτρης ταχὺν ἄγγελον, ὄφρα κε Κάδμῳ
Ἁρμονίην ὀπάσειεν ἐς ἁρμονίην ὑμεναίων.

Nec mirum: erat enim eloquentiae praeses deus, unde
256 *ποικιλόμυθος* vocatur Nonno lib. 3. p. 110. l. 3. Sapienter igitur instituit Horatius Carm. 1, 30., qui ipsum in comitatu Veneris numerat:

Fervidus tecum puer et solutis
Gratiae zonis properentque Nymphae
Et parum comis sine te Iuventas
Mercuriusque.

ubi optime Porphyrio: *Quia multum facit eloquentia ad amorem conciliandum, unde illud:* disertum me faciebat amor. Perperam Acro: *Per Mercurium quaestum vult accipi, tanquam sine venustate nec lucrum sit.* Adde doctiss. Arnaldi de Diis *Παρέδροις* commentarium cap. 23. p. 161.

151. *Θητεύεω ἐκόμιζεν.* Elegans locutio Graecisque admodum familiaris, ut patet ex Homero Iliad. *Δ.* v.

201. et 648. Hesiodo *Θεογ.* 181. Orpheo Argon. 1208. Theocrito Idyll. 27, 68. Alciphrone lib. 3. ep. 40. *ἐγὼ μὲν τὸν παῖδα ἀποδόσθαι εἰς ἄστυ ξύλα καὶ κριθὰς ἀπέπεμψα.* Matthaeo cap. 26, 55. 28, 1. 8. Nonno lib. 3. p. 110. l. 16. lib. 5. p. 168. l. 15. lib. 14. p. 404. l. 2. Luca Evang. 22, 47. 24, 29. aliisque plurimis. Graecismum imitati Latini. Horatius Carm. 1. 16. 1.

Musis amicus tristitiam et metus
Tradam protervis in mare Creticum
Portare ventis.

Statius lib. 4. Sylv. 4. v. 61.

Forsitan Ausonias ibis frenare cohortes,
Aut Rheni populos aut nigrae littora Thules,
Aut Istrum servare latus.

Prosper Carmine de Ingratis P. II. cap. 17.

Atqui Salvator mundi non praemia iustis
Solvere, non sanis venit conferre medelam.

Boëthius de Cons. Philos. 4. 7. Rosweytha v. 196. p. 714. 257

Pompa regali pergit solamina fratri
Ferre sub ingenti cordis languore dolenti.
Nec mora: quem venit fratrem refovere, redemit.

Ita v. 666. p. 721. v. 701. p. 724. Plura dabit Barthius ad Rutilium lib. 1. v. 210.

Missus Romani discere iura fori.

Referri huc possunt similes locutiones, quales apud Claudianum in sec. Cons. Stilich. v. 287.

Quos decus esse deae primi sub limine coeli
Roscida foecundis concepit Luna cavernis.

Orpheum Argon. 575. et seqq. v. 584. etc. Alciphronem lib. 3. ep. 3. et 4.

153. *Ἀπ' Ἀρκαδίης Ἀταλάντη.* pro *Arcadica Atalanta.* Ita Theocritus Idyll. 1. v. 146.

καὶ ἀπ' Αἰγίλω ἰσχάδα τρώγοις
Ἀδεῖαν.

Matthaeus Evang. cap. 2. v. 1. *Ἰδοὺ, μάγοι ἀπὸ ἀνατο-*

λῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα. Consule notata eruditissimo Alberti. Imitatus est Hieronymus in Esai. cap. 19. *In tantum, ut Magi de Oriente docti a daemonibus — venerint Bethlehem.* Tibullus lib. 2. 4. 40.

et a rubro lucida concha mari.

Vid. Broekhusium, et Weitzium ad Valer. Fl. 1, 549.

veniet Phrygia nam pastor ab Ida.

Ovidius Amor. 2. 6. 1.

Psittacus, Eois imitatrix ales ab Indis.

258 Ita recte post alios emendavit Nic. Heinsius. Virgilius Aeneid. lib. 8. v. 685.

Hinc ope barbarica variisque Antonius armis
Ductor ab Aurorae populis et litore rubro
Aegyptum viresque Orientis et ultima secum
Bactra trahit.

Ita emendat Marklandus ad Stat. lib. 2. Sylv. 6. 8. pro *Victor:* an recte, dubito. *Victor* enim Antonius a Poëta conmode vocari nec sine accumine videtur, qui talem se haberi volebat. Velleius Paterculus lib. 2, 8. *Fugam suam, quia vivus exierat, victoriam vocabat.* Florus lib. 4. cap. 10. §. 10. *Ibi incredibili quadam mentis vecordia ferocior aliquanto factus est, quasi vicisset, qui evaserat.* Ibi Dukerum vide. Saepe quoque eleganter omitti *quasi* observari potest: ex. gr. apud Virgilium Aen. lib. 2, 66.

Namque ut conspectu in medio turbatus inermis
Constitit.

ubi Servius: *quasi turbatus.* Praeter Hieronymum autem praepositione *de* ita usus Statius lib. 2. Sylv. 5. v. 28.

Inter tot Scythicas Libycasque et litore Rheni
Et Pharia de gente feras.

Terentius Eunuch. 1. 2. 85. dixit *ex Aethiopia ancillulam*, quod honestius esse quam *Aethiopissam* putat Donatus. De ipsa Atalanta viros doctos ab Interpretibus laudatos conferre operae erit.

154. *Μειλανίωνος.* Vera haec est scriptura, obvia et apud Nonnum lib. 30. p. 782. l. 19. idque docet *Milanionis* nomen apud Propertium 1. 1. 9. Perperam *Μηναλίων* exstat apud Palaephatum cap. 14., sicut apud alios *Μεναλίων*, nisi *Μειναλίων* poëticum velis, quod tamen etiam usurpavit Scholiastes Eurip. l. c. a Perizo- 259
nio ad Aelian. V. H. 13, 1. adductus, ubi triplicis scripturae exemplum habes, nam praeter *Μειναλίων* occurrit *Μεναλίων* et *Μιναλίων.*

157. *Πείθεο καὶ σύ, φίλη, μὴ Κύπριδι μῆνιν ἐγείρῃς.* Scilicet id sedulo agunt amatores, ut difficiles sibi et crudeles puellas Veneri eiusque filio invisas omni modo dilectis persuadeant. Consule omnino Nonnum Dionys. lib. 42. p. 1100. l. 22. et seqq. Achill. Tatium lib. 5. p. 305. Aristaen. 1. ep. 27. p. 180. *οὐ γὰρ ἐμὲ γελᾷς ἡ καλή, ἀλλὰ τὸν Ἔρωτα παίζεις. ἐλπὶς ἄρα τὸν τοξότην ἐκεῖνον τοσοῦτον ἐπαφεῖναί σοι βέλος, ἵνα τούτων προκαλινδουμένη τῶν ποδῶν ἱκετεύῃς ἐμὲ τὸ σοῦ ἀκέσασθαι πάθος.* Aelianus Calycae apud eundem lib. 2. ep. 1. p. 194. *οἶσθα δέ, ὅσον Ἔρως ἀντιστρατεύειν τοῖς ὑπερηφανοῦσι φιλεῖ.* Qui locus satis superque refutat Pavonidem elumbi coniectura depravantem hunc scriptorem lib. 1. ep. 10. p. 64., ubi queritur Acontius: *τί δέ σοι τοῦτον ἐπῆγον τὸν φόβον; ὁπότε καὶ φασὶ την θεὸν ἐπὶ πάσαις μὲν ἁμαρτάσι κινεῖσθαι δεινῶς, μάλιστα δὲ τοὺς ἀμελοῦντας τῶν ὅρκων πικρότερον τιμωρεῖσθαι.* Hic enim rogat vir cl., an non convenientius de virginum praeside legeretur *μ. δ. τὰς ἀμελούσας τῶν ὅρκων.* Sed ne iam eo recurram, ut, de quo ad v. 327. plura monui, masculinum genus pro foeminino poni contendam, non raro genere masculino efferuntur, quae potius ad foemininum referenda viderentur, ut apud Ovidium Metam. lib. 2. v. 436.

Illa quidem pugnat: sed quae superare puella,
Quisve Iovem poterat?

An et hic emendandum *Quaeve I. p.?* Sed turbas omnes facile conponet Virgilius Aeneid. lib. 6. v. 442.

Hic, quos durus amor crudeli tabe peredit,
Secreti celant calles et myrtea circum
Sylva tegit.

260 Et tamen, Servio notante, in sequentibus foeminarum tantum ponit exempla. Sed vide cap. 16.

159. *Παρασπλάγξας ἐνὶ μύθοις.* Eodem modo locutus Alciphron lib. 1. ep. 34. *ἀμυνοῦμαι γὰρ αὐτὰς οὐκ ἐν σκώμμασιν οὐδ' ἐν βλασφημίαις, ἀλλ' ἐν οἷς μάλιστα ἀνιάσονται.* Iacobus Ep. cap. 3. v. 9. de lingua: *ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν θεὸν καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους.* Lucas Evang. cap. 23. v. 9. Ita in aliis locutionibus plurimis abundat haec praepositio, Homerus Iliad. Σ. 135.

Πρίν γ' ἐμὲ δεῦρ' ἐλθοῦσαν ἐν ὀφθαλμοῖσιν ἴδηαι.

Ita v. 190. etc. Alia dabit Munckerus ad Anton. Liber. cap. 23. et P. Moll. ad Long. Past. I. p. 36., quem nec Musaei locus fugit. Nec raro Latinorum *in* simili modo adhibetur. Sidonius Carm. X. 9.

Tum divum quicunque aderat, terrore remoto,
Quo quis pollebat lusit in officio.

et v. 15.

Alcides clava, Mavors tum lusit in hasta.

Lactantius de Mort. Pers. cap. 39. *spadones in tormentis necat.* Hieronymus in interpretatione Iudithae cap. 2. 16. *omnesque resistentes sibi occidit in ore gladii.* Vide, an hinc defendi possit Statius lib. 4. Sylv. 9. v. 42.

Ollares rogo non licebit uvas,
Cumano patinas in orbe tortas,
Aut unam dare synthesin (quid horres?).

ubi cel. Marklandus legit *vel o. t.* *In tempore* Valerius Flacc. lib. 2. v. 144. V. Burmannus. Iustinus praef. §. 6. Statius praef. lib. 1. Sylv. *quaedam et in singulis*
261 *diebus effusa.* Ita optime Marklandus ex vetustis editis

in Addend. Interpres Iudithae cap. 2. 17. *Et post haec descendit in campos Damasci in diebus messis.*

CAPUT XV.

Oculi deiecti signa pudoris. Modestae virgines ad nuptiarum nomen horrescunt. Cervicem dilectarum intueri solent amatores. Nonni interpres reprehensus aliquoties. Ἐπέων κέλευθοι et similia. Inepta Croii emendatio in Aulo Gellio reiecta. Εἰς cum quarto casu positum pro ἐν. Sine parentum consensu matrimonia inire vetitum. Alciphronis locus contra Berglerum vindicatus. Εἰς στενὸν τοῦ καιροῦ pro εἰς στενὸν καιρόν. Ἐν pro εἰς ab Homero aliisque recte adhibitum contra Grammaticos docetur. Puerilis Guieti in Hesiodo coniectura explosa. Praepositionis in promiscuus usus. Emendatus Boëthius. Defensus Lactantii locus contra Tollium. Tentati Florus et Valerius Flaccus. In cum casu sexto pro quarto recentioribus usitatius. Lactantius defensus contra P. Bauldri, Iustinus contra Gronovium, Propertius contra Gebauerum. Flavi fluvii, flava unda, ob flaventem arenam. Reiecti Acro et Servius. Tentatus Acro. Ubi et ibi pro quo et vicissim. Εἰπὲ δέ, μὴ κρύψῃς, et similia.

160. *Ἐπὶ χθόνα πῆξεν ὀπωπήν.* Oculi enim deiecti signa sunt pudoris. V. Achilles Tatius lib. 6. p. 371. lib. 8. p. 467. Longus Past. lib. 4. p. 124. Boëthius de Cons. Phil. 1, 1. *His ille chorus increpitus deiecit humi moestior vultum confessusque rubore verecundiam limen tristis excessit.*

161. *Αἰδοῖ ἐρυθιόωσαν ὑποκλέπτουσα παρειήν.* Modestae enim virgines nuptiarum nomen horrescunt, saltem horrere se fingunt. Unde Petronius cap. 26. de propudiosissima meretrice Quartilla: *Sine dubio non re-*

pugnaverat puer, ac ne puella quidem tristis expaverat nuptiarum nomen. Consule cl. Burmannum. Aristaenetus lib. 1. ep. 10. p. 60. de Cydippe: ἔτι διερχο-
262 μένη τὸν ὅρκον, εἰ καὶ ἀκούσιόν τε καὶ νόθον, τὸν ἐρωτικὸν λόγον ἀπέῤῥιψεν αἰδουμένη καὶ ἡμίφωνον κατέλιπε λέξιν τὴν ἐπ' ἐσχάτῳ κειμένην, ἅτε διαμνημονεύουσαν γάμον, ὃν σεμνὴ παρθένος, κἂν ἑτέρου λέγοιτο, ἠρυθρίασε. Ovidius lib. 4. Met. 329.

Nais ab his tacuit: pueri rubor ora notavit
Nescia, quid sit Amor; sed et erubuisse decebat.

171. Οὐ κάμεν εἰσορόων ἁπαλόχροον αὐχένα κούρης. In hanc sententiam Nonnus lib. 7. p. 216. l. 21.

Ἀσκεπέος σκοπίαζεν ἐλεύθερον αὐχένα κούρης.

Ita lib. 15. p. 426, l. 10. lib. 16. p. 438. l. 23. lib. 34. p. 854. l. 28.

Ὄμματα μὴ σκοπίαζε καὶ ἄργυφον αὐχένα Βάκχης.
Oculos non introspice et argenteam cervicem Bacchae.

Ita vertunt pueriliter, cum deberent *splendidam*, quem errorem aliis locis plurimis conmiserunt. Ita lib. 38. p. 972. l. 21.

Ἀργυφέων εὔκυκλος ἴτυς φοινίσσετο μαζῶν.

Nisi legendum quis putet Ἀργυρέων oppositione non invenusta. Sed et lib. 47. p. 1208. l. 16.

Ἄργυφα πορφύροντο παρήϊα.

ubi idem error, sicut et lib. 40. p. 1022. l. 20. et aliis locis, nam *argenteum* pro *splendido* cepisse vix crederem.

175. Τίς σε πολυπλανέων ἐπέων ἐδίδαξε κελεύθους. ἐπέων κελεύθους eleganter dixit Poëta. Solent enim voces et locutiones desumtas a cursu et via transferre ad orationem. Homerus Iliad. *T.* 186.

ἐν μοίρῃ γὰρ πάντα διΐκεο καὶ κατέλεξας.

Herodotus lib. 1. cap. 5. et 24. Lycophr. Cass. v. 10.

263 διοίχνει δυσφάτους αἰνιγμάτων
Οἴμας κυλίσσων, ᾗπερ εὐμαθὴς τρίβος

Ὀρθῇ κελεύθῳ τὰν σκότῳ ποδηγετεῖ.

ubi Tzetzes: *Διοίχνει*] πορεύου, διέρχου. τροπικὴ δὲ ἡ λέξις. ἔστι γὰρ ἀντὶ τοῦ νόει. et: *Οἴμας τ.*] ἀνερευνῶν κἀνταῦθα τροπικῶς. οἴμους καὶ ὁδοὺς λέγω τὴν ὁρμὴν τῶν λόγων τῶν τῆς Κασσάνδρας, ἢ οἴμας τὰς ᾠδάς. οἶμος γὰρ ἡ ὁδὸς; οἴμη δὲ ἡ ᾠδή. Ultima recte castigavit Spanhemius ad Callim. H. in Iov. v. 78. Confer hic Potterum. Auctor vitae Homeri p. 315. Achilles Tat. 8. p. 471. Aristaenetus 1, 24. Nonnus lib. 48. p. 1272. l. 18. Plautus Milit. Glor. 4. 4. 29.

PA. *Ordine is:*
Nisi modo unum hoc: hasce esse aedis dicas dotalis tuas.

Ita recte restituerunt viri docti. Virgilius Ciri v. 270.

Dicendum est, frustra circumvehor omnia verbis.

Georg. 2, 174.

tibi res antiquae laudis et artis
Ingredior.

Georg. 3, 285.

Singula dum capti circumvectamur amore.

Aeneid. 6, 868.

Tum pater Anchises lacrimis ingressus obortis:
O nate, ingentem luctum ne quaere tuorum.

Statius Sylv. 3. 3. 149. Ennodius lib. 1. ep. 1. ex emendatione Gronovii Diatr. Stat. cap. 29. p. 188. *Dum sa- lum curris verbis in stationе compositis et incerta liquentis elementi placida oratione describis; dum ser-* 264 *monum cymbam inter loquelae scopulos rector diligens frenas et cursum artificem fabricatus trutinator expendis.* Rosweytha praef. ad Oddon. II. v. 33. p. 711.

digneris tamen et propriae Monialis
Transcurrens seriem nunc lectitare recentem.

Ita verbo *transire* usus Aulus Gellius lib. 20. N. A. cap. 11. *Ego vero, quum illud Heracliti Ephesii, viri summe nobilis, verbum cordi haberem, quod profecto ita est: Πολυμαθίη νόον οὐ διδάσκει, ipse quidem vol-*

vendis transeundisque multis admodum voluminibus per omnia semper negotiorum intervalla, in quibus furari otium potui, exercitus defessusque sum. Ita hunc locum ex MS. emendasse cl. Salmasium, favente Diogene Laërtio, qui haec verba ab Heraclito prolata testatur, monet Ioan. Croius Observ. in Nov. Testam. cap. 4. p. 31. 32. Ipse tamen satis pro inperio tolli iubet in Gellio negationem, ut, quod negavit Heraclitus, adfirmet Gellius: *quo enim aliter testaretur se in variorum librorum lectione plurimum temporis impendisse?* Sed manifeste ratio fugit virum alias non indoctum, ut mitissime dicam, perverse admodum Gellium intelligentem, cuius haec mens: Graecos sine discrimine et delectu tantum copiam seontos multa congessisse, se vero, utpote memorem dicti Heracliti, quod profecto ita erat, in legendis multis quidem voluminibus totum fuisse, sic tamen, ut modica tantum et utilia inde acciperet, *quae aut ingenia promta expeditaque ad honestae eruditionis cupidinem utiliumque artium contemplationem celeri faciliique compendio ducerent, aut homines aliis iam vitae negotiis occupatos a turpi certe agrestique rerum atque verborum imperitia vindicarent.* Non videtur inspexisse Croius auctorem, cum haec scriberet, certe nec librum indicat: incredibile
265 alioqui tam turpiter se dare potuisse. Et tamen hic Heinsio (at quanto viro!) ob longe minores errores tam barbaro modo insultat.

180. *Οὐ γὰρ ἐμοῖς τοκέεσσιν ἐπεύαδεν.* Horum enim sine consensu matrimonia contrahere apud veteres vetitum. Ovidius Metam. 4. v. 60.

Tempore crevit amor; taedae quoque iure coissent;
Sed vetuere patres.

Vid. quae notarunt Feithius Antiq. Homer. 1, 18. p. 163. 164. Potterus Archaeol. Graec. 4. 11. p. 603., qui nec Musaei locum omiserunt. Idemque patet ex Genes. cap.

24. v. 50. Quantopere haec distent a moribus hodiernis Hispanorum, patet ex Itinerario D'Aunoy cap. 15. p. 201. ed. Belg.

181. Ἐμὴν ἐς πατρίδα μίμνειν. pro ἐν πατρίδι. Locutio haec apud Graecos usitatissima. Ita enim Orpheus Argon. v. 475. Herodotus lib. 1. cap. 9. 14. et 70. Theocritus 17, 50. Alciphron 3, 43. Matth. 2, 23. Luc. 21, 37. Achilles Tat. 1. p. 3. lib. 3. p. 157. lib. 6. p. 375. Nonnus lib. 3. p. 94. l. 31. Scholiastes Musaei ad v. 71. Ita in Inscript. Berenic. post alios edita a cl. Wesselingio Diatr. de Iud. Archont. p. 7. Vide, an hinc non defendi queat vulgata Alciphronis lectio lib. 1. ep. 24. p. 98. *μηδὲ περιίδῃς ἀγαθοὺς γείτονας εἰς στενὸν τοῦ καιροῦ φθειρομένους. ne vero committas, ut incuria tua boni vicini in angustias coacti pereant.* quemadmodum iam suspicatus est acutissimus Berglerus, quem fateri, non satis se videre, quid hic sibi velit *τοῦ καιροῦ*, equidem miror, cum certissimum sit idem esse, quod *εἰς στενὸν καιρὸν*, quemadmodum Thucydides saepe dixit *τὸν πλεῖστον τοῦ χρόνου*, aliique multi. Consulenda omnino quae in hanc rem observavit vir harum literarum longe peritissimus Tib. Hemsterhuisius ad Lucian. Dialog. p. 102, 103. Ipse Alciphron lib. 3. ep. 56. p. 416. *ἢ ἀνάγκη* 266
σὲ γυμνὸν τῆς οἰκίας θύραζε ἐν ἀκαρεῖ χρόνου ἐκβληθέντα ἐκπεσεῖν. pro quo Demosthenes *ἐπὶ στενῷ*. Sicut autem Alciphron *εἰς στενὸν τ. κ.* dixit, ita Aristaenetus lib. 2. ep. 1. p. 194. *δίδου τοῖς σοῖς ὀπωρῶν ἐς τὴν ὥραν τρυγᾶν.* Contrario autem modo praepositionem *ἐν* pro *εἰς* adhibet saepissime Homerus, ut Iliad. *M.* v. 23.

Κάππεσον ἐν κονίῃσι καὶ ἡμιθέων γένος ἀνδρῶν.

Ita Iliad. *A.* 425. 742. *Ξ.* 452. *A.* 593.

Κάππεσον ἐν Λήμνῳ.

Antoninus Liber. fab. 4. Orpheus Argon. v. 172. Nonnus lib. 22. p. 598. l. 18. et quicquid est bonorum scriptorum. Adeo tamen haec loquendi ratio ineptam Grammaticorum, poetis plerumque iniquissimorum iu-

dicum, censuram effugere non potuit, ut inter soloecismos referre eam non dubitaverit auctor περὶ Σολοικίας nuper editus a cel. Valckenaerio p. 202. Neque Hesiodi versus 189. in Theogonia:

Κάββαλ' ἐπ' Ἠπείροιο πολυκλύστῳ ἐνὶ πόντῳ.

liberari potuit a vana Franc. Guieti correctione, qua reponit πολύκλυστον ἐνὶ πόντον nimia corrigendi prurigine laborans Criticus. Sed Graeci poëtae saltem graece loqui deberent, neque eo audaciae procedendum, ut pueris ridendos errores ipsis inpingeremus. Quis enim unquam praepositionem ἐν cum quarto casu construxit? Et tamen id antiquissimi aevi poëtae hic obtrudit acutissimus Criticus reliquos alto supercilio despiciens ut plurimum. Si quis famae Guieti consulere velit, culpam necesse est inpingat typographorum nationi conviciis audiendis adsuetae, qui ἐνὶ pro ἐπὶ dederunt, quamvis ego nimis praecipiti viri huius calori verius haec
267 deberi putem. Eodem modo Latini praepositione *in* utuntur, ubi quartus casus usitatior, construentes cum sexto, et vicissim. Scholiastes in Arati Phaenomena: *Piscis magnus dicitur in astra collocatus, eo quod decidens in Boeth stagno Aphacitidis filia Veneris in piscem sit transfigurata, quam Syri deam nominaverunt.* Ita recte locum emendavit post Seldenum Bochartus Chan. lib. 2. 14. p. 749. Fulgentius Myth. lib. 2. 4, p. 70. *Abscisae ergo vires temporis — atque in humoribus velut in mari proiectae.* Ita legendum cum MS. Leid. et edd. vett., non *mare.* V. Munckerum. Ita cap. 1. p. 66. *Beatus vir, qui non abiit in consilio inpiorum.* Ita et interpres vulgatus, monente eodem. Dictys Cretensis de B. Tr. lib. 1. p. 11. *omnes qui aderant in voluntate eius traduxit.* Servius ad Virg. Aeneid. 3, 171, *excepta piscatorum retibus in vita reducta est.* ubi in aliis editionibus *invita* perperam scribitur. Boëthius de Cons. Phil. lib. 2. cap. 1. *Sed, ut arbitror, haud multum tibi haec in memoria revocare labora-*

verim. Ita diserte scribitur in C. D'O., cum in reliquis omnibus editt. et MSS. *memoriam.* Optime. Lactantius de Mort. Pers. cap. 21. *Lecta ossa et in pulverem comminuta iactabantur in flumine ac mari.* Ita legendum puto, non *mare*, quod nimis caecum videtur. Pessime autem cum plurimis Tollius emendat *in flumina aut mare*, dupliciter peccans. Non enim *ac* loco movendum, ut multis aliquando ostendam. Nec altera locutio sollicitanda, de qua Columbus consuli potest, qui dubitanter tamen pronunciat, cum mea quidem sententia nihil certius. Florus lib. 2. cap. 12. §. 11. *Quum in conspectu venisset hostis.* Ita lego cum Ryck. Reg. F. et Ald., non *conspectum*, quamvis video improbare doct. Dukerum. Virgilius Aeneid. 6, 339.

Exciderat puppi mediis effusus in undis.

Valerius Flaccus lib. 2., v. 26.

Ut memorant, prensum ipse comis Neptunus in alto 268
Abstulerat.

Ita legendum forte pro *in altum* ex Codice Carrionis, quamvis Heinsii membranae dissentiant. Plura hanc in rem notavit doct. Vossius de Construct. cap. 65. et cel. Cannegieter in Diss. de Aviano cap. 19. nec non Munckerus in Dissert. Hygino praefixa pag. 9., ubi cum Heraldo ad Arnob. lib. 1. censet vetustioribus scriptoribus haec minus usurpata quam recentioribus, a quo discedit cl. Cannegieter l. c. ratus, quanto quisque vetustior est linguae atque elegantior auctor, tanto frequentius promiscue duplicem hunc casum ab eo positum reperiri. Ego Munckeri sententiam veriorem puto; nam si discedas a Plauto et similibus antiquioribus, apud aureae aetatis scriptores parcius haec offendes, quam apud recentiores, ex quibus Mythologici scriptores a Munckero editi exemplorum ingentem numerum sufficere potuerunt. Minime tamen apud alios haec non occurrere vel reprobanda censeo. Contra autem *in* cum quarto casu,

ubi usitatior textus, usurpavit Boëthius Conf. Fid. p. 294. *quia multis infectus criminibus iacebat in mortem.* Lactantius de Mort. Pers. cap. 19. *Protraxit a tergo Daiam, Constantino repulso, et exutum vestem privatam constituit in medium.* Non debuerat hunc locum P. Bauldri legendo *in medio* satis pueriliter depravare. Iustinus lib. 1. 9. §. 14. *in femur graviter vulneratus occubuit.* Id quia MSS. omnes habent, obsecutus Gronovio non mutarem in *femur.* Propertius lib. 2. 7. 50.

Et dominum lavit moerens captiva cruentum
Appositum flavis in Simoënta vadis.

269 Quam lectionem interpres eruditus contra Guietum et Heinsium recte defendit. Hic tamen coniecturam Guieti, quamvis in notis p. 686. probatam, repudiat Advers. lib. 2. cap. 5. p. 241. Hoc autem versu Georg. Christ. Gebauerus, ut discimus ex Act. Lips. A. MDCCXXXIII. mens. Aug. p. 382., reponit *fulvis*, ab arenarum fulvo colore, ut putat vir eruditus in Observ. Misc. Vol. III. p. 438. Nec multum abludit a voce *fluviis*, ex quo *flavis* post alios fabricavit Broekhusius. Hoc tamen malo omnino. Fluviorum enim epitheton proprium id esse nemo paulo humanior nescit, idque recte observavit Broekhusius. Sic et Albinovanus El. ad Liviam v. 221.

Ipse pater flavis Tiberinus inhorruit undis,
Sustulit et medio nubilus amne caput.

Ita *flavum littus* Ovid. lib. 15. Metam.

Templa parentis init flavum tangentia litus.

Virgilius Georg. lib. 3. v. 350.

Turbidus et torquens flaventis Hister arenas.

Idem de Tiberino lib. 7. 31.

et multa flavus arena.

ubi Servius proprium hoc esse epitheton notat. Acro in Horatio Carm. lib. 1. Od. 8. v. 8.

Cur timet flavum Tiberim tangere?

flavum explicat *inundatione turbidum*, adducto hoc Virgilii loco. Servius ad Virgil. 8, 32.

> *Populeas inter senior se attollere frondes*
> *Visus.*

notans: *Atqui ubique eum* flavum *dixit: sed senior aut propter spumas dictum est, aut ad reverentiam pertinet.* videtur putasse, *flavum* epitheton esse iuvenum florenti aetate, quod ipsum doctis persuadere posse hactenus dubito. Sed tandem in viam. Refer ad locutiones memoratas usum τοῦ *ubi* et *ibi*, quo adhibentur pro *quo*, et vicissim. Cassiodorus lib. 1. ep. 45. *Ut te notum in illa parte mundi facias, ubi aliter pervenire non poteras.* Boëthius Conf. Fid. p. 294. *ibique missi Prophetae et alii sancti viri.* V. Munckerus ad Hygin. fab. 15. Rosweytha v. 151. p. 714. 270

> *Ni sua spernendo forsan regalia iussa*
> *Illic pugnaret, quo rex idem prohiberet.*

Ita v. 650. p. 723.

> *Hic modo sublimem gaudens captaret honorem,*
> *Quo prius ingentem fuerat perpessa dolorem.*

184. Ἔργον κ. τ. λ. Aperta imitatio Nonni lib. 42. p. 1096. l. 31.

> Ἔργον, ὅπερ τελέει τις ἐν ἤματι, νυκτὶ δοκεύει.

185. Εἰπὲ δὲ, μὴ κρύψῃς. Non otiosa haec repetitio, sed venusta plane, nec quidquam minus quam ταυτολογίαν sapit. Plane eodem modo locutus Nonnus lib. 8. p. 236. l. 14.

> Εἰπὲ δέ μοι, μὴ κρύπτε τεῆς συνήτορα μοίρης.

Lib. 10. p. 280. l. 16.

> Εἰπὲ, φίλος, μὴ κρύπτε τεὸν γένος.

Nec non p. 286. l. 28. Ita alii plures similes eiusdem significatus voces venuste sociant. Herodotus lib. 1. 271 cap. 9. Θάρσει, Γύγη, καὶ μὴ φοβεῦ. Apud eundem Pythia cap. 47.

> Καὶ κωφοῦ συνίημι καὶ οὐ φωνεῦντος ἀκούω.
> *Mutum percipio, fantis nihil audio vocem.*

Aristophanes Plut. v. 494.

Ἢν γὰρ ὁ Πλοῦτος νυνὶ βλέψῃ καὶ μὴ τυφλὸς ὢν πε-
ρινοστῇ.

ubi Scholiastes: *τὸ δὲ βλέψῃ κ. μ. τ. ὢ. π. δηλοῖ ἐκ παραλλήλου ταὐτὸν σημαῖνον.* Ita legit doctiss. Hemsterhuisius, vel *δῆλον — σημαίνειν*, pro *δηλοῖ — σημαίνειν.* Hesiodus *Θεογ.* v. 551.

Γνῶ ῥ' οὐδ' ἠγνοίησε δόλον.

Sacer scriptor Iudic. cap. 5. v. 3. *Ἀκούσατε βασιλεῖς καὶ ἐνωτίσασθε σατράπαι.* Ita saepe. Lucas Evang. cap. 1. v. 20. *Καὶ ἰδοὺ, ἔσῃ σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι.* Consuli merentur quae doctiss. L. Bos in Exerc. Philol. ad h. l. contra Theophylactum, Grotium aliosque observavit, qui perperam *ἔσῃ σιωπῶν ταυτολογίας* vitandae ergo exponebant *surdus fies.*

CAPUT XVI.

Musaeus ob inconstantiam reprehensus, quemadmodum et Orpheus. Iason nave aedificata primus mare tentasse a poëtis vulgo statuitur. Valerius Flaccus ob inconstantiam cum Orpheo notatus, semel defensus contra Scaligerum. Emendatio Eschenbachii in Orpheo repudiata. Praepositionum ἐν et in frequentissima ellipsis. Suppletus Servius. Arator contra Withofium semel, Statius contra Heinsium, Marklandum etc. bis defensi. Emendatus Orpheus, notatus et vindicatus. Callichori et Parthenii fluminum distincta nomina apud Orpheum uni tributa. Reprehensus Stephanus Byzantinus et Nonnus, qui Lycurgum modo Dryante, modo Marte creatum pro-
272 *dit. Longus, reiectis Iungermanni et P. Molli coniecturis, bis emaculatus et ab inconstantiae crimine cum Achille Tatio absolutus. Virgilius inconstantiae in descriptione inferni accusatus. Mariti non videntur sortiti loca, quae meruerant uxores. Sichaeo non recte iuncta*

Dido in lugentibus campis, in quibus inmerito etiam Caeneus et Eriphyla ponuntur. Ixionis diversae poenae rotae, silicis inminentis et anguium memorantur a Virgilio. Defensus locus Virgilii. Tentatus Servius. Torti orbes. Valerius Flaccus reprehensus. Argonautae primo navigationis tempore tempestate iactati fuisse non videntur. Statius expositus contra Marklandi sententiam. Iuncta luna non triplicata. Duas noctes Herculis generationi inpensas pauci tradunt cum Statio, qui alibi tamen trium meminit. Talis inconstantiae varia exempla. Aurorae ab Ausonio et Virgilio bigae et quadrigae datae. Tentatus Virgilius. Nocti modo bigas, modo quadrigas sine respectu hiemis et aestatis dari contra Broekhusium observatum. Diana modo uno cervo, modo bigis, modo quadrigis vecta. Notatus Buonarrotus aliaque. Auctor Confessionis Fidei plurimis locis reprehensus et refutatus. Alia inconstantiae auctorum exempla plurima. Propertius forte defensus. Hieronymi locus contra Phaletranum adsertus. Dictys Cretensis emendatione ab inconstantia absolutus.

191. *Οὐδέ μοι ἐγγὺς ἔασιν ὁμήλικες, οὐδὲ χορεῖαι Ἠϊθέων παρέασιν.* Atqui supra v. 33. ipse Musaeus de puella adfirmat:

σαοφροσύνῃ δὲ καὶ αἰδοῖ
Οὐδέποτ' ἀγρομένῃσι μεθωμίλησε γυναιξὶν,
Οὐδὲ χορὸν χαρίεντα μετήλυθεν ἥλικος ἥβης,
Μῶμον ἀλευομένη ζηλήμονα θηλυτεράων.

Haec non optime cohaerent. Consultum certe magis modestiae et pudicitiae Heronis putarem, si ipsa scena mutata rationes v. 33. ab ipso poëta adlegatas memoraret Leandro, ipse vero Musaeus v. 38. caussam societatis cum aequalibus vitatae candide et aperte panderet, vel potius utroque loco sibi constaret. Non tamen nimis hoc nomine exagitandum putem elegantissimum vatem, 273
cum Poëtis, Historicis aliisque talia aliquando excide-

runt, ad quae investiganda et adtentione et iudicio opus est, quia difficulter talia animadvertuntur, nec raro inmeritis talia inpingi possunt. Optimo tamen iure in hanc classem refero vetustum Argonauticorum scriptorem, qui sub Orphei nomine circumfertur, quando v. 66. diserte canit Minervam primam navem fuisse fabricatam:

Καὶ οἱ φηγινέην πρῶτον τεκτήνατο νῆα,
Ἣ καὶ ὑπ' εἰλατίνοις ἐρετμοῖς ἁλιμυρέα βένθη
Πρώτη ὑπεξεκέρησε, τρίβους δ' ἤνυσσε θαλάσσης.

Et tamen v. 1291. canit de nave Argo:

Κέρκυραν ζαθέην ἐξίκετο, τήν σφιν ἔναιον
Ἴδρυες εἰρεσίης καὶ ἀλιπλάγκτοιο πορείης
Φαίηκες.

Phaeaces igitur maria navigare iam ante norant, cum ab Argonautis nunquam visis discere non potuerunt. Iasonem primam navem longam aedificasse, quod monet Apollonii Rhodii Scholiastes a quibusdam statui, quod et ex Plinio lib. 7. cap. 56. manifestum, inquies, Phaeacas autem magis litora legisse neque alto se credere fuisse ausos adhuc. Fateor non credibile esse, primam navem ab Iasone ante phaselos, rates, imo naves alias fuisse fabricatam, quaeque multa a multis dicta, cum nobis sufficit alios plures, quemadmodum Eratosthenem Catast. cap. 35. *πρώτη γὰρ αὐτὴ ναῦς κατεσκευάσθη καὶ ἀρχῆθεν ἐτεκτονήθη, φωνήεσσα δὲ γενομένη πρώτη τὸ πέλαγος διεῖλεν ἄβατον ὄν*, (de quo conferri potest Munckerus ad Hyginum p. 49.) statuere primam navem ab Iasone in mare fuisse deductam, quam opinionem, quod nemo nescit, secuti poëtae, ex. gr. Valerius Flaccus lib. 1. v. 1.

274 *Prima deum magnis canimus freta pervia natis.*

et v. 196., ubi Iason Neptunum placare studens ita loquitur:

Da veniam. Scio me cunctis e gentibus unum
Inlicitas tentare vias hiememque mereri.

Qui tamen lib. 2. v. 108.

Dux Lemni, puppes tenui contexere canna
Ausus et inducto cratem defendere tergo,
Laeta mari tum signa refert plenasque movebat
Armentis nuribusque rates.

Utinam haec summus Burmannus, quod promiserat ad v. 1., conciliasset: neque enim, si iam rates potius quam naves fuerunt, ut censet vir clarissimus, penitus convenient haec cum eo, quod dicit *se unum e cunctis gentibus* mare tentare. Quod vero Iulius Caesar Scaliger lib. 6. de Poëtica Flacco obiicit v. 642., ubi ita Neptunus:

hanc mihi Pallas,
Et soror hanc, inquit mulcens mea pectora fletu,
Abstulerint: veniant Phariae Tyriaeque carinae
Permissumque putent: quoties mox rapta videbo
Vela Notis plenasque malis clamoribus undas?

in eo inique agit, cum clarissimum in modum patet vaticinantem hic introduci maris deum, quod vel caeco patet et recte observatum Burmanno: nam quod primo coniectat concedi posse, ante Argo versus occidentem et oras Africae et Hispaniae cursum instituisse *Tyrias et Pharias carinas*, sed minime ausas fuisse Bosporum et Euxinum peragrare, non placet, cum evidenter pateat eum sermonem tribui Neptuno, quo de mari tunc primum aperto loquatur, ob quam rationem alias naves Argonautis in Ponto Euxino non nimis adcurate obvias 275
quoque fingere mihi videtur Poëta, quemadmodum hic Phaeacas navigationis peritos Orpheus. Idem hic quoque v. 1297. classem Aeëtae ipsos insecutam memorat, quemadmodum et Valerius Flaccus lib. 8. v. 259.

Quis novus inceptos timor inpediit hymenaeos
Turbavitque toros et sacra calentia rupit?
Absyrtus subita praeceps cum classe parentis
Advehitur.

Atqui ea tantillo tempore aedificari non potuit. Con-

ferri possunt notata Eschenbachio, qui tamen non vidit haud firmius cohaerere responsum Orphei Iasoni ipsum, itineris comes sociusque ut esset, roganti datum, ubi hanc caussam interserit v. 98.

Ἤδη γάρ μοι ἄλις καμάτων, ἄλις ἔπλετο μόχθων,
Ὧν ἱκόμην ἐπὶ γαῖαν ἀπείριτον ἠδὲ πόληας
Αἰγύπτῳ Λιβύῃ τε βροτοῖς ἀνὰ θέσφατα φαίνων.

At quo modo Orpheus iter adeo longinquum et difficile, quo maria vasta et flumina sonora ipsi superanda, nullo usus navigio conficere potuerit, me cum ignarissimis scire candide fateor, nisi arte aliqua nobis ignota, vel Triptolemi curru vel Daedali alis, vectus fuerit. Interea invictum hoc argumentum, quo antiquitas huius poëtae ipsum se Argonautam fingentis destruitur: talis enim si fuisset, ipsum tam turpiter a veritate potuisse aberrare quis sanus credet? Ceterum v. 100.

Αἰγύπτῳ Λιβύῃ τε βροτοῖς ἀνὰ θέσφατά φαίνων.

Eschenbachio emendanti *Αἰγύπτου Λιβύης τε βροτοῖς* ne auscultem, facit ipse poëta v. 77., ubi dicit:

Βιστονίῃ Κικόνεσσι πολυῤῥήνοισιν ἀνάσσων.

276 Pro quo praepositione addita v. 129.

Ὃς Δολόπεσσιν ἄνασσεν ἐνὶ Φθίῃ ἐριβώλῳ.

Nihil tritius hac praepositionis *ἐν* ellipsi. Homerus Iliad. *P.* 36.

Χήρωσας δὲ γυναῖκα μυχῷ θαλάμοιο νέοιο.

Iliad. *Π.* 151.

Βοσκομένη λειμῶνι παρὰ ῥόον Ὠκεανοῖο.

Aelianus Var. Hist. 3, 12. *ἀλλ' οὐδετέροις ἐλυσιτέλησε τῇ Σπάρτῃ καταμεῖναι.* Id Kuhnius retinendum putat, cum Faber corrigit *ἐν τῇ Σπάρτῃ*. Sed obnititur vir eruditus in Observ. Misc. Vol. III. p. 89. neque admodum ego defendam. Vide quae observat eruditissimus Xenophontis Ephesii interpres ibid. p. 419. Poëtis talia magis in deliciis. Ita Latinis praepositionis *in* usitatissima ellipsis. Claudianus de R. P. 3, 114.

Iam non ulterius Phrygia tellure morabor.

v. 363.

Sic qui vecturam longinqua per aequora merces
Molitur tellure ratem.

Virgilius Aeneid. lib. 5. v. 730.

gens dura atque aspera cultu
Debellanda tibi Latio est.

Lib. 12, 546.

Hic tibi mortis erunt metae: domus alta sub Ida,
Lyrnessi domus alta, solo Laurente sepulcrum.

Lib. 7, 779.

quod litore currum
Et iuvenem monstris pavidi effudere marinis.

Ita lib. 2, 33. Ecl. 8, 95. 97. Ibi Servius. Lib. 12, 343. 277

quos Imbrasus ipse
Nutrierat Lycia paribusque ornaverat armis.

Ibi Servius: Lycia *autem pro* in Lycia, *ut* non Libyae. Scribe: Non Libyae, non ante Tyro despectus Iarbas. ex lib. 4, 36., ubi idem: *aut in Tyro, ac si diceret* Tyri etc., quae nunc non discutio. Lib. 4, 632.

Tum breviter Barcen nutricem adfata Sichaei,
Namque suam patria antiqua cinis ater habebat.

Versum ultimum immerito expunctum a viro docto in Observ. Misc. Vol. I. p. 13. auctori feliciter vindicavit vir eruditissimus in nota subiecta. Talia loca debuerant obstare, quo minus eruditissimus Withofius in Spec. Gunth. p. 157. in Aratore Act. Apost. 1. p. 246. pro

Ecclesiam terris colimus.

legeret *in terris*, praecipue cum ipse Virgilius diserte Aen. lib. 3. v. 147. dixerit:

Nox erat et terris animalia somnus habebat.

Debuissent et haec retinere Heinsium Advers. lib. 1. cap. 18. p. 188., ut et Marklandum, ne in Statio lib. 5. Sylv. 4. v. 12. pro

non si mihi lumina mille,
Quae sacer alterna tantum statione tenebat
Argus.

emendaret uterque *in statione*, neque enim de reliquis coniecturis sententiam ferre vacat. Fors et retineri posset locus Statii lib. 4. Sylv. 1. v. 40.

278 *Restat Bactra novis, restat Babylona tributis*
Frenari; nondum gremio Iovis Indica laurus.

ubi Livineius, Barthius et Marklandus reponunt *in gremio*. Sed redeamus tandem ad Orpheum, quem nondum dimittendum puto. Canit hic v. 728.

Νῆα κατιθύνων ἐπὶ Παρθενίοιο ῥέεθρα,
Ὅν δὴ Καλλίχορόν μιν ἐπώνυμον οἱ καλέουσιν,
Ὅν τοι ἐγὼ μύθοισιν ἐπὶ προτέροισιν ἔλεξα.

Lego μύθοισιν ἐνὶ προτέροισιν. Consule dicta cap. 13. de hac locutione. Vides autem Poëtam hic memorare flumen Parthenium, cuius in superioribus mentionem se fecisse hic monet. Atqui evolve tota Argonautica, quod bis terve feci, nec quicquam reperies. Scrutentur acutiores, an alicubi conruptum hoc nomen adhuc lateat. Meminit et huius fluvii Valerius Flaccus lib. 5, 102.

Altius in ventos recipit ratis ac fugit omne
Crobiali latus et fatis tibi, Tiphy, negatum
Parthenium.

ubi Vossius reiicit sententiam Nicolai Loënsis eundem fluvium statuentis ac Callichorum, quia Valerius antea v. 74. distinguit:

Praeterit et festa vulgatum nocte Lyaei
Callichoron: nec vana fides. His Bacchus in oris
Abluit Eoo rorantes sanguine thyrsos.

Atque ita Scylax in descriptione Paphlagoniae ex coniectura Salmasii et Is. Vossii: ut adeo hic iterum errorem forte conmiserit Orpheus, nisi alios ipsum secutum auctores velis. Nescio vero, unde hauserit Stuckius ad Arriani Peripl. p. 130. diversam lectionem Καλλίχορον,
279 an e coniectura, an e vitiosis codicibus, quod probabilius. Certe eadem fere diversitas apud Valerium v. 75. Simili autem ratione memoria lapsus est Stephanus Byzantinus in v. Λακεδαίμων, ubi scribit: ἔστι καὶ ὄρχησις

Λακωνικῇ, *ὡς ἐν τῷ περὶ Μαντινείας εἰρήσεται.* Nam in v. *Μαντίνεια* ne verbum de ea re monet. Hunc tamen errorem homini, qui librum hunc in compendium redegit, adscribendum puto. Parum etiam sibi constat Nonnus lib. 28. p. 538. l. 31.

Ἔνθα τις Ἄρεος αἷμα μιαιφόνος ᾤκεεν ἀνὴρ,
Ἤθεσι ῥιγεδανοῖσιν ἔχων μίμημα τοκῆος,
Ὀθνείους ἀμέθυστος ἀμεμφέας εἰς μόρον ἕλκων
Αἰνομανὴς Λυκόοργος.

ubi Lycurgum Martis filium vocat, sicut et p. 540. l. 18.

Ἐνυαλίῳ δὲ τοκῆϊ
Λατρεύων ἱέρευε.

Nec non p. 542. l. 13. et 31. p. 544. l. 5., ubi Iunonis nepos vocatur. Vid. et p. 548. l. 4. p. 552. l. 8. Idem tamen p. 542. l. 4.

Ἀῤῥαβίης μεδέοντι Δρυαντιάδῃ Λυκοόργῳ.

Ita lib. 21. v. 1. p. 564. l. 18. *υἷα Δρύαντος* vocat, quemadmodum Hyginus fab. 242. aliique. Sic et p. 544. l. 15. Venerem *γνωτὴν δάμαρτα* ipsius adpellat, quae quomodo inter se conveniant non perspicio. Iudicent eruditi, an huc referendus elegantissimus Pastoralium scriptor Longus, cum lib. 1. p. 17. de Daphnide et Chloe dicit: *τοῦτο μόνον ᾔδεσαν, ὅτι τὸν μὲν φίλημα, τὴν δὲ λουτρὸν ἀπώλεσεν.* At vero in praecedentibus lotionis mentio expressa non exstat. Igitur auctor sibi obloquitur? Minime. Haec librariorum culpa, per quam integrum scriptoris locum perditum esse merito queri-
mur; non tamen difficulter eruendum, cum vestigia 280
eius deprehendimus p. 12. *Καὶ ἐλθὼν ἅμα τῇ Χλόῃ πρὸς τὸ ἄντρον τῶν Νυμφῶν, τῇ μὲν ἔδωκε καὶ τὸν χιτῶνα καὶ τὴν πήραν .... ἐγένετο. Τοιαῦτα πρὸς αὐτὸν ἀπελήρει· Τί ποτέ με Χλόης ἐργάσεται φίλημα; χείλη μὲν ῥόδων ἁπαλώτερα κ. τ. λ.* Lacunam hanc ut suppleant, Iungermannus inserit *ἐπεὶ δὲ μόνος ἐγένετο*, P. Mollus *καὶ πολλὰ φιλήματα ἐγένετο*, quae vanae et ineptae coniecturae. Ubi enim quaeso in Iungermanni commento mentio

osculi, quod a Chloë accepit Daphnis quodque in seqq. adeo praedicat? Quis vero patienter ferat hanc constructionem: *καὶ πολλὰ φιλήματα ἐγένετο. Τοιαῦτα πρὸς αὑτὸν ἀπελήρει. multaque intercesserunt oscula. Talia apud se nugabatur.?* Nemo, puto, qui aure non plane est surda et iacenti. Cogitabam olim: *τῇ μὲν ἔδωκε καὶ τὸν χιτῶνα καὶ τὴν πήραν, ἡ δὲ αὐτῷ φίλημα. Ἐπεὶ δὲ ἐλούσατο καὶ μόνος ἐγένετο, τοιαῦτα πρὸς αὑτὸν ἀπελήρει. ei dedit tunicam et peram, ipsa vero ei osculum. Postquam vero abluit corpus et solus fuit —.* Singularem numerum vocis *φίλημα* probat auctor p. 17. l. 21. p. 12. l. 21. 23. 29. etc. Neque nunc repudio hanc coniecturam, aliis certe longe praeferendam, cum lotionis et osculi necessaria hic mentio esse debeat, quae an paucioribus verbis fieri queat nondum perspicio. Non nimis tamen periculosae, quales pleraeque sine libris in locis lacuna laborantibus, coniecturae tribuo, libenter cum faciliori permutaturus. Iam si ponamus haec a manu Longi profecta, quam non dissimilem fuisse certo statuere licet, qua ratione cum his in concordiam rediges, quae reperiuntur lib. 2. p. 39. *καὶ ἀγαγόντες τῆς ἐπιούσης ἡμέρας τὰς ἀγέλας εἰς νομὴν ἐφίλησαν μὲν ἀλλήλους ἰδόντες, ὃ μήπω πρότερον ἐποίησαν, καὶ περιέβαλλον τὰς χεῖρας ἐπαλλάξαντες.?* Vides disertis verbis eum
281 adfirmare, illos nunquam antea invicem se osculatos fuisse, quod tamen ante ipse de iis narravit? Non difficulter succurri potest legendo *ἰδόντες, καὶ, ὃ μ. π. ἐποίησαν, περιέβαλλον τ. χ. π. oscula dederunt, alternatimque, quod ante nunquam fecerant, in amplexus ruerunt.* ut reddidit Interpres iam olim, sed referens ad utrumque. Dubitabis tamen, sat scio, an ita scripserit auctor, certe an vel ita defendi possit, cum tria haec amoris remedia, osculum, amplexus et concubitum, amoris ignaros docuerat Philetas p. 37. conlata et p. 38. Sed quid si ponamus, oscula iam sumsisse Daphnidem a Chloë sua Philetam ignorasse, et mysteriis

his, quorum sane rudissimi, eos plane nondum fuisse initiatos, et hinc tria illa remedia amantibus senem praescripsisse? Ita tolletur omnis difficultas et recte auctor sibi constabit. Elige, quod videbitur, lector: ego vera me dixisse persuasus sum, praecipue cum et lib. 1. p. 19. l. 20. adfirmat: *εὐπρεπῶς δὲ διὰ τῆς σύριγγος τὴν Χλόην ἐφίλει.* quorum elegantissimum et satis adcuratum auctorem tam brevi oblitum fuisse, cum elabendi rima pateat, quare credam? Nescio an et huic numero adscribendus lepidissimus auctor Achilles Tatius lib. 8. p. 515., ubi de fonte Stygis loquitur, per quem diiudicabant polluti tori accusatas: *καὶ διὰ τοῦτο, ὅταν τὶς αἰτίαν ἔχῃ Ἀφροδισίων, εἰς τὴν πηγὴν εἰσβᾶσα ἀπολούεται. ἡ δέ ἐστιν ὀλίγη καὶ μέχρι κνήμης μέσης. ἡ δὲ κρίσις· ἐγγράψας τὸν ὅρκον γραμματείῳ μηρίνθῳ δεδεμένον περιεθήκατο τῇ δέρῃ· κἂν μὲν ἀψευδῇ τὸν ὅρκον, μένει κατὰ χώραν ἡ πηγή· ἂν δὲ ψεύδηται, τὸ ὕδωρ ὀργίζεται καὶ ἀναβαίνει μέχρι τῆς δέῤῥης καὶ τὸ γραμματεῖον ἐκάλυψεν.* Id iudicium subire coacta Melite, Thersandri uxor, ab ipso marito polluti tori accusata, fontis aqua non tumescente, omnibus probantibus absolvitur p. 519. Attamen antea lib. 5. p. 355. et 357. refert Clitophontem cum ea rem habüisse victum lacrimis precibusque 282
infinis, in quas descendere Meliten vis amoris coëgerat. Viden', lector, haec minime sibi constare? Quod si voluisset innocentiam mulieris omnibus testatam facere, alia ratione hunc, qui sane vindice dignissimus, nodum solvere debuerat, nec in artum desilire, unde pedem referre salva operis lege vix ipsi integrum erat. Fors tamen, candidos enim esse decet, elabendi aliquam adhuc rimam patere Tatio iudicabunt acutiores culpamque diluere conabuntur ex rite intellectis verbis p. 509: *Προκαλεῖται Θέρσανδρος Μελίττην — εἰ κεκοινώνηκεν εἰς Ἀφροδίτην τῷδε τῷ ξένῳ παρ' ὃν ἀπεδήμουν χρόνον, εἰς τὸ τῆς ἱερᾶς Στυγὸς ὕδωρ εἰσβᾶσαν καὶ ἐπομοσαμένην ἀπηλλάχθαι τῶν ἐγκλημάτων.* Hanc oblatam conditionem

non sprevit Melite: ita enim auctor p. 511. ἡ δὲ *Μελίττη* θαῤῥήσασα τῷ παρ' ὃν ἀπεδήμει χρόνον ὁ Θέρσανδρος μηδὲν κοινὸν πρὸς αὐτὴν γεγονέναι πλὴν λόγων, Ἀλλὰ καὶ ἔγωγε, ἔφη, ταύτην δέχομαι τὴν πρόκλησιν. Nuptias enim iniverat cum Clitophonte, non quidem cum peregre abesset, sed domum iam revertisset, ut patet ex lib. 5. p. 355.: ut facile ipsi iurare fuerit absente marito virum se non passam, neque ipsa iurisiurandi ratio, quae habetur lib. 8. p. 515., adversatur. Hi doli artesque Melites, mulierum callidissimae, Thersandrum, virum naris non adeo emunctae, latuerunt. Hoc modo si quis Tatium capiat, non dubito omnes in castra eorum transituros, qui absolvi posse contendant: quin vero ita capiendus, quamvis aliter olim senseram, nullus iam dubito. Maius iam opus moveo, ipsum poëtarum principem Maronem, si pote, non plane absolvi posse evictum iturus. Hic in inferarum sedium descriptione lib. 6. v. 440. canit:

283 *Nec procul hinc partem fusi monstrantur in omnem*
Lugentes campi: sic illos nomine dicunt.
Hic, quos durus amor crudeli tabe peredit,
Secreti celant calles et myrtea circum
Sylva tegit: curae non ipsa in morte relinquont.

His in locis Poëta conlocat infelicem Didonem, quae cum Aeneae adspectui se subtraxisset, ad Sichaeum maritum se recipit v. 472.

Tandem corripuit sese atque inimica refugit
In nemus umbriferum: coniunx ubi pristinus illi
Respondet curis aequatque Sichaeus amorem.

At enim crudeli amoris tabe peresus non periit Sichaeus, sed a fratre Pygmalione, quem auri sacra illa fames invaserat. Quo igitur hic constitutus? Anne ex opinione veterum mariti easdem apud inferos sedes tenuere, quas uxor incolebat et ipsa fuerat merita? Id si probari queat, ocyus absolvam elegantissimum vatem; at

fieri id posse nondum adducor ut credam. Puerile et vanum esset effugium, si quis verbis Servii ad v. 474., *aut certe* respondet curis *par est mortis similitudine, ferro enim uterque consumptus est*, uti vellet ad haec destruenda. Nonne enim et Deiphobus ferro consumptus ipsiusque adeo uxoris Helenae scelere potiori iure haec loca incolere deberet? Et tamen ponitur in arvis ultimis, quae bello clari frequentant, v. 477. et 494. Excipere non est, Sichaeum alia loca tenuisse, eaque invisisse forte pristinam maritam: obstat enim ipse vates v. 431.

Nec vero hae sine sorte datae, sine iudice sedes.

Atque ita Servius ad v. 466.: *quia post mortem tenebit alterum circulum, viris fortibus scilicet, non amantibus datum.* Quin diserte eisdem in locis constituit 284
coniuges hos, ut patet ex v. 472.

Tandem corripuit sese atque inimica refugit
In nemus umbriferum: coniunx ubi pristinus illi
Respondet curis aequatque Sichaeus amorem.

Quale enim hoc *nemus umbriferum?* Nonne *myrtea sylva* v. 443. et *silva magna* v. 451. vocata? Id verissimum videtur, at monendum, ne quis Phoenissam Didonem a vulnere recentem et certam sedem nondum adeptam huc et illuc oberrasse atque ita etiam ad mariti circulum fugisse aliquis suspicaretur. Dein num maiore iure lugentibus his campis adscribitur *maesta Eriphyle, crudelis nati vulnera monstrans?* an quia maritum Amphiaraum accepto monili prodidit Polynici? Ita inquies, et ne alia cogitem facit Homerus Odyss. *Λ.*, quo loco Ulyxes animas Orco evocans ita loquitur:

Μαῖράν τε Κλυμένην τε ἴδον στυγερήν τ' Ἐριφύλην,
Ἣ χρυσὸν φίλου ἀνδρὸς ἐδέξατο τιμήεντα.

cuius versus a Clemente Strom. II. p. 388. adducti auctor latuit Munckero ad Hyginum fab. 73. Sed an ideo *durus amor* eam *crudeli tabe peredisse* dici potest? Non putem. Merito etiam quaerere licet de Caeneo,

an, quia olim femina ereptae virginitatis pretium a Neptuno accepit sexus mutationem, conmode a crudeli tabe peresa dici queat, cum certe mea quidem sententia magis locum meruerat in circulo virorum fortium, cum fortiter pro Lapithis contra Centauros pugnando non nisi ictibus fustium crebris superari potuit, notante praeter alios Servio ad v. 448. Videant acutiores, an placeat Servii observatio ad v. 476.: *In his enim quae dixit mista sunt virtutibus vitia. In his autem quae*
285 *dicturus est nocentum poenas a piorum segregat meritis.* *Nam inferi (ut diximus supra) humanam continent vitam, hoc est animam in corpore constitutam. Haec autem quae dixit mista esse manifestum est. Licet enim in viris fortibus laudetur virtus, est tamen vituperabile alienum imperium caedibus* occupare. *Item amare privignum crimen est: virtus maritum.* an vero calculum addere libeat notae ad v. 444.: *Sane sciendum, loqui eum de amore generali: nihil enim interest, quid quis amet, dummodo amore teneatur.* Ita sane omnes removeri possent difficultates: sed nihil est in verbis Poëtae, quod nos eo ducat, ut adeo ego non videam, quomodo sibi constet Virgilius, praecipue si urgeas verba *durus amor crudeli tabe peredit*, quae nemini fere conveniunt. Aliud praeterea notavit Servius in verbis Poëtae v. 442.: *Notandum etiam (nam rarum est), quia, cum masculino genere usus sit, ut* Hic quos durus Amor, *tantum foeminarum ponit exempla, non quod desint viri: sed elegit sexum impatientem ad amandum. Tamen paullo post et Sichaei facturus est commemorationem.* Fateor rarius hoc esse, nec tamen desunt exempla, ut illa quae adduximus cap. XV. Ita lib. 10. Aeneid. v. 88.

Nosne tibi fluxas Phrygiae res vertere fundo
Conamur? nos? an miseros qui Troas Achivis
Obiecit?

ubi tamen Servius alio modo rem expedit. Adde quod

et hic Sichaei mentio fiat. Idem vates in poena Ixioni adsignanda vehementer variat, ut Georg. 3. v. 37. angues in ea memorat:

Invidia infelix Furias amnemque severum
Cocyti metuet tortosque Ixionis angues
Immanemque rotam et non exsuperabile saxum.

libro autem Aeneid. 6, 601. atram silicem ipsi inminere tradit:

Quid memorem Lapithas, Ixiona Pirithoumque? 286
Quos super atra silex iam iam labsura cadentique
Inminet adsimilis.

et tamen vox v. 616.

Saxum ingens volvunt alii radiisque rotarum
Districti pendent.

Non mihi latet virum eruditum in Observ. Misc. Vol. I. p. 272. et p. 390. et praecipue Vol. III. p. 309. et seqq. ingenti exemplorum ex omni antiquitate sedulo conlecto numero id agere, ut unius Codicis, in quo *orbes* legitur, scripturam defendat, sed parum, quod pace ipsius dixerim, ista me movent, ut mendosum locum putem, praecipue cum et Servii aetate iam ita lectum ut patet ex ipsius nota: ANGUES], *quibus religatus ad rotam est, postquam illicitos Iunonis petivit amplexus.* ut et quae habet ad 6, 601.: *ad inferos trusus est et illic religatus ad rotam circumfusam serpentibus.* Inmerito hic Scholiastam, quod vellem ostendisset vir eruditus, interpolatum esse p. 311. obiicitur, cum et idem tradat altero loco iam adducto, in quo legere potes *quibus circumfusam religatus ad rotam est.* ut non sit ratio, si ita capies Poëtam, quod p. 320. de Latinitate dubitetur. Iam vero, quod iactat vir eruditus p. 313., nullum e Latinis poëtis unquam recedere a nota mythologia, et idcirco verisimillimum esse Virgilium scripsisse *orbes*, non *angues*, quodque p. 318. satis audacter adfirmat, nullam esse differentiam in authen-

ticis scriptoribus, aut qui ante Virgilium vixerunt, omne illud vanum et nimis praecipitanter effusum certissime patet ex v. 601. iam adducto, ubi vides ipsum Virgilium diversam ab omnibus aliis et se ipso sequi senten-
287 tiam, ut adeo ego reiicere vulgatam non ausim lectionem. Optime Servius ad v. 616.: *Ixionem dixit, ut alibi ostendit:* Atque Ixionii vento rota constitit orbis. *licet supra dixerit:* Quos super atra silex. *Nam de his fabulis variae sunt in ipsis authoribus opiniones.* Summo mirari opere licet tam evidentem Virgilii locum omnes fuisse praetervectos. Ceterum *tortos orbes* latine dici cum viro eruditissimo Vol. I. p. 272. in nota, non ausim negare, cum ita Cicero in Arateis loco citato Vol. III. p. 316.

Tam tornare cate contortos possiet orbes.

Misso Virgilio, pergo ad Valerium Flaccum lib. 2., ubi navigationem Argonautarum describit a v. 1. ad v. 17., ubi Pallenen ipsis adparuisse adfirmat, et digressione de Gigantum pugna absoluta v. 34. occasum solis memorat:

Iamque Hyperionius metas maris urguet Hiberi
Currus et evectae prono laxantur habenae
Aethere, cum palmas Tethys grandaeva sinusque
Sustulit et rupto sonuit sacer aequore Titan.
Auxerat hora metus.

Metum hunc in sequentibus luculentius pingit tantumque fuisse vates nobis refert, ut vix trepidantes confirmare potuerit Tiphys. Haecne prima nox in mari iis vigilata? Si negas, interrogare libet: Cur adeo heroes trepidant, ubi nullum ipsis periculum inmineat? Si adfirmes, te refutabo ex oratione Tiphyos v. 48.

Non hanc, inquit, sine numine pinum
Dirigimus; nec me tantum Tritonia cursus
Erudiit; saepe ipsa manu dignata carinam est.
An non experti, subitus cum luce fugata
Horruit imbre dies? quantis, pro Iuppiter, au-

stris

Restitimus? quanta quoties et Palladis arte
Incassum decimae cecidit tumor arduus undae?

Quando enim haec omnia acciderunt? Unone die toties 288
luctati cum spurcissima tempestate, cuius nemo, nedum ipse Valerius meminit, imo quae reliquis poëtis adversa est? Certe Orpheus Argon. v. 359.

Καὶ τότε δὴ λιγὺν οὖρον ἐπιπροέηκε νέεσθαι
Ἥρη, Ζηνὸς ἄκοιτις, ἐπείγετο δ' ἐς πλόον Ἀργώ.

Vix etiam iter, certe ut ab Orpheo describitur, tantillo tempore tam longinquum conficere potuerunt, praecipue si adeo cum tempestate luctati. Conponant haec, quibus volupe est et de tam bono luto praecordia Titan finxit: ego me non expedio putoque poëtam nostrum non cohaerere et plane dissona canere. Statium etiam dictorum non semper fuisse memorem docuit eruditissimus Marklandus ad Sylv. 4. 1. 28. et lib. 2. Sylv. 1. v. 181., quae referre non vacat: ut adeo mirer virum acutissimum lib. 4. Sylv. 6. v. 17.

O bona nox! iunctaque utinam Tirynthia luna! *iunctam lunam* cum Cruceo interpretari triplicatam, quia ita ipse poëta Theb. lib. 6, 289. et 12, 301., a qua sententia discedendum non putat, cum explicationem ferat vox *iuncta,* quae est continuata inque quamvis longitudinem provecta, ut 2, 6. *iunctum stemma* longe continuatum, a proavis demissum. Ego tamen facio cum Gronovio Diatr. cap. 43. p. 281., qui mea quidem sententia Cruceum recte reprehendit, cum nemo ita *iungere noctem, lunam* etc. usurpavit. Fateor sententiam eorum, qui tres noctes iunctas volunt, esse vulgatiorem, quippe quam secuti Orpheus Argon. 1. 118. Achilles Tatius lib. 2. p. 145. Nonnus lib. 7. p. 208. l. 17. lib. 25. p. 656. l. 7. Lycophron pluresque alii: sed
tamen et altera suos habet patronos Senecam, Proper- 289
tium, Capellam, quos debemus indicio diligentissimi Meursii ad Lycophr. v. 33. Hanc quin secutus sit hoc loco sententiam poëta, nullus dubito, praecipue quia

poëtarum nullis in rebus maior inconstantia quam similibus. Ne longius abeam, Ausonius Perioch. Odyss. 17. bigas dat Aurorae:

Iam coelum roseis rutilat Tithonia bigis.

Ita recte emendat Marklandus ad Stat. 4. 6. 16. Vulgo *Tritonia.* Sic 8. Iliad.

Aurora in croceis fulgebat lutea bigis.

Quae sumta ex Virgilio lib. 7, 26.

Aurora in roseis fulgebat lutea bigis.

An scribendum *croceis* ex Ausonio? In Eclogis *croceo mutabit vellera luto.* Non tamen damno vulgatam. Secutus hanc sententiam inter alios Valerius Flaccus lib. 2, 261.

Regina, ut roseis Auroram surgere bigis
Vidit.

Idem tamen Ausonius Perioch. 8. ipsi dat quadrigas:

Iam coelum rutilat roseis Aurora quadrigis.

Nec non Virgilius lib. 6, 535.

Hac vice sermonum roseis Aurora quadrigis
Iam medium aethereo cursu traiecerat axem.

Bono iudicio hanc sententiam adoptavit vir summus Hugo Grotius in mollissima Elegia, qua hiemis conmoda cecinit:

290 *Dicite, Chaldaei, roseis cur vecta quadrigis*
Tardior hiberno tempore surgat Eos.

Eodem modo poëtae Nocti modo quadrigas, modo bigas dant, ut docuit elegantissimus Broekhusius ad Tibullum lib. 2. El. 1. v. 87., qui putat haec conciliari posse, si aestate quadrigis, hyeme bigis vehi fingatur: quam vocem ore ipsius excidisse nollem, cum ex adductis exemplis id minime pateat. Ita cum Claudianus de R. P. lib. 1. v. 275. canit:

Merserat unda diem: sparso nox humida somno
Languida caeruleis invexerat otia bigis.

unde ipsi constitit de hyeme sermonem esse? Ex loco Virgilii lib. 5, 721. contrarium patet:

Et nox atra polum bigis subvecta tenebat.

Hyemem enim non intelligi abunde constat ex toto libro. Confer. v. 79. 102. 660. etc. Fateor tamen favere Broekhusio lib. 4. v. 309., ubi Dido Aeneae obiicit:

Quin etiam hiberno moliris sidere classem
Et mediis properas aquilonibus ire per altum
Crudelis?

Post infelix enim Elissae fatum statim Siciliam venit Aeneas, ut patet ex filo carminis nemini non noti. Sed forte hic Poëta non satis omnia rite perpendens sermonem hunc adfinxit Didoni quascunque rationes libenter obiecturae perfidissimo hospiti. Quicquid sit, idem vates Culic. v. 201. disertis verbis bigas Nocti tribuit tempore minime hyemali:

Iam quatit et biiuges oriens Erebo cit equos Nox 291
Et piger aurato procedit Vesper ab Oeta,
Cum grege conpulso pastor duplicantibus umbris
Vadit et in fessos requiem dare conparat artus.

Contra eruditissimus Sannazarius de Partu Virginis lib. 2. v. 309. nocti, qua Christum mater enixa, hyemali quadrigas dat:

Tempus erat, quo nox tardis invecta quadrigis
Nondum stelliferi mediam pervenit Olympi
Ad metam.

Referri huc potest quod Diana modo cervo vehatur uno, modo duobus, ut apud Claudianum 2. Cons. Stil. 286.

cervi curvum subiere iugales.

V. Spanhemium ad Callim. Hymn. in Dian. v. 106. Phil. Buonarrotum in Observ. Histor. ad numismata quaedam antiqua maximi moduli Tabul. VII., ubi binis vecta cernitur Diva. V. Biblioth. Sikii Tom. V. p. 609. Quadrigas dat Nonnus Dionys. lib. 48. p. 1274. l. 12.

καὶ οὔρεα κάλλιπε κούρη
Ἄρτεμις ἑζομένη κεμάδων τετράζυγι δίφρῳ.

et montes reliquit virgo
Diana cervarum bigis insidens.

Ita reddit Buonarrotus satis inperite, certe admodum inconsiderate, cum vetus interpretatio insidens *quadriiugo currui* recte se habet. Ovidius Metam. 15, 656. Aesculapio longam barbam dat et tamen iuvenem vocat v. 642. et Fast. 6, 735., notante viro docto in Observ. Misc. Vol. II. p. 230. Summo iure in classem hanc refero auctorem Confessionis Fidei, quem Trithemius,
292 Vallinus ex tribus MSS., Fabricius aliique Boëthium hactenus crediderunt: recte an secus, alias forsan videbo, cum stylus incomtus et barbarus saepe aliaque nimium quantum discrepent ab elegantiis et eruditione Boëthii. Hic enim p. 290. edit. Leid. A. 1671. de Ario, Sabellianis et Manichaeis locutus addit: *Sed de his hactenus; suo enim loco ponentur, sicut ordo necessarius postularit.* At toto libello evoluto frustra nihil reperies. Ita p. 293. *Tandem deus Aegyptii regis dominationem despiciens, diviso mari rubro, quod nunquam ante natura ulla cognoverat, suum transduxit exercitum ductore Moyse et Aaron. Postea igitur pro eorum egressione altis Aegyptus plagis vastata est, quum nollet dimittere populum.* Haec manifesto sese evertunt et ridicula sunt: quomodo enim Aegyptus, quum populum demittere nollet, postquam egressus iam ille, plagis vastari potest? Sensus constaret, si legeres *posteaquam pro eorum oppressione* etc. Sed hoc esset secare, non solvere nodum. Quid si historiae sacrae inperitus scriptor Aegyptum plagis perculsam post Israelitarum dimissionem (nam respici ad exercitum in mari rubro submersum vix videtur), quod nos novimus ante accidisse, putaverit? Hoc non adeo mirabitur, qui totum libellum perlegerit, cum huius farinae alia exstent luculenta monumenta, ex. gr. p. 294. *Et quum multis annis multas quoque gentes per viam debellassent. Gentes* sunt *populi*. Ita p. 295. de Iudaeis: *ut praedicatio salutaris non iam in una tantum gente, sed orbi terrarum praedicaretur.* Sed tres quatuorve

populos victos ante Iordanis transitum novimus: haene *multae gentes?* Sequitur: *Descendit itaque ab eo (Davide) per singulas successiones regium stemma, perductumque est usque ad Herodis tempora, qui primus ex gentibus memoratis populis legitur imperasse.* Regium igitur inperium non in captivitate Babylonica 298
expiravit? Fors et aliud latet. Videtur putasse, posteros Davidis continua successione inperium tenuisse. Quam puerilis autem hic error sit, patet vel ex Maccabaeorum principatu, quos e tribu Levi, non Iudae, oriundos fuisse, quicquid alii nugentur, certissimum est. V. vir eruditiss. Georg. Eric. Phaletranus de Ablat. Sceptri Iudaici in Syntagm. var. Diss. rar. Graevii cap. 3. Atque haec loca sufficere possunt. Addam breviter quaedam, quae alii occuparunt. Propertius lib. 1. 1. 1.

Cynthia prima suis miserum me cepit ocellis,
Contactum nullis ante Cupidinibus.

et tamen, monente Broekhusio, lib. 3. 13. v. 5. in Lycinna amoris tirocinium se posuisse narrat:

Illa rudes animos per noctes conscia primas
Imbuit, heu nullis capta Lycinna datis.

An primas noctes Poëtae forte dedit Lycinna, quamvis prima oculis suis ipsum Cynthia ceperat? Iudicent acutiores. Iustinus lib. 1. cap. 2. §. 9. de Semiramide: *sed et Indiae bellum intulit, quo praeter illam et Alexandrum Magnum nemo intravit:* cum tamen lib. 12. cap. 7. Herculis et Bacchi expeditiones longe anteriores memoret, observante acutissimo Tan. Fabro. Sextum Empiricum modo ποίημα nullum πρεσβύτερον Homeri carminibus existimare se, modo probabile esse alios ante eum poëtas et suo tempore fuisse, sed ab eius splendore obscuratos, scribere notat ampl. Cuperus Apoth. Homer. p. 64., quem et de Luciano vide p. 80. in fine. De Strabone v. Modium ad Iustinum lib. 1. cap. 10. §. 5., de Aeliano Iac. Perizonium in erudita praefatione. Cum vero toties optimos scriptores dictorum non satis

memores fuisse apertum sit, dubito an recte Phaletra-
294 nus lib. cit. p. 390. locum Hieronymi ad Sophoniae cap.
1. *Quia semel tropologice exponere coepimus: Visitabit dominus in adventu et passione Salvatoris, i. e. in die hostiae filii sui, super Pontifices et super Sacerdotes populi Iudaici et super domum regiam. Usque enim ad illud tempus perseveraverunt reges Iudae de stirpe Davidis secundum prophetiam Iacob: Non deficiet Princeps etc. Post hostiam enim domini sublatum est regnum de Iudaeis.* resecta, ut loquitur, pannosa glossatoris lacinia a purpura Hieronymiana, legere iubeat p. 409. *reges secundum prophetiam Iacobi post* etc., quia Hieronymus ad Ierem. cap. 22. dixerat: *Ioachin non successit rex filius, sed fuit in captivitate et Salathiël et Zorobabel; et usque ad Christum nullus regiam obtinuit potestatem. Omnes enim fuerunt captivi, et nullus deinceps de stirpe Davidis in terra Iudae tenuit principatum.* Non raro tamen haec librariorum flagitia. Dictys Cretensis de B. Troi. lib. 1. p. 8. *Interim paucis post diebus Alexander cum supradictis comitibus venit Helenam secum habens.* Respicit ad p. 4. *Per idem tempus Alexander Phrygius, Priami filius, aliisque ex consanguinitate comitibus, Spartae in domum Menelai hospitio receptus.* ubi in vulgatis *cum Aenea aliisque* contra MSS. et historiam. Scribendum igitur *Glauco Antenoris,* quem infra comitem huius expeditionis refert poenasque morte luisse, recte monet doct. Iosias Mercerus. Aliquando et inmerito culpati poëtae, ut Statius a viro erudito in Observ. Misc. Vol. I. p. 339.: sed recte explicatus in nota addita.

CAPUT XVII.

Repetitio vocum invenusta. Contra Perizonium defensus locus Aeliani. Faciem velabant pudore adfecti, in caput summa vestis parte adtracta. Σφέτερος pro ἑός, pro noster, nec non ὑμέτερος. Auctor περὶ Σολοικίας leviter 295 *correctus. Varia in Hesiodo lectio. Φράζεσθαι. Guieti emendatio in Hesiodo reiecta aliaque. Ἄγριον οἶδμα. Παφλάζειν verbum ab Hippocrate fictum perperam statuit Weitzius. Fervere, fervor etc. Heinsii emendatio in Tibullo non recepta. Temporum diversitas multis exemplis demonstrata. Aristaenetus ter defensus a correctione Pauwii, Statius a Marklandi, Iustinus a Schefferi, Hyginus a Munckeri emendationibus. Reprehensus Scholiastes. Aequora currere aliaque. Tentatus Ovidius. Defensus Propertii locus contra Marklandum. Aura puellae. Horatius explicatus. Diphthongos αι et οι corripi sequente consona contra Bentleium et Arnaldum ostenditur. Oraculi apud Eusebium lectio defensa. Tentatus Tryphiodorus. Orphei locus defensus et emendatus. Ἄλμη mare. Defensus Hesiodi locus, ut et veteris poëtae apud Diodorum Siculum, nec non Manethonis contra Arnaldum. Emendatio in Homero confirmata contra Iensium.*

191. *Ἠϊθέων παρέασιν.* Praecedit *οὐδέ μοι ἐγγὺς ἔασιν ὁμήλικες*, repetitione plane auribus ingrata atque invenusta, cui geminam observo apud Aelianum Var. Hist. lib. 2. cap. 4. ὁ *Μενάλιππος ἧκεν ἐπὶ τὸν Φάλαριν καὶ ὡμολόγησεν οὐ μόνον κοινωνὸς εἶναι τῷ Χαρίτωνι τῆς βουλῆς, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἄρξαι τῆς ἐπιβουλῆς.* ubi cum in MS. *βουλῆς* invenisset cl. Perizonius pro *ἐπιβουλῆς*, hanc vocem expungit. Nollem factum. Ultimum huius versus hemistichium habes et apud Nonnum lib. 4. p. 122. l. 4.

194. *Ὣς φαμένη ῥοδέην ὑπὸ φάρεϊ κρύπτε παρειήν.* Faciem enim velare pudore adfectis in more est. Nonnus lib. 42. p. 1098. l. 22.

Παρθένος ἔσχατον ὄμμα φυλάσσομένη Διονύσου
Φάρεϊ μαρμαίρουσαν ἑὴν ἔκρυψε παρειήν.

Orpheus Argon. v. 1220. de Medea:

296 *Αὐτὰρ ἐπεὶ Μήδειαν ἐσέδρακεν ὀφθαλμοῖσι*
Λιτὶ καλυπτομένην, ἑανῷ δ' ἄμφεσχε παρειὰς
Αἰδομένη· χλωρὸν γὰρ ὑπὸ στέρνοις ἀκάχητο.

Hesiodus in Ἔργοις v. 198.

Λευκοῖσιν φαρέεσσι καλυψαμένω χρόα καλὸν
Ἀθανάτων μετὰ φῦλ' ἴτην, προλιπόντ' ἀνθρώπους,
Αἰδὼς καὶ Νέμεσις.

Ubi nota primam vocis *φάρεος* syllabam conripi secus ac apud Orph. Argon. 963. Homer. Odyss. Θ. 84. Musaeum h. l. aliosque. Caput autem prae pudore tegere volentes summam in illud vestis partem adtrahebant, ut monuit ampl. Cuperus Apoth. Homer. p. 114.

195. *Σφετέροις δ' ἐπεμέμφετο μύθοις.* Nota *σφέτερος* pro *ἑός* usurpatum. Erudite post Casaubonum contra Grammaticos recte ita dici ostendit doctiss. Spanhemius ad Callimachum Hymn. in Del. v. 233.

Κείνη δ' οὐδέποτε σφετέρης ἐπιλήθεται ἕδρης.

V. et Stephanus Thes. L. Gr. T. I. p. 1070. Budaeus Comment. L. Graec. p. 37. Pro *noster* occurrit *σφωΐτερος* apud Nonnum lib. 5. p. 160. l. 15.

Μορφὴ θηρὸς ἔχει με καὶ ἀνέρος ἦθος ἀέξω.
Σφωϊτέρῳ ποτὲ θῆρες ἐπιστενάχουσιν ὀλέθρῳ.

Σφέτερος pro *ὑμέτερος* occurrit apud Hesiodum in Ἔργοις v. 2.

Δεῦτε δὴ ἐννέπετε σφέτερον πατέρ' ὑμνείουσαι.

Quod inter soloecismos circa pronomina commissos referens auctor *περὶ Σολοικίας* editus a cel. Valckenaerio p. 201. *εἴ τις*, inquit, *ἐπὶ μὲν τοῦ πρώτου προσώπου λέγοντος*
297 (scribendum *λέγοι τὸ* vel *λέγοιτο τὸ*) *ὑμεῖς, ἐπὶ δὲ δευτέρου προσώπου τάξειεν ἀντωνυμίαν τὴν ἁρμόζουσαν τρίτῳ προσώπῳ, ὡς παρ' Ἡσιόδῳ·*

Δεῦτε Δί' ἐννέπετε σφέτερον πατέρ' ὑμνείουσαι.

ἀντὶ τοῦ ὑμέτερον. Notandum hunc locum tueri senten-

tiam H. Stephani, qui solius Eustathii auctoritate conpulsus reposuit *Δι'*, quamvis ego potius accedam I. G. Graevio Lect. Hesiod. cap. 1. legenti cum omnibus Codd. *δή*. Addo locum Phavorini: *σφετέραις ἀντωνυμία ἐστι τρίτου προσώπου, ἀντὶ τοῦ ταῖς ἐκείνων, καὶ ἀεὶ τίθεται οὕτω. Ἡσίοδος δὲ ἐπὶ δευτέρου αὐτὸ ἔταξεν ἐν τῷ σφέτερον πατέρα (πατέρ') ὑμνείουσαι, ἀντὶ τοῦ ὑμέτερον.* Idem ibid. *σφέτερον πατέρα παρ' Ἡσιόδῳ κεῖται ἀντὶ τοῦ ὑμέτερον. καὶ σφέτερον, ὃ πολλοὶ ἔχουσιν, ἐὸν δὲ, ὃ μόνον ἔχει τις.* Usum hunc iam notavit Stephanus in Thes. L. Gr. T. I. p. 1071.

197. *Φράζετο* Scholiastae recte exponitur *ἐβουλεύετο, διενοεῖτο.* Ita Coluthus de R. H. v. 56. et 60. Tryphiodorus v. 250. et 401.

Ἀλλ' ἤδη μοι φράζεσθαι, τάδε γνώσεσθε πάντες,
*Καὶ νεφέλην ἀπόθεσθε * βλαψίφρονος ἄτης.*

Variis modis subplere lacunam posses legendo *τόσην,* vel *τοίην*, vel casu secundo *τόσης* et *τ.*, vel potius *θοῶς.* Nonnus lib. 37. p. 954. l. 14. lib. 41. p. 1068. l. 11. Homer. Iliad. *Ξ.* 3. 470. etc. *X.* 358. *P.* 144. *E.* 411. 480. Ita Graevius in Hesiodo *Θεογ.* v. 532. legit:

Ταῦτ' ἄρα φραζόμενος τίμα ἀριδείκετον υἱόν.

Vulgo *ἀζόμενος*. Guietum falce critica hic grassantem et totum versum tollentem non moror.

201. *Παρθένε κ. τ. λ.* Colorem duxit e Nonno lib. 4. p. 118. l. 9.

Παρθένε, τί τρομέεις; σὺ μὲν εἴαρι ποντοπορήσεις 298
Στυγνὸν ὕδωρ πλώουσα· σὺν ἱμερόεντι δὲ Κάδμῳ
Ὠκεανὸν περίμετρον ἐγὼ κατὰ χεῖμα περήσω.
Μὴ τρομέεις ἁλὸς οἶδμα βαρύδρομον.

Prius hemistichium habetur lib. 42. p. 1100. l. 2. Cum sermone autem Leandri, quo fidelissimum Heroni animum et quaevis pro ea ferre paratum promittit, conferri poterit Tibullus lib. 4. 1. 193. Lucanus lib. 1, 367. Cum hoc loco conpara et Coluth. v. 288.

Ἧς ἕνεκεν τέτληκα καὶ οἴδματα τόσσα περῆσαι.

Ibid. Ἄγριον οἶδμα. Ita Achilles Tatius lib. 3. p. 165. τὸ δὲ ἄγριον ἐστοροῦτο τοῦ κύματος. Iudas in ep. v. 13. κύματα ἄγρια θαλάσσης ἐπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας. Notavit hunc usum in verbo ἀγριαίνω Iul. Pollux 1. 9. 109. καὶ κύματα κατέῤῥει, μετέπιπτεν, ἐνέπιπτεν, ἠγρίαινε, φρικώδης ἦν ἡ θάλασσα. Nonnus lib. 6. p. 198. l. 23. dixit:

Ἄπλοος ἀφριόωντι ῥόῳ κυμαίνεται αἰθήρ.

204. Εἰ πυρὶ παφλάζοιτο. *Etsi igni ferveat.* Hoc significatu verbum frequenter occurrit apud Nonnum, ut lib. 4. p. 130. l. 7. lib. 6. p. 190. l. 18. lib. 7. p. 102. l. 24. etc. Orpheum Argon. v. 687. Achilles Tatius lib. 3. p. 159. dixit: ἐῤῥόχθει τὸ κῦμα, ἐπάφλαζε τὸ πνεῦμα. quemadmodum l. Salmas. p. 588. Alii ἐπάφριζε. Turpissimus autem error est Weitzii ad v. 91. in Conment. Parei ad v. 82. scribentis, παφλάζειν esse verbum fictum ab Hippocrate, qui eo nomine designare voluerat τοὺς πταίοντας καὶ ἐπαναλαμβάνοντας ἐν τῷ διαλέγεσθαι, notante Galeno. Verum est Galenum in Expositione antiquarum dictionum Hippocratis usum huius verbi notare,
299 sed non ut inventi ab Hippocrate, cum iam usurpatum sit Orpheo, nec non Homero Il. *N.* 798., ut vel ex Stephani Thes. L. Gr. T. IV. p. 163. patet. Eodem autem usu occurrit apud Latinos *fervere*, *fervor*, etc., ut apud Ovid. Her. ep. 18, 26. Virg. Aeneid. 7, 23. Lucan. 5, 234. 6, 67. Stat. 1. Sylv. 3. 29. Boëthium de Cons. Phil. 2. 3. 11. Adde, quae ex Nic. Heinsio notavit Graevius ad Flor. 2. 2. §. 5. *Sed adeo non est exterritus, ut illam ipsam ferventis aestus violentiam pro munere amplecteretur.* quam emendationem Tollius et Begerus, qui in textum invenit, probant. Ego vulgatam lectionem *ruentis* nondum sperno ob locum Virgilii 11, 625. apud Dukerum. Tibullus Paneg. Messallae v. 72.

Illum inter geminae nantem confinia mortis
Nec Scyllae saevo conterruit impetus ore,

Cum canibus rabidas inter freta sorberet undas:
Sic edidit Broekhusius secutus Heinsium ad Ovid. Am. 2. 16. 26. Hic tamen Advers. 1. 13. p. 142. magis probat *ferveret.* Mihi secus videtur. Quamvis enim *fervere* hoc significatu occurrere recte ibi doceat vir acutiss., diversissima tamen sunt *unda, fretum fervet* et *Scylla fervet undas*, cuius verbi activo significatu positi exemplum desidero. Idem vir erud. Senecae Thyest. 7, 68. *fervens ahenum* reddidit Advers. 1. 4. p. 43.

Ibid. Ἔσσεται et παφλάζοιτο diversis temporibus a Poëta hic posita observari velim, cuius rei quamvis non adeo rarae quaedam, quae notavi, exempla in medium adtulisse operae erit, quia nec ab his locis ungues suos abstinere norunt nonnulli. Ita Herodotus lib. 1. cap. 1. Περσέων μέν νυν οἱ λόγιοι Φοίνικας φασὶ γενέσθαι τῆς διαφορῆς αἰτίους. τούτους γὰρ — ἐπιθέσθαι — ἐσαπικνέεσθαι — διατίθεσθαι —, ἐλθεῖν — ὠνέεσθαι. Ita cap. 4. cap. 22. aliisque locis. Achilles Tatius lib. 1. p. 145. ὁ δὲ ἵππος ῥύμῃ θέων ἐκτρέπεται τῆς λεωφόρου καὶ ἐς ὕλην ἐπήδησεν καὶ εὐθὺς τὸν ἄθλιον Χαρικλέα περιῤῥήγνυσι δένδρῳ. Matthaeus cap. 26. v. 26. Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν λαβὼν ὁ Ἰησοῦς τὸν ἄρτον καὶ εὐλογήσας ἔκλασε καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς καὶ εἶπε. Homerus Iliad. Ξ. 179.

Ἔξυσ' ἀσκήσασα, τίθει δ' ἐνὶ δαίδαλα πολλά.

Sequitur:

Χρυσείῃς δ' ἐνετῇσι κατὰ στῆθος περονᾶτο·
Ζώσατο δὲ ζώνην ἑκατὸν θυσάνοις ἀραρυῖαν.

Neque in diversa abeunt Latini. Valerius Flaccus 2, 110.

Laeta mari tum signa refert plenasque movebat
Armentis nuribusque rates, it barbara vestis
Et torques insigne loci.

Ita et lib. 2, 7.

Templaque Tisaeae mergunt obliqua Dianae,
Iam Sciathos subsedit aquis, iam longa recessit
Sepias, attollit tondentes pabula Magnes
Campus equos.

Ibi Pius monet quosdam legere *recedit*, sed recte obiicit Burmannus tum quoque legendum *subsidit*. Claudianus de R. P. 8, 896.

Compresso mons igne tonat claususque laborat
Mulciber. Obducti nequeunt haerere vapores.
Coniferi micuere apices: crevitque favillis
Aetna novis; stridunt admisso sulfure rami.

Vid. et 2, 173. et 322.

301 *Reginam casto cinxerunt agmine matres.*
Elysiae teneroque levant sermone timores,
Et sparsos religant crines et vultibus addunt
Flammea sollicitum praevelatura pudorem.

Adde Carmen quod exstat apud Fulgent. Myth. 1. p. 23. Rosweytham v. 3. p. 711. v. 661. p. 723. v. 665. et 785. Facile igitur vel me tacente quivis videt, quid tribuendum sit violentis illis et absonis correctionibus Io. Corn. de Pauw, qui satis pro inperio, ubi simile quid in Aristaeneto deprehendit, ocyus eiectum it pessimo sane instituto. Sic lib. 1. ep. 9. p. 56. pro ἡ δὲ ὥσπερ ἀλγοῦσα λαθραίῳ στόματι προσάγει τὴν χεῖρα καὶ τοὺς ἑαυτῆς πεφιλήκει δακτύλους malit προσῆγε vel πεφίληκε, cum ἐπεφιλήκει satis rectum sit. Epist. 10. p. 58. pro καὶ τοῖς ὄμμασι Χάριτες οὐ τρεῖς καθ' Ἡσίοδον, ἀλλὰ δεκάδων περιχορεύει δεκὰς scribendum iubet περιεχόρευε, credo quia sequitur ἐκόσμουν. Sed et praecesserat τὴν μὲν ἅπασι τοῖς ἑαυτῆς φιλοτίμως κεκόσμηκεν Ἀφροδίτη. Mox pro τὸν δὲ νέον ἐκόσμουν ὀφθαλμοὶ — καὶ φύσεως ἔρευθος εὐανθὲς ἐπιτρέχον ταῖς παρειαῖς mavult ἐπέτρεχεν. Sed nonne admitti posset ellipsis verbi substantivi? Dubito quoque, an servari non possit vulgata Statii lectio lib. 2. Sylv. 7. 77.

Et qui per freta duxit Argonautas:
Et qui corpora prima transfigurat.

ubi vir eruditus Ier. Marklandus legit *ducit*. Id certissime scio, labi Schefferum, cum in Iustino lib. 1. cap. 4. §. 4. pro *Cambysi, mediocri viro, in matrimonium*

tradidit legit cum Angl. Cod. *tradit*, quia ita loqui amant Historici et sequitur paullo post *tradit:* quae ratio quam sit incerta, nemo non perspicit. Quid? eodem capite §. 7. sequitur *Pastori regii pecoris puerum exponendum tradidit*, cum praecessit *infans datur occi-* 302
dendus Harpago. Quid vero disertius loco cap. 6. §. 8.? *Astyages meriti sui in Harpagum oblitus summam belli eidem committit: qui exercitum acceptum statim Cyro per deditionem tradidit regisque crudelitatem perfidia defectionis ulciscitur.* Minus etiam necessaria emendatio Munckeri in Hygino cap. 8. *Antiopam vinctam abduxit in Citheronem: parit geminos et reliquit.* ubi legit *relinquit.*

205. *Μετανεύμενος εὐνήν. adiens cubile* recte redditur, sed a Scholiasta ἐνευφραινόμενος, quod nihil huc facit.

208. *Νήξομαι Ἑλλήσποντον.* Imitati hunc loquendi morem Latini, ut Virgilius Aeneid. 5, 235.

Di, quibus imperium est pelagi, quorum aequora curro.

Ovidius Amor. 3. 6. 29.

Quid? non Alpheon diversas currere terras
Virginis Arcadiae certus adegit amor?

Ita legendum forte emendatione, ut videtur, certiori, certe faciliori, illa, quam dedit Marklandus ad Stat. 4. Sylv. 3. 20. *diversas quaerere terras* ex sensu et Virgil. Aen. 3, 4., ut ait. Tueri tamen vulgatam lectionem posses loco Ovidii Heroid. 18, 6.

Currere me nota nec patiantur aqua.

Qualia loca sunt plurima. *iter gradi* dixit Hyginus fab. 38. *iter gradientes cogebat, ut secum arborem pinum ad terram flecterent.* ubi plura dabit Munckerus, ut et Burmannus ad Valer. Fl. 4, 689.

Contra omnes validis tenui discrimine remis
Pergere iter.

Nec non elegantissimus Broekhusius ad Propert. 2. 21. 21.

303 *Ino etiam prima terras aetate vagata est.*

Qui et *redire iter* dixit lib. 2. 20. 73.

Si modo clamantis revocaverit aura puellae,
Concessum nulla lege redibit iter.

Nollem hic acutissimus Marklandus pro *revocaverit aura p.* ad Stat. 5. Sylv. 3. 59. repositum ivisset *revocarint ora*, cum ista lectio minus venusta prae altera merito sordeat. Quid voluerit vates politissimus, nemo melius explicabit suavissimo Secundo Basio XIII.

Cum tu suaviolum educens pulmonis ab imo
Afflasti siccis irriguum labiis:
Suaviolum, Stygia quod me de valle reduxit
Et iussit vacua currere nave senem.

et mox:

Pars animae, mea vita, tuae hoc in corpore vivit,
Et dilapsuros sustinet articulos;
Quae tamen impatiens in pristina iura reverti
Saepe per arcanas nititur aegra vias:
Ac, ni dilecta per te foveatur ab aura,
Iam collabentes deserit articulos.

Ita Basio XVI.

et vitam tibi longi
Reddam afflamine basii.

Ita Euhemerus apud Aristaen. lib. 1. ep. 12. p. 82. τὸ ἡδὺ ἆσθμα puellae suae laudat. Hinc intelligendum puto Horat. Carm. 2. 8. 21.

Te suis matres metuunt iuvencis,
Te senes parci miseraeque nuper
Virgines nuptae, tua ne retardet
Aura maritos.

304 Ridiculus est Acro, dum notat: *aut facilitas, qua in amorem trahuntur: aut unguentorum odor, ut ipse superius:* Aurae fallacis. nec non Servius ad Virgil. Aeneid. 6, 204. *splendorem* interpretatus.

213. Ὄψομαι δύντα Βοώτην. Sententiam meam de hoc loco in notis supra satis exposui: nunc promissi memor facile vulgatam lectionem potuisse servari, si tantum correptio diphthongi αι sequente consona obsisteret, ostendere conabor. Post Casaubonum in Lection. Theocr. cap. 18. p. 275., Salmasium aliosque prae caeteris cl. Iensium Lection. Lucian. lib. 2. cap. 6. animose hanc causam egisse contra dissentientem Rich. Bentleium ad Callim. H. in Iov. v. 87., huius tamen sententiae contra Iensium acerrimum vindicem extitisse Georg. Arnaldum Anim. Crit. cap. 6. p. 29. et seqq. quis nescit? Nondum tamen meum adsensum eruditissimi viri sententiam inpetrare posse non diffiteor, cum in animum inducere vix possim, ut credam, omnia ista veterum loca hoc mendo laborare, in quibus correptio ista diphthongi αι et οι obtinet. Praeter enim tot loca ab aliis congesta pauca haec habe, in quorum nonnullis vix emendationi locus relictus ullus. Ita Theocritus Idyll. 22. v. 178.

ἀτὰρ ὤλλοι πάντας ἐϋφρανέουσιν ἑταίρους,
Νυμφίοι ἀντὶ νεκρῶν, ὑμεναιώσουσι καὶ κούρας.

Orpheus Argon. v. 1313.

Ἀλκίνοος μὲν ῥ' ὤκ' ἐπετέλλετο κηρύκεσσι
Κούρην ἀμφήριστον ἄγειν ἀπὸ νηὸς ἐρυμνῆς,
Πατρί θ' ἑῷ τίσεσθαι δίκην ἀλιτημοσυνάων.

V. 834.

Οὐδέ τοι δὴ νώνυμοι ἐμοὶ ἐρίηρες ἑταῖροι.

V. 546.

Δοῦναι ὑποχθονίοισι καὶ δάκρυα λειβέμεν ὄσσων. 305

Idem Herculis Suffimine pag. 110.

Παγκρατὲς ἦτορ ἔχων, κάρτος μετὰ τόξα, καὶ μάντι.

Oraculum apud Eusebium Praepar. Evang. lib. 3. cap. 35.

Ἀλλὰ καὶ Μηθύμνης ναίεταις πολὺ λώϊον ἔσται
Φαλληνὸν τιμῶσι Διωνύσοιο κάρηνον.

Aliud Lycurgo datum cap. 28.

Καὶ τὴν (ὁδὸν) μὲν διά θ' ἀνδροσύνης ἱερῆς θ' ὁμονοίας
Ἔστι περᾶν, ἣν δὴ λαοῖς ἡγεῖσθαι κέλευθον.

Male Vigerus in margine posuit δεῖ: rectius p. 20. δὴ retineri posse censet, ut infinitivus sit pro inperativo, ut saepe in legibus et oraculis, ex. gr. apud Herodotum 1, 55.

Καὶ τότε, Λυδὲ ποδαβρὲ, πολυψηφῖδα παρ' Ἕρμον
Φεύγειν μηδὲ μένειν μηδ' αἰδεῖσθαι κακὸς εἶναι.

Coluthus de R. H. v. 206.

Τόφρα καὶ Δαρδάνιον καὶ Τρώϊον οὖδας ἀμείψας.

V. 260.

Ξεῖνε, πόθεν τελέθεις; ἐρατὸν γένος εἰπὲ καὶ πάτρην.

non τε. Thryphiodorus de Excidio Ilii v. 438.

Ἀφραδίῃ τε βέβυστο μεθημοσύνῃ τε καὶ ὕπνῳ
Πᾶσα πόλις.

Verum an sanus hic locus sit dubito: quid enim est *sepeliri Troiam praetextu?* An καμοῦσα? Urbs, cum caperetur, erat fessa et *somno vinoque sepulta*. Fateor
306 quidem horum aliquibus locis facilem admodum medicinam praestari posse, verum omnibus non nisi durissimam, imo forte nullam v. gr. priori et posteriori Orphei loco, ut et ultimo Oraculo. Quod cum certissimum sit, vara vibiam necessario sequi debet et reliqua loca intacta praetermittenda, quin et maior pars locorum a Bentleio et Arnaldo sollicitatorum pristinae integritati vindicanda. Ex. gr. Orphei Suffimine Parcarum p. 156.

Ἀλλά μοι νυκτέριοι μαλακόφρονες, ἠπιόθυμοι,
Ἄτροπε καὶ Λάχεσι, Κλωθὼ, μόλετ' εὐπατέρειαι.

quis ferat inmanem Bentleii emendationem legentis εὐχραῖαι, praecipue cum illud convenientissimum Parcis epitheton recte monuerit Iensius p. 171.? Tolerabilior esset altera coniectura νυ νυκτέριαι, sed minus necessaria. Neque violentam illam correctionem plane concoquere potuit Arnaldus, leviori mutatione legens Ἀλλ'

αἵ ν.: cui tamen adsensum dare nequeo, cum probe sciam in nullo Suffimine articulum isto modo intrudi, emendatio autem tantum nixa fundamento lubrico, ut ostendunt loca ex Orpheo adlata, apud quem ideo quoque fere inducor, ut credam loco vexatissimo Argon. v. 723. legendum:

αὐτάρ οἵ τοῖς γε
Τύμβους χευάμενοι πολιὴν ἐπενεισάμεθ' ἅλμην.

quemadmodum docte coniecit Iensius conlatis coniecturis Casauboni et Eschenbachii feliciter usus. *ἅλμην* et ipse conieceram, quae vox pro *mari* occurrit v. 688. apud Achillem Tat. 3. p. 163. Musaeum v. 328. Nonnum lib. 2. p. 66. l. 3. lib. 5. p. 150. l. 13. etc. et ostenderem contra Bentleium, nisi praeripuisset Iensius, qui latius et docte omnia deduxit. Miror vero Arnaldum p. 30. probare Iensii emendationem, cum tamen, in quo cardo rei vertitur, Casauboni in primis huic placeat emendatio, qui legit *οἵ*. Hesiodus in Theogon. v. 48. 307

Ἀρχόμεναί τ' ὑμνεῦσι θεαὶ λήγουσαί τ' ἀοιδῆς.

Infelices istorum conatus, qui *λήγουσι* huc intrudebant, docte retudit Iensius, adstipulante merito elegantissimo Arnaldo, qui alia via instituens synecphonesin in ultima voce admittit non satis probabilem. Nonne enim summo iure viro eruditissimo, quod ipse p. 35. obiecerat, versus tales, quibus *αι* et *οι* conripiuntur, *semper omni carere modulo*, regerere hic liceret? Id aurium certe iudicium flagitare putem. Fors et in Apollonii Rhodii loco lib. 1, 942. negligenda synecphonesis, quamvis hac de re litigare nollem. Certius scio, locum vetusti poëtae apud Diodorum Siculum lib. 3. cap. 66.

Οἱ μὲν γὰρ Δρακάνῳ σε, οἱ δ' Ἰκάρῳ ἠνεμοέσσῃ
Φασίν, οἱ δ' ἐν Νάξῳ, δῖον γένος Εἰραφιῶτα.

ab Arnaldo expungente versu secundo *δ'* post *οἱ* inmerito tentatum esse, cum illud *δ'* necessario heic loci adesse, non vero *a nasuto quodam infultum*, existi-

mem. Certe partes viri celeberrimi fuissent exemplis dicta firmare: quod donec fiat, nihil movendum persuasissimus ero. Tandem in Manethone lib. 2. v. 115. dum pro

Αὐτῶν τε κτῆσιν μινύθει καὶ πατρώϊον οἶκον.

legendum *πατρῷον οἶκον* pronunciat Arnaldus, in eo manifeste labitur, cum talem pedem versus respuit. Si, quod nondum largior, locus corruptus, non adeo magna mutatione restituere *πάτριον* proclive esset; atque ita voluisse eruditissimum iuvenem libenter putarem, nisi verba contrarium indicare viderentur. Neque enim
308 synecphonesin hic ipsum admittere credibile, cum ne verbum monet. Quid quod et versus ita non satis bellus exsurgit? Plura non addo: singula enim loca a Iensio producta, ab Arnaldo vero emendata referre nihil adtinet, quia, cum tot exemplis exceptione maioribus *αι* et *οι* conripi posse constet, neque vix nisi emendationibus minus necessariis, saepe et pravis et nimis coactis iis locis mederi noverint Critici, raro autem admodum in longius a vulgata lectione recedentes mutationes conspirent Codices MSS. neque quicquam praeterea culpetur in vulgata lectione, parvo admodum negotio refutari, imo sponte fere corruere istorum emendationes aequi rerum arbitri non aegre concedent. Modus tamen adhibendus, neque enim id de omnibus emendationibus Bentleii et Arnaldi acceptum vellem, quippe a quibus loca nonnulla docte et feliciter emaculata lubentissimo animo concedam, cuius rei specimen est in Homeri loco Odyss. *H.* 131.

Πρὸς δόμον ὑψηλὸν, ὅθεν ὑδρεύονται πολῖται.

ubi Bentleius legit *ὑδρεύοντο*, quia et ita alio loco ipse poëta, et Scholia hanc lectionem habere notat Arnaldus. Nihil certius. Iensius tamen p. 171. putat Homerum merito rogari posse, *num antea fuisset ille alterius istius fontis usus, sed tum, cum describeret istum fontem, esse desiisset:* quas ineptas tricas esse quis

non videt? Solent enim poëtae in talibus semper fere uti tempore inperfecto, ex. gr. Homerus Odyss. *E.* v. 68.

Ἡ δ' αὐτοῦ τετάνυστο περὶ σπείους γλαφυροῖο
Ἡμερὶς ἡβώωσα, τεθήλει δὲ σταφυλῇσι.
Κρῆναι δ' ἑξείης πίσυρες ῥέον ὕδατι λευκῷ.

P. 205.

καὶ ἐπὶ κρήνην ἀφίκοντο 809
Τυκτὴν, καλλίρροον, ὅθεν ὑδρεύοντο πολῖται.

Vid. et Theocritum Idyll. 22, 39.

CAPUT XVIII.

Coniunctionem modos diversos coniungere pluribus exemplis docetur. Defensus Hyginus. Horatius contra Withofium semel, Statius contra Marklandum bis adsertus, semel leviter forte emaculatus. Defensus Guntherus. Emendatus Boëthius. Defensi Fulgentius et Florus. Territare fines. Loca pro incolis ponuntur. Reprehensus Virgilius. Casus diversi recte coniunguntur. Antiqua Ovidii lectio eruta, reiecto Mario. Difficilis Musaei locus contra Kromaieri sententiam expositus. Ἀνύειν παννυχίδας ὑμεναίων. Hero et Leander primas nuptias in templo Veneris non fecerunt. Λύειν μίτρην. Virginitatem non inlibate servatam ipsa Venus puniebat.

215. *Πατρίδος ἀντιπόροιο ποτὶ γλυκὺν ὅρμον ἱκοίμην.* Praecessit v. 212.

Ἔσσομαι ὁλκὰς Ἔρωτος.

Ut adeo observare hic liceat coniunctionis modorum diversorum inlustre exemplum, cuius rei ex utriusque linguae auctoribus exempla nonnulla adponere, quia docti etiam ad haec offendunt, operae erit. Sic igitur Orpheus Argon. v. 767.

Ἠέ γ' ἐπ' Αἰήταο μόλῃ δόμον οἶος ἀπ' ἄλλων,

Μειλιχίοις στέρξῃ τε παραιφάμενος ἐπέεσσιν,
Ἠὲ μεθ' ἡρώεσσι καὶ ἐς μόθον αὐτίκα λεύσσοι.

Herodotus lib. 1. cap. 53. *ἐνετέλλετο ὁ Κροῖσος ἐπειρωτᾷν τὰ χρηστήρια, εἰ στρατεύηται ἐπὶ Πέρσας Κροῖσος καὶ εἴ τινα στρατὸν ἀνδρῶν προσθέοιτο φίλον.* Ita hoc loco
310 et paulo post edidit doct. Iac. Gronovius p. 811. pro *προσθέηται.* Optime. Iosephus Antiq. Iud. 1. 19. §. 3. *καὶ εὐχὴν ποιεῖται θύσειν ἐπ' αὐτῶν, εἰ κτησάμενος βίον ἀπαθὴς ἐπανίοι, καὶ τῷ θεῷ δεκάτην τῶν πεπορισμένων ποιήσεται, οὕτως αὖθις ἀφικόμενος.* Achilles Tatius lib. 1. pag. 33. *ἐγὼ δὲ πρὸς τὸν Κλεινίαν καταλέγω μου τὸ δρᾶμα πῶς ἐγένετο, πῶς πάθοιμι, πῶς ἴδοιμι.* Vid. lib. 7. p. 425. lib. 2. p. 143. Ita lib. 1. p. 35. *τί λέγω; τί ποιῶ; πῶς ἂν τύχοιμι τῆς ἐρωμένης;* supra ipse Musaeus v. 204.

Εἰ πυρὶ παφλάζοιτο καὶ ἄπλοον ἔσσεται ὕδωρ.

Nec rarius Latinis coniunctio neglecta. Propertius 3. 3. 47.

Tum mihi naturae libeat perdiscere mores,
Quis deus hanc mundi temporet arte domum:
Qua venit exoriens, qua deficit: unde coactis
Cornibus in plenum menstrua Luna redit:
Unde salo superant venti: quid flamine captet
Eurus, et in nubes unde perennis aqua:
Si ventura dies, mundi quae subruat arces:
Purpureus pluvias cur bibit arcus aquas:
Aut cur Perrhaebi tremuere cacumina Pindi,
Solis et atratis luxerit orbis equis etc.

Virgilius Ciri v. 47.

Impia prodigiis ut quondam exterruit amplis
Scylla, novosque avium sublimis in aëre coetus
Viderit, et tenui conscendens sidera penna
Coeruleis sua tecta supervolitaverit alis.

v. 310.

Tum, mea alumna, tui cum spes integra maneret,

Et vox ista meas nondum violaverat aures.

Adde notatu dignissimum locum Culic. v. 57. et seqq. Georg. lib. 1. v. 155.

Quod nisi et assiduis terram insectabere rastris, 311
Et sonitu terrebis aves, et ruris opaci
Falce premes umbras, votisque vocaveris imbrem.

Claudianus de R. P. lib. 1. 25.

Vos mihi sacrarum penetralia pandite rerum
Et vestri secreta poli, qua lampade Ditem
Flexit Amor, quo ducta ferox Proserpina cantu
Possedit dotale Chaos, quantasque per oras
Sollicito genetrix erraverit anxia cursu;
Unde datae populis leges et glande relicta
Cesserit inventis Dodonia quercus aristis.

Vid. et auctor prologi lib. 27. Trogi Pompeii, omnino Sidonius Carm. XI. 75. et seqq. Multus est in his Hyginus. Ita fab. 148. *Id Sol cum Vulcano nunciasset, ille eos nudos cubantes vidit, deos omnes convocavit.* pro *vidisset.* Ibi confer Munckerum, ut et Dissertationem egregiam Hygino praefixam pag. 5., ubi inter alia hoc argumento stribliginem scriptoris ostendit, qui tamen hic mea quidem sententia tot optimorum scriptorum exemplis non difficulter excusari poterit, quamvis barbaro scriptori nullo caeteroquin modo patrocinari coner. Non tamen necesse, ut locum citatum ita capias, cum possis longe commodius copulae defectum statuere post *vidit*, non vero post *nunciasset*, quod Munckerus cum Scheffero vult, quorum hic *que* intrudit sinistra liberalitate. Sic Fulgentius Myth. lib. 2. cap. 1. Freculphus in Carm. Hexam. ad Elisacharum v. 15.

Quas dederint clades populis civilia bella,
Triverit externas gentes infanda cupido,
Quos casus tribuit regnis improvida cura.

Post tot exempla mirari subit eruditissimum Withofium 312
in Specim. Gunth. p. 55. in Horatio Carm. lib. 1. Od. 8.

Lydia, dic, per omnes
Te deos oro, Sybarin cur properes amando
Perdere; cur apricum
Oderit campum patiens pulveris atque solis;
Cur neque militares
Inter aequales equitat, Gallica nec lupatis
Temperat ora frenis.

versu 4. pro *Oderit* emendare *Deserit*, quod acutum quidem, sed minime hic necessarium, praecipue cum ipse Horatius lib. 4. 10. 1. haec spreverit:

O crudelis adhuc et Veneris muneribus potens,
Insperata tuae cum veniet pluma superbiae,
Et quae nunc humeris involitant, deciderint comae.

Priscianus *oderit* pro indicativo habens risune an lacrimis dignus, haereo. Dubito, an non defendi hinc possit vulgata Statii lectio lib. 4. Sylv. 1. v. 23.

Aspicis, ut templis alius nitor, altius aris
Ignis, et ipsa meae tepeant tibi sidera brumae.
Moribus atque tuis gaudent turmaeque tribusque
Purpureique patres, lucemque a consule ducit
Omnis honor.

ubi eruditissimus Marklandus emendat *Fascibus ecce tuis*, mutatione sane enormi, cum, si post *brumae* vulgatam distinctionem tollas, omnia cohaerebunt. Quod obiicit *atque* neminem ita posuisse, nec adfirmare nec negare ausim, sed, si vel verum, facilior pateret emendatio *inque tuis gaudent.* Sic verbo *laetari* usum
813 esse Ciceronem vel Lexica docent; permutari autem voces patet ex lib. 5. 1. 140.

aeternae modo qui sacraria genti
Condidit inque alio posuit sua sidera caelo.

ubi Codex Roman. *atque.* Altera obiectio est, *moribus* hic locum non esse, cum per totam Eclogam agat non de vita privata aut censoris officio, sed consulatu. Sed

et mores ducum principumque memorari quis nescit? Ita Claudianus in 1. Cons. Stil. lib. 1. 167.

Scilicet in vulgus manant exempla regentum,
Utque ducum lituos, sic mores castra sequuntur.

Quidni et consulis? Quidni adeo mores memorantur, quod consulatum optime gesserat semper? quod pacem conposuerat, ut liquet e v. 13.? quod tandem votis curiae respondens et victus lacrimis receperat consulatum, ut patet e v. 9. et v. 34.? Quidni, etiamsi toto carmine, quod breve est, de consulatu agit, hic verbum de moribus facere posset? Quidni Marklando regerere possim, Poëtam in carmine extemporaneo omnia tam accurate non disposuisse, praecipue cum ipse vir cel. tam turpem sui oblivionem in verbis paulo post sequentibus ei inpingat? Nihil etiam forsan mutandum lib. 4. Sylv. 4. 56.

At tu si longi cursum dabit Atropos aevi,
(Detque precor!) Latiique ducis sic numina
pergant etc.
Forsitan Ausonias ibis frenare cohortes.

ubi Marklandus contra Codices legit *si numina pergent,* quod non necesse; ut neo emendatione Rittershusii probata Withofio Specim. Gunth. p. 70. in Gunthero Ligur. 3, 429.

Si te cura mei tangat, si gratia fratris 314
Ulla movet.

ubi legunt *tangit,* opus est, quamvis in minutis hisce quemque suo iudicio frui facile patiar. Hinc apud Boëthium de Cons. Philos. 4, 6. pro *Hoc tantum perspexisse sufficiat, quod naturarum omnium proditor deus idem ad bonum dirigens cuncta disponit, dumque ea, quae protulit, in sui similitudinem retinere festinat, malum omne de reipublicae suae terminis per fatalis seriem necessitatis eliminat,* legerem libenter *eliminet* cum MS. Rittersh. et edit. Norimb. apud Sitzmannum, nec non MS. Putschii et C. D'O., quamvis et in hoc *dis-*

ponat, minus recte. Alibi lib. 3. cap. 8. *Quid enim? pecuniamne congregare conaberis? Sed eripies habenti. Dignitatibus fulgere velis? Danti supplicabis, et qui praeire caeteros honore cupis, poscendi humilitate vilesces. Potentiamne desideras? Subiectorum insidiis obnoxius periculis subiacebis. Gloriam petis?* (*petas* MS.) *Sed per aspera quaeque distractus securus esse desistis. Voluptariam vitam degas? Sed quis non spernat* etc. Miror quoque in Fulgentii Myth. 3, 6. p. 116. pro *Sed quia haec saturantius Apuleius pene duorum continentia librorum tantam falsitatum congeriem enarraverit et Aristophontes Athenaeus in libris, qui Dysarestia nuncupantur, hanc fabulam enormi verborum circuitu cupientibus prodidit*, quod defendunt 6 edd. et Beroald., Munckerum probare Cod. Leid. scripturam, quae habet *enarravit*, corrupte procul dubio per omissam lineolam vocibus superponi solitam. Mire etiam, re hac non percepta, turbatum in Flor. 2. 15. §. 3. *sed huius caussa belli, quod contra foederis legem adversus Numidas quidem semel pararet classem et exercitum, frequens autem Massinissae fines territabat.* Sed recte vulgatam lectionem
315 Terentii auctoritate tuitus doct. Dukerus contra Tollium *attrectaret* legentem aliosque; inmerito vero de phrasi *territare fines* dubitavit. Ita enim Statius lib. 4. Sylv. 6. 99.

Hic tibi sollemni memorabit carmine, quantus
Iliacas Geticasque domos, quantusque nivalem
Stymphalon, quantusque iugis Erymanthon aquosis
Terrueris, quem te pecoris possessor Iberi,
Quem tulerit saevae Mareoticus arbiter arae.

Virgilius Aeneid. lib. 6, 802.

Nec vero Alcides tantum telluris obivit,
Fixerit aeripedem cervam licet aut Erymanthi
Pacarit nemora et Lernam tremefecerit arcu.

ubi tamen potius *Lerna* pro hydra Lernam incolente ponitur, quod et Servius animadvertit: *Pro Hydra paludem ipsam posuit.* Non raro enim ipsa loca ponuntur pro hominibus, bestiis etc. ea habitantibus. Mirari vero maximo subit opere, cel. Marklandum, qui in Virgilii erroribus aquila acutius cernit, cum in notis ad Statium emendationem licet malam, de quo alibi, tentet, nihil in verbis his Poëtae animadvertisse, cum tamen, salva reverentia, qua summum vatem veneror, sententia hic surgat non nimis egregia. Augustum enim Caesarem laudaturus ob victorias, quas adeptus, cum victricia signa per orbem circumtulisset et imperium protulisset super Garamantas et Indos aliasque gentes dissitas, conparationem instituit cum Hercule, quem ipso minorem facit, quia tot regiones non obivit, Arcadiam scilicet solam, in qua haec omnia contigerunt. An praeter Arcadiam nulla loca invisit Hercules? Id nemo, sat scio, dicet, cum ipse Geryonis exstincti meminit lib. 7, 652. lib. 8, 202. Cacique eodem loco, cum decantatissimam Argonautarum in Colchos expeditionem, cuius ipse pars magna fuit, cum iter in Afri- 816
cam nemo ignorat. Quisquamne igitur adeo plumbeus, ut negare possit, conparationem multo fuisse augustiorem, elegantiorem et doctiorem, si scripsisset: Alcides tantum telluris non obivit ac Augustus, licet peragraverit totum, qua patet, fere orbem, Hispaniam, Africam, Italiam, Arcadiam, Colchosque iverit etc. Sed in viam. Coniunguntur et casus diversi non raro a scriptoribus. Orpheus Argon. v. 115.

Παίδεσιν ἠδὲ τοκεῦσιν ἐπὶ φρεσὶν ἠδὲ νόοιο.

Boëthius de Cons. Philos. 3. 8. v. XI.

Quae gemmis niveis unda feracior,
Vel quae rubentis purpurae.

Qui locus pulcherrime tuetur coniecturam nostram vel potius antiquam lectionem in Ovidio Amor. lib. 2. 16. 8.

Terra ferax Cereris multoque feracior uvis.

Quam cum ineptam varietatem vocat Marius, nugatorum coryphaeum facile se ostendit et glandem vesci frugibus relictis adsuetum. Quam venusta, quaeso, lectio *Cerere — uvis*, quae tamen Gryphio et Bersmanno quoque probare se potuit? Hodie edunt:

Terra ferax Cereris multoque feracior uvas.

Si ex libris melioribus, non inprobo: sed monere tanti fuisset. Ita tamen *uvae* fere tertium casum putarem. Idem Boëthius 1, 1. *adstitisse mihi supra verticem visa est mulier reverendi admodum vultus, oculis ardentibus et ultra communem hominum valentiam perspicacibus, colore vivido atque inexhausti vigoris.* Avienus Progn. P. 119.

317 *Nimborum expertes et tempestatibus atris.*

Vid. vir doctus in Observ. Misc. Vol. I. p. 277. Quod Vossius ad locum Boëthii subintelligi *cum oculis* excipit de Construct. cap. 67., parum me moratur. Tu vide Perizon. ad Sanct. Minerv. lib. 3. cap. 14. p. 479., ubi exempla pauca dat.

225. *Παννυχίδας δ' ἀνύσαντες κ. τ. λ.* Scinduntur hic in partes Interpretes, quorum sententias hic referam. Kromaierus reiectis aliis putat haec verba intelligenda de primo Leandri cum Herone concubitu, idque ipsa verba docere. Amplecterer, nisi vehementer obstare putarem, ut iam olim recte animadvertit Pareus, quod Poëta demum v. 272. canat:

ὃ δ' αὐτίκα λύσατο μίτρην.

Quae verba de primo concubitu omnino intelligenda docet locutionis usus apud omnes fere scriptores usitatus de puellis virginitatem amittentibus, non vero, quod scio, de alio concubitu cum virum iam passa. Homerus Odyss. XI. v. 244. de Tyro a Neptuno conpressa, quem locum respicit auctor Vitae Homeri pag. 296. *Ἀπὸ δὲ τοῦ προηγουμένου τὸ ἀκόλουθον.*

Λῦσε δὲ παρθενίην ζώνην.

Ἀκολουθεῖ γὰρ τούτῳ τὸ διεκόρευσεν. Sic alii plures. Si

vero Musaei verba de zona soluta non capienda, sed
Veneris valido nodo perrupto, quod tamen minime
censeo cum viro docto apud Kromaierum, qui ipse ni-
hil reponit isti explicationi, satis valide hanc sententiam
evertunt, quae latius deducere non est animus. Praete-
rea incredibile Poëtam tanto adparatu ad describendas
nuptias hasce uti voluisse, quantum ab his fere versi-
bus ad v. 282. instruxit, si iam eas fecissent in templo 318
Veneris, quo, si non omnes, magnam tamen sequen-
tium versuum partem conmodissime transferre ipsi in-
tegrum erat. Nec id cadere videtur in Musaeum, ut in
tantas angustias se coniiceret, unde pedem tuto referre
operis lex vetabat; modo enim unum hunc versum
omisisset, praecedentia sequentibus firmiter cohaere-
rent, si scripsisset:

Ἀλλήλων δ' ἀέκοντες κ. τ. λ.

Quid? Ovidius, cui pleraque debet noster, ut vel hic conferenti descriptionem itineris prima nocte instituti apud illum et nuptiarum apud hunc patebit, videtur diserte confirmare v. 272. primum concubitum initum significari. Ita enim Leander ep. 18, 53.

Interea dum cuncta negant ventique fretumque,
Mente agito furti tempora prima mei.
Nox erat incipiens (namque est meminisse voluptas),
Cum foribus patriis egrediebar amans.

Hinc totum iter refert et de concubitu tandem v. 105. addit:

Caetera nox et nos et turris conscia novit,
Quodque mihi lumen per vada monstrat iter.
Nec magis illius numerari gaudia noctis,
Hellespontiaci quam maris unda potest.

Anne credibile laetitiam huius noctis adeo amatorem praedicaturum, cum maioris in templo perceptae ne verbo meminit? Si quis incredibile putet, cum res in vado esset, non statim nuptias factas, facilis responsio,

ob seram iam noctem visum fuisse rem in conmodiorem locum et tempus differre. Iuvat versus sequens, ubi statim additur:

319 *Ἀλλήλων ἀέκοντες ἐνοσφίσθησαν ἀνάγκῃ.*

Nimis forte audax etiam facinus Leandri habendum, qui Veneris sacerdotem sub deae oculis vitiare ausus fuisset, nec adeo omnem statim decoxisse pudorem Hero censenda. Venerem quidem virginibus non gaudere amator v. 144. persuadere puellae voluerat, sed ipsa non mitius, ac alia numina, de quo vid. Animadv. ad v. 31., vindicabat virginitatem non inlibate servatam, si fides Servio ad Virgil. Aeneid. 3. v. 23., ubi refert Myrenen quandam a iuvene divite ambitam, urbe depopulata a latronibus, abreptam ad suos refugisse, iuveni autem ob latrones detectos captosque datam potestatem a populo, *ut virginem, quam amaverat, in matrimonium duceret; ob quam rem irata Venus illum mori fecit, virginem autem in Myrtum arborem vertit, eique, quod sacerdos fuisset, praestitit, ut perpetuo et suavi odore gauderet.* Poenae enim loco a diis delinquentes in arbores, aves etc. mutari, vel ex Antonino Liber., ubi ad fastidium usque idem exitus recurrit, nemini ignotum. Pareus de sola contestatione capit, atque ita Papius, qui vertit:

Gaudia dein noctis pacti vigileisque hymenaeos.

Aliter Whitfordus:

Furtivum interea cupidi certamen amoris
Perficere, abscedunt (invitus uterque).

Videtur hic respexisse ad significationem verbi *ἀνύω*, qua capitur aliquando pro *festino, festinanter quid perficio.* Magis adrideret haec interpretatio, si Musaeus scripsisset *ἀνύσοντες*, nisi velis aoristum 1. poni pro futuro, ut apud Callim. Hymn. in Del. v. 204. *ἐφύλαξα*

320 Scholiastes explicat *ἀντὶ τοῦ φυλάξω*, ubi plura dabit inlustr. Ez. Spanhemius: quod tamen nullo modo placet. Florens Christianus:

mox perfectis insomnibus horis
Pervigilis sacri.

Quae verbis Poëtae non clariora. Alium cepisse de *sacris Veneris in templo eius peractis* refert Kromaierus, sed linguae genium refragari. Dubium, quid voluerit. An peracta sacra, quae fieri debebant hoc festo Sesti a sacerdote? an quae Leander et Hero Veneri nuptias inituri remotis arbitris adferebant? Sed haec parvi momenti. Si vero Kromaierus locum aliter ceperit, ut fere ex verbis eius satis obscuris nunc deprehendere mihi videor, dum censet verba Musaei ad v. 231. elegans emblema poëticum continere, quale infra a v. 274. ad 283. interrupto venuste filo orationis et post connexo, partes inplesset suas, si tam insipidi emblematis et interruptionis, ut ego puto prorsus sine ullo exemplo, dedisset exempla: nam illud e Musaeo petitum tantum differre,

Quantum Hypanis Veneto distat ab Eridano,

nemini, qui loca contulerit, ullum dubium superesse poterit: ut demirari adeo subeat cuiquam tam contortam explicationem adridere potuisse. Ego, donec maior lux adfulgeat, Parei et Papii sententiam amplectar.

CAPUT XIX.

Omnia tarda videntur amantibus dilectis potiri ocyus cupientibus. Emendatus Nonnus. Καὶ, ut et Latinorum et vel que, pro sed ponitur. Emendatus Alciphron et tentatus. Voces eiusdem vel adfinis significationis saepe coniungi probatur. Ausonii et Ovidii lectio adserta. Δοκεύειν, observare, de venatoribus, piscatoribus aliisque usurpatur. Venus mari nata mare navigantibus favet. Inperium in mare variis diis adtribuunt veteres, quos 321
invocare et, si liberarentur, vota iis solvere solebant laborantes. Non solis diis patriis, sed et praesidibus loco-

xum, ad quae reiecti, a navigantibus vota soluta contra Servium docetur. Antiqua Virgilii lectio probata. Sacer cum casu secundo constructum. Aras peracta feliciter navigatione in litore et ripis diis erigebant. Sacrificia etiam faciebant navi se conmittentes. Inlustrata elegans Musaei locutio. Αὐτόματος pro αὐτὸς et vicissim, ut et ipse pro sponte. Defensus Claudiani locus contra Heinsium aliaque. Vocis μυχὸς varius usus. Callimachus bis adsertus contra Bentleium aliosque. Χρᾶσθαι σποδιῇ, νιφετῷ, στίβῃ. Arta custodia tenebantur mulieres virginesque in Graecia aliisque locis. Diversis tamen institutis utebantur Lacedaemonii. Mos nuptias ineundi apud Lacones mirus an semper obtinuerit. Defensa lectio Propertii contra Broekhusium. Timor puellae est timor pro puella. Πᾶς pro ὅλος, omnis pro totus et vicissim ponuntur. Reiecta Wolfii explicatio in epistola Iacobi. Veteres, antequam cubitum irent, oleo se ungebant. Reiecta Schacchi explicatio in Cantico Solomonis. Leander mari se conmissurus oleo membra tinguit ex sententia Ovidii, at ex Musaei postea. Sine veste dormire veteribus non insolitum aliaque. Ἅλις ὕδωρ pro ὕδατος.

231. **Πολλάκις ἠρήσαντο μολεῖν θαλαμηπόλον ὄρφνην.**

Egregie ardentissimum amantium adfectum suavissimo amplexu ocyus frui desiderantium, adeo ut omnia ipsis tarda videantur, more poëtis aliisque harum deliciarum peritis scriptoribus usitato exprimit. Infra v. 288.

Πολλάκις ἠρήσαντο κατελθέμεν ἐς δύσιν Ἠῶ.

Ita Nonnus lib. 7. p. 218. l. 10.

Καὶ νυχίης ἐθέλων Σεμέλης ἐπιβήμεναι εὐνῆς
Εἰς δύσιν ὄμμα τίταινε, πότε γλυκὺς Ἕσπερος ἔλθῃ,
Καὶ δολιχὴν Φαέθοντος ἐμέμφετο δείελον ὥρην.

322 Ita v. 15.

Ζηλήμων Φαέθων με βιάζεται. ἦ ῥα καὶ αὐτὸς
Ἱμείρεις Σεμέλης καὶ ἐμοὶ ποθέοντι μεγαίρεις.

vix ullum mihi dubium, quin scribendum βιάζεαι, cum omnia in secunda persona efferuntur, quae minus venuste certe hic mutaretur. Ceterum confer lib. 33. p. 832. l. 27. aliisque locis. Claudianus de Nupt. Honor. et Mar. v. 14.

Incusat spes aegra moras, longique videntur
Stare dies, segnemque rotam non flectere Phoebe.

Longus Past. lib. 2. p. 38. de Daphnide et Chloë: ἐπιθυμοῦσιν ἀλλήλους ὁρᾷν. διὰ τοῦτο θᾶττον εὐχόμεθα γενέσθαι τὴν ἡμέραν. Ita p. 52. ἀλλ' εὐχόμενος μὲν αὖθις τὰς Νύμφας ὄναρ ἰδεῖν, εὐχόμενος δὲ τὴν ἡμέραν γενέσθαι ταχέως, ἐν ᾗ Χλόην ἐπηγγείλαντο αὐτῷ. νυκτῶν πασῶν ἐκείνη ἔδοξε μακροτάτη γεγονέναι. Aristaenetus lib. 1. ep. 10. p. 72. ἅπαντα δ' οὖν ὅμως βραδύνειν ἐδόκει τῷ Ἀκοντίῳ, καὶ οὔτε ἡμέραν ἐκείνης ἐνόμισε μακροτέραν ἑωρακέναι, οὔτε νύκτα βραχυτέραν τῆς νυκτὸς ἐκείνης. Xenophon Ephesius lib. 1. p. 10. βραδύνειν δὲ πάντα ἐδόκει Ἀβροκόμῃ καὶ Ἀνθίᾳ. ad quem vir longe eruditissimus in Observ. Misc. Vol. X. p. 206. locum Aristaeneti iam laudavit.

233. Καὶ οὐ ποθέοντι Λεάνδρῳ. Recte vertunt *sed*, significatione non admodum rara, sed aliquando minus intellecta. V. Nonnum lib. 15. p. 414. l. 27. p. 422. l. 20. ubi male vertunt. Longus Pastor. lib. 2. p. 42. ibi P. Moll. Notari haec fere indigna, nisi sic locum Alciphronis deformi macula turpatum pristino nitori restituendi daretur occasio. Reperitur is lib. 1. epist. 40. p. 194. Epistolam, quia brevis, adscribam integram. *ΦΙΛΟΥΜΕΝΗ ΚΡΙΤΩΝΙ.* Τί πολλὰ γράφων ἀνιᾷς σεαυτόν; πεντήκοντά σοι χρυσῶν δεῖ, καὶ γραμμάτων οὐ δεῖ. 823
εἰ μὲν οὖν φιλεῖς, δός· εἰ δὲ φιλαργυρεῖς, μὴ ἐνόχλει. ἔῤῥωσο. PHILUMENA CRITONI. *Quid multa crucias te ipsum? Quinquaginta aureis nummis opus est, literis vero nihil opus est. Si igitur amas, da; si autem avarus es ac tenax, ne sis molestus. Vale.* Quin hic scribendum πεντήκοντά μοι χρυσῶν δεῖ, *quinquaginta*

aureis nummis opus est mihi, nullum mihi dubium, neque esse posse adtendenti serio lectori persuasissimus sum. Qualis enim haec locutio *σοι χρυσῶν δεῖ* pro *nummos aureos mittere debes mihi?* Non peius etiam scriberetur, si quid video, *ἀνιᾷς ἑαυτήν*, *scribendo me enecas*, locutione erudita et ab aliis dudum inlustrata. Sed quia emendatio minus necessaria et longiuscule a vulgata lectione discedens, vulgatae non anteponerem. Ceterum ut Graecorum *καὶ*, sic et Latinorum *et* vel *que* pro *sed* aliquando occurrit, quod unico exemplo duntaxat confirmabo Boëthii de Cons. Phil. lib. 3. Metr. X. v. 7.

> *Non quicquid Tagus aureis arenis*
> *Donat, aut Hermus rutilante ripa,*
> *Aut Indus calido propinquus orbi,*
> *Candidis miscens virides lapillos,*
> *Illustrant aciem, magisque coecos*
> *In suas condunt animos latebras.*

Memini id minus perspectum fraudi aliquando fuisse viris doctis.

235. *Ἀγγελίην ἀνέμιμνε φαεινομένων ὑμεναίων,*
Μαρτυρίην λύχνοιο πολυκλαύστοιο δοκεύων.

Notari possunt voces *ἀνέμιμνε* et *δοκεύων* uno loco, quamvis eandem habeant significationem, a Poëta positae, quod probum censeo et auctoritate bonorum scriptorum non raro voces eiusdem vel adfinis admodum
324 significatus sociare solitorum, quicquid alii dissentiant, posse muniri. Sic enim Ovidius Metam. lib. 2, 1.

> *Regia Solis erat sublimibus alta columnis.*

Virgilius Ecl. 10, 67.

> *Nec si cum moriens alta liber aret in ulmo.*

Georg. lib. 4, 425.

> *Iam rapidus torrens sitientis Sirius Indos*
> *Ardebat.*

Aeneid. lib. 2, 458.

> *Evado ad summi fastigia culminis.*

v. 483.

Apparet domus intus et atria longe patescunt.

Lib. 8, 221.

aerii cursu petit ardua montis.

Ita aliis locis plurimis, quae convasare piget. Boëthius de Cons. Philos. 2. 5. 25.

Sed saevior ignibus Aetnae
Fervens amor ardet habendi.

Heroid. Epist. 18, 89.

Frigora ne possim gelidi sentire profundi.

Hinc patet infirmam esse, coniecturam viri eruditissimi in Observ. Misc. Vol. X. p. 184. propositam in Ausonii Mosell. v. 186., qua pro

Sed non haec spectata ulli neque cognita visu.

rescribendum iubet *cognita ab usu. cognoscere visu* occurrit apud Claudianum de R. P. lib. 1. v. 159. et 325
alibi. Inmerito quoque Marklandus miratur locum Statii lib. 2. Sylv. 5. 30.

Unius amissi tetigit iactura sodalis.

quamvis idem fere dixisse Ovidium Met. 9, 98. fateatur. Hinc in Ovidio Heroid. Epist. 18, 211. pro

Nec faciam surdis convicia fluctibus ulla,
Triste nataturo nec querar esse fretum.

summo Burmanno *flatibus*, ne bis idem dicat Poëta, legenti adsurgere nequeo, praecipue cum ipse Naso Epist. 19, 83.

Qui tamen evenit, cur sis metuentior undae,
Contemtumque prius nunc verearе fretum?

Addi velim, quae notavit doct. Iac. Gronovius ad Herodot. lib. 1. cap. 59. p. 814., quibus iunge cap. 48. οἴχοντο ἀπιόντες ἐς τὰς Σάρδις, Achillem Tatium lib. 1. p. 61. nec non Munckerum ad Anton. Liber. cap. 1. et elegantissimum iuvenem Horatium Vitringam Animadv. ad Vorst. p. 843., qui dudum hoc docuerunt. Nec tamen necesse, ut hunc Musaei locum ita capias, cum conmode cum doct. Rövero *δοκεύων observans* verti

Οὔτε Σαμοθράκην ἱερὴν χθόνα ναιετάοντες
Κινδύνους θνητῶν ἀπερύκετε ποντοπλανήτων.

Hecatae Hesiodus Θεογ. v. 412.

πόρεν δέ οἱ ἀγλαὰ δῶρα,
Μοῖραν ἔχειν γαίης τε καὶ ἀτρυγέτοιο θαλάσσης.

Apollo apud Euripidem in fine Orest. dicit fore, ut Helena olim sit cum Tyndaridis

Ναύταις μεδέουσα θαλάσσης.

quem locum adtulit Meursius Misc. Lacon. 1. 4. Fortunae tribuit Horatius lib. 1. Od. 35.

Te pauper ambit sollicita prece
Ruris colonus; te dominam aequoris
Quicunque Bithyna lacessit
Carpathium pelagus carina.

ubi Acro: *Fortuna enim et aequori dominatur, ita ut a navigantibus invocetur.* Variis simul diis vota solvit quidam Lucillius e mari servatus in Anthol. 6. 21. 1.

Γλαυκῷ καὶ Νηρῆϊ καὶ Ἰνοῖ καὶ Μελικέρτῃ
Καὶ βυθίῳ Κρονίδῃ καὶ Σαμόθρῃξι θεοῖς
Σωθεὶς ἐκ πελάγους Λουκίλλιος ὧδε κέκαρμαι
Τὰς τρίχας ἐκ κεφαλῆς, ἄλλο γὰρ οὐδὲν ἔχω.

A navigantibus etiam advocabatur Venus, ut apud Rutilium lib. 1, 155.

329 *Pande precor gemino placatum Castore pontum,*
Temperet aequoream dux Cytherea ratem.

ubi v. Burmannus. Statius lib. 3. Sylv. 4. 3.

Ite, dabit cursus mitis Cytherea secundos
Placabitque Notos, fors et de puppe tremenda
Transferet inque sua ducet super aequora concha.

Coluthus de R. H. v. 198. de Paride in Graeciam iter moliente:

Καὶ λεχέων ἐπίκουρον ἐφεσπομένην Ἀφροδίτην
Πολλάκις ἀκταίοισιν ἱλασκόμενος θυέεσσιν
Ἔπλεεν Ἑλλήσποντον ἐπ' εὐρέα νῶτα τιθήνης.

Adde animadversa eruditissimo Rövero ad h. l. Mitto

Nereides aliasque divas marinas deosque nemini e poëtis ignotos. Latius haec deducere visum fuit, ut pateret incertam, imo falsam esse Servii observationem ad Virgil. Aeneid. lib. 12, 768. *Et quaeritur, cur terreno deo nautae dona suspenderent. Quia constat omnes in periculis suis deos patrios invocare et ideo illis vota solvere, quorum familiarius numen sibi opitulari credant.* Deos patrios utpote notissimos saepe invocatos, vota etiam illis soluta non nego, sed id de *omnibus constare* aperte falsum. Quis enim id credat, cum tot diversis numinibus iisque nemini ignotis imperium maris adscripserint veteres? Quin diserta auctorum loca reclamant, e quibus liquidum vota a laborantibus, postquam e tempestate liberati in litus evaserant, soluta et sacra facta fuisse diis praesidibus locorum, ad quae reiecti. Achilles Tatius lib. 3. p. 167. *ἡμεῖς δὲ περὶ δείλην ἑσπέραν τύχῃ τινὶ τῷ Πηλουσίῳ προσίσχομεν καὶ ἄσμενοι γῆς λαβόμενοι τοὺς θεοὺς ἀνευφημοῦμεν.* Verba sunt Clitophontis Tyrii, ut patet ex lib. 1. p. 11. Sic intelligendus idem lib. 1. p. 3. *ἐνταῦθα ἐκ πολλοῦ χειμῶνος σῶστρά τε ἔθυον ἐν αὐτῷ τῇ τῶν Φοινίκων θεᾷ· καλοῦσιν αὐτὴν* 330
Ἀστάρτην οἱ Σιδώνιοι. Venerem Sidoniis cultam quis nescit? Xenophon Ephesius lib. 5. p. 79. *Κρήτην παρελθὼν ἐν Κύπρῳ γενόμενος ἡμέρας διατρίψας ὀλίγας καὶ εὐξάμενος τῇ πατρίῳ Κυπρίων θεῷ.* Philocomasium apud Plautum Mil. Glor. 2. 5. 1.

Inde ignem in aram, ut Ephesiae Dianae lauta laudes
Gratesque agam, eique ut Arabico fumificem odore amoene:
Quae me in locis Neptuniis templisque turbulentis
Servavit, saevis fluctibus ubi sum afflictata multum.

Viden' Ephesiae Dianae mulierem Atticam sacra facere? Sic intelligendus locus Virgilii lib. 12, 766.

Forte sacer Fauno foliis oleaster amaris
Hic steterat nautis olim venerabile lignum:
Servati ex undis ubi figere dona solebant
Laurenti divo et votas suspendere vestes.

Non enim necesse statui Faunum a finitimis e naufragio servatis solum cultum intelligi. Hoc autem loco legendum putem *Forte sacer Fauni* etc., non *Fauno*, quod rarius et ideo, ut videtur, repudiatum; sed ita laudat Servius ad v. 779. et exhibent editiones nonnullae. *sacer* autem cum casu secundo construi, ne Lexica ignorare nos sinunt. Ceterum in ipso litore, ad quod navem adpulerant, pro felici navigatione peracta aras erexisse diis patet ex Virgilio Aeneid. lib. 3, 403.

Quin ubi transmissae steterint trans aequora classes
Et positis aris iam vota in litore solves,
Purpureo velare comas adopertus amictu.

331 Quod et in ripis fluminum obtinuisse docet Arrianus de Exped. Alex. M. lib. 1. cap. 4. p. 11. αὐτὸς δὲ κατασκάψας τὴν πόλιν θύει τε ἐπὶ τῇ ὄχθῃ τοῦ Ἴστρου Διῒ σωτῆρι καὶ Ἡρακλεῖ καὶ αὐτῷ τῷ Ἴστρῳ, ὅτι οὐκ ἄπορος αὐτῷ ἐγένετο. Mari se commissuros quoque sacrificia diis fecisse patet ex eodem lib. 3, 118.

Sic fatus meritos aris mactavit honores,
Taurum Neptuno, taurum tibi, pulcher Apollo,
Nigram Hiemi pecudem, Zephyris felicibus albam.

Addendus omnino Xenophon Ephesius lib. 1. p. 13. et 14.

252. Ἐφ᾽ δ᾽ ἔσφιγξε καρήνῳ. Musaeus Leandrum suum fingit veste capiti adstricta aequor natare, Ovidius autem vestes ipsum in litore relinquere Epist. 18, 57.

Nec mora: deposito pariter cum veste timore,
Iactabam liquido brachia lenta mari.

Sic enim intelligenda videntur ea verba, quod firmant ea, quae infra dicemus ad v. 266.

255. *Αὐτὸς ἐὼν ἐρέτης, αὐτόστολος, αὐτόματος νηῦς.* Locutio artificiosa et venusta, quam debet Ovidio Ep. 18, 147.

Arte egeo nulla: fiat modo copia nandi,
Idem navigium, navita, vector ero.

ubi *Argo e. n.* legendum contendit cel. Withofius Spec. Gunth. p. 87. Neque invenuste Nonnus lib. 1. p. 12. l. 32.

Καὶ βοὸς ἀφλοίσβοιο κυβερνήτειρα πορείης
Κούρη φόρτος ἔην καὶ ναυτίλος.

Simile quid tentat Achilles Tatius lib. 8. p. 499. *ὁ δὲ γενναῖος οὗτος πάντα ἑαυτοῦ γίνεται, δῆμος, βουλὴ, πρόεδρος, στρατηγός.* Sic lib. 4. p. 247. *Νεῖλος ὁ πολὺς πάντα αὐτοῖς γίνεται, καὶ ποταμὸς, καὶ γῆ, καὶ θάλασσα, καὶ λίμνη.* Quae non dissimilia sunt istis Xenophontis Ephe- 332
sii lib. 2. p. 36. *ἔλεγεν οὖν πρὸς τὴν Ἀνθίαν, ὡς πάντα ἂν αὐτῇ γένοιτο Περιλάῳ, γυνὴ καὶ δεσπότις καὶ παῖδες.*

Ibid. *αὐτόματος νηῦς.* pro *αὐτὸς*, ut vicissim *αὐτὸς* pro *αὐτόματος* occurrit apud Bion. Idyll. 2, 15. Theocr. Idyll. 11, 12., quem locum imitatum Virgilium monet Dan. Heinsius in Lect. cap. 17. Sic lib. 4. Georg. v. 65. aliique plures. V. Interpretes ad Callim. Hymn. in Apoll. v. 6. Maximo igitur opere mirari subit Nic. Heinsium in Claudiano in Pr. Cons. Stilich. lib. 2. 22. pro

hac ipse magistra
Das veniam victis, hac exorante calores
Horrificos, et quae nunquam nocitura timentur
Iurgia, contentus solo terrore, coërces.

coniectare posse *sponte*, cum *ipse* idem notet multoque sit venustius.

260. *Καί μιν ἐὸν ποτὶ πύργον ἀνήγαγεν.* Versu 256. puellam e turre marito lucernam ostendentem inducit Poëta, et, descensu eius non memorato, hoc versu ipsum ad suam turrim deduxisse, nimis certe concise. Elegantius, si quid video, Ovidius Ep. 18, 97.

Te tua vix prohibet nutrix descendere in altum:
Hoc quoque enim vidi: nec mihi verba dabas.
Nec tamen effecit, quamvis retinebat euntem,
Ne fieret prima pes tuus udus aqua.
Excipis amplexu feliciaque oscula iungis,
Oscula (di magni!) trans mare digna peti.

263. *Μυχοὺς ἐπὶ παρθενεῶνος.* Eadem locutione usus Nonnus lib. 6. p. 186. l. 22., qui lib. 10. p. 272. meminit etiam ἑπταμύχου θαλάμοιο. Ceterum μυχὸς denotat *penetrale* et *intimum maxime recessum alicuius loci* et ad varia transfertur. Hesiodus Θεογ. v. 119. Tartara ponit in μυχῷ χθονός. Conf. Orpheus Titan. Suff. p. 134. Idem de Argonautis v. 493.

333 *Οὕνεκά οἱ πλώουσιν ἀνὰ πλατὺν Ἑλλήσποντον*
Ἔνδιος ἀντεβόλησε μυχοῦ ἔντοσθε γαλήνη.

v. 84.

Ἀξείνου πόντοιο μυχούς.

Hesiodus Θεογ. 1014. meminit μυχῶν νήσων ἱεράων. Sacrum locum seu antrum ita vocat Callim. H. in Del. 16., ubi v. Spanhemium. ἑπτάμυχον σπέος apud eundem v. 64. λιμένος μυχὸς apud Orpheum 1303., quod et monuit Pollux 1. 9. 102. ἔστι δέ τις καὶ χήλη λιμένος, καὶ στόμα, καὶ μυχὸς, καὶ χείλη. μυχὸν νηὸς dixit Achilles Tatius lib. 2. p. 139., ut sagenae Lucianus in Timon. p. 112. ed. Hemst. δώματος μυχάτοιο meminit Callim. H. in Dian. 68.

ὁ δὲ δώματος ἐκ μυχάτοιο
Ἔρχεται Ἑρμείης σποδιῇ κεχρημένος αἰθῇ.

Non debuerat H. Stephanus hic emendare κεχρισμένος, neque id probare Vulcanius, nec Graevius reponere κεχριμένος, ut nec Rich. Bentleius κεχαρημένος, cum vulgatam tueatur ipse poëta epigr. 33, 3.

Στίβῃ καὶ νιφετῷ κεχρημένος.

Quamvis et hic cel. Bentleius legat κεχαρημένος; sed quo iure, patebit ex loco Herodoti adlegato iam a cl. Ar-

naldo Anim. Crit. cap. 12. p. 65., ubi locum priorem Callimachi ipsum pulcre tueri sero video.

Ibid. *παρθενεῶνος*. Id sedulo tota fere Graecia aliisque multis locis agebatur, ut nuptae et virgines a virorum consortio, quantum fieri posset, removerentur. De nuptis testatur Cornelius Nepos in praef. *nam neque in convivium adhibetur nisi propinquorum, neque sedet nisi in interiore parte aedium, quae gynaeconitis appellatur, quo nemo accedit nisi propinqua cognatione* 334 *coniunctus.* De virginum cura anxia nemo est fere quin meminerit. Addam illustrem locum Achillis Tatii lib. 2. p. 91., unde, quam arta custodia conclusae fuerint, abunde constat: *Νεανίσκος ἦν Βυζάντιος, ὄνομα Καλλισθένης, ὀρφανὸς καὶ πλούσιος, ἄσωπος δὲ καὶ πολυτελής. οὗτος ἀκούων τῷ Σωστράτῳ θυγατέρα εἶναι καλὴν* (ita omnino legendum cum duobus MSS. apud Salmasium p. 570., non *τὴν*), *ἰδὼν δὲ οὐδέποτε, ἤθελεν αὐτῷ ταύτην γενέσθαι γυναῖκα, καὶ ἦν ἐξ ἀκοῆς ἐραστής. προσελθὼν οὖν τῷ Σωστράτῳ, πρὶν ἢ τὸν πόλεμον τοῖς Βυζαντίοις ἐπιπεσεῖν, ᾐτεῖτο τὴν κόρην.* Liquet hinc honorato viro et inter suos claro Sostrato, quem p. 93. *τοῦ πολέμου στρατηγὸν* adpellat, filiam et quidem formosam fuisse plane nescivisse amatorem, quin nec illo tempore, quo nuptias eius ambiit. Liquet et ex sequentibus p. 101., ubi Callisthenes pro Leucippe raptam abstulisse dicitur Calligonen, eam conspicatus cum matre Leucippes, Sostrati uxore, quam probe norat, cum tamen filiam oculis nunquam usurparat. Sic et Hesiodus de innupta puella in *Ἔργοις* v. 520.

μυχίῃ καταλέξεται ἔνδοθεν οἴκου.

Ita recte emendat cl. Graevius in Add. p. 135. pro *νυχίῃ*. Conferri velim adcuratam thalami Leucippes descriptionem curamque anxiam matris ipsius eleganter depictam ab Achille Tatio lib. 2. p. 107. Diversis vero admodum institutis usos esse Lacedaemonios luculentus testis est Propertius lib. 3. El. 12. v. 21.

Lex igitur Spartana vetat secedere amantes,
Et licet in triviis ad latus esse suae:
Nec timor aut ulla est clausae tutela puellae,
Nec gravis austeri poena cavenda viri.
Nullo praemisso, de rebus tute loquaris
Ipse tuis: longae nulla repulsa morae.

335 Sic iuvenibus licuisse ibi ante nuptias cum virginibus versari libere ex Agnone Academico apud Athenaeum lib. 13. monet Broekhusius, quem locum inquirere nunc non lubet. Difficulter autem haec omnia in concordiam rediges cum Hermippo de Legum latoribus apud Athenaeum lib. 13. p. 555. C. Ἐν Λακεδαίμονι εἰς οἴκημά τι σκοτεινὸν πᾶσαι συνεκλείοντο αἱ κόραι, συγκλειομένων καὶ τῶν ἀγάμων νεανίσκων, καὶ ἕκαστος, ἧς ἐπιλάβοιτο, ταύτην ἀπῆγεν ἄπροικον. διὸ καὶ Λύσανδρον ἐζημίωσαν, ὅτι καταλιπὼν τὴν προτέραν ἑτέραν ἐβούλετο περικαλλεστέραν ἀγαγέσθαι. Ex quo loco hunc contractarum nuptiarum ritum fuisse etiam docet Meursius Miscell. Lacon. lib. 2. cap. 3. p. 109. Certe non video, cur ipsi ex. gr. de rebus suis (nihil enim horum ad nuptias legitimas pertinere non est probabile) loquerentur, si caecae adeo fortunae connubia permitterentur, nisi statuamus tempore, ut fit, multa in his inmutata. Ceterum miror doctissimum Broekhusium fateri sibi vix adparere, quo referri debeat istud *timor*, unde aliquando se tentasse:

Nec timor est ulli clausae tutela puellae.

ut sensus sit, nullum amatorem timere custodes dominae suae, quominus ad eam palam accedere audeat. Mihi nullum dubium, quin Poëta dicat nullum, parentum sc. vel virorum, esse timorem pro puella, ipsos non timere puellae, atque arta custodia non continere, ut alias fieri consuetum. *Timor puellae* est *timor pro puella*, quemadmodum Virgilius lib. 2. Aeneid. v. 784.

lacrimas dilectae pelle Creüsae.

Verba sunt Creüsae maritum orantis, lacrimas ob se amissam fundere desistat.

264. *Καὶ χρόα πάντα κάθηρε. Et cutem totam abstersit* recte vertunt, cum πᾶς pro ὅλος saepe poni notum. V. Callim. Epigr. 21, 5. et Epigr. 47. Achilles Tat. 336
lib. 5. p. 305. καὶ πᾶν μου τὸ πρόσωπον ἐμπίπλησι φιλημάτων. Hesiod. Scut. v. 284. Homero id in more esse monet Eustathius ad Homer. Iliad. X. ἔστι σύνηθες Ὁμήρῳ νοεῖν τὸ πᾶς ἀντὶ τοῦ ὅλος. quae verba adduxit Wolfius ad Iacob. ep. 1. v. 17. *Πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστι, καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων.* ubi πᾶσα δόσις ἀγαθὴ *donatio bona mere*, i. e. non nisi donatio bona, redditur Raphelio in Annot. ex Polybio, non probante Wolfio, quia πᾶσα *idem est quod* πᾶν *proxime sequens ad* δώρημα; *id vero universalitatis notam inferre patet ex addito* τέλειον. Acute! quasi πᾶν δώρημα τέλειον non aeque reddi posset *munus mere perfectum.* Hoc vident etiam illi, qui naris non adeo sunt emunctae. Sic et *omnis* et *cunctus* usurpantur ab Ovidio Met. 2, 40. 3, 179. Virgilio Aeneid. 1, 233. Culic. 312. et 340. Claudiano de B. Gild. v. 372. ex emendatione Heinsii, aliisque. Contra *totus* pro *omnis* usurpavit Boëthius de Cons. Phil. 2, 7. *quae quam sit exilis et totius vacua ponderis, sic considera.* Auctor Pervig. Vener. 51.

Hybla, totos funde flores, quotquot annus adtulit:
Hybla, florum rumpe vestes, quantus Ennae campus est.

Sic et v. 60. Vid. Rivinum p. 105. Nemesianus Ecl. 2, 57.

Quae iuga celsa tenes Erycis, cui cura iugales
Concubitus hominum totis connectere saeclis.

Ibi v. cl. Burmannum. Sic et ὅλος usurpatur Nonno lib. 31. p. 10. l. 19. lib. 30. p. 768. l. 32. aliisque locis. *Ibid.* δέμας δ' ἔχρισεν ἐλαίῳ Εὐόδμῳ, ῥοδέῳ. Respicit

337 morem veterum, qui, antequam cubitum irent, oleo inungi solebant, quod constat ex Hesiodo in *Ἔργοις* v. 520. de puella innupta:

Εὖτε λοεσσαμένη τέρενα χρόα καὶ λίπ' ἐλαίῳ
Χρισαμένη μυχίη καταλέξεται ἔνδοθεν οἴκου.

Elegans in hanc rem locus est Cant. Cantic. cap. 5. v. 2., quem, quia non intellectus, longiorem quamvis, adponam: *Ἐγὼ καθεύδω, καὶ ἡ καρδία μου ἀγρυπνεῖ. Φωνὴ ἀδελφιδοῦ μου κρούει ἐπὶ τὴν θύραν· Ἄνοιξόν μοι ἡ πλησίον μου, ἀδελφή μου, περιστερά μου, τελεία μου, ὅτι ἡ κεφαλή μου ἐπλήσθη δρόσου καὶ οἱ βόστρυχοί μου ψεκάδων νυκτός. Ἐξεδυσάμην τὸν χιτῶνά μου· πῶς ἐνδύσομαι αὐτόν; ἐνιψάμην τοὺς πόδας μου· πῶς μολυνῶ αὐτούς; — Ἀνέστην ἐγὼ ἀνοῖξαι τῷ ἀδελφιδῷ μου, χεῖρές μου ἔσταξαν σμύρναν, δάκτυλοί μου σμύρναν πλήρη ἐπὶ χεῖρας τοῦ κλείθρου.* Multa huc, nec protrita adeo, convasavit Fortun. Schacohus Sacr. Elaeochr. Myrothec. I. cap. 50. nec non cap. 52. col. 263., ubi rationes a sponsa prolatas, quod tunicam exuerat pedesque laverat, frivolas vocans vir celebi aliis non intellectam caussam se invenisse putat v. 4. *Surrexi, ut aperirem dilecto meo, manus meae stillaverunt myrrham et digiti mei pleni myrrha probatissima:* metuisse scilicet sponsam, ne maritus se deprehenderet nondum plene unguentis et aromatibus curatam, quod, quia adhuc tota in cute tingenda, turpe ducebatur, unde nec soccos nec tunicam resumere licebat. Sed (brevis enim in hisce refellendis esse laboro) interpretationi huic obmoveo v. 2., ubi dicitur sponsa iam decubuisse et *καθεύδειν*, ut adeo corpus curare, quod ante fieri solebat, non amplius potuerit omniaque haec facillimo negotio ruant, quae tam operose structa fuerunt. Musaeus autem non
338 ineleganter itinere marino confecto unctum Leandrum ab Herone inducit; erat enim veteribus in more marinis lavacris corpus abluere, ut ostendit doct. Feithius Antiq. Hom. lib. 3. cap. 9. p. 262. Eam autem lotio-

nem sequi solebat unctio, qua corporis spiramenta obstruerentur, monente eodem p. 254. Alios usus olei, quia huc non pertinent, sciens praetereo. Ceterum notari velim, Musaeum hic a suo auctore Ovidio dissentire, quippe qui, non, ut ille, membra ipsum oleo tinguere, cum mare tranaverat inque amplexus puellae ibat, verum mari se commissurum natatorem fingit Epist. 19, 43.

Iamne suas humeris illum deponere vestes,
Pallade iam pingui tinguere membra putes?

Nec sine ratione frigidissimo ponto se commissurus natator ita instituit.

266. *Εἰσέτι δ' ἀσθμαίνοντα βαθυστρώτοις ἐνὶ λέκτροις*
Νυμφίον ἀμφιχυθεῖσα.

Cum Leander per Hellespontum natavit veste capiti adstricta, eaque procul dubio madefacta fuit, nec verbo Musaeus notat ipsum suam induisse iterum vel cum alia mutasse, cum tamen adcurate omnia talia persequitur, parum abest, quin cogitem nudum Leandrum cum sponsa decubuisse et Venereis sacris operatum fuisse; neque enim id adeo rarum. De Candaulis uxore pulcherrima nuda sodali Gygi ostensa notissima est historia ex Herodoto lib. 1. cap. 18. et seqq. Ovidius Amor. lib. 1. El. 5. 17.

Ut stetit ante oculos posito velamine nostros,
In toto nusquam corpore menda fuit. etc.
Singula quid referam? nil non laudabile vidi:
Et nudam pressi corpus ad usque meum.

Dissentit Ovidius Ep. 18, 103. 339

Deque tuis demtos humeris mihi tradis amictus
Et madidam siccas aequoris imbre comam.

Nec non Ep. 18, 61.

Nunc dare, quae soleo, madidis velamina membris:
Pectora nunc iuncto nostra tenere sinu.

Sic Ep. 19, 39.

Quid referam, quoties dem vestibus oscula, quas tu
Hellespontiaca ponis iturus aqua.

269. *Ἅλις νύ τοι ἁλμυρὸν ὕδωρ.* Locutio Homero prae caeteris usurpata, ut Iliad. *Ξ*. 122.

ἅλις δέ οἱ ἦσαν ἄρουραι
Πυροφόροι.

Iliad. *P*. 54.

ὅθ' ἅλις ἀναβέβρυχεν ὕδωρ.

Iliad. *X*. 340.

Ἀλλὰ σὺ μὲν χαλκόν τε ἅλις χρυσόν τε δέδεξο.

Adde Iliad. *Φ*. 236, *Γ*. 384. Odyss. *E*. 225. Nonnus lib. 31. p. 798. l. 18.

Οὐχ ἅλις αἶσχος ἐκεῖνο θεοστυγές.

Callimachus Hymn. in Iov. v. 84.

Ἐν δὲ ῥυηφενίην ἔβαλές σφισιν, ἐν δ' ἅλις ὄλβον.

Recte post alios hanc lectionem tuitus est inlustr. Spanhemius pro ὄλβον.

340

CAPUT XX.

Λύειν μίτρην, solvere zonam, de puellis virginitatem amittentibus. Inscriptio Philadelphiae reperta bis emendata. Παρθένος μίτρη pro παρθενική aliaque. Auctor Elegiae in obitum Maecenatis contra Clericum et Heinsium adsertus. A quibus zona solvebatur? Λύειν ζώνην de nubentibus dici male negavit Scriverius. Faber, Pareus et Weitzius per μίτρην sacerdotale capitis redimiculum intelligentes reiecti. Λύειν μίτρην de Veneris valido nodo perrupto perperam intellectum. Zona in lecto solvebatur, non antea. Festus leviter emendatus. Non unam fuisse zonam contra Braunium alioeque demonstratur. Vossii sententia puellarum pudenda zonis munita rati pluribus adserta. Tentatus Nonnus. Longus defensus contra P.

Moll. Ζῶμα pro ζώνη. Nubiles puellae zonam demum gestabant. Apud Romanos ipso nuptiarum tempore cingulo demum praecinctas puellas contra Scaligerum ostensum. Post concubitum zonas Veneri consecrabant apud Graecos, non Dianae, apud Romanos Iunoni Cinxiae. Mulieres etiam zonam gestasse videntur. Apollonius Rhodius explicatus. Ἐπευφημεῖν. Interpres Achillis Tatii reprehensus. Antiquo tempore apud Graecos faces nuptiales a matribus accensas et gestatas, recentiori vero a patribus, late contra dissentientes ostenditur. Ritus tamen illos ipsi auctores confundunt aliquando. Thoros vestibus consternere mos erat. Νὺξ γαμοστόλος. Ὑνείων ὑμεναίων. Emendatus Nonnus. Sacerdotes, dii, nec non inlustres apud antiquos virgines et mulieres vestibus ad talos demissis utebantur. Nominibus duobus singularibus additur verbum singulare, non semper plurale. Statius et Claudianus defensi. Eleganter diis inmitibus pristinos amores in memoriam revocant laborantes amatores. Nonnus bis correctus. Perditis amoribus miseri de turribus, rupibus aliisque locis excelsis se praecipitabant. Saltus viriles ingressa Sappho. Statii locus contra Marklandum adsertus.

272. Ὁ δ' αὐτίκα λύσατο μίτρην, *solvit zonam.* Nuptias factas significat Poëta locutione honesta et in hac re usitata et propria. Moschus Idyll. 2, 160.

Λῦσε δέ οἱ μίτρην καὶ οἱ λέχος ἔντυνον Ὧραι. 341

Theocritus Idyll. 27, 54.

Φεῦ φεῦ, καὶ τὰν μίτραν ἀπέστιξες, ἐς τί δ' ἔλυσας.

Plutarchus in Lycurgo Oper. Tom. I. pag. 48. ὁ δὲ νυμφίος — ἔλυε τὴν ζώνην. Adde dicta superius p. 317. Ἀπολύειν μίτρην occurrit in Inscriptione Philadelphiae reperta in coemeterio saxo sepulchrali incisa apud Th. Smithum Sept. Asiae Civit. Notit. pag. 34.

Παρθένος, ἧς ἀπέλυσε μίτρην, ἧς ὥριον ἄνθος
Ἔσχεν ἐν ἡμιτελεῖ παυσάμενον θαλάμῳ.

Versus primus corruptus et nulli intellectus, facili tamen negotio restitui potest in integrum, si pro *ΠΑΡΘΕΝΟΣ* legas *ΠΑΡΘΕΝΟΥ* hoc sensu: *virginis, cuius* (Xantippes) *solvit* (Aquila) *zonam, cuius maturum florem carpsit in semiperfecto pereuntem thalamo.* Σ in Υ migrantis exemplum habes v. sequenti:

Τρεῖς γὰρ ἐπ' εἰκοσίους τελέωσε βίως ἐνιαυτούς.
Tres enim super viginti finivit vitae annos.

Legendum enim pro *ΒΙΩΣ* videtur *ΒΙΟΥ*, nisi velis *ΒΙΩ*. Posses tamen et *παρθένον μίτρην* pro *παρθενικήν*, cuius locutionis exempla alii dederunt. Ita Sidonius Carm. 11, 17.

Hic lapis est de quinque locis, dans quinque colores,
Aethiops, Phrygius, Parius, Poenus, Lacedaemon.

Statius lib. 1. Sylv. 5. 36.

Nomasinque metallis.

342 Ita enim legendum puto pro *Nomadum* ex Ven. *Nomasis* scribente, quod nonnullis non displiciturum cel. Marklandus recte coniectavit in Addend. p. 338. V. et ad 3. 1. 89. Claudianus de Nupt. Hon. et Mariae v. 87.

trabibusque smaragdis
Supposuit caesas hyacinthi rupe columnas.

Ita optime post Gronovium e MSS. restituit eruditissimus Heinsius. Vide et ad lib. 1. de R. P. v. 17. in Eutrop. 1, 342. in Pr. Cons. Stil. 1, 256. ad Ovid. Fast. 4, 362. Advers. 1, 1. p. 4. lib. 2. cap. 5. p. 239. cap. 9. p. 269. 270. et Not. in Propert. p. 679. Plures referre mora est. Adde tamen inlustr. Spanhem. ad Callim. H. in Del. 153. Sic et locutus Dionysius H. in Nem. post Aratea Oxon. edita p. 51. apud Spanh. ad Hymn. in Del. 107.

ἐπέχεις ἀδάμαντι χαλινῷ.

Post tot exempla plorare iubeo Io. Clericum, qui in auctore Elegiae in obitum Maecenatis v. 37. pro

Marmora Maeonii vincunt monumenta libelli.

Solito acumine legit *Marmora — monumenta*, scilicet ut obloqueretur Ios. Scaligero, qui *marmora monumenta* interpretabatur *marmorea*: nam doct. Heinsio Advers. 2, 5. p. 242. legendum putanti

Marmorea Aonii vincunt monumenta libelli.

id obstitisse quis credat? Ita vero videtur et coniectasse
prius Scaliger, qui tamen e MS. lectione *Minaei* feli-
cius eruisse mihi videtur *Smyrnaei*, quamvis vulgata
conmode servari queat. Ceterum pro λύειν μίτρην La- 343
tini dixerunt *zonam solvere*, ex. gr. Claudianus Fe-
scenn. v. 37.

Et seminudo pectore cingulum
Forti negatum solveret Herculi.

Catullus Carm. 2, 13.

Quod zonam soluit diu ligatam.

Zonam autem hanc solvere dicitur maritus, ut et ipsa virgo, ut apud Claudianum l. c. et alibi. Sed rarius. Unde vero hauserit Scaliger Poëtic. lib. 3. cap. 101. p. 387. cunctanti virgini promnestriam duobus digitis cingulum solvisse, mihi latet. Liquet autem abunde ex locis adductis e Graecis scriptoribus, falli doct. Scriverium, cum ad Pervig. Ven. v. 26. Latinis *zonam solvere* dici, quae viro traditur, Graecis autem, quae primum parit, notat, cum nihil tritius, quam λύειν ζώνην apud Graecos de nubentibus usurpari, imo saepius quam de parientibus. Neque id absolute tradit Ios. Scaliger ad Catull. l. c., quem hic laudat Scriverius, cum ipse Theocriti exemplo id docet, vulgatiorem tamen alterum usum. Turpius fallitur Petrus Faber lib. 3. Semestr. cap. 11. quique eius *sententiam omnino verissimam* pronunciat Daniel Pareus, nec non Weitzius, rati Musaeum loqui de sacerdotali redimiculo capitis, eo quod Hero antea Leandro vestem suam tenenti dixisset supra v. 82.

Κύπριδος οὔ σοι ἔοικε θεῆς ἱέρειαν ἀφάσσειν.

eique postea Leander respondisset v. 141.

Κύπριδος ὡς ἱέρεια μετέρχεο Κύπριδος ἔργα.

sic tamen, ut redimicula mitrae illo solvente nuptiae factae sint. Sed quo loca haec Musaei, cum *ἀφάσσειν*
244 ibi significet *tangere*, ut monuimus supra, in altero autem loco ne verbum eo faciat? Nonne saltem unico exemplo *zonam* virginitatis signum capitisque ornamentum *solvi* dici a marito in lecto, cum nuptiae primae fiunt, ostendi fuisset officii ipsorum, ut specie aliqua saltem blandiretur tam paradoxa sententia? Ego certe, donec id fiat, procul abesse iubeo tam ridiculas explicationes, praecipue cum zonam hanc propinquam *λαγόνεσσι* conlocent auctores, ut infra docebo. Longe ab his diversam sententiam sequitur vir quidam doctus, qui, referente ad hunc locum cl. Kromaiero, vocibus *λύσατο μίτρην* significari Veneris validum nodum perruptum a Leandro putat, idque denotare vocem *μίτρην*, qua ipsum uti notanter, quum *ζώνης* potuisset, quia, cum lecto se conposuerant, zona soluta forsan iam erat, quae sententia antiquitatis ignorationem aperte prodit. Zonam enim virginis maritus in lecto demum solvebat, non antea. Audi Plutarchum in Lycurgo Oper. Tom. I. p. 48. *Τὴν δὲ ἁρπασθεῖσαν ἡ νυμφεύτρια καλουμένη παραλαβοῦσα — κατέκλινεν ἐπὶ στιβάδα μόνην ἄνευ φωτός. ὁ δὲ νυμφίος — ἔλυε τὴν ζώνην καὶ μετήνεγκεν ἀράμενος ἐπὶ τὴν κλίνην.* nec non Euripidem in Alcest. v. 175.

Ὦ λέκτρον, ἔνθα παρθένου ἔλυσ' ἐγὼ
Κορεύματ' ἐκ τοῦδ' ἀνδρός.

Audi Festum: *Cingulo nova nupta praecingebatur, quod vir in lecto solvebat, factum ex lana ovis: ut, sicut illa in glomos sublata coniuncta inter se sit, sic vir suus secum cinctus vinctusque esset. Hunc Herculaneo nodo vinctum vir solvit ominis gratia: ut sic ipse felix sit in suscipiendis liberis, ut fuit Hercules, qui LXX liberos reliquit.* Locus leviter corruptus.

Lego *Hoc Herculaneo nodo vinctum* scilicet *cingulum*, quemadmodum Muretum ad Catull. p. 13. locum lau- 345
dare video: quod enim Scriverius ad Pervigil. Vener. v. 26. citat *Hoc Herculanei nodi vinculum*, longius abit, neque, an ex libris, an ex ingenio habeat, scio. Aliam ab his diversam opinionem de zona sequitur doctissimus Braunius de Vest. Sacr. Hebr. lib. 2. cap. 3. §. 12. p. 488., cuius verba dabo: *Apud Graecos et Romanos adeo vulgare erat, ut feminae balteo et zona cingerentur, ut* ζωστῆρα λύειν *et* ζώνην λύειν,. zonam solvere, *diceretur pro pudicitiam deponere. Homer. Od. Λ.* λῦσε παρθενίην ζώνην. *In Epigr. veteri de Diana* λεγνωτὸν ἀναζωσθεῖσα χιτῶνα. *Ideo muliebriter cincti dicuntur imbelles.* Harum autem zonarum circa mammas et pectus usum fuisse docet p. 496. Huic consentit Feithius Antiq. Homer. lib. 8. cap. 6. p. 236. Viden' ipsos nullam differentiam facere inter zonas, quas circa pectus, mammas et pudenda gestabant? Atqui istas diserte distinguunt veteres. Nonnus lib. 1. p. 28. l. 25. de Iove cum Europa concumbente:

ἀπὸ στέρνοιο δὲ νύμφης
Μίτρην πρῶτον ἔλυσε περίτροχον. ὡς ἀέκων δὲ
Οἰδαλέην ἔθλιψεν ἀκαμπέος ἄντυγα μαζοῦ,
Καὶ κύσε χείλεος ἄκρον, ἀναπτύξας δὲ σιωπῇ
Ἁγνὸν ἀνυμφεύτου πεφυλαγμένον ἅμμα κορείης
Ὄμφακα. Κυπριδίων ἐδρέψατο καρπὸν ἐρώτων.

Hic Iupiter post solutam pectoris zonam solvit virgineam. Adhuc lib. 14. p. 394. l. 31.

μεσσατίῳ δὲ
Στήθεϊ δεσμὸν ἔβαλλε καὶ ὄρθιον ἄντυγα μαζοῦ
Παρθενίῳ ζωστῆρι, καὶ, οἷά περ ἅμμα κορείης,
Πορφυρέην λαγόνεσσι συνήρμοσε κυκλάδα μίτρην.

Sermo est de Baccho in virginem se mutante, ubi notari potest antea etiam factam καλύπτρης mentionem, 346
quod ineptae Parei sententiae etiam adversatur. Restat, ut exhibeam eruditissimi Is. Vossii observationem ad

Catull. p. 7. propositam his verbis: *Istiusmodi autem zonae non solum e corio et pellibus, quod minus tutum, verum etiam ex aere, argento et chalybe conpingebantur, iisque non puellarum tantum pudenda, sed et puerorum nates muniebant, uti nunc apud varias fit gentes. Docet hoc non uno loco Etymologici magni auctor et conplures alii Grammatici, qui et intus lanatas fuisse addunt.* Miror hanc sententiam tam raros sequi, cum tamen prae ceteris erudita et adtentione digna, unde, quia vir eruditus adserere dicta tanti non putavisse videtur, diligentius paulo perpendam. Quae de Etymologo M. refert reperiuntur in v. *Μίτρα*, ubi notat: *Μίτρα ζώνη ἡ διὰ τοῦ μίτου ὑφαινομένη. ἐφορεῖτο δὲ ἐσωτέρα τῆς λαγόνος. ἡ χαλκῆ λεπὶς, ἣν ζώννυνται περὶ τὸν κενεῶνα χάριν πλείονος ἀσφαλείας.* Dubito an hoc non voluerit Nonnus lib. 14. p. 406. l. 32.

Καί τις ὄφιν τριέλικτον ἀπήμονι δήσατο κόλπῳ,
Ἐνδόμυχον ζωστῆρα κεχηνότα γείτονι μηρῷ κ. τ. λ.
Ὑπναλέης ἄγρυπνον ὀπιπευτῆρα κορείης.

ubi videtur serpentem, quo corpus circumdederat Baccha, *ἐνδόμυχον ζωστῆρα* vocare respiciens ad zonas securitatis gratia interius gestatas. Scribendum autem videtur *γείτονα μηρῷ*, ut lib. 15. p. 416. l. 22.

τανυσσάμενος δὲ κονίῃ
Χερσὶν ἐρωμανέεσσιν ἀπεσφρηγίσσατο μίτρην
Ἐλπίδι μαψιδίῃ πεφορημένος. ἐξαπίνης γὰρ
Ὄρθιος εἷρπε δράκων ὑποκόλπιος ἰξύϊ γείτων.

De tali zona loquitur etiam Nonnus locis ante laudatis ex lib. 1. et lib. 14., ubi cum et alias *μίτρας* memorat,
347 patet veterum auctorum loca, quamvis *μίτρης* mentio in iis, non capienda statim de hac zona virginea: ex. gr. cum Longus Pastor. lib. 1. p. 5. de Nympharum simulacris dicit *ζῶμα περὶ τὴν ἰξὺν*, *zona circa lumbos*, P. Moll corrigit *ζώνη*, invitis Musis et Gratiis. Facilior emendatio esset *ζῶσμα*, cuius mentio crebra apud aucto-

res. Achilles Tatius lib. 5. p. 281. de Philomela a Tereo violata: *ἐσπάρακτο τὰς κόμας ἡ γυνὴ, τὸ ζῶσμα ἐλέλυτο.* Ita lib. 3. p. 205. *καὶ ἐνσκευάσαντες τῇ κόρῃ τοῦτον τὸν τρόπον καὶ στολὴν ἔξωθεν περιβαλόντες μίτραις τε καὶ ζώσμασιν ἐνδεδυμένῃ ταύτην τὴν σκευὴν ἐπικρύψωμεν.* Ita legit Salmasius p. 602. Quo loco P. Moll ad Longum p. 10. nec non Dempsterus ad Rosin. p. 415. *μίτρας* perperam explicant ornamenta capitis, ut inspicienti locum patere potest. Nihil tamen in loco Longi movendum docet Etymol. M. in v. *Ζωστὴρ λέγεται ζῶμα, καὶ τὸ περίζωμα. Ζῶμα δέ οἱ πρῶτον παρακάββαλεν, αὐτὰρ ἔπειτα Θῆκεν ἱμάντας ἐΰδμήτους.* atque ita Suidas et Phavorinus. Hesychius quoque *ζώνιον* interpretatur *γυναίκιον ζῶμα.* Praeterea, si discesseris ab hac Vossii opinione, non video, quomodo capienda loca, in quibus zonae istae tuendae virginitatis gratia gestatae leguntur, ex. gr. Nonni lib. 16. p. 454. l. 8.

Κούρης δ' ἐγγὺς ἵκανε· καὶ ἀτρέμας ἄκρον ἐρύσσας
Δεσμὸν ἀσυλήτοιο φυλάκτορα λύσατο μίτρης
Φειδομένῃ παλάμῃ, μὴ παρθένον ὕπνος ἐάσῃ.

Nam, quod zonam ligatam Bacchus solvit insciae Nicaeae, non mirandum, cum vino sepulta iacebat. Adde locum Etymologici M. Atque ita iam diligentissimus Barthius Advers. 4, 9. p. 174. zonis ita fuisse cinctas puellas, ut sine earum sublatione corpori vis fieri non posset, probavit, ubi inter alia locum Nonni lib. 12. laudat, ubi cum ebrios Satyros vestibus sublatis femora 348
tangere fecisset, non virginitatis pubem, sed mitram eius custodem tangere facit, quod tamen ex loco Nonni p. 350. l. 7. nullis fidiculis extorquere possum. En locum:

Παρθενικῆς ἀγάμοιο σαόφρονος ἥψατο μίτρης·
Αὖ ἐρύων δ' ἐπὶ Κύπριν ἀπειθέος εἵματα νύμφης
Χειρὶ ὀπισθοδότῳ ῥοδέων ἐπαφήσατο μηρῶν.

Hinc potius concluderem, vestibus nondum sublatis mitram ipsum iam tetigisse. Quid autem tueri poterat

zona vestem corpori adstringens? Nihil certe: Quam absurdum vero puellas in lectum genialem concessisse vestibus non exutas, quod tamen statui fere deberet, si a vulgaribus zonis non fuerunt distinctae, cum zonam in lecto solvi consuevisse constet? Quid? nubiles puellae demum zonam gestabant, non illae, quae toro nondum maturae, hinc *ἄμιτροι* dictae Callimacho Hymn. in Dian. v. 14.

Πάσας εἰνάετεας, πάσας ἔτι παῖδας ἀμίτρους.

ubi Spanhemium consulere operae est. Anne igitur diversis vestium generibus ante id tempus utebantur aliove modo eas cingebant? Sed de eo mihi nihil constat. An vero puellae toro maturae apud Romanos zonam quoque acceperint dubito, cum ipso nuptiarum tempore ea demum praecingi solitas fuisse ut credam prope facit Festus, ubi, *Cingulo*, inquit, *nova nupta praecingebatur, quod vir in lecto solvebat.* Alias clarius dixisset *Cingulum, quo n. n. praecincta erat, vir i. l. s.* Hanc sententiam etiam sequi videtur, ut alios mittam, Hotmanus de Vet. Rit. Nupt. cap. 29. in Thes. Graevii Tom. VIII. p. 1142., ubi, *Iunoni*, inquit, *etiam sacrificabatur, cum cingulo nova nupta praecingebatur, unde Iuno dicta Cinxia.* Certe Iunonem Cinxiae
349 nomen hinc adeptam verosimilius, quam, quae sententia Scaligeri l. c. p. 387. aliorumque, quia cingulum solutum ei sacrabatur. Apud Graecos quoque contraria ratione *Λυσιζώνου* nomine dicta, mea quidem sententia magis congruo. Ridiculus est Scaliger l. c., qui patronos huiusce sententiae confodere sibi videtur, quia Catullus de Atalanta non tempore nuptiarum canit:

Quod zonam soluit diu ligatam.

quasi de Atalanta, Graeca virgine, Romano ritu loqui deberet. Liquet et exinde, quod zonas istas numini alicui post concubitum consecrabant, ut constat ex Theocrito Idyll. 27, 55.

Τῷ Παφίᾳ πρώτιστον ἐγὼ τόδε δῶρον ὀπάζω.

ubi Veneri consecrari observare operae est, cum fraudi id minus perceptum fuit doctis, ut Iul. Caes. Scaligero Poët. lib. 3. cap. 101. p. 387., ubi promnestriam duobus digitis cingulum solutum Dianae, ob eam caussam *Λυσιζώνῃ*, a Latinis Cinxiae cognominatae, dicare consuevisse scribit; ut et Franc. Rous. l. c. p. 367., qui animum dubium aperte prodit. Rhodiginus autem lib. 16. cap. 10. p. 854. utramque zonam confundit. Optandum Scaligerum tam multa sine veterum auctoritate, certe non adducta, in istos libros non coacervasse: certe Dianae a nubentibus apud Graecos zonam sacratam me legisse non recordor. Traheret quis forte huc epigramma ex Anthologia apud Maderum de Coron. sacr. et prof. praes. nuptial. in Tom. VIII. Thes. Rom. Ant. Graevii:

Τῇ Παφίῃ στεφάνους, τῇ Παλλάδι τὴν πλοκαμῖδα,
Ἀρτέμιδι ζώνην ἄνθετο Καλλιρόη.
Εὕρετο γὰρ μνηστῆρα τὸν ἤθελε, καὶ λάχεν ἥβην
Σώφρονα, καὶ τέκνων ἄρσεν ἔτικτε γένος.

Verum quid prohibet ad partus tempus extendere, praecipue cum ipsius mentio hic fit? Apud Romanos autem Cinxiae Iunoni sacrabant. Festus: *Cinxiae Iunonis nomen sanctum habebatur in nuptiis, quod initio coniugii solutio erat cinguli, quo nova nupta erat cincta.* Alii tamen Deae Virginensi tribuunt, notante Scaligero. Nisi vero hae diis sacrari solitae peculiares aliquae fuerint zonae, id ridiculum fere videtur. Verum an peculiare zonae istud gestamen fuerit puellarum, an vero et mulierum, non adeo certum. Hoc tuetur Potterus Archaeol. Graec. 4. 11. p. 618., qui fieri id ad arcendam libidinosorum vim putat, unde a Nonno diceretur *σαόφρων*. Et licet Nonni locus, quem indicat, lib. 12. p. 350. l. 7.

Παρθενικῆς ἀγάμοιο σαόφρονος ἥψατο μίτρης·
Αὖ ἐρύων δ' ἐπὶ Κύπριν ἀπειθέος εἵματα νύμφης
Χειρὶ ὀπισθοδότῳ ῥοδέων ἐπαφήσατο μηρῶν.

nihil faciat ad rem, cum ibi de virgine sermonem esse quivis videat; et licet alterum, quod tamen officii ipsius fuisset, exemplis demonstrare omiserit; licet mirum admodum, si promiscue mulieres virginesque zonas gestabant, nunquam de nupta, sed semper virgine *λύειν ζώνην* occurrat: tamen negare non ausim, mulieres umquam gestasse zonas, cum id pateat ex locis auctorum, qui docent mulierum prima vice parientem zonam solvere eamque consecrare Dianae. V. Apollonii Rhodii Scholiasten et Phavorinum locis in notis iam laudatis. Hinc *λυσίζωνος* vocatur Orpheo in Suffimine p. 132. Neque id tantum ad primum puerperium durasse sua-
351 det locus Apollonii Rhodii lib. I. v. 285., ubi Alcimede ob filium unicum Iasonem querelas fundit:

Δμωῒς ὅπως κεν ἑοῖσι λελείψομαι ἐν μεγάροισι
Σεῖο πόθῳ μινύθουσα δυσάμμορος, ᾧ ἔπι πολλὴν
Ἀγλαΐην καὶ κῦδος ἔχον πάρος, ᾧ ἔπι μούνῳ·
Μίτρην πρῶτον ἔλυσα καὶ ὕστατον· ἔξοχα γάρ μοι
Εἰλείθυια θεὰ πολέος ἐμέγηρε τόκοιο.

Novi Meursium in nota, quae additur Callimacho Hymn. in Iov. 14., hinc eruere bis zonam solvi, prima scilicet nocte a marito et iterum puerperii tempore: verum id mihi verba vix pati videntur. Nec satisfacit Scholiastes caecumque ducem secutus Phavorinus ad *τὴν πρώτως τίκτουσαν* referentes, ut nec magnus Scaliger, qui illum pro *αἱ πρώτως τίκτουσαι* debuisse scribere *διαπαρθενευθεῖσαι* adfirmat. Obstant his interpretationibus ipsa poëtae verba, quibus dicit Alcimeden ob unicum filium Iasonem prima et ultima vice zonam solvisse. Sed quomodo ultima vice, nisi toties zona solvebatur, quoties uxor peperit? Meursii sententia ridiculum facit poëtam: nonne enim de muliere, quae plures liberos tulit, si bis tantum zona solvebatur, omnino dici posset, eam prima et ultima vice zonam solvisse? Lacrimis vero an risu dignus sit Scholiastes notans: *ἐπὶ ἄῤῥενος δεῖ νοεῖν. εἶχε γὰρ καὶ ἀδελφὴν Ἰάσων Ἱππολύ-*

την, ὥς φησιν Ἴβυκος. haereo. Adeo enim claris verbis utitur poëta, quibus significet unicam prolem viruisse matri, ut caecus sit, qui hoc non videat. Quam vero in fabulis auctores a se invicem discrepent, quis nescit?

275. Ἥρην τις ἐπευφήμησεν ἀοιδός. Aliis verbum hoc usurpatur de faustis, quibus maritum et uxorem prosequebantur, votis. Ita Xenophon Ephesius lib. 1. p. 10. ἦγον τὴν κόρην εἰς τὸν θάλαμον μετὰ λαμπάδων τὸν ὑμέναιον ᾄδοντες ἐπευφημοῦντες καὶ εἰσάγοντες κατέ- 352
κλινον. Achilles Tatius lib. 5. p. 339. ὡς γὰρ ἐπευφήμουν τοῖς γάμοις παρόντες.

276. Οὐ δαΐδων ἤστραπτε σέλας θαλαμηπόλον εὐνήν. De facibus nuptialibus multi multa scripserunt, quae, si tanti videntur, legi possunt. Minime tamen doctis inter se convenit, a quibus accensae fuerint hae faces. Achilles Tatius lib. 2. p. 85. patri adscribit: ἔδοξεν ἄγειν ἡμῶν τοὺς γάμους. ἤδη δὲ ἅψαντος αὐτοῦ τὰς δᾷδας, ἀποσβεσθῆναι τὸ πῦρ· καὶ μᾶλλον ἠπείγετο συναγαγεῖν ἡμᾶς. *Namque illas* (nuptias) *adornare sibi visus est, ignemque, dum nuptiales faces accendisset, extingui, et nos, quae res vehementer etiam illum angebat, abduci.* Ita Interpres satis turpiter, nisi aliter, quod non puto, legerit, hallucinatus. Tu verte *eoque magis festinabat nos matrimonio iungere:* id enim significat συνάγειν, idque patet ex seqq. τοῦτο δὲ εἰς τὴν ὑστεραίαν παρεσκευάζετο. Patri etiam adscribit lib. 1. p. 49. ἄλλο σοι, τέκνον, προσεδόκων πῦρ ἀνάψαι. E priore loco Tatii Iungermannus ad Polluc. 3. 3. 42. concludit faces a patre accensas, sed misere caecutiens, cum matribus id toties adscribant veteres. Apud Claudianum de R. P. lib. 3. 407. Ceres de filia queritur:

Non tales gestare tibi, Proserpina, taedas
Sperabam.

Apud Nonnum lib. 46. p. 1198. l. 4. Agaue:

Οὔπω σοῖς θαλάμοισιν ἐκούφισα νυμφοκόμον πῦρ.

Ita lib. 38. p. 972. l. 30. de Luna:

ἀντὶ δὲ πεύκης
Νυμφιδίην ἀκτῖνα γαμοστόλον εἶχε Σελήνη.

Addo inlustrem Euripidis locum in Iphig. in Aulid. v. 732.

353 ΚΛΥΤ. τίς δ' ἀνασχήσει φλόγα;
ΑΓΑ. Ἐγὼ παρέξω φῶς, ὃ νυμφίοις πρέπει.
ΚΛΥΤ. Οὐχ ὁ νόμος οὗτος, καὶ σὺ δὲ φαῦλ' ἡγῇ τάδε.

Observarunt hoc dudum Coelius Rhodiginus, Pareus ad h. l. Dempsterus ad Rosin. p. 436. Interpretes Petronii et doct. Wouweren ad cap. 26. p. 88. Feithius Antiq. Hom. lib. 2. cap. 18. p. 168. Potterus Archaeol. Gr. p. 617. et, quem plerumque conpilat, Franc. Rous Attic. Antiq. lib. 4. cap. 7. p. 367. ed. Belg. Sed omnes in eodem luto fere haeserunt rati, ut videtur, a solis matribus faces accensas fuisse, quod erroneum esse docent loca Achillis Tatii, quae ipsa laudans Dempsterus videre non potuit a matribus solis accensas non fuisse, quod certe non nimis acutum virum prodit. Haesit et hic doctissimus alias vir Franc. Rous, qui contra disertissimum Euripidis locum contendit promiscuum morem fuisse, nixus testimonio Libanii Declam. 35., ubi pater dicit: δᾷδας γαμηλίους ὑπανῆπτον, cum contra alibi Niobe dicat: ἐγὼ μὲν λαμπάδα γαμήλιον ᾤμην προσάψειν τοῖς ἠϊθέοις καὶ ταῖς παρθένοις. Miror non adtendisse virum eruditum, haec verba esse Niobes, quae antiquissimo aevo vixit, cui non alium sermonem adfingere convenientius poterat scriptor ille, nisi rituum veterum inperitum se proderet. Locus prior de patre explicandus forte (liber enim non est ad manum) de tempore Libanii: puto enim officium illud nuptiale, cum in veteri Graecia matrum fuisset, postea ad patres devenisse, quam coniecturam, donec veterum scriptorum testimoniis contrarium docentibus vincar, non sine ratione sequi posse mihi videor. Neque eiusmodi rituum mutatorum exempla desunt. Priscis ex. gr.

temporibus Romanae mulieres atratis vestibus in fune- 354
ribus procedebant. V. Kirchmannus de Funer. lib. 2. cap. 17. p. 206. Easdem sub Inperatoribus albas gestasse docet p. 208. et 209. Iterum sub Diocletiano atras gestasse ex Lactantio de Mort. Pers. cap. 39. observat doct. Cuperus p. 220., quamvis non omnibus vel certis casibus id etiam potuisse fieri addat, quae nunc non discutio. Obiiciat quis forte locum Claudiani 3. Cons. Honor. v. 155.

Per taedas, quas ipsa tuo regina levavit
Coniugio sociaque virum produxit ab aula.

de quo v. Barthium p. 525. Sed forte poëta mores priscos hic respexit, quod observasse saepe usu venit in antiquis scriptoribus. Exemplum in his ipsis facibus habes apud Senecam Octav. v. 593.

Tellure rupta Tartaro gressum extuli,
Stygiam cruenta praeferens dextra facem
Thalamis scelestis. Nubat his flammis meo
Poppaea gnato iuncta.

Respici hic ad ritus nuptiales apertum: at Romae faces a matribus praelatas quis fando audivit? Tu consule Hotmanum de Vet. Rit. Nupt. cap. 16. in Thes. Graev. Tom. VIII. p. 1123. et Brissonium de Rit. Nupt. ib. p. 1034. et ex illis Taubmannum ad Plautum Casin. Act. 1. v. 30. nec non doct. Wouweren ad Petron. cap. 26. p. 88. Mihi in his amplius morari non vacat, quamvis nec hic desunt, quae propius forent discutienda. Si Libanii locus aliter capiendus, hac ratione non difficulter in concordiam redigetur. Ceterum Musaeus, quod quisque videt, meminit tantum facium thalamum inluminantium, quemadmodum Aristaenetus lib. 1. Ep. 10. p. 72. ἔκαον δὲ κατὰ δώματα δαΐδες ἐκ λιβανωτοῦ συγκεί- 355
μεναι. Gestabant tamen et istas faces in veteri Graecia famuli, quod liquet ex Hesiodo in Scuto Herc. v. 273.

τοὶ μὲν γὰρ ἐϋσσώτρου ἐπ' ἀπήνης
Ἦγοντ' ἀνδρὶ γυναῖκα, πολὺς δ' ὑμέναιος ὀρώρει.

Τῆλε δ' ἀπ' αἰθομένων δαΐδων σέλας εἱλύφαζε
Χερσὶν ἐνὶ δμώων.

279. *Ἀλλὰ λέχος στορέσασα.* Thoros vestibus consterni solitos fuisse patet ex Xenophonte Ephesio lib. 1. p. 10. *ἦν δὲ οὕτως ὁ θάλαμος πεποιημένος· κλίνη χρυσῆ στρώμασιν ἔστρωτο πορφυροῖς καὶ ἐπὶ τῆς κλίνης Βαβυλωνία ἐπεποίκιλτο σκηνή.* Claudianus de R. P. lib. 2, 320,

alii praetexere ramis
Limina et in thalamum cultas extollere vestes.

Consule Interpretes ad Petron. cap. 26.

280. *Σιγῇ παστὸν ἔπηξεν.* Eadem locutione usus Nonnus lib. 2. p. 60. l. 18. lib. 3. p. 100. l. 32. lib. 40. p. 1048. l. 28. Hesychius in v. *Θαλάμοιο νέοιο.*

282. *Νὺξ μὲν ἔην κείνοισι γαμοστόλος.* Nox pronuba etiam memoratur Nonno lib. 7. p. 218. l. 21.

φανήσεται ἠματίη νὺξ,
Ζηνὸς ἐπειγομένοιο γαμοστόλος.

Adde Claudiani locum apud Rondellum.

285. *Ἔτι πνείων ὑμεναίων.* Similes locutiones obviae apud Nonnum, ut lib. 6. p. 158. l. 8.

Ἰνδώην μετὰ δῆριν ἔτι πνείοντα κυδοιμοῦ.

Ita lib. 25. p. 672. l. 9. lib. 32. p. 806. l. 8. lib. 33. p. 828. l. 6.

Καὶ Σατύρων σχεδὸν ἦλθεν ἔτι πνείων ὑμεναίων.

356 Sic enim omnino legendum censeo, non autem *ἐπιπνείων.* Firmat interpres, qui reddit *adhuc spirans hymenaeos.* Pro *ὄζειν* lib. 9. p. 260. l. 30.

Καὶ Σεμέλη κατ' Ὄλυμπον ἔτι πνείουσα κεραυνοῦ.

Ita lib. 10. p. 286. l. 32. lib. 14. p. 394. l. 16. lib. 16. p. 438. l. 28. lib. 42. p. 1100. l. 7. lib. 44. p. 1146. l. 4. lib. 45. p. 1162. l. 32. Idem Nonnus lib. 4. p. 121. l. 18. dixit:

Καὶ Χαρίτων πνείοντα φιλήματα κεῖνα διδάξω.

lib. 48. p. 1286. l. 15.

286. Ἡρὼ δ' ἑλκεσίπεπλος. Decenter ad talos demissam vestem Heroni tribuit Poëta: hic enim sacerdotum proprius cultus, ut nemini ignotum. Talem Bassiani Solis sacerdotis fuisse refert Herodianus lib. 5. 3. §. 12. *Τούτῳ δὴ τῷ θεῷ ὁ Βασσιανὸς ἱερώμενος προήει τε σχήματι βαρβάρῳ, χιτῶνας χρυσοϋφεῖς καὶ ἁλουργεῖς χειριδωτοὺς καὶ ποδήρεις ἀνεζωσμένος, τά τε σκέλη σκέπων πάντα ἀπ' ὀνύχων ἐς μηροὺς ἐσθῆσιν ὁμοίως χρυσῷ καὶ πορφυρᾷ πεποικιλμέναις.* Ipsi dii vestibus spatiosissimis et talaribus utebantur, observante Acrone ad Horat. Carm. 1. 18. 11. *Bassaris enim vestis genus est usque ad pedes demissae dictae a Bassara, loco Libyae, ubi fit. Tali enim et numina uti volunt, ut* Pedes vestis defluxit ad imos, Et vera incessu patuit dea. Locus est Virgilii Aeneid. lib. 1. 404. Unde patet male distingui vulgo *Et: Vera* incessu p. d. Tibullus lib. 1. 8. 45. de Baccho:

Sed varii flores et frons redimita corymbis,
Fusa sed ad teneros lutea palla pedes.

Consule elegantissimum Broekhusium. Nymphis tribuit Nonnus lib. 14. p. 398. l. 7. Hae vestes autem erant 357
indicium laetitiae et fortunae beatae, unde de irata Venere Valerius Flaccus lib. 2. v. 102.

neque enim alma videri
Iam cupit, aut tereti crinem subnectitur auro
Sidereos diffusa sinus.

ubi vide notata summo Burmanno. Minime tamen necesse ut Musaeum id respexisse statuas: potius credam morem ipsum observasse veterum, quo talibus inlustres virgines et mulieres indutae incedebant. Ita de Atalanta Ovidius Metam. 10. 591.

Aura refert oblata citis talaria plantis.

Tunica talari induta quoque Andromeda describitur ab Achille Tatio lib. 3. p. 171. Bacchae a Nonno lib. 35. p. 864. l. 30.

307. Ἀλλὰ πόθος καὶ μοῖρα βιήσατο. Scholiastes ἐβιά-

σαντο, significans, ut videtur, nominibus duobus singularibus addi verbum singulare pro plurali. Ita Bion p. 204. v. 15.

Ἁνίκα μήτε κρύος μήθ᾽ ἅλιος ἄμμε βαρύνει.

Virgilius Aeneid. lib. 12, 667.

aestuat ingens
Imo in corde pudor mistaque insania luctu
Et Furiis agitatus amor et conscia virtus.

Ovidius Trist. lib. 2.

Nil nisi peccatum manifestaque culpa fatendum est.

Claudianus in Rufin. lib. 2, 282.

Spectaturque favens odiis locus aptaque leto
Tempora.

Servius ad Virgil. lib. 3. Aen. 269.

358 *Qua cursum ventusque gubernatorque vocabant.*

monet: *Honestius hac elocutione per pluralem utitur numerum, licet possit singularis esse:* modestius sane, quam viri eruditissimi, qui haec plerumque eliminant. Ex. gr. Marklandus e Statio lib. 3. Sylv. 1. 96., ubi pro

quid enim ista domus, quid terra, priusquam
Te gauderet, erat?

quamvis eum Ven. Parm. et Rom. in Add. probat *erant*, quod probum quidem, sed tamen altero non melius. Nec ratio, cur Heinsius in Claudiano de R. P. lib. 2. 262., pro

Sed mihi virginitas pariter coelumque negatur.

contra omnes Codices velit *negantur*. Alia loca à viro docto aliisque tentata non recenseo.

320. *Πολλάκι μὲν λιτάνευσε θαλασσαίην Ἀφροδίτην,*
Πολλάκι δ᾽ αὐτὸν ἄνακτα Ποσειδάωνα θαλάσσης·
Ἀτθίδος οὐ Βορέην ἀμνήμονα κάλλιπε νύμφης.

Recte laborantem et a vento vexatum Leandrum invocantem deos, quibus ius in mare, facit Musaeus: oppido autem venuste Boreae in se saevienti in memoriam

revocat pristinos ignes, quibus tactus in Orithyia, Nympha Attica, arserat quondam, ut adeo, cum, quid esset amor, senserat, amatori faventior esse deberet. Similes elegantias apud alios observare licet, ut apud Theocritum Idyll. 8, 59.

ὦ πάτερ, ὦ Ζεῦ,
Οὐ μόνος ἠράσθην· καὶ τὺ γυναικοφίλας.

Elegantius Ovidius Amor. 3. 6. 23.

Flumina deberent iuvenes in amore iuvare? 359
Flumina senserunt ipsa, quid esset Amor.
Inachus in Melie Bithynide pallidus isse
Dicitur et gelidis incubuisse vadis.

Lege sequentia, nec poenitebit. Sic Heroid. Ep. 19. v. 129.

At tibi flammarum memori, Neptune, tuarum
Nullus erat ventis impediendus amor:
Si neque Amymone nec laudatissima forma
Criminis est Tyro fabula vana tui.

Ita Ep. 18. 60.

Hanc ego suspiciens, Faveas, dea candida, dixi,
Et subeant animo Latmia saxa tuo.
Non sinat Endymion te pectoris esse severi.
Flecte, precor, vultus ad mea furta tuos.

Nec non v. 37.

At tu, de rapidis immansuetissime ventis,
Quid mecum certa praelia mente geris?
In me, si nescis, Borea, non aequora saevis.
Quid faceres, esset ni tibi notus amor?
Tam gelidus cum sis, non te tamen, improbe, quondam
Ignibus Actaeis incaluisse negas.
Gaudia rapturo si quis tibi claudere vellet
Aërios aditus, quo paterere modo?
Parce, precor, facilemque move moderatius auram.
Imperet Hippotades sic tibi triste nihil.

Huic sua debet Musaeus. Addi velim Nonnum lib. 7. p. 218. l. 15.

Ζηλήμων Φαέθων με βιάζεαι. ἦ ῥα καὶ αὐτὸς
Ἱμείρεις Σεμέλης καὶ ἐμοὶ ποθέοντι μεγαίρεις.
Ἠέλιε, κλονέεις με, καὶ εἰ μάθες οἶστρον ἐρώτων.

360 Ceterum Boreae et Orithyiae mentionem non raro facit idem, ex. gr. lib. 1. p. 16. l. 11.

Ναὶ λίτομαι, Βορέης· ὡς ἥρπασας Ἀτθίδα νύμφην,
Δέξο με σαῖς πτερύγεσσιν.

Corrige: *Ναὶ λίτομαι, Βορέη, σ'· ὡς ἥ. Ἀ. ν.* ut interpres: *Certe supplico tibi, Borea: ut* etc. Idem mendum insedit lib. 11. p. 322. l. 15.

Εἰ Βορέης ἐδάμασσεν, ἐς Ὠρείθυιαν ἱκάνω.

ubi scribendum omnino: *Εἰ Βορέης σ' ἐδάμασσεν,* quod et sequentia docent:

Εἰ δέ σε κῦμα κάλυψε καὶ οὐκ ᾐδέσσατο μορφὴν,
Καί σε πατὴρ ἐμὸς εἷλεν.

339. *Ῥοιζηδὸν προκάρηνος ἀπ' ἠλιβάτου πέσε πύργου.* Aperta imitatio Nonni lib. 28. p. 732. l. 27.

Ἠερόθεν προκάρηνος ἀπ' ἠλιβάτου πέσε δίφρου.

Solebant enim perditis amoribus miseri de rupibus et excelsis locis se praecipitare. Horatius Carm. 3. 27. 61.

Sive te rupes et acuta leto
Saxa delectant, age te procellae
Crede veloci.

Glaucippe apud Alciphronem lib. 3, 1. *ἢ τούτῳ μιγήσομαι, ἢ τὴν Λεσβίαν μιμησαμένη Σαπφὼ, οὐκ ἀπὸ τῆς Λευκάδος πέτρας, ἀλλ' ἀπὸ τῶν Πειραϊκῶν προβόλων ἐμαυτὴν εἰς τὸ κλυδώνιον ὤσω.* Leucadiae huius rupis meminit etiam Statius Sylv. 5. 3. 154.

saltusque ingressa viriles
Non formidata temeraria Leucade Sappho.

361 Quo loco cel. Marklandi *actusque egressa viriles* legentis non sequor emendationem. *saltus viriles* eleganter dixit poëta, quia prae amoris inpatientia viri tantum se hinc iaculabantur, unde *ἅλμα ἐρώντων* dictus locus. V.

Ios. Scaliger Auson. Lect. lib. 2. cap. 18. Sed Scaliger, inquies, duas feminas, Tollius unam recenset, quae hinc se praecipitarunt etc.? Quid tum? Hocne officit, quod tam longinquo aevo tres tantum se hinc praecipitarunt? Sed et nihil mutandum docet Papinii sedulus imitator Ausonius Cupid. Cruc. Affix. v. 24.

Et de nimboso saltum Leucate minatur
Mascula Lesbiacis Sappho peritura sagittis.

ubi *mascula* vocatur, quae masculos saltus ingredi audebat, non, quae sententia Vineti, quia non tantum in viros, sed, ut mas quispiam, in feminas feminà exarserit. Denique qua de ratione *actus viriles egressa* seu superasse dicetur Sappho? Viri hinc se praecipitabant. Sed an ideo actus eorum egreditur, quae non secus ac ipsi se praecipitem tantum dedit?

Pag. 4. *b. l.* 2. *post p.* 115. *adde:* Consule et eruditiss. Spanhemio observata in Dissert. II. de Praest. et Usu Numism. Antiq. p. 99. et seqq., ubi loca Harduini et Th. Smithi ipsum adlegare sero video, castigare autem verba Harduini *Σ e nummis prorsus ablegata*, pro quibus ante quadraginta annos *vix postea* illud in veteri nummorum supellectile exstare se dixisse, neque tamen negare illud C pro Σ ante Domitianum occurrere, sed tantum *rarius* occurrere, adfirmare monet. Nihil verius: nam prorsus id negari cum Harduino et Smitho non posse patet ex exemplis a nobis adlatis, nec non eruditissimo Spanhemio observatis, sed rariora tamen prae aliis nemini nummos lapidesque versanti obscurum esse potest.

Ibid. post lin. 2. *adde:* 3. ἀχλυόεντα. ἀχλιόεντα Par.

Pag. 7. *b. l.* 32. *adde:* cui ἀκούω vertitur *designatum volo, intelligo,* sed invitis mea quidem sententia Musis et Gratiis: neque melius ille, qui, referente Rondello, legebat λύχνον ἀκοῆς, i. *celebrem,* ut *viri gloriae* pro gloriosi, quod ridiculum.

Pag. 8. *a. lin.* 5. *post* solus *adde:* si discesseris a Rondello.

Pag. 9. *b. lin.* 5. *adde:* et Rondelli editio cum aliis apud Röverum.

Pag. 10. *b. lin.* 9. *adde:* et Whitf. ut et *l.* 18.

Pag. 13. *a. lin.* 18. *post* displicuit *adde:* Firmat lectionem quoque Nonnus lib. 5. p. 156. l. 11. 363

Εἰσέτι νῦν κήρυκες Ἀρισταίοιο θυηλῆς
Γαῖαν ἀναψύχουσιν ἐτήσιαι ἐκ Διὸς αὖραι.

ubi interpres consueto more caecutivit. Nihil tamen mutandum docet Apollonius Rhodius lib. 4. v. 1397.

Εἰσέτι που χθιζὸν παγχρύσεα ῥύετο μῆλα.

Pag. 14. *a. lin.* 5. *adde:* Magis convenit locus Nonni lib. 10. p. 270. l. 27.

Φάσμασιν ἀντιτύποισιν ἐς ἵμερον ἤλυθεν ἄγρης.

Confer lib. 32. p. 804. l. 23.

Ibid. b. lin. 13. *post ἐνέδησας adde:* Ita et Homerus Iliad. B. 111.

Ζεύς με μέγα Κρονίδης ἄτῃ ἐνέδησε βαρείῃ.

Nihil tamen mutandum docere poterunt forte loca, licet non prorsus gemina, Iliad. X. 5.

Ἕκτορα δ' αὐτοῦ μεῖναι ὀλοὴ Μοῖρ' ἐπέδησεν.

Iliad. Δ. 517. Nonni lib. 10. p. 272. l. 8.

Παιδοφόνῳ νέον υἷα πατὴρ ἐπέδησε βελέμνῳ.

Pag. 15. *a. lin.* 4. Priorem versum, qui in nostra editione est v. 188., repertum et in Codice Regio, probat Rondellus, sed reiecit merito Röverus.

Pag. 16. v. 40. post vocem *οὐρανίῃ* ponenda distinctionis nota, quae vulgo male ponitur post *θυηλαῖς*, iubente Georgio d'Arnaud et favente editione Rondelli.

Pag. 18. *a. lin.* 9. *adde:* Praecipue cum non 364
tantum reliqui scriptores, sed et ipse Musaeus a talibus sibi non cavit. Ita v. 82.

Εἰ δέ μοι οὐκ ἐπέοικε τεὴν ἱέρειαν ἀφάσσειν,
Τοίην μοι, Κυθέρεια, νέην παράκοιτιν ὀπάσσαις,

v. 191.

Οὐδέ μοι ἐγγὺς ἔασιν ὁμήλικες, οὐδὲ χορεῖαι
Ἠιθέων παρέασιν.

v. 296.

Χειμέριοι πνείοντες ἀεὶ στυφέλιζον ἀῆται,
Λαίλαπι μαστίζοντες ὅλην ἅλα.

Ita v. 309, 310. Homerus Odyss. *E.* 156.

Ἤματα δ' ἐν πέτρῃσι καὶ ἠϊόνεσσι καθίζων,
Δάκρυσι καὶ στοναχῇσι καὶ ἄλγεσι θυμὸν ἐρέχθων.

Hinc probare nequeo coniecturam Nic. Heinsii Advers. 4. 6. p. 608. in Statio lib. I. Sylv. 4. 9., ubi pro

Ergo alacres, quae signa colunt urbana, cohortes,
Inque sinum quae saepe tuum fora turbida questu
Confugiunt.

Minus concinne repeti τὸ *quae* non ferens legit *ceu*, sed oratione non bene cohaerente, ut inspicienti patebit. Certius est Marklandi *questum*. An concinnius illud Horatii Epist. lib. 2. 2. 6.

Verna ministeriis ad nutus aptus heriles,
Literulis Graecis imbutus, idoneus arti.?

An illud Guntheri Ligur. 7, 466.

Namque novae quidam quaerentes semina laudis
Praeclarumque sibi cupientes addere nomen?

365 *Pag.* 21. *b. lin.* 4. *post* suspicatur *adde:* Nunc aliter sentio. Ἀθανάτων θυηλὰς, *deorum sacrificia*, eleganter vocare videtur, quae diis ab hominibus offeruntur. Virgilius Aeneid. 2, 189.

Nam si vestra manus violasset dona Minervae.

ubi recte Servius: *quae Minervae data sunt.* Idem *Ledae donum* 1, 652. explicat: *vel quod ipsa filiae, vel quod ei Iupiter dederat.*

Pag. 22. *a. post lin.* 11. *adde:* 60. Ἡροῦς. Ἡρεῖς mendose Basil.

Ibid. lin. 18. cum aliis apud Röverum, in qua lectione falsam quantitatem observare sibi visus vir doctus in Observ. Misc. Vol. IV. p. 369. caecutit et Oppianum, Bionem, Stratonem et Aratum infeliciter tentat. Vid. quae moneo p. 105—107.

Pag. 25. *b. lin.* 2. *adde:* pro ἐπάξιον Par. habet ἐπάζιον. ut v. 68. *Κύπρις* et 70. ἐκέειν.

Ibid. lin. 3. *adde:* 70. μενέαινεν. μενέαιεν Basil.

Pag. 25. *a. lin.* 10. *post* adfirmo *adde:* nam tales coniecturae incertae et vanae, qualem et hanc nunc credo.

Pag. 26. *a. lin.* 9. *adde:* 75. μόθον. Editio Rondelli μόχθον exhibet, quae lectio vera videtur. Consule notata p. 105.

Pag. 27. *a. lin.* 8. *post* putarem *adde:* Idem Metam. lib. 2.

subit hanc arcana profana
Detexisse manu.

Virgilius lib. 8. 14.

et late Latio increbescere nomen.

Homerus Iliad. *Γ.* 298.

Ζεῦ κύδιστε, μέγιστε, καὶ ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι,
Ὁππότεροι πρότεροι ὑπὲρ ὅρκια πημήνειαν.

V. et Orpheus Argon. v. 253. Nulla igitur ratio, quare 366
cum uno MS. Rittershusii cum viro docto in Observ. Misc. Vol. III. p. 65. in Oppiano legas pro

Τοῖσιν ὃ κεν προβάληται ὁμοῦ γάμον εὕρατο νίκην.

quia id vulgatius altero, ὁμοῦ γάμῳ, cum vel ideo in MS. inmutatum sit credibile: nam ὁμοῦ cum casu secundo reperiri aliquando Lexica docent. An melius, quaeso, sonant haec Hesiodi *Θεογ.* v. 903. θνητοῖσι βροτοῖσι?

Pag. 29. *b. lin.* 12. *adde:* Par. θετναίην.

Pag. 30. *a. lin.* 8. *adde:* Prurienti Critico adrideret forte Ὑμετέρην π. ε., ut ὑμέτερος pro *tuus* obvium. V. Animad. cap. I. p. 121. Neque exempla eorum, ad quos fermo dirigitur, in ipso orationis initio non positorum quaerenti deessent. Sed nos sobriam Criticen sectamur. V. autem 80. Rondellus exhibet ἐφιμείρα et v. 101. ἐπικτεύων, ut pag. 85. ὑπόκλεπτον.

Pag. 35. *b. post lin.* 25. *adde:* 102. ἀφθόγγοισι,

ἀφθόγγοισιν Basil. et v. 104. pro *Χαῖρεν* exhibet *Χαῖρε*, nec non v. 105. pro *ἱμερόεσσαν ἱμερόεσσιν*.

Pag. 36. *a*. *post lin*. 11. *adde*: 108. Ὄττι. ὅτι Basil. et pro *ἀπεσείσατο* legit *ἀπεσείατο*.

Pag. 41. *a*. *lin*. 20. *ἀπελείουσα* Rondellus et *ἀνείκατο* pro *ἀνενείκατο*, nec non v. 125. pro *πολυκτεάνων* legit *πολυπτεάνων*.

Pag. 46. *b*. *lin*. 31. Ceterum *γυναιξὶ* edidit Rondellus:

Pag. 49. *a*. *lin*. 12. *adde*: lib. 38. p. 216. l. 25.

Ὄμμασιν αἰδομένοισι παρήλυθεν ὄργια κόλπου.

Pag. 49. *a*. *lin*. 20. *post* conieceris *adde*: Nonnum lib. 42. p. 1100. l. 12.

367 *Κύπριδος αἷμα φέρουσα τί Κύπριδος ὄργια φεύγεις;*

Adde Achillem etc.

Pag. 55. *b*. *lin*. 2. *adde*: 159. *Θυμὸν*. *πυμὸν* Par. ut 5. 174. *ἐπέεσσιν*.

Pag. 57. *b*. *lin*. 4. *post* adridet *adde*: Neque enim dubitandi scrupulum ullum restare permittit elegans et conferri dignissimus locus Aristaeneti lib. I. ep. 15. p. 106. *ἔστι δὲ καὶ τοὔδαφος περιχαράττουσα τῷ ποδὶ, ταῦτα δὴ τὰ τῶν αἰδουμένων ἐν διαπορήσει κινήματα. modo etiam signans terram pede, qualia pudore dubitabundi solent.*

Pag. 59. *a*. *lin*. 2. *post* quibusdam *adde*: ut editione Rondelli aliisque apud Röverum.

Pag. 60. *b*. *lin*. 26. *adde*: non in MS., sed editione Parei ita exhibetur.

Pag. 65. *a*. *lin*. 15. *adde*: v. 209. autem Par. habet *πτολίετρον* et v. 121. *ἀνέφαινε*.

Pag. 66. *a*. *lin*. 4. 213. *Καί*. *κὰ* Rondellus.

Pag. 68. *b*. *lin*. 5. *post* Canteri *adde*: quae et magno Grotio in notis ad Germanici Phaenomena pag. 6. b. postea inciderat.

Pag. 71. *b. lin.* 15. *adde:* quae v. 218. pro φαεσφόρον scribit φερεσφόρον.

Pag. 72. *a. lin.* 32. *post* νώσῃ *adde:* quam sententiam probat vir doctus in Observ. Misc. Vol. I. p. 123. Ego tamen nondum video rationem mutandae lectionis vulgatae in utroque poëta.

Pag. 74. *a. lin.* 26. *post* 3. Dissentit vir eruditiss. in Observ. Misc. Vol. II. p. 317. in not. Neque, quod adtinet Hesiodi locum, admodum defendam, ipsam tamen rem negare non ausim.

Pag. 74. *b. lin.* 3. *post* cohaerebit: At vulgata non
sollicitanda, sed omnino statuta synizesi in voce βούλη-
αι retinenda. Neque enim χρέα una syllaba pronun- 368
ciatum conripi conmode potest. Vid. Observ. Misc. Vol.
X. p. 422.

Ibid. b. lin. 27. Doctiss. quidem Pierius Valerianus ad Virg. Aeneid. 3, 578. hanc synizesin ex duabus longis non condonat. Sed, quamvis apud Latinos rarissima sint exempla, apud Graecos esse plurima liquet ex locis pag. 73. adductis.

Pag. 75. *a. lin.* 37. Diserte Servius ad Virgil. Georg. I, 147. *Sane solum hoc nomen est in polysyllabis, quod ultimam producat in nominativo et eam in obliquis corripiat, ut Ceres, Cereris.* Sane non crederem veterum quenquam hanc legem migrasse, unde humani quid passus videtur Hugo Grotius, Bataviae illud nobile decus, in longe venustissimo carmine *Pro Cervisia* in Franc. Guietum, ad altos superbissimi Galli spiritus et feroces inpetus retundendos vibrato, quod reperitur in select. epist. Balzaci lib. 12. ep. 28. ad Morinum p. 313., ubi ultimam conripit:

Humor dulcis aquae, sed igne coctae,
Quam succo Ceres imbuit salubri.

Pag. 82. *a. lin.* 20. *post* docet *adde:* et praeterea cum Io. Corn. Pauw λαβώμεθ', ut feliciter coniectavit vir cl. Nam quod scribendum suspicatur,

Μάχης ἴσω μὲν οὔσης,

paucis, credo, persuadebit, cum talem numerorum mutationem poëtis aliquando in deliciis esse eruditiores sciant: nam, quia neminem unquam in animum inducturum, ut id negaret, credere potui, exempla multa adnotare neglexi. En tamen pauca, quae adtendenti haud longo tempore occurrerunt. Ita Statius lib. 5. Sylv. 2. 158.

369 *nos fortior aetas*
Iam fugit: hinc votis animum precibusque iuvaro.

Ita l. Marklandus pro *iuvabo.* Lib. 5. Sylv. I. v. 11.

Nos tibi laudati iuvenis rarissima coniux
Longa nec obscurum finem latura perenni
Tentamus dare iusta lyra, modo dexter Apollo
Quique venit iuncto mihi semper Apolline Caesar
Annuat.

Ovidius Trist. lib. 2.

Unde precor supplex, ut nos in tuta releges,
Ne sit cum patria pax quoque ademta mihi.

Paulus Epist. ad Galat. cap. I. v. 9. ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω. Xenophon Ephesius lib. 3. p. 46. οὐχ οὕτως ἄνανδρος ἐγὼ οὐδ' ἐν τοῖς κακοῖς δειλή. δεδόχθω ταῦτα. πίνωμεν τὸ φάρμακον. Ἀβροκόμην εἶναι δεῖ μοι ἄνδρα. lib. 5. p. 78. πόθεν δὲ εἰδέναι λέγεις ἐμὲ τὴν δυστυχῆ; διαβόητα μὲν γὰρ καὶ ἄδοξα πεπόνθαμεν, ἀλλὰ σὲ οὐ γινώσκω τὸ σύνολον. Ita optime emendavit vir literarum Graecarum ante alios peritissimus in Observ. Misc. Vol. V. Tom. III. p. 60. με autem cum ἴσω rectum esse docet Homerus, qui dixit Ἴλιον εἴσω.

Pag. 85. *b. lin.* 10. *adde*: V. sequenti pro ἐπέσκεψεν Rond. habet ἐπέσκιασεν.

Pag. 86. *a. lin.* 1. *adde*: 263. παρθενεῶνος. παρθενιῶνος Basil. et 271. ἐνὶ κάνθεο.

Pag. 91. *a. lin.* 24. *adde*: Whitf. habet ζεύγιν.

Pag. 92. *a. lin.* 10. *post* videtur *adde:* V. autem 282. Basil. cum Par. habet οὐδέκοτ', *nunquam.* et 286. ἑλκεσσί πεπλος.

Pag. 96. *b. lin.* 26. *adde:* Parei editio exhibet οὐδέκοτ'. *In fine pag. adde:* v. 297. τυπτεμένης mendose exhibet Whitf. ut Par. v. 312. λείανθρος περ ἐσθήμονος. 870
et 319. Λέανθρος ἀκηλήτοις ἐνὶ δίναις, *in litoribus* pro *gurgitibus*, quod tamen et in aliis, et 327. ἔῤῥαις.

Pag. 96. *b. lin.* 26. ut et in Theocrito Idyll. 23, 28.

Οὐ νοέεις, ὅτι νυκτὸς ἀωρί κου, οἱ δ' ἔτι τοῖχοι
Πάντες ἀριφραδέες.

non οἱ δέ τε.

Pag. 103. *a. lin.* 6. *adde:* Quin tamen, ut eo revertar, elegantissima lectio *Μαινομένη σ' ὤτρυνεν* a Musaei manu sit profecta, vix ullum iam mihi restat dubium. Locis iam adductis adde Orpheum Hymno Veneris pag. 152. v. 24.

ἔνθα καλαί σε
Παρθένοι ἀδμῆται νύμφαι τ' ἀνὰ πάντ' ἐνιαυτὸν
Ὑμνοῦσί σε, μάκαιρα.

Pag. 105. *b. lin.* 7. post ἐρισμαράδοιο *adde:* vel in ἐρισμαράοιο, ut Rondell.

Pag. 106. *b. lin.* 17. *adde:* Perperam alii edunt ἀδροτῆτα, quemadmodum etiam citat Servius ad Virgil. 12, 952. Reliqua autem exempla fere omnia, quia una ex iis litera liquida est, nihil huc faciunt. Ipsam tamen rem negare vix ausim cum viris doctiss. Bentleio et Dorvillio Vanni Crit. p. 249. Certe Orpheus Argon. v. 1321. dixit:

Ἀνδράσιν ἠδὲ γυναιξὶν, ὅστις τάδε μήσεται ἔργα.

Apud Diogenem Laërtium lib. 4. §. 27. occurrit:

Χήρη ἕστηκεν Ἀκαδήμεια καὶ Σόλοι, πατρίς σευ.

Versus est iambicus syllaba una productior. V. vir eruditiss. lib. cit. p. 151. Neque in Xenophonte Ephesio lib. 1. p. 41. vir elegantissimus in Observ. Misc. V. Tom. III. p. 55. legere veretur:

Οὐ τάφον εὐθανάτου ἀγαστὸν ἱεροῖο πολίτου.

371 *Pag.* 108. *b. lin.* 6. *adde:* pro θαλασσαίην Basil. l. θαλασσίην.

Pag. 114. *b. lin.* 6. *adde:* Quod vero Iliad. *B.* 549. vulgatur *Καδ' δ'* in *Κάδδ'* mutandum censeo, quomodo apud Theocritum aliosque exaratur.

Pag. 115. *a. lin.* 4. *post* Röverus *adde:* τέθνηκε ἐπ' Rondell.

Pag. 121. *lin.* 9. *post* Interpres *adde:* Nunc Interpretem pueriliter errasse animadverto, neque quicquam lectione vulgata sanius esse, cum non Inperatores Antoninus et Verus, sed ipse Polyaenus fuerit Macedo. Sic enim in praefat. lib. 1. ἐγὼ δὲ *Μακεδὼν ἀνὴρ,* ἔχων πάτριον τὸ κρατεῖν *Περσῶν* πολεμούντων δύνασθαι.

Pag. 128. *lin.* 13. *post partibus adde:* Ita in Iustino lib. 1. 9. *Tum pertractare dormienti caput iubet* Cod. Franeq. pro *pertrectare.*

Pag. 131. *lin.* 16. *post* poterit *adde:* Bentleio tamen aliquo modo videri posset favere Servius ad Virgil. Aeneid. 8, 577. Sed, etiamsi ita scribendum iam negare non ausim, nihil id Bentleium iuvat. Post *vides* enim recte sequitur modus indicativus. Virgilius Aeneid. lib. 6.

viden', ut geminae stant vertice cristae?

Claudianus 4. Cons. Hon. 5.

Cernis, ut armorum proceres legumque potentes
Patricios sumunt habitus etc.

Id forte non intellectum fraudi fuit librariis. *Carinas* autem de una nave etiam explicuit Rich. Iohnson Aristarch. Bentl. p. 66. 67., quem nunc demum beneficio cel. Burmanni videre contingit.

Pag. 139. *lin.* 5. *adde:* Apollonius Rhodius lib. 4. v. 282.

372 *Ἔστι δέ τις ποταμὸς, ὕπατον κέρας ὠκεανοῖο.*

Ibid. lin. 22. *post* 74. *adde:* Sic Apollonius Rhodius lib. 4. v. 259.

Ἔστι γὰρ πλόος ἄλλος, ὃν ἀθανάτων ἱερῆες.

Pag. 145. *ante l. pen. adde:* Sic cum Psemmis Anthiam ducere vellet apud Xenophontem Ephesium lib. 3. p. 53., illa hanc causam interserit: ὅτι αὐτὴν ὁ πατὴρ γεννωμένην ἀναθείη Ἴσιδι μέχρις ὥρας γάμων. καὶ ἔλεγεν ἔτι τὴν χρόνον ἐνιαυτῷ τίθεσθαι.

Pag. 149. *post lin.* 32. *adde:* nec non Andr. Papius, qui inmerito tandem inprobavit.

Pag. 160. *lin.* 7. *Post* antonomasivum *adde:* Atque ita in melioribus editionibus iam exhiberi sero video, ut adeo per me emendationes istae in spongiam incumbant.

Pag. 186. *lin.* 24. *adde:* atque hanc explicationem unice amplector.

Pag. 187. *lin.* 31. *pro* audio *scribe* non audio.

Pag. 188. *lin.* 6. *post* credebat *adde:* Locus Homeri est Iliad. Σ. 382.

Τὴν δὲ ἴδε προμολοῦσα Χάρις λιπαροκρήδεμνος
Καλὴ, τὴν ὤπυιε περικλυτὸς Ἀμφιγυήεις.

Sed aliis locis plures aperte adgnoscit, ut Iliad. Ξ. etc. *Dein paulo post pro* quin diserte Homerus *scribe* Sic Iliad. P. 51. etc.

Pag. 191. *lin.* 23. *post* Ἀργαφίας *adde:* Nunc nihil muto, cum alterum aeque rectum. Etymologicum M. Ἀργαφίης, οἷον· Νιψάμεναι κρήναις ἔδραμον Ἀργαφίης. τινὲς δὲ διὰ τοῦ ε, ἀπὸ Γεργάφου τοῦ Ποσειδῶνος. τὸ δὲ ἐντελὲς ἐν τῷ Ἑρμῇ κρήνης Γαργαφίης. ὁ Παρμένιος ἄνευ τοῦ γ. ἢ ἡ ἔλλειψις ἀπὸ ἱστορίας. Conpilavit haec Phavorinus ad verbum: tantum pro Γαργαφίης scribit Ἀργαφίης, reliquis omissis. Alciphronem autem versum citatum respexisse credibile est.

Pag. 197. *lin.* 16. *post* Erebo *adde:* Quo argu- 373
mento Th. Galeus ad Apollod. pag. 6. concludebat, poëma hoc non esse unius auctoris, et fortasse partem

Theogoniae Orphei Hesiodo adsutam, sed non probante Fabricio Bibl. Gr. lib. 2. cap. 8. p. 878.

Pag. 207. *post lin.* 26. *adde:* 103. *πόθον δολόεντα παθητικῶς* molestam, quoque decipiebatur Leander, ut *damnosus senex* pro damnis confecto apud Plautum, intelligit Rondellus. Frustra.

Pag. 259. *lin.* 1. *pro* Perizonio *scribe* Scheffero. Dein pro *Μειναλλων, Μεναλ. Μιναλ.* scribe *Μειλαν.* etc.

Pag. 265. *lin.* 8. *post* insultat *adde:* Croium iam refutasse Io. Fr. Gronovium sero video.

Pag. 268. *post lin.* 29. *adde:* Apud Terent. Andr. 1. 1. 18. *in memoriam habeo* pro *memoria* exhibet Codex Franeq. Ita in Iustino lib. 1. cap. 6. *Astyages meriti sui in Harpago oblitus* pro *Harpagum* Codex Franeq. cap. 7. *si quid in Croeso crudelius consuluisset.* cap. 8. *universo oriente in potestate redacto.* cap. 10. *urbemque ipsam in potestate eius redigit.*

Pag. 303. *lin.* 25. *post* laudat *adde:* Confer iocculariam inscriptionem apud Reines. Cl. I. 118. p. 156., ubi memoratur aliquis, qui *vixit annis CXV puellarum anhelitu, quod etiam post mortem eius non parum mirantur Physici.*

Pag. 310. *post lin.* 10. *adde:* Hinc apud Homerum Iliad. *Α.* 18. legendum puto:

Ὑμῖν μὲν θεοὶ δοῖεν Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες,
Ἐκπέρσαι Πριάμοιο πόλιν, εὖ δ' οἴκαδ' ἱκέσθαι·
Παῖδα δέ μοι λύσαιτε φίλην, τὰ δ' ἄποινα δέχεσθε.

non, quod editiones occupat, *λύσατε*, quod in ipsas metri leges peccat, cum secunda in *λύσατε* corripiatur.
374 Veterem autem hanc esse lectionem patet ex Moschopuli scholiis ad h. l., ubi notat: *λύσαιτε*] *ἀντὶ τοῦ λύσατε· τὸ εὐκτικὸν ἀντὶ προστακτικοῦ.* Quod iam video animadvertisse editorem doctiss. Jo. Scherpezeelium.

Ita praeterea Codicem MS. Bibliothecae Leidensis diserte exhibere, qui eum contulit, eruditissimus Valckenaerius mihi ostendit, atque ita iam edidisse Sam. Clarkium sero video. Spondanus in margine *λῦσαί τε* emendans an haec cum praecedentibus iungenda, an infinitivum pro imperativo poni voluerit, incertos nos linquit. Prius, licet et aliis apud Eustathium adriserit, est ineptum, posterius τῷ λύσαιτε deterius.

INDEX RERUM ET VERBORUM.

(Numeri sunt paginarum editionis Leovardiensis.)

A.

D.

E.

H.

I.

O.

P.

Q.

R.

S.

T.

V.

Z.

INDEX

AUCTORUM VETERUM ET RECENTIORUM, QUI IN NOTIS ET ANIMADVERSIONIBUS

VEL

EMENDANTUR, VINDICANTUR ET INLUSTRANTUR,

VEL

LAUDANTUR ET REFUTANTUR.

A.

B.

C.

D.

N.

O.

P.

R.

S.

T.

V.

W.

IO. SCHRADERI
MISCELLANEA
IN
SCRIPTORES GRAECOS
MAXIME POETAS
EXCERPTA E LIBRIS
OBSERVATIONUM ET EMENDATIONUM.

IO. SCHRADERI
MISCELLANEA
IN
SCRIPTORES GRAECOS
MAXIME POETAS.

[E Libro Observationum p. 14. ss.]

— Nihil vetat hac occasione similem medicinam facere Euripidi in Meleagro, cuius fragmentum vitiosum servavit Macrobius Saturn. V. 18.

Κύπριδος δὲ μίσημ' 'Αρκὰς 'Αταλάντη κύνας
Καὶ τόξ' ἔχουσα, πελέκεως δὲ δίστομον
Γένυ, πέπλ' ἀλλακάταιος· οἱ δὲ Θεστίου
Παῖδες τὸ λαιὸν ἴχνος ἀνάρβυλοι ποδὸς κ. τ. λ.

Barnesius p. 482. edidit *Γένυν, πέπλ' ἀλλοκόταιος,* addita loci totius interpretatione:

Odiumque Veneris Arcas Atalante canes,
Habens et arcus et bipennis os grave;
Huic mira vestis forma succinctae fuit;
Natique Thesti, qui pedem laevum gerunt etc.

Verum quis *ἀλλοκόταιος* sic adhibuit? quis eiusmodi miram vestem tribuit Atalantae? denique quis heroïnam bipenni armavit? His armis poëtae semper instruunt

Aneaeum, praecipue dum venatur aprum Calydonium, ad quem capiendum profectos heroas his versibus describi Macrobius et ipsa res docent. Ovidius Metam. VIII. 397.

Ancipitem*que manu tollens utraque* securim.

unde 391. *bipennifer Arcas* appellatur. Gratius Cyneg. 67.

ceciditque suis Ancaeus *in armis,*
Ut praedexter erat geminis*que* securibus *ingens.*

ubi Barthius Apollonii Rhodii duo loca adduxit. Quid multa? Veritas ipsa restituere et corrigere iubet:

πελέκεως δὲ δίστομον
Γέννυν ἀνέπαλλ' Ἀγκαῖος· — — —.

Apollonius Rhodius de eodem I. 168.

ἀμφίτομόν τε
Δεξιτερῇ πάλλων πέλεκυν μέγαν.

Notum illud Homeri:

ἀμπεπαλὼν προΐει δολιχόσκιον ἔγχος.

Virgilius Aeneid. XI. 656.

Tullaque et aeratam quatiens *Tarpeia* securim.

Conf. Ruhnken. Ep. Crit. II. p. 55.

Simile mendum manet in Orphei Argon. 1352.

Ἠλπόμεθα σκοπέλοισι μαλαινείοσιν κέσθαι
Νῆα θοήν. Παιὰν δ' ἄρ' ἑκηβόλος ἀγχόθεν αἰὲν
Δήλου ἀπὸ κραναῆς ἧκεν βέλος, ἐκ δ' ἀνέφηνε
Μεσσατίων Σποράδων· κραναὴν δέ ἑ πάντες ὀπίσσω
Νῆσον ἐπικλήσκουσι περικτίονες ἄνθρωποι.

Interpres: *ad nigros scopulos offenderetur.* Sed restituendum *σκοπέλοισι Μελαντείοισιν.* Apollonius Rhodius eadem narrans IV. 1706.

Λητοΐδη, τύνη δὲ κατ' οὐρανοῦ ἵκεο πέτρας
Ῥίμφα Μελαντίους ἀριηκόος.

Scholia: *Μελάντιοι δέ εἰσι δύο σκόπελοι πρὸς τῇ Θύρᾳ* (*Θήρᾳ* v. Holsten. ad Stephan. Byzant. p. 34.) *οὕτως ὀνομαζόμεναι ἀπὸ Μέλαντος τοῦ κατασχόντος τὴν χώραν τὴν προσηγορίαν ἔχοντες.* Praeterea corrigendum *Ἀνάφην*

et *Παιὰν δ' ἄρ' ἑκηβόλος ἀγχόθι ναίων*, ut poëtae loquuntur, in his Apollonius Rhodius I. 37.

ὄρεος *Φυλλήϊον ἀγχόθι ναίων*·

Prius occupavit et egregie demonstravit politissimus Ruhnkenius in Epist. Crit. II. p. 85., cui legendum videbatur *ἀγχόθι νηός*.

Contrarium mendum continet eiusdem scriptoris v. 1258.

Εἰ μὴ πρεσβύστη θυγάτηρ ἀλίοιο γέροντος
Εὐρυβία Πηλῆα πόσιν λελίητο ἰδέσθαι,
Μειλιχίη δ' ἐκδῦτο βυθοῦ.

Nam quis Eurybiam Pelei coniugem fecit? Lege *Εὐρυβίην Πηλῆα*, sicut 337.

Πρωτέα καὶ Φόρκυνα καὶ εὐρυβίην Τρίτωνα.

Nec aliter MS. Codex habet. Thetis uxor Pelei fingebatur, ad quem similiter venit apud Apollon. IV. 852.

ἡ δ' ἄσσον ὀρεξαμένη χερὸς ἄκρης
Αἰακίδεω Πηλῆος· ὁ γάρ ῥά οἱ ἦεν ἀκοίτης.

Frequenter in his per errorem lapsus Orphei interpres ex appellativis propria locorum nomina fecit, verbi caussa v. 154.

Ἀγχόθι Παλλήνης τε καὶ εὐΰδροιο Λικάξου
Ἄστυ λιπὼν ἀφνειὸν ὀρειονόμους τε κολώνας.
Urbem relinquens Aphnium *montanasque* Colonas.

et 204.

Ταιναριεὺς δ' Εὔφημος ἔβη Μαλεάτιδος ἄκρης
Ἐκπρολιπὼν αὐλῶνας ἁλικλύστους τε θεράπνας.
Relinquens Aulonas *undisonasque* Therapnas.

[E Libro Observationum p. 21.]

—Poëtae — perpetuo homines in aves ferasque iisdem vocabulis appellatas mutare consueverunt. Noti sunt omnibus *Ceyx*, *Coronis*, *Cygnus*, *Halcyone*, *Lycaon*, *Lycus*, *Nisus*, *Perdix*, *Picus* aliique — Nasonis

opere memorati. Haec observatio magnos usus adfert ad emendanda loca veterum scriptorum, ut Libanii in Narrationibus inter Excerpta varia Graecorum Sophistarum et Rhetorum ab Allatio Romae editis c. 2. *Περὶ Ἀκαλανθίδος. Τὴν δὲ Ἀκαλανθίδα γαλῆν ἐκ γυναικὸς ἐποίησεν ἡ πρὸς τὴν Ἥραν ἀπάτη.* Quippe mutatio mulieris in mustelam, *γαλῆν*, probat eius nomen fuisse *Γαλανθὶς*, non *Ἀκαλανθὶς*, ut Daphne, Hyacinthus, Pitys et Elate in arbores et flores iisdem nominibus appellatos convertuntur c. 11. 25. 30. 37. Confirmat Ovidius Metam. IX. 306. fabulam similiter narrans, a quo, sicut et Lactantio, convenienter origini *Galanthis* appellatur. Idem nomen Antonio Liberali c. 29. restituendum videtur, ubi nunc *Γαλινθιὰς* exhibetur. Auctor enim sua debet *Ἑτεροιουμένοις* Nicandri, quem imitari et exprimere consuevit Ovidius.

[E Libro Observationum p. 51. s.]

— Pariter — veteres scriptores Interpretum auxilio vicissim curari possunt, in his Aratus agens de sideribus, quae Chelis exorientibus apparent, Phaen. v. 607.

Οὐδ' ἂν ἐπερχόμεναι Χηλαὶ καὶ λεπτὰ φάουσαι
Ἄφραστοι παρίοιεν, ἐπεὶ μέγα σῆμα Βοώτης
Ἀθρόος ἀντέλλει βεβολημένος Ἀρκτούροιο.
Ἀργὼ δ' οὐ μάλα πᾶσα μετήορος ἔσσεται ἤδη,
Ἀλλ' Ὕδρη (κέχυται γὰρ ἐν οὐρανῷ ἤλιθα πολλή)
Οὐρῆς ἂν δεέοιτο.

Vertunt:

Argo autem non plane tota sublimis erit modo,
Sed Hydra (fusa est enim in coelo abunde multa)
Cauda indiguerit saltem.

In his mendum latere non tantum declarat oppositio, sed etiam constans Astrologorum observatio, Chelis exorientibus Argo totam apparere notantium. Hyginus

Poët. Astron. IV. 12. Chelis exorientibus, *videtur et Bootes exoriens totus*, et tota navis apparet Argo, *Hydraque praeter acumen extremum caudae, quod est sub terra.* Auctor incertus ad Arati Phaenomena p. 259. Uran. Petav. *Χηλῶν ἀνατελλουσῶν, ἀνατέλλει Βοώτης ὅλος, Ἀργὼ ναῦς ὅλη.* Res igitur et veritas ipsa nos admonet, ut corrigamus:

Ἀργὼ δ' αὖ μάλα πᾶσα μετήορος ἔσσεται ἤδη.

Nec aliter legerunt Interpretes. Cicero v. 645.

Totaque iam supera fulgens prolabitur Argo,
Hydraque, quod late coelo dispersa tenetur,
Nondum tota patet, nam caudam contegit umbra.

Avienus v. 1133.

iam celso Thessala puppis
Aethere subvehitur: *iam mundo funditur Hydra*
Longior, extremaeque polum subit indiga caudae.

Germanicus v. 615.

Celsaque puppis habet; *cauda minus attamen Hydra.*

Nam male Schwartzius vitiosos Arati codices secutus edidit:

Celsaque puppis abit; *cauda minus attamen Hydra.*

quasi Argo Chelis exorientibus occidat, cum omnes eam apparere tradunt! Attalus apud Hipparch. Enarr. ad Arati et Eudoxi Phaen. lib. II. p. 220. *εἰ γὰρ ἡ Παρθένος ὅλη ἀνατέταλκεν, δῆλον ὅτι αἱ Χηλαὶ πρὸς τῷ ἀνατέλλειν εἰσίν. κατὰ δὲ τοῦτον τὸν καιρὸν ὅλην φησὶ τὴν Ἀργὼ ἀνατεταλκέναι, λέγων οὕτως.* Ipse Hipparchus p. 221. *Τῶν γὰρ Χηλῶν ἀρχομένων ἀνατέλλειν τὸν Βοώτην φησὶν ὅλον ἀνατεταλκέναι καὶ τὴν Ἀργὼ, τοῦ δὲ Ὕδρου τὰ πρὸς τὴν οὐρὰν μόνον ὑπὸ γῆς εἶναι.* Quis itaque non rideat ineptias Theonis, qui, cum bene scripsisset: *ἡ δὲ Ἀργὼ μετήορος ἤδη πᾶσα· μέρη γὰρ αὐτῆς συνανα-*

τέλλει τῷ Λέοντι· ὥστε ὁμοῦ ταῖς Χηλαῖς πᾶσαν ἀνατεταλκέναι, subiiciat: τὸ δὲ, οὐ μάλα πᾶσα, φησὶν, ἐπειδὴ οὐχ ὅλη κατηστέρισται, καθὰ εἴπομεν, ἀλλ' ἡμίτομος. quasi navis Argo *tota* et *non tota* simul apparere dici queat! Adfert et aliam aliorum interpretationem, quam, ne refutare cogar, haud exhibebo.

[E Libro Observationum p. 75. ss.]

— Longe plura glossemata, quae versuum leges neglectae patefaciant, in pervulgatis Graecorum poëtarum libris reperias, ut Argon. Orphei v. 676.

Ἁρπάξας ἐκύλινδεν ὑπὸ δρυμὰ πυκνὰ καὶ ὕλην Βιστονίης.

Nam poëtae priorem syllabam vocabuli *δρυμός* et *δρυμά* producere consueverunt, ut Theocritus Idyll. I. 72. 117. III. 16. XX. 36. XXV. 135. Bion Idyll. I. 20. 68. Callimachus H. in L. P. v. 116. Apollonius Rhodius III. 581. IV. 1648. Nicander Ther. v. 28. 489. Dionysius Perieg. v. 286. 492. Oppianus Cyneg. I. 64. 84. 130. II. 78. 82. IV. 354. et Orpheus sive auctor Hymn. XXXV. 12. et 10.

Ἣ κατέχεις ὀρέων δρυμοὺς, ἐλαφηβόλε, σεμνή. XLV. 4.

Ὅς ποτ' ἀνὰ δρυμοὺς κεχορευμένα βήματα πάλλει. et L. 12.

Δρυμοχαρεῖς, ἀπαλαὶ, πολυθρέμμονες αὐξίτροφοί τε, ut eleganter et feliciter Hadr. Heringa restituit Observ. p. 89. Consuetudinem poëtarum firmat et probat Etymologicum Magnum p. 568. *Τὰ εἰς μος ὀξύτονα τῷ υ ἐκτεταμένῳ παραλήγονται, οἷον θυμός, ῥυμός, δρυμός.* Quare tentabam: *ὑπὸ δρύα*, sive *δρία*: nisi *διὰ δρία* fortasse cuipiam propterea placet, quia margo Leidensis codicis exhibet *διὰ δριμά*. Hoc vocabulum poëtae frequentant, ut Hesiodus in *Ἔργοις* v. 530. Apollonius Rhodius IV. 970. Dionysius Perieg. v. 193. Oppianus

Cyneg. IV. 218. 169. et alii, quorum loca D'Orvillius indicavit Observ. Misc. Vol. IX. p. 114. Explicatur autem *δρίον* ab Hesychio *σύμφυτος τόπος καὶ σύνδενδρος καὶ χλοώδης. ἢ ὄρος. — ἢ δρυμὸς, ὕλη.* Itaque non sine aliqua probabili ratione possumus statuere, librarios interpretationem carminis legi contrariam verae lectioni praetulisse. At infirmatur haec coniectura auctoritate Nicandri Ther. v. 222.

Νωθεῖ δ' ἔνθα καὶ ἔνθα διὰ δρυμὰ νίσσεται ὁλκῷ.

et Homeri Il. *Λ.* 118.

Καρπαλίμως δ' ἤϊξε διὰ δρυμὰ πυκνὰ καὶ ὕλην,
Σπεύδουσ'.

quae recurrunt Odyss. *K.* 150. 197., et poëtae, cuius versus exhibetur Etymologici Magni p. 96. *'Ανὰ δρυμά.*

—— —— *καὶ θῆρες ἀνὰ δρυμὰ πρηΰνονται,*

Quasi veri simile non sit in his versibus describendis veteres et recentiores librarios pariter errasse! Certe causa nulla est, quare *δρυμός, δρυμών, δρυμόνιος* et reliqua priore syllaba longa semper efferantur, *δρυμά* autem saepissime longa, raro brevi, et quidem in locis, ubi *δρία* fuisse suspicari possis. Sed haec hactenus.

Videamus nunc Orphei Hymn. XXXVII. 14.

Δαίμονές ἀθάνατοι, τροφέες καὶ αὐτολετῆρες,
Ἡνίκ' ἂν ὁρμαίνητε χολούμενοι ἀνθρώποισιν,
Ὀλλύντες βίον καὶ κτήματα ἠδὲ καὶ αὐτοὺς
Πιμπλάντες.

ubi non difficile est corrigere:

Ὀλλύντες βίοτον καὶ κτήματα.

Contrarium mendum continet Hymn. LXIX. 4.

Κλῦτέ μου, Εὐμενίδες μεγαλώνυμοι, εὔφρονι βουλῇ,
Ἁγναὶ θυγατέρες μεγάλοιο Διὸς χθονίοιο
Φερσεφόνης τ' ἐρατῆς, κούρης καλλιπλοκάμοιο,
Ἡ πάντων καθορᾷ βίοτον θνητῶν ἀσεβούντων,
Τῶν ἀδίκων τιμωροὶ ἐφεστηκυῖαι ἀνάγκῃ.

Quid enim? num Persephone

καθορᾷ βίοτον θνητῶν ἀσεβούντων;

Nihil eiusmodi deae tribuitur Hymno XXVII. Eumenides autem facinorum speculatrices habebantur. Deinde perspicuum videtur de iisdem numinibus agere duos hosce versus:

Ἣ πάντων καθορᾷ βίοτον θνητῶν ἀσεβούντων,
Τῶν ἀδίκων τιμωρὸι ἐφεστηκυῖαι ἀνάγκῃ.

Non dubitamus igitur traiectis leviter literis corrigere:

Αἳ πάντων καθορᾶτε βίον θνητῶν ἀσεβούντων,
Τῶν ἀδίκων τιμωροὶ ἐφεστηκυῖαι ἀνάγκῃ.

ut LX. 2.

ἐσορῶσα βίον θνητῶν πολυφύλων.

et LXI. 8.

καθορῶσα βίον θνητῶν πολυφύλων,
Τοῖς ἀδίκοις τιμωρὸς, ἐπιβρίθουσα δίκαια.

Qui locus ad emendationem probandam perappositus est. Accedit Cicero de N. D. III. 18. *Sin haec dea est, cur non Eumenides? Quae si deae sunt, quarum et Athenis fanum est, et apud nos, ut ego interpretor, lucus Furinae, Furiae deae sunt, speculatrices, credo, et vindices facinorum et sceleris.* ubi deae speculatrices et vindices facinorum et sceleris secundum correctionem nostram vocantur.

Ceterum cuncta carmina, quae sub Orphei nomine feruntur, innumerabilia continent menda, quae vel neglectae versuum leges indicare queant, ut de Coralio v. 24. p. 224.

Τερπωλὴ δ' ἰδία θεωμένου ἐς φρένα σεῖο
Βήσετ'.

ubi fidenter corrigimus:

Τερπωλὴ δ' ἡδεῖα —.

Quod ne egere quidem videtur argumentatione. Nam verba permutari docuit I. Phil. D'Orvillius Anim. in Charit. VIII. 7. p. 708.

Gravioribus maculis affectus est Argon. v. 1278.

Ὥς ποτέ οἱ δήρισσαν ἀελλοπόδων ὑπὲρ ἵππων.
Αὐτὰρ κυανοχαῖτα χολωσάμενος Διῒ πατρὶ

Τύψεν Λυκτονίην γαίην χρυσῆνι τριαίνῃ,
Καὶ ῥαΐγδην διεσκέδασεν κατ' ἀπείρονα πόντον
Νήσους εἰναλίας ἔμεναι.

Sed et has, ut mihi visus sum, feliciter sic elui:

Καί ῥα καταΐγδην σκέδασεν —.

Ipse v. 1180.

Ἵκτο καταΐγδην δνοφερὴ βρομέουσα θύελλα.

et de Lapidibus p. 222.

Ἧτε καταΐγδην ὑπὸ νέρτερα νηδύος ἀνδρῶν
Δευομένη.

Σκέδασεν Homerus frequentat. Eiusdem carminis v. 396. legitur:

Χερσὶ λύραν ἤρασσε, φρένας δ' ἐτέρπετο Χείρων.

Sed poëta scripserat:

φρένας δ' ἐπετέρπετο Χείρων.

Correctionem iuvat liber Leidensis, in cuius margine legitur *ἐπετρέπετο*. Huius autem praestantissimi codicis ope similia menda non pauca tolli possunt, ut v. 497.

Ἐνθάδε προσύνοντες ἐπὶ προχάλαις προὔχούσαις
Δεῖπνά τε καὶ κλισίην.

et v. 678.

Αὐτὰρ ἔπειτα Φινῆος —.

et v. 778.

Μηδείας κόλποισιν ἐν ἱμερτοῖσι συνθῆναι.

et v. 1058.

Μαιώτας πρῶτ' ἐσαφικάνομεν ἀβροχίτωνας.

Habet enim *πορσύνοντες*, *ἐπεὶ*, *συθῆναι* et *πρώτους ἀφικάνομεν*, de quibus neminem dubitaturum existimo. Idem codex alias eruditorum coniecturas redarguit, alias confirmat, in primus Piersoni.

[E praefatione ad Librum Emendationum p. IV. ss.]

— Satis constat in eo maxime nobiles elaborasse Criticos, ut poëtarum scripta vulgarentur emendata: tantum tamen abest, ut omnia librariorum vitia corre-

xisse videantur, ut iactari nondum queat, eos insignia in modis syllabarum vitia sustulisse. Quod ne quis in dubium vocet aut fortassé neget, exempla supponere non gravabor.

Magnis nuper plausibus magnaque approbatione conplures Orphei Carmina, quae I. M. Gesnerus, vir optime de literis meritus et ipsa senectute venerabilis, in vulgus ediderat, exceperunt: huius tamen generis menda prope innumerabilia (non loquor ὑπερβολικῶς) in iis relicta sunt; ut Argon. v. 13. *Καὶ Κρόνον ὃς ἐλόχευσεν* —, cum Vossii liber in bibliotheca Leidensi servatus et a me iuvene versatus ὡς offerret; et 257.

Ἀργὼ πεύκῃσίν τ' ἰδὲ δρυσὶν γομφωθεῖσα.

licet Piersonus et Ruhnkenius ab editore laudati correxissent ἠδὲ, et quivis hoc amplius corrigat δρυσί. Contra manere passus est in v. 275. *Τοῖσι δ' Αἰσονίδης*, cum liber idem *τοῖσιν* exhiberet. V. 546. dedit:

Δοῦναι ὑποχθονίοισι καὶ δάκρυα λειβέμεν ὄσσων.

Sed vel aurium caussa dare debuerat ὑποχθονίοις. V. 781. *ἐϋῤῥύτου ποταμοῖο* pro *ἐϋῤῥείτου*, quod in optimo libro repererat. V. 834. *Οὐδέ τι δὴ νώνυμοι* — pro *νώνυμνοι*. 958. *ἰδὲ στρούθιον ἔμιξα.* Nos fidei magnae codici credimus, in quo scriptum invenitur *στρουθεῖον*; nec dubitamus, quin pariter emendanda sint *φύλλιον ἀειδὲς* v. 959. *Ἑρμιονία* 1134. et similia passim relicta. V. 941. vulgatur *γουνάσωνται.* Lex carminis, quam Critico notam esse oportebat, corrigere iubet *γουνάζωνται.* V. 968.

Καίετο δ' αὐτίκα βόθρος, ἐσμαράγει δ' ὀλοὸν πῦρ.

Ego vix dubito, quin a poëta scriptum sit ἐπεσμαράγει. Nam pariter in Voss. v. 1089. *ἐτείρετο* pro *ἐπετείρετο* reperitur; in aliis 396. *ἐτέρπετο* pro *ἐπετέρπετο*.

V. 974. vir clarissimus edidit *τρισσοκέφαλος ἰδεῖν*. Ego correxeram *Τρισσοκάρηνος*. Mecum facit, nisi memoriola vacillo, C. G. Heynius ad Virgilium.

1254.

Νῆα δ' ἄρ' αὐτόθι οἱ κατέσχεν ῥόος, οὐδέ μιν εἴα
Προπροθέειν, οὐθ' αὐτίκ' ἀναδύσεσθαι ὀπίσσω.

Liber tamen praestantissimus congruentia versuum legibus offerebat *κάτεχεν* et *ἀναῤῥώσεσθαι*. Nec minores maculae permanserunt in 1279.

Καὶ ῥαΐγδην διεσκέδασεν κατ' ἀπείρονα πόντον.

Equidem feliciter Observ. p. 78. sic eas elueram:

Καὶ ῥα καταΐγδην σκέδασεν —.

Gesnerus tamen de *διεσκέδασεν* securus misere laborat in *ἀΐγδην*.

Hymn. VII, 13. legitur:

Αἰθαλὶς, ἄμιαντε, χρόνου πέρας,

Fallor, an poëta scripsit *Αἰθαλόεις*? Editori placebat *Αἰεθαλής*. VIII, 6. in pervulgatis libris est:

Ἠλεκτρὶς, βαρύθυμε, καταυγάστειρα, νυχία.

In Vossiano *νυχεία*. Recte. Similis itaque similibus adhibenda est medicina; veluti *σπέρμιε* XXXIII, 3. et *σπερμία* XXXIX, 5. quae prope pudet memorare.

XXXVII, 16. etiam nunc habetur:

Ὀλλύντες βίον καὶ κτήματα.

Ipse tamen olim *βίοτον* Observ. p. 76. correxeram.

LXVII, 7.

Εὐθαλὴς, εὐκταιοτάτη.

pro *Εὐθαλλὴς*. *Θα* corripi notum est vel ex Argon. 910.

Δένδρεσιν εὐθαλέεσσι κατάσκιον. Aliter tamen Gesnero videbatur ad Argon. 746., sed corruptis locis decepto.

De Lapid. Ὑποθ. v. 65.

Ἔρχομαι εἰς ἀκρόρειαν ἄγων χορὸν ἡδὺν ἑταίρων.

Vel, ut Al., *ἀκρώρειαν*, pro

Ἔρχομ' ἐς ἀκρώρειαν —.

ut XX, 16.

Νῶϊ δὲ ποιήεσσαν ἐς ἀκρώρειαν ἰοῦσι.

XI, 37.

Χρὴ δέ σε τετληότι νόῳ —

pro *τετληῶτι*. Ibid. 89.

Ἐκ χερὸς οὔδαςδε βαλὼν —

pro *Ἐκ χειρῶν.* Ibid. 46.

Σοὶ δ' ἔτι καὶ σθένος ἄλλο σιδηρείτιο πιφαύσκω.
Ἑρπετῷ γὰρ δὴ πάμπαν ὑποτρομέοντι ἔοικε.
Σεῖο δ' ἔχεν πολὺ μεῖζον ἀκοίμητόν τε νόοιο
Δεῖμα Φιλοκτήτης.

Ipsa tamen res et carminis lex corrigere iubent:

Ἑρπετὰ γὰρ δὴ πάμπαν ὑποτρομέοντι ἔοικας.

Nihil enim prorsus tribuendum praecipienti Gesnero: „Corripienda inter scandendum vox, ἑρπτῷ." Ib. v. 86. edidit:

Γλώσσῃσιν μεμάασι περισαίνειν, σκύλακες ὥς.

pro *περισσαίνειν.*

XII, 13.

Καπνὸν ὑπὸ σπλάγχνοισιν ἀΐσσοντα δέχηται.

pro *ἀναΐσσοντα.*

XIV, 7.

Μέτρῳ δ' ὅς κεν μίξειεν ῥοδόεντι ἐλαίῳ,
Βάψας ἐκ πυρὸς ὀπὸν, ἐνάνχενίαις ὀδύνασι
Ἄλκαρ ἄγει. μέλιτος δὲ μετὰ γλυκεροῖο κερασθεὶς
Ὕδατος ἀνηρὴν ὀλέκει κατὰ γαστέρος ὕλην.

Sed, mihi crede, scripsit auctor *ὀπτὸν — ἰλύν.*

XV, 2. reliquit

Καὶ Περσηΐδαο μένος μέγα κουραλίοιο.

pro *Περσηϊάδαο.*

V. 57:

Ἀμφὶ δ' ἄρα σφιν αἶψα θοαὶ πόντοιο θύγατρες
Λύθρον ἐπεσσύμεναι θάμνοις περικήγνυον Ὧραι.

pro *σφίσιν.* Sed graviore morbo poeta laborat. Horis enim nullus in hac de curatio fabella locus est. Quid? quod Hymn. XXXXII, 1. dicuntur

θυγατέρες Θέμιδος καὶ Ζηνὸς ἄνακτος.

Ne multa, restituo:

— περικήγνυον Αὖραι
Πήγνυον, ὥστε σε πάγχυ λίθον στερεὴν ὀΐσασθαι.

Οὐδέ τ' ἔην οἴσασθαι, ἐπεὶ στερεὴ λίθος ἦεν.
Ἐκ δ' ὄλεσεν βοτάνης ὑγρὸν δέμας.

Appositus ad medicinam probandam locus est Ovidii Metam. XV, 416.

Sic et curalium, *quo primum contigit* auras
Tempore, durescit: mollis fuit herba sub undis.

Ut autem *πόντοιο θύγατρες* hic vocantur *Αὖραι*, sic Eurip. Hecub. v. 444.

Αὖρα, ποντιὰς αὖρα.

et Hymn. LXXX, 1.

Αὖραι ποντογενεῖς, Ζεφυρίτιδες.

Ib. v. 93. legitur in editis libris:

Ἀμφὶ περὶ σταχύεσσι περισυνέχουσα κάθηται.

in Reg. convenientius metro *περισμυχοῦσα.*

XVIII, 40. vulgatur:

Τοῖο δ' ἕκητί μ' ἐκεῖνος ἀμοιβαδὸν ἀρέσσασθαι.

Sed a poëta scriptum fuit *ἀμοιβήδην ἀρέσασθαι.*

Ib. 71.

Τοῦ δὲ διαμελεϊστὶ δαΐξειν ἐννέα μοίρας.

pro *διαμμελεϊστί.* V. 91. *κορέννυσθαί τε μεμαῶτας.* pro *κορέννυσθαι μεμαῶτας*, quod liber Reg. suppeditat. Omitto cum alia, tum *Κείνοισι μερόπεσσιν* (Argon. 1125.),

Φάρμακα, μὴ μοῦνον ὄφεων κατένωπα δύνασθαι

(Lapid. XI, 120.) et *γλυκερῷ μέλιτι δὲ διάνας* (XVIII, 28.); quae quivis in *Κείνοισιν*, *μούνων* et *μέλιτι γλυκερῷ* mutet. ἔπορε καὶ Argon. 188., *Δὴ τότ' ἄρα κατὰ θυμὸν* 887. et *Εὐρυβία Πηλῆα* 1259., spreto magnae fidei libro, qui dabat ἔπορεν, *Δὴ τότε οἱ* et *Εὐρυβίην*, relicta praetereo, non quia non vitia sunt, sed quia defensores forte syllabas breves ob caesuram saepe produci dicent et ad insigniorem maculam delendam festinat animus.

Ea penitus insedit in libello de Lapid. XI, 48.

Σεῖο δ' ἔχεν πολὺ μεῖζον ἀκοίμητόν τε νόοιο
Δεῖμα Φιλοκτήτης, μεμνημένος αἰὲν ἐχίδνης.
Τοὔνεκα Παλαμήδαο σαόφρονος οὔποτε νόσφι
Ἤθελεν εὔχεσθαι, γουνούμενος, ὄφρα τιν' εἴποι

Θαλκωρὴν, εἴπερ ποτ' ἐπὶ χθόνα μητέρα θηρῶν
Ἔρχηται, πῶς κεν πολιὸν γένος ἐκπροφύγησι.
Τῷ δ' ὅγε Λητοΐδην ἐπέων ἐπιμάρτυρα Φοῖβον
Κικλήσκων ἀγόρευε, τὰ δὴ νῦν σοι καταλέξω.
Εὖτέ με παῖδ' ἐδίδασκεν Ἀκερσεκόμης ἀγορεύειν
Μαντοσύνας, μέγαν ὅρκον ἐκέκλετο πρῶτον ὀμόσσαι,
Ψευδέα μήποτε μῦθον ἐνισπεῖν ἀνθρώποισι·
Τοὔνεκεν ἀτρεκέως μάλα τοι ἐρέω τὰ ἕκαστα.
Φράζεο νῦν, ἥρως ἑκατηβόλε, μῦθον ἐμεῖο.
Αὐτὴ γαῖα μέλαινα πολυκλαύτοισι βροτοῖσι
Τίκτει καὶ κακότητα καὶ ἄλγεος ἄλκαρ ἑκάστου.

Quippe *Παλαμήδης* prima syllaba brevi, tertia longa semper effertur. Erunt forte, qui *Ναυπλιάδαο* corrigant. Sane *Naupliaden* Ovidius vocavit Metam. XIII, 39. 310. et in Ibin 621. Sed nec illud ferri potest. Quis enim Palameden vatem fecit Apollinis institutionibus eruditum? Ne plura, corrigo:

— *Πριαμίδαο σαόφρονος* — —

Heleni prudentis. Hic *Priamides* vocatur ab Homero Il. *N.* 586. ut *Πριαμίδης Ἕλενος* Il. *Z.* 76. et *Priamides Helenus* a Marone Aen. III, 376. et 295. Hic summa prudentia et sapientia clarus fuit. Pausan. V, 12. p. 435. Isaacius Porphyrogenn. apud Rutgers. Var. L. V. p. 514. Hunc vatem fuisse celeberrimum consentiunt Cicero de Divin. I, 40. Philostratus Heroïc. cap. 16. Sophocles Philoct. 621. 1379. Homerus Il. Z. 76.

Πριαμίδης Ἕλενος, οἰωνοπόλων ὄχ' ἄριστος.

et Virgilius Aen. III, 474. 433.

Praeterea, si qua est Heleno prudentia, vati
Si qua fides, animum si veris implet Apollo,
Unum illud tibi, nate deâ, proque omnibus unum
Praedicam et repetens iterumque iterumque monebo.

et 358.

His vatem aggredior dictis, ac talia quaeso:
Troiugena, interpres divûm, qui numina Phoebi,

Qui tripodas, Clarii lauros, qui sidera sentis
Et volucrum linguas et praepetis omina pennae.

Hic cum Graecis ducibus vixit. De familiaritatis autem caussa duplex fama fuit: alii, in his Sophocles Philoct. 624., ab iis captum tradunt; alii, in his Conon Narr. 34. et Tryphiodorus 44., transfugisse. Cf. Tzetzes ad Lycophr. Alex. 911. et Servius ad Virgil. Aen. III, 166. Ut ut est, a quibusdam vates habitus est patri Troianisque inimicus, amicus autem Graecis. V. Tryphiodorus et Christodorus Anth. Gr. V. XXIX. Indicavit autem cum alia, tum Troiam capi non posse, nisi Philoctetes, qui sagittas Herculis urbi fatales servabat, eo venisset. Sophocl. Philoct. 627—630. Praedixit item Philocteten morsu serpentis ulceratum illic sanatum iri. Sophocl. 1375. 1387.

Congruenter itaque fabulis Helenus, vates celeberrimus, de se praedicat v. 56.

—— *με παῖδ' ἐδίδασκεν Ἀκερσεκόμης ἀγορεῦσαι*
Μαντοσύνας.

Congruenter itidem Philoctetes, *μεμνημένος αἰὲν ἐχίδνης*, virum de se bene meritum supplex rogat (v. 51.),

ὄφρα τιν' εἴποι
Θαλπωρὴν, εἴπερ ποτ ἐπὶ χθόνα μητέρα θηρῶν
Ἔρχηται, πῶς κεν πολιὸν γένος ἐκπροφύγῃσι.

Is autem libens de lapidum, qui serpentium morsibus aliisque malis medeantur, viribus exponit v. 59.

ἀτρεκέως μάλα τοι ἐρέω τὰ ἕκαστα.
Φράζεο νῦν, ἥρως ἑκατηβόλε, μῦθον ἐμεῖο.
Αὐτὴ γαῖα μέλαινα πολυκλαύτοισι βροτοῖσι
Τίκτει καὶ κακότητα καὶ ἄλγεος ἄλκαρ ἑκάστου.
Γαῖα μὲν ἑρπετὰ τίκτε, τέκεν δ' ἐπὶ τοῖσιν ἀρωγήν.
Ἐκ γαίης δὲ λίθων πάντων γένος, ἐν δ' ἄρα τοῖσι
Κάρτος ἀπειρέσιον καὶ ποικίλον.

Neque enim dubitari potest, quin *ἥρως ἑκατηβόλος* sit Philoctetes iaculandi peritia praeter caeteros clarus. V. Valerius Flaccus I, 396. Manilius V, 293. 302. Dictys

3, 1. et 18. Pindarus Pyth. 1, 104. Homerus Odyss. *Θ*. 219. Il. *B*. 718. *τόξων εὖ εἰδώς*. et Quintus Calaber IX, 495. et 459.

Ὤικτειραν μάλα πάντες ἑκηβόλον ἀνέρα λυγρῷ
Ἕλκεϊ τειρόμενον.

Idem intelligitur Orph. v. 74.

ἀλλὰ σύ γ', ἥρως,
Λᾶϊ σιδηρίτῃ πεφυλαγμένος ἑρπετὰ πάντα
Θαρσαλέως, εἰ καί τοι ὁμιλαδὸν ἀντιόωσιν,
Ἔρχεσθαι διὰ μέσσα.

Quod si versibus memoratis Helenus gemmarum miracula Philoctetae narrat, nemo dubitet, quin eiusdem sermo sit ad eundem XX, 10.

Αὐτὰρ ἐγὼ καὶ πρόσθεν ἀπώμοσα καρτερὸν ὅρκον,
Ψευδέα μήποτε μῦθον ἐνισπεῖν ἀνθρώποισι.
Καὶ νῦν ἀτρεκέως μάλα τοι λέξαντος ἕκαστα,
Ἡμετέροις, ἥρως ἑκατηβόλε, πείθεο μύθοις.

Adeo similia sunt verba praecedentibus XI, 56.

Εὖτέ με παῖδ' ἐδίδασκεν Ἀκερσεκόμης ἀγορεύειν
Μαντοσύνας, μέγαν ὅρκον ἐκέκλετο πρῶτον ὀμόσσαι,
Ψευδέα μήποτε μῦθον ἐνισπεῖν ἀνθρώποισι.
Τοὔνεκεν ἀτρεκέως μάλα τοι ἐρέω τὰ ἕκαστα.
Φράζεο νῦν, ἥρως ἑκατηβόλε, μῦθον ἐμεῖο.

Dubitantem tamen subsequentia cogent credere:

Ὣς ἄρ' ἔφη Πριάμοιο διοτρεφέος φίλος υἱὸς
Ἀτρέστου θεράποντι φέρων χάριν Ἡρακλῆος.

quibus Helenus Priami *φίλος υἱὸς* appellatur pariter atque Iliad. *H*. 44. *Πριάμοιο φίλος παῖς, θεράπων* Philoctetes, ut *ὁμωρόφιος φίλος* Quinto Calabro X, 205. *comes* Serv. ad Aen. III, 402. Dict. I, 14. Senec. H. Oet. 1714. et, ne scrupulus restet, Philostr. Imag. Cap. XVII. pag. 889. *θεράπων*.

Quod si constat, ergo etiam XI, 26. — XX, 14. Heleni sermo cum Philocteta de lapidum virtutibus exponitur. Et sane nihil in eo deprehenditur, quod non in

hunc Priami filium conveniat. Hic enim (18, 104.) congruenter fabulis de se praedicat:

Ταῦτ' ἐγὼ ἐκτελέσας, ὅσα τ' ἔσσεται, ὅσσα τε κοῦφοι
Ὄρνιθες κλάζουσιν, ἐπίσταμαι.

hic (18, 34.) Aiaci, quippe amico, commendat haematiten: hic (18, 49. 20, 18.) Priamum vere patrem vocat, ut (18, 46.) *αὐτοκασίγνητον* Hectora et (20, 7.) *αὐτοκασιγνήτην* Cassandram: eadem enim matre Hecuba nati erant: hic (11, 93.) Menalippum vocare potest *ἀνεψιὸν*, qui *κασίγνητος* Hectoris est Hom. Il. *Ο.* 549.: hic (18, 45.) Dolona *θεράποντα.*

Dicet aliquis: Nonne matrem suam nominavit Abarbaream XI, 117.

Ὡς καὶ ἐμῆς ποτε μητρὸς Ἀβαρβαρέης ἐπακούσας,
Ἀνδρῶν εὖ μάλα νοῦσον ἐπισταμένης ἀκέσασθαι,
Βουκολίδης Εὔφορβος ἀγαυοῦ φάσκεν ὀφίτου
Φάρμακα ——

Minime vero. Poëta scripserat *ἑῆς* — *μητρὸς*. Tzetzes enim, diligens huius libelli lector, Euphorbum tradit ab Orpheo vocari filium Abarbareae et Bucolionis Hist. Chil. XIII, 574. et 1, 228.

Εὔφορβος Φροντίδος υἱὸς καθ' Ὅμηρον καὶ Πάνθου,
Ὀρφεὺς Ἀβαρβαρέης δὲ καὶ Βουκολίδην λέγει.

Adde, quod ita Bucolion et Abarbarea iunguntur pariter atque Il. *Z.* 21. et Nonni Dion. XV. p. 434.

Gesnerus itaque peccat, quod Heleni sermonem Thiodamanti, filio Priami, tribuit, et in Philoctetae locum substituit Orphea. Quid quod intelligi non potest, quo modo Priami filius cum Graecorum ducibus Troiam circumsedentibus familiariter vixerit? Quid quod Thiodamas, Priami filius, nunquam fuit? Etenim nec Hyginus f. 90. nec Apollodorus III, XI, 5. nec Homerus, nec alius auctor locuples in Priami liberis eum numeravit. Non me fugit in argumento carminis, quod

Demetrio Moscho tribuitur, inveniri: *Θειοδάμαντι τῷ Πριάμου συνήντησεν Ὀρφεὺς*, eumque multos, in his Fabricium Bibl. Gr. I, XVIII, 5. sequi: sed Graeculus eodem captus errore, quo Gesnerus, Heleno tribuenda Thiodamanti tribuit, et pro vero Priami filio falsum subiecit. In prima quidem parte carminis, qua se sacra Soli facturum scriptor occurrisse narrat

Ἀγρόθεν ἄστυδ᾽ ἰόντι περίφρονι Θειοδάμαντι,

nunquam Priami filium vocat, atque adeo perfamiliares cum eo sermones confert, ex quibus confici possit, amicos veteres fuisse, qui eandem urbem colerent. Itaque notus ille Lucretii versus,

Pergula pictorum, veri nihil, omnia falsa,

convenit in haec, quae de Thiodamantis genere tradit Gesnerus p. 293: „Theodamas vel Theiodamas L. 20, „14. Abarbareae F. L. 11, 117. Frater Hectoris L. „18, 46. et 55. et Cassandrae L. 29, 7. Dolonem *θε-* „*ράποντα* suum vocat L. 18, 54." Convenit itidem in alia genealogi, veluti p. 291: „Menalippus Là. 11, 93. „*ἀνεψιὸς* Theodamantis: Hectoris et Dolonis Il. *O.* „554." Menalippus enim fuit *ἀνεψιὸς* Heleni; Laomedontiades autem Dolops, non Dolon, ab Homero nominatur.

Hoc vero metri vitio lusus,

velut obscura captus regione viarum,
Noctivagum qui carpit iter,

ubique haesit et lapsus est. Pauca, ne quis de veritate dubitet, exempla ponam. Notat igitur ad XI, 56: „Hinc Palamedes loquitur, et v. 60., ut tanto veracior „fiat oratio, ipsius et Apollinis orationem directe refert „a 60—74." Sed ipse suo, quemadmodum dicitur, gladio confici potest. Nam si (ut in Thes. L. L. tradit), „Heroës dicuntur ii, qui cum sint homines, rebus ta- „men gestis eam opinionem apud vulgus emeruerunt, „ut inter divos relati credantur," Apollo dici nequit

ἥρως ἑκατηβόλος. Quid quod inepta versuum iunctura foret?

Τοὔνεκεν ἀτρεκέως μάλα τοι ἐρέω τὰ ἕκαστα.
Φράζεο νῦν, ἥρως ἑκατηβόλε, μῦθον ἐμεῖο.
Αὐτὴ γαῖα μέλαινα πολυκλαύτοισι βροτοῖσι
Τίκτει καὶ κακότητα.

Quid quod Graeca male versa sunt?

Nunc referas, *quaeso, o heros longe iaculans,*
sermonem meum.

Notat itidem ad v. 74:

Ἦτοι ὅσαι βοτάναι, τόσσοι λίθοι. Ἀλλὰ σύ γ', ἥρως,
Λᾶϊ σιδηρίτῃ πεφυλαγμένος —.

„Hic abrupta oratione Phoebi et Palamedis, adeo Thei-„odamas firmare pergit contra serpentium metum Or-„phea." Imo vero Helenus, sermone non abrupto, Philocteten ab serpente laesum contra serpentium metum firmare pergit.

Haesit itidem ad XX, 5. et 10.

Καὶ νῦν ἀτρεκέως μάλα τοι λέξαντος ἕκαστα,
Ἡμετέροις, ἥρως ἑκατηβόλε, πείθεο μύθοις.

Exponit enim de Apolline, et hoc amplius Graeca male vertit, et ad suum sensum sic accommodat:

Nostris, heros longe iaculans, verbis placatus
esto!

Omnium autem errorum maximus latet in hac nota, quam apposuit ad XX, 14.

Ὣς ἄρ' ἔφη Πριάμοιο διοτρεφέος φίλος υἱὸς,
Ἀτρέστου θεράποντι φέρων χάριν Ἡρακλῆος.

„Personam veluti facit aram, famulam Herculis (qui „idem Sol est), ut Lap. Ὑπ. 61. *ἀμύντορα βωμὸν* dixe-„rat." Paucis enim verbis *ἄτρεστον* Herculem vertit in Solem; eius autem *θεράποντα* Philocteten in aram transformat: in qua ioculari metamorphosi vix *ἀγέλαστος* risum tenere possit.

In Arati carminibus itidem multa reperias huius generis menda, veluti *Φαιν.* V. 40. ἐπιφράσασθαι. V. 415. (et *Διοσ.* 94. 126.) ἀνέφελον. 573.

Ἥμισυ μέν κεν ἴδηαι μετήορον, ἥμισυ δ' ἤδη.

pro ἐπιφράσσασθαι, ἀννέφελον, ἴδοιο, quae codices optimi suppeditant. et 184. ὅση. 309. —— ὁ δὲ δύεται ἠῶθι πρό. 624. καταμέλεϊστὶ, pro ὅσση, δύνεται, καταμμελεϊστί.

Quid? ipse Callimachus a tot hominibus eruditis et sagacibus curatus etiam nunc talibus vitiis contaminatus est, ut in Lavacr. Pall. v. 70.

Δή ποτε γὰρ πέπλων λυσαμένα περόνας
Ἵππω ἐπὶ κράνᾳ Ἑλικωνίδι καλὰ ῥεοίσᾳ
Λῶντο· μεσαμβρινὰ δ' εἶχ' ὄρος ἁσυχία.
Ἀμφότεραι λώοντο, μεσαμβριναὶ δ' ἔσαν ὧραι·
Πολλὰ δ' ἁσυχία τῆνο κατεῖχεν ὄρος.

Ut enim ἡμερινὸς, sic μεσαμβρινὸς tertia syllaba brevi poëtae semper efferunt, in his Nonnus Dion. II. p. 72. V. p. 176. VI. p. 190. XL. p. 1036. XLI. p. 1054. XLVIII. p. 1266. Theocritus Id. I, 1. et Orpheus Argon. v. 1123.

Ἄσσον ἐπισκιάουσα μεσημβρινὸν ἠέρα Φλέγρη.

Equidem vix oculos in versus conieceram, cum vidi Callimachum scripsisse:

Λῶντο· μεσαμερία δ' εἶχ' ὄρος ἁσυχία.

ut Theocr. VII, 2.

πᾷ δὴ τὺ μεσαμέριος πόδας ἕλκεις;

Sed inpostor non viderat, qui ex vitioso versu vitiosiores fecit:

Ἀμφότεραι λώοντο, μεσαμβριναὶ δ' ἔσαν ὧραι.
Πολλὰ δ' ἁσυχία τῆνο κατεῖχεν ὄρος.

Nam sequor Ernestium, qui distichon, quod iam Ruhnkenius et Hemsterhusius reiecerant, ex alio poëta non credit adscriptum, sed ad similitudinem prioris factum.

Non dissimile vitium latet in Theocriti Idyll. XVII, 88.

Παμφυλίοισί τε πᾶσι καὶ αἰχμηταῖς Κιλίκεσσι.

Nam secunda vocis *Παμφυλίοισι* syllaba corripitur. V. Heins. ad Claud. in Eutrop. II, 465. Itaque leviter emenda *Παμφύλοισι*.

Longe pluribus Anthologia Graeca contaminata est: sed haec et alia forsan alio tempore corrigam.

[E praefatione ad Librum Emendationum p. LVI.]

In Orpheo de Lapid. XVIII, 62. e Cod. Reg. reponendum:

Δεύτερον αὖτ' αἴθωνος ὑπὲρ λίθον Ἡφαίστοιο
Τήκειν ἡδείῃ ταναοὺς θέλγοντα δράκοντας
Ὀδμῇ.

pro *τόνγ' ἰδίῃ*.

[E Libro Emendationum p. 25.]

Haud dubie — nomen hoc [*Periboea*] reddendum est Athenaeo XIII, 1., ubi refert ex Istro Thesea varias quidem puellas rapuisse, *νομίμως δ' αὐτὸν γῆμαι Μελίβοιαν τὴν Αἴαντος μητέρα.* Neque hoc fugit Augustinum van Staveren de fabulari historia praeclare meritum. Burmannus tentabat *Ἐρίβοιαν*: sed altera mutatio minor et verisimilior est, eamque probat geminus Plutarchi locus in Theseo p. 13., ubi, commemoratis puellis a Theseo raptis, similiter subiicit: *γῆμαι δὲ καὶ Περίβοιαν τὴν Αἴαντος μητέρα.*

[E Libro Emendationum p. 152.]

— — cui scripturae singulari [*Omphalie*] permagnum pondus affert Diotimus in Anthol. MS.

Χαῖρέ μοι, ἁβρὲ κύπασσι, τὸν Ὀμφαλίη ποτὲ Λυδὴ
Λυσαμένη φιλότητ' ἦλθεν ἐς Ἡρακλέους.

Sic enim dedit Salmasius ad Tertull. Pall. p. 301.: sic habent Apographa duo, quae possideo: sic Lipsiense: nam Reiskius e coniectura, quae libris et MS. Propertii repugnat, edere maluit:

Ὀμφάλη, ἥ ποτε Λυδή.

P 65

E R R A T A.

Pag. 61. *b. lin.* 24. *πονηροτάτην* l. *πονηρότατον.*
Pag. 93. *lin.* 15. Porphyrius l. Porphyrio.